

ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อ
ภาครัฐ: การศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REPRESENTATIONS OF VOCATIONAL STUDENTS LINGUISTICALLY CONSTRUCTED IN
MASS MEDIA DISCOURSE AND GOVERNMENT MEDIA DISCOURSE: A CRITICAL
DISCOURSE ANALYSIS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Thai
Department of Thai
FACULTY OF ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2020
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาใน วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ: การศึกษา แนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์
โดย	นางสิริภัทร เชื้อกุล
สาขาวิชา	ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภัคดีผาสุข)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพพรรณ พึ่งฉิม)	
.....	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีรนุช โชคสุวณิช)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์)	

สิริภัทร เชื้อกุล : ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ : การศึกษาแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. (REPRESENTATIONS OF VOCATIONAL STUDENTS LINGUISTICALLY CONSTRUCTED IN MASS MEDIA DISCOURSE AND GOVERNMENT MEDIA DISCOURSE: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.ศิริพร ภัคติมาสุข

ประเด็นเรื่องผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการกล่าวถึงในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน เนื่องจากมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและตลาดแรงงานต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาจำนวนมาก แต่คนในสังคมส่วนใหญ่มักมีอคติและมองผู้เรียนอาชีวศึกษาในลักษณะเหมารวมในด้านลบ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายการโทรทัศน์ และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ เก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 โดยศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผลการวิเคราะห์ด้วยทบทพบว่า ภาพตัวแทนด้านลบที่ปรากฏในวาทกรรมทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข และผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย ภาพตัวแทนด้านบวก ได้แก่ ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ และผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า ภาพตัวแทนทั้งหมดคือผ่านกลวิธีทางภาษา 8 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้อุปมาอุปไมย การใช้สัทพยางค์ การใช้ทัศนภาพ การใช้สัมผัส การใช้มูลบท การใช้ปฏิเสธมูลบท การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เมื่อพิจารณาเชิงปริมาณพบว่า ในวาทกรรมสื่อมวลชนเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพด้านลบมากกว่าด้านบวก ขณะที่เนื้อหาหน้าในเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกมากกว่าด้านลบ ส่วนวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์เน้นการนำเสนอภาพด้านบวกมากกว่าด้านลบ เมื่อพิจารณาเชิงคุณภาพพบว่า ภาพตัวแทนด้านลบมักนำเสนอโดยใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเน้นย้ำแง่ลบด้านลบให้โดดเด่น และบางครั้งมีการนำเสนอในลักษณะ “เหมารวม” ส่วนการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกบางส่วนกลับมีการสะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตด้วยท พื้นที่หรือช่องทางการนำเสนอ ตลอดจนกลุ่มผู้รับสาร ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ มีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างและนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนส่งผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาของคนในสังคม ที่สำคัญคือภาพตัวแทนด้านลบมักนำเสนอในพื้นที่ที่ผู้อ่านสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าและมักจะได้รับความสนใจมากกว่าภาพตัวแทนด้านบวก ผลการวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการผลิตด้วยท ได้แก่ สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษาในสังคมไทย กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา แนวคิดที่มีในสังคมวัฒนธรรมไทย ได้แก่ แนวคิดเรื่องการเป็นเจ้าของคน คนนิยมที่มีต่อการเรียนสายสามัญและปริญญาบัตร บทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาในเหตุการณ์สำคัญ

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐถูกคัดเลือกทางด้านนำเสนอให้โดดเด่นตามวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตวาทกรรม ความตระหนักรู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การรับสารอย่างมีวิจารณญาณและการนำเสนอข่าวอย่างรอบด้านปราศจากการแฝงอคติ ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

สาขาวิชา ภาษาไทย

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5880513922 : MAJOR THAI

KEYWORD: CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS / REPRESENTATIONS / VOCATIONAL STUDENTS

Siriphat Chuakul : REPRESENTATIONS OF VOCATIONAL STUDENTS LINGUISTICALLY CONSTRUCTED IN MASS MEDIA DISCOURSE AND GOVERNMENT MEDIA DISCOURSE: A CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS . Advisor: Assoc. Prof. SIRIPORN PHAKDEEPHASOOK, Ph.D.

Issues regarding vocational students have been discussed in Thai society for a long time since vocational students are crucial for the country development. There has been a growing demand for these students in the labor market. Even so, many people in the society tend to have bias attitudes and negative viewpoints against being vocational students. This dissertation aims at examining the representations of vocational students linguistically constructed in mass media discourse and government media discourse including daily newspapers, television programs, press releases and websites of the government organizations. The texts publicized during the year 2012 and 2018 were collected. Critical Discourse Analysis is adopted as an analytical framework.

The analysis reveals that negative representations of vocational students founded in the two discourses include the representations of vocational students as dangerous people who behave themselves like mafia and gangsters, as the tough social problems and as lawbreakers. As for positive representations, vocational students are represented as skilled workers, crucial factors for the country development, and people who deserve supports from the government and related organizations. They are also represented as generous and helpful folks, and as people with stable and successful career path. Eight linguistic strategies adopted for the construction of these representations include the uses of lexical selection, metaphor, intertextuality, modality, presuppositions, presupposition denial, contrastive inter-sentential cohesion, and rhetorical questions. In terms of quantity, it is found that in the front-page news, the negative representations outnumber the positive ones while in educational news and articles, the positive representations outnumber the negative ones. On the contrary, in the government media discourse such as on television programs, press releases and websites, vocational students tend to be represented positively. In terms of quality, it is found that the negative representations are distinctively constructed by adopting linguistic strategies to intensify the negative aspects. Sometimes the negative representations are presented in a generalized way as stereotypes of the whole vocational students. Moreover, some positive representations reflect negative aspects about vocational students.

The analysis of discursive practice reveals that the purposes of the text producers, the venue and communicative channel, as well as the audience of both groups of discourse have influences upon the construction and presentation of vocational students' representations as well as the text consumption and interpretation of the public. Particularly, the negative representations are presented in the venues that are easier to access and thus could attract more attention of the audience. The analysis of socio-cultural practice reveals that the related socio-cultural factors that have influences upon the text production include the current situation of vocational education in Thailand, the laws and policies regarding vocational education, Thai cultural concepts including the high values on being the high ranked officers, the high values on general education and college degrees, and the roles vocational students in some historical events.

Field of Study: Thai

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ครูผู้ให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ทั้งทางวิชาการและการดำเนินชีวิต ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าในการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความทุ่มเทเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพพรรณ พิงฉิม อาจารย์ ดร. ชีรนุช โชคสุวณิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ให้คำแนะนำและข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความชัดเจนและมีมุมมองอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. เทพี จรัสจรวงเกียรติ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดต่างๆ แก่ผู้วิจัยในช่วงการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

นอกจากนี้ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพินลินภัทร์ เมฆเกรียงไกร พิทยภรณ์ ออบแพทย์ พิณธิชญา ใจเย็น และน้องเสาวรส มนต์วิเศษ เพื่อนร่วมรุ่น สำหรับมิตรภาพที่ดีที่มีให้กันเสมอ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยให้ความรัก ความห่วงใย และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณคุณณัฐวุฒิ เชื้อกุล ผู้ที่คอยสนับสนุนและให้คำปรึกษาที่ดีเสมอ เหนือสิ่งอื่นใด

ขอกราบขอบพระคุณคุณคุณแม่ยุรี พรหมราช ที่เล็งเห็นความสำคัญและส่งเสริมการศึกษาของลูกตลอดมา ทั้งยังเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด ทำให้ผู้วิจัยสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ จนบรรลุอีกเป้าหมายหนึ่งของชีวิต

สิริภัทร เชื้อกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	
กิตติกรรมประกาศ.....จ	
สารบัญ.....ฉ	
สารบัญตาราง.....1	
สารบัญภาพ.....1	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....16	
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....16	
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....16	
1.5 นิยามศัพท์.....17	
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย.....17	
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....21	
1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น.....21	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....22	
2.1 เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....22	
2.1.1 วาทกรรม (Discourse).....22	
2.1.2 อำนาจ (Power).....24	
2.1.3 การครอบงำ (Manipulation).....25	
2.1.4 อุดมการณ์ (Ideology).....26	

2.1.5	วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis).....	27
2.1.6	ภาพตัวแทน (Representation).....	31
2.1.7	วาทกรรมกับความเป็นชายขอบ	33
2.2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของการอาชีวศึกษา	36
2.2.1	ความหมายของการอาชีวศึกษา.....	36
2.2.2	ความเป็นมาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทย	37
2.2.3	เหตุการณ์และโครงการสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา	40
2.3	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
2.3.1	งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์.....	51
2.3.1.1	งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์.....	51
2.3.1.2	งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้มุมมองอื่น.....	66
2.3.2	งานวิจัยที่ศึกษาประเด็นอื่นด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์	73
2.3.3	งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา	84
บทที่ 3	การวิเคราะห์วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	94
3.1	การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารในวาทกรรม สื่อมวลชน.....	95
3.1.1	ฉาก/กาลเทศะ (Setting/Scene - S).....	95
3.1.2	ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants - P).....	98
3.1.3	จุดมุ่งหมาย (Ends - E).....	102
3.1.4	การลำดับวัจนกรรม (Act sequences - A)	104
3.1.5	น้ำเสียง (Key - K).....	108
3.1.6	เครื่องมือ (Instrumentalities-I).....	110
3.1.8	ประเภทของการสื่อสาร (Genres - G).....	112

5.1.3 เปรียบเทียบกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้า หนึ่งและหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน	290
บทที่ 6 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	299
6.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ	299
6.1.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ ประเภทรายการโทรทัศน์	299
6.1.2 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ ประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	343
6.1.3 เปรียบเทียบกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรม ประเภทรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	371
บทที่ 7 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ	381
7.1 บริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาใน วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	381
7.1.1 สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษากับสังคมไทย	381
7.1.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา.....	390
7.1.3 แนวคิดที่มีในสังคมวัฒนธรรมไทย	418
7.2 ผลของการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรม สื่อภาครัฐที่อาจมีต่อสังคม.....	425
7.2.1 การผลิตซ้ำและต่อยอดคิตต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	426
7.2.2 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา.....	433
7.2.3 การสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐในฐานะผู้ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนด้านอาชีวศึกษา	435
7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติ ทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	437

7.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชน	437
7.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	439
บทที่ 8 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	443
8.1 สรุปผลการวิจัย	443
8.1.1 โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ	444
8.1.2 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม.....	446
8.1.3 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	448
8.1.4 ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ.....	451
8.1.5 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม.....	453
8.2 อภิปรายผลการวิจัย	454
8.3 ข้อเสนอแนะ	459
บรรณานุกรม	460
ประวัติผู้เขียน	479

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์	63
ตารางที่ 2 ข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้มุมมองอื่น	71
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ศึกษาในประเด็นอื่นๆ	82
ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา	89
ตารางที่ 5 แสดงกลุ่มเป้าหมายหลักของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ	102
ตารางที่ 6 แสดงเครื่องมือในการนำเสนอตัวบทในหนังสือพิมพ์รายวัน	111
ตารางที่ 7 แสดงเครื่องมือในการนำเสนอตัวบทในรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์	142
ตารางที่ 8 แสดงวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ..	150
ตารางที่ 9 แสดงปริมาณตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน	162
ตารางที่ 10 แสดงรูปแบบและปริมาณตัวบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน	163
ตารางที่ 11 แสดงความหมายระดับมหภาคของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน	164
ตารางที่ 12 แสดงความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง	166
ตารางที่ 13 แสดงความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าใน ..	170
ตารางที่ 14 แสดงโครงสร้างการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์	177
ตารางที่ 15 แสดงโครงสร้างการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์	184
ตารางที่ 16 แสดงปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ	186
ตารางที่ 17 แสดงความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ	187

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ	198
ตารางที่ 19 คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ	203
ตารางที่ 20 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ.....	205
ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน	224
ตารางที่ 22 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	226
ตารางที่ 23 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก.....	229
ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน	238
ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรม หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน.....	242
ตารางที่ 26 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	244
ตารางที่ 27 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก.....	249
ตารางที่ 28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน	267
ตารางที่ 29 แสดงกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าใน ของหนังสือพิมพ์รายวัน	278
ตารางที่ 30 แสดงคำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ	279
ตารางที่ 31 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ.....	280
ตารางที่ 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน	287
ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาท กรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน	289
ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียน อาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งและหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน.....	296

ตารางที่ 35 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	304
ตารางที่ 36 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก.....	305
ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์.....	327
ตารางที่ 38 แสดงกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการ โทรทัศน์.....	339
ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์	342
ตารางที่ 40 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	344
ตารางที่ 41 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก.....	348
ตารางที่ 42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.....	364
ตารางที่ 43 สรุปกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ	369
ตารางที่ 44 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียน อาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	377
ตารางที่ 45 แสดงการเปรียบเทียบภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาท กรรมสื่อภาครัฐ.....	379
ตารางที่ 46 ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ.....	404
ตารางที่ 47 แสดงนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการในการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ.2555-2569)	408
ตารางที่ 48 แสดงตัวอย่างกลวิธีการใช้อ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา	449
ตารางที่ 49 แสดงตัวอย่างกลวิธีการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา.....	449

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงสัดส่วนนักเรียนสายสามัญ : สายอาชีวะ ปีการศึกษา 2550-2560.....	5
ภาพที่ 2 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ.....	20
ภาพที่ 3 แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมของแฟร์คลัฟ	29
ภาพที่ 4 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	45
ภาพที่ 5 แผ่นพับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) (ด้านหน้า).....	45
ภาพที่ 6 แผ่นพับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) (ด้านหลัง).....	46
ภาพที่ 7 โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา.....	48
ภาพที่ 8 โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)	50
ภาพที่ 9 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2556.....	100
ภาพที่ 10 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลา ทำงานจำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2558.....	101
ภาพที่ 11 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลา ทำงานจำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2561.....	101
ภาพที่ 12 พฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันธรรมดา.....	117
ภาพที่ 13 พฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันเสาร์/อาทิตย์.....	117
ภาพที่ 14 ฉากในรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ ช่วงสัมภาษณ์บุคลากรด้านอาชีวศึกษา.....	119
ภาพที่ 15 ฉากในรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ช่วงสัมภาษณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษา.....	119
ภาพที่ 16 แสดงหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.).....	121
ภาพที่ 17 แสดงตัวอย่างข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน	158
ภาพที่ 18 แสดงตัวอย่างรายงานพิเศษหรือสcoopข่าว (Scoop) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน.....	159

ภาพที่ 19 แสดงตัวอย่างข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าใน ของหนังสือพิมพ์รายวัน	160
ภาพที่ 20 แสดงตัวอย่างบทความหรือคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าใน ของหนังสือพิมพ์รายวัน	161
ภาพที่ 21 รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์	302
ภาพที่ 22 รายการเดินทางประเทศไทย.....	303
ภาพที่ 23 ตลาดงานอาชีพที่มาแรงในระบบอุตสาหกรรม ปี 2560-2564.....	386
ภาพที่ 24 ประเทศไทย 4.0.....	415
ภาพที่ 25 กลุ่มเทคโนโลยี/อุตสาหกรรมเป้าหมาย	415
ภาพที่ 26 แสดงสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550-2560.....	429
ภาพที่ 27 ประเด็นเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษา	431
ภาพที่ 28 แผ่นพับการรับสมัครนักเรียนของสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคนิคนครนายก	434

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอาชีวศึกษาถือว่าเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีความสำคัญทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ข้อมูลจากเอกสารขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เรื่อง การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาและการฝึกอบรมสำหรับศตวรรษที่ 21 (Technical and Vocational Education and Training for the Twenty-first Century) ได้กล่าวถึงความเข้าใจเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

“ Technical and vocational education is further understood to be: (a) an integral part of general education; (b) a means of preparing for occupational fields and for effective participation in the world of work; (c) an aspect of lifelong learning and a preparation for responsible citizenship; (d) an instrument for promoting environmentally sound sustainable development; (e) a method of facilitating poverty alleviation”

(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2002:7)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษาสายสามัญ เป็นการศึกษาที่ช่วยเตรียมความพร้อมเพื่อให้บุคคลเข้าสู่อาชีพและโลกแห่งการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตกล่าวได้ว่าการอาชีวศึกษานั้นเป็นการเตรียมบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังเป็นการศึกษาที่ช่วยแก้ปัญหาความยากจนอีกด้วย ดังนั้นหลายประเทศจึงให้ความสำคัญแก่การอาชีวศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ตัวอย่างที่น่าสนใจคือ ในกรณีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาระบบคู่ขนาน หรือระบบทวิภาคี (dual

system) โดยมีการจัดการศึกษาในห้องเรียนผสมกับการฝึกงานตามโรงงาน กล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่มีการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพมาอย่างยาวนาน สามารถผลิตกำลังงานที่มีทักษะฝีมือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้เป็นอย่างดี จึงทำให้วงการอุตสาหกรรมเยอรมนีสามารถผลิตสินค้าและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังตั้งสถาบันเพื่อการตลาดแรงงานและการวิจัยอาชีพของสถาบันแรงงานแห่งสหพันธ์รัฐ (Institut für Arbeitsmarkt und Berufsforschung der Bundesanstalt für Arbeit) เพื่อวิจัยและพัฒนาการศึกษาการอาชีพและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ผลจากการวิจัยทำให้เยอรมนีสามารถแก้ปัญหาแรงงานราคาต่ำที่หลังไหลจากยุโรปตะวันออก อันเป็นผลเนื่องมาจากความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการเปิดตลาดการค้าเสรีได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ โดยเน้นการฝึกอาชีพที่ใช้พื้นฐานความรู้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 1)

นอกจากนี้การเรียนอาชีวศึกษาทำให้ผู้เรียนในประเทศเยอรมนีประสบความสำเร็จในชีวิตในด้านการมีงานทำและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีทักษะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ด้วยเหตุผลนี้เองจึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองและเยาวชนของเยอรมนีให้ความสนใจและเลือกเรียนสายอาชีวศึกษานอกจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแล้วยังมีประเทศอื่นๆ ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนสายอาชีวศึกษา เช่น สหพันธ์รัฐแคนาดาที่มีการส่งเสริมการศึกษาวชิชาชีพ (Community College หรือ Career College) เพื่อเน้นการพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน สาธารณรัฐเกาหลีได้มีหลักสูตรมหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค (Open University หรือ Polytechnic University) เพื่อให้การศึกษาทางอาชีวศึกษาแก่ผู้ที่กำลังทำงานและผู้ที่จะประสงค์จะเรียนรู้เพิ่มเติม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 46-50)

ในประเทศไทยการอาชีวศึกษาหรือการอาชีพ นับว่าเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีความสำคัญและอยู่ในสังคมไทยมานาน ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยที่มีอาชีพการสร้างสรรค์ประติมากรรมต่างๆ สมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีการสร้างเครื่องถ้วยชามสังคโลก และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีการรวบรวมช่างฝีมือต่างๆ ที่เรียกว่าช่างสิบหมู่ งานช่างที่ใช้ทักษะและฝีมือเหล่านี้ในช่วงแรกไม่ได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบ

อย่างไรในปัจจุบันแต่เป็นการถ่ายทอดวิชาอาชีพจากรุ่นสู่รุ่น หรือจากครูผู้เชี่ยวชาญไปสู่ผู้เรียนที่เป็นคนในครอบครัวหรือในชุมชนเดียวกัน จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาแบบการอาชีวศึกษาเริ่มก่อกำเนิดขึ้นเมื่อมีการจำแนกระบบการศึกษาเป็น 2 สาย คือสายสามัญที่เน้นการศึกษาวิชาการ และสายวิสามัญที่เน้นการศึกษาวิชาหาเลี้ยงชีพ ต่อมาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2479 ได้ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาไทย ความสำคัญของการอาชีวศึกษาในสังคมไทยมีมากยิ่งขึ้นเมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2504 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินี้เป็นเสมือนแนวทางที่ใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยแต่ละแผนมีระยะเวลา 5 ปี การใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงแรกจะเน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความเจริญเติบโตด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก จนกระทั่งเข้าสู่ฉบับที่ 8 ได้ปรับเปลี่ยนมาเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นความสำคัญและความจำเป็นกับการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้พัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญคือ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 11-12)

ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และฉบับที่ 12 การจัดการอาชีวศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ มีกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ปีพุทธศักราช 2555 มีแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2555-2558 ที่ได้วางกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษาที่ให้ความสำคัญอย่างมากในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีการจัดทำนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 โดยกำหนดแนวทางเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม ดังเช่น นโยบายที่ 1: มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีโครงการที่สำคัญคือ โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย ระยะ 15 ปี ในระยะที่ 1 พ.ศ.2555-2561

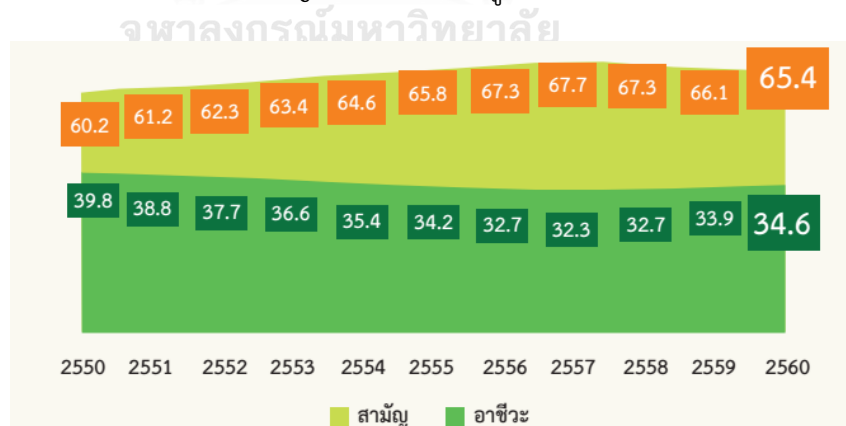
กำหนดให้มีสัดส่วนระหว่างอาชีวศึกษากับสายสามัญศึกษาเป็น 60:40 ส่วนในระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2562-2569 มีสัดส่วนเป็น 70 : 30 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เทคโนโลยีมีความสำคัญและเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ จึงต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้นเช่นกัน การเปิดประชาคมอาเซียนเมื่อปี พ.ศ.2558 ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในภูมิภาค ตลาดแรงงานมีการแข่งขันกันมากขึ้น ความต้องการแรงงานที่มีฝีมือและมีคุณภาพก็ยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้ทันต่อกระแส การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการดำเนินงานในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนากำลังคน ดังปรากฏในรายงานการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวว่า

“ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มทักษะ และมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้พร้อมเป็นแรงงานของภูมิภาคอาเซียนเพื่อสร้างโอกาสที่ดีกว่าการลดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการนำเข้าแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทน ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 รวมทั้งนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: ก)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า การพัฒนาด้านกำลังคนมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกำลังคนในสายอาชีวศึกษา เพราะเป็นกลุ่มที่มีทักษะและมีฝีมือแรงงานที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 71) ได้กล่าวไว้ว่า “การอาชีวศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญและเป็นที่ต้องการในสังคมไทย”

รัฐบาลไทยปัจจุบัน (พ.ศ.2557-ปัจจุบัน) ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศ หรือ “โมเดลประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้น ของการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของรัฐบาล นโยบายดังกล่าวเน้นการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้จะอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิดประชารัฐ ตามนโยบายดังกล่าวการอาชีวศึกษาถือว่ามีบทบาทสำคัญในการจัดเตรียมคนที่มีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญคือการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศ และรองรับความต้องการแรงงานฝีมือในภูมิภาคอาเซียนหนึ่งในนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาโดยตรง คือ *เร่งสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา ปรับภาพลักษณ์ และกำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้นักเรียนนักศึกษา พ่อแม่และผู้ปกครอง มีความยินดีและส่งเสริมให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษาในสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวิชาชีพที่ขาดแคลนและเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 30) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะตั้งเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้สูงขึ้นแต่ในทางกลับกันจากข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2550-2560 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: (ข) พบว่า สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8 ลดลงอย่างต่อเนื่องและคงที่ในปีการศึกษา 2556-2558 เหลือประมาณร้อยละ 33 และเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2560 ทั้งนี้ปีการศึกษา 2560 สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่ออาชีวศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 65.4 ต่อ 34.6 ดังภาพต่อไปนี้*

ภาพที่ 1 แสดงสัดส่วนนักเรียนสายสามัญ : สายอาชีว ปีการศึกษา 2550-2560

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : (ข)

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสถิตินักเรียนสายอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง แม้จะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ในปี 2559 สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อผู้เรียนสายสามัญอยู่ที่ 33.9 : 66.1 ขณะที่เป้าหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ที่ 60 : 40 ส่วนในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ก็ให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยระบุให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของเป้าหมายการจัดการศึกษา (Aspirations) โดยกำหนดให้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในทุกช่วง 5 ปีของแผนการศึกษาฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 87)

เมื่อสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ดังข้อมูลจากรายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2559: ออนไลน์) ให้ข้อมูลว่าอาชีวศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่ตลาดแรงงานยังมีความต้องการแรงงานรวมทั้งยังขาดแคลนแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก การเรียนในระดับอาชีวศึกษาในสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการจะเป็นการสร้างโอกาสให้นักศึกษามีโอกาสได้งานทำในตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลจากการประชุมร่วมกันของหน่วยงานสำคัญ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนภาคเอกชนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 17 มีนาคม 2559 พบว่าในปี 2559 มีสถิติความต้องการแรงงานระดับอาชีวศึกษา ดังนี้

สภาอุตสาหกรรมมีความต้องการแรงงาน	จำนวน 221,588 คน
หอการค้าไทยและสภาหอการค้าไทย	จำนวน 609,000 คน
สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	จำนวน 120,000 คน
รวมทั้งสิ้น	950,588 คน

แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาพบว่ายังไม่สามารถผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาได้เพียงพอต่อความต้องการเพราะผลิตกำลังคนได้เพียง 430,000 คนต่อปี ซึ่งยังขาดอีก 520,588 คน (สำนักงานรัฐมนตรี, กระทรวงศึกษาธิการ. 2559 : ออนไลน์) ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีความต้องการแรงงานระดับอาชีวศึกษาเพราะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและยังเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน แต่จำนวนผู้เรียนที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษากลับมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่ประเทศกำลังต้องการ

ข้อมูลจากรายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพตามเป้าหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2555: 112-116) ที่ได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 400 คนต่อการศึกษายาสายสามัญและสายอาชีพ ผลการศึกษาพบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่เลือกเรียนต่อสายอาชีพ ดังนี้

มีโอกาsk้าวหน้าในอนาคตที่จำกัด	ร้อยละ 37
ปัญหาความรุนแรง	ร้อยละ 25
หางานทำยาก	ร้อยละ 18
สังคมไม่ยอมรับไม่น่าภาคภูมิใจ	ร้อยละ 11
อื่นๆ คือไม่ให้เหตุผลใด	ร้อยละ 9

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ผู้เรียนตัดสินใจไม่เลือกเรียนต่อสายอาชีพ เนื่องจากมีทัศนคติในด้านลบต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายด้านทั้งโอกาสความก้าวหน้า ปัญหาความรุนแรง และการไม่ได้รับการยอมรับในสังคม ทัศนคติดังกล่าวส่วนหนึ่งน่าจะมีผลจากวาทกรรมที่ปรากฏในสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ที่ขั้บเน้นให้ภาพด้านลบกลายเป็นภาพที่โดดเด่นจนส่งผลกระทบต่อความคิดของคนในสังคม ดังที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวถึงประเด็นการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อการเรียนอาชีวศึกษาไว้ว่า จากปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตามข่าวโทรทัศน์และหน้าหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาที่นำไปสู่ความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน ทั้งร่างกาย ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน ย่อมทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ออนไลน์)

ไพรยา ศรีสวัสดิ์ (2550) ศึกษาเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง ผลการศึกษาตอนหนึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อหนังสือพิมพ์มีส่วนสำคัญต่อการรับรู้และการสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างหรือเด็กช่างในสายตาของคนทั่วไปในสังคม ซึ่งอัตลักษณ์หลักๆ ที่สื่อมวลชนสร้างให้กับเด็กช่าง ได้แก่ ภาพของความเป็น “นักเรียน-

นักเรียน” หรือ “อันธพาล” ที่นิยมการใช้ความรุนแรงก่อเหตุทะเลาะวิวาท ผ่านการใช้คำเรียกแทนนักเรียนอาชีวศึกษาชายช่างในหัวข้อข้าวและเนื้อข้าว คือ นักเรียนนักเรียน นักเรียนคนอง อาชีวะโหด อาชีวะถ่อย และช่างกลอันธพาล ซึ่งการที่สื่อมวลชนทำเช่นนี้อาจส่งผลให้เกิดการผลิตซ้ำทางสังคม (social reproducing) ขึ้นได้และกลายเป็นการส่งต่ออัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายช่างหรือเด็กช่างแก่เด็กช่างรุ่นต่อไปและสังคม

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มีส่วนสำคัญในการนำเสนอภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทย เมื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปถึงผู้อ่านได้จำนวนมาก และยังมีการผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่อง ยิ่งเป็นการผลิตซ้ำให้ภาพตัวแทนและชุดความคิดที่นำเสนอมีน้ำหนัก มีความน่าเชื่อถือ และโน้มน้าวให้คนในสังคมคล้อยตามได้มากด้วยเช่นกัน ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2550: 16-22) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ที่มีผลกระทบต่อผู้อ่านและสังคมสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรมของผู้อ่านทั้งทางตรงและทางอ้อมการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคล อิทธิพลทางตรงเกิดจากการอ่านข่าวที่ต่อยอดจากหนังสือพิมพ์กระตุ้นให้เกิดทัศนคติอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้อ่าน ส่วนอิทธิพลทางอ้อมจะมีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามจนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะยาว สิ่งที่น่าเสนอในหนังสือพิมพ์นั้นอาจจะมีพื้นฐานข้อเท็จจริง แต่ก็ไม่ได้เป็นการนำเสนออย่างรอบด้าน เป็นเพียงการนำเสนอบางแง่มุมและเน้นบางส่วนให้โดดเด่นให้กลายเป็นภาพที่เด่นชัด ในกรณีของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักเรียนอาชีวศึกษาภาพที่ถูกนำเสนอซ้ำๆ ในหนังสือพิมพ์และมีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นภาพที่โดดเด่นหรือเป็นภาพเหมารวม (stereotype) มักเป็นภาพที่ปรากฏในข่าวด้านลบ โดยนำเสนอภาพนักเรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ เช่น เป็นผู้มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง เป็นผู้ที่ไม่เคารพกฎหมาย เป็นต้น ภาพดังกล่าวประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาที่หลากหลาย เช่น การใช้คำอ้างอิง การใช้คำกริยาแสดงความรุนแรง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 จับพันควั่น 2 อาชีวะโหดคว่ำมีดฟันคู่อริเหวอะเย็บ 30 เข็ม

(เดลินิวส์, 23 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 2 ล็อก 3 ช่างกลทมิฬฆ่าโหดศ.อุเทน เป็นสถาบันคู่อริเหี้ย! อ่างสาแค้นแทนรุ่นพี่ล่าอีก 2 คนที่ยังหลบหนี

(ไทยรัฐ, 21 พฤศจิกายน 2561)

หนังสือพิมพ์รายวันมีการนำเสนอเนื้อหาที่สัมพันธ์กับภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้วยเช่นกัน แต่มักปรากฏเป็นเพียงคอลัมน์เล็กๆ หรือเป็นข่าวหน้าในซึ่งมีความโดดเด่นน้อยกว่าข่าวหน้าหนึ่ง ภาพที่นำเสนอ เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่มีทักษะความสามารถ หรือมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวภายหลังเป็นประธานเปิดงานตลาดอาชีพะ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ว่า ในปลายปีประเทศไทยจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งแรงงานฝีมือจะมีความสำคัญ ดังนั้นนักเรียนนักศึกษาที่เรียนในสายอาชีพะ สามารถหางานทำก่อนได้ถือเป็นโอกาสดีเท่าที่ดูงานฝีมือของนักเรียนอาชีวศึกษาที่นำมาจัดแสดงในครั้งนี้ถือว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพสามารถนำไปขยายผลเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

(เดลินิวส์, 28 กรกฎาคม 2558)

สาเหตุของการเลือกนำเสนอเนื้อหาเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องคุณค่าข่าวหรือการกำหนดวาระข่าวสารของกัลตุง และรูจ (Galtung & Ruge, 1965) สรุปได้ว่าในแต่ละวันเกิดเหตุการณ์และเรื่องวุ่นขึ้นมากมาย แต่มีเพียงไม่กี่เหตุการณ์ที่สื่อมวลชนให้ความสนใจและนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบ ซึ่งเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเหล่านั้นมักมีคุณค่าความเป็นข่าวสูง สิริวรรณ นันทจินทุล (2549: 35-37) กล่าวว่าคุณค่าข่าว หมายถึง ความน่าสนใจของข่าวที่ทำให้ประชาชนสนใจ อยากติดตามอ่าน และมีความสามารถที่จะกระตุ้นความสนใจของประชาชนเพื่อให้ข่าวนั้นเป็นกระแสและขายได้ เช่น ความขัดแย้ง ผลกระทบกระเทือนหรือหายนะ เป็นต้น เมื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกตอกย้ำด้วยการผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จึงน่าจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดและมุมมองที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาของคนในสังคมไม่มากก็น้อย

จากภาพลักษณ์ในการใช้ความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มที่ส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครองและสังคม ทำให้หน่วยงานของภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานด้านการอาชีวศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สังคม ดัง

ปรากฏในนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี พ.ศ. 2555-2569 (2555: 28-29) ดังนี้

นโยบายที่ 1 : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของ ตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสาย อาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชนโดยดำเนินการผ่าน โครงการสำคัญ เช่น โครงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมายให้ เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษา เป็นต้น

รัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเชิง บวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายทั้งเว็บไซต์ของหน่วยงาน คือ www.vec.go.th รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เพลง เป็นต้น ช่องทางที่ผู้วิจัยสนใจใช้เป็นข้อมูลใน การศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เนื่องจากเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง และมีการนำเสนอเนื้อหาที่สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4 นักเรียนนักศึกษา แผนกช่างยนต์ แผนกอิเล็กทรอนิกส์ และแผนกไฟฟ้าจะ นำความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยจะออกบริการซ่อมแซม เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น หม้อหุงข้าว เครื่องซักผ้า เครื่องมือการเกษตร รถจักรยานยนต์ และอุปกรณ์ประกอบอาชีพอื่น ๆ รวมถึงซ่อมแซมบ้านเรือน ที่ได้รับความเดือดร้อน โดยให้บริการฟรี แก่ชาวบ้านที่ประสบอุทกภัย

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 7 พฤศจิกายน 2560)

นอกจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเชิงบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านช่องทางรายการโทรทัศน์ที่รัฐบาลหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผลิตหรือมีส่วนร่วมในการผลิต ซึ่งมีจุดประสงค์ในการนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5 พิธีกร : วันนี้เรามากันที่วัดบัวแก้วเกษร จ.ปทุมธานี แล้วก็อยู่กับในงานที่ชื่อว่า อาชีวะบริการซ่อมสร้างเพื่อชุมชนค่ะ ซึ่งงานนี้น้องๆ อาชีวศึกษาเขามีจิตอาสา ออกมาให้บริการซ่อมเครื่องมือเครื่องไม้ เครื่องใช้ไฟฟ้าของพี่น้องประชาชนแบบฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายเลยนะฮะ แล้วถ้าเกิดดูบรรยากาศในงานวัดบัวแก้วเกษรแห่งนี้ ก็จะเห็นเลยนะครับว่า มีบุชของเด็กนักเรียนอาชีวะที่ออกมาบริการพี่น้องประชาชนในการนำเอาเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือว่าเครื่องมือเครื่องไม้ ทำมาหากินต่างๆ มาซ่อม โดยที่เป็นการบริการให้กับประชาชนแบบไม่มีค่าใช้จ่ายด้วย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 5 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 6 พิธีกร : วันนี้ผมอยู่กับน้องๆ แผนกวิชาช่างก่อสร้างนะครับ จากวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรีนะครับ กับโครงการก่อสร้างปันน้ำใจ น้องๆ เหล่านี้บอกเลยนะครับว่ามีจิตอาสาที่ปันน้ำใจ ช่วยเหลือ โดยการที่พวกเขาครับไปสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียนบ้านน้ำมุด ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่ค่อนข้าง กั้นดารเลยทีเดียวนะครับ แล้วก็ขาดแคลนห้องน้ำด้วยนะครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 1 เมษายน 2560)

จากข้อมูลการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกทั้งในหนังสือพิมพ์รายวัน ข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และรายการโทรทัศน์ข้างต้น แม้จะมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพด้านบวกหรือทำให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ประเด็นสำคัญคือการนำเสนอภาพด้านบวกดังกล่าวบางครั้งปรากฏภาษาที่

อาจสะท้อนมุมมองด้านลบหรือต่อย้ำภาพด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยที่ผู้ส่งสารไม่ทันรู้ตัว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 เราจึงตั้งใจว่ามีทางออกด้วย “อาชีวะพันธุ์ใหม่”...ตรงนี่คือจุดเปลี่ยนสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ “เด็กอาชีวะ” ที่ไม่ใช่มีแต่ภาพการตีกัน
ในสายตาคนทั่วไป

(เดลินิวส์, 7 เมษายน 2561)

จากตัวอย่างข้างต้นแม้ว่าในภาพรวมต้องการนำเสนอประเด็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่การนำเสนอยังปรากฏรูปภาพที่แสดงให้เห็นว่าคนทั่วไปในสังคมยังคงนึกถึงภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านความรุนแรง

ตัวอย่างที่ 8 จริงๆ แล้วการเรียนสายอาชีพนะครับเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเรามากแล้วก็เป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุกคนเลย ถ้าเรามีอาชีพที่ดี เราก็จะมีอนาคตที่ดี เพราะฉะนั้นการเลือกเรียนสายอาชีพเนี่ย อาจจะมีมองว่าเป็นสายที่ค่อนข้างจะ...เด็กอาชีวะเนอะ ทุกคนจะเรียกว่าเด็กอาชีวะเหมือนจะไม่มีอนาคต แต่ว่าอยากจะบอกว่าทุกวันนี้ที่ผมเองเนี่ย ประสบความสำเร็จก็เพราะว่าการเรียนสายอาชีพแล้วก็สามารถทำงานหาเงินได้ตั้งแต่ยังเด็ก

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 14 มกราคม 2560)

จากตัวอย่างข้างต้นมีการกล่าวอ้างถึงความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “ทุกคน” แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิต หารายได้ได้ด้วยตนเอง แต่ขณะเดียวกันยังพบการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเด็กที่ไม่มีอนาคต จึงสื่อได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิต

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบและด้านบวกผ่านช่องทางการสื่อสารข้างต้น เป็นการประกอบสร้าง “ภาพตัวแทน” (representation) ของผู้เรียนอาชีวศึกษาดังที่ ฮอลล์ Hall (1997) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน ไว้ว่า

“Representation is the production of the meaning of the concepts in our minds through language. It is the link between concepts and language which enables us to refer to

either the “real” world of objects, people or events, or indeed to imaginary worlds of fictional objects, people and events.

(Hall, 1997: 17)

ข้อความข้างต้นสรุปได้ว่าภาพตัวแทน คือ “กระบวนการสร้างความหมายให้กับสิ่งที่อยู่ในความคิดผ่านภาษา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิด (concept) กับภาษา (language) ในการนำเสนอภาพหรือการให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งสิ่งของ ผู้คน เหตุการณ์ และความคิดที่เป็นนามธรรม” แนวคิดเรื่องภาพตัวแทนนี้แสดงให้เห็นว่าสิ่งต่างๆ ไม่ได้มีความหมายในตัวเอง แต่ความหมายนั้นเป็นผลของการประกอบสร้าง และการประกอบสร้างความหมายนั้นทำให้เกิดภาพตัวแทน กล่าวได้ว่าภาพตัวแทนไม่ใช่ส่วนที่เป็นความจริงทั้งหมด แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งหรือแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของความจริงที่ถูกเลือกขึ้นมานำเสนอให้ชัดเจนและโดดเด่นกว่าส่วนอื่น โดยภาพตัวแทนที่ถูกเลือกขึ้นมา นั้นมีผลต่อความคิด ความเชื่อ หรือการกำหนดคุณค่าให้บางสิ่งบางอย่างในสังคมแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในวาทกรรมต่างๆ มีลักษณะอย่างไรตลอดจนมีชุดความคิดใดที่แฝงอยู่เบื้องหลังการประกอบสร้างภาพตัวแทนเหล่านั้น

แนวคิดหนึ่งที่สัมพันธ์กับการศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนของอาชีวศึกษาคือแนวคิด “วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” (Critical Discourse Analysis) ฌ็อง-ฟร็องซัว ลีออต (1991: 30) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดนี้ว่า “พัฒนาต่อเนื่องจากภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์ นักวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เห็นเช่นเดียวกันว่า สามารถนำวิธีการทางภาษาศาสตร์มาใช้วิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่แฝงอยู่ในตัวบทซึ่งเป็น ส่วนสำคัญของวาทกรรม แต่เนื่องจากวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มุ่งศึกษาวาทกรรมในฐานะกระบวนการทางสังคม จึงเน้นการวิเคราะห์ปริบททางสังคมควบคู่ไปด้วย” การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นการศึกษาโครงสร้างของภาษาในวาทกรรมควบคู่ไปกับการศึกษาทำความเข้าใจสังคม ทำให้เห็นวิธีการในการใช้อำนาจ การครอบงำ หรือความไม่เท่าเทียมกันที่ถูกผลิตซ้ำภายใต้อุดมการณ์หรือชุดความคิดบางประการ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและสื่อภาครัฐเพื่อแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทยมีลักษณะอย่างไร และมีชุดความคิดใดที่แฝงอยู่เบื้องหลัง

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาพบว่า มีการศึกษาในหลายสาขาแต่ละสาขามีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป เช่น งานในสาขาการศึกษา มักจะเน้นประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยศึกษาเหตุผลในการเลือกหรือไม่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษา เช่น วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี” งานในสาขาจิตวิทยา มักจะเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง เช่น ประภาศรี ปัญญาวิรัชชัย (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย” ส่วนงานในสาขานิเทศศาสตร์ เช่นการศึกษาของไปรยา ศรีสวัสดิ์ (2550) เรื่อง “การสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง” เป็นการศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ดังกล่าว ส่วนการสำรวจงานวิจัยที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์พบว่ามีการศึกษาในหลายประเด็น เช่น เพศสภาวะ หรือประเด็นที่สังคมให้ความสนใจเป็นต้น ตัวอย่างเช่น เพ็ญญา คล้ายสิงโต (2553) ศึกษาเรื่อง “อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” นิตินงค์ พิเชฐพันธ์ (2553) ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร พ.ศ.2551 จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์” สุนทรี โชติติลล (2560) ศึกษาเรื่อง “บุญ: ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกาย” เป็นต้น

สำหรับงานที่ศึกษาประเด็นภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ มักศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบหรือกลุ่มที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม เช่น อธิษฐาน สุริยะ (2554) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของนักโทษประหารและการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันไทย” สุภัทร แก้วพัตร (2559) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น : การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” ณัฐนันท์ คำภา (2558) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของคนพิการในสังคมไทย พ.ศ. 2534-2554 จากมุมมองของคนทั่วไปและคนพิการตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” อธิษฐาน สุริยะ (2560) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรม

วิเคราะห์เชิงวิพากษ์” สุธิตรา แซ่ลิ่ม (2561) ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2549-2557 ในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” นครินทร์ สำเภาพล (2562) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนบุคคลพันโทชใน วาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทชในสื่อสาธารณะ” เป็นต้น

นอกจากงานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นแล้วยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับวัยรุ่นและเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องภาพเหมารวม เช่น Vichet Chhuon (2014) ศึกษาเรื่อง “I’m Khmer and I’m not a gangster! : the problematization of Cambodian male youth in US schools งานวิจัยนี้ศึกษาภาพเหมารวมที่ผู้อื่นมีต่อนักเรียนชายชาวกัมพูชาในโรงเรียนมัธยมในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์เกี่ยวกับนักเรียนชายชาวกัมพูชาที่สะท้อนผ่านวาทกรรม งานวิจัยของ Joby Gardner (2008) ศึกษาเรื่อง What are you Representing?: Contesting Identities of Incarcerated Youth ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอภาพตัวแทนของวัยรุ่นที่เคยถูกคุมขัง แม้จะมีการนำเสนอในด้านบวกแต่ก็ยังแฝงภาพในด้านลบอยู่ด้วย สื่อได้ว่าสังคมไม่ได้ให้โอกาสกับคนกลุ่มนี้อย่างแท้จริง

จากการสำรวจงานวิจัยข้างต้นพบว่ายังไม่มีการศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในประเด็นดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับประเด็นทางสังคม โดยเฉพาะการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาจากกลุ่มข้อมูลที่มีผู้ผลิตแตกต่างกัน ว่ามีการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไร ภาพตัวแทนดังกล่าวสื่อผ่านกลวิธีทางภาษาใดบ้าง และมีปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนอย่างไร ผลการศึกษาอาจเผยให้เห็นการสะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และอาจช่วยให้เกิดความตระหนักรู้หรือรู้เท่าทันการนำเสนอข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มักจะมีการนำเสนอเนื้อหาด้านลบอย่างโดดเด่น ส่วนการนำเสนอภาพด้านบวกอาจปรากฏรูปภาษาที่มีการสะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมอยู่ด้วย หากผู้บริโภคข่าวสารขาดความตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าว มุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาดังกล่าวอาจถูกขบขันให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ภาพสรูปแบบเหมารวม (stereotype)

ในด้านลบ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

1.2.2 วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

1.3.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐมีหลายกลวิธีเช่น การใช้คำศัพท์ การใช้มูลบท การใช้อุปลักษณ์ เป็นต้น

1.3.2 ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนมักจะปรากฏภาพด้านลบ เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษานิยมใช้ความรุนแรง ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เคารพกฎหมาย เป็นต้น ขณะที่ในวาทกรรมสื่อภาครัฐมักจะปรากฏภาพด้านบวก เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ความสามารถ ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำประโยชน์ให้แก่สังคม เป็นต้น

1.3.3 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตตัวบท วิธีการกระจายหรือเผยแพร่ตัวบท ปัจจัยเรื่องคุณค่าข่าว นโยบายจากภาครัฐ เป็นต้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึง 31 ธันวาคม 2561 สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และฉบับที่ 12 ที่เน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านกำลังคนเป็นสำคัญ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยังได้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 แสดงให้เห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.5 นิยามศัพท์

ภาพตัวแทน	หมายถึง	กระบวนการประกอบสร้างความหมายให้กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในความคิดผ่านภาษา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิด (concept) กับภาษา (language) บางครั้งอาจใช้คำว่า ภาพแทน หรือ ภาพเสนอ
วาทกรรม	หมายถึง	วิถีปฏิบัติหรือกระบวนการในการสร้าง“ความหมาย” ให้แก่สิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบ
วาทกรรมสื่อมวลชน	หมายถึง	ตัวบทที่ผลิตโดยสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา
วาทกรรมสื่อภาครัฐ	หมายถึง	ตัวบทที่ผลิตโดยสื่อภาครัฐ หรือภาครัฐมีวัตถุประสงค์ให้ผลิตขึ้นเพื่อนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	หมายถึง	ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ กล่าวคือ เน้นการวิเคราะห์ภาษาในตัวบทอย่างละเอียดและเป็นระบบ ศึกษาบทบาทของภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือผลิตซ้ำและต่อยอดภาพตัวแทน รวมถึงผลิตชุดความคิดบางประการต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา กลุ่มข้อมูลและขั้นตอนวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1.6.1 กลุ่มข้อมูล กลุ่มข้อมูลที่นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายการ

โทรศัพท์ และข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1.6.1.1 วาทกรรมสื่อมวลชน เก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน เนื่องจากเป็นวาทกรรมที่สามารถแพร่กระจายไปยังผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันจึงน่าจะส่งผลต่อความคิดและมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.6.1.2 วาทกรรมสื่อภาครัฐ เก็บข้อมูลจากสื่อ 2 ประเภท ได้แก่รายการโทรทัศน์และเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐบาลที่รับผิดชอบด้านการอาชีวศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เนื่องจากสื่อทั้งสองประเภทมีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ผลิตหรือมีวัตถุประสงค์ให้ผลิตขึ้นเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สังคม ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอผ่านสื่อเหล่านี้จึงน่าจะส่งผลต่อความคิดและมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.6.2 ขั้นตอนการวิจัย มีดังนี้

1.6.2.1 ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวาทกรรม อำนาจ การครอบงำ อุดมการณ์ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ภาพตัวแทน และวาทกรรมกับความเป็นชายขอบ

1.6.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1) วาทกรรมสื่อมวลชนเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรกจากผลการสำรวจความนิยมในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของประชาชนพ.ศ. 2555 จัดทำโดยบริษัทเอซีเนลเส็น (ประเทศไทย) (อ้างถึงใน คชาธิป พาณิชตระกูล, 2556) ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน โดยเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูล IQ News Clip คำสำคัญในการค้นหา (keywords) ได้แก่ “อาชีวะ” “อาชีวศึกษา” “เด็กอาชีวะ” “นักเรียนอาชีวศึกษา” “ช่างกล” “โจอาชีวะ” “โจช่างกล” “เด็กช่าง” “เทคโน” “เทคนิค” “เด็กเทคโน” “เด็กเทคนิค” “ฝีมือชน” “ฝีมือชนคนสร้างชาติ” “อาชีวะฝีมือชนคนสร้างชาติ” พบข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 1,118 ตัวบท

- 2) วาทกรรมสื่อภาครัฐเก็บข้อมูลจากสื่อ 2 ประเภท ได้แก่รายการโทรทัศน์และเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1) รายการโทรทัศน์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากรายการที่มีเนื้อหา

เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาและผลิตโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการอาชีวศึกษา และมีการเผยแพร่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2555-2561 พบข้อมูลจำนวน 2 รายการ ได้แก่ รายการ อาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์จำนวน 97 ตอน และรายการเดินหน้าประเทศไทย¹ จำนวน 29 ตอน จากนั้น จึงนำข้อมูลมาถอดเทปและเรียบเรียงในรูปแบบไฟล์เอกสาร

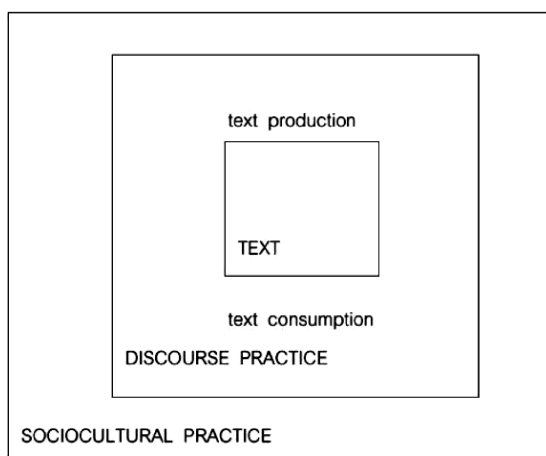
2.2) เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. (<http://www.vec.go.th>) เก็บข้อมูลในหัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์ โดยกลุ่มข้อมูลต้องปรากฏคำที่ หมายถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น “ผู้เรียนอาชีวศึกษา” “นักเรียนอาชีวศึกษา” “เด็กอาชีวะ” “เด็กช่าง” เป็นต้น หรือมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการคัดเลือกพบข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 563 ตัวอย่าง

1.6.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) วาทกรรมสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ เนื้อหาหน้าหนึ่ง และเนื้อหาหน้าใน ส่วนวาทกรรมสื่อภาครัฐ ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ประเภท คือ รายการโทรทัศน์ และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) ดังนี้

¹รายการเดินหน้าประเทศไทยในงานวิจัยนี้หมายถึงรวมถึงรายการเดินหน้าประเทศไทยวัยทีนด้วย

ภาพที่ 2 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ

ที่มา: Fairclough (1992, 1995b)

นอกจากกรอบแนวคิดข้างต้นยังมีการใช้กรอบแนวคิดอื่นๆ รวมถึง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) การวิเคราะห์ตัวบท (Text) ในงานวิจัยนี้ ตัวบทคือข้อมูลภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายการโทรทัศน์ และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจะเริ่มจากการวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคเพื่อให้เห็นปริมาณตัวบท โครงสร้างและใจความสำคัญที่ตัวบทแต่ละประเภทนำเสนอว่าประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง จากนั้นจึงวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา ได้แก่ กลวิธีระดับคำศัพท์ และกลวิธีระดับปริจเฉท

2.2) การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม(Discursive practice) ของวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐตามแนวคิดของแฟร์คลัฟ คือ การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและกระจายตัวบท และการรับและตีความตัวบท เพื่อให้เห็นว่าใครเป็นผู้ผลิตตัวบท มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีวิธีการเผยแพร่อย่างไร ใครเป็นผู้รับสาร และมีการตีความตัวบทอย่างไร ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะใช้กรอบการวิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING) ตามทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของโฮมส์ (Hymes, 1974)

2.3) การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม(Socio-cultural practice) ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมในขณะที่วาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตโดยสื่อมวลชนและสื่อภาครัฐปรากฏในสังคม เช่น กฎหมายและนโยบายต่างๆ แนวคิดที่มีในสังคมวัฒนธรรมไทย เป็นต้น และจะวิเคราะห์ผลทางอุดมการณ์ที่น่าจะเกิดจากการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมเหล่านี้

1.6.2.4 การเรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมก่อนในบทที่ 3 เพื่อให้เข้าใจกระบวนการที่ก่อให้เกิดตัวบท จากนั้นในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคเพื่อให้เห็นปริมาณตัวบท โครงสร้างและใจความสำคัญที่ตัวบทนำเสนอว่าประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง ในบทที่ 5 และบทที่ 6 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาในตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อ ภาครัฐที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา และท้ายที่สุด ในบทที่ 7 ผู้วิจัยจะนำเสนอผล การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อแสดงให้เห็นบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อ การประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนผลของการประกอบสร้างภาพตัวแทน ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่อาจมีต่อสังคม

กล่าวโดยสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ได้แก่ บทที่ 3 บทที่ 5 และบทที่ 6 ส่วนผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 จะนำเสนอในบทที่ 4 และ บทที่ 7

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบถึงการเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและ วาทกรรมสื่อภาครัฐ

1.7.2 ทำให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของภาษาในการประกอบสร้างและนำเสนอ ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองของคนในสังคมต่อผู้เรียน อาชีวศึกษา

1.7.3 เป็นแนวทางในการศึกษาบทบาทของภาษาไทยในการประกอบสร้างภาพตัวแทนและ อัตลักษณ์ของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทย

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

ผลการวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อ ภาครัฐ เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์รูปภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมเท่านั้น ไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็น ภาพที่สะท้อนความจริงทั้งหมด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชน และวาทกรรมสื่อภาครัฐ ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1 เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของการอาชีวศึกษา

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่อง วาทกรรม อำนาจ การครอบงำ อุดมการณ์ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ภาพตัวแทน และวาทกรรมกับความเป็นชายขอบดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 วาทกรรม (Discourse)

คำว่า “วาทกรรม” แปรจากคำภาษาอังกฤษว่า “discourse” คำนี้มีมีการแปลเป็นภาษาไทยอยู่หลายคำ ดังที่ กฤษดาพรรณ หงศ์ลดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์ (2549: 5) อธิบายว่า มีคำศัพท์ในภาษาไทยที่เรียกใช้แทนคำนี้อยู่หลายคำ ได้แก่ ข้อความต่อเนื่อง (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2521) ปริจเฉท (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ 2530) วจนะ (สมทรง บุรุษพัฒน์ 2537) สัมพันธสาร (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2541) และวาทกรรม (กฤษดาพรรณ หงศ์ลดารมภ์ 2539, 2543) นอกจากนี้ยังได้อธิบายว่าคำศัพท์ discourse ในภาษาอังกฤษนั้นมีความหมายเป็น 2 มิติด้วยกัน คือ มิติว่าด้วยเรื่องภาษากับมิติว่าด้วยเรื่องสังคมและวิถีปฏิบัติ ดังที่ จี (Gee, 2005) ได้แยกคำศัพท์ discourse เป็น 2 นัยที่แตกต่างกัน ได้แก่ discourse (with little ‘d’) หากต้องการเน้นมิติด้านภาษา ซึ่งหมายถึง “หน่วยของภาษาที่สูงกว่าระดับประโยค เป็นหน่วยที่มีความสมบูรณ์ทางความหมายและมีสัมพันธภาพ” ซึ่งตรงกับคำศัพท์ภาษาไทย คือ “ข้อความต่อเนื่อง” “ปริจเฉท” “วจนะ” “ระบบข้อความ” และ “สัมพันธสาร” ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากต้องการเน้นมิติทางสังคมและวิถี

ปฏิบัติที่สัมพันธ์กับภาษาและการใช้ควรใช้ว่า Discourse (with big ‘D’) ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า “วาทกรรม” การศึกษาวาทกรรมได้รับความสนใจในหลายสาขา นักคิดคนสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมาก ต่อการศึกษา วาทกรรมก็คือ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) ได้ให้นิยามของ “วาทกรรม” ไว้ว่า หมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้างหรือผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะ เป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง วาทกรรมทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของ สังคมในวงกว้าง (valorize) เพราะวาทกรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาภายใต้กฎเกณฑ์ชุดหนึ่งที่เป็นตัว กำหนดการดำรงอยู่ การเปลี่ยนแปลง หรือการเลื่อนหายไปของสรรพสิ่งต่างๆ ที่สังคมสร้างขึ้น (ไซย รัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2542: 3-5)

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995b: 54 อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 7) กล่าวถึง วาทกรรมโดยอ้างอิงทั้งแนวคิดจากด้านภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ไว้ว่า โดยกล่าวถึง วาทกรรม ว่า หมายถึง การใช้ทั้งภาษาพูดและเขียน และยังรวมถึงกิจกรรมที่สื่อความหมายรูปแบบอื่นๆ เช่น ภาพถ่าย ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ แผนภูมิ และอวัจนภาษา และยังมองวาทกรรมตามทฤษฎีเชิงสังคมว่า เป็นวิถีปฏิบัติทางสังคมรูปแบบหนึ่ง ทั้งนี้แฟร์คลัฟและโวดาก (Fairclough and Wodak, 1997: 48) ได้กล่าวถึงวาทกรรมว่า “วาทกรรมจะถูกกำหนดโดยสถานการณ์ สถาบัน และโครงสร้างทางสังคม ในขณะที่เดียวกันวาทกรรมเองก็กำหนดสถานการณ์ สถาบัน และโครงสร้างทางสังคม”

จากแนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรมของแฟร์คลัฟข้างต้น สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ์ และคณะ (2549: 189) ได้กล่าวว่า วาทกรรมมีความเชื่อมโยงกันระหว่าง “ภาษา” และ “สังคม” กล่าวคือ วาทกรรม ไม่ได้หมายถึงตัวบท (text) เพียงอย่างเดียว แต่มีเจตนาหรือจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาของผู้ใช้และความรับรู้ของผู้รับกำกับอยู่ด้วย

จากข้อมูลข้างต้นถึงแม้ว่าการศึกษาวาทกรรมจะมีที่มาจากแนวคิดในสาขาสังคมศาสตร์ที่มอง ว่าวาทกรรมเป็นกระบวนการประกอบสร้างความหมายให้กับสิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบ แต่นักภาษาศาสตร์ก็ให้ความสนใจกับการศึกษาตัวบทด้วยเช่นกันเพราะสิ่งที่ทำให้วาทกรรมเกิดขึ้นและ ดำรงอยู่คือภาษา ดังนั้น การพิจารณาภาษาในตัวบทจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาวาทกรรม การ พิจารณาภาษาในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าความถึงตัวบทที่ประกอบด้วยรูปภาษาเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึง

บริบททางสังคมที่อยู่แวดล้อมตัวบท ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความหมายให้แก่สิ่งต่างๆ อย่างเป็นระบบด้วย

2.1.2 อำนาจ (Power)

ฟูโกต์ (Foucault, 1980) กล่าวว่า แต่เดิมเมื่อก้าวถึง “อำนาจ” เรามักจะนึกถึงเรื่องของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปกครองบ้านเมือง อาทิ ทหาร ตำรวจ แต่แท้จริงแล้วอำนาจมีอยู่ทั่วไปในทุกบริบทสังคม ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงแวดวงการเมืองการปกครองเท่านั้น อำนาจอย่างที่กล่าวถึงไปข้างต้น เรียกว่า “authority” ฟูโกต์ อธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งที่เรียกว่า “อำนาจ” โดยตัวเอชนั้นไม่มี อำนาจไม่ใช่สิ่งเกิดขึ้นลอยๆ แต่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งที่เรียกว่าคู่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relation) คู่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ คือ คู่ความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งสามารถควบคุม (control) ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำตามที่ฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่าปรารถนา คู่ความสัมพันธ์มีลักษณะไม่สมมาตร (asymmetrical) กล่าวคือจะมีฝ่ายหนึ่งมีอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง และไม่มีลักษณะกลับทางกัน

นอกจากนี้ฟูโกต์ (Foucault, 1980) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับ “อำนาจ”(Power) และ “ความรู้” (Knowledge) ว่าอำนาจและความรู้เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น กล่าวคือ มักจะเป็นกลุ่มผู้ที่มีอำนาจในสังคมเท่านั้นที่สามารถสร้าง “ความรู้” “ความรู้” เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้มีอำนาจใช้ในการควบคุมจิตใจและการกระทำของผู้ที่มีสถานภาพด้อยกว่าได้ เช่น แพทย์ใช้ความรู้ทางการแพทย์ควบคุมการกระทำของคนไข้ สิ่งที่จะได้รับสถานะเป็น “ความรู้” ได้นั้นจำเป็นต้องได้รับการยินยอมจากผู้มีอำนาจในยุคสมัยนั้น ตามแนวความคิดของ van Dijk (1998) “ความรู้” จัดเป็น “อุดมการณ์” หรือ ชุดของความคิดอย่างหนึ่ง แต่เป็นชุดความคิดที่ได้รับการยอมรับและมีสถานภาพพิเศษ (ศิริพร ภัคดีผาสุข, 2561: 105-106)

ฟาน ไดจ์ van Dijk (2008a: 29-31) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของอำนาจสรุปได้ว่า อำนาจเกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ชนชั้นหรือลักษณะทางสังคมในรูปแบบอื่นๆ หรืออาจเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/กลุ่มบุคคลในฐานะสมาชิกของสังคมหรือกลุ่มทางสังคมหนึ่งๆ อำนาจเกิดจากความสามารถที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ในสังคม ซึ่งทรัพยากรในที่นี้ เช่น ความมั่นคง, ตำแหน่ง, ยศ, สถานะ, ความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือสิทธิพิเศษต่างๆ เป็นต้น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคมจะควบคุมจิตใจของคนในสังคม และสมาชิกในสังคมสามารถจะแสดงออกเพื่อสืบทอดหรือท้าทายอำนาจดังกล่าวในรูปแบบต่างๆ ผ่านการปฏิสัมพันธ์กัน

แฟร์คลัฟ (Faieclough, 1989) กล่าวถึง อำนาจ 2 แบบ ได้แก่ อำนาจที่มาจากการใช้กำลัง (power by coercion) และอำนาจที่มาจากกรยินยอมพร้อมใจ (power by consent) ทั้งนี้ อำนาจในสังคมประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นอำนาจที่มาจากกรยินยอมพร้อมใจมากกว่าการบังคับหรือการใช้กำลัง และวาทกรรมมีบทบาทในการครอบงำทางความคิดซึ่งนำไปสู่กรยินยอมพร้อมใจของผู้ถูกรครอบงำ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 20-21)

จากข้อความข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า อำนาจ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม อำนาจในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการใช้กำลังบังคับให้ผู้อื่นทำตาม แต่เป็นอำนาจในการชักจูงหรือโน้มน้าวทางความคิดให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความเชื่อหรือคล้อยตามสิ่งที่นำเสนอ ในการศึกษาคั้งนี้วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ นั้นมีอำนาจในการกำหนดความคิด ทศนคติของผู้บริโภคหรือผู้รับสารให้เชื่อว่าภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอ นั้นเป็นความจริง

2.1.3 การครอบงำ (Manipulation)

ศิริพร ภักดีผาสุข (2561: 106) กล่าวว่า การครอบงำ (manipulation) คือ การใช้อำนาจในทางมิชอบ (abuse of power) เพื่อควบคุมความคิดหรือการกระทำของผู้อื่นโดยใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือแนวคิดเรื่องกรครอบงำมีความสำคัญการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ดังที่ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 24) กล่าวว่า งานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ พุดถึงการครอบงำทางความคิด (manipulation หรือ mental manipulation) ในฐานะรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจในทางมิชอบ (power abuse หรือ abuse of power) ผ่านวาทกรรม การครอบงำทางความคิด คือ การควบคุมความคิดในลักษณะที่ผู้ครอบงำให้อีกฝ่ายหนึ่งเชื่อและกระทำสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้ครอบงำ ในขณะที่ผู้ถูกรครอบงำเป็นฝ่ายเสียประโยชน์หรือถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

นอกจากนี้ Blommaert (2005: 25) ยังได้กล่าวว่า การศึกษาตามแนวทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์นั้นจะทำให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทของภาษาหรือวาทกรรมว่าสามารถสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ทำให้เกิดการครอบงำทางความคิด นอกจากนี้ยังมุ่งเผยให้เห็นการครอบงำทางความคิดที่ปรากฏผ่านวาทกรรมเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยทำให้ผู้ไม่มีอำนาจได้มีอำนาจต่อรองหรือต่อสู้ ทำให้มีสิทธิมีเสียงรวมถึงเปิดโปงการใช้อำนาจในทางมิชอบ และทำให้คนแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้องในสังคม

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการครอบงำในที่นี้ไม่ได้เป็นการครอบงำหรือควบคุมให้ผู้อื่นกระทำตามโดยใช้กำลังบังคับ แต่เป็นการครอบงำหรือการควบคุมทางความคิด ซึ่งเน้นในเรื่องการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ในการศึกษาครั้งนี้ว่าทฤษฎีที่ผลิตโดยสื่อมวลชนและสื่อภาครัฐเป็นสิ่งที่สามารถครอบงำทางความคิดให้ผู้บริโภคหรือผู้รับสารเห็นด้วยและคล้อยตามสิ่งที่ว่าทฤษฎีนำเสนอ หากว่าทฤษฎีนั้นมีการแฝงอคติหรือทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้บริโภคหรือผู้รับสารย่อมยอมรับอคติหรือทัศนคติด้านลบเหล่านั้นด้วย

2.1.4 อุดมการณ์ (Ideology)

อุดมการณ์ “Ideology” เป็นศัพท์ที่สร้างโดยนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อ Destutt de Tracy ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 หมายถึง “the science of ideas” (ศาสตร์ว่าด้วยความคิด) เป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาความคิดของมนุษย์ด้วยมุมมองเชิงประจักษ์ เพื่อให้เข้าใจกฎเกณฑ์ในการก่อตัวและความเติบโตของความคิดมนุษย์ (สมเกียรติ วันทะนะ, 2551: 9-10) เป็นสาขาวิชาที่ให้ความสำคัญแก่เหตุผลและมุ่งที่จะทำให้คนตระหนักถึงอคติหรือความลำเอียงต่างๆ ที่มีในสังคม (ศิริพร ภัคศิมาสุข, 2561: 99)

นิยามของอุดมการณ์ที่ใช้ในงานเชิงวิพากษ์อาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995a) แสดงให้เห็นว่างานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ควรอ้างอิงอุดมการณ์ที่มีนัยเชิงวิพากษ์ หรือก็คือมุมมองที่ว่าอุดมการณ์เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจและการมีอำนาจเหนือกว่า อุดมการณ์ในเชิงวิพากษ์ตามความคิดของแฟร์คลัฟเป็นอุดมการณ์ที่สื่อนัยด้านลบ หรือก็คือมุมมองที่ว่าอุดมการณ์เป็นสำนักที่ผิด เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันและการมีอำนาจเหนือกว่า นิยามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ต้องการเผยให้เห็นอุดมการณ์ที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มผู้มีอำนาจในสังคม ทำให้เกิดการตระหนักรู้และอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ในขณะที่ฟาน ไคค์ (1998) เสนอว่าอุดมการณ์คือระบบความคิดความเชื่อของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม และเป็นระบบความคิดที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของคนกลุ่มนั้นๆ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 14-16)

กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธมภ์ (2543: 4) ได้กล่าวถึงประเด็นของภาษากับอุดมการณ์ว่า อุดมการณ์เป็นความคิดความเชื่ออย่างเป็นระบบที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมและการกระทำของมนุษย์ รวมทั้งพฤติกรรมในการใช้ภาษาอุดมการณ์ของคนในสถาบัน

เดียวกันไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่อุดมการณ์ก็ไม่เหมือนกับความคิด มุมมอง หรือทัศนคติ ซึ่งอาจเป็นของใครคนใดคนหนึ่ง อุดมการณ์มีลักษณะที่เป็นสังคม เป็นความคิดเห็นของกลุ่มมากกว่าจะเป็นของบุคคล นอกจากนี้ ฤกษ์ดาววรรณ (2543: 4-5) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์นั้นเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดในการใช้ภาษาของสื่อมวลชนโดยเฉพาะในการรายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ แม้หนังสือพิมพ์จะต้องการให้เราเชื่อว่าสิ่งที่นำเสนอเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงและนำเสนอตามอย่างที่เกิดขึ้นจริงทุกประการโดยปราศจากทัศนคติหรือความมีอคติใดๆ ก็ตาม

จากการทบทวนแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าอุดมการณ์ หมายถึง ชุดความคิด ความเชื่อในสังคมที่ถูกสร้างขึ้นจากกลุ่มผู้มีอำนาจหรือเป็นชุดความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีส่วนในการกำหนดความคิดหรือการกระทำของสมาชิกในสังคม เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการประกอบสร้างและถ่ายทอดอุดมการณ์คือ ภาษากล่าวได้ว่านอกจากอุดมการณ์จะอยู่เบื้องหลังการใช้ภาษาแล้วในทางกลับกันภาษาก็มีส่วนประกอบสร้างอุดมการณ์ด้วยเช่นกัน

2.1.5 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis-CDA) ถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการวิเคราะห์วาทกรรม ด้วยการใช้ความรู้ทางภาษาและสังคมมาประกอบการวิเคราะห์ โดยนำวิธีการทางภาษาศาสตร์มาใช้วิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่แฝงอยู่ในตัวบทซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวาทกรรมซึ่งมุ่งศึกษาวาทกรรมในฐานะกระบวนการทางสังคม จึงเน้นการวิเคราะห์ปริบทสังคมควบคู่ไปด้วย (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 30)

แฟร์คลัฟและโวดัค (Fairclough and Wodak 1997: 271-280) กล่าวถึงแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ สรุปได้ว่าเป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นประเด็นทางสังคม วาทกรรมประกอบด้วยสังคมและวัฒนธรรม การเชื่อมโยงระหว่างตัวบทกับสังคมต้องมีสิ่งที่เชื่อมโยงหรือเป็นสื่อกลาง การวิเคราะห์วาทกรรมเป็นการตีความและอธิบายความ เป็นต้น

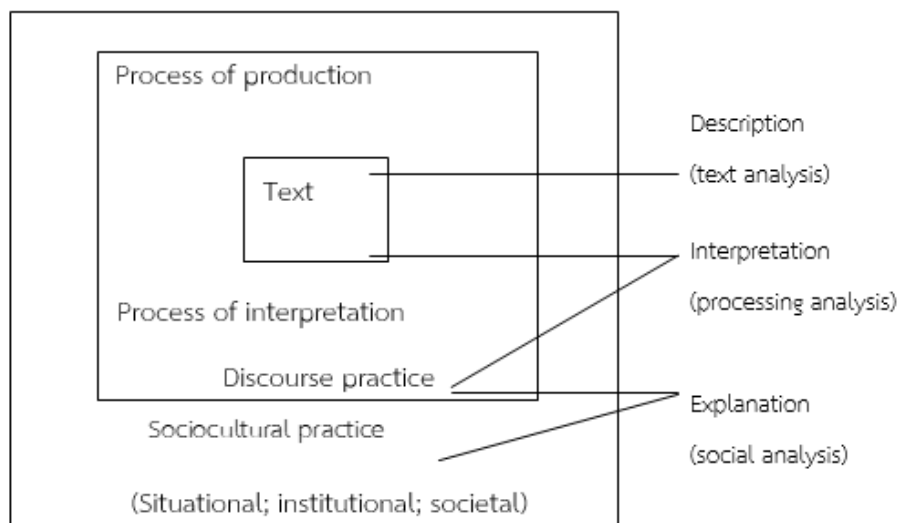
พาน ไดจ์ (van Dijk, 2003: 352, 2008: 85) อธิบายเกี่ยวกับวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ว่าเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมรูปแบบหนึ่ง สนใจศึกษาเกี่ยวกับการใช้อำนาจ การครอบงำ ความไม่เท่าเทียมกันของสังคมในตัวบทที่แสดง ถูกผลิตซ้ำในปริบททางสังคมและการเมือง นอกจากนี้

การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์อาจทำให้เกิดความเข้าใจ หรือเป็นการตีแผ่และต่อต้านความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

แฟร์คลัฟ เป็นผู้ริเริ่มเสนอแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในหนังสือ Language and Power (Fairclough, 1989) และได้พัฒนาแนวการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแรกเรียกแนวทางการศึกษานี้ว่า “การศึกษาภาษาเชิงวิพากษ์” (critical language study - CLS) เน้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษากับอำนาจ โดยเฉพาะความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ 1) เพื่อช่วยให้เห็นความสำคัญของภาษาในการผลิต อารมณ์รักษาไว้ และมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจ 2) เพื่อช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่บุคคลบางกลุ่มที่ใช้ควบคุมหรือครอบงำผู้อื่น และความตระหนักรู้นี้จะเป็นอย่างแรกที่จะนำไปสู่การปลดปล่อยจากการครอบงำ

ส่วนคำว่า critical ถูกนำมาใช้ในความหมายที่แสดงถึงบางสิ่งบางอย่างที่อาจถูกปิดบังหรือซ่อนเร้นไว้จากการรับรู้ของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความไม่เท่าเทียมกันในเชิงอำนาจที่มักจะเกิดขึ้นในรูปแบบของสามัญสำนึก (common-sense) ที่คนทั่วไปอาจไม่รู้ตัวหรือมองข้ามไป ดังนั้นจึงต้องวิพากษ์เพื่อให้เห็นสิ่งที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการใช้ภาษานั้น โดยเขาได้ยกตัวอย่างสถานการณ์การให้คำปรึกษาหารือระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยซึ่งมีเรื่องของการใช้อำนาจ (authority) และการแบ่งชนชั้น (hierarchy) เกิดขึ้น แต่สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นโดยดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรมชาติ จากสถานการณ์เช่นนี้ทำให้เราสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันได้จากการใช้ภาษา

แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995b: 59) ได้เสนอกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมไว้ 3 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวบท (Text) วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) และวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural practice) ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมของแฟร์คลัฟ

ที่มา: Fairclough (1995: 95-98)

จากภาพการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในแต่ละมิติทำได้โดย การพรรณนา (Description) คุณสมบัติโดยทั่วไปของตัวบท การตีความ (Interpretation) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับกระบวนการผลิตตัวบท และการอธิบาย (Explanation) วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม หรือความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับบริบททางสังคมที่แวดล้อมวาทกรรมนั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มิติที่ 1 ตัวบท (Text) หมายถึง ภาษาพูด ภาษาเขียนที่สร้างข้อความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นการศึกษาข้อมูลภาษา ทั้งในระดับคำศัพท์ ไวยากรณ์ ความหมาย และการเชื่อมโยงความในปริจเฉท

มิติที่ 2 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) หมายถึง กระบวนการผลิตและกระจายตัวบท การรับตัวบทและการตีความตัวบท เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและเผยแพร่ตัวบท รวมถึงการรับ/บริโภคตัวบท รวมถึงการตีความตัวบท เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับสังคม ประเด็นสำคัญคือการพิจารณา “สหบท” (intertextuality) คือตัวบทหรือบริบทอื่นๆ ที่กล่าวถึงในตัวบทนั้น การพิจารณาสหบทเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจความสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างตัวบทและวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่เกิดขึ้นว่ามีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อกันอย่างไร

มิติที่ 3 วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural practice) หมายถึง สถานการณ์และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อมและสัมพันธ์กับตัวบทรวมถึงการผลิตและบริโภคตัวบท การอธิบายวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นภาพรวมของวาทกรรมที่มีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคม และในขณะเดียวกันวาทกรรมนั้นก็ปรากฏในลักษณะกิจกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งด้วย

ศิริพร ภักดีผาสุข (2553: 15) สรุปว่า การศึกษาวาทกรรมทั้งสามมิติตามแนวคิดของแฟร์คลัฟ จะทำให้เห็นความสัมพันธ์และบทบาทที่วาทกรรมมีต่อสังคมได้อย่างเป็นระบบ ในระดับตัวบท ผู้ศึกษาจะต้องวิเคราะห์และบรรยายให้เห็นองค์ประกอบต่าง ๆ พร้อมทั้งอุดมการณ์ที่สื่อในตัวบท จากนั้นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมต้องอาศัยการตีความว่าตัวบทมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมหรือการปฏิสัมพันธ์ในบริบทการสื่อสารอย่างไร สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับวิถีปฏิบัติทางสังคมนั้น ผู้ศึกษาต้องพยายามอธิบายว่าอุดมการณ์ที่สื่อผ่านตัวบทได้รับอิทธิพลหรือเป็นผลมาจากองค์ประกอบส่วนใดของบริบททางสังคมวัฒนธรรม และตัวบทส่งผลหรือมีอิทธิพลในการประกอบสร้างความหมายหรือกำหนดอัตลักษณ์ให้แก่สิ่งใดในบริบททางสังคมวัฒนธรรมบ้างและอย่างไร

การศึกษาครั้งนี้อาศัยแนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมของแฟร์คลัฟโดยจะเน้นการวิเคราะห์ภาษาในตัวบทเพื่อให้เห็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังวิเคราะห์บริบทโดย การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมกล่าวคือ เป็นการพิจารณาองค์ประกอบที่แวดล้อมตัวบทในแง่การผลิตและกระจายตัวบท และการรับและตีความตัวบท เพื่อให้เห็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้ผลิตและผู้บริโภคตัวบท จากนั้นวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่ใช้การพิจารณาสถานการณ์และบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา การศึกษาครั้งนี้จะทำให้เห็นว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐมีลักษณะอย่างไร มีกระบวนการในการประกอบสร้างอย่างไร ตลอดจนมีปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมใดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างภาพตัวแทน ผลการศึกษา น่าจะช่วยให้เห็นอิทธิพลของภาษาหรือวาทกรรมที่ส่งผลต่อความคิด ความเชื่อของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และอาจช่วยเผยให้เห็นว่าการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาดังกล่าวมีชุด

ความคิดได้แฝงอยู่เบื้องหลังหรือไม่ เพราะสิ่งที่แฝงมากับการนำเสนอภาพตัวแทนนั้นย่อมมีผลในการครอบงำความคิด ความเชื่อของผู้บริโภคชาวพุทธ

2.1.6 ภาพตัวแทน (Representation)

“ภาพตัวแทน” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Representation” ซึ่งเป็นคำนามที่มาจากคำกริยา “to represent” หมายถึง ‘นำเสนอ’ ‘เป็นตัวแทน’ (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561: 100) มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2551: 3) กล่าวว่า ภาพแทน (representation) ในวรรณกรรมไม่ใช่ภาพแทนของความจริงในอุดมคติ หากแต่เป็นภาพแทนจากมุมมองของผู้เขียนโดยเฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับกรอบวาทกรรมหนึ่งๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้

เสนาะ เจริญพร (2548: 299) ใช้คำว่า ภาพเสนอ (Representation) หมายถึง ภาพจำลองสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งนำเสนอผ่านวรรณกรรม ด้วยเหตุที่ภาพจำลองนั้นสร้างขึ้นจากการคัดเลือก ประมวล ขั้บเน้นคุณลักษณะบางอย่างจากความเป็นจริงตามคติความเชื่อและค่านิยมบางประการ รายละเอียดต่างๆ ที่ปรากฏในภาพตัวแทนหนึ่งๆ จึงร่วมกันทำหน้าที่สื่อความหมายและคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งในเชิงสังคม-วัฒนธรรมเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ภาพตัวแทนมิได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าความจริงเป็นเช่นไร เพราะมิใช่ภาพถ่ายสะท้อน แต่บ่งบอกให้ทราบว่า ผู้คนในสังคม (อย่างน้อยก็กลุ่มหนึ่ง) มีความเชื่อ ความคาดหวัง และให้ความหมาย คุณค่าต่อสิ่งที่ถูกนำเสนออย่างไร

กาญจนา แก้วเทพ (2545: 80) กล่าวว่า ภาพตัวแทนมิใช่สิ่งที่เป็นผลผลิตที่เคยเป็นอยู่หรือเคยมีอยู่ หากแต่เป็นการประกอบสร้างขึ้นมาใหม่อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะป็นรูปภาพ ข้อเขียน หลักฐาน ซึ่งภาพตัวแทนจะออกมาเป็นอย่างไร ก็ย่อมแล้วแต่ว่าภาพตัวแทนนั้นถูกนำเสนออย่างไร และหากพูดในแง่ของภาษาก็อาจกล่าวได้ว่า ภาพตัวแทนนั้นจะออกมาเป็นอย่างไรก็ย่อมแล้วแต่การให้คำนิยาม การเล่าเรื่อง หรือการพูดถึงสิ่งต่างๆ นั้นเอง

ฮอลล์ (Hall, 1997) กล่าวถึงภาพตัวแทนสรุปได้ว่าภาพตัวแทน คือ กระบวนการสร้างความหมายให้กับสิ่งที่อยู่ในความคิดผ่านภาษา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิด (concept) กับภาษา (language) ในการนำเสนอภาพหรือการให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งสิ่งของ ผู้คน เหตุการณ์ และความคิดที่เป็นนามธรรมดังนี้

“Representation is the production of the meaning of the concepts in our minds through language. It is the link between concepts and language which enables us to refer to either the “real” world of objects, people or events, or indeed to imaginary worlds of fictional objects, people and events.”

(Hall, 2013: 3)

จากนิยามข้างต้นกล่าวได้ว่า สิ่งต่างๆ ไม่ได้มีความหมายในตัวเอง แต่ความหมายนั้นเป็นผลของการประกอบสร้าง การนำเสนอภาพตัวแทนนอกจากจะเป็นการถ่ายทอดภาพในความคิดแล้วยังเป็นการสร้างความหมายให้แก่สิ่งนั้นๆ ด้วย ภาพตัวแทนไม่ใช่ส่วนที่เป็นความจริงทั้งหมด แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งหรือแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของความจริงที่ถูกเลือกขึ้นมานำเสนอให้ชัดเจนและโดดเด่นกว่าส่วนอื่น โดยภาพตัวแทนที่ถูกเลือกขึ้นมา นั้นมีผลต่อความคิด ความเชื่อ หรือการกำหนดคุณค่าให้บางสิ่งบางอย่างในสังคม

ฮอลล์(Hall, 2013: 3-5) กล่าวว่าระบบการนำเสนอภาพตัวแทน (systems of representation) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการสร้างภาพตัวแทนในความคิด คือระบบที่ทำให้สรรพสิ่งต่างๆ เชื่อมโยงกับชุดของมโนทัศน์ (a set of concept)หรือภาพตัวแทนในความคิด (mental representation)ที่มีอยู่ในสมองของเรา ถ้าไม่มีระบบนี้ เราจะไม่สามารถตีความโลกแห่งความหมายได้ ความหมายนั้นขึ้นอยู่กับระบบมโนทัศน์และภาพที่ถูกสร้างขึ้นในความคิดของเรา ซึ่งเราสามารถใช้แทนวัตถุต่างๆ ในโลก ทำให้เราสามารถอ้างถึงสรรพสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสมองกับนอกสมองของเราได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าในขั้นตอนนี้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่งต่างๆ (things) กับมโนทัศน์ (concepts) ก่อให้เกิดภาพตัวแทนในความคิด (mental representation)

2) ขั้นตอนการนำเสนอภาพแทนของสรรพสิ่งในความคิดสู่ภายนอก เราสามารถเสนอหรือและเปลี่ยนความคิดได้ก็ต่อเมื่อเราใช้ภาษาร่วมกัน ภาษาจึงเป็นขั้นตอนที่สองของระบบการนำเสนอภาพตัวแทน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการประกอบสร้างความหมายทั้งหมด แผนที่มโนทัศน์ (conceptual map) ที่เรามีร่วมกันจะถูกแปลเป็นภาษาหรือสัญลักษณ์ เพื่อเราสามารถ

นำเสนอสิ่งต่างๆ ที่มีในสมองพร้อมกับการสร้างระบบความหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่าขั้นตอนนี้เป็น การถ่ายทอดภาพในความคิดไปยังโลกภายนอกโดยใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้

จากขั้นตอนข้างต้นจะเห็นได้ว่าการนำเสนอภาพตัวแทนเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความซับซ้อนขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการนี้ย่อมมีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังที่ศิริพร ภักดีผาสุข (2561: 102) ได้กล่าวว่า การนำเสนอภาพสรรพสิ่งต่างๆ ในความคิดนั้นส่วนใหญ่จะผ่าน ขั้นตอนการตัดสินใจและประเมินค่า การตีความ และการเลือกสรรแง่มุมในการนำเสนอ ทั้งนี้จุดยืนและ มุมมองของผู้นำเสนอภาพแทนก็มีผลต่อทัศนคติ การตีความ และประเมินค่าสิ่งต่างๆ ที่นำเสนอ ดังนั้น การนำเสนอภาพตัวแทนจึงไม่ใช่เพียงการใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์ในการถ่ายทอดภาพในความคิด หากแต่ยังเป็นการตัดสินใจคุณค่าและให้ความหมายแก่สิ่งที่นำเสนอโดยภาพแทนนั้นไปด้วย

จากการทบทวนแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ภาพตัวแทน หมายถึง ภาพที่เกิดจากการใช้ภาษา เพื่อนำเสนอภาพที่อยู่ในความคิดหรือกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการประกอบสร้างความหมายให้แก่สิ่ง ต่างๆ ผ่านการใช้ภาษา การนำเสนอภาพตัวแทนเป็นการเลือกสรรบางแง่มุมโดยผ่านตัดสินใจหรือ ประเมินค่าจากผู้ผลิตวาทกรรม

แนวคิดเรื่องภาพตัวแทนสัมพันธ์กับประเด็นการศึกษาครั้งนี้เพราะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอด เรื่องราวของผู้เรียนอาชีวศึกษาเท่านั้น แต่ได้ผ่านการตัดสินใจ ประเมินค่า และมีการคัดสรรบางแง่มุมใน การนำเสนอให้โดดเด่น โดยที่ผู้ผลิตภาพตัวแทนนั้นอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ กล่าวได้ว่าภาพตัวแทน ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกนำเสนอขึ้นสัมพันธ์กับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคมซึ่ง สะท้อนผ่านถ้อยคำหรือรูปภาพ การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏ ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐมีการนำเสนอในภาพในลักษณะใด มีปัจจัยใดบ้างที่ สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับภาพตัวแทน ตลอดจนมีความคิดหรืออคติใดที่แฝงอยู่เบื้องหลัง

2.1.7 วาทกรรมกับความเป็นชายขอบ

ผู้วิจัยพบว่าประเด็นเรื่องผู้เรียนอาชีวศึกษาอาจมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องความเป็น ชายขอบ เนื่องจากผู้เรียนสายอาชีวศึกษาหรือสายอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาส่วนมากมักประกอบ อาชีพด้านช่าง หรือที่เรียกว่า “แรงงานฝีมือ” อย่างไรก็ตาม ข้อมูลบางส่วนจากเว็บไซต์เด็กติดทศคม เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560 ได้สะท้อนถึงความคิดของคนในสังคมที่มีต่อคำว่า “แรงงาน” ว่าเป็นไป

ในเชิงลบเนื่องจากไปพ้องกับคำว่า “ผู้ใช้แรงงาน” โดยเข้าใจว่าเป็นคนที่ทำงานแบบใช้แรงหรือทำงานตามที่เจ้านายสั่ง ไม่ใช่ความรู้สึกรู้ว่าทำงานที่ดี

ประเด็นเรื่องการเป็นผู้ใช้แรงงานนี้ ยังผูกโยงกับแนวคิดความเป็นชายขอบ ดังที่ สุริยา สมุทรคุปต์ และ พัฒนา กิตติอาษา (2542: 21-22) ได้จำแนกตัวอย่างประชากรชายขอบไว้หลายกลุ่ม ได้แก่ ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในสลัม ชาวนาชาวไร่ ในชนบท โสเภณี แรงงานไร้ทักษะฝีมือ แรงงานข้ามชาติ ฯลฯ สอดคล้องกับฉัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 148) ที่กล่าวถึงความหมายและประเภทของคนชายขอบไว้ว่า คนชายขอบ หมายถึง กลุ่มคนที่ไร้สิทธิและโอกาส ไร้อำนาจ เป็นผู้ที่ถูกควบคุม กดขี่ หรือเอาไรต์เอาเปรียบจากคนที่เป็น “ศูนย์กลาง” คนกลุ่มนี้หมายรวมถึงคนยากจน ชนกลุ่มน้อย แรงงานข้ามชาติ กลุ่มเพศที่สาม ผู้ด้อยโอกาส เด็กเร่ร่อน คนชราที่ถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม ฯลฯ ดังนั้น ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจึงได้ทบทวนเรื่องราวทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นชายขอบวาทกรรมเกี่ยวกับความเป็นชายขอบไว้ดังนี้

สุริชัย หวันแก้ว (2544: 7) กล่าวถึงประเด็นความเป็นชายขอบไว้ว่า ในทางสังคมวิทยากลุ่มคนที่เป็นชายขอบ (Marginal Group) หมายถึง กลุ่มคนที่ยังไม่ถูกกลืนเป็นส่วนหนึ่งของคนกลุ่มใหญ่อย่างสมบูรณ์ แต่ได้ทิ้งวัฒนธรรมเดิมของตนไปบางส่วน เป็นคำที่มักนำมาใช้กับกลุ่มคนที่อพยพย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ภาวะหรือกระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลถูกปฏิเสธหนทางที่จะเข้าถึงการได้รับตำแหน่งสำคัญ และเป็นสัญลักษณ์ทางเศรษฐกิจ ศาสนา อำนาจทางการเมืองในสังคมใดๆ กลุ่มชายขอบนี้อาจเป็นชนกลุ่มใหญ่จำนวนหนึ่ง เช่น กรณีประชากรผิวดำซึ่งเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ที่สุดของแอฟริกาใต้ ภายใต้ระบอบกีดกันผิว (Apartheid) นั้น ได้กลายเป็นชายขอบภายใต้สภาวะที่คนผิวขาวที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนน้อย แต่เข้าถึงอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ จึงทำให้สามารถดำรงตนเป็นผู้ปกครองได้

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2547:1-2) กล่าวว่า “ชายขอบ” ในแง่ทางภูมิศาสตร์นั้นเหมือนกับอยู่ขอบๆ ของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ในความเป็นจริงกระบวนการอำนาจทำให้คนถูกผลักไปอยู่ชายขอบ กระบวนการเป็นชายขอบนั้นสามารถเกิดได้ใน 2 ทิศทาง กล่าวคือ ทิศทางแรก ความเป็นชายขอบเกิดขึ้นจากการถูกกีดกัน ถูกลดอำนาจ หรือถูกเบียดขับ เช่น กรณีผู้ติดเชื้อ HIV ความเป็นชายขอบเกิดจากผู้ติดเชื้อถูกแยกออกไปจากสังคม ถูกทำให้แปลแยกจากสังคม ถูกผลักให้กลายเป็นชายขอบใน

ลักษณะที่เรียกว่า คนในสังคมไม่ยอมรับ แต่พวกเขาก็ยังพยายามแยกตัวตนออกมาจากสังคมเพื่อให้เห็นตัวตนของเขาเองด้วย ทิศทางที่สอง ความเป็นชายขอบเกิดขึ้นจากการถูกดึงเข้าร่วมกระบวนการจนกลับกลายเป็นชายขอบในทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางแรก เช่น กรณีชาวลื้อที่บ้านผานมถูกดึงให้เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศของลาว โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่กลับกลายเป็นการดึงให้คนลื้อถูกแปลกแยก ถูกดึงให้เป็นชายขอบ

นอกจากนี้ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2549:3-5) ยังกล่าวว่า คนชายขอบตกเป็นเหยื่อของกระบวนการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ กระบวนการตีป้ายอย่างตายตัวหรือการสร้างภาพลักษณ์ที่ตายตัวในด้านลบให้คนชายขอบ ได้เปลี่ยนความหมายเชิงนามธรรมของมนุษย์ที่มีความหลากหลายให้เหลือความหมายเดียวอย่างตายตัว (Reification) การตีป้ายอย่างตายตัวจะทำให้คนสูญเสียความเป็นคน เพราะต้องตกเป็นทาสของความหมายดังกล่าว เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ถูกตีป้ายว่าเป็นผู้ทำผิดศีลธรรม ส่งผลให้ถูกแยกออกไปจากสังคม ถูกผลักให้กลายเป็นคนชายขอบที่สังคมไม่ยอมรับหรือชาวเขาที่มีภาพลักษณ์ผู้ทำลายป่า ทำให้พวกเขาติดอยู่กับภาพของคนชายขอบในด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล (ม.ป.ป.: 12) กล่าวถึงความ เป็นชายขอบไว้ว่า ความเป็นชายขอบ ไม่ใช่เรื่องของการถูกกีดกันให้ไปอยู่ในตำแหน่งในสังคมที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ หรืออำนาจ หรือไม่เข้าประเภทแต่เพียงอย่างเดียว หากเป็นเรื่องของความรู้ ความจริงที่คนอื่นสร้างขึ้นมองเขาแทนตัวเขา ความรู้และความจริงเหล่านี้กลายเป็น “สามัญสำนึก” ที่รับรู้เข้าใจกันได้ในสังคมโดยไม่ต้องตั้งคำถาม ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งชายขอบเองก็อาจจะรับหรืออ้างอิงไปเป็นความจริงเกี่ยวกับตัวเองด้วย รวมทั้งมีการต่อต้านโต้แย้งปฏิเสธในเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้กระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการผลักให้คนบางกลุ่มไปเป็นคนชายขอบ คือการใช้อำนาจนำเสนอของสื่อในการผลิตวาทกรรมเกี่ยวกับคนชายขอบ กาญจนา แก้วเทพ (2554) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า อำนาจการนำเสนอของสื่อได้จัดวางพื้นที่และกำหนดอัตลักษณ์ของกลุ่มคนชายขอบให้เป็นไปในลักษณะของฝ่ายถูกกระทำเสมอ และยังคงถูกทำให้มองเห็นในแง่ลบอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังผลักไสคนชายขอบให้กลายเป็นคนอื่น จนคนส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญ บัณฑิต ทิพย์เดช สนม ครูทเมือง และเปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ (2561: 52) ให้ความเห็นในประเด็นนี้

สรุปได้ว่า การนำเสนอภาพของคนชายขอบในลักษณะดังกล่าวเป็นประจำ มีความหมายเท่ากับการผลิตซ้ำ (Reproduction) ให้สังคมเกิดความคุ้นชินและเชื่อโดยปริยายว่ากลุ่มคนชายขอบมักจะมีอัตลักษณ์เป็นอย่งนั้นจริง และในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องปรกติธรรมดาที่คนส่วนใหญ่ยอมรับอย่างไม่มีข้อสงสัยหรืออาจเรียกได้ว่าผู้มีอำนาจในการนำเสนอได้สร้าง “วาทกรรม” เพื่อสะสมบ่มเพาะหรือตอกย้ำภาพลักษณ์ของคนชายขอบ

จากแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมมีส่วนสำคัญในกระบวนการทำให้เป็นคนบางกลุ่มกลายเป็นคนชายขอบกล่าวคือ วาทกรรมนำเสนอภาพตัวแทนคนบางกลุ่มซึ่งมีผลต่อการนิยามความหมาย คุณค่า ความสำคัญของคนกลุ่มดังกล่าว อีกทั้งอาจจะส่งผลกระทบต่อการจัดวางตำแหน่งแห่งหนทางสังคมของคนเหล่านั้น และส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่คนในสังคมมีต่อคนเหล่านั้น (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561) ข้อมูลนี้มีส่วนสัมพันธ์กับประเด็นผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทยที่มักถูกตีป้ายในด้านลบว่าเป็นเด็กวัยรุ่นเกเร เรียนไม่เก่ง ไม่มีความก้าวหน้า สังคมมองว่าพวกเขาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการใช้แรงงาน ทำให้พวกเขาอาจถูกผลักให้เป็นคนชายขอบของระบบการศึกษานอกจากนี้การที่สังคมมักเรียกผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาว่าเป็น “แรงงานฝีมือ” “แรงงานทักษะฝีมือ” “แรงงานอาชีวศึกษา” อาจไปพ้องกับคำว่า “ผู้ใช้แรงงาน” จึงน่าจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมเหมารวมว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มชายขอบเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของการอาชีวศึกษา

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อให้เห็นภาพรวมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความหมายของการอาชีวศึกษา ความเป็นมาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทย เหตุการณ์และโครงการสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาพตัวแทนที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไป

2.2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

ดวงนภา มกรานุกัษ (2554: 62) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาในแต่ละประเทศจะเรียกแตกต่างกัน โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกว่าการอาชีวะและเทคนิคศึกษา (Vocational and Technical Education) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เรียกว่า การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Vocational Education and Training) ประเทศออสเตรเลีย เรียกว่า เทคนิคและการศึกษา

ต่อเนื่อง (Technical and Further Education: TAFE) ในประเทศญี่ปุ่นเรียกว่า การศึกษาเฉพาะทางและเทคโนโลยีการศึกษา (Special Training and Technology Education) ประเทศสิงคโปร์เรียกว่า เทคนิคศึกษา (Technical Education) และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เรียกว่า การอาชีวศึกษา (Vocational Education) ซึ่งตรงกับประเทศไทย และตรงกับศัพท์บัญญัติการศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 (2551: 2) มาตรา 4 ระบุว่า การอาชีวศึกษา หมายถึงกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีและได้กำหนดหลักการจัดการอาชีวศึกษาไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2561: 7) กล่าวว่า อาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่การทำงานเป็นอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทางด้านอาชีพ โปรแกรมการศึกษาถูกออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถ ทักษะคิดในการทำงาน ทักษะคิดต่อวิชาชีพ และการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีเพื่อการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวได้ว่า “อาชีวศึกษา” หรือ “Vocational Education” เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถโดยเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการอาชีวศึกษายังเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2.2.2 ความเป็นมาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

การอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังจะเห็นได้จากอาชีพช่างต่างๆ เช่น ช่างทอง ช่างทอผ้า และช่างอื่นๆ ที่มีการสั่งสอนและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นรุ่นๆ เพียงแต่ในสมัยโบราณไม่มีโรงเรียนหรือสถานที่ฝึกหัดฝึกสอนกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะเหมือนในปัจจุบัน จากข้อมูล

ความเป็นมาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทยของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) กล่าวว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีมาตั้งแต่ยุคสมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพ กสิกรรม การอาชีวศึกษา เริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ.2441 เป็นการศึกษาพิเศษซึ่งหมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะเพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยในปี พ.ศ. 2452 การจัดการศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษาสอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ เช่น แพทย์ ผดุงครรภ์ ภาษาอังกฤษ พาณิชยการ ครู เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2453 ได้จัดตั้ง โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรกคือโรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ. 2456 จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ. 2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ได้กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยการ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่าง ๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษาขั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจากโรงเรียนสามัญศึกษาของทุกระดับประโยค และในปี พ.ศ. 2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญและกรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ ในปี พ.ศ. 2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2484 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม 2484 กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้น แขนงกรมวิชาการ

ในปี พ.ศ. 2524 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2524 ปี พ.ศ. 2527 ได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ.2527 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พ.ศ. 2527 ต่อมาในปี พ.ศ.2528 ได้มีการส่งเสริมแนวคิด “การอาชีวศึกษา ครบวงจร” และได้มีการจัดตั้ง “สำนักงานโครงการพิเศษ” เป็นหน่วยงานภายใน มีหน้าที่ประสานงานกับสำนักงานโครงการพิเศษและรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและงานพัฒนาชนบท และปี พ.ศ.2530 ได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยการอาชีวศึกษา” โดยมีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภทวิชาชีพและทุกหลักสูตรทั้ง

ในและนอกระบบการศึกษา จนกระทั่งปี พ.ศ.2538 กรมอาชีวศึกษาได้พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ของกรมอาชีวศึกษาและจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาทางไกล และในวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่วางแผน กำกับติดตาม และ ประเมินผลการอาชีวศึกษาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552, ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีภารกิจจัดการอาชีวศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้แบ่งกลุ่มสายวิชาชีพออกเป็น 9 ประเภทวิชา คือ

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม	2. ประเภทวิชาศิลปกรรม
3. ประเภทวิชาคหกรรม	4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
5. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	6. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
7. ประเภทวิชาประมง	8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	

โดยในแต่ละประเภทวิชาจะแบ่งออกเป็นสาขาวิชาต่างๆ ออกไปอีกหลายสาขาตามความต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความชอบ ความถนัด ความเหมาะสมของแต่ละบุคคล และ สอศ.ยังได้จัดเตรียมหลักสูตรวิชาชีพแต่ละประเภทวิชาในหลักสูตรระดับต่างๆ ตั้งแต่หลักสูตรฝึกอบรบระยะสั้น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไปจนถึงระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 41-42)

จากการศึกษาข้อมูลความเป็นมาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทยพบว่า การอาชีวศึกษาหรือการศึกษาสายอาชีพเป็นรูปแบบการศึกษาที่อยู่คู่สังคมไทยมาเป็นเวลานาน และเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีส่วนสำคัญเพราะเป็นการเตรียมคนเข้าสู่การทำงานในสายอาชีพต่างๆ ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีทักษะ มีความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาในปัจจุบันแบ่งออกเป็นสาขาวิชาต่างๆ หลายสาขาเพื่อให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ถึงแม้ว่าการเรียนอาชีวศึกษาจะมีหลายสาขา แต่เมื่อกกล่าวถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือเด็กอาชีวะ คนในสังคมมักนึกถึงผู้เรียนในสาขาอุตสาหกรรม หรือที่เรียกว่า เด็กช่าง ก่อนสาขาอื่นๆ สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเหตุการณ์และโครงการสำคัญ

เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทย

2.2.3 เหตุการณ์และโครงการสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

2.2.3.1 ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา

เหตุการณ์ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นและเป็นที่รับรู้ของคนในสังคมมาเป็นเวลานาน มีการบันทึกไว้ว่า ข้อมูลจากการศึกษาปัญหาความรุนแรงในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา โดยกลุ่มไม้ขีดไฟร่วมกับสภาองค์การพัฒนาระดับและเยาวชน (สอ.ดย.) ระบุว่า ปัญหาความรุนแรงในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา เป็นที่รับรู้กันของสังคมไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ทศวรรษ ปรากฏการณ์ในระยะแรก ๆ ตั้งแต่ปี 2475 เป็นการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา จากการแข่งขันกีฬาประจำปีที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการแข่งขันเป็นประจำทุกปี สำหรับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาสายอาชีวศึกษาจุดเริ่มแรกของการสร้างประเพณีการทะเลาะวิวาทของโรงเรียนช่างกลปทุมวันกับช่างก่อสร้างอุเทนถวาย มูลเหตุเกิดจากการแข่งขันกีฬา ในประมาณปี พ.ศ. 2511 – 2512 ที่สนามกีฬาแห่งชาติ เป็นเหตุที่รุนแรงมาก มีการใช้ระเบิดขวดขว้างปาใส่กัน และมีการระดมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากมาจับเหตุ (โพสท์ทูเดย์ 2556, ออนไลน์)

รินทร์ขวัญ สะอาดดี (2552: 1-5) กล่าวว่าเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง รูปแบบและวิธีการของการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษามีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบัน ในอดีตการทะเลาะวิวาทมักเกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาและเป็นการทำร้ายกันของคู่กรณี อาจทำร้ายกันด้วยอาวุธ เช่น ไม้ มีด เหล็ก ระเบิดขวด หรือสิ่งของต่างๆ ที่ใช้เป็นอาวุธได้ แต่ในปัจจุบันนั้นการทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันสามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ที่มีการรวมกลุ่มของนักเรียนอาชีวศึกษา เช่น ตามห้างสรรพสินค้า เวทีคอนเสิร์ต ท่ารถบรถประจำทาง รวมร้อยละ 78 ซึ่งอาจจะมีเหตุบาดเจ็บหรือเป็นคู่กรณีที่มีการทำร้ายกันมาก่อนหรือไม่รู้จักกันแต่เกิดเขม่นกัน หมั่นไส้กัน ก็นำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้ ปัจจุบันมักมีการทำร้ายกันโดยใช้อาวุธปืน ทำให้เกิดผลรุนแรงถึงชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสมากกว่าในอดีต อีกทั้งยังเกิดขึ้นในสถานที่สาธารณะโดยมิได้คำนึงว่าจะเกิดลูกหลงไปโดนคนอื่นที่มิได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องสอดคล้องกับ ปุณยภรณ์ แสงเทศ (2559: 1) ที่ได้ศึกษาความเป็นมาของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาว่ามีรูปแบบที่พัฒนาจากเดิมที่เป็นการชกต่อยกัน ยกพวกตะลุมบอนกัน แต่ในปัจจุบันมีการใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทำให้เป็นการก่ออาชญากรรมในลักษณะที่เป็นเด็ก โดยในบางครั้งมักมี

รูปแบบการทะเลาะวิวาทโดยการใช้อาวุธร้ายแรง เช่น มีด อาวุธปืน วัตถุระเบิด ไล่ยิง ไล่แทงกัน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อสังคมโดยรวม

เหตุการณ์ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กลายเป็นปัญหาสำคัญของการอาชีวศึกษา ดังที่ ปรัชญา นิลสุข (2558: 1) ได้กล่าวว่าการทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียนอาชีวศึกษา ความเชื่อที่ว่านักเรียนอาชีวศึกษาเต็มไปด้วยการทะเลาะวิวาท มีแต่เด็กไล่ตีกัน เป็นความเชื่อที่กลายเป็นภาพรวมของนักเรียนอาชีวศึกษา แต่ความจริงสถานศึกษาที่มีนักเรียนไล่ทำร้ายวิทยาลัยอื่นมีเฉพาะในกรุงเทพฯ เท่านั้น และมีเพียงไม่กี่วิทยาลัยเท่านั้น แต่กลายเป็นปัญหาทั้งหมดของอาชีวศึกษา ภาพลักษณ์นี้ทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนอาชีวศึกษา ส่วนจอมพงศ์ มงคลวนิช (2561: 62) กล่าวว่าปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่งนำไปสู่ความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน ร่างกาย ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองห่วงใย ไม่มั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาข้างต้น พบว่า เหตุการณ์ความรุนแรงระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นเป็นเวลานาน ส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน ผลเสียดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งต่อตัวผู้เรียนอาชีวศึกษา และผู้อื่นที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องก็ได้รับความเดือดร้อนไปด้วย นอกจากนี้ยังกระทบต่อความเชื่อมั่นของพ่อแม่ ผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนสายอาชีวศึกษา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงพยายามแก้ไขเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยการกำหนดแนวทาง นโยบาย ตลอดจนจัดโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา และสื่อสารภาพลักษณ์เชิงบวกของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สังคม ดังรายละเอียดโครงการบางส่วนดังต่อไปนี้

2.2.3.2 โครงการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

โครงการอาชีวศึกษาทวิภาคี การศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Education System) นับว่ามีความสำคัญและถือเป็นทางออกหนึ่งในการพัฒนากำลังคนของประเทศ หลายประเทศจึงให้การสนับสนุนการศึกษาระบบทวิภาคี ตลอดจนวางแนวปฏิบัติเพื่อให้การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้กฎหมายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี The School-to-Work Act (STWOA) ฉบับปี ค.ศ.1994 เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะอาชีพขั้นสูงอันนำมาซึ่งค่าตอบแทนที่สูง นอกจากนี้ยังมีแผนการฝึกอาชีพที่ระบุ

รายละเอียดของสมรรถนะที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ เน้นการฝึกปฏิบัติจริงและการประเมินผลตามสภาพจริงหน้างาน (On-site evaluation) ประเทศเยอรมนีรัฐบาลมีการบังคับใช้กฎหมาย The Vocational Act ฉบับปี ค.ศ.1969 เพื่อกระจายอำนาจการบริหารการอาชีวศึกษาสู่ระดับจังหวัด ซึ่งควบคุมและดูแลโดยคณะกรรมการศูนย์การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม หรือ BIBB และยังมีโครงการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเพื่อเข้าฝึกหัดงานในระบบทวิภาคี ซึ่งเรียกว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนสำหรับการฝึกหัดงานโดยเฉพาะ (Pre-apprenticeship vocational colleges) (กวูเรศ อับดุลสตา และวรรณดี สุทธินรากร, 2561: 14-37) สำหรับประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือการจัดการศึกษาวิชาชีพโดยความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 (3) และวรรคท้ายที่บัญญัติไว้ดังนี้

“การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนการวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 43 ก วันที่ 5 มีนาคม 2551)

ข้อความวรรคท้ายข้อ 4 ของประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 กล่าวถึงการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า

“การศึกษาระบบทวิภาคีตามวรรคหนึ่งต้องมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงานการวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมปฏิบัติงานได้จริงปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการ

ทำงานสร้างและพัฒนางานวางแผน จัดการพัฒนาดตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 191 ง วันที่ 20 สิงหาคม 2563)

นอกจากนี้ข้อความในข้อ 5 ของประกาศฉบับนี้ยังระบุถึงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไว้ว่า

“คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับคุณวุฒิประเภทวิชาและสาขาวิชาต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และต้องมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้

- (1) สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที
- (2) มีสมรรถนะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับและแต่ละสาขาวิชา”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 191 ง วันที่ 20 สิงหาคม 2563)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนความเป็นมาของการศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทยเริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2527 โดยกรมอาชีวศึกษา (ชื่อหน่วยงานในขณะนั้น) ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัดได้มอบโรงเรียนซีเมนต์ไทยอุบลภูมิให้กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอุบลภูมิ เพื่อเป็นวิทยาลัยต้นแบบ ทดลองจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน –โรงงาน โดยได้รับความเห็นชอบและความช่วยเหลือทางวิชาการจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จากนั้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของไทยมีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. พ.ศ. 2527-2537 โครงการโรงเรียน-โรงงาน (Dual System)
2. พ.ศ. 2538-2541 โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational System)

3. พ.ศ. 2542-2550 การฝึกงานครึ่งหลักสูตร(ในหลักสูตรไม่ใช่คำว่า ระบบทวิภาคีแต่เรียกว่า การฝึกงานครึ่งหลักสูตร)

4. พ.ศ. 2551- ปัจจุบัน การศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557: 5-8)

การจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับฝีมือแรงงาน เนื่องจากนักเรียนนักศึกษาจะได้ความรู้เชิงทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติและยังเป็นการแก้ปัญหา การขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือและแรงงานฝีมือ เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถวางแผนแรงงาน ในระยะยาวและผลิตแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตน (ปาริฉัตร จันโทริ, 2555: 37) นอกจากนี้ การอาชีวศึกษาทวิภาคียังเป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ดังคำกล่าวของพลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับกำลังคนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิง ทฤษฎีควบคู่กับการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติในสถานประกอบการจากการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ผู้สำเร็จ การศึกษามีสมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557: ออนไลน์)

การจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ส่งผลดีต่อนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนของรัฐบาล สถานประกอบการได้บุคลากรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการ และส่งผลดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เพราะจะได้รับความรู้ ได้ประสบการณ์จริงจากการทำงาน มีโอกาสได้งานทำทันทีหลังเรียนจบ รัฐบาล จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาระบบทวิภาคี โดยใช้แนวคิด “ทวิภาคีเพื่อการปฏิรูปอาชีวศึกษา : ร่วมมือ เชื่อมโยง ด้วยภาคีเครือข่ายพัฒนากำลังคน” และนำเสนอว่าการศึกษาระบบทวิภาคีทำให้ ผู้เรียนในระบบนี้มีเงิน มีงาน มีวุฒิ มีอนาคตและมีวินัยในตนเอง

ภาพที่ 4 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ที่มา: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557: 4

ภาพที่ 5 แผ่นพับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) (ด้านหน้า)

ที่มา: <http://dvec.vec.go.th>

ภาพที่ 6 แผ่นพับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education) (ด้านหลัง)

ที่มา: <http://dvec.vec.go.th>

โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา² จากปัญหาความรุนแรงที่นำไปสู่ภาพลักษณ์ในด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีนายวีรศักดิ์ วงษ์สมบัติ เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงคิดทำ “โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา” ขึ้นเมื่อปี 2546 โดยเริ่มจากการไปพูดคุยกับชนวนนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาให้มาเรียนต่อในโรงเรียนสายอาชีวศึกษา โดยมีแนวความคิดในการรับสมัครนักเรียนเพื่อมาเรียนสาขาวิชาชีพ คือใครอยากเรียนสาขาวิชาชีพได้ต้องได้เรียน ไม่ต้องสอบ ยิ่งหากใครเป็นลูกหลานเกษตรกรด้วยแล้วสมัครเรียนหลักสูตร ปวช. เกษตรกรรมได้ฟรี มีที่พักฟรี อาหารฟรี ค่าเทอมฟรี เป็นต้นนอกจากนี้นายวีรศักดิ์ วงษ์สมบัติ ยังได้ไปพูดคุยกับชนวนสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม ห้างร้าน ฯลฯ เพื่อให้ความร่วมมือในการให้นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาไปฝึกงาน การเรียนการสอนนั้นจึงมุ่งพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาด้วยการ “ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ” ให้นักศึกษาเรียนนอกห้องเรียนและฝึกปฏิบัติจริงทั้งในสถานประกอบการ ช่างถนน และชุมชน เพื่อสร้างความมั่นใจเมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาทำวิจัยแบบง่ายๆ และนำการวิจัยมาใช้ในการประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ที่แต่ละปีมีนับพันชิ้น สามารถจดสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรไปกว่า 500 ชิ้นนี้ นักเรียนที่เรียนสายอาชีวศึกษาจึงได้ชื่อว่าเป็น “คนพันธุ์อา” คำว่า “อา” นั้น ย่อ

²คำว่า “คนพันธุ์อา” (อา มาจากคำว่า อาชีวศึกษา) ภายหลังมีการเขียนหลายรูปแบบ เช่น คนพันธุ์ R คนพันธุ์อาร์ เป็นต้น

มาจาก “อาชีวศึกษา” “คนพันธุ์อา” จึงหมายถึง “นักเรียนอาชีวะ” ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่ดีที่สุด มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติ 5 Rs คือ 1. Relation (มิตรภาพ) 2. Responsibility (ความรับผิดชอบต่อ) 3. Refresh (ความสดใส) 4. Representative (ความเป็นแบบอย่างที่ดี) 5. Rescue (ความสามารถในการช่วยเหลือ) (หวน พันธุ์พันธ์, 2554: 62-63) ต่อมาในปี พ.ศ.2548 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านภาพลักษณ์นักเรียนอาชีวะ โดยการริเริ่มโครงการเพื่อประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์โรงเรียนและนักเรียนอาชีวศึกษา โดยหวังว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนทั่วไปให้ส่งบุตรหลานมาเรียนสายอาชีวะมากขึ้นได้ โดยทำความร่วมมือกับบริษัท อ.ส.ม.ท.จำกัด (มหาชน) ริเริ่มดำเนินโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันรัฐบาลและเอกชนขึ้น ภายใต้ชื่อ “โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา” และจัดกิจกรรมการประกวดเป็นปีแรก โดยจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาลและเอกชนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. เพื่อส่งเสริมความรู้ ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร
3. เพื่อภาพลักษณ์ของสถาบันอาชีวศึกษา
4. เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียน นักศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษา
5. เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนสายสามัญเลือกเรียนต่อในสายอาชีวะมากขึ้น

โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาแสดงความสามารถในทางสร้างสรรค์ เปิดมุมมองใหม่ๆ ให้สังคมภายนอกเห็นในด้านที่สวยงามของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถขยายผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคคลในทุกๆ ฝ่ายได้ในอนาคต โดยโครงการมุ่งคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศเพื่อเป็นตัวแทนนักเรียนอาชีวศึกษา (Ambassador) จากทั่วทุกภาคของประเทศ ซึ่งสมัครเข้าร่วมโครงการกว่า 1,000 คน และคัดสรรให้เหลือเพียง 10 คน เพื่อหาสุดยอดคนพันธุ์อา ชาย-หญิง ในการเป็นตัวแทนนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีบุคลิกดี มีความสามารถในเชิงวิชาชีพ และเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอาชีวศึกษาที่มีอยู่ทั่วประเทศกว่า 400 แห่ง อีกทั้งยังเป็นการรณรงค์เชิญชวนให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาหันมาสนใจศึกษาต่อในสายอาชีวะมากขึ้น เพราะนักเรียนที่มาเรียนสายอาชีวะ

สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพได้ทันที เรียนแล้วมีงานทำร้อยละ 95
 อีกทั้งการประกวดสุดยอดคนพันธุ์อาบสุดท้าย ได้ทำการบันทึกเทปเพื่อผลิตเป็นรายการโทรทัศน์
 นำไปเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อาบยังได้ผลิต
 รายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับขีดความสามารถของนักเรียนอาชีวศึกษาในแขนงต่างๆ เช่น
 คอมพิวเตอร์ การโรงแรม การบัญชี ฯลฯ และงานการคัดสรรเพื่อเฟ้นหาคนพันธุ์อาบในแต่ละภาค
 รวมทั้งตามไปดูวิถีชีวิตการเรียนการสอนจากวิทยาลัยต้นแบบเพื่อให้ผู้ชมทางบ้าน โดยเฉพาะ
 ผู้ปกครองและนักเรียนที่กำลังจะมีแผนศึกษาต่อได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในสายอาชีพอีก
 ด้วย รินทร์ขวัญ สะอาดดี (2552: 11-13)

จากข้อมูลของโครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อาบที่ต้องการพัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ของ
 ผู้เรียนอาชีวศึกษา และหวังผลให้ผู้ปกครองรวมถึงนักเรียนที่กำลังจะศึกษาต่อเกิดความสนใจที่จะ
 ศึกษาในสายอาชีวศึกษา แต่โครงการดังกล่าวดำเนินการได้เพียง 5 ปี กล่าวคือการจัดโครงการ
 สร้างสรรค์คนพันธุ์อาบปีแรก พ.ศ.2549 จนถึงโครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อาบ ปี 5 พ.ศ.2553

ภาพที่ 7 โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อาบ

ที่มา: <http://www.moe.go.th>

โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน “Fix it Center” เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่
 19 กรกฎาคม พ.ศ.2548 ได้เห็นชอบมาตรการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในช่วง 6 เดือนหลัง
 ปีงบประมาณ 2548 โดยจัดตั้งโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน “Fix it Center” ระยะที่ 1 ซึ่งมี

ภารกิจด้านการให้บริการ เป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำด้านดูแลรักษาและซ่อมบำรุงรักษา เครื่องมืออุปกรณ์การประกอบอาชีพและเครื่องใช้ในครัวเรือน เสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษาได้ ปฏิบัติงานจริง การดำเนินงานโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ส่งผลให้ประชาชน เกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมากและเกิดผลดีในด้านภาพลักษณ์และความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ต่อมา เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2549 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการต่อเป็นระยะที่ 2 โดยเน้นการซ่อมแซมเครื่องจักรการเกษตรเป็นลำดับต้นๆ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสุขอนามัยและกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าของชุมชน และมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ.2551 อนุมัติข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาระบบศึกษา และการเรียนรู้ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำเสนอ โครงการขยายบทบาทศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ซึ่งเป็นโครงการเร่งด่วนในแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2551-2554 เพื่อช่วยลดรายจ่ายและเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชนจากการได้รับคำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ในการใช้ ดูแล ซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์และสุขอนามัยพื้นฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มและ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการนำร่องในปี พ.ศ. 2551 รวม 500 จุดและขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องกว่า 8,000 จุด ทุกเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั่วประเทศ

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนอย่างแท้จริงและยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบและยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน โดยมีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ประชารัฐที่มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. บริการซ่อม (Repair) เครื่องมือ/เครื่องจักรการเกษตร ยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน และอื่นๆ ให้คำแนะนำวิธีการใช้และการดูแลรักษา
2. บริการสร้าง (Build)อาชีพใหม่หรือต่อยอดอาชีพ โดยมีการสำรวจอาชีพตาม ความต้องการของชุมชนจัดทำหลักสูตรอาชีพ หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการและจัดอบรมโดย วิทยากรผู้เชี่ยวชาญหรือครูร่วมกับนักเรียน นักศึกษา
3. บริการพัฒนา (Top Up) ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยครูนำนักเรียน นักศึกษาไปศึกษา เรียนรู้ และนำเทคโนโลยีหรือสร้างนวัตกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการรับรอง

มาตรฐานคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานแบบบูรณาการการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน และนักเรียน นักศึกษามีจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์บริการชุมชนอันเป็นการช่วยแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการ “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ขยายโอกาส” สู่ไทยแลนด์ 4.0

ในปีงบประมาณ 2560 โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โดย ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) มีแนวคิดในการสร้างมาตรฐาน พัฒนารูปแบบและยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center Thailand 4.0) ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ประชารัฐที่มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้แก่นักเรียน นักศึกษามีจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์บริการชุมชน ช่วยลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายสู่ Thailand 4.0 (ชาญชัย ภัทรพฤษา, 2560: 78-81)

ภาพที่ 8 โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

ที่มา: <http://www.wic.ac.th>

โครงการอาชีวอาสา เริ่มให้บริการครั้งแรกในปี พ.ศ.2546 ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) กล่าวว่า สอศ.ได้จัดโครงการให้บริการประชาชนในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ เริ่มให้บริการครั้งแรกในปี 2546 ภายใต้ชื่อ “ร่วมด้วยช่วยประชาชน” ต่อมาในปี 2551-2557 ได้ร่วมกับกรมการขนส่งทางบก ดำเนินโครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน “ตรวจรถก่อนใช้ ปลอดภัยแน่นอน” และในปี 2558-ปัจจุบัน ดำเนินโครงการ “อาชีวอาสา” โดย

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561, ออนไลน์)

โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชนนี้มีความมุ่งหมายเพื่อรณรงค์ด้านความปลอดภัยบนท้องถนนแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงปีใหม่และสงกรานต์ ด้วยกิจกรรม “ตรวจรถก่อนใช้ ปลอดภัยแน่นอน” โดยเปิดโครงการบริการตรวจเช็คเครื่องยนต์ในช่วงปีใหม่และสงกรานต์ตลอด 24 ชั่วโมงบนเส้นทางสายหลักและสายรองทั่วประเทศ นอกจากช่วยลดอุบัติเหตุจากการจราจรแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนทางด้านเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ได้ฝึกปฏิบัติงานภาคสนามจากสภาพความเป็นจริงอีกด้วย งานบริการอาสาของนักศึกษาอาชีวศึกษา มีตั้งแต่การตรวจสอบไส้กรอง เต็มน้ำกลั่น ตรวจสอบระดับน้ำมันเครื่อง การทำงานของระบบไฟฟ้า ระบบเบรก สภาพยาง ความดันของลมยาง และโชคอัพ เป็นต้น (หวน พิณรุฬพันธ์, 2554: 68)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น ตั้งแต่การนำเสนอประวัติความเป็นมาของการอาชีวศึกษา เหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ส่งผลมาถึงปัจจุบัน และโครงการต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ข้อมูลเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการศึกษารูปแบบการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์ งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ด้วยมุมมองอื่น งานวิจัยที่ศึกษาประเด็นอื่นด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์ และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์

2.3.1.1 งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์

งานวิจัยกลุ่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับคนบางกลุ่มในสังคมโดยเฉพาะกลุ่มคนชายขอบ ซึ่งในที่นี้หมายถึง “กลุ่มคนที่ไร้สิทธิและโอกาส ไร้อำนาจ เป็นผู้ที่ถูกควบคุม กดขี่ หรือเอาไรต์เอาเปรียบ

จากคนที่เป็น “ศูนย์กลาง” คนกลุ่มนี้หมายรวมถึงคนยากจน ชนกลุ่มน้อย แรงงานข้ามชาติ กลุ่มเพศที่สาม ผู้ด้อยโอกาส เด็กเร่ร่อน คนชราที่ถูกมองว่าเป็นภาระของสังคม ฯลฯ” (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 148) โดยมุ่งศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านวาทกรรมประเภทต่างๆ ด้วยแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ วิเคราะห์บริบทแวดล้อมเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคม นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ให้เห็นถึงชุดความคิดที่อยู่เบื้องหลังการประกอบสร้างภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ดังกล่าวด้วย ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์³ (2543) ศึกษาเรื่อง “ปริเฉทเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย” โดยศึกษาข้อมูลจากข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ และรายการโทรทัศน์ทุ่งแสงตะวัน ผลการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์เสนอภาพชนกลุ่มน้อยในด้านลบ แสดงอุดมการณ์ที่ต่อต้านชนกลุ่มน้อยอย่างชัดเจน ถ้อยคำที่ใช้ในการนำเสนอข่าวแฝงด้วยอคติทางเชื้อชาติ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ที่ระบุกลุ่มชาติพันธุ์ การใช้รูปประโยคกรรมวาจก เน้นว่าการกระทำที่ไม่ดีถูกกระทำโดยชนกลุ่มน้อย และภาพของชนกลุ่มน้อยถูกนำเสนอว่า เป็นผู้บุกรุกป่า เป็นผู้ค้ายาเสพติด ส่วนรายการโทรทัศน์เสนอภาพชนกลุ่มน้อยในด้านบวกแสดงอุดมการณ์ชัดเจนว่าชนกลุ่มน้อยเป็นพลเมืองไทย นำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยในบทบาทผู้อยู่ในป่าคอยดูแลปกป้องป่าและธรรมชาติ ชนกลุ่มน้อยอยู่ร่วมกับชาวบ้านคนอื่นๆ โดยไม่มีปัญหา

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตวาทกรรมไม่เพียงใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวเท่านั้น แต่ยังใช้ภาษาในฐานะเครื่องมือถ่ายทอดชุดความคิดหรืออุดมการณ์เกี่ยวกับความมีอคติทางชาติพันธุ์ ซึ่งอาจส่งผลให้คนในสังคมเชื่อตามชุดความคิดเหล่านั้น งานวิจัยนี้มีลักษณะของวาทกรรมที่แข่งขันกัน โดยนำเสนอภาพชนกลุ่มน้อยที่ขัดแย้งกันและสามารถเปรียบเทียบกันได้ คือหนังสือพิมพ์ สื่ออุดมการณ์และให้ภาพชนกลุ่มน้อยในด้านลบ ส่วนรายการโทรทัศน์ทุ่งแสงตะวันสื่ออุดมการณ์และให้ภาพชนกลุ่มน้อยในด้านบวก ลักษณะของการแข่งขันกันเช่นนี้ทำให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่แตกต่างกันของสื่อมวลชน

³แม้งานวิจัยนี้จะไม่ได้ระบุว่าเป็นการศึกษาประเด็นภาพตัวแทนหรืออัตลักษณ์โดยตรง แต่ผลการศึกษาส่วนหนึ่งสื่อให้เห็นภาพตัวแทนของชนกลุ่มน้อย ผู้วิจัยจึงนำเสนอไว้ในส่วนนี้ด้วย

ธีระยุทธ สุริยะ (2554) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทน นักโทษประหารและการประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” โดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ข่าวสด มติชน และสยามรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539-พ.ศ.2552

ผลการศึกษาโครงสร้างความหมายระดับมหาคพบว่าหนังสือพิมพ์รายวันมุ่งเสนอว่านักโทษประหารทำผิดร้ายแรงจึงควรต้องชดใช้ด้วยการถูกประหารชีวิต โครงสร้างดังกล่าวมีลักษณะที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องกรรมในพุทธศาสนา ส่วนผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาพบว่ากลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนมี 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้หรือกลุ่มคำ การใช้สำนวน การใช้มุขลบท การเล่าเรื่อง และการใช้สหบท กลวิธีทางภาษาดังกล่าวประกอบสร้างภาพตัวแทนของนักโทษประหารว่านักโทษประหารเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย นักโทษประหารเป็นผู้มีจิตใจโหดเหี้ยม นักโทษประหารเป็นผู้ขาดศีลธรรม นักโทษประหารเป็นผู้ที่สังคมไม่ต้องการ นักโทษประหารเป็นผู้กระทำผิดซ้ำซากไม่เกรงกลัวกฎหมาย และนักโทษประหารเป็นผู้ก่อกรรมชั่ว ในขณะที่เดียวกันก็สื่อภาพของการประหารชีวิตว่าการประหารชีวิตเป็นกระบวนการทางกฎหมาย การประหารชีวิตเป็นกระบวนการที่รอบคอบรัดกุม การประหารชีวิตเป็นกระบวนการที่น่ากลัว การประหารชีวิตเป็นกระบวนการที่มีมนุษยธรรม และการประหารชีวิตเป็นการชดใช้กรรม ปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนของนักโทษประหารและการประหารชีวิต ได้แก่ แนวคิดทางพุทธศาสนาและการเป็นสังคมแบบรวมหมู่ การบังคับใช้กฎหมาย นโยบายต่อต้านยาเสพติดของรัฐ การต่อต้านการประหารชีวิตขององค์กรสิทธิมนุษยชน

งานวิจัยนี้ ธีระยุทธตั้งต้นจากประเด็นที่สังคมให้ความสนใจคือเรื่องนักโทษประหารและการตัดสินประหารชีวิตเนื่องจากเป็นประเด็นที่มีทั้งผู้สนับสนุนและคัดค้าน คนส่วนใหญ่ยังสนับสนุนให้มีการประหารชีวิต ทั้งนี้ความคิดดังกล่าวอาจได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมรอบตัว โดยเฉพาะวาทกรรมข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันเพราะสามารถแพร่กระจายสู่คนในสังคมได้เป็นวงกว้าง จึงส่งผลต่อความคิด ทศนคติของคนส่วนใหญ่ในสังคม

สุภัทร แก้วพัตร (2559) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพตัวแทนคนอีสานที่สื่อผ่านภาษาในหนังสือพิมพ์ระดับชาติ

และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-2556 ตลอดจนเปรียบเทียบภาพตัวแทนคนอีสานที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติใช้กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอภาพตัวแทนคนอีสานที่สำคัญ 8 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำ/กลุ่มคำ การใช้อุปลักษณ์ การแนะนำความ การใช้ประโยคแสดงความสัมพันธ์แบบมีเงื่อนไข การใช้โครงสร้างประโยคแบบเหตุ-ผล การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้โครงสร้างประโยคกรรม และการใช้สหบท กลวิธีทางภาษาดังกล่าวประกอบสร้างภาพตัวแทนคนอีสาน 3 กลุ่ม 1) บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย ปรากฏภาพคนอีสานรักศักดิ์ศรีและภูมิใจในท้องถิ่น คนอีสานอดทน คนอีสานรักพวกพ้องและมีน้ำใจ 2) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ปรากฏภาพคนอีสานมีความรู้น้อยและด้อยโอกาส คนอีสานเป็นชนชั้นแรงงาน คนอีสานถูกกระทำจากคนต่างกลุ่ม คนอีสานในหัวเมืองใหญ่มีฐานะที่ดีขึ้น 3) การเมือง ปรากฏภาพคนอีสานคือฐานเสียงสำคัญและมีบทบาททางการเมือง และคนอีสานเป็นเหยื่อทางการเมือง ส่วนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นใช้กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอภาพตัวแทนคนอีสานที่สำคัญ 6 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำ/กลุ่มคำ การใช้อุปลักษณ์ การแนะนำความ การใช้โครงสร้างประโยคกรรม การใช้สหบท และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ กลวิธีทางภาษาดังกล่าวประกอบสร้างภาพตัวแทน 3 กลุ่มเช่นกัน ได้แก่ 1) บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย ปรากฏภาพคนอีสานมีอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่น่าภูมิใจ คนอีสานยึดมั่นและให้ความเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ คนอีสานรักพวกพ้องและมีน้ำใจ 2) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ปรากฏภาพคนอีสานมีความรู้น้อยและด้อยโอกาส คนอีสานเป็นชนชั้นแรงงาน คนอีสานในหัวเมืองใหญ่มีฐานะที่ดีขึ้น 3) การเมือง ปรากฏภาพคนอีสานคือฐานเสียงสำคัญและมีบทบาททางการเมือง คนอีสานไม่ต้องการแบ่งฝ่าย และคนอีสานเป็นสนองนโยบายของรัฐบาลภาพตัวแทนคนอีสานที่ปรากฏนั้นสัมพันธ์กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมและสื่อนัยเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในสังคม แม้ว่าหนังสือพิมพ์สองกลุ่มจะนำเสนอภาพตัวแทนคนอีสานที่เท่ากัน แต่มีความแตกต่างในการเลือกเน้นย้ำบางภาพที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ระดับชาติมีการนำเสนอภาพในด้านที่น่าเห็นใจและไม่พึงประสงค์มากกว่าในด้านที่ดีและพึงประสงค์ ส่วนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในด้านที่ดีและพึงประสงค์มากกว่าด้านที่น่าเห็นใจและไม่พึงประสงค์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสาร จุดยืน วัตถุประสงค์ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของหนังสือพิมพ์ทั้งสองกลุ่มน่าจะมีอิทธิพลต่อการนำเสนอภาพตัวแทนที่แฝงนัยความไม่เท่าเทียมกันดังกล่าว

งานวิจัยของสุภัทรตั้งต้นจากประเด็นที่สังคมมักมองคนอีสานอย่างเป็นอื่นและมองว่าคนอีสานมีฐานะทางสังคมไม่เท่าเทียมกับคนภาคอื่นๆ งานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าแม้หนังสือพิมพ์รายวันจะเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการนำเสนอเรื่องราวข่าวสารต่างๆ สู่อีสังคม แต่สิ่งที่นำเสนอในที่นี้คือภาพตัวแทนของคนอีสานที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ระดับชาติและระดับท้องถิ่นได้ผ่านกระบวนการคัดสรร การประเมินค่าจากผู้ผลิต นอกจากนี้จุดยืน บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อถูกหล่อหลอม และทำความเข้าใจเกี่ยวกับคนอีสาน ส่งผลให้รูปภาพที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนคนอีสานมีการแฝงทัศนคติหรืออคติต่อคนอีสาน เมื่อนำเสนอต่อผู้อ่านอาจยิ่งเป็นการตอกย้ำอคติและความไม่เท่าเทียมกันสู่อีสังคม และแม้ว่าภาพตัวแทนคนอีสานที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้งสองกลุ่มจะมีจำนวนเท่ากัน แต่ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสาร จุดยืน วัตถุประสงค์ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ทั้งสองกลุ่มเลือกเน้นย้ำภาพที่แตกต่างกัน

ธีระยุทธ สุริยะ (2560) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์ 3 กลุ่ม ได้แก่ รัฐบาลไทย กลุ่มสิทธิมนุษยชน และหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2558 ผลการศึกษาพบว่า สื่อออนไลน์ไม่ได้ทำหน้าที่เผยแพร่เหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาไปยังคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือวาทกรรมของรัฐบาลเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในด้านลบ เช่น โรฮิงญาเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย โรฮิงญาเป็นปัญหาและภาระ ขณะที่วาทกรรมของกลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นชาวมุสลิม เน้นการนำเสนอว่าโรฮิงญาน่าสงสาร โรฮิงญาเป็นเพื่อนมนุษย์ และโรฮิงญาเป็นมุสลิม ส่วนวาทกรรมหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอไปในทิศทางเดียวกับรัฐบาลไทย และเน้นว่าโรฮิงญาเป็นภัยอันตราย ทั้งนี้แม้ภาพโรฮิงญาจะถูกเสนอในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่น่าสงสาร หากแต่ภาพตัวแทนที่เด่นชัดและถูกผลิตซ้ำมากที่สุด คือ ภาพของโรฮิงญาในฐานะผู้ทำผิดกฎหมายและเป็นปัญหาของสังคมไทย ภาพตัวแทนเหล่านี้สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา 6 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำอ้างถึง การใช้ชนิดของกระบวนการ การใช้สำนวน การให้รายละเอียด และการใช้สัทพจน์ ผลการวิเคราะห์วิปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อของรัฐบาลไทยแพร่กระจายไปในวงกว้างกว่าสื่อของกลุ่มสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ภาพตัวแทนในเชิงลบจึงเป็นภาพที่ถูกผลิตซ้ำมากกว่าด้านที่น่าสงสารนอกจากนี้

ระบบการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊กอาจมีบทบาทสำคัญในการเน้นย้ำมุมมองเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย สถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศพม่า การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลไทย แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสากลแนวคิดของศาสนาอิสลามและพุทธศาสนา รวมถึงแนวคิดพวกเขาพวกเรามีอิทธิพลต่อการผลิตตัวบท

งานวิจัยของธีระยุทธเป็นงานที่ศึกษาประเด็นทางสังคมที่สำคัญ เนื่องจากการอพยพของชาวโรฮิงญานับว่าเป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ สื่อต่างๆ ในประเทศไทยได้มีการเสนอข่าวในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง งานวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากสื่อ 3 กลุ่มที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา ผลการวิจัยเผยให้เห็นว่าภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาที่ปรากฏในแต่ละตัวบทแต่ละกลุ่มไม่ใช่ภาพที่เป็นกลาง แต่ผู้ผลิตตัวบทได้เลือกเฟ้นภาพตัวแทนบางภาพมาเสนอให้โดดเด่นสอดคล้องกับจุดยืนที่แต่ละกลุ่มมี โดยที่รัฐบาลและหนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอภาพที่สอดคล้องกัน คือภาพชาวโรฮิงญาในด้านลบ ส่วนกลุ่มสิทธิมนุษยชนเน้นการนำเสนอในด้านบวก นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการผลิตวาทกรรม ดังนั้นผู้บริโภคว่าสารจึงควรตระหนักว่าตัวบทที่นำเสนอข่าวชาวโรฮิงญา นอกจากจะนำเสนอเรื่องราวก่ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังอาจมีการแฝงชุดความคิดบางประการเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาไปกับตัวบทเหล่านั้น

สุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561) ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2549-2557 ในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพตัวแทนผู้ชุมนุมทางการเมืองในเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2549-2557 ที่สื่อผ่านภาษาในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาไทยตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และเพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรมสื่อในหนังสือพิมพ์รายวันที่นำเสนอเหตุการณ์ดังกล่าว เก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ผลการศึกษาพบว่าภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ภาพตัวแทนที่เป็นกลาง ได้แก่ ผู้ชุมนุมเป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกันชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านรัฐบาล 2) ภาพตัวแทนที่สร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ชุมนุมได้แก่ ผู้ชุมนุมเป็นกลุ่มประชาชนจำนวนมากที่มารวมตัวกันเพื่อต่อต้านรัฐบาล ผู้ชุมนุมเป็นผู้กระทำสิ่งที่ถูกต้องชอบ

ธรรมโดยการต่อต้านรัฐบาลที่ลุแก่อำนาจ ผู้ชุมนุมเป็นผู้ถูกกระทำจากรัฐบาลและจากคนกลุ่มต่าง ๆ และผู้ชุมนุมเป็นผู้ที่ชุมนุมอย่างสันติ และ 3) ภาพตัวแทนที่ลดทอนความชอบธรรมของผู้ชุมนุม ได้แก่ ผู้ชุมนุมเป็นผู้ก่อความวุ่นวายและสร้างความเดือดร้อน ผู้ชุมนุมเป็นผู้ใช้ความรุนแรง ผู้ชุมนุมเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย ผู้ชุมนุมเป็นผู้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ผู้ชุมนุมเป็นผู้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม ผู้ชุมนุมเป็นผู้ขาดความน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเคารพ และผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งเป็นชนชั้นที่มีฐานะซึ่งไม่ใช่คนส่วนใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้พบว่าจุดยืนทางการเมืองของสื่อหนังสือพิมพ์และสถานการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์กับการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองที่ต่างกันในแต่ละช่วงเวลาการศึกษา

งานวิจัยของสุจิตราตั้งข้อสังเกตว่าการนำเสนอข่าวการชุมนุมทางการเมือง แม้จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นวันเดียวกัน แต่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกลับพาดหัวข่าวโดยใช้รูปภาษาบรรยายเหตุการณ์ต่างกัน ทั้งมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์การชุมนุมและต่อผู้ชุมนุมทางการเมือง การนำเสนอที่ต่างกันแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอเรื่องราวในหนังสือพิมพ์เป็นการประกอบสร้างความจริงบางอย่างที่ผ่านการเลือกสรรและประเมินค่าจากจุดยืนที่ต่างกัน ทั้งนี้สิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอย่อมมีผลต่อความคิดและทัศนคติของผู้อ่าน หากผู้รับสารไม่รู้เท่าทันอาจทำให้เกิดการตัดสินใจและประเมินค่ากลุ่มผู้ชุมนุมจากการรับรู้ภาพเพียงบางแง่มุมที่สื่อนำเสนอเท่านั้น

ธีระ บุชบกแก้ว (2562) ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนผู้สูงอายุไทยที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อสาธารณะ” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้สูงอายุไทยที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อสาธารณะในสังคมไทย 2 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และรายการโทรทัศน์

ผลการศึกษาพบว่าวาทกรรมหนังสือพิมพ์ขบขันภาพผู้สูงอายุด้านลบ ได้แก่ การมองผู้สูงอายุในฐานะที่ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ เป็นผู้พึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐและสังคม เป็นปัญหาและภาระที่ต้องแก้ไข ภาพดังกล่าวทำให้เกิด “วาทกรรมแห่งความกลัว” ในสังคมไทย คือทำให้เกิดความกลัวความชรา หรือปฏิเสธความแก่ชรา ส่วนวาทกรรมรายการโทรทัศน์พยายามนำเสนอภาพด้านบวกขึ้นมาแข่งขันเพื่อปฏิเสธความคิดด้านลบของ คนในสังคม ได้แก่ ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและมีพลังร่วมสร้างสังคมไทยได้ ภาพดังกล่าวสอดคล้องกับทิศทางของหน่วยงานรัฐ คือเน้นให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตัวเองและทำประโยชน์ต่างๆ ทั้งนี้จะได้ไม่เป็นภาระของรัฐ ขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพของผู้สูงอายุเพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มที่มีความสามารถช่วยสังคมได้จึงอาจ

สร้างภาพเหมารวมผู้สูงอายุในบางมุม ภาพตัวแทนผู้สูงอายุดังกล่าวสื่อผ่านกลวิธีทางภาษา 6 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำอ้างอิง การใช้นิตกระบวนกร การนิยาม การให้รายละเอียด การแนะนำความ การใช้สัทพจน์ ทั้งนี้ภาพตัวแทนจากสื่อทั้งสองกลุ่มมิได้นำเสนอภาพผู้สูงอายุในฐานะผู้สูงอายุที่มีบทบาทสำคัญครอบครัว อาทิ บทบาทผู้ดูแลบ้านและเลี้ยงดูลูกหลาน บทบาทผู้ให้การพึ่งพา บทบาทผู้แนะนำสั่งสอน ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า วาทกรรมหนังสือพิมพ์วาทกรรมรายการโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดออกไปสู่สังคมต่างก็มีรัฐเป็นผู้อยู่เบื้องหลังวาทกรรม ดังนั้นภาพที่ถูกผลิตขึ้นจึงสนองไปกับนโยบายของรัฐ ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานการณ์ทางสังคมสูงอายุ นโยบายรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ การแพทย์และสาธารณสุข แนวคิดที่มีอยู่ในสังคมวัฒนธรรมไทย แนวคิดเรื่องความกตัญญู ความอาวุโส คุณค่าของผู้สูงอายุ และอิทธิพลจากสหประชาชาติ มีอิทธิพลต่อการผลิตตัวบท ขณะเดียวกันภาพตัวแทนผู้สูงอายุที่สื่อผ่านตัวบทก็อาจส่งผลกระทบต่อความคิดความเชื่อของคนในสังคมด้วยเช่นกัน

งานวิจัยนี้ศึกษาประเด็นทางสังคมที่กำลังได้รับความสนใจ เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าการนำเสนอภาพตัวแทนของผู้สูงอายุในวาทกรรมสื่อสาธารณะทั้งสองประเภทคือ หนังสือพิมพ์ และรายการโทรทัศน์ถูกเลือกสรรบางด้านมานำเสนอให้โดดเด่น สอดคล้องกับจุดยืนของผู้ผลิตวาทกรรม นอกจากนี้การนำเสนอภาพผู้สูงอายุยังมีปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น นโยบายภาครัฐ แนวคิดที่มีอยู่ในสังคมวัฒนธรรมไทย เป็นต้น การตระหนักรู้เกี่ยวกับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้สูงอายุนี้อาจช่วยให้สังคมเข้าใจประเด็นผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

นครินทร์ สำเนาพล (2562) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนบุคคลพันโทษใน วาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทษในสื่อสาธารณะ” เก็บข้อมูลจากวาทกรรมสาธารณะ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ วารสารราชทัณฑ์ และวีดิทัศน์รายการโทรทัศน์ ศึกษาข้อมูลที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2560 ซึ่ง ปี 2553 เป็นปีที่กระทรวงยุติธรรมเริ่มนำแนวคิด “คืนคนดีสู่สังคม” มาใช้ในงานราชทัณฑ์

ผลการศึกษาพบกลวิธีทางภาษาในการนำเสนอภาพตัวแทน ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเหตุ-ผล การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบขัดแย้ง การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเงื่อนไขการใช้อุปลักษณ์ การใช้สำนวน การใช้มูลบท การใช้คำถามเชิง

วาทศิลป์ การใช้สทบท การใช้เสียงของบุคคลพันโทษ และการให้รายละเอียด ภาพตัวแทนที่พบมีทั้ง ภาพตัวแทนด้านบวก ได้แก่ บุคคลพันโทษบางส่วนเป็นคนดีและไม่ได้กระทำผิดโดยสันดาน บุคคลพันโทษเป็นผู้ผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟูอย่างดี บุคคลพันโทษเป็นผู้ที่กลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว และ บุคคลพันโทษบางส่วนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ภาพตัวแทนด้านลบ ได้แก่ บุคคล พันโทษเป็นผู้มีประวัติการกระทำความผิดติดตัว บุคคลพันโทษคือคนที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำ และบุคคลพันโทษเป็นบุคคลที่น่าหวาดกลัวและมักสร้างความ เตื่อร้อนแก่สังคม และภาพตัวแทนที่มีหลายแง่มุม คือบุคคลพันโทษเป็นผู้ด้อยโอกาสที่สังคมไม่ ยอมรับและประสบปัญหาการดำเนินชีวิต

การวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องพบว่างานราชทัณฑ์ไทย นโยบาย "คืนคนดีสู่สังคม" ปัญหาในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังและวาทกรรมข่าวเกี่ยวกับความล้มเหลว ในการจัดการเรือนจำ ข้อจำกัดในด้านการประกอบอาชีพ ทัศนคติเดิมในสังคม วาทกรรมอื่นที่แข่งขันกับ วาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทษ แนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา และแนวคิดเรื่องความ เมตตากรุณา น่าจะมีอิทธิพลในการประกอบสร้างภาพตัวแทนบุคคลพันโทษ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลพันโทษ ซึ่งเป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสังคมและยัง สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้วย บุคคลพันโทษประสบปัญหาการกลับเข้าสู่สังคมทำให้รัฐบาล ริเริ่มโครงการ “คืนคนดีสู่สังคม” มาใช้เพื่อสื่อสารกับคนในสังคม ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่าวาท กรรมที่สนับสนุนบุคคลพันโทษยังพบรูปภาพที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบไปพร้อมกันด้วยโดย ที่ผู้ผลิตวาทกรรมอาจไม่รู้ตัวซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการตอกย้ำทัศนคติเดิมในสังคม และอาจจะส่งผลกระทบ ต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ความตระหนักถึงผลกระทบของรูปภาพดังกล่าวอาจนำไปสู่การ ปรับปรุงวิธีการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารประเด็นการสนับสนุนบุคคลพันโทษ การสื่อสารอย่าง รอบคอบและระมัดระวังน่าจะช่วยลดอคติที่มีต่อบุคคลพันโทษและสร้างการยอมรับบุคคลพันโทษได้ มากขึ้น การศึกษาข้างต้น (กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ ,2543; ธีระยุทธ สุริยะ ,2554;สุภัทร แก้ว พัตร์ ,2559;ธีระยุทธ สุริยะ ,2560; สุจิตรา แซ่ลิ้ม, 2561; ธีระ บุชบกแก้ว,2562; นครินทร์ สำเภาพล , 2562) เป็นการศึกษาภาพตัวแทนของคนชายขอบที่มักจะเป็นบุคคลที่มีสิทธิ หรือได้รับโอกาสน้อยกว่าคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคม แต่จากการศึกษาข้อมูลพบว่ายังมีการศึกษาภาพตัวแทนของกลุ่มชนชั้นนำ ในสังคมที่มีโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่สื่อได้มากกว่าคนชายขอบ ดังนี้

ชุมชนพหุอักษร จีระบรรณกิจ (2554) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพ แทนผู้ให้สัมภาษณ์ที่เรียกว่า “เซเลบริตี้” ที่สื่อผ่านบทสัมภาษณ์ในนิตยสารภาษาไทย” โดยใช้กรอบ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เก็บข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ในนิตยสาร จำนวน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ HOWE, HISOPARTY, HELLO! ตั้งแต่ฉบับเดือนมิถุนายน ถึงธันวาคม พ.ศ.2557 และฉบับเดือน มกราคมถึงพฤษภาคม พ.ศ.2558

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาในส่วนถ้อยคำของคอลัมนิสต์ ได้แก่ การใช้คำอ้างถึงแบบจัดกลุ่มบุคคลในสังคม การใช้คำอ้างถึงแบบระบุความสัมพันธ์ของบุคคล การเรียกชื่อของบุคคล การใช้คำอ้างถึงแบบระบุตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล การใช้คำแสดงความชื่นชม การใช้คำเพิ่มน้ำหนัก และการใช้สวาทกรรม ส่วนกลวิธีทางภาษาในส่วนถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ การใช้ชุดคำศัพท์เกี่ยวกับการใช้ชีวิต และการใช้มูลบท กลวิธีทางภาษาทั้งสองส่วนเสนอภาพแทนที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ “เซเลบริตี้” มีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ เป็นผู้ที่โดดเด่นทุกด้านทั้งสถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ รูปลักษณ์ หน้าที่การงานรสนิยม และคู่กับการใช้สินค้าแบรนด์เนมและไฮเอนด์

ผลการวิเคราะห์วิปฏิบัติทางวาทกรรม ทำให้เห็นว่าการคัดเลือกประเด็นในบทสัมภาษณ์ที่นำเสนอ รวมถึงการใช้ภาษาและวาทกรรมในตัวบทที่ถ่ายทอดออกไปสู่สังคม ต่างก็ถูกควบคุมและดูแลตามเงื่อนไขขององค์กรสื่อมวลชน ในการวิเคราะห์วิปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องทุนที่สะสมในบุคคลและทุนทางวัฒนธรรม และแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมการบริโภค สถานการณ์และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นขณะที่ผลิตตัวบท ประกอบด้วย สถานการณ์ความนิยม “เซเลบริตี้” ในสังคม เหตุการณ์ที่เป็นกระแสในสังคม และการนำเสนอภาพของ “เซเลบริตี้” ในฐานะผู้นำเสนอสินค้าในสังคม

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการที่กลุ่มคนชั้นนำหรือ “เซเลบริตี้” มีโอกาสเข้าถึงพื้นที่สื่อมวลชนได้มากกว่าคนทั่วไปและการเสนอภาพคนเหล่านี้ในฐานะผู้ที่ควรยกย่องชื่นชม และควรเอาเป็นแบบอย่าง เป็นการแสดงถึงเรื่องอำนาจที่ไม่เท่าเทียมในสังคมและได้รับการผลิตซ้ำให้คงอยู่ในสังคมโดยสื่อมวลชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริโภครควรตระหนักหรือตั้งคำถามว่าสิ่งที่นำเสนอที่ผู้ผลิตตัวบทกำลังสร้างมายาคติหรือภาพแทนจากมุมมองด้านใดด้านหนึ่งเพื่อประโยชน์บางประการของผู้ผลิตวาทกรรมหรือไม่

นอกจากการศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวตนของบุคคลกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์แล้ว ยังพบการศึกษาประเด็นอัตลักษณ์ด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์ด้วย ศิริพร ภักดีผาสุข (2561: 5) กล่าวถึงอัตลักษณ์ว่าเกี่ยวข้องกับ “การนิยามความหมายของตัวตน” และ “การจัดวางตำแหน่งแห่งหนให้ตัวตน” (self-positioning) ตัวอย่างงานวิจัยที่การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์มีดังนี้

ธีระ บุชบกแก้ว (2554) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม “เกย์ออนไลน์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของตนเองที่นำเสนอผ่านวาทกรรมของกลุ่ม “เกย์ออนไลน์” และกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออัตลักษณ์ดังกล่าว ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้มาจากบทความและคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกย์และผู้เขียนเป็นเกย์ ซึ่งสืบค้นจากเว็บไซต์กูเกิ้ล (www.google.co.th) ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีทางภาษาที่กลุ่ม “เกย์ออนไลน์” ใช้สื่ออัตลักษณ์ของตนเองที่สำคัญมี 8 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้มูลบท การปฏิเสธสื่อมูลบท การใช้นามวลีสื่อมูลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้รูปประโยคกรรม การกล่าวอ้าง และการใช้คำถามวาทศิลป์ กลวิธีทางภาษาดังกล่าวใช้เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของเกย์ต่อสาธารณชน 8 ประเด็น ได้แก่ 1) “เกย์เป็นคนปกติและมีวิถีชีวิตเหมือนคนทั่วไป” 2) “เกย์ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมของเพศชาย” 3) “เกย์ไม่ได้หมกมุ่นเรื่องเพศ” 4) “เกย์ไม่ใช่ผู้ป่วยหรือมีอาการทางจิต แต่เป็นความรู้สึกหรือตัวตนที่แท้จริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ” 5) “เกย์เป็นกลุ่มคนที่ตกอยู่ในความกลัว และเกย์ผู้ยอมรับและเปิดเผยตนเองเป็นผู้ที่มีความกล้า” 6) “เกย์เป็นผู้โหยหาความรัก” 7) “เกย์เป็นคนที่อบอุ่น มีน้ำใจต่อผู้อื่น โดยเฉพาะต่อเกย์ด้วยกัน” และ 8) “เกย์คือ “ของปลอม” เกย์เป็นคนที่มีความผิด และเกย์หมกมุ่นเรื่องเพศ”

ธีระ (2553: 7) สรุปแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ว่า อัตลักษณ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเองและบุคคลอื่นมองเรา ลักษณะสำคัญของการแสดงตัวตน คือ สามารถระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนหรือแตกต่างกับกลุ่มอย่างไร และต้องบอกได้ว่า “ฉันคือใคร” งานวิจัยของธีระศึกษาวาทกรรมที่ผลิตโดยกลุ่มคนชายขอบเอง ซึ่งก็คือกลุ่มเกย์ที่มองว่าตัวเองเป็นใคร ขณะเดียวกันก็มีส่วนที่นำเสนอว่าสังคมหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เกย์มองว่าเกย์เป็นใครด้วยเช่นกัน แม้ผลการศึกษาจะพบว่าเกย์นำเสนออัตลักษณ์ของตนในด้านบวก แต่ขณะเดียวกันเกย์ก็ยังคงมีความคิดด้านลบต่อตนเองแฝงอยู่ ซึ่งความคิดด้านลบดังกล่าวสัมพันธ์กับวาทกรรมหลักในสังคม

ณัฐนันท์ คำภา (2558) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของ คนพิการในสังคมไทย พ.ศ. 2534-2554 จากมุมมองของคนทั่วไปและคนพิการตามแนววาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่สื่ออัตลักษณ์ของคนพิการใน วาทกรรมสาธารณะภาษาไทยและเพื่อเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของคนพิการในสังคมไทยจากมุมมอง ของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนพิการกับมุมมองของคนพิการโดยใช้กรอบ 3 มิติในการวิเคราะห์วาทกรรมเชิง วิพากษ์ของ Fairclough (1995) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากหนังสือพิมพ์นวนิยาย บทความใน จุลสาร และสารคดีอัตชีวประวัติ

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาที่สื่ออัตลักษณ์ของคนพิการจากมุมมองของ บุคคลที่ไม่ใช่คนพิการมี 11 กลวิธีได้แก่การเลือกใช้คำศัพท์การใช้คำแสดงทัศนภาวะการกล่าวอ้างการ ใช้รูปประโยคกรรมการใช้ประโยคแสดงความขัดแย้งการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไขการใช้มูลบทการใช้ ปฏิเสธมูลบทการใช้ถ้อยคำนัยผกผันการใช้อุปสรรคและการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ส่วนการศึกษา กลวิธีทางภาษาจากมุมมองของคนพิการพบ 10 กลวิธี โดยไม่ปรากฏการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน อัตลักษณ์ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาจากมุมมองของบุคคลที่ไม่ใช่คนพิการมี 8 อัตลักษณ์ได้แก่คนที่ มีศักยภาพคนที่เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกับคนทั่วไปมีความสำคัญไม่มีปมด้อยไม่น่ารังเกียจไม่ถูกทอดทิ้ง และไม่ได้โดดเดี่ยวคนที่ไม่มียุทธกรรมคนที่มีร่างกายแตกต่างจากคนทั่วไปคนที่ไม่เป็นบุคคลกลุ่ม เดียวกับคนทั่วไปและไม่เท่าเทียมคนทั่วไปคนที่น่าสงสารและต้องการความช่วยเหลือคนที่ไม่พึ่ง ประารถและคนที่ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพ

อัตลักษณ์ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาจากมุมมองของคนพิการมี 7 อัตลักษณ์ ได้แก่ คนที่มีศักยภาพคนที่ยอมรับความพิการได้คนที่มีร่างกายแตกต่างจากคนทั่วไปคนที่ไม่เป็นบุคคลกลุ่ม เดียวกับคนทั่วไปและไม่เท่าเทียมคนทั่วไปคนที่น่าสงสารและต้องการความช่วยเหลือคนที่ไม่พึ่ง ประารถและคนที่ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพจากการเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของคนพิการจากสอง มุมมองพบว่าอัตลักษณ์จากมุมมองของบุคคลที่ไม่ใช่คนพิการส่วนใหญ่เป็นการตอกย้ำว่าคนพิการมี ร่างกายที่แตกต่างแบ่งแยกต่อยกว่าคนทั่วไปส่วนในมุมมองของคนพิการแม้ว่ายังมีการตอกย้ำความ แตกต่างทางร่างกายแต่ส่วนใหญ่มองว่าคนพิการสามารถยอมรับความพิการได้และได้กลับว่าคนพิการ มีศักยภาพ

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่าผู้ผลิตคือผู้เขียนที่เป็นบุคคลที่ไม่ใช่คน พิการได้ตอกย้ำอัตลักษณ์ของคนพิการผ่านกลวิธีทางภาษาซึ่งมีผลต่อความคิดความเชื่อผู้บริโภคคือ ผู้อ่านขณะเดียวกันผู้เขียนที่เป็นคนพิการพยายามโต้กลับความคิดความเชื่อเหล่านี้ด้วยผลการศึกษา วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ใน สังคมรวมถึงผู้เขียนตัวบทได้แก่นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการค่านิยมเรื่องการมีรูปร่าง ที่สวยงามความเชื่อทางศาสนาและความเชื่อเดิมของคนไทยซึ่งทำให้มีการตอกย้ำและผลิตซ้ำ

อัตลักษณ์คนพิการอย่างต่อเนื่อง

ณัฐนันท์ (2558: 20) สรุปแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ หมายถึง นิยามหรือความหมายของกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นผลของวาทกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ มีลักษณะเป็นพลวัตเลื่อนไหล เปลี่ยนแปลงได้ อัตลักษณ์ของคนพิการที่งานวิจัยนี้ศึกษาจึงหมายถึงการที่สังคมหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนพิการคิดว่าคนพิการเป็นใคร ขณะเดียวกันคนพิการคิดว่าตนเองเป็นใคร ซึ่งอาจจะตรงกันหรือไม่ก็ได้ โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการนำเสนออัตลักษณ์ของคนพิการจากมุมมองของบุคคลที่ไม่ใช่คนพิการนำเสนอในด้านลบอย่างต่อเนื่อง แม้มีการนำเสนอในด้านบวกแต่ก็ไม่ได้ปรากฏอย่างโดดเด่น ขณะที่คนพิการเองยอมรับในอัตลักษณ์ด้านลบและพยายามโต้กลับว่าตนเองมีศักยภาพและมีความพยายามที่จะเรียกร้องสิทธิและความเท่าเทียมในด้านต่างๆ

จากข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ข้างต้นสรุปประเด็นที่ศึกษา แหล่งข้อมูล รวมถึงกรอบแนวการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
กฤษฎาวรรณ หงส์ลดารมภ์ (2543)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพชนกลุ่มน้อย	- หนังสือพิมพ์ - รายการ โทรทัศน์	- แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough) - การแบ่งพวกเขา-พวกเรา
ธีระยุทธ สุริยะ (2554)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทน นักโทษประหาร และการประหาร ชีวิต	หนังสือพิมพ์ รายวัน	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
สุภัทร แก้วพัตร (2559)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทนคน อีสาน	หนังสือพิมพ์ ระดับชาติและ หนังสือพิมพ์	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของ

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
			ท้องถิ่น	วาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ธีระยุทธ สุริยะ (2560)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญา	เว็บไซต์	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough) - การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการของฮัลลiday (Halliday) - แนวคิดเรื่องการนำเสนอผู้กระทำทางสังคมของฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen)
สุจิตรา แซ่ลิ้ม (2561)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทน ผู้ชุมนุม ทางการเมือง	หนังสือพิมพ์	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough) - การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการของฮัลลiday (Halliday) - แนวคิดเรื่องการนำเสนอผู้กระทำทางสังคมของฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen)
ธีระ บุชบกแก้ว (2562)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทน ผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือพิมพ์ - รายการโทรทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough) - การวิเคราะห์ชนิดกระบวนการ

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
				ของฮัลลiday (Halliday) - แนวคิดเรื่องการสื่อผู้แสดงทางสังคมของฟาน ลีอูเวน (van Leeuwen)
นครินทร์ สำเภาพล (2562)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทนบุคคล พันโทช	- หนังสือพิมพ์ - เว็บไซต์ - วารสาร - รายการ โทรทัศน์	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ชุนพทธีกร จิรวรรกิจ (2554)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ภาพตัวแทนผู้ให้ สัมภาษณ์ (เซเลบริตี้)	นิตยสาร	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ธีระ บุชบกแก้ว (2552)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	อัตลักษณ์กลุ่มเกย์ ออนไลน์	เว็บไซต์	- แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (identity) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ณัฐนันท์ คำภา (2558)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	อัตลักษณ์คนพิการ	- หนังสือพิมพ์ - นวนิยาย - บทความใน จูลสาร - สารคดี อัตชีวประวัติ	- แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (identity) - แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และกรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)

2.3.1.2 งานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้มุมมองอื่น

ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์(2551)ศึกษาเรื่อง ภาพตัวแทนคนจนในรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์ เพื่อศึกษาการสร้าง ความหมาย “คนจน” และกลยุทธ์การติดตั้งความหมายในรายการเกมปลดหนี้ และเพื่อศึกษาการตีความหรือถอดรหัสความหมาย “คนจน” งานวิจัยนี้ได้นำแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) และการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social construction of Reality) มาเป็นแนวทางในการนำเข้าสู่ปัญหาการวิจัย และใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎารายการเกมปลดหนี้ผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องและรายการเกมโชว์นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับสาร ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์ทางสังคมมีผลต่อการสร้างความหมาย “คนจน” กลยุทธ์การติดตั้งความหมายนั้นรายการได้มีการกำหนดกรอบวิธีคิดต่อคนจนหรือความยากจนในด้านต่างๆ เช่น สาเหตุของความยากจน ผลกระทบต่อชีวิต ภาพลักษณ์ของคนจนที่ปรากฏต่อภายนอก บุคลิก-นิสัยของคนจน และวิธีแก้ไขปัญหาของคนจน ส่วนการตีความหรือถอดรหัสความหมาย “คนจน” ของผู้รับสารพบในลักษณะที่สอดคล้องต่อรอง และคัดค้านความหมายที่รายการเข้ารหัสไว้

อิสริยา อ้นเงิน (2560) ภาพตัวแทนของข้าราชการในละครโทรทัศน์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนของข้าราชการในละครโทรทัศน์ผ่านตัวละครที่รับบทเป็นข้าราชการฝ่ายดีและฝ่ายร้าย และเพื่อศึกษาการรับรู้และการตีความตัวแทนข้าราชการของผู้ชมละครที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ และกลุ่มที่ไม่ได้รับราชการแต่เคยติดต่อประสานงานกับข้าราชการงานวิจัยนี้งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการศึกษาผ่านการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลการศึกษาพบว่า ภาพตัวแทน ของข้าราชการ ถูกประกอบสร้างผ่านความหมาย 3 ชุด ได้แก่ ภาพข้าราชการในอุดมคติ ภาพข้าราชการยุคใหม่ และภาพด้านลบของข้าราชการ โดยเป็นการควบรวมกันของภาพทั้ง 3 ชุด ในน้ำหนักรูปภาพที่แตกต่างกันออกไป ตามประเภท (genre) ของละครแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ภาพตัวแทนข้าราชการในละครยังถูกประกอบสร้างให้ดำรงไว้ซึ่งภาพข้าราชการในอุดมคติ แต่ก็แฝงความเป็นข้าราชการยุคใหม่ลงไปในส่วนของการศึกษาการถอดรหัส/ตีความของกลุ่มผู้รับสารที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกันพบว่า ภาพตัวแทนข้าราชการ จะถูกถอดรหัส/ตีความ จากเงื่อนไขทางอาชีพและหน่วยงาน และประสบการณ์

ตรงที่แตกต่างกัน ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวจะส่งผลต่อรูปแบบการถอดรหัสที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้รับสารที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกัน และกลุ่มผู้รับสารดังกล่าวมักต่อต้านความหมายของภาพข้าราชการในอุดมคติและภาพข้าราชการยุคใหม่ ดังนั้น หน้าที่ (function) ของภาพข้าราชการในละครโทรทัศน์ที่มีต่อกลุ่มผู้ชมละครที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นข้าราชการที่แตกต่างกัน จึงเป็นการรักษาภาพข้าราชการในอุดมคติให้คงอยู่ต่อไป ทั้งนี้การต่อรองความหมายของภาพข้าราชการในละครโทรทัศน์ ก็ขึ้นอยู่กับ ต้นทุน (reference) ประสบการณ์เกี่ยวกับข้าราชการของผู้รับสารแต่ละคนว่าข้าราชการในชีวิตจริงเป็นอย่างไร

อัลเบอท ปอทเจส (2559) ศึกษาการดูหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนประเด็นโรฮิงญาทั้งในแง่ของการวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างภาพตัวแทน และการวิเคราะห์ด้วยบทผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวิเคราะห์เนื้อหาใจความหลักที่ปรากฏในการ์ตูนมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์และสิทธิมนุษยชนและการกระทำที่ปรากฏในการ์ตูนสามารถสะท้อนภาพคนชายขอบได้อย่างชัดเจนในส่วนของ การสร้างภาพตัวแทนโรฮิงญาในเชิงรูปธรรมพบว่าการ์ตูนนิสต์นิยมใช้รูปสัญลักษณ์ชาวโรฮิงญาและมนุษย์เรือมากที่สุดเนื่องจากทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายเห็นภาพแล้วรู้สึกติดตาและสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชาวโรฮิงญาได้โดยอัตโนมัติ ในเชิงนามธรรม พบว่ามีการนำเสนอภาพตัวแทนชาวโรฮิงญาในฐานะเหยื่อค้ามนุษย์และผู้ไม่พึงประสงค์มากที่สุดนอกจากนี้ยังพบว่าในการ์ตูนบางชิ้นมีการใช้วาทกรรมแฝงอคติ และส่วนใหญ่จะมีภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาแต่กลับไม่ปรากฏคำพูดใด อาจกล่าวได้ว่า ในตัวบทเหล่านี้ชาวโรฮิงญาถูกกลายเป็น “ตัวการ์ตูนที่ไม่มีเสียง” ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์พื้นที่กำเนิดวาทกรรม ในแง่ที่ว่ามีการ์ตูนเพียงไม่กี่ชิ้นที่มีเสียงสะท้อนมาจากชาวโรฮิงญาโดยตรง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาพตัวแทนในมุมมองด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนทั้ง 3 เรื่องพบว่าเน้นการศึกษาภาพตัวแทนผ่านเนื้อหาของสารเป็นหลักและอาจมีการสัมภาษณ์ร่วมด้วยงานของขวัญฟ้าศึกษาข้อมูลทั้งสองกลุ่มคือผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยใช้ในการสัมภาษณ์และเข้าไปสังเกตการณ์ งานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าผู้ส่งสารคือรายการโทรทัศน์มีการกำหนดวิธีคิดบางอย่างเพื่อนำเสนอภาพบางส่วนของคนจนให้เป็นภาพที่โดดเด่นขึ้น ประเด็นนี้สอดคล้องกับการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผู้ผลิตวาทกรรมมีการเลือกนำเสนอบางประเด็นให้โดดเด่นขึ้นเช่นกัน งานของอิสริยาใช้การวิเคราะห์ด้วยบทร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้เห็นว่าประสบการณ์

ของผู้รับสารส่งผลต่อการรับรู้/ตีความตัวบท ส่วนงานของอัลเบอทของเป็นงานที่เน้นการวิเคราะห์การประกอบสร้างภาพตัวแทนจากเนื้อหาที่ปรากฏในตัวบทเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบการศึกษาประเด็นอัตลักษณ์ในงานด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

ไปรยา ศรีสวัสดิ์ (2550) ศึกษาเรื่อง “การสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์และการรับรู้อัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างของสังคม โดยอาศัยการสัมภาษณ์กลุ่มกับนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างและการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างหรือเด็กช่างประกอบด้วย 1) อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล โดยเด็กช่างคิดว่าตนเองมีความแตกต่างจากนักเรียนสายสามัญในด้านการเรียนและการใช้ชีวิต ซึ่งการแสดงออกถึงความเป็นเด็กช่างไม่ขัดแย้งกับตัวตนที่แท้จริง และคิดว่าบุคคลในสังคมมองตนเองเป็นตัวปัญหาและชอบใช้ความรุนแรงมากที่สุด 2) อัตลักษณ์ทางสังคม เด็กช่างแต่ละคนมีการแสดงอัตลักษณ์ของเด็กช่างแตกต่างกันไป ซึ่งจะเลือกนำมาปฏิบัติเฉพาะส่วนที่เห็นว่าเหมาะสมกับตนเอง โดยแสดงออกผ่านการแต่งกาย การใช้เครื่องประดับที่มีตราสถาบัน ความนับถือในพระวิษณุกรรม การใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม และการรวมกลุ่มในที่สาธารณะมากที่สุด 3) อัตลักษณ์กลุ่ม นอกจากการแบ่งกลุ่มเด็กช่างตามสถาบันแล้ว ยังสามารถแบ่งตามการเกิดกลุ่มได้อีก คือ กลุ่มที่เกิดจากการเรียน กลุ่มที่เกิดจากเวลาเรียนและกลุ่มที่เกิดจากการใช้ชีวิตประจำวัน โดนจะมีการสื่อสารอัตลักษณ์ของเด็กช่างผ่านทาง การแต่งกาย การใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม กลุ่มเพื่อน การศึกษาและการศึกษาต่อ ค่านิยมความเชื่อ ดนตรี งานกราฟฟิตี ยาเสพติด และ การใช้ความรุนแรงหรือการก่อเหตุทะเลาะวิวาท

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง ได้แก่ ตัวของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างเอง เพื่อน รุ่นพี่ ครอบครัว สถาบันอาชีวศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน และสังคม โดยกระบวนการสร้างอัตลักษณ์แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ก่อนและหลังจากเข้ามาศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาสายช่าง ซึ่งอัตลักษณ์ของเด็กช่างจะถูกสร้างผ่านกระบวนการปลูกฝังค่านิยมและสร้างทัศนคติ รวมถึงการเลียนแบบรุ่นพี่ โดยอัตลักษณ์ดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท ทั้งนี้สังคมรับรู้อัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างผ่านการ

แสดงออกของเด็กช่างในที่สาธารณะและหนังสือพิมพ์มากที่สุด โดยจะนึกถึงเรื่องในด้านลบได้ก่อนเสมอ คือ การใช้ความรุนแรงก่อเหตุทะเลาะวิวาท การรวมกลุ่มที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และปัญหาสังคม

งานวิจัยข้างต้นเป็นงานที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ในด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนองานที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ในด้านวรรณคดีวรรณกรรม ดังนี้

วันชนะ ทองคำเภา (2550) ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทยทั้งในกลวิธีการเล่าเรื่องและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและการเมืองที่ส่งผลต่อการนำเสนอภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชา

ผลการวิจัยพบว่าภาพตัวแทนถูกสร้างขึ้นด้วยกลวิธีทางวรรณศิลป์และความคิดทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมในยุคสมัยของการประพันธ์ ภาพดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ตามสถานภาพ ได้แก่ 1) ในสถานภาพขุนพิเรนทรเทพ เป็นภาพตัวแทนของผู้ปราบยุคเข็ญและนักกริบนักรบ 2) ในสถานภาพพระมหาธรรมราชา เป็นภาพผู้ต่อสู้เพื่อชาติ ผู้เผด็จชาติตนและผู้พ่ายแพ้ 3) ในสถานภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเป็นภาพพระราชบิดาของวีรสตรีและวีรบุรุษ และเป็นวีรกษัตริย์ กลวิธีที่ใช้ในการเล่าเรื่องทำให้เห็นภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาต่างกัน ได้แก่ การสร้างโครงเรื่องเพื่อนำเสนอแก่นเรื่อง กลวิธีการสร้างตัวละคร การเลือกใช้ผู้เล่าและมุมมองการเล่าเรื่องที่ต่างกัน ซึ่งความคิดทางการเมือง สังคมและวัฒนธรรมในสมัยของการประพันธ์มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพแทนของพระมหาธรรมราชา

สิริวิทย์ สุขกันต์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ขบวนการนักศึกษาระหว่าง พ.ศ.2511-2519: ภาพตัวแทนที่ปรากฏในนวนิยายไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาพตัวแทนของขบวนการนักศึกษา 2) กลวิธีการเล่าเรื่องที่ใช้สร้างภาพตัวแทน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและสังคมกับภาพตัวแทนที่ปรากฏ

ผลการวิจัยพบว่าภาพตัวแทนขบวนการนักศึกษา 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือภาพตัวแทนช่วงก่อนและระหว่างเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ พ.ศ. 2516 และกลุ่มที่สองคือช่วงหลังเหตุการณ์ดังกล่าว

ภาพตัวแทนในแต่ละช่วงมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ภาพตัวแทนในกลุ่มแรกปรากฏภาพด้านบวก เช่น นักศึกษาเป็นผู้รักชาติและมีความยึดมั่นในอุดมการณ์การเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นปัญญาชนซึ่งเป็นที่พึ่งแก่ประชาชน เป็นต้น ส่วนภาพด้านลบ เช่น นักศึกษาเป็นผู้มีจิตใจหยาบกระด้าง นิยมความรุนแรง เป็นต้น ส่วนในกลุ่มที่สองปรากฏภาพด้านลบมากกว่าด้านบวก โดยภาพด้านลบที่ปรากฏเพิ่มขึ้น คือนักศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์ และเป็นผู้ก่อความวุ่นวายในสังคม ส่วนภาพด้านบวกที่ปรากฏเพิ่มขึ้น คือนักศึกษาเป็นผู้รักสันติ ไม่ได้นิยมคอมมิวนิสต์ และเป็นผู้บริสุทธิ์ กลวิธีในการเล่าเรื่องที่น่าเสนอภาพตัวแทน ได้แก่ การสร้างตัวละคร การนำเสนอโครงเรื่อง การสร้างฉาก และการเลือกผู้เล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าปริบททางการเมืองและสภาพของวงวรรณกรรมในสมัยที่บทประพันธ์ตีพิมพ์เผยแพร่ และภูมิหลังของผู้ประพันธ์มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพแทนขบวนการนักศึกษา

กษริน วงศ์กิตติขวลิต (2552) ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยที่ปรากฏในวรรณกรรมไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพตัวแทนของพระสุริโยทัย ศึกษาวิธีการสร้างและนำเสนอภาพตัวแทน ตลอดจนแนวคิดที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า “พระสุริโยทัย” ถูกประกอบสร้างและนำเสนอด้วยการใช้กลวิธีของการเล่าเรื่องให้เป็นภาพตัวแทนที่มีมิติหลากหลาย ภาพตัวแทนที่หลากหลายเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการตีความและการให้ความหมายแก่การสิ้นพระชนม์กลางสมรภูมิของพระสุริโยทัยที่ต่างกันไป นอกจากนี้ภาพตัวแทนพระสุริโยทัยมีส่วนสัมพันธ์กับแนวคิดหรืออุดมการณ์บางประการในสังคมไทย ภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยในวรรณกรรมแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) ภาพยอดภรรยา และ 2) ภาพวีรสตรีในภาพหลัก แต่ละกลุ่มยังมีภาพย่อยที่เน้นมิติที่แตกต่างหลากหลายในตัวบทวรรณกรรมเรื่องหนึ่งสามารถนำเสนอได้มากกว่าหนึ่งภาพแต่มีภาพที่โดดเด่นที่สุดภาพเดียว

กลวิธีการประพันธ์ที่ส่งผลให้ภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยแตกต่างกัน ได้แก่ แก่นเรื่อง ประเภทของโครงเรื่อง การนำเสนอตัวละคร มุมมองในการเล่าเรื่อง การอ้างอิงและการใช้ภาษา แนวคิดสำคัญที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยได้แก่แนวคิดเรื่องวีรบุรุษ/สตรีและแนวคิดเรื่องความเป็นผู้หญิง ที่ทำให้ภาพตัวแทนของพระสุริโยทัยสามารถนำเสนอความคิดเรื่องสำนึกรักชาติ ความคิดเรื่องการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และความคิดเกี่ยวกับลักษณะของสตรีที่พึงประสงค์ของสังคม

งานวิจัยข้างต้นเป็นการศึกษาภาพตัวแทนโดยใช้มุมมองวรรณคดี วรรณกรรม โดยมุ่งศึกษาการประกอบสร้างภาพตัวแทนของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น สมเด็จพระมหาธรรมราชา พระสุริโยทัย ขบวนการนักศึกษา แนวทางการวิเคราะห์จะเน้นวิเคราะห์การประกอบสร้างภาพตัวแทนผ่านการเล่าเรื่องการวิเคราะห์ตัวละครหรือบทสนทนาของตัวละครเป็นหลัก และมีการวิเคราะห์บริบททางสังคมวัฒนธรรมร่วมด้วย ทำให้เห็นว่าภาพตัวแทนที่ประกอบสร้างขึ้นสัมพันธ์กับสภาพสังคมวัฒนธรรมในขณะนั้น

จากข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้มุมมองอื่นข้างต้นสรุปประเด็นที่ศึกษา แหล่งข้อมูล รวมถึงกรอบแนวการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาภาพตัวแทนและอัตลักษณ์โดยใช้มุมมองอื่น

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์(2551)	นิเทศศาสตร์	ภาพตัวแทนคนจน	รายการโทรทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (social construction of reality) - การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) - การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (participation observation)
อิสริยา อันเงิน (2560)	นิเทศศาสตร์	ภาพตัวแทนข้าราชการ	ละครโทรทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องข้าราชการและระบบราชการ (Bureaucracy) - แนวคิดเรื่องการสื่อสารและการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) - แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
				(representation) - แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง (Narration) - แนวคิดเรื่องประสบการณ์ตรง และประสบการณ์ผ่านสื่อ
อัลเบอท ปอท เจส(2559)	นิเทศศาสตร์	ภาพตัวแทน ชาวโรฮิงญา	การ์ตูนใน หนังสือพิมพ์ รายวัน	- ทฤษฎีการกำหนดกรอบเนื้อหา - กลุ่มทฤษฎีสัญวิทยา - แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ - แนวคิดเรื่องวาทกรรม - การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)
ไปรยา ศรีสวัสดิ์ (2550)	นิเทศศาสตร์	อัตลักษณ์นักเรียน อาชีวศึกษาสายช่าง	นักเรียน อาชีวศึกษา สายช่าง	- แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (identity) - แนวคิดเรื่องกลุ่ม (group) - แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมย่อย (subculture) - การสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group) - การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)
วันชนะ ทองคำ เภา(2550)	วรรณคดี/ วรรณกรรม	ภาพตัวแทนสมเด็จพระมหาธรรมราชา	วรรณกรรม สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ถึงปัจจุบัน	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง/ศาสตร์เรื่องเล่า (Narratology)
สิริวิทย์ สุขกันต์ (2550)	วรรณคดี/ วรรณกรรม	ภาพตัวแทน ขบวนการนักศึกษา	นวนิยาย	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง/ศาสตร์

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
				เรื่องเล่า (Narrayology)
กษริน วงศ์กิตติขวลิต (2552)	วรรณคดี/ วรรณกรรม	ภาพตัวแทน พระสุริโยทัย	วรรณกรรม สมัย รัตนโกสินทร์	- แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (representation) - แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง/ศาสตร์ เรื่องเล่า (Narrayology)

2.3.2 งานวิจัยที่ศึกษาประเด็นอื่นด้วยมุมมองเชิงวิพากษ์

นอกจากการศึกษาเรื่องภาพตัวแทนและอัตลักษณ์ที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วผู้วิจัยพบว่ามีการใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาศึกษาในประเด็นต่างๆ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับเพศภาวะ ได้แก่ อุดมการณ์ทางเพศสภาพ อุดมการณ์ความเป็นหญิง อุดมการณ์ความเป็นชาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการศึกษา อุดมการณ์ความเป็นแม่ อุดมการณ์เกี่ยวกับเด็ก แม้งานวิจัยกลุ่มนี้ไม่ได้กล่าวว่าศึกษาภาพตัวแทนโดยตรงแต่ผลการศึกษาก็มีส่วนทำให้เห็นการประกอบสร้างภาพตัวแทน ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

เพ็ญญา คล้ายสิงโต (2553) ศึกษาเรื่อง “อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปภาพที่ปรากฏในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในระดับข้อความและระดับคำตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำและเพื่อวิเคราะห์อุดมการณ์ทางเพศสภาพที่แฝงอยู่ในพาดหัวข่าวอาชญากรรม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ พาดหัวข่าวอาชญากรรมจำนวน 1,815 ข่าวจากหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์, ข่าวสด และคมชัดลึกในช่วงปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550

ผลการวิจัยในระดับข้อความพบว่า พาดหัวข่าวอาชญากรรมมีรูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวทั้งหมด 13 รูปแบบ รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวที่ปรากฏมากที่สุดในการนำเสนอพาดหัวข่าวอาชญากรรมของทุกกลุ่มคือการนำเสนอเฉพาะเหตุการณ์ความรุนแรง รูปแบบโครงสร้างพาดหัวข่าวที่ปรากฏมากเป็นอันดับสองแสดงถึงการเลือกนำเสนอข้อมูลรองในอนุพากย์แรกของพาดหัวข่าวต่างกัน

ตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ เช่น ในกรณีที่ชาวผู้ร้ายกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง หนังสือพิมพ์
 เลื่อนนำเสนอข้อมูลกระบวนการตำรวจในรูปแบบโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความรุนแรง”
 มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่นต่างกับข่าวที่ผู้หญิงกระทำความรุนแรงต่อผู้ชาย
 หนังสือพิมพ์เสนอสเหตุความรุนแรงในรูปแบบโครงสร้าง “กระบวนการตำรวจ+ความ
 รุนแรง” มากเป็นอันดับสองและมีสัดส่วนมากกว่าข่าวกลุ่มอื่น

ผลการศึกษาระดับคำพบว่า ในกรณีอ้างอิงผู้ชาย หนังสือพิมพ์เลือกใช้ประเภทของ
 คำแทนบุคคลแตกต่างกันตามสถานะและเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำต่างกับการอ้างอิงผู้หญิงที่
 หนังสือพิมพ์เลือกใช้คำแทนบุคคลประเภทเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ในสถานะผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำจาก
 รูปภาพที่ต่างกันตามเพศผู้กระทำและผู้ถูกกระทำสะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ยังทำหน้าที่ตอกย้ำ
 ผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมเช่น การตอกย้ำเรื่องคุณลักษณะ
 พฤติกรรม บทบาททางเพศ และอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

ชนกพร อังศุวิริยะ (2551) ศึกษาเรื่อง “‘ความเป็นผู้หญิง’ ในนิตยสารสตรีสาร
 (พ.ศ. 2491-2539): การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ที่ปรากฏในแสดงความคิดเห็น ถ้อยแถลงหรือบท
 บรรณาธิการ และคอลัมน์ตอบจดหมายในนิตยสารสตรีสารโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ 3 มิติ ของ
 แฟร์คลัฟ (Fairclough) ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษากลวิธีได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์
 การใช้ทัศนภาวะ การอ้างอิง การใช้คำถามวาทศิลป์ การใช้สำนวน การใช้อุปลักษณ์ การใช้ถ้อยคำ
 นัยแฝง การใช้อุปมา และการใช้สัทพยางค์ เพื่อนำเสนอแนวคิด 3 ด้านเกี่ยวกับผู้หญิงคือ 1) ด้านความ
 งาม แบ่งเป็นความงามของร่างกายและการตกแต่งร่างกาย 2) ด้านพฤติกรรม แบ่งเป็นพฤติกรรม
 ระหว่างเพศและพฤติกรรมการแสดงออกและอารมณ์ความรู้สึก 3) ด้านการทำหน้าที่ แบ่งเป็นการทำ
 หน้าที่ในบ้านและการทำหน้าที่นอกบ้านความคิดดังกล่าวข้างต้นสะท้อนอุดมการณ์ที่สำคัญ 2
 อุดมการณ์ คือ อุดมการณ์ปีตารีปไตยและอุดมการณ์สตรีนิยม ได้แก่ เรื่องของความงามทำให้เห็นว่า
 ผู้หญิงจะต้องมีความงามและจัดการให้ตัวเองงามได้มีพฤติกรรมที่ตกเป็นรองผู้ชายหรือเป็นผู้รับ และ
 ยังมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแม่และเมีย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านิตยสารสร้างความเป็นผู้หญิง
 เพื่อรับใช้ผู้ชายสะท้อนการครอบงำทางความคิดของอุดมการณ์ปีตารีปไตย ขณะที่บางความคิด
 สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงสามารถศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และมีบทบาทในการทำงานหรือ

ทางสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นกรอบความคิดของอุดมการณ์สตรีนิยมที่พยายามเรียกร้องให้ผู้หญิงสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เมื่อพิจารณาจากกรอบบริบททางสังคมภายนอกหรือปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้เห็นว่าสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจในช่วงเวลา 48 ปี ตั้งแต่เริ่มผลิตนิตยสารจนปิดกิจการ มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้ผู้หญิงมีบทบาทนอกบ้านมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมมีผลต่อการผลิตตัวบทในนิตยสารสตรีสาร

ศิริพร รักดีผาสุข (2553) ศึกษาเรื่อง “วาทกรรม “ความเป็นผู้หญิง” ในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อุดมการณ์เกี่ยวกับ “ความเป็นผู้หญิง” ในบทความแนะนำวิธีการ (How-to) และโฆษณาสินค้าและบริการในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย และวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับ “ความเป็นผู้หญิง” ในกลุ่มข้อมูลดังกล่าวผลการศึกษพบว่าบทความแนะนำวิธีการ (How-to) และโฆษณาเหล่านี้ถ่ายทอดอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับ “ผู้หญิงที่พึงประสงค์” ที่สอดคล้องกัน 3 ประการคือ 1) “ผู้หญิงที่พึงประสงค์” จะต้องมีรูปลักษณ์บางอย่างซึ่งได้รับการนิยามว่าเป็นเครื่องบ่งบอก “ความสวยสุขภาพดี” อาทิ รูปลักษณ์ที่ดูอ่อนเยาว์ เรือนร่างผอมเพรียว ผิวขาว กระฉ่างใส เป็นต้น 2) รูปร่างที่ตรงข้ามกับลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะความชราและความอ้วน ถูกนำเสนอว่าเป็น “ปัญหา” และ “ศัตรู” ผู้หญิงที่มีรูปลักษณ์ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ กำลังประสบปัญหาและขาดความมั่นใจ และ 3) การปรับเปลี่ยนร่างกายเพื่อให้มีรูปลักษณ์ที่ดูดีสามารถกระทำได้ง่ายดายและมีประสิทธิผลหากปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในด้านการดูแลสุขภาพและความงามหรือพึง “พลังมหัศจรรย์” ของสินค้าและบริการที่นำเสนอในโฆษณา ดังนั้น ผู้หญิงควรจะปรับปรุงตนเองเพื่อที่จะเป็นคนที่ดีกว่า สำหรับกลวิธีทางภาษานั้น พบว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษาหลายกลวิธีเพื่อสื่อความคิดเชิงอุดมการณ์ ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์แบบต่าง ๆ การใช้มุขลบท การใช้อุปมาอุปไมย การกล่าวอ้างว่าเป็นความจริงสำหรับผู้หญิง การกล่าวเกินจริง และการสร้างสหบท

สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี (2552) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ในวาทกรรมโฆษณาในนิตยสารสำหรับครอบครัว” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วาทกรรมโฆษณาในนิตยสารสำหรับครอบครัว และกลวิธีทางภาษาที่วาทกรรมโฆษณาเลือกใช้ในการนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ศึกษาข้อมูลจากนิตยสารสำหรับครอบครัว ได้แก่ นิตยสารรักลูก แม่และเด็ก บันเทิงคุณแม่ และ MOTHER & BABY ซึ่งวางจำหน่ายระหว่างเดือนมกราคมถึงธันวาคม ปี พ.ศ.2550

ผลการวิจัยพบว่าวาทกรรมโฆษณาในนิตยสารสำหรับครอบครัวมีรูปแบบการนำเสนอ 2 รูปแบบคือ 1) กลวิธีทางวจนภาษาประกอบด้วยกลวิธีการกล่าวอ้าง การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้อุปลักษณ์ และใช้มูลบทและการเล่าเรื่อง 2) กลวิธีทางอวจนภาษา ได้แก่ การใช้ความหมายของภาพ การใช้ขนาดของตัวอักษร และการใช้สี กลวิธีทางภาษาเหล่านี้ได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับแม่ ได้แก่ แม่คือผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ดูแลลูกมากที่สุด แม่ต้องเลี้ยงลูกอย่างดีที่สุด แม่ต้องเฝ้าหาความรู้ แม่ต้องเก่งรอบด้าน และแม่ต้องสวยและอ่อนเยาว์อยู่เสมอ วาทกรรมโฆษณานำเสนอความคิดเกี่ยวกับแม่ข้างต้นเพื่อเชื่อมโยงกับการบริโภคสินค้าว่าการเลือกใช้สินค้าตามที่วาทกรรมโฆษณานำเสนอจะสามารถเติมเต็มบทบาทการเป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอุดมการณ์หรือชุดความคิดที่แฝงอยู่ในวาทกรรมโฆษณำให้ผู้บริโภคยอมรับและเชื่อตามสิ่งที่วาทกรรมนำเสนอ ถึงแม้ว่างานวิจัยนี้ไม่ได้เป็นการศึกษาภาพตัวแทนโดยตรงแต่ผลการศึกษาก็มีส่วนทำให้เห็นการประกอบสร้างภาพของแม่ที่ดีว่าควรมีลักษณะอย่างไร

วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2554) ศึกษาเรื่อง “อุดมการณ์ความเป็นชายในวาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชาย” ผลการวิจัยพบว่า วาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชายมีรูปแบบการนำเสนอ 2 รูปแบบ ได้แก่โฆษณาที่สื่อความทางธุรกิจโดยตรงและบทความเชิงโฆษณา กลวิธีทางภาษาที่วาทกรรมโฆษณาใช้เพื่อสื่ออุดมการณ์ความเป็นชายมี 2 กลวิธี คือ 1) กลวิธีทางวจนภาษา ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ การอ้างถึง การใช้อุปลักษณ์ การใช้มูลบท การใช้คำถามวาทศิลป์ การกล่าวเกินจริง การใช้สทบท และการยืนยันด้วยคำสัมภาษณ์ของดาราหรือ ผู้มีชื่อเสียง 2) กลวิธีทางอวจนภาษา ได้แก่ การใช้ภาพและสี ประกอบการโฆษณา กลวิธีทางภาษาดังกล่าวมีบทบาทในการประกอบสร้างอุดมการณ์ว่าผู้ชายต้องมีรูปลักษณะที่ดูดีอย่างไม่มีที่ติ ผู้ชายต้องมีบทบาทในพื้นที่สาธารณะ ผู้ชายต้องเป็นสุภาพบุรุษและเรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้ชาย ทั้งนี้วาทกรรมโฆษณำเสนอว่า สินค้าและบริการเป็นตัวช่วยที่ดีที่จะทำให้ผู้ชายเป็นผู้ชายที่สมบูรณ์แบบได้

คชาธิป พาณิชตระกูล (2556) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี 2555: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์” ผลการวิจัยพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพแทนชายรักชาย และศึกษาอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ากลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์

ว่าด้วยชายรักชาย ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ การใช้มูลบท การใช้ทัศนภาวะ การใช้อุปลักษณ์ การใช้ประโยคกรรม การกล่าวอ้าง การใช้คำถามวาทศิลป์ การกล่าวเกินจริง การใช้สำนวน การใช้สัทบท และการเล่าเรื่อง และกลวิธีทางอวัจนภาษา ได้แก่ การตัดและเน้นข้อความ การใช้สีเพื่อสื่อความหมาย การใช้ความหมายของภาพ การทำหน้าบุคคลในภาพให้พรั่า กลวิธีทางภาษาดังกล่าว ประกอบสร้างภาพแทนชายรักชายว่าเป็นพวกวิปริตผิดเพศ เป็นตัวประหลาด และตกเป็นจำเลยของสังคม การนำเสนออุดมการณ์แบ่งได้ 2 ส่วน คืออุดมการณ์ที่ตอกย้ำวาทกรรมกระแสหลักของสังคม ได้แก่ 1) ชายรักชายยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคม 2) ชายรักชายมักจะมีการแสดงออกที่แตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม 3) ชายรักชายมักจะหมกมุ่นกับเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ ส่วนที่สองเป็นอุดมการณ์ที่ต่างไปจากวาทกรรมกระแสหลัก ได้แก่ 1) ชายรักชายทำสิ่งต่างๆ ได้เหมือนบุคคลทั่วไป 2) ชายรักชายประสบความสำเร็จได้ด้วยความสามารถของตนเอง ผู้วิจัยยังให้ข้อสังเกตว่าอุดมการณ์ในส่วนหลังหากมองอย่างผิวเผินจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่แท้จริงแล้วยังเป็นการตอกย้ำชุดความคิดในส่วนแรกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และอุดมการณ์ทั้งหมดล้วนแฝงอุดมการณ์สำคัญที่ครอบงำสังคมอยู่ นั่นคือ “อุดมการณ์รักต่างเพศ”

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์นอกจากจะใช้ภาษาในการถ่ายทอดเรื่องราวแล้วยังถ่ายทอดชุดความคิดหรืออุดมการณ์เกี่ยวกับความมีอคติทางเพศที่มีต่อกลุ่มชายรักชายด้วย ในงานวิจัยได้แสดงถึงความสัมพันธ์ของความคิดในสังคมที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นภาพแทนของชายรักชายที่มีการเลือกนำเสนอบางภาพให้โดดเด่นจนไปกลบภาพอื่นๆ และในภาพแทนเหล่านั้นยังแฝงไว้ด้วยอุดมการณ์รักต่างเพศที่ทำให้ชายรักชายถูกกดทับ และถูกกีดกันจนกลายเป็นคนชายขอบในสังคมไทย และแม้จะมีการประกอบสร้างชุดความคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียมขึ้นมาแข่งขัน แต่ยิ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำอุดมการณ์รักต่างเพศที่มีอยู่ให้โดดเด่นขึ้น

นอกจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยยังพบว่ามีการใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาศึกษาในประเด็นสำคัญที่เป็นที่ถกเถียงทางสังคมและประเด็นความเชื่อของคนในสังคมดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

นิติพงศ์ พิเชฐพันธ์ (2553) ศึกษา “วาทกรรมเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร พ.ศ. 2551 จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์” โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์แบบภาษาศาสตร์ (linguistically oriented CDA) ของฟาน

ไดค์ (van Dijk, 2001) ศึกษาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันผลการศึกษาพบการใช้กลวิธีทางภาษา เพื่อนำเสนอชุดความคิดเกี่ยวกับ “ไทย” และ “เขมร” แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลวิธีทางภาษาด้าน อรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ การเลือกใช้ศัพท์ การใช้อุปลักษณ์ การใช้นามนัย การใช้มูลบท การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน และการกล่าวอ้างเพื่อสร้างสทบท และ 2) กลวิธีทางภาษาด้านการเรียบเรียงความ ได้แก่ การใช้โครงสร้างของเรื่องเล่า กลวิธีทางภาษาข้างต้น นำเสนอชุดความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับ “ไทย” และ “เขมร” ได้แก่ “เขมร” มักสร้างปัญหาให้แก่ “ไทย” “เขมร” ใช้เล่ห์เพทุบาย “ไทย” ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ “ไทย” เพลี่ยงพล้ำให้แก่ “เขมร” ทั้งนี้หากตีความความหมายของคำศัพท์ที่พบในความถี่สูง จะทำให้เห็นความคิดที่ว่า “ไทย” เหนือกว่า “เขมร” กล่าวคือ แม้ว่า “ไทย” เพลี่ยงพล้ำให้แก่ “เขมร” แต่ “ไทย” ก็มีคุณธรรมสูงกว่า “เขมร” เนื่องจาก “ไทย” ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ ในขณะที่ “เขมร” ใช้เล่ห์เหลี่ยม

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาใน กรณีเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจ และหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอ ข่าวอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษานำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มีอุดมการณ์ หรือชุดความคิดบางอย่างแฝงอยู่ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความคิดและทัศนคติของผู้อ่าน นอกจากนี้ อุดมการณ์หรือชุดความคิดที่แฝงมากับการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ยังอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ด้านการเมืองและเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ

ชนกพร พัวพัฒนกุล (2556) ศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ใน วาทกรรมการพยากรณ์ดวงชะตา: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์” โดยอาศัยกรอบมิติวาทกรรม ทั้งสามตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis - CDA) ของ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) ข้อมูลที่ใช้ศึกษามาจากทั้งหนังสือพิมพ์นิตยสาร หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เว็บไซต์ และบริการข้อความสั้น

ผลการศึกษพบกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ทั้งสิ้น 14 กลวิธี แบ่งเป็น กลวิธี การแสดงความเชื่อที่มีอยู่ก่อน เช่น การใช้มูลบท การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้คำที่มักปรากฏร่วมกัน กลวิธีการชี้แนะ เช่น การใช้คำแสดงทัศนภาวะ และกลวิธีเสริมการชี้แนะ เช่น การใช้ประโยคแสดง ความสัมพันธ์แบบเหตุ-ผลและความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข อุดมการณ์ที่มีการถ่ายทอดผ่านวาท กรรมการพยากรณ์ดวงชะตาและปรากฏซ้ำอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ อุดมการณ์ชะตานิยม อุดมการณ์

ความสุข อุดมการณ์สมาชิกที่พึงประสงค์ และอุดมการณ์ชนชั้น ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่าคำพยากรณ์ดวงชะตาเป็นการสื่อสารที่ผู้รับการพยากรณ์เป็นผู้ยอมรับอำนาจของโชคชะตาและมีแนวโน้มที่จะเชื่อคำพยากรณ์ของหมอดู ชุดความคิดต่างๆ ที่ถ่ายทอดผ่านคำพยากรณ์จึงมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านได้ นอกจากนี้ ในปัจจุบันคำพยากรณ์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนซึ่งทำให้ส่งสารไปยังผู้รับการพยากรณ์ได้ง่ายและเป็นจำนวนมากขึ้น อุดมการณ์ที่น่าเสนอจึงน่าจะส่งผลต่อสังคมได้ในวงกว้าง

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมพบว่า อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่ผ่านคำ พยากรณ์ดวงชะตานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิดและค่านิยมในสังคมไทยหลายประการ อาทิ ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ การเป็นสังคมแบบรวมหมู่ ระบบอาวุโส ชนชั้นทางสังคม ความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ ความคิดทางพระพุทธศาสนา และลัทธิบริโภคนิยม ขณะเดียวกัน อุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านคำพยากรณ์ดวงชะตาก็อาจส่งผลต่อความคิดความเชื่อของผู้รับการพยากรณ์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การนิยามชีวิตที่มีความสุขในฐานะ “ชีวิตที่พึงประสงค์” การเสนอภาพสังคมในอุดมคติและสมาชิกที่พึงประสงค์ และการกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ของคนในสังคม

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าวาทกรรมคำพยากรณ์ดวงชะตาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาและจัดระเบียบทางสังคมซึ่งผู้รับสารอาจจะไม่ตระหนักถึงบทบาทดังกล่าว ส่วนการผลิตซ้ำอุดมการณ์ชดานิยมอาจมีส่วนทำให้คนยอมรับปัญหาโดยไม่คิดแก้ไขและเห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคลเป็นเรื่องธรรมดาเพราะเป็นสิ่งที่โชคชะตากำหนดมาแล้ว อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์ดังกล่าวก็อาจจะช่วยให้ผู้รับการพยากรณ์สามารถรับมือกับปัญหาบางประการในชีวิตได้

สุนทรี โชติติลล (2560) ศึกษาเรื่อง “บุญ: ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกาย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชุดความคิดเกี่ยวกับ “บุญ” ที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ศึกษามาจากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นวารสารและหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายผู้รับสื่อ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มประชาชนทั่วไป 2) กลุ่มผู้นำบุญ และ 3) กลุ่มเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาพบว่าวาทกรรมสื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายถ่ายทอดอุดมการณ์บุญผ่านชุดความคิดสำคัญ 3 ชุดความคิด ได้แก่ 1) “บุญ” ของวัดพระธรรมกาย 2) “วิธีการทำบุญ” ของ

วัดพระธรรมกาย และ 3) “อานิสงส์บุญ” ของวัดพระธรรมกาย ชุดความคิดดังกล่าวกำหนดพฤติกรรมให้ผู้ศรัทธาเลือกทำบุญกับวัดพระธรรมกายด้วยการทำให้เชื่อว่าบุญมีอำนาจในการบันดาลทรัพย์และบันดาลความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ซึ่งวิธีการทำ “บุญ” ที่ดีที่สุดคือการเลือกทำบุญกับวัดพระธรรมกาย ชุดความคิดทั้งหมดส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการทำบุญ 3 ประการ คือ 1) การทำบุญแบบชวนชวาย 2) การทำบุญแบบทุ่มเท และ 3) การทำบุญแบบสะสม เพราะเชื่อว่าจะได้อานิสงส์หรือปริมาณบุญมาก สามารถเห็นผลได้รวดเร็วในชาตินี้ และส่งผลอย่างแน่นอนในชาติหน้า

การศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า ผู้บริโภคสื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายยินยอมพร้อมใจที่จะปฏิบัติตามความคิดที่ผู้ผลิตวาทกรรมนำเสนอ นอกจากนี้สื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายมีการเผยแพร่ไปยังช่องทางออนไลน์ทำให้กลุ่มผู้ศรัทธาบริโภคสื่อได้สะดวก และสื่อยังแพร่กระจายไปยังผู้ศรัทธารายใหม่ได้ง่ายและกว้างขึ้น ดังนั้นอุดมการณ์ที่นำเสนอจึงน่าจะส่งผลต่อสังคมในวงกว้างด้านวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่า ชุดความคิดเกี่ยวกับ “บุญ” ที่เผยแพร่ผ่านสื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายนั้นมีความสัมพันธ์กับความคิดเรื่อง “บุญ” ในพระไตรปิฎกและอรรถกถา อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับความคิดและความเชื่อในสังคมไทยหลายประการ อาทิ ความคิดเรื่องบารมี ความคิดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย และความเชื่อเรื่องความเสื่อมสลายของศาสนา ขณะเดียวกันชุดความคิดเกี่ยวกับ “บุญ” ก็อาจส่งผลต่อความคิดความเชื่อของผู้บริโภควาทกรรมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสืบทอดความเชื่อเรื่อง “บุญ” ในสังคมไทย การนำเสนอภาพสังคมในอุดมคติแบบพุทธรัฐ การกำหนดแบบอย่างในการปฏิสัมพันธ์และรูปแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสังคม และการนิยามชีวิตที่มีความสุขด้วย “การแปรสินทรัพย์เป็นบุญ” นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายมิได้เป็นการสอนให้ปุถุชนทำบุญเพื่อสละความโลภตามคำสอนในพุทธศาสนา แต่กลับตอกย้ำให้โลกในการทำบุญและสะสมมากยิ่งขึ้นจนนำไปสู่การทำบุญจนเกินกำลัง วาทกรรมที่ผลิตโดยวัดพระธรรมกายนี้มีส่วนสำคัญในการครอบงำทางความคิดและกำหนดพฤติกรรมการทำบุญที่พึงประสงค์ตามแนวทางของวัดพระธรรมกายได้

อำนาจ ปักชาสุข (2562) ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมเกี่ยวกับ “บุญ” ในสื่อสาธารณะ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออุดมการณ์เกี่ยวกับบุญในวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะ ตลอดจนวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมของวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะตามกรอบการวิเคราะห์ 3 มิติ (three

dimensional framework) ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) ข้อมูลที่ใช้ศึกษามาจากวาทกรรมเกี่ยวกับบุญที่ปรากฏในสื่อสาธารณะ 4 ประเภท ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสือธรรมะ หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาในวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะนำเสนอความคิดสำคัญ ซึ่งมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันในสื่อแต่ละประเภท รวมทั้งสิ้น 5 ประการ ได้แก่ การทำบุญเป็นสิ่งที่ชาวพุทธพึงกระทำ การทำบุญเป็นการแสดงความกตัญญู การทำบุญเป็นการทำธุรกิจ บุญทำให้เกิดความสุขและบุญมีผลต่อดวงชะตา ความคิดดังกล่าวนำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษารวมทั้งสิ้น 13 กลวิธี โดยกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏอย่างโดดเด่น ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้อุปมาอุปไมย การใช้สัทพจน์ และการใช้ประโยคแสดงเหตุผล

ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่าวาทกรรมเกี่ยวกับบุญมีจุดมุ่งหมายของการผลิตตัวบททั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตตัวบทวาทกรรมนั้นเป็นผู้มีอำนาจและมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของผู้บริโภคซึ่งมีหลากหลายกลุ่มครอบคลุมบุคคลทุกเพศทุกวัย ทั้งนี้วาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะเหล่านี้ถือเป็นเรื่องวาทกรรมที่ได้รับการยอมรับสามารถถ่ายทอดความคิดค่านิยม และอุดมการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้บริโภคได้ง่ายผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมพบว่าวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะนำเสนออุดมการณ์ทั้งสิ้น 4 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์ชาวพุทธ อุดมการณ์ธุรกิจ อุดมการณ์ความสุข และอุดมการณ์โชคชะตา โดยอิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อตัวบทวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะมี 6 ประการ ได้แก่ แนวคิดเรื่องบุญในพระไตรปิฎกและอรรถกถา แนวคิดเรื่องบุญตามแนวทางของธรรมกายแนวคิดพระพุทธศาสนาแบบประชานิยม แนวคิดเรื่องบริโภคนิยม ความเชื่อเรื่องดวงชะตาในสังคมไทย และความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ส่วนผลของอุดมการณ์ที่อาจมีต่อสังคมนั้นมี 7 ประการ ได้แก่ การสืบทอดและดำรงอยู่ของแนวคิดเรื่องบุญในสังคมไทย การทำบุญแบบพุทธพาณิชย์ ปรากฏการณ์การทำบุญไหว้พระ 9 วัด กระแสการทำบุญออนไลน์ การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกที่พึงประสงค์ในฐานะชาวพุทธ การสืบทอดความเชื่อเรื่องการทำบุญที่สัมพันธ์กับดวงชะตาในสังคมไทย และการใช้ชีวิตตามกระแสบริโภคนิยมความคิดและอุดมการณ์ที่นำเสนอในวาทกรรมเกี่ยวกับบุญในสื่อสาธารณะมีทั้งส่วนที่สอดคล้องกับความคิดเรื่องบุญตามหลักศาสนาพุทธ ในขณะที่เดียวกันก็มีส่วนที่แตกต่างและบิดเบือนไปจากความคิดเรื่องบุญตามหลักศาสนาพุทธลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นความคิดเรื่องบุญในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้ความคิดและอุดมการณ์ที่

นำเสนออันมีอิทธิพลในการกำหนดความคิดเกี่ยวกับ “บุญ” และพฤติกรรม “การทำบุญ” ของคนในสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในประเด็นอื่นๆ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ศึกษาในประเด็นอื่นๆ

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
เพ็ญภา คล้ายสิงห์โต (2553)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์เพศ สภาวะ)	หนังสือพิมพ์ รายวัน	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ชนกพร อังศุวิริยะ (2551)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์ความเป็น ผู้หญิง)	นิตยสารสตรีสาร	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
ศิริพร ภักดีมาสุข (2553)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์ความเป็น ผู้หญิง)	นิตยสารสุขภาพ และความงาม ภาษาไทย	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี (2552)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์ความเป็น แม่)	นิตยสารสำหรับ ครอบครัว	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2554)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์ความเป็น ชาย)	นิตยสารผู้ชาย	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
				(Fairclough)
คชาธิป พานิชตระกูล (2556)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	เพศสภาวะ (อุดมการณ์ชายรัก ชาย)	หนังสือพิมพ์ รายวัน	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
นิตินงค์ พิเชษฐพันธ์ (2553)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ประเด็นถกเถียงทาง สังคม (อุดมการณ์ใน วาทกรรมเหตุการณ์ พิพาทเขาพระวิหาร)	หนังสือพิมพ์	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์แบบภาษาศาสตร์ (linguistically oriented CDA) ของฟาน ไคก์ (van Dijk)
ชนกพร พัวพัฒ นกุล (2556)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ความเชื่อในสังคม (อุดมการณ์ในวาท กรรมพยากรณ์ดวง ชะตา)	- หนังสือพิมพ์ - นิตยสาร - หนังสือ - รายการวิทยุ - รายการ โทรทัศน์ - เว็บไซต์ - บริการข้อความ สั้น (SMS)	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)
สุนทรี โชติติลก (2560)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ความเชื่อในสังคม (อุดมการณ์ใน วาทกรรมที่ผลิตโดย วัดพระธรรมกาย)	- วารสาร - หนังสือ - รายการสำหรับเด็ก และเยาวชน	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ (Fairclough)

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
อำนาจ ปักษาสุข (2562)	ภาษาศาสตร์/ ภาษาไทย	ความเชื่อในสังคม (วาทกรรม “บุญ”)	- หนังสือเรียน รายวิชา พระพุทธศาสนา - หนังสือธรรมะ - หนังสือพิมพ์ - เว็บไซต์	แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์และกรอบมิติทั้งสาม ของวาทกรรมของแฟร์คลอฟ (Fairclough)

2.3.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาพบว่ามีการศึกษาในหลายสาขา เช่น สาขาการศึกษา มักเป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา วิธีการจัดการเรียน การสอน การตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีวศึกษาของนักเรียน เป็นต้น ส่วนสาขาจิตวิทยา สาขา พฤติกรรมศาสตร์ สาขาอาชญาวิทยา จะเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตัวผู้เรียน อาชีวศึกษาโดยเฉพาะพฤติกรรมความรุนแรง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน และ 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาระหว่างนักเรียน ที่มีบริบทของโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่าภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาโดยรวมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับพอใช้ทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีภาพลักษณ์ดีสุดไปต่ำสุดพบว่า (1) ด้านหลักสูตรการศึกษามีภาพลักษณ์ดีสุด รองลงมา ได้แก่ (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (4) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (5) ด้านสื่อการเรียนการสอน (6) ด้านผู้บริหารและคณาจารย์ (7) ด้านนักเรียนนักศึกษา และ (8) ด้านการศึกษาต่อ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาในแต่ละด้าน ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย ระดับชั้น การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองและรายได้ของผู้ปกครองประเภทของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียนและภูมิภาคที่ต่างกัน

งานวิจัยนี้เป็นงานในสาขาการศึกษาที่ใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีจุดเด่นที่ใช้วิธีการที่หลากหลายในการศึกษา ประเด็นที่น่าสนใจที่สัมพันธ์กับการศึกษาภาพตัวแทน ผู้เรียนอาชีวศึกษา คือมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษา เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องระดับการศึกษาของผู้เรียนทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง เช่น นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาดีกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เป็นต้น

อิสริยา ดาราทอง (2551) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาและความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรและศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนอาชีวะประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยเฉลี่ย 2.21 เรื่อง (พิสัย 0-12 เรื่อง) ในขณะที่อาจารย์ประเมินว่านักเรียนที่ตนเองดูแลนั้นมีปัญหาพฤติกรรมโดยเฉลี่ย 0.51 เรื่อง (พิสัย 0-9 เรื่อง) การประเมินของอาจารย์และนักเรียนมีความสอดคล้อง (Agreement) กันในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ได้แก่ เพศ สาขาที่เรียน ระดับชั้นปี และเกรดเฉลี่ย การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอาชีวะพบว่าอยู่ในระดับสูง 3.8% ค่อนข้างสูง 65.3% ปานกลาง 30.2% ค่อนข้างต่ำ 0.7% โดยไม่มีผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำเลยแม้แต่คนเดียว ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์กับจำนวนปัญหาพฤติกรรมผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวะ แต่ไม่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ด้วย การประเมินปัญหาพฤติกรรมในเด็กนักเรียนอาชีวะควรระลึกถึงข้อจำกัดและอคติของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มเสมอ

งานวิจัยนี้เป็นงานด้านจิตเวชศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไร เพื่อมุ่งหวังให้เห็นต้นเหตุของปัญหาความรุนแรงและอาจนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ สาเหตุที่งานวิจัยนี้เลือกศึกษาในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่ม

นักเรียนที่มักถูกสังคมมองว่ามักจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ลักษณะเช่นนี้สัมพันธ์กับประเด็นเรื่องภาพเหมารวมทางด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ประภาศรี ปัญญาวิชิตชัย (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทำขึ้นโดยใช้สถิติการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการจำแนกกลุ่มแบบ Stepwise โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ Wilks' Lambda เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรที่ช่วยจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันออกจากกัน

ผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันออกจากกัน ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ความก้าวร้าว การเป็นอิสระจากบรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน การเปิดรับอิทธิพลของสื่อต่อการยกพวกตีกัน และเขาวนอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ปัจจัยสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความถูกต้องในการพยากรณ์อำนาจจำแนกรวมร้อยละ 80.0

งานวิจัยนี้เป็นงานด้านจิตวิทยาที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมยกพวกตีกันระหว่างสถาบันของผู้เรียนอาชีวศึกษา จุดเด่นคือเป็นการศึกษาทั้งกลุ่มนักเรียนที่มีและไม่มีพฤติกรรมยกพวกตีกัน ต่างจากงานทั่วไปที่เน้นศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีพฤติกรรมยกพวกตีกันเท่านั้น สาเหตุที่งานวิจัยนี้เลือกศึกษาในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมยกพวกตีกันมากกว่าผู้เรียนสายสามัญ ลักษณะเช่นนี้สัมพันธ์กับประเด็นเรื่องภาพเหมารวมทางด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ณัฐภาภรณ์ โสภณทัต (2557) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงกรณีศึกษาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตวิทยา ครอบครัวและชุมชน การคบเพื่อนที่กระทำผิดและปัจจัยค่านิยมการใช้ความรุนแรงในสถาบันกับระดับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง และเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้

แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ระดับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตวิทยา และปัจจัยด้านการคบเพื่อนที่กระทำผิด ปัจจัยทั้งสองด้านนี้มีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อระดับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ส่วนปัจจัยด้านครอบครัวและชุมชนมีผลในทางอ้อมต่อระดับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและนำไปสู่หนทางหรือมาตรการในการแก้ไข ผู้วิจัยใช้คำว่านักเรียนอาชีวศึกษาเป็นคำหลักโดยไม่มีการกล่าวถึงสาขาวิชาหรือรายละเอียดอื่นๆ จึงเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าสังคมยังคงมองผู้เรียนอาชีวศึกษาในลักษณะของภาพเหมารวมว่าเป็นบุคคลที่ชอบสร้างปัญหาและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทและความรุนแรง ซึ่งแท้จริงแล้วพฤติกรรมดังกล่าวปรากฏในผู้เรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มหรือบางสาขาวิชาเท่านั้น

ฉันทรัตน ไชยอัศร์ศิลป์ (2559) ศึกษาเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทำความเข้าใจรูปแบบของปัญหาการทะเลาะวิวาท 2) เพื่อสร้างและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในการป้องกันการทะเลาะวิวาททั้งในระดับภายในและระหว่างสถานศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อสร้างคู่มือการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชนภายในและระหว่างสถานศึกษาในการป้องกันการทะเลาะวิวาท

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นมี 5 รูปแบบ ได้แก่ “การทำตามรุ่นพี่” “รูปแบบปกติในสถานศึกษา” “รูปแบบทำหายในศักดิ์” “รูปแบบอวดดีในโลกออนไลน์” และ “เพื่อนไปไหนไปตามกัน” รูปแบบข้างต้นแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ส่วนสร้างและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในการป้องกันการทะเลาะวิวาทจะมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เป็นตัวเชื่อมในการพัฒนาความสัมพันธ์ และการสร้างคู่มือนี้พบว่าได้เนื้อหาจากประสบการณ์การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่เลือกศึกษาพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะมองว่าเป็นประเด็นที่สำคัญทางสังคม และสร้างปัญหาอย่างยาวนาน การวิจัยนี้เน้นว่าควรมีการจัดการที่เน้นมาตรการป้องกันมากกว่าการแก้ไข กล่าวคือควรมีการสร้าง

รูปแบบเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในการป้องกันการทะเลาะวิวาท แต่ในอีกมุมหนึ่งการเลือกศึกษาในประเด็นพฤติกรรมทะเลาะวิวาทนี้ก็เท่ากับเป็นการตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ทั้งที่แท้จริงแล้วมีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพียงส่วนน้อยที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว

รินทร์ขวัญ สะอาดดี (2552) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการสื่อสารของโครงการสร้างสรรค์ “คนพันธุ์อา”” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ สร้างสรรค์คนพันธุ์อา ซึ่งเป็นโครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของการสื่อสารด้านทัศนคติต่อการศึกษาในสายอาชีวศึกษา ภาพลักษณ์ที่มีต่อนักเรียนอาชีวศึกษาและการตัดสินใจเข้าศึกษาหรือส่งบุตรหลานศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อาโดยรวม จากสื่อทุกประเภทอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทสื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ จากสื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในระดับน้อย แต่เปิดรับข่าวสารจากสื่อกิจกรรมและสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านทัศนคติต่อการศึกษาในสายอาชีวศึกษาอยู่ในระดับดี ภาพลักษณ์โดยรวมที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อนักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในเชิงบวก นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเข้าศึกษาหรือส่งบุตรหลานศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แต่จะแนะนำให้บุคคลอื่นเข้าศึกษาหรือแนะนำให้ส่งบุตรหลานศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ ดังนี้ 1. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการศึกษา ในสายอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับต่ำมาก 2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ที่มีต่อนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับต่ำ 3. ทัศนคติต่อการศึกษาในสายอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาหรือส่งบุตรหลาน ศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับต่ำ 4. ภาพลักษณ์ที่มีต่อนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาหรือส่งบุตรหลาน ศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 ทั้งนี้ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับต่ำ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยในสาขานิติศาสตร์ที่ศึกษาประเด็นการรับรู้ข่าวสาร
โครงการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาที่รัฐบาลจัดขึ้น ตลอดจนศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาในสาย
อาชีวศึกษา ภาพลักษณ์ที่มีต่อนักเรียนอาชีวศึกษา จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าช่องทางการสื่อสาร
ของโครงการส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาของผู้รับสาร โดยสื่อมวลชนที่กลุ่ม
ตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการมากที่สุดคือ โทรทัศน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย
เข้าถึงได้เป็นจำนวนมากและรวดเร็ว ถึงแม้งานวิจัยเรื่องนี้ไม่ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนอาชีวศึกษา
โดยตรง แต่ประเด็นที่ศึกษาก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
วชิรวิทย์ ยางไชย (2554)	การศึกษา	ภาพลักษณ์ อาชีวศึกษา	นักเรียน มัธยมศึกษา	- แนวคิดเรื่องการจัดการ อาชีวศึกษาและความต้องการ แรงงาน - แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ - การวิจัยแบบผสมวิธี (mixd methods resrarch)
อิสริยา ดาราทอง (2551)	จิตเวชศาสตร์	พฤติกรรมไม่พึง ประสงค์กับความ ฉลาดทางอารมณ์	นักเรียน อาชีวศึกษา	- แนวคิดเรื่องพฤติกรรมไม่พึง ประสงค์หรือพฤติกรรม เบี่ยงเบน (deviant behavior)
ประภาศรี ปัญญาวชิร ชัย (2550)	จิตวิทยา	พฤติกรรมความ รุนแรง	นักเรียน อาชีวศึกษา	- แนวคิดเรื่องพัฒนาการวัยรุ่น และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความก้าวร้าว (aggression) การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) การเห็นคุณค่า

ผู้วิจัย-ปี	สาขา	ประเด็นวิจัย	แหล่งข้อมูล	กรอบแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
				ในตนเองตามกลุ่ม (collective self-esteem) เซาว์นอารมณ์ (emotional intelligence) เป็นต้น
ณัฐฐาภรณ์ โสภณทัต (2557)	อาชีวศึกษา	พฤติกรรมการใช้ ความรุนแรง	นักเรียน อาชีวศึกษา	- แนวคิดเรื่องการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชน และสถาบันทางสังคมที่ เกี่ยวข้องกับแนวทางการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา
ณภัทรรัตน์ ไชยอัครกัลป์ (2559)	พฤติกรรมศาสตร์	การป้องกันการ ทะเลาะวิวาทของ นักเรียนอาชีวศึกษา	นักเรียน อาชีวศึกษา อาจารย์และ ผู้บริหาร สถานศึกษา	- แนวคิดเรื่องอาชีวศึกษา และ การทะเลาะวิวาท - แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่ม ความร่วมมือ เครือข่าย - แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ - ทฤษฎีสังคมวิทยาและ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง
รินทร์ขวัญ สะอาดดี (2552)	นิเทศศาสตร์	โครงการสร้างสรรค์ คนพันธุ์อา	ประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร	- แนวคิดเรื่องการสื่อสาร การเปิดรับข่าวสาร - แนวคิดเรื่องทัศนคติ - แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์

นอกจากงานวิจัยข้างต้นยังพบว่าม้งานวิจัยจากต่างประเทศในงานสาขาอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น สาขาการศึกษา สาขาจิตวิทยา เป็นต้น งานเหล่านี้ถึงแม้จะไม่ได้ศึกษากลุ่มข้อมูลที่ระบุว่าเป็นผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยตรงแต่ก็เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นในประเด็นภาพเหมารวมซึ่งมีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทย ตัวอย่างเช่น

Vichet Chhuon (2014) ศึกษาเรื่อง “I’m Khmer and I’m not a gangster!”: the problematization of Cambodian male youth in US schools การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงถึงอุดมการณ์เกี่ยวกับนักเรียนชายชาวกำพูชาที่สะท้อนผ่านวาทกรรมในสังคมโรงเรียนมัธยมในสหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์และบันทึกถ้อยคำจากการสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายชาวกำพูชามีภาพเหมารวมในสังคมโรงเรียนคือภาพของเด็กเกเร เป็นอันธพาล เป็นนักเรียนที่ชอบสร้างปัญหาและอยู่รวมกันเป็นแก๊งในโรงเรียน ภาพเหล่านี้ถูกตัดสินจากบุคลิกภาพภายนอก เช่น การแต่งกาย ท่าทางการเดิน หรือเรียกว่า gang culture ครูใช้ภาพเหมารวมนี้ตัดสินพวกเขา และเลือกที่ปฏิบัติต่อพวกเขาต่างจากนักเรียนคนอื่น ๆ และภาพด้านลบนี้มีส่วนสำคัญในการจัดวางตำแหน่งและกำหนดตัวตนของนักเรียนชายชาวกำพูชา กลุ่มนี้ พวกเขาได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากนักเรียนหญิงชาวกำพูชาและ นักเรียนชาติอื่นๆ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาพด้านลบเหล่านี้มีหลายประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นเรื่องเชื้อชาติและการอพยพ เด็กๆ ที่เป็นผู้อพยพมักถูกมองว่าเป็นพลเมืองชั้นสองในสังคมอเมริกัน และถูกมองว่าเป็นชาติพันธุ์ที่ยากจน 2) ประเด็นเรื่องเพศ เพศหญิงมักถูกมองและได้รับการปฏิบัติในด้านบวกมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเด็กผู้หญิงกลุ่มนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนโยน ขยันตั้งใจเรียน มีผลการเรียนที่ดี และไม่สร้างปัญหาในโรงเรียน ส่วนเด็กผู้ชายจะถูกมองและได้รับการปฏิบัติที่ต่างจากเด็กผู้หญิง เนื่องจากส่วนใหญ่มักมีปัญหาทั้งด้านวิชาการและพฤติกรรม

Joby Gardner (2009) ศึกษาเรื่อง What are you Representing?: Contesting Identities of Incarcerated Youth เป็นการศึกษาข้อมูลจากวัยรุ่นที่เคยถูกคุมขังและผู้ใหญ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นกลุ่มนี้ สถานการณ์ในการเก็บข้อมูล คือการประชุมของสโมสรเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง โดยมีวัยรุ่นที่เคยถูกคุมขังและผู้ใหญ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมด้วย จุดเด่นของงานคือผู้วิจัยเคยเข้าไปทำงานที่สโมสรนี้ จึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมของการสื่อสารเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเสียง สิ่งที่น่าสนใจคือช่วงการนำเสนอตัวตนของเด็กกลุ่มดังกล่าว และช่วงที่เปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มนี้และผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องอภิปรายร่วมกัน

ผลการศึกษาพบว่าแม้จะมีการเปิดเวทีเพื่อให้โอกาสเด็กกลุ่มนี้ได้นำเสนอหรือพูดถึงตัวเองซึ่งดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ดี เป็นการสนับสนุนและให้โอกาสเด็กที่เคยกระทำผิด แต่แท้จริงนั้น

ผู้ใหญ่ยังคงมีภาพด้านลบเกี่ยวกับเด็กกลุ่มนี้ สังเกตได้จากการใช้ภาษาในการสนทนา เช่น มีการเน้นด้วยเสียงที่ดังเพื่อแสดงอำนาจที่เหนือกว่า มีการครองผลัด การตัดบท การพูดเรื่องของตนเองเพื่อเบี่ยงเบนประเด็นไปจากเรื่องที่เด็กกำลังพูด ซึ่งสื่อว่าผู้ใหญ่หรือสังคมไม่ได้ให้โอกาสกับเด็กกลุ่มนี้อย่างแท้จริง

Jennifer Bartlett and Jose' F. Domene (2014) ศึกษาเรื่อง The Vocational Goals and Career Development of Criminally Involved: Youth Experiences That Help and Hinder เป็นงานในสาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษาโดยศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่เคยมีส่วนร่วมในการกระทำผิดกฎหมายและเหตุการณ์เหล่านั้นส่งผลต่อเป้าหมายหรือความคาดหวังในการประสบความสำเร็จทางอาชีพของพวกเขาอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่าการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายส่งผลต่อความคาดหวังด้านอาชีพของวัยรุ่นกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่าจะผ่านเหตุการณ์เหล่านั้นมาแล้ว และวัยรุ่นเหล่านี้เป็นคนที่มีความสามารถแต่พวกเขาจะเลือกอาชีพที่ไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม เช่น ผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น แม้จะมีมาตรการช่วยเหลือต่างๆ แต่หลายเหตุการณ์แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมยังคงมีภาพเหมารวมด้านลบต่อวัยรุ่นกลุ่มนี้ การศึกษานี้ไม่ได้มุ่งเน้นที่การศึกษาเกี่ยวกับภาษา แต่เป็นการวิเคราะห์ปริบท (content analysis) และงานวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าวัยรุ่นเป็นทรัพยากรที่สำคัญ หากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องจะนำไปสู่ความสำเร็จและความมั่นคงทางอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศทั้งสามเรื่อง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นงานด้านภาษา แต่จากการทบทวนงานวิจัยเหล่านี้ก็ช่วยให้ได้มุมมองที่แตกต่างไป คืองานเรื่องที่หนึ่งและสองเป็นงานสาขาการศึกษาที่ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่ไม่ได้เน้นการวิเคราะห์ภาษาในตัวเอง แต่เน้นวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมหรือปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคมวัฒนธรรม โดยใช้การตีความและอธิบายถ้อยคำจากการสัมภาษณ์กับปริบทสังคมวัฒนธรรม งานชิ้นที่สามเป็นงานสาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษาที่ทำให้เห็นการวิเคราะห์ปริบททางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อภาพเหมารวม ผู้วิจัยจะนำประเด็นดังกล่าวจากงานวิจัยเหล่านี้มาประกอบการศึกษาเรื่องอาชีพศึกษาที่แม้จะต้องเน้นที่การวิเคราะห์ภาษาในตัวเองเป็นสำคัญ ในฐานะที่ภาษาเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างภาพตัวตนของผู้เรียนอาชีพศึกษา แต่ก็ต้องไม่ละเลยการศึกษาปริบทแวดล้อมทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า ประเด็นผู้เรียนอาชีพศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องภาพตัวตน เนื่องจากการประกอบสร้างความหมายให้

กลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านภาษาในตัวตน และภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอไม่ใช่ความจริงทั้งหมด แต่เป็นเพียงการเลือกแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งมานำเสนอเท่านั้น โดยภาพถูกเลือกขึ้นมานำเสนอมีผลต่อความคิด ความเชื่อ หรือการกำหนดคุณค่าให้กลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตตัวตน ตลอดจนบริบททางสังคมวัฒนธรรมยังมีผลต่อการนำเสนอภาพตัวแทน ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา และเมื่อศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่ายังไม่มีการศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในประเด็นนี้เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาในตัวตนกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม ผลการศึกษาอาจทำให้เห็นชุดความคิดบางประการที่แฝงมากับการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา

บทที่ 3

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (Discourse practice) เพื่อให้เห็นองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) อธิบายว่าการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม หมายถึงการผลิต/กระจายตัวบท และการบริโภค/ตีความตัวบท เขามองว่าวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมเป็นสื่อกลางระหว่างสังคม (วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม) กับตัวบท กล่าวคือสังคมมีอิทธิพลต่อตัวบททางอ้อม หรืออธิบายได้ว่าสังคมกำหนดวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมไปกำหนดตัวบทอีกต่อหนึ่ง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 43)

เกณฑ์การวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication) ของไฮล์ม Hymes (1974) โดยใช้กรอบ SPEAKING เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่

1. ฉาก/กาลเทศะ (Setting/Scene)
2. ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant)
3. จุดมุ่งหมาย (Ends)
4. การลำดับวัจนกรรม (Acts Sequence)
5. น้ำเสียง (Key)
6. เครื่องมือ (Instrumentality)
7. บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of interaction and interpretation)
8. ประเภทของการสื่อสาร (Genre)

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารในวาทกรรมสื่อมวลชน

3.1.1 ฉาก/กาลเทศะ (Setting/Scene - S)

ฉาก/กาลเทศะ หมายถึงสถานที่และเวลาที่มีการสื่อสารเกิดขึ้น (Hymes, 1974: 55) ฉากของตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันที่ใช้ในกลุ่มข้อมูลเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุด 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน แต่ละฉบับมีรายละเอียดดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย นำเสนอข่าวทั่วไป ราคาจำหน่าย 10.00 บาท เมื่อปี พ.ศ. 2523 ได้รับผลสำรวจว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศ ในช่วงแรกมีคำขวัญหรือสโลแกนว่า “หนังสือพิมพ์เช้า ภาพข่าวสดประจำบ้าน” (ไทยรัฐ, 2563: ออนไลน์) เนื้อหาประกอบด้วย ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเคลื่อนไหวในแวดวงกีฬา สตรี ศิลปวัฒนธรรมบันเทิง เรื่องย่อละคร โฆษณาย่อยต่างๆ เนื้อหาที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษามักปรากฏในข่าวหน้าหนึ่ง ข่าวการศึกษา รายงานพิเศษ บทความหรือคอลัมน์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย นำเสนอข่าวทั่วไปราคาจำหน่าย 10.00 บาท (เดลินิวส์, 2563, ออนไลน์) มีคำขวัญหรือสโลแกนว่า “อ่านความจริง อ่านเดลินิวส์” เนื้อหาประกอบด้วย ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเคลื่อนไหวในแวดวงกีฬา สตรี ศิลปวัฒนธรรม บันเทิง เรื่องย่อละคร โฆษณาย่อยต่างๆ เนื้อหาที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษามักปรากฏในข่าวการศึกษาและคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา

หนังสือพิมพ์มติชน เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย นำเสนอข่าวทั่วไป ราคาจำหน่าย 10.00 บาท (มติชน, 2563, ออนไลน์) มีคำขวัญหรือสโลแกนว่า “หนังสือพิมพ์คุณภาพ เพื่อคุณภาพของประเทศ” เนื้อหาประกอบด้วย ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน ความเคลื่อนไหวในแวดวงกีฬา บันเทิง-วัฒนธรรม และโฆษณาย่อยต่างๆ เนื้อหาที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษามักปรากฏในข่าวการศึกษาและคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้นมีการแบ่งความรับผิดชอบเพื่อให้การบริหารมีความคล่องตัว ทั้งนี้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับอาจมีการแบ่งหน้าที่และผู้รับผิดชอบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของการบริหารงานซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550: 96) อย่างไรก็ตามหากพิจารณาแนวทางของกระบวนการผลิตหนังสือพิมพ์ในภาพรวม พบว่า สำนักพิมพ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการนำเสนอข่าวและเนื้อหาต่างๆ ตามแนวทางของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์ ที่เน้นการนำเสนอข่าวทั่วไป ทั้งข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม ท่องเที่ยว ต่างประเทศ บ้านเทิง กีฬา ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของผู้คนในสังคม ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการวิเคราะห์เจาะลึกประเด็นต่างๆ

ตัวบทที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันมีทั้งการนำเสนอในรูปแบบของข่าว และคอลัมน์ต่างๆ เนื้อหาข่าวที่ถูกคัดเลือกให้นำเสนอเป็นข่าว โดยเฉพาะข่าวหน้าหนึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักการประเมินคุณค่าข่าว ดังที่ กัลตุง และรูจ (Galtung & Ruge, 1965) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องคุณค่าข่าวหรือการกำหนดวาระข่าวสาร สรุปได้ว่า ในแต่ละวันเกิดเหตุการณ์และเรื่องราวขึ้นมากมาย แต่มีเพียงไม่กี่เหตุการณ์ที่สื่อมวลชนให้ความสนใจและนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนและสังคมได้รับทราบ ซึ่งเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเหล่านั้นมักมีคุณค่าความเป็นข่าวสูง สอดคล้องกับที่ ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ (2560: 63) กล่าวว่า การที่สื่อมวลชนจะเลือกสรรเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงใดมานำเสนอข่าวจะต้องมีหลักเกณฑ์พื้นฐานบางประการในการที่จะตัดสินใจเลือกนำเสนอออกไปสู่สาธารณชน ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาเหล่านั้นเรียกว่า คุณค่าของข่าว (news values) หรืออีกนัยหนึ่งคือ องค์ประกอบของข่าว หากสื่อมวลชนพิจารณาแล้วว่า เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงใดมีคุณค่าเพียงพอสำหรับการนำเสนอให้สาธารณชนทราบ สื่อมวลชนจะนำเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงนั้นมาเขียนเป็นข่าวนั้นเอง นอกจากนี้ สิริวรรณ นันทจันทูล (2549: 34-36) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณค่าข่าวไว้ดังนี้ 1) ความสดใหม่ (Timeliness) หรือ ความรวดเร็ว (Immediacy) 2) ปุณชนสนใจ (Human Interest) 3) ความใกล้ชิด (Proximity) 4) ความมีชื่อเสียง หรือ ความสำคัญ (Prominence or Significance) 5) ผลกระทบกระเทือน หรือ หายนะ (Consequence or Disaster) 6) ความขัดแย้ง (Conflict) 7) ความมีเงื่อนงำ (Suspense) 8) ความ

แปลกประหลาด (Oddity or Unusualness) 9) องค์ประกอบทางเพศ (Sex) และ 10) ความก้าวหน้า (Progress)

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณค่าข่าวข้างต้นพบว่าข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเชิงลบ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณค่าข่าวอยู่หลายประเด็น เช่น ผลกระทบกระเทือนหรือหายนะ ความขัดแย้ง และ ความมีเงื่อนงำ (Suspense) เป็นต้น ทำให้ข่าวที่มีเนื้อหาเชิงลบมักถูกคัดเลือกให้นำเสนอเป็นข่าวหน้าหนึ่งมากกว่าข่าวที่มีเนื้อหาเชิงบวก ส่วนการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในพื้นที่หน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันนอกจากจะนำเสนอในรูปแบบของข่าวแล้ว ยังมีการนำเสนอในลักษณะคอลัมน์ต่างๆ ทั้งคอลัมน์ประจำและไม่ประจำ เช่น คอลัมน์วิเคราะห์ข่าว คอลัมน์บทความ คอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน คอลัมน์แนะนำ เป็นต้น เนื้อหาที่นำเสนอส่วนใหญ่เน้นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้สังคมเห็นผลงานหรือพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ผู้วิจัยพบว่ายังมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่มีการสะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ด้วยแม้ว่าผู้เขียนจะไม่ได้ตั้งใจก็ตาม

ฉากหรือพื้นที่ในการนำเสนอตัวบททั้งหน้าหนึ่งและหน้าใน นอกจากจะมีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแล้ว ยังส่งผลต่อความคิดและมุมมองที่คนในสังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือ ข่าวหน้าหนึ่งเป็นส่วนที่มีการนำเสนออย่างความโดดเด่นและผู้อ่านให้ความสนใจ ในขณะที่ส่วนหน้าในอาจมีข้อจำกัดเนื่องจากผู้อ่านมักจะละเลยหรือให้ความสนใจน้อยกว่า เมื่อข่าวหน้าหนึ่งนำเสนอเรื่องราวด้านลบอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการตอกย้ำภาพด้านลบให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ส่งผลให้คนในสังคมซึ่งเป็นผู้รับสารมีภาพจำหรือมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ในด้านเวลา (time) ที่มีการสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อพิจารณาช่วงเวลาของเหตุการณ์การสื่อสาร ในการศึกษาครั้งนี้คือช่วงปี พ.ศ. 2555-2561 เป็นช่วงที่รัฐบาลเน้นความสำคัญของการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา มีการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการอาชีวศึกษา โดยมุ่งหวังให้เห็นผลอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม เช่น นโยบายการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา การปรับภาพลักษณ์การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้มีการนำเสนอข่าวสารด้านบวกเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณา ตัวบทที่ปรากฏยังคงพบว่ามีกรกล่าวถึงประเด็นด้านลบสอดแทรกอยู่ โดยที่ผู้เขียนอาจไม่ได้ตั้งใจก็ตาม หากพิจารณาเวลาในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารพบว่า การรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ผู้อ่านสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ทันทีเมื่อหนังสือพิมพ์วางจำหน่ายและสามารถอ่านย้อนหลังได้เมื่อต้องการ

3.1.2 ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants - P)

ผู้ร่วมการสื่อสาร หมายถึงผู้พูดหรือผู้ฟังตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมในการสื่อสาร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการสื่อสารนั้นๆ

ผู้ส่งสาร (sender) หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันแบ่งเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบรรณาธิการ ฝ่ายผลิต และฝ่ายจัดการ ซึ่งจะมีขนาดใหญ่เล็กแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการลงทุนของหนังสือพิมพ์ แต่จะมีขอบเขตการทำงานคล้ายกัน โดยผู้ส่งสารของวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจะเกี่ยวข้องกับฝ่ายบรรณาธิการหรือกองบรรณาธิการ (Editorial Department) มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องราวสำหรับอ่าน (Reading Matters) ซึ่งปรากฏตีพิมพ์บนหน้าหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ เรื่องราวเหล่านี้มีตั้งแต่ข่าวทุกประเภท บทความ สารคดี บทบรรณาธิการ ภาพถ่าย การ์ตูน ฯลฯ (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543: 120)

ผู้เกี่ยวข้องในการผลิตข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ “ผู้สื่อข่าว” (Reporter) คือผู้รวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและรายงานกลับมายังหนังสือพิมพ์ “บรรณาธิการข่าว” (News Editor) เป็นผู้ตัดสินใจหรือคัดเลือกในการตีพิมพ์ข่าว “รีไรเตอร์” (Rewriter) เป็นผู้เรียบเรียงข่าวสารจากที่ผู้สื่อข่าวรายงานเข้ามา ผู้เขียนข่าว เป็นผู้เขียนถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

สำหรับคอลัมน์ต่างๆ ฝ่ายบรรณาธิการจะจัดบุคลากรดูแลแต่ละคอลัมน์ ส่วนเนื้อหานี้นี้อาจจะเขียนโดยคนในฝ่ายบรรณาธิการเอง หรือมาจากผู้อ่านหนังสือพิมพ์ก็ได้ (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543: 161) กล่าวได้ว่าผู้เกี่ยวข้องในการผลิตคอลัมน์ต่างๆ ของหนังสือพิมพ์รายวัน คือ “ผู้เขียนบทความ” “คอลัมนิสต์หรือนักเขียนคอลัมน์” (Columnist) คือ ผู้ที่นำเสนอข้อคิดเห็น ทรรศนะ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่างๆ จากมุมมองของตนเอง (วิลาสินี พิพิธกุล, 2547: 310) ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนคอลัมน์เหล่านี้มักเป็นนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่เขียน จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งผู้ประกอบการสำนักพิมพ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ บรรณาธิการ ผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้สถาปนาสภา

การหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพและกิจการหนังสือพิมพ์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อการรับรู้ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยส่งเสริมให้หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชน รวมทั้งยึดถือความยุติธรรม และความเที่ยงธรรมเป็นหลักในการประกอบอาชีพ

คณะกรรมการสภาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มีมติเห็นชอบให้ตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2541 เป็นต้นมา แต่เนื่องจากประกาศใช้มานาน ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการจึงมีมติให้ยกเลิกข้อบังคับดังกล่าว และให้ใช้ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2559 ประกาศ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ข้อบังคับดังกล่าวช่วยทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพในการทำงานรวมถึงการนำเสนอข่าวให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความเป็นธรรม น่าเชื่อถือ ดังรายละเอียดบางส่วนที่ปรากฏในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“หมวด 2 หลักจริยธรรมทั่วไปความถูกต้องและข้อเท็จจริง

- ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องตรวจสอบและไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากข้อเท็จจริง
- ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าวด้วยความลำเอียงหรือมีอคติเป็นเหตุให้ข่าวนั้นบิดเบือนอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลในข่าวและความเข้าใจผิดในสังคม
- ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่พาดหัวข่าวและความนำเกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว”

(ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2559)

จากการพิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งข่าวและคอลัมน์ต่างๆ นั้น ผ่านการกลั่นกรองหลายขั้นตอน นอกจากนี้องค์กรหนังสือพิมพ์ยังมีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับจริยธรรมของวิชาชีพ จึงช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลที่น่าเสนอ ส่งผลให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเชื่อว่าสิ่งที่นำเสนอ เป็นความจริง และมีความถูกต้อง

ผู้รับสาร (receiver) ผู้รับสารในที่นี้คือ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารที่มีขนาดใหญ่ มีความหลากหลายทั้งเพศ วัย หรือการประกอบอาชีพ ทุกคนล้วนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สื่อผ่านหนังสือพิมพ์ได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่าน เพราะแต่ละคนก็มักเลือกเปิดอ่านข่าว บทความ หรือคอลัมน์ตามความสนใจของตนเอง

จากผลสำรวจในโครงการสำรวจการอ่านของประชากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติที่จัดทำอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 2548 2551 2554 2556 2558 และปีล่าสุดคือ 2561 ผลการสำรวจในช่วงเวลาของงานวิจัยนี้ พบว่าในปี 2556 และ 2558 หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้รับสารนิยมอ่านมากที่สุด (ดังภาพที่ 9-10) ส่วนในปี 2561 หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้รับสารนิยมอ่านเป็นอันดับ 2 รองจากข้อความในสื่อสังคมออนไลน์/sms/อีเมล (ดังภาพที่ 11) จากผลสำรวจความนิยมการอ่านของประชากร ทำให้เห็นว่าเมื่อผู้รับสารนิยมอ่านหนังสือพิมพ์เป็นอันดับต้นๆ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างกว้างขวางส่งผลให้สิ่งที่นำเสนอจึงสามารถส่งผลกระทบต่อความคิดหรือมุมมองของคนเป็นวงกว้างด้วยเช่นกัน

ประเภทของหนังสือที่อ่าน	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 - 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 - 24 ปี)	วัยทำงาน (25 - 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (50,888,133)	100.0 (7,381,856)	100.0 (8,665,288)	100.0 (29,286,589)	100.0 (5,555,278)
หนังสือพิมพ์	73.7	29.0	78.5	85.6	62.6
วารสาร/เอกสารประเภทที่ออกเป็นประจำ	55.1	32.6	61.6	60.5	46.2
ตำราหนังสือเอกสารที่ให้ความรู้ทั่วไป	49.2	63.1	64.5	44.7	31.1
นิตยสาร	45.6	21.4	61.7	51.1	24.0
หนังสือเอกสารเกี่ยวกับศาสนา	41.2	24.2	29.3	42.3	76.0
นวนิยายการ์ตูน	38.5	70.0	61.6	29.1	10.2
หนังสืออ่านเล่นต่างๆ	29.5	96.0	55.6	10.1	3.3
ตามหลักสูตร					
อื่นๆ	5.4	4.6	7.2	5.4	3.4

ภาพที่ 9 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2556

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557 : 12

ประเภทของหนังสือ ที่อ่าน ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6-14 ปี)	วัยเยาวชน (15-24 ปี)	วัยทำงาน (25-59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (48,408,567)	100.0 (6,694,654)	100.0 (8,581,570)	100.0 (27,649,034)	100.0 (5,483,310)
หนังสือพิมพ์	67.3	19.9	68.7	79.9	59.8
ข้อความในสื่อสังคมออนไลน์/ SMS/E-mail	51.6	31.0	83.3	54.6	11.9
ตำราหนังสือ/เอกสาร/ บทความที่ให้ความรู้ต่าง ๆ/ ความรู้ทั่วไป	50.2	58.8	65.4	46.6	34.7
วารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ	42.0	18.9	47.6	47.1	36.2
หนังสือ/เอกสาร/บทความ เกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา	41.8	25.8	30.1	42.5	76.2
นิตยสาร	39.9	12.4	51.2	46.6	22.0
นวนิยาย/การ์ตูน/ หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ	37.0	66.2	58.0	28.8	10.1
แบบเรียน/ตำราเรียน ตามหลักสูตร	28.1	96.6	56.8	7.7	2.5

ภาพที่ 10 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานจำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2558
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559 : 13

ประเภทของหนังสือที่อ่าน ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 - 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 - 24 ปี)	วัยทำงาน (25 - 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม (คน)	49,682,119	6,343,809	8,726,483	28,500,608	6,111,219
ข้อความในสื่อสังคมออนไลน์/ SMS/อีเมล	69.2	45.2	89.9	76.4	31.0
หนังสือพิมพ์	60.5	21.0	58.7	70.7	56.4
ตำราหนังสือ/เอกสาร/ บทความที่ให้ความรู้ต่าง ๆ/ ความรู้ทั่วไป	48.9	54.3	62.7	46.2	36.3
วารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ	40.3	19.1	41.5	45.0	39.2
หนังสือ/เอกสาร/บทความ เกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา	38.1	27.6	29.7	36.1	70.1
นิตยสาร	31.1	11.2	37.4	36.1	20.2
นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่าน เล่นต่าง ๆ	29.7	57.7	46.4	22.6	10.2
แบบเรียน/ตำราเรียนตาม หลักสูตร	26.1	94.9	52.8	7.5	2.8

ภาพที่ 11 ผลสำรวจการอ่านของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานจำแนกตามประเภทหนังสือที่อ่านและกลุ่มวัย พ.ศ. 2561
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563 : 27

นอกจากนี้จากการศึกษาของพรทวิ ยอดมงคล (2542: 95) ได้นำเสนอกลุ่มผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงกลุ่มเป้าหมายหลักของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

หนังสือพิมพ์	กลุ่มผู้อ่าน
ไทยรัฐ	คนทั่วไปทุกชนชั้น
เดลินิวส์	กลุ่มผู้อ่านระดับกลาง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่มีการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางลงไป
มติชน	อายุ 30 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เพศชายอาชีพพนักงานบริษัท นักธุรกิจ ข้าราชการ พยายามขยายฐานสู่กลุ่มผู้หญิงวัยรุ่นและเด็ก

จากตารางข้างต้นพบว่ากลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์ ครอบคลุมบุคคลในสังคมเป็นวงกว้าง กล่าวคือ ไม่จำกัดเพศ วัย อายุ และอาชีพ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนถึงแม้จะมีการระบุกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายหลัก แต่ก็มี ความพยายามที่จะขยายฐานกลุ่มผู้อ่านให้กว้างมากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลความนิยมการอ่านหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้อ่านของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันย่อมแพร่กระจายสู่ผู้อ่านได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและมุมมองของคนในสังคมเป็นวงกว้างเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอในข่าวหน้าหนึ่งมักจะได้รับความสนใจจากผู้อ่านมากกว่าหน้าใน เพราะเป็นพื้นที่ที่ผู้อ่านมักเลือกอ่านเป็นส่วนแรก ขณะที่เนื้อหาหน้าในผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะต้องเป็นผู้ที่สนใจด้านการศึกษาหรือการอาชีวศึกษา ส่งผลให้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของผู้อ่านมากกว่าหน้าใน

3.1.3 จุดมุ่งหมาย (Ends - E)

จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ตั้งไว้ใน การสื่อสารว่าต้องการให้เกิดสิ่งใดขึ้นในการสื่อสารครั้งนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นการถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบของการรายงานข่าวเพื่อให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านทราบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ผลเป็นอย่างไร ทั้งนี้ข่าวที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นข่าวหน้าหนึ่งมักเป็นข่าวที่ดึงดูดความสนใจหรือส่งผลกระทบต่อผู้อ่านมากกว่าข่าวหน้าใน การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากมีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้วยัง

ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบว่าหน่วยงานภาครัฐมีมาตรการในการดูแลหรือจัดการกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไร เห็นได้จากตอนหนึ่งของข่าวที่กล่าวว่า

นายสีบพงษ์กล่าวว่า จะเร่งทำความเข้าใจกับนักศึกษา
เพิ่มมาตรการดูแลทั้งตรวจค้นอาวุธ จำกัดการเข้า-ออกของบุคคลภายนอก
อยากขอร้องศิษย์เก่า หากรักอุเทนถวายฯ จริงก็หยุดยุงปลุกปั่นรุ่นน้อง
กรณีที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของอุเทนถวายฯ และเรื่องข้อพิพาท
ที่ดิน ขอร้องศิษย์เก่าทุกคน หากรักอุเทนถวายฯ และอยากให้เราอยู่ที่เดิมก็
ขอให้อดทนอดกลั้นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่าสนับสนุนให้รุ่นน้องทำผิด
กฎหมาย นายปัญญา กล่าวว่า สถาบันมีมาตรการป้องกันและดูแลนักศึกษา
อย่างเข้มข้นมาตลอดทั้งการคัดกรองนักศึกษาเข้าเรียนการคุมครองดูแล
นักศึกษาให้เลิกเรียนตั้งแต่เวลา 15.00 น. เป็นต้น แต่สุดท้ายก็ยังมีเกิด
เหตุการณ์รุนแรง รู้สึกสะเทือนใจอย่างมาก

(มติชน, 18 กันยายน 2558)

ส่วนคอลัมน์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว
แสดงความคิดเห็น โดยเน้นนำเสนอให้สังคมเห็นถึงพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดัง
ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9 “ยกนิ้วให้” ฉบับนี้ ขอแสดงความยินดีกับน้องๆ นักศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษาชุมพรที่คว้ารางวัลชนะเลิศจากการแข่งขัน “ทำบุญซีด้วย
โปรแกรมสำเร็จรูป” ระดับอาชีวศึกษา ครั้งที่ 3 ณ วิทยาลัยพัฒนวิชาการ
เซตุน จัดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
ร่วมกับ บริษัท คริสตัลซอฟต์แวร์ จำกัด (มหาชน) และมหาวิทยาลัยรามคำแหง
(มติชน, 9 ตุลาคม 2555)

นอกจากนี้ยังพบว่าในบางคอลัมน์ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอการดำเนินงานหรือ
โครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐในการที่จะพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10 ถ้ามไถ่กันมามากถึงโครงการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาด้านการบริหาร
จัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

จัดเป็นโปรเจกต์ยิ่งใหญ่ตลอดเดือนมีนาคม-เมษายน ว่ามีรายละเอียดอย่างไร
วันนี้ “อาชีวะสร้างสรรค์” จึงถือโอกาสนำมาป่าวประกาศอีกครั้ง โครงการ
พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี จัดขึ้น
เพื่อปลูกเร้า กระตุ้นความคิดผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานทวิภาคี
สังกัดอาชีวะทุกแห่งให้เกิดวิสัยทัศน์ที่ลุ่มลึกแจ่มชัดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา
ทวิภาคี เพราะจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้เรียนจะได้สัมผัสถึงศาสตร์และศิลป์
ที่เป็นสุดยอดของการเรียนอาชีวศึกษา...เด็กที่เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีจะเกิด
ความรู้สึกชื่นชอบเพราะเป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่เร้าใจ น่าค้นหา เหมือนได้
ออกไปผจญภัยในโลกกว้าง ทำทลายความสามารถของเด็กที่จะพุ่งไปสู่
เป้าหมายเกิดความสุขสานในการเรียนรู้ ความสำเร็จของอาชีวศึกษาทวิ
ภาคีคือความสำเร็จของสถานศึกษาสถานประกอบการ และเด็ก ๆ ที่เรียนจะ
ได้พัฒนาศักยภาพของตัวเองอย่างเต็มที่ที่สำคัญยังได้เงินสนับสนุนค่าครอง
ชีพจากสถานประกอบการด้วย เรียกว่ายิ้มขึ้นใจกันไปทุกฝ่าย นี่คืออีกหนึ่ง
โครงการดีๆ ที่สอศ.สรรสร้างเพื่อเยาวชนที่เลือกเรียนอาชีวศึกษา

(มติชน, 21 มีนาคม 2556)

จุดมุ่งหมายของผู้รับสารหรือผู้อ่านข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อต้องการทราบข้อมูล
ข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนผู้อ่านคอลัมน์ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเนื่องจากมี
ความสนใจหรืออยากรู้อะไรต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมาย
โดยรวมของการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นการถ่ายทอด
เรื่องราวและความคิดเห็นเพื่อให้ผู้อ่านทราบ อีกทั้งยังเป็นช่องทางการสื่อสารของผู้เกี่ยวข้องกับ
ผู้เรียนไปยังผู้อ่านเพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการอย่างไร

3.1.4 การลำดับวัจนกรรม (Act sequences - A)

การลำดับวัจนกรรม หมายถึง การเรียงลำดับวัจนกรรมในการสื่อสารนั้นๆ จากการวิเคราะห์
ข้อมูลพบว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งที่นำเสนอในหน้าหนึ่งและหน้าในจะมี
องค์ประกอบไม่แตกต่างจากข่าวอื่นๆ ดังที่ ชวรัตน์ เชิดชัย (2544: 219) จำแนกไว้ ได้แก่ พาดหัวข่าว
ความนำ และรายละเอียดของข่าวหรือเนื้อเรื่อง บางข่าวอาจมีส่วนสรุป ลำดับวัจนกรรมที่พบมี

ลักษณะส่วนใหญ่เป็นวัจนกรรมการบอกเล่า มีการนำเสนอรายละเอียดของข่าวตามลำดับเหตุการณ์ ก่อนหลัง บางข่าวอาจมีการบรรยายคำพูดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 11 ผู้สื่อข่าวรายงานว่า นายอาณัติชัย จันทิวาสน์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ ศรีสำโรง จ.สุโขทัย ได้ร่วมกิจกรรมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กับเสถียรธรรมสถาน (สศ.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกันสร้างเยาวชนอาชีวศึกษาให้เป็นอาสาสมัครหัวใจ โภธิสัตว์ผ่านกิจกรรมค่ายเยาวชน SOS seed of spirituality 70 ปี 70 ล้านความดีเป็นอนุสาวรีย์มีชีวิตถวายพ่อ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์ มุ่งมั่นในการทำงานไม่ว่างานจะยากอย่างไรก็จะทำให้สำเร็จ (เดลินิวส์, 29 มีนาคม 2560)

ส่วนคอลัมน์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในเนื้อหาหน้าในก็จะมียอดประกอบไม่แตกต่างจากคอลัมน์ที่นำเสนอเรื่องอื่นๆ ซึ่งจำแนกองค์ประกอบได้ตามที่ ยงยุทธ รักษาศรี (2544: 494) จำแนกไว้ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ความนำ เนื้อเรื่อง และความสรุป ลำดับวัจนกรรมที่พบประกอบด้วยวัจนกรรมการทักทาย วัจนกรรมการบอกเล่า นอกจากนี้ยังพบวัจนกรรมอื่นๆ เช่น วัจนกรรมการชื่นชม วัจนกรรมการแนะนำ วัจนกรรมการยืนยัน เป็นต้น ดังตัวอย่าง

วัจนกรรมการทักทาย ในบางคอลัมน์ผู้เขียนจะมีการทักทายผู้อ่านเพื่อให้เกิดความเป็นกันเอง ก่อนที่จะเกริ่นนำเพื่อเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อไป ดังตัวอย่างจากคอลัมน์ เด็กเด็ดเด็ด ดังนี้

ตัวอย่างที่ 12 มาตามดีดี ตบเท้ารายงานตัวเข้าประจำแทนพร้อมปฏิบัติหน้าที่แล้วค่า... อาทิตย์นี้มาตามขอต้นสาวน้อยมากพลังนักกิจกรรมด้วยง ขึ้นแทน “เด็กเด็ดเด็ด” เธอคนนี้ไม่ธรรมดาการันตีด้วยตำแหน่งนายกองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย หรือ อวท. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2561 และอีกหลายตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นเลขานุการอวท.ภาคใต้ เลขานุการ อวท.ระดับชาติ

(ไทยรัฐ, 24 มิถุนายน 2561)

วัจนกรรมการบอกเล่า มักปรากฏในส่วนความนำและส่วนเนื้อเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือบอกเล่าเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้มีส่วนร่วม เป็นต้น ดังตัวอย่างจากคอลัมน์อาชีวะสร้างสรรค์ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 13 อาชีวะสร้างสรรค์ มีข่าวดีมาบอกต่อกันเช่นเคย สัปดาห์นี้มีโครงการดีๆ อย่างการผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่และบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ผนึกกำลังจัดทำขึ้นเพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง หรือ New Growth Engine สู่ภาคอุตสาหกรรม...

(มติชน, 26 เมษายน 2561)

วัจนกรรมการชื่นชม มักปรากฏในเนื้อหาเกี่ยวกับผลงาน สิ่งประดิษฐ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับรางวัลจากการประกวดหรือแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่างจากคอลัมน์อาชีวะสร้างสรรค์ และคอลัมน์ยกนิ้วให้ ตามลำดับดังนี้

ตัวอย่างที่ 14 ต้องขอแสดงความยินดีกับน้องๆ ที่ได้รับรางวัล และต้องขอชื่นชมเวทีการประกวดที่เปิดโอกาสดีๆ ให้นักเรียน นักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แสดงความสามารถและศักยภาพ นอกเหนือจากการเรียนเพียงแต่ในตำราที่สำคัญเป็นการนำความรู้จากการแข่งขันครั้งนี้ไปต่อยอดเชิงการค้าและเป็นรากฐานในการบ่มเพาะผู้ประกอบการที่มีคุณภาพในอนาคตได้อย่างดี

(มติชน, 22 สิงหาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 15 ปรบมือดีๆ ให้อีกครั้งกับ “อาชีวะคนเก่ง” ที่บินไปหอบรางวัลชนะเลิศจากการแข่งขันการแกะสลักหิมะน้ำแข็งนานาชาติ ประจำปี 2559 ในงาน “The 8th International Collegiate Snow Sculpture Contest 2016” ที่เมืองฮาร์บิน สาธารณรัฐประชาชนจีน

(มติชน, 14 มกราคม 2559)

ตัวอย่างที่ 16 ความสำเร็จครั้งนี้นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของชาวอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และแสดงให้เห็นว่าผู้ที่เรียนอาชีวจะเป็นผู้มีทักษะฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ เก่งๆ แบบนี้ต้อง “ยกนิ้วให้”
(มติชน, 17 กุมภาพันธ์ 2557)

นอกจากนี้ ยังพบการใช้วัจนกรรมการชื่นชมในเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็น ผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่างจากคอลัมน์มุมข้าราชการ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 17 ...ในเทศกาลต่างๆ อันเป็นช่วงวันหยุดยาวและมีการใช้รถสัญจรไปมา ทั่วประเทศอย่างเช่น ช่วงปีใหม่ สงกรานต์ ก็มีการจัดนักเรียนนักศึกษาในสังกัด ที่มีความรู้ทางด้านเครื่องยนต์กลไกออกมาตั้งหน่วยบริการประชาชน ตรวจสอบ แนะนำการใช้รถใช้ถนนไปจนถึงการช่วยเหลือแก้ไขเวลารถเสีย เป็นการเรียกศรัทธา ความเชื่อมั่นที่สังคมมีต่อนักเรียนอาชีวะได้ดีทีเดียว เอ่ยถึงเรื่องนี้แล้วต้องชื่นชม ในความพยายามของนายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ ที่เป็นเลขาธิการคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ในอันที่จะสรรค์สร้างควมมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิให้วงการ อาชีวศึกษาอย่างจริงจัง
(ไทยรัฐ, 19 พฤษภาคม 2559)

วัจนกรรมการแนะนำ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเป็นการแนะนำการเลือกเรียนสายอาชีวศึกษา แนะนำให้เห็นประโยชน์หรือข้อดีของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่างจากคอลัมน์อาชีวะ สรรค์ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 18 ใครที่อยากเรียน ทำงานควบคู่กันไปและมีรายได้ระหว่างเรียน ลองสอบถาม รายละเอียดไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาใกล้ๆ บ้าน แล้วจะรู้ว่าเรียนสายอาชีพ มีดีกว่าที่คิด!!
(มติชน, 29 มีนาคม 2561)

วัจนกรรมการยืนยัน ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอนาคต การมีงาน ทำของผู้ที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษา ดังตัวอย่างจากคอลัมน์อาชีวะสรรค์ และรายงานของยาย รหัส ตามลำดับดังนี้

- ตัวอย่างที่ 19 การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงตั้งแต่ยังไม่พ้นรั้วสถานศึกษาถือเป็นกำไรระหว่างเรียนที่สร้างได้จากสองมือ ซึ่งหาได้ง่ายหากเลือกเรียน “อาชีวะ” จบแล้วมีงานรอแน่นอน
(มติชน, 2 มิถุนายน 2559)
- ตัวอย่างที่ 20 เรียกว่า มีผลงานให้เห็นกันไม่ว่างวันเลยทีเดียว เรียนอาชีวะ ทั้งเก่งและดี รางวัลการ์ตูนตีพิมพ์ขนาดนี้รับรองว่าจะไปไม่ตกงานแน่นอน
(มติชน, 14 มกราคม 2559)
- ตัวอย่างที่ 21 นี่เป็นเพียงไอเดียและผลงานสร้างสรรค์เสี้ยวหนึ่งของเด็กอาชีวะที่ “ยายรหัส” ได้สัมผัสมาด้วยตัวเอง ทำให้เชื่อมั่นว่ายังมี “ของดี” ที่กระจายอยู่ในอีกหลายพื้นที่ ซึ่งรอโอกาสที่จะได้ต่อยอดเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เปี่ยมคุณภาพ เพราะอาชีวะฝีมือชนเหล่านี้คือพลังสร้างชาติอย่างแท้จริง
(ไทยรัฐ, 2 ตุลาคม 2559)

3.1.5 น้ำเสียง (Key - K)

น้ำเสียง หมายถึง การใช้น้ำเสียง ซึ่งตีความได้จากภาษาที่ใช้ โทนเสียงที่ใช้ ฯลฯ การใช้ น้ำเสียงช่วยในการแนะนำความหมายได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ ผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหน้าหนึ่งและหน้าใน ส่วนพาดหัวข่าว มักใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ หากเป็นข่าว ในด้านลบจะพบการใช้ภาษาที่แสดงน้ำเสียงและอาจสื่อมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่าง ชัดเจน เช่น การกล่าวถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยใช้คำว่า อาชีวะโหด ช่างกลสุดซ่า นักเรียนอาชีวะ อันทพาล ดังตัวอย่าง

- ตัวอย่างที่ 22 ช่างกลสุดซ่ายกพวกตีกัน ดับ 1 เจ็บอีก 2
(เดลินิวส์, 18 กันยายน 2558)
- ตัวอย่างที่ 23 รวม 12 โฉนร.อาชีวะอันทพาลเปิดศึกดวลปืนตาย 1 สาหัส 1
(ไทยรัฐ, 27 พฤศจิกายน 2558)

ในส่วนเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาใช้น้ำเสียงแบบจริงจัง เป็นทางการ เนื่องจากต้องการนำเสนอข้อเท็จจริงเป็นหลัก เน้นการนำเสนอโดยให้รายละเอียดเหตุการณ์ต่างๆ ตามลำดับอย่างชัดเจน มีการอ้างอิงคำพูดของผู้ที่เกี่ยวข้องให้เหมือนกับคำพูดเหล่านั้นสื่อสารกับผู้อ่านโดยตรง ในบางข่าวอาจมีการอ้างกฎหมาย หรือนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มให้เรื่องราวที่นำเสนอมีน้ำหนักมากขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 24

เมื่อเวลา 15.30 น. วันที่ 21 ก.ค.พ.ต.อ.สิงห์ สิงห์เดช ผกก.สน.

ค้ันนายาวพร้อมฝ่ายสืบสวนและสายตรวจ สน.ค้ันนายาว ร่วมกันจับกุม นายเอ (นามสมมุติ) อายุ 16 ปี และนายบี (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี นักเรียน อาชีวะชื่อดังแห่งหนึ่ง ย่านมีนบุรี กรุงเทพฯพร้อมของกลางอาวุธมีดหัวตัด 1 เล่ม มีดดาบหย้า 1 เล่ม และรถจักรยานยนต์ 110 ไอ สีน้ำเงิน ทะเบียน 2กส 7413 กรุงเทพมหานคร ผู้ต้องหาพร้อมกันก่อเหตุใช้อาวุธมีดฟัน คู่กรณีต่างสถาบันจนได้รับบาดเจ็บสาหัส

ทั้งนี้สืบเนื่องจากเมื่อช่วงบ่ายที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.

ค้ันนายาว ได้รับแจ้งมีกลุ่มนักเรียน 4 คน ชี้แจง.3 ค้ัน ก่อเหตุใช้อาวุธมีด ฟันนายณัฐดนัย หรือเอิร์ธ วิสุทธีวงศ์รัตน์ อายุ 19 ปี นักเรียนอาชีวศึกษา แห่งหนึ่ง ย่านพหลโยธิน ที่บริเวณกลางหน้าอก จนได้รับบาดเจ็บสาหัสและ แพทย์ต้องเย็บบาดแผลกว่า 30 เข็ม ขณะชี้แจง.มากับเพื่อนนักเรียน 1 คน ภายในซอยคูบอน 27 แขวงค้ันนายาว เขตค้ันนายาว และต่อมาเจ้าหน้าที่ สามารถสกัดจับกุมผู้ก่อเหตุไว้ได้ 2 คน พร้อมอาวุธมีดและนำตัวมาสอบสวน ที่ สน.ค้ันนายาว ส่วนที่เหลือสามารถหลบหนีไปได้

ด้าน พ.ต.อ.สิงห์ สิงห์เดช ผกก.สน.ค้ันนายาว เปิดเผยว่า

หลังจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนและฝ่ายปราบปราม สน.ค้ันนายาว สามารถ ร่วมกันจับกุมผู้ก่อเหตุไว้ได้ จึงประสานผู้ปกครองมารับทราบถึงพฤติกรรม ของผู้ก่อเหตุและหลังจากนี้จะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายตาม คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 30/2559 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา เบื้องต้นแจ้งข้อหาพร้อมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บสาหัส นำตัวพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

(เดลินิวส์, 23 กรกฎาคม 2559)

ส่วนคอลัมน์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในเนื้อหาหน้าในส่วนใหญ่มักจะใช้น้ำเสียงที่เป็นกันเอง ใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการในการนำเสนอ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้อ่าน และสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามสิ่งที่นำเสนอ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 25 ด้วยส่วนสูง 190 เซนติเมตร อั้นอยากจะใช้ส่วนสูงให้เป็นประโยชน์ จึงตัดสินใจเข้าประกวดนายแบบและนางแบบของสาขาออกแบบแฟชั่นและศิลปะสิ่งทอที่คณะได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ 2 และนี่คือจุดเริ่มต้นในการเข้าสู่วงการนายแบบ แต่ด้วยความรักงานแกะน้ำแข็งเป็นชีวิต อั้น จึงรับแกะสลักน้ำแข็งตามงานเลี้ยงต่างๆ ควบคู่ไปกับการเดินแบบ “งานแกะสลักน้ำแข็งเป็นงานศิลปะที่รัก ส่วนการเดินแบบเป็นอะไรที่ท้าทาย” อั้นกล่าวทิ้งท้าย...ทิ้งหล่อทิ้งเก่ง แดมขอบอะไรท้าทายยังี้ มาตามชอบ ชอบ.

(ไทยรัฐ, 12 มกราคม 2557)

ตัวอย่างที่ 26 มีผลงานมาโชว์ฝีมือให้เห็นกันมากมายสำหรับเด็กอาชีวะ สัปดาห์นี้ขอพาไปชมฝีมือน้องๆ จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา (วอศ.) สุราษฎร์ธานี ที่โชว์ฝีมือประดิษฐ์ของที่ระลึก ซึ่งนำอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างงานประเพณีชักพระทอดผ้าป่ามาสร้างสรรค์ได้อย่างสวยงาม...ผลงานที่ออกมาถือว่าสวยวิจิตรงามตาสมราคา ใครสนใจอุดหนุนน้องๆ ได้ ติดต่อโดยตรงที่วอศ.สุราษฎร์ธานี เก่งๆ แบบนี้ มีดีให้โชว์ ต้องขอบอกต่อจริงๆ

(มติชน, 22 กันยายน 2559)

3.1.6 เครื่องมือ (Instrumentalities-I)

เครื่องมือ หมายถึง วิธีการสื่อสาร ตลอดจนรูปแบบของถ้อยคำที่สื่อสารจากการวิเคราะห์พบว่าหากพิจารณาช่องทางการสื่อสาร ตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันเป็นการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากใช้เทคนิคการพิมพ์เป็นหลัก (ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ, 2550: 66) หากพิจารณารูปแบบของถ้อยคำที่ใช้สื่อสารจะประกอบด้วย 1) การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ เป็นการสื่อสารผ่านตัวเขียนเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเหตุการณ์หรือข้อมูลที่น่าสนใจ และ 2) การสื่อสารไร้ถ้อยคำ เป็นการสื่อสารโดยใช้สี ขนาดอักษร แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ รวมถึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6 แสดงเครื่องมือในการนำเสนอตัวบทในหนังสือพิมพ์รายวัน

เครื่องมือ	การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ
หนังสือพิมพ์รายวัน	ถ้อยคำที่เป็นตัวเขียน	สี ขนาด แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบ เช่น ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งหน้าหนึ่งและหน้าในมีรูปแบบการสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ กล่าวคือ เป็นการสื่อสารผ่านตัวเขียนทำให้นำเสนอรายละเอียดได้มาก และยังมีการสื่อสารไร้ถ้อยคำในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สี ขนาด แบบอักษร การจัดหน้า และภาพประกอบ ทำให้สิ่งที่ต้องการนำเสนอมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น รูปแบบการสื่อสารดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้อ่านมีมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาตามที่คุณเขียนนำเสนอ

หากพิจารณาในด้านลักษณะภาษาพบว่าผู้ผลิตตัวบทใช้ภาษาระดับทางการและกึ่งทางการในการนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษาระดับทางการทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ส่วนการใช้ระดับกึ่งทางการทำให้เกิดความน่าสนใจและใกล้ชิดกับผู้รับสารมากยิ่งขึ้น

3.1.7 บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of interaction and interpretation - N)

บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์และการตีความ หมายถึง ข้อตกลงอันเป็นความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์ในระหว่างการสื่อสาร และข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความหมายของเนื้อหาในการสื่อสาร ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมในสังคม

ในด้าน**บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์** การพิจารณาตัวบทที่ผลิตโดยสื่อมวลชน คือ หนังสือพิมพ์รายวันเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว โดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้พบหน้ากัน ผู้รับสารไม่สามารถตอบกลับได้ในทันที และการสื่อสารนี้สามารถส่งไปยังผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก ผู้ผลิตวาทกรรมเป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญน่าเชื่อถือ มีอำนาจในการควบคุม คัดกรอง หรือกำหนดประเด็นการสื่อสารได้ ในส่วนผู้รับสารหรือผู้บริโภควาทกรรมที่ผลิตโดยหนังสือพิมพ์รายวันมักจะยอมรับในความเชี่ยวชาญ และพร้อมจะเชื่อถือในข้อมูลที่ผู้ผลิตวาทกรรมนำเสนอ ซึ่งจะส่งผลต่อมุมมองหรือวิธีคิดที่มีต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับการยอมรับและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอของแต่ละบุคคลมีระดับมากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้รับสารแต่ละ

คนด้วย คนที่สนใจและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอในระดับมากอาจส่งผลให้เกิดมุมมองด้านบวกต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาและคล้อยตามสิ่งที่ผู้ผลิตตัวบทนำเสนอ แต่หากมีความสนใจและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอในระดับน้อย ก็อาจไม่ได้ส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองที่บุคคลนั้นมีต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

ในด้าน**บรรทัดฐานของการตีความ** ข้อตกลงอันเป็นที่ยอมรับในการผลิตและบริโภควัตถุคือ ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภควัตถุต้องยอมรับเรื่องความสำคัญหรือความน่าสนใจของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา สิ่งที่หนังสือพิมพ์นำเสนอส่วนใหญ่เป็นข้อเท็จจริง แต่ไม่ได้หมายความว่ามีความจริงทั้งหมด เพราะมีการเสริมแต่งคำพูดเพื่อเร้าความสนใจของผู้รับสาร ทำให้ผู้อ่านได้รับอิทธิพลทางความคิดจากสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ ในขณะที่ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าสิ่งที่ผู้ผลิตหรือสิ่งที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความจริง จึงเชื่อถือและยอมรับข้อมูลที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ ทำให้ส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

3.1.8 ประเภทของการสื่อสาร (Genres - G)

ประเภทของการสื่อสาร หมายถึง ประเภทของถ้อยคำหรือตัวบทในการสื่อสาร จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจัดเป็นปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse) (Longacre, 1983 อ้างถึงใน เทพี จรัสจรุงเกียรติ, 2543: 4) มีหน้าที่ในการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านทราบว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 27 ก่อนเกิดเหตุมีรุ่นน้องโทรศัพท์นัดให้ออกมาดักทำร้ายกลุ่มน.ร.ร.เทคโนโลยีบางกะปิ ซึ่งก่อนหน้านี้มีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน 3-4 ครั้งตั้งแต่เปิดภาคเรียนเมื่อ 2 สัปดาห์ก่อนเมื่อมาถึงที่เกิดเหตุพบกลุ่มนักเรียนคู่อริและกลุ่มนักเรียนรุ่นน้องกำลังตะลุมบอนกันอยู่ จึงใช้ปืนคิงคอบร้ายยิงขึ้นฟ้า 1 นัดเพื่อประกาศศักดาทำให้กลุ่มนักเรียน คู่อริแตกกระเจิง ส่วนนักเรียนที่เสียชีวิตนั้น ตนไม่ได้เป็นผู้ยิง แต่เป็นฝีมือของนายยู (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี รุ่นน้องร่วมสถาบันอีกคน หลังเกิดเหตุซอญรุดจยย. ที่มีรุ่นน้องทราบเพียงชื่อเล่นว่า หยอง เป็นผู้ขับขึ้นเพื่อหลบหนีกลับบ้านพักเลขที่ 72 ซอยรามคำแหง 18 แขวงหัวหมากเขตบางกะปิ กทม. ระหว่างทางโยนปลอกกระสุนทิ้งที่บ่อน้ำกลางซอย เมื่อถึงบ้านพักจึงรีบออกไปตัดผม พร้อมเก็บของเตรียมหลบหนี แต่มาถูกจับกุมเสียก่อน

(ไทยรัฐ, 26 มิถุนายน 2557)

จากตัวอย่างเป็นการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้เล่าคือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา การเล่าเรื่องดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบอย่างชัดเจนว่ามีเริ่มต้นและดำเนินไปอย่างไร การนำเสนอตัวบทผ่านผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมซึ่งสามารถให้รายละเอียดได้อย่างครบถ้วนชัดเจนทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือ เมื่อผู้อ่านอ่านหนังสือพิมพ์จะมองเห็นภาพเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน

คอลัมน์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จัดเป็นปริจเฉทแสดงความคิดเห็น หรือทัศนปริจเฉท (expository discourse) (Longacre, 1983 อ้างถึงใน เทพี จรัสจรุงเกียรติ, 2543: 5) เป็นการสื่อสารที่ผู้เขียนสามารถสอดแทรกความคิดเห็นหรือทัศนคติของตนเข้าไปได้ ดังตัวอย่างจากคอลัมน์อาชีวะสร้างสรรค์ และคอลัมน์รู้เหนือ รู้ใต้ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 28 เชื่อว่าโครงการเตรียมความพร้อมผู้เรียนอาชีวศึกษานี้ จะช่วยสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับนักเรียน นักศึกษาอาชีวะ อีกทั้งช่วยเปลี่ยนความคิด และสร้างค่านิยมใหม่ๆ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองพาลูกหลานมาเรียนสายอาชีพมากยิ่งขึ้น

(มติชน, 7 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 29 เป็นน้ำจิ้มที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาอาชีวะก็สร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดจากน้ำจิ้มสุกี้ที่มีขายกันดาษดื่นให้โดดเด่นขึ้นมาได้ ขนาดน้ำจิ้มยังได้ขนาดนี้ก็น่าเชื่อว่าวันข้างหน้า นักศึกษาอาชีวะกลุ่มนี้ จะเป็นเชฟฝีมือดีที่จะพัฒนาสูตรอาหารที่อร่อยแล้วให้เลอเลิศอร่อยลิ้นได้อีกเยอะ

(เดลินิวส์, 9 กุมภาพันธ์ 2559)

จากตัวอย่างเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารได้แทรกความคิดเห็นของตนเข้าไป โดยให้ความคิดเห็นว่าภาครัฐมีโครงการที่ดี ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา และความคิดเห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะความสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดตนเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ ความคิดเห็นดังกล่าวช่วยสนับสนุนให้เห็นภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประเภทของตัวบทวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันพบว่าการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าในมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

กล่าวคือ การนำเสนอในหน้าหนึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับการนำเสนอแบบข่าวอาชญากรรม ขณะที่หน้าในมีลักษณะเป็นการนำเสนอแบบข่าวประชาสัมพันธ์ ลักษณะการนำเสนอเช่นนี้มีความสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากข่าวอาชญากรรมเป็นการรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม โดยข่าวอาชญากรรมจะให้ภาพที่ชัดเจนของทั้งความรุนแรงทางกายภาพและความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม (เพ็ญนภา คล้ายสิงโต, 2554: 68) ข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งก็มีลักษณะการนำเสนอภาพความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ส่วนข่าวประชาสัมพันธ์เป็นข่าวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข่าวสารความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2557) ศุภวรรณ พิพิธสมบัติ (2551: 20) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของข่าวประชาสัมพันธ์ คือ การแจ้งให้ทราบ ทำให้เกิดการยอมรับ ป้องกันความเข้าใจผิด แก้ไขความเข้าใจผิด และการคาดหวังผลการตลาดโดยอ้อม สิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และผลดีต่อองค์กร สินค้า และบริการในระยะยาวในทัศนคติของสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวได้ว่าข่าวประชาสัมพันธ์นั้นมีส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้และทัศนคติของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าในก็มีลักษณะการนำเสนอเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเชิงบวกเกี่ยวกับผู้เรียนผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้สาธารณชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเช่นกัน

จากการศึกษาองค์ประกอบในการสื่อสารของวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตโดยสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย การลำดับวาทกรรม น้ำเสียง เครื่องมือ บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทการสื่อสาร พบว่าองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) ฉาก 2) ผู้ร่วมเหตุการณ์ 3) เครื่องมือ และ 4) บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ

ฉาก เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่การนำเสนอ กล่าวคือพื้นที่หน้าหนึ่งที่มีความโดดเด่น มักจะเน้นนำเสนอเนื้อหาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบเนื่องจาก มีองค์ประกอบตามหลักคุณค่าข่าวสูง ในขณะที่เนื้อหาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกมักปรากฏในพื้นที่หน้าในที่ผู้อ่านให้ความสนใจน้อยกว่าหน้าหนึ่ง

ผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยเฉพาะผู้ส่งสาร กล่าวคือหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีการกลั่นกรองเนื้อหาหลายขั้นตอน ทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับว่าข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอเป็นความ

จริงเครื่องมือ โดยเฉพาะภาษาที่ผู้ผลิตตัวบทใช้ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้ง วิชาภาษาและอวิชาภาษา ตลอดจนระดับภาษาทั้งการนำเสนอแบบเป็นทางการ และแบบใกล้ชิดสนิทสนม ล้วนส่งผลให้ผู้อ่านเชื่อและยอมรับสิ่งที่ผู้ผลิตนำเสนอ

บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ส่งผลให้ผู้รับสารยอมรับในความเชี่ยวชาญหรือความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตวาทกรรมซึ่งก็คือหนังสือพิมพ์ และพร้อมจะเชื่อถือในข้อมูลที่นำเสนอ ดังนั้นภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกนำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์ย่อมส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองของคนในสังคม

หลังจากที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสารของวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตโดยสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์รายวันแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสรุปให้เห็นวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม โดยแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การผลิตและกระจายตัวบทและ 2) การบริโภคและการตีความตัวบทดังนี้

การผลิตและกระจายตัวบท หนังสือพิมพ์รายวันผลิตโดยสื่อมวลชนมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อเท็จจริงและนำเสนอความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ การนำเสนอเนื้อหาเป็นการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษรทำให้นำเสนอรายละเอียดได้มาก ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกนำเสนอทั้งฉบับ กล่าวคือเนื้อหาที่ได้รับคัดเลือกให้นำเสนอเป็นข่าวหน้าหนึ่งมักจะเน้นประเด็นความขัดแย้งของผู้เรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดคุณค่าข่าว เนื่องจากเป็นที่สนใจของคนในสังคม ส่วนเนื้อหาที่ถูกนำเสนอเป็นข่าวหรือคอลัมน์หน้าในจะปรากฏในหน้าการศึกษา หน้าวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนอาชีวศึกษา อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเชิงบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สาธารณชน แต่ตัวบทที่นำเสนอภาพด้านบวกยังคงปรากฏรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ส่วนการกระจายตัวบท หนังสือพิมพ์รายวันสามารถกระจายสู่ผู้อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเข้าถึงผู้อ่านได้ในวงกว้างไม่จำกัดเพศ วัย อายุ หรืออาชีพ แม้หนังสือพิมพ์รายวันบางชื่อฉบับอาจมีการเน้นกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย แต่ในทางปฏิบัติแล้วผู้อ่านทุกกลุ่มย่อมสามารถเข้าถึงข้อมูลที่หนังสือพิมพ์นำเสนอได้ ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีส่วนประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบ ด้านบวก รวมถึงการใช้ภาษาที่อาจสะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยที่ผู้เขียนจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การนำเสนอดังกล่าวนับว่าเป็นวาทกรรมสาธารณะที่เข้าถึงผู้อ่านได้

ทุกกลุ่ม นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความคิด ทศนคติของผู้อ่านต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาตามที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

การบริโภคและการตีความตัวบท ผู้บริโภคตัวบทหรือผู้อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ กระจายอยู่ทั่วประเทศ ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเนื้อหาต่างๆ ได้ตามความสนใจ โดยทั่วไปผู้อ่านมักให้ความสนใจกับเนื้อหาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นข่าวหน้าหนึ่งที่มีคะแนนการนำเสนอประเด็นความขัดแย้งของผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าเนื้อหาหน้าในจะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก แต่เมื่อผู้อ่านให้ความสนใจน้อย จึงทำให้รับรู้ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้น้อยกว่าภาพด้านลบ ส่วนการตีความตัวบทผู้บริโภคตัวบทหรือผู้อ่านมักตีความว่าเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์เป็นความจริงที่น่าเชื่อถือจึงยอมรับและคล้อยตามข้อมูลนั้น ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาด้านลบหรือด้านบวก ประเด็นสำคัญคือในการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกยังปรากฏรูปภาพที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ผู้เขียนอาจต้องการสื่อให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่การนำเสนอในลักษณะนี้อาจเป็นการสื่อสารความคิดด้านลบไปสู่ผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านได้รับการตอกย้ำความคิดดังกล่าวซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องจึงมีส่วนทำให้เกิดมุมมองหรือมีทัศนคติเชิงลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

การวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารในวาทกรรมสื่อภาครัฐแบ่งได้ 2 ส่วนตามกลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) รายการโทรทัศน์ คือ รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินหน้าประเทศไทย) และ 2) เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

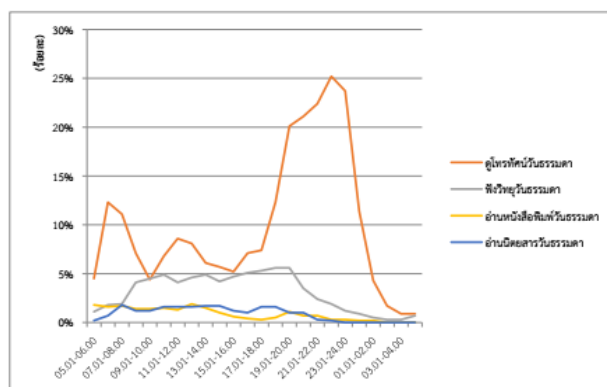
3.2.1 ฉาก/กาลเทศะ (Setting/Scene - S)

ฉาก/กาลเทศะ หมายถึงสถานที่และเวลาที่มีการสื่อสารเกิดขึ้น (Hymes, 1974: 55) ฉากของตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐมีรายละเอียดดังนี้

ฉากในสื่อโทรทัศน์ ในช่วง พ.ศ. 2555-2561 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการศึกษาครั้งนี้ สื่อโทรทัศน์ถือเป็นสื่อ ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทย มีอัตราเข้าถึงประชากร 98% ดังจะเห็นได้จากในปี 2555 มีการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์คิดเป็นมูลค่าถึง 68,105 ล้านบาท คิดเป็น 58% ของ

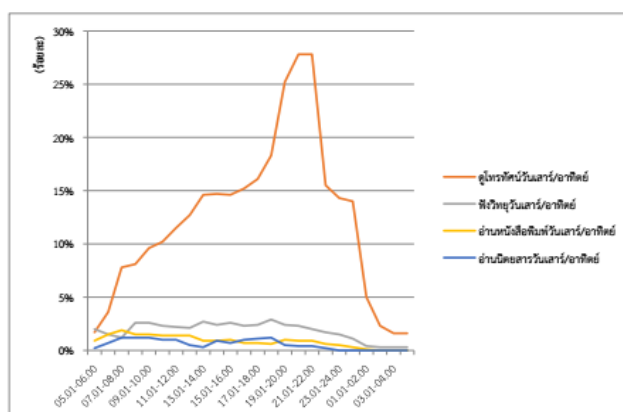
มูลค่าอุตสาหกรรมโฆษณาโดยรวม (AGB Nielsen Media Research อ้างถึงในอิสรียะ ไพรีพ่ายฤทธิ์, 2556)

จากข้อมูลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อ ภายใต้โครงการศึกษาแนวทางในการจัดเก็บ ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการใช้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ (2557: 127-128) พบว่าผู้บริโภคมีพฤติกรรมกรรมการรับชมโทรทัศน์สูงกว่าการบริโภคสื่ออื่นๆ ทั้งการฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ และการอ่านนิตยสาร โดยพฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันธรรมดาผ่านการรับชมโทรทัศน์จะมีสัดส่วนสูงตั้งแต่ช่วงเวลา 17.01 ถึง 24.00 น. ในขณะที่พฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันเสาร์/อาทิตย์ผ่านการรับชมโทรทัศน์จะมีสัดส่วนสูงตั้งแต่ช่วงเวลา 19.01 ถึง 23.00 น. ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 12 พฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันธรรมดา

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ, 2557: 127-128

ภาพที่ 13 พฤติกรรมในการบริโภคสื่อในวันเสาร์/อาทิตย์

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ, 2557: 127-128

นอกจากนี้ สื่อโทรทัศน์นับว่าเป็นสื่อที่สำคัญและทรงอิทธิพลต่อประชากรในสังคมทุกประเทศทั่วโลก รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันจึงมีบทบาทหรือมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ พฤติกรรม และแบบแผนแห่งการดำรงชีพของประชากร โดยทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความบันเทิง ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ การพาณิชย์ การเมืองการปกครอง การศึกษาวัฒนธรรม และการทหาร เป็นต้น ให้แก่ประชากรทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ทราบถึงเรื่องราวและความเคลื่อนไหวต่างๆ และอาจกล่าวได้ว่าสื่อโทรทัศน์ยังมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาสังคมและประเทศ (สุภวัฒน์ สงวนงาม, 2557: 1) รายการโทรทัศน์ที่ใช้เป็นกลุ่มข้อมูลในงานวิจัยนี้มีจำนวน 2 รายการ ได้แก่ รายการอาชีพะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินหน้าประเทศไทย ลักษณะฉากของทั้งสองรายการ คือเป็นรายการบันทึกเทปโทรทัศน์ หรืออาจเรียกว่ารายการแห้ง เป็นรายการที่มีวิธีการผลิตที่ถูกต้อง เพราะมีการบันทึกเทปโทรทัศน์ไม่ได้แพร่ภาพในทันที เพราะสามารถเก็บภาพไว้เผยแพร่ทีหลัง ซึ่งเมื่อทำการบันทึกแล้ว อาจมีการแก้ไข ตัดต่อลำดับภาพได้ จึงทำให้คุณภาพของการผลิตรายการมีคุณค่าและมาตรฐานสูง การบันทึกเทปจึงนับว่าดีกว่าและสามารถเตรียมงานไว้ล่วงหน้า รายการที่จัดไว้ดำเนินไปได้ถูกต้องตามแบบแผน หาข้อบกพร่องได้น้อยและประหยัด (มนัสนันท์ อภิรมย์วิจิตร, 2554: 30-31) รายละเอียดอื่นๆ ของฉากในการสื่อสาร มีดังนี้

รายการอาชีพะทูเดอะฟิวเจอร์ ฉากในการผลิตรายการ ได้แก่ สถานที่ที่ใช้ถ่ายทำรายการ โดยจะถ่ายทำตามวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่างๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT) เวลาในการออกอากาศ ในช่วงแรกออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 10.30 น. เป็นเวลา 25 - 30 นาทีภายหลังเปลี่ยนแปลงเวลาการออกอากาศเป็นทุกวันเสาร์ เวลา 13.00 น. - 13.30 น. ต่อมา มีการปรับเปลี่ยนเวลาเป็น 13.30-13.55 และ 13.35-14.00 น. รูปแบบของรายการเป็นการเดินทางไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่จากสถานประกอบการ รวมไปถึงตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยมีพิธีกรคือ แอม ธัญวิสิษฐ์ เสียงหวาน ฉากในการผลิตตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาแบ่งเป็น 2 แบบ คือช่วงสัมภาษณ์บุคคลสำคัญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาจะมีลักษณะจริงจังและเป็นทางการ กับช่วงพูดคุยกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีลักษณะสนุกสนานเป็นกันเอง ระหว่างการสัมภาษณ์จะมีสัญลักษณ์ “อาชีพะสร้างชาติ” และข้อความที่เป็นชื่อ

สถานศึกษาและหมายเลขโทรศัพท์ปรากฏอยู่บนจอโทรทัศน์ด้วย เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีช่องทางในการติดต่อกับสถานศึกษาโดยตรง

ภาพที่ 14 ฉากในรายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์ ช่วงสัมภาษณ์บุคลากรด้านอาชีวศึกษา

ภาพที่ 15 ฉากในรายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์ ช่วงสัมภาษณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษา

รายการเดินหน้าประเทศไทย ฉากในการผลิตรายการมี 2 แบบ คือ การถ่ายทำในห้องส่ง และการถ่ายทำที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาต่างๆ ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา เวลาที่มีการสื่อสารเกิดขึ้น รายการเดินหน้าประเทศไทย ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทุกวันเวลา 18.00 น. เดิมใช้เวลาในการออกอากาศ 15 นาที ภายหลังเพิ่มเป็น 30 นาที ดังนี้

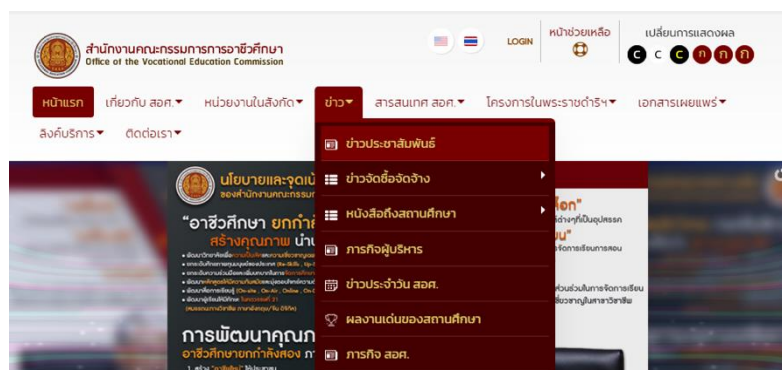
ตัวอย่างที่ 30 พล.ต.สรรเสริญ แก้วกำเนิด รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงกรณี พล.อ.ประยุทธ์จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีแนวคิดเสนอเพิ่มเวลารายการ “เดินหน้าประเทศไทย” ที่ออกอากาศทุกวัน ในช่วงเวลา 18.00 น. จาก 15 นาที เป็น 30 นาที ว่า นายกรัฐมนตรีเห็นว่าที่ผ่านมาการสื่อสารข้อมูลในเรื่องสำคัญเพียง 15 นาที ยังไม่สามารถทำความเข้าใจให้ชัดเจนได้จึงต้องลงพื้นที่เพื่อดูความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเข้าใจว่าสังคมต้องการบริโภคข้อมูลข่าวสารด้านอื่นด้วย อาทิ รายการบันเทิง แต่ต้องทำความเข้าใจว่า ในช่วงที่บ้านเมืองกำลังเดินหน้าปฏิรูป จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับสังคมด้วยว่า รัฐบาลได้ดำเนินการใดแล้วบ้าง มีปัญหาอะไร รวมถึงขอความร่วมมือจากสังคม เพื่อให้สังคมเกิดการรับรู้ ความเข้าใจร่วมกันเพื่อประโยชน์ของประเทศในวันข้างหน้า การเพิ่มเวลาเป็น 30 นาที คงไม่มากนัก ต้องเสียสละเรื่องความสุขบ้าง

(เดลินิวส์, 2559, ออนไลน์)

รูปแบบของรายการเป็นการนำเสนอข้อมูล นโยบายจากภาครัฐเกี่ยวกับการนำเดินการด้าน อาชีวศึกษา ตลอดจนมีการเดินทางไปถ่ายทำที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เช่น รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่จากสถานประกอบการ รวมไปถึงตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยมีพิธีกรผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เช่น ชลรัศมิ์ งามวิสุข ภัทร จึง กานต์กุล เป็นต้น ฉากในการผลิตตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาแบ่งเป็น 2 แบบ คือช่วงสัมภาษณ์ บุคคลสำคัญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาจะมีลักษณะจริงจังและเป็นทางการ กับช่วงพูดคุยกับผู้ชมทาง บ้านและผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีลักษณะสนุกสนานเป็นกันเอง ระหว่างการสัมภาษณ์ในบางช่วงจะมี สัญลักษณ์ “อาชีวะสร้างชาติ” และข้อความที่เป็นชื่อสถานศึกษาและหมายเลขโทรศัพท์ปรากฏอยู่บน จอโทรทัศน์ด้วย เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีช่องทางในการติดต่อกับสถานศึกษาโดยตรง

ฉากในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เว็บไซต์ เป็นแหล่งรวมข้อมูล เอกสาร เช่น ภาพ เสียง ข้อความ ของบุคคลและองค์กรต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ทางอินเทอร์เน็ต (ชนกพร พัวพัฒนกุล, 2556: 64) เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เข้าถึงได้จาก <http://www.vec.go.th> ในหน้าเว็บจะมีการแบ่งหมวดหมู่ด้านบนของแถบรายการออกเป็นหน้าแรก เกี่ยวกับสอศ. หน่วยงานในสังกัด ข่าว สารสนเทศ สอศ. โครงการในพระราชดำริ เอกสารเผยแพร่ ลิงค์บริการ และติดต่อเรา เมื่อผู้อ่านกดที่เมนู ข่าว จะมีเมนูย่อย เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวจัดซื้อ จัดจ้าง หนังสือถึงสถานศึกษา ภารกิจผู้บริหาร ข่าวประจำวันสอศ. ฯลฯ หรือหากไม่ต้องการเข้าไป เลือกรอ่านตรงแถบเมนูด้านบนก็สามารถเลื่อนหน้าจอลงมาอ่านข่าวด้านล่างได้

จากผู้รับสารสามารถเข้าไปอ่านข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บได้ตลอดเวลา แต่ เนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านอาชีวศึกษา ดังนั้น ช่วงเวลาที่เกิดการสื่อสารจึงเป็นช่วงของผู้รับสารที่สนใจหรือต้องการทราบข้อมูลด้านการอาชีวศึกษา

ภาพที่ 16 แสดงหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

ที่มา: <http://www.vec.go.th/>

3.2.2 ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants - P)

ผู้ร่วมการสื่อสาร หมายถึงผู้พูดหรือผู้ฟังตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมในการสื่อสาร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการสื่อสารนั้นๆ

ผู้ส่งสาร (sender) หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต ในที่นี้จะแบ่งเป็นผู้ส่งสารของรายการโทรทัศน์ และผู้ส่งสารของเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

ผู้ส่งสารของรายการโทรทัศน์ วิษเณศวร ทะกอง (2555: 16) กล่าวว่า ในการผลิตรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภทใด มีรูปแบบการนำเสนอแบบใดหรือมีกลุ่มเป้าหมายเป็นใครก็ตาม มักจะยึดหลักการผลิตตามขั้นตอนของการผลิตที่เรียกว่า 3P คือ ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ขั้นตอนการผลิต (Production) ขั้นตอนหลังผลิต (Post-production) และบางครั้งอาจเพิ่มอีก 1E คือ การประเมินผล (Evaluation) ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ผู้ที่มีบทบาทในการวางแผนการผลิตรายการ นับตั้งแต่การสร้างแนวคิด ริเริ่ม การวางแผนด้านการผลิตเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการผลิตรายการ การกำหนดงบประมาณ การกำหนดเรื่อง การพัฒนาบทรายการ การวางแผนด้านบุคลากร การออกแบบรายการ สถานที่ โดยบุคลากรกลุ่มนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการบริหารการผลิต ผู้อำนวยการผลิต ผู้ผลิตรายการ ผู้จัดการผลิตผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ เป็นต้น หรือเรียกโดยรวมว่าบุคลากรสร้างสรรค์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

ขั้นตอนการผลิต (Production) ผู้ที่มีบทบาทในการเกี่ยวข้องกับในตอนนี้ เช่น ผู้กำกับรายการ ช่างเทคนิคด้านบันทึกภาพ ช่างเทคนิคด้านเสียง เป็นต้น

ขั้นตอนหลังผลิต (Post-production) ผู้ที่มีบทบาทในการเกี่ยวข้องกับในตอนนี้ ได้แก่ บุคลากรด้านการผสมเสียง การทำกราฟิก เพื่อให้รายการมีความต่อเนื่องและสมบูรณ์ทั้งภาพ เสียงและข้อความที่จะนำเสนอ

ขั้นการประเมินผล (Evaluation) จะประเมินโดยทีมงานผู้ผลิตรายการเจ้าของงานหรือผู้ว่าจ้าง และสุดท้ายจะเป็นการประเมินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบก่อนการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในรายการโทรทัศน์ไปสู่สาธารณชนยังมีการควบคุมดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และมีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่แสดงให้เห็นว่ามีการกำกับดูแลการนำเสนอเนื้อหาในรายการโทรทัศน์ให้มีความเหมาะสม ดังนี้

- “หมวด 2 รายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
 มาตรา 37 ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน”
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก วันที่ 4 มีนาคม 2551)

ส่วนในหมวด 3 มาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พ.ศ. 2551 แสดงให้เห็นว่ากฎหมายกำหนดให้ กสทช. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม และควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองดังนี้

- “หมวด 3 การส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมแห่งวิชาชีพและการคุ้มครอง
 ผู้เสียหาย จากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
 มาตรา 39 ให้คณะกรรมการ ดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต

ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการ
กระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ
เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ของการประกอบอาชีพ
หรือวิชาชีพ และควบคุมการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพกันเอง
ภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก วันที่ 4 มีนาคม 2551)

เมื่อพิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเนื้อหาในรายการโทรทัศน์ข้างต้นแสดงให้เห็น
ว่าเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการ นั้น ผ่านการกลั่นกรอง
หลายขั้นตอน การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีการกำหนดกฎหมาย
การส่งเสริมและควบคุมด้านจริยธรรมของวิชาชีพ ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลที่นำเสนอ
ผู้ส่งสารที่สำคัญของรายการอาชีพทุเดอะฟิวเจอร์และรายการเดินหน้าประเทศไทย ได้แก่

- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา บุคคลในกลุ่มนี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่
รัฐบาลจัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้ผลิตตัวบทในกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่มี
ความสำคัญ การผลิตตัวบทจะมีการอ้างอิงข้อมูลต่างๆ เช่น นโยบายของรัฐบาล สถานการณ์ความ
ต้องการกำลังคนอาชีวศึกษา ทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ เช่น ผู้บริหาร
สถานศึกษา อาจารย์ หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่จากสถานประกอบการ บุคคลในกลุ่มนี้จะทำหน้าที่ให้
ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการอาชีวศึกษาของภาครัฐ การบริหารจัดการของสถาบัน
อาชีวศึกษา โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ผลงานสิ่งประดิษฐ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา
 เป็นต้น ผู้ผลิตตัวบทในกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยตรง การผลิต
ตัวบทจะมีการให้ข้อมูลที่ชัดเจนทั้งส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐและเกี่ยวกับตัวผู้เรียนอาชีวศึกษา

- ผู้เรียนอาชีวศึกษา จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาขาที่ตัวผู้เรียนอาชีวศึกษากำลัง
ศึกษาอยู่ ทัศนคติและมุมมองต่อการเรียนอาชีวศึกษา การแนะนำหรือเชิญชวนผู้ที่สนใจให้เข้ามาเรียน
ในสถาบันอาชีวศึกษา ทำให้ข้อมูลที่ถูกผลิตขึ้นมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นเพราะมาจากผู้ที่กำลังศึกษาอยู่
จริง

- ผู้ดำเนินรายการของรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ คือ คุณณัฐวิสิษฐ์ เสียงหวาน หรือชื่อเดิม สุธีร์ เสียงหวาน เนื่องจากเป็นศิษย์เก่าของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การใช้บุคคลที่เป็นศิษย์เก่าอาชีวศึกษาทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการช่วยสร้างความสนิทสนมกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา และอาจเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในบริบทของการเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น ส่วนรายการเดินหน้าประเทศไทย ผู้ดำเนินรายการ คือ ผู้ประกาศจากช่องต่างๆ เช่น คุณชลรัศมี งาวิสุข (สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5) คุณภัทร จิงกานต์กุล และคุณสุคนธ์เพชร ประดิษฐ์านนท์ (ผู้ประกาศจากสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบก ช่อง 7) เป็นต้น การใช้ผู้ประกาศที่มีความสามารถ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักช่วยสร้างความน่าเชื่อถือกับข้อมูล หากพิจารณาผู้ส่งสารที่เป็นองค์กรหรือสถานีที่เผยแพร่ รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ ออกอากาศทาง ช่อง NBT สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานราชการ สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสื่อหลักเผยแพร่ข่าวสาร และนโยบายจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน ภายใต้การดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์ โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล (สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์, ออนไลน์) ส่วนรายการเดินหน้าประเทศไทย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่องผ่านสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย หรือ ทรท. ซึ่งเป็นความร่วมมือกันของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ โดยที่วัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดและรับการถ่ายทอดรายการสำคัญระดับชาติ เช่น พระราชพิธี พิธีสำคัญทางศาสนา พิธีสำคัญทางทหาร กิจกรรมสำคัญของรัฐบาล หรือ งานสำคัญระหว่างประเทศ (เดลินิวส์, 2557: ออนไลน์)

จากการพิจารณาผู้ส่งสารดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนรายการผ่านการผลิตตามขั้นตอน เผยแพร่ทางสถานีที่มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาล ส่งผลให้ผู้รับสารเชื่อว่าภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอในรายการ เป็นข้อเท็จจริงที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ จึงยอมรับและคล้อยตามข้อมูลเหล่านั้น ประเด็นสำคัญคือ ถึงแม้ว่าผู้ส่งสารพยายามนำเสนอเนื้อหาในด้านบวก แต่บางครั้งอาจมีการใช้ภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยไม่ได้ตั้งใจ การใช้ภาษาเหล่านั้นย่อมส่งผลต่อผู้รับสารด้วยเช่นกัน

ผู้ส่งสารของเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) การเผยแพร่ข้อมูลใน เว็บไซต์หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภาครัฐ มีการดำเนินงานหรือมีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน

ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางยกระดับการให้บริการประชาชนผ่านบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2556 ดังนี้

“1. เห็นชอบแนวทางการยกระดับการให้บริการประชาชนผ่านบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ ดังนี้

1.1 เห็นชอบให้หน่วยงานราชการนำ “มาตรฐานเว็บไซต์ภาครัฐ (Government Website Standard)” ที่สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สโร.) ดำเนินการไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ของหน่วยงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายของการบูรณาการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (Connected Government) ที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง”

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ดังนี้

“มาตรา 9 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก วันที่ 10 กันยายน 2540)

นอกจากนี้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) ยังได้พัฒนามาตรฐานเว็บไซต์ภาครัฐ (Government Website Standard) เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลนำไปปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์ของตน เพื่อช่วยยกระดับการพัฒนา e-Government ให้ก้าวหน้าสู่ระดับมาตรฐานสากลต่อไป

จากแนวปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการผลิตตัวบท แสดงให้เห็นว่าตัวบทในเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการถูกผลิตขึ้นอย่างมีกระบวนการ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง ได้มาตรฐานและเป็นไปตามกฎหมาย ทำให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้กระบวนการในการผลิตข้อมูลในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้ออกประกาศ เรื่อง มาตรการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะบนเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้ระบุขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะไว้ดังนี้

- “ 1) ผู้รับผิดชอบงานที่ประสงค์จะนำข้อมูลลงเว็บไซต์สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา/เว็บไซต์ของหน่วยงาน กลั่นกรองข้อมูลให้มีความ
ถูกต้อง กระชับ เข้าใจง่าย น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน
- 2) ผู้บังคับบัญชา ตรวจสอบข้อมูลที่จะลงเว็บไซต์ตามข้อ 1)
- 3) เสนอผู้อำนวยการ/เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เพื่อขออนุญาตนำข้อมูลลงเว็บไซต์
- 4) ผู้ดูแลเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา/เว็บไซต์ของ
หน่วยงานนำข้อมูลที่ผ่านขั้นตอนข้อ 1.3 ลงเว็บไซต์”

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่าตัวบทชาวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์พบว่ามีผู้ส่งสารหลายส่วน
ได้แก่

- ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา บุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการอาชีวศึกษาของภาครัฐ
- ผู้เรียบเรียงและเผยแพร่ข้อมูล มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักอำนวยการ ซึ่งมีภารกิจในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยน และให้บริการข้อมูลข่าวสาร ผลงานและ
กิจกรรมต่างๆ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานฯ ให้กับสื่อมวลชนทุกประเภทและ
บุคคลทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ออนไลน์) เมื่อได้รับข้อมูลผู้เขียนข่าวจะนำมา
เรียบเรียงในรูปแบบข่าวประชาสัมพันธ์และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณา เมื่อพิจารณาแล้วจึงเสนอต่อ
ผู้อำนวยการ/เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามขั้นตอนในประกาศสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะบน
เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นจึงให้ผู้ดูแลเว็บไซต์นำข้อมูลเผยแพร่ ลง
ในเว็บไซต์ต่อไป

จากการพิจารณาตีความรัฐธรรมนูญและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง
กับการผลิตตัวบทแสดงให้เห็นว่าตัวบทชาวประชาสัมพันธ์ที่นำเสนอในเว็บไซต์ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลสำคัญ และผ่านกระบวนการกลั่นกรอง
หลายขั้นตอนก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ ส่งผลให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ผู้รับสาร (receiver) ในที่นี้ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็นผู้รับสารของรายการโทรทัศน์ และผู้รับสารของเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

ผู้รับสารของรายการโทรทัศน์ในที่นี้คือ ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา จากการพิจารณาตัวบทที่ผู้ส่งสารสื่อไปยังผู้รับอาจจัดกลุ่มผู้รับสารออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชาชนผู้รับชมทั่วไป ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารไปยังประชาชนทั่วไปที่รับชมรายการ เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน กิจกรรม ความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา

ตัวอย่างที่ 31 พิธีกร : และนี่แหละครับคุณผู้ชมครับคือผลพวงแห่งความสำเร็จนะครับ

ของช่างอุตสาหกรรมที่คิดหลักสูตรสามปีขึ้นมา นี่ก็เป็นเพียงแค่จุดเริ่มต้นเท่านั้นเองนะครับจากวิทยาลัย สถานประกอบการ และก็ผู้ประกอบการที่ได้ลงมือนั่งคุยกัน กว่าจะได้หลักสูตรนี้ขึ้นมา ก็เรียกว่าใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานเลยนะครับ แต่ว่าผลที่ได้ออกมาตรงนี้ สิ่งสุดท้ายแล้วก็คือน้องๆ ผู้ที่เรียนสายอาชีพนี้แหละครับ จบไปแล้วก็เป็นคนที่เขาต้องการนะครับ จบไปแล้วมีงานทำแน่ๆ แล้วก็จบไปแล้วมีคุณภาพด้วยครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 14 มีนาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 32 ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์: อยากจะเรียนทุกท่านนะครับว่าอาชีวะเราตอนนี้ไปไกล

มาก แล้วแล้วยิ่งในช่วงรัฐบาลที่ท่านปฏิรูปประเทศเนี่ย อาชีวะเรา จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยก็สาม สี่เรื่อง เรื่องแรกที่จะเห็นก็คือว่าเราจะมีเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการเรียน การสอนสายอาชีพว่าตอนนี้เราจะผลิตคนเพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้ประกอบการความต้องการตามนโยบาย สำคัญของประเทศ แล้วก็ก็มีสาขาเฉพาะทางอย่างที่เราเห็นอยู่ ตรงนี้นะครับ อย่างที่สองที่เราเน้นมากตอนนี้ก็คือความร่วมมือ การผลิตคนอาชีวะตอนนี้เราเน้นความร่วมมือกับ ทางสถานประกอบการ โดยเฉพาะระบบทวิภาคีที่น้องๆ เนี่ย เขาจะได้ร่วมกับสถานประกอบการตั้งแต่คัดเลือก คัดเลือก เต็มมาเลยนะครับฝึกด้วยกันสอนด้วยกัน

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

2) นักเรียนชั้นมัธยมหรือผู้เรียนที่กำลังจะศึกษาต่อผู้ส่งสารต้องการสื่อสารไปยังนักเรียนชั้นมัธยมหรือผู้เรียนที่กำลังจะศึกษาต่อที่รับชมรายการ เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนสายอาชีพศึกษา รวมถึงการมีอาชีพ มีรายได้ระหว่างศึกษาและหลังจากที่สำเร็จการศึกษา

ตัวอย่างที่ 33 ผู้เรียนอาชีพศึกษา : เพื่อนๆ ที่กำลังจะจบม.3 นะครับก็เชิญชวนให้มาเรียนสาขาแฟชั่นและสิ่งทอนะครับ สำหรับใครที่สนใจในการออกแบบ การตัดเย็บเสื้อผ้า ในการปัก เทคนิคเทคโนโลยีแฟชั่นเสื้อผ้า นะครับ ก็ขอเชิญชวนมาที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ของเรา นะครับ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 25 มีนาคม 2560)

พิธีกร : ข้อพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับน้องๆ นะครับที่กำลังจะตัดสินใจว่าจะเรียนอะไรดีเนี่ย เราควรจะต้องเลือกเรียนในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันก็คือตลาดอุตสาหกรรม 4.0 วันนี้เรามีนักธุรกิจ เจ้าของกิจการหลายๆ กิจการที่จะมาเล่าให้เราฟังว่าเขามีแนวคิดและมีประสบการณ์ในเรื่องราวเหล่านี้อย่างไร

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 11 ธันวาคม 2561)

3) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารไปยังกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองที่รับชมรายการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพศึกษาของผู้เรียน เพื่อนำเสนอข้อดีของการเรียนสายอาชีพศึกษา

ตัวอย่างที่ 34 ผู้อำนวยการ: ...พยายามที่จะสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้ปกครองเขาเห็นว่าอาชีพนะสำคัญนะ ณ ปัจจุบันนี้ต้องส่งลูกหลานมาเรียนอาชีพเยอะๆ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 10 พฤศจิกายน 2555)

พิธีกร : ...ผู้ปกครองมั่นใจได้เลยนะคะว่าบุตรหลานของท่านจะปลอดภัยจากอบายมุขและสิ่งชั่วร้ายต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคุณผู้ชมคุณณัฐชนนท์ ก็คือเรื่องของสถาบันครอบครัวผู้ปกครองต้องดูแลบุตรหลานของท่านอย่างใกล้ชิดด้วยนะคะวันนี้ลาไปก่อน สวัสดีค่ะ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 20 มิถุนายน 2561)

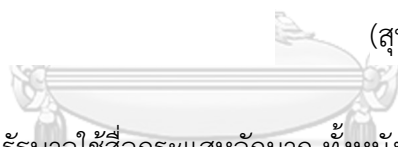
ผู้รับสารของเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) คือ ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา แต่จากการสังเกตจำนวนผู้เข้าชมข่าวประชาสัมพันธ์แต่ละข่าวที่มีการระบุไว้ในเว็บไซต์พบว่าจำนวนผู้เข้าชมมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำเสนอข่าวมีความเฉพาะกลุ่มกล่าวคือเนื้อหาเจาะจงกับวงการอาชีวศึกษา ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาอ่านข่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจหรือต้องการค้นหาข้อมูล เช่น บุคลากรในแวดวงอาชีวศึกษา หรือนักเรียนที่กำลังเรียนสายอาชีวศึกษา

จากการวิเคราะห์ผู้ส่งสารและผู้รับสารของรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสำรวจข้อมูลและสังเกตการณ์ของผู้วิจัยพบว่าตัวบทสื่อไปถึงผู้รับสารได้เฉพาะกลุ่มหรือ กล่าวได้ว่าผู้รับสารอาจไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูล เช่น

“คสช.ได้เชิญหลายหน่วยงานมาปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงรายการ “เดินหน้าประเทศไทย” หลังพบว่า มีผู้ชมรายการจำนวนน้อยลงและช่วงเวลาออกอากาศ กลายเป็นช่วงประหยัดไฟ 30 นาที เพราะประชาชนพากันปิดทีวีเพื่อหนีรายการ และจะเปิดใหม่เมื่อรายการจบแล้ว

(สุนันท์ ศรีจันทรา, 2559: ออนไลน์)

“รัฐบาลใช้สื่อกระแสหลักมาก ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะโทรทัศน์ที่ออกอากาศพร้อมกันทุกช่อง ข้อดีคือได้มวลชนจำนวนมาก ข้อเสียคือหากเขาไม่เปิดรับก็จะสื่อสารไม่ได้เลย สื่อใหม่ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ที่เคลื่อนไหวช้า”

(นันทนา นันทวโรภาส. สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2561 อ้างถึงใน สรรเสริญ แก้วกำเนิด, 2559: 26)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่ารายการที่รัฐบาลจัดทำเพื่อเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปสู่ประชาชนอาจไม่ได้รับความนิยมมากนัก รวมไปถึงรายการเดินหน้าประเทศไทยที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วย ส่วนรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ อาจไม่ได้รับความนิยมจากผู้รับสารมากนัก ภายหลังจากจึงได้ยุติการออกอากาศไป และข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แม้ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารไปยังประชาชนทั่วไป แต่จากยอดผู้ที่กดเข้าไปอ่านข่าวอาจไม่มากเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้รับสารอาจต้องเป็นผู้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือต้องการค้นหา

หรือมีความสนใจประเด็นเกี่ยวกับการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยตรงหรือเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงการอาชีวศึกษา

3.2.3 จุดมุ่งหมาย (Ends - E)

จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ตั้งไว้ใน การสื่อสารว่าต้องการให้เกิดสิ่งใดขึ้นในการสื่อสารครั้งนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมายดังนี้

จุดมุ่งหมายรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการ มีจุดมุ่งหมายใกล้เคียงกัน คือเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ไว้ในข้อมูลผลการดำเนินงานจากรายงานประจำปี 2553 ดังนี้

“สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการผลิตและเผยแพร่รายการ “อาชีวะ ทู เดอะ ฟิวเจอร์” เผยแพร่ภารกิจ การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาให้สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างกว้างขวาง รมรงคให้สังคมตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของกำลังคนอาชีวศึกษา รายการ “อาชีวะ ทู เดอะ ฟิวเจอร์” เน้นนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ การดำเนินงาน โครงการสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตลอดจนหลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรมสถานศึกษา ผลงานดีเด่นของนักศึกษา ผู้บริหาร ครู และศิษย์เก่า”

(สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553: 175)

สำหรับรายการเดินหน้าประเทศไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินการชี้แจงข้อมูล ประชาสัมพันธ์ เหตุการณ์ทางการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของรัฐบาล (รัตนาวดีลำพาย, 2561: 3) สอดคล้องกับที่สรรเสริญ แก้วกำเนิด (2561: 24-26) ได้กล่าวถึงแนวทางการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนของรัฐบาลสรุปได้ว่า ตลอดระยะเวลาของการบริหารประเทศของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านนโยบายและผลการดำเนินงานสำคัญของรัฐบาลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องตลอดมา รายการเดินหน้าประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาล สำหรับรายการ

เดินทางประเทศไทยในตอนที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นช่องทางการสื่อสารของ รัฐที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์การดำเนินการด้านการพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ทั้งรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินทางประเทศไทยในงานวิจัยนั้นนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลอดจนกิจกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการยังมุ่งโน้มน้าวให้ผู้รับสารมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

จุดมุ่งหมายของข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อรายงานข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัด และผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ

จุดมุ่งหมายของผู้รับสารจากรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่วนหนึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ทั้งนี้ผู้รับสารอาจต้องเป็นผู้ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือต้องการค้นหาหรือมีความสนใจประเด็นเกี่ยวกับการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยตรงหรือเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงการอาชีวศึกษา

3.2.4 การลำดับวัจนกรรม (Act sequences - A)

การลำดับวัจนกรรม หมายถึง การเรียงลำดับวัจนกรรมในการสื่อสารนั้นๆ จากการวิเคราะห์ ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การลำดับวัจนกรรมในรายการโทรทัศน์ และ 2) การลำดับวัจนกรรมในข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การลำดับวัจนกรรมในรายการโทรทัศน์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการลำดับวัจนกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วงเปิดรายการ มักพบวัจนกรรมการทักทาย/การเกริ่นนำให้เห็นภาพรวม 2) ช่วงการนำเสนอเนื้อหารายการ มักพบวัจนกรรมการบอกเล่า ซึ่งบางครั้งจะมีการใช้วัจนกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย และ 3) ช่วงท้ายรายการ มักพบวัจนกรรมการโน้มน้าวใจ/การปิดรายการดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ช่วงเปิดรายการ มักพบวัจนกรรมการทักทาย/การเกริ่นนำให้เห็นภาพรวม กล่าวคือ ในช่วงต้นของรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินทางประเทศไทย ผู้ดำเนิน

รายการจะกล่าวถึงผู้ชมรายการ (บางตอนอาจมีการทักทายผู้ร่วมรายการ) จากนั้นอาจมีการใช้วัจนกรรมอื่นๆ ประกอบเพื่อให้ผู้รับสารได้เห็นภาพรวมของเนื้อหารายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 35 พิธีกร: (1) สวัสดีครับ ขอต้อนรับคุณผู้ชมเข้าสู่รายการอาชีพะ ทู เดอะ พิวเจอร์ ในรูปแบบอาชีพะฝีมือชนคนสร้างชาตินะครับ และวันนี้ผมอยู่กับน้องๆ แผนกวิชาช่างก่อสร้างนะครับ จากวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกบุรีนะครับ
(2) กับโครงการก่อสร้างปันน้ำใจ น้องๆ เหล่านี้ บอกเลยนะครับว่ามีจิตอาสาที่ปันน้ำใจ ช่วยเหลือ โดยการที่พวกเขาเข้าไปสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียนบ้านน้ำมุด ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างกันดารเลยทีเดียวแล้วก็ขาดแคลนห้องน้ำด้วยนะครับ

(รายการอาชีพะทูเดอะพิวเจอร์, 1 เมษายน 2560)

ตัวอย่างที่ 36 พิธีกร: (1) สวัสดีค่ะคุณผู้ชมและคุณผู้ฟังคะ พบกับรายการเดินทางประเทศไทย วันนี้กับดิฉันชลรัศมี จากวิสุขนะคะ
(2) กับหัวข้อที่ต้องบอกว่าพูดคุยกันในรายการบ่อยมากที่สุดหัวข้อหนึ่ง และมีความสำคัญมากทีเดียว นั่นคือเรื่องของการศึกษานะคะ มีหลายมิติที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่การเดินทางประเทศไทย วันนี้เราจะคุยในมิติของการอาชีวศึกษา

(รายการเดินทางประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างพบว่าผู้ผลิตวาทกรรมใช้ (1) วัจนกรรมการทักทาย/การเกริ่นนำในช่วงต้น และ (2) วัจนกรรมการบอกเล่าประกอบในตัวบทด้วย ซึ่งสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

2) ช่วงการนำเสนอเนื้อหารายการ วัจนกรรมที่ปรากฏอย่างโดดเด่น ได้แก่ วัจนกรรมการบอกเล่า วัจนกรรมการชื่นชม ดังตัวอย่าง

2.1) วัจนกรรมการบอกเล่า โดยเป็นการบอกเล่ารายละเอียดของกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ภาครัฐและเอกชนจัดให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา ความเป็นมาของการสร้างสรรค์

ผลงานที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น ตลอดจนการเล่าประสบการณ์ต่อการเรียนสายอาชีวศึกษาของผู้เรียนอาชีวศึกษาบางคน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 37 ญาณวรรณ มลิตอง (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล) : จุดเริ่มต้นของการรับนักศึกษาทวิภาคีก็มีมาตั้งแต่ปี 54 เราก็จะมีการรับเด็กเข้ามาเรื่อยๆ ประมาณ 10กว่าท่านแล้วหลังจากนั้นเราก็มีนโยบายรับเด็กโครงการนี้เข้ามาอย่างต่อเนื่องนะคะ เหตุผลก็คือว่าเรามองว่าน้องๆ นักศึกษาจากอาชีวศึกษาเนี่ย จากผลของการที่เขาเข้ามาฝึกงานนะคะ เขาก็เป็นเด็กที่มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจดีมาก แล้วก็มีทัศนคติในการบริการที่ดีมากๆคะ ก็จุดเริ่มต้นมาจากตรงนั้นจริงๆ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 22 สิงหาคม 2558)

พิธีกร : การเรียนการสอนในวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยาที่มีความโดดเด่น ไม่ต่างจากส่วนกลางเลยละครับ อย่างห้องเรียนสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ที่ใหญ่และทันสมัยห้องนี้ ก็อาจจะมีความสมบูรณ์กว่าอีกหลายวิทยาลัยชื่อดังเสียอีก วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ สื่อการเรียนการสอน ส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาเทียนจิน โป่วไห่ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน นักศึกษาที่นี้จึงได้มีการเรียนรู้ มีการฝึกฝนทักษะอาชีพเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในวงการอุตสาหกรรม วิศวกรรมเครื่องกล และระบบอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ เสริมสร้าง ความเข้มแข็งด้านวิชาชีพให้กับวงการอาชีวศึกษาของไทย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 20 มิถุนายน 2561)

จากตัวอย่างพบการใช้วัจนกรรมบอกเล่า โดยเป็นการบอกเล่ารายละเอียดของโครงการการศึกษาแบบทวิภาคี และบอกเล่ารายละเอียดของการจัดการเรียนการสอน การใช้วัจนกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสาร เนื้อหาที่ปรากฏมักเป็นไปในด้านบวก

นอกจากวัจนกรรมบอกเล่า ยังมีการใช้วัจนกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น การใช้วัจนกรรมการถาม วัจนกรรมการชื่นชม วัจนกรรมการอธิบาย ดังตัวอย่าง

- ตัวอย่างที่ 38
- พิธีกร : (1) ถามนิตนึ่งครับในการสกัดน้ำมันปาล์มเนี่ย มีขั้นตอนยังไงบ้างครับ
- นักศึกษา : (2) ขั้นตอนการสกัดน้ำมันปาล์มนะครับ ชั้นแรกเราตัดปาล์มลงมา จากต้นนะครับ แล้วก็เอาทลายปาล์มมาเข้าเครื่องสับย่อยทลาย ปาล์มก่อน
- พิธีกร : เอามาใส่เครื่องสับย่อย สับๆ ะ ไป (3) ออกมาจะเป็นยังไงอะ
- นักศึกษา : (4) ออกมานะครับบางอันจะออกมาเป็นเมล็ด
- พิธีกร : แยกออกมาให้เป็นเมล็ดมากที่สุดแบบนี้ (5) แล้วไงต่อครับ
- นักศึกษา : (6) เอาไปต้มครับ ประมาณ 30-45 นาทีครับ...เพื่อให้ลูกปาล์มสุก ครับ ให้มันเปื่อยครับ...จากนั้นเมื่อเราต้มแล้วจะเอามาใส่ในช่อง ปีบอัด
- พิธีกร : (7) เจ้าเครื่องนี้ใช้ใหม่คือเวอร์ชัน 3 ที่ได้รับรางวัลด้วย อันนี้เป็น ฝีมือพวกเราเองหรือ
- นักศึกษา : ครับ พวกเราทำเองครับผม
- นักศึกษา : (8) โอ้โฮ เก่งมากนะเนี่ย (9) อธิบายเจ้าเครื่องนี้มันทำยังไงอะ
- นักศึกษา : (10) ครับ ทำงานคือสกัดน้ำมันปาล์มจากเมล็ดเพื่อที่จะนำน้ำมัน ปาล์มดิบไปแยก
- พิธีกร : (11) ก็คือใส่เมล็ดปาล์มที่ต้มแล้วลงไปตรงนั้นอะ ละแล้วเดี๋ยวมันจะ ถูกปีบ อัด บดอะไรก็แล้วแต่ น้ำมันมันก็จะไหลลงมาในภาชนะนี้ (รายการอาชีพหุเตอะฟิวเจอร์, 12 ตุลาคม 2556)
- พิธีกร : (12) หุ่นยนต์พวกนี้ทำอะไรได้บ้างครับท่านรองครับฝีมือของ เด็กอาชีพะเรา
- ท่านรอง : (13) อันนี้เป็นฝีมือซึ่งดีมากครับ ผมเองก็ดูสนุก อันนี้เครื่อง เล่นแบดครับ เราสามารถบังคับให้มันเล่นแบดโต้ตอบกันได้นะครับ (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)
- ...

จากตัวอย่างพบวัจนกรรมการถาม ในข้อความที่ (1) (3) (5) (7) (9) (12) เพื่อให้ได้คำตอบที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับของผลงานสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา พบการใช้วัจนกรรมการอธิบายในข้อความที่ (2) (4) (6) (10) (11) โดยเป็นการอธิบายให้ทราบถึง

รายละเอียดของผลงานสิ่งประดิษฐ์ เช่น ขั้นตอนการใช้งานสิ่งประดิษฐ์ และยังพบการใช้วัจนกรรมการชื่นชมในข้อความที่ (8) (18) โดยเป็นการชื่นชมความสามารถ ทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา

3) ช่วงท้ายรายการ มักพบวัจนกรรมการโน้มน้าวใจ/การปิดรายการ กล่าวคือ ในช่วงท้ายของรายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์ และรายการเดินทางประเทศไทย ผู้ดำเนินรายการจะกล่าวสรุปเนื้อหาที่ได้นำเสนอไป โน้มน้าวให้ผู้รับสารเห็นความสำคัญของการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา และกล่าวปิดรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 39 พิธีกร: วันนี้หมดเวลาแล้วครับคุณผู้ชมครับ ช่างอากาศยานเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจมากๆ นะครับ มาเรียนแล้ว เรียนจบไปแล้วไม่ต้องกลัวตกงานครับ มีงานทำแน่นอน 100% เลยนะครับ แล้วก็รายได้ดีมากด้วยนะครับ เหมือนกับน้องๆ เหล่านี้ที่กำลังเรียนอยู่นะครับ อาชีพของเราเองเนี่ยก็เล็งเห็นถึงอาชีพนี้ว่ามีอนาคตสดใสแน่นอนก็เลยจัดให้กับคุณผู้ชม ให้กับน้องๆ ที่กำลังจะมาเรียนต่อในสายอาชีพเช่นกันครับ วันนี้หมดเวลาแล้วกับอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์ ในรูปแบบอาชีพฝีมือชนคนสร้างชาติ สวัสดีครับ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 8 เมษายน 2560)

ตัวอย่างที่ 40 พิธีกร: ทุกท่านครับหลังจากได้รับฟังมุมมองจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนแล้วคงจะเห็นได้อย่างชัดเจนนะครับว่า เราเห็นอนาคต เห็นความหวังของเด็กๆ สายอาชีพ ว่าพวกเขาเหล่านี้กำลังจะกลายเป็นอนาคตของประเทศที่สร้างความมั่นคงทั้งในด้านของเศรษฐกิจและสังคมให้ประเทศชาติของเรานั้นเติบโตไปได้อย่างแข็งแกร่งจริงๆ อย่างที่ทุกท่านได้พูดไปว่าอาชีพสร้างคน สร้างชาตินั้นเองวันนี้หมดเวลาแล้วนะครับ ลาไปก่อน สวัสดีครับ

(รายการเดินทางประเทศไทย, 27 สิงหาคม 2558)

จากตัวอย่างพบการใช้วัจนกรรมการโน้มน้าวใจ เพื่อให้ผู้รับสารเห็นถึงความสำคัญของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

2) การลำดับวรรณกรรมในข่าวจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข่าวจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวรรณกรรมหลักที่พบคือ วรรณกรรมการบอกเล่าดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 41 ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษากล่าวว่า โครงการ “อาชีวะอาสา” เทศกาลปีใหม่ 2560 เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาอาชีวศึกษา และครู-อาจารย์จากสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศกว่า 15,000 คนพร้อมให้บริการตรวจสภาพรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ฟรี ระหว่างวันที่ 29 ธันวาคม 2559 ถึงวันที่ 4 มกราคม 2560 ตั้งแต่เวลา 08.00 – 00.30 น.จำนวน 251 ศูนย์ บนเส้นทางสายหลักและสายรองทั่วประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความปลอดภัยบนท้องถนนแก่ประชาชนที่เดินทางช่วงเทศกาลปีใหม่ 2560 และส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาที่เรียนสาขาวิชาช่างยนต์ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเครื่องทำความเย็น คหกรรม บริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว และสาขาอื่น ๆ ได้ฝึกปฏิบัติงานเพิ่มทักษะในสถานการณ์จริง

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 28 ธันวาคม 2559)

จากตัวอย่างพบการใช้วรรณกรรมการบอกเล่าโดยเป็นการบอกเล่ารายละเอียดของโครงการอาชีวะอาสา เพื่อให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมในโครงการ ระยะเวลาการทำโครงการ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการ การใช้วรรณกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเชิงบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

3.2.5 น้ำเสียง (Key - K)

น้ำเสียง หมายถึง การใช้น้ำเสียงซึ่งตีความได้จากภาษาที่ใช้ โทนเสียงที่ใช้ ฯลฯ การใช้ น้ำเสียงช่วยในการเน้นการตีความหมายได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ น้ำเสียงในรายการโทรทัศน์ และน้ำเสียงในข่าวจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

น้ำเสียงในรายการโทรทัศน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ น้ำเสียง 2 แบบ คือ 1) น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ และ 2) น้ำเสียงเป็นมิตร/เป็นกันเอง ดังนี้

1) น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 42 ผู้อำนวยการ : วิทยาลัยการอาชีพอุทุมพรพิสัย เนื่องจากเราเป็นวิทยาลัยต่างจังหวัด สิ่งสำคัญก็คือเราปลูกฝังกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะรัชกาลที่ 9 ที่เป็นนักประดิษฐ์ไทยเราก็เลยคิดว่าน่าจะเป็น best practice ของที่นี้ก็คือฝึกให้ครูสอนนักเรียนคือเอาวิชาโครงการหลังจากวิชาโครงการก็พัฒนาสู่สิ่งประดิษฐ์ แล้วที่นี้จะมีสิ่งประดิษฐ์เข้าไปประกวดระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติทุกปี เราได้รับรางวัลทุกปี จนเราต้องมาทำห้องพระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 20 พฤษภาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 43 ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ : มหกรรมหุ่นยนต์อาชีวะระดับชาติเนี่ยจะมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล คือในกลุ่มของหุ่นยนต์เนี่ยเป็นกลุ่มหนึ่งที่นโยบายของนายกรัฐมนตรี เป็นกลุ่มที่จะต้องส่งเสริม เพื่อจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศนะครับ รวมทั้งเมื่อมีการแข่งขันแล้วซึ่งเป็นวิธีสำคัญที่จะทำให้เด็กเนี่ยเกิดการต่อยอด แล้วก็ได้รับความรู้ได้ประสบการณ์และเปลี่ยนเรียนรู้กัน สิ่งนี้จะสร้างภาวะผู้นำสร้างความสามัคคี ทำงานเป็นทีมต่างๆ เหล่านี้ก็จะทำให้เกิดผลดี เพราะฉะนั้นผมเองก็ดี สอศ.ก็ดี หรือวิทยาลัยก็ดี จะต้องช่วยสนับสนุนเด็กให้ได้ บริษัทห้างร้านที่ช่วยกันตรงนี้ก็ถือว่าได้ช่วยกัน เพื่อจะผลักดันให้เด็กไปสู่นานาชาติได้ ทางรัฐบาลเองโดยท่านนายกรัฐมนตรี แล้วก็ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านนายแพทย์ธีระเกียรติ ธีระเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านได้ให้นโยบายอย่างชัดเจนเลยอาชีวะของเราจะต้องเป็นพลังที่สำคัญที่จะช่วยเศรษฐกิจช่วยพัฒนาประเทศชาติ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

ตัวอย่างที่ 44 จากการศึกษาที่รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้มีสัดส่วนมากขึ้นควบคู่กับการยกระดับคุณภาพทักษะฝีมือ สมรรถนะในการทำงานสู่มาตรฐานสากล โดยเชื่อมั่นว่ากำลังคนด้านอาชีวศึกษา จะเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศส่งผลให้มีการผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนผ่านระบบการจัดการอาชีวศึกษาในรูปแบบทวิภาคี ให้เด็กได้เรียนรู้ในสถานประกอบการจริง ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มีการอบรมทักษะอาชีพนานาชาติ โดยใช้กลไกประชารัฐขับเคลื่อนการศึกษา

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 13 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่างเป็นการใช้น้ำเสียงที่จริงจัง/เป็นทางการเพื่อให้เห็นความสำคัญการเรียนอาชีวศึกษา และความจำเป็นของผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ผู้ผลิตตัวบทมีการอ้างอิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลมาประกอบเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ

2) น้ำเสียงเป็นมิตร/เป็นกันเอง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 45 พิธีกร : โอเคโดยตรงนี้เนี่ยเราจะไปต่อยอดทำอะไรเพิ่มเติมได้บ้างฮะ สำหรับกล่องควบคุมไฟฉุกเฉินเนี่ย

นักศึกษา: ก็ในการต่อยอดของกล่องตัวนี้ก็คือ เราจะเอาไปติดกับรถที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น รถกอล์ฟ สิบล้อพวกนี้ครับ แล้วก็จะมีการพัฒนาในเรื่องแพคเกจ แล้วก็ในเชิงการค้า เชิงพาณิชย์ จะทำให้มีความสวยงามแล้วก็น่าที่จะติดตั้งแล้วก็ก็มีคู่มืออธิบายการติดตั้งเพื่อที่จะได้ง่ายต่อการที่ทางไกลจะสั่งของเรามา ในการติดตั้งเราไม่ต้องเดินทางไปติดตั้งเอง เรามีคู่มือ

พิธีกร: พอได้ฟัง ได้เห็นแล้ว..อู่..มันมีประโยชน์มาก ๆ นะฮะ สามารถที่จะช่วยลดอุบัติเหตุได้เยอะเลยที่เดียวนะครับ รางวัลที่ได้รับมีอะไรบ้างครับ

นักศึกษา: มีรางวัลรองชนะเลิศของฟอร์ด โท ฟอนเทียฮะ แล้วก็ชนะเลิศระดับบอบจ. ก็คือระดับจังหวัดแล้วก็ชนะเลิศระดับภาคกลาง แล้วก็รองชนะเลิศ ระดับชาติครับ

พิธีกร: โอ้โห รางวัลก็ถือว่าเยอะเลยนะฮะ ทั้งสองคนเลย ถ้ามความรู้สึก
น้อยฮะ กว่าจะมาเป็นผลงานของเราเนี่ย แล้วมาจนวันนี้เนี่ย
ได้รับรางวัลความภาคภูมิใจละฮะ เป็นไงบ้าง

นักศึกษา: ก็ภูมิใจมากครับ ตอนที่ได้ไปแข่งระดับชาติตอนที่ได้รางวัลเนี่ย
รู้สึกดีใจ แล้วก็ภาคภูมิใจมากครับที่จะได้ขึ้นรับรางวัลจาก
พระองค์โสมครับ

(รายการอาชีพะทุเดอะพีวเจอร์, 20 พฤษภาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 46

พิธีกรหญิง : ค่ะ แล้วตอนนี้เราก็ออยู่กับน้องที่อยู่ในโครงการอาชีพะทุอาสาณะคะ
เดี่ยวให้น้องแนะนำตัวนิดนึงคะ สวัสดีคะ

นักศึกษา : สวัสดีครับ ผมชื่อนายเอกภักดิ์ ชาวเรือหัก เรียนอยู่ที่
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร ศึกษาอยู่ระดับชั้น ปวช.

พิธีกรชาย : อาชีพะทุอาสาณะคืออะไรครับผม

นักศึกษา : อาชีพะทุอาสาณะคือ ให้เด็กที่มีความสามารถ มีความรู้มาอาสา
มาออกหน่วยอาสาช่วยประชาชน

พิธีกรหญิง : ช่วงเวลาที่เปิดให้บริการประชาชนตั้งแต่วันไหน เวลากี่โมง ะไร
ยังไงบ้างคะ

นักศึกษา : ถ้าเป็นสงกรานต์ ตั้งแต่วันที่ 11 ครับถึงวันที่ 17 เมษา

พิธีกรชาย : ก็คือเลยหลังสงกรานต์ไปอีก ก็สามารรถมาใช้บริการได้ ...วันหยุด
สงกรานต์แบบนี้ไม่นึกถึงครอบครัวที่บ้าน ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ หรือ
ไปเที่ยวกับแฟนอะไรแบบนี้

นักศึกษา : ก็คิดครับ

พิธีกรชาย : อ้าว แล้วทำไมเราไม่ไปละ

นักศึกษา : ก็เรามาร่วมจิตอาสาช่วยประชาชนดีกว่า

พิธีกรหญิง : น้องก็อดรู้สึกยังไงบ้างคะกับการได้ช่วยเหลือคนแบบนี้

นักศึกษา : รู้สึกดีครับ มีความสุข เราเห็นเขายิ้มได้ เราก็ยิ้มได้

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 14 เมษายน 2561)

จากตัวอย่างเป็นบทสนทนาระหว่างพิธีกรกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปฏิบัติงานในโครงการ อาชีวะอาสา การสนทนาการใช้น้ำเสียงที่เป็นมิตร/เป็นกันเอง มีการใช้คำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษาว่า “น้อง” หรือเรียกโดยใช้ชื่อเล่น มีการตั้งคำถามเพื่อสอบถามผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเด็กที่มีน้ำใจออก ปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนในช่วงเทศกาลต่างๆ โดยหวังให้ผู้รับสารเกิดทัศนคติหรือมีมุมมองเชิง บวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

น้ำเสียงในข่าวจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีการใช้น้ำเสียงเพียงแบบเดียวคือ น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ เพราะเนื่องจากวัตถุประสงค์ ของข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการรายงานข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหน่วยงาน สถานศึกษาใน สังเกต และผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 47 ดร.ประชาคม จันทรชิต รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.)
 เปิดเผยว่าโครงการ Chevron Enjoy Science : สนุกวิทย์ พลังคิด เพื่ออนาคต
 ซึ่งนำโดย บริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัดร่วมกับสำนักงาน
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) องค์การพิพิธภัณฑ์
 วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) และสถาบันคีนันแห่งเอเชียจัดโครงการ “Enjoy
 Science : Young Makers Contest 2” หรือนักสร้างสรรค์นวัตกรรมรุ่นใหม่
 ในระดับนักเรียนนักศึกษาสายสามัญและอาชีวศึกษา ร่วมประกวดสิ่งประดิษฐ์เพื่อ
 เสริมสร้างความปลอดภัยในชุมชน โดยสายอาชีวศึกษา รางวัลชนะเลิศเป็นผลงาน
 “หุ่นเตือนภัยร่อนน้ำและแนวปะการัง” จากทีมหอยใหญ่วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์
 ธานี รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ผลงาน Smart motorcycle จากทีม วิทยาลัย
 การอาชีพแจ้ห่ม จังหวัดลำปางและรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ผลงานเนินชะลอ
 ความเร็วปรับระดับอัตโนมัติจากทีมเอราวัณวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ รองเลขาธิการ
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวต่อว่า ประเทศไทยก้าวสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อน
 ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 หนึ่งในปัจจัยสำคัญ
 คือการพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยเฉพาะกำลังคนด้านอาชีวะให้มีความรู้และ

ทักษะที่สอดคล้องกับการทำงานสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่จะปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีขั้นสูงการที่นักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสอศ. เข้าร่วมประกวดแข่งขันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Enjoy Science : สนุกวิทย์ พลังคิด เพื่ออนาคต จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วย ผลักดันสร้างแรงบันดาลใจ ให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้ศึกษาต่อสายอาชีพยกระดับการอาชีวศึกษา ให้ผู้เรียนมีความสามารถมีทักษะที่สอดคล้องกับการทำงาน ประกอบอาชีพในสาขา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมและคณิตศาสตร์หรือสะเต็ม (STEM)

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 22 มกราคม 2561)

จากตัวอย่างเป็นการใช้น้ำเสียงที่จริงจัง/เป็นทางการโดยให้รายละเอียดของโครงการที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้าร่วม และได้รับรางวัล เพื่อให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีการอ้างอิงยุทธศาสตร์ของรัฐบาลมาประกอบเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

3.2.6 เครื่องมือ (Instrumentalities-I)

เครื่องมือ หมายถึง วิธีการสื่อสาร ตลอดจนรูปแบบของถ้อยคำที่สื่อสารจากการวิเคราะห์พบว่าหากพิจารณาช่องทางการสื่อสาร ตัวบทรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์เป็นการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากใช้ระบบเครื่องกลไกไฟฟ้าเป็นหลัก (ศุภรัศมี จิตติกุลเจริญ, 2550: 66) หากพิจารณารูปแบบของถ้อยคำที่ใช้สื่อสารประกอบด้วย 1) การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำเป็นการสื่อสารผ่านคำพูดและตัวเขียนเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเหตุการณ์หรือข้อมูลที่นำเสนอในตัวบทรายการโทรทัศน์พบทั้งการใช้คำพูดและตัวเขียน ส่วนตัวบทข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์พบการใช้ตัวเขียนเท่านั้น 2) การสื่อสารไร้อถ้อยคำ ในรายการโทรทัศน์พบการใช้น้ำเสียง วิธีการพูดเสียงและเพลงประกอบ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว กราฟิกต่างๆ ขณะที่ตัวบทข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์พบการใช้สี ขนาดอักษร แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ รวมถึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์ที่นำเสนอมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 7 แสดงเครื่องมือในการนำเสนอด้วยบทในรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์

เครื่องมือ	การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ
รายการโทรทัศน์	ถ้อยคำที่เป็นคำพูด ถ้อยคำที่เป็นตัวเขียน	น้ำเสียง วิธีการพูด เสียงและเพลงประกอบ ภาพนิ่งและ ภาพเคลื่อนไหว กราฟิกต่างๆ
เว็บไซต์	ถ้อยคำที่เป็นตัวเขียน	ขนาด แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบ เช่น ภาพ กิจกรรม ของผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสื่อแต่ละประเภทที่หน่วยงานภาครัฐเลือกใช้ มีเครื่องมือที่หลากหลายในการถ่ายทอดด้วยบทที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาไปสู่ผู้ชมและผู้อ่าน เช่น การนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ ผู้ผลิตด้วยบทใช้การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำผ่านคำพูดและตัวเขียน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ตัวบทนำเสนอ และใช้การสื่อสารไร้ถ้อยคำผ่านน้ำเสียง ภาพประกอบต่างๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร ส่วนการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ ผู้ผลิตด้วยบทใช้การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำผ่านตัวเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่นำเสนอ และใช้การสื่อสารไร้ถ้อยคำผ่านแบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบต่างๆ เพื่อให้สิ่งที่ต้องการนำเสนอมีความน่าสนใจมากขึ้น

หากพิจารณาในด้านลักษณะภาษาพบว่าผู้ผลิตด้วยบทใช้ภาษาระดับทางการและกึ่งทางการในการนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษาระดับทางการเพื่อให้ข้อมูลที่นำเสนอเกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น ส่วนระดับกึ่งทางการเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้รับสารมากยิ่งขึ้น

3.2.7 บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norms of interaction and interpretation - N) หมายถึง

บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ข้อตกลงอันเป็นความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์ในระหว่างการสื่อสาร และข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความหมายของเนื้อหาในการสื่อสาร ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมในสังคม

ในด้าน**บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์** การพิจารณาด้วยบทที่ผลิตโดยสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว โดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้พบหน้ากัน ผู้รับสารไม่สามารถตอบกลับได้ในทันที และการสื่อสารนี้

สามารถส่งไปยังผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก ผู้ผลิตวาทกรรมเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบด้านการอาชีวศึกษาโดยตรง มีความรู้ความเชี่ยวชาญในข้อมูลด้านการอาชีวศึกษาที่ลึกซึ้งกว่าคนทั่วไป ตลอดจนมีหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ในส่วนผู้รับสารหรือผู้บริหารวาทกรรมที่ผลิตโดยหน่วยงานภาครัฐมักจะยอมรับในความเชี่ยวชาญ และพร้อมจะเชื่อถือในข้อมูลที่ผู้ผลิตวาทกรรมนำเสนอ ซึ่งจะส่งผลต่อมุมมองหรือวิถีคิดที่มีต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับการยอมรับและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอของแต่ละบุคคลมีระดับมากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้รับสารแต่ละคนด้วย คนที่สนใจและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอในระดับมากอาจส่งผลให้เกิดมุมมองด้านบวกต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาและคล้อยตามสิ่งที่ผู้ผลิตตัวบทนำเสนอ แต่หากมีความสนใจและเห็นด้วยกับข้อมูลที่นำเสนอในระดับน้อย ก็อาจไม่ได้ส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองที่บุคคลนั้นมีต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

ในด้าน**บรรทัดฐานของการตีความ** ข้อตกลงอันเป็นที่ยอมรับในการผลิตและบริโภคตัวบทคือ ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคตัวบทต้องยอมรับเรื่องความสำคัญของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา เมื่อผู้รับสารมีความสนใจและเห็นความสำคัญของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงเลือกที่จะเปิดรับข้อมูลที่รายการโทรทัศน์และข้อมูลที่เว็บไซต์นำเสนอ แม้ว่าสิ่งที่นำเสนอในวาทกรรมสื่อภาครัฐจะเน้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในด้านบวก แต่ยังพบว่ามีการใช้ภาษาที่อาจสะท้อนมุมมองด้านลบต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาปะปนอยู่ เมื่อผู้รับสารมีความสนใจที่จะเลือกเปิดรับข้อมูล ย่อมมีความเชื่อมั่นและยอมรับว่าสิ่งที่นำเสนอ นั้นถูกต้อง เป็นจริง ดังนั้นเมื่อผู้ผลิตวาทกรรมมีการใช้ภาษาที่อาจสะท้อนมุมมองด้านลบแม้จะไม่ได้ตั้งใจก็ตาม แต่มุมมองด้านลบที่แฝงมากับตัวบทเหล่านั้นย่อมส่งไปถึงผู้อ่านด้วยเช่นกัน

3.2.8 ประเภทของการสื่อสาร (Genres - G)

ประเภทของการสื่อสาร หมายถึง ประเภทของถ้อยคำหรือตัวบทในการสื่อสาร จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเภทของการสื่อสารในรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดังนี้

ปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse) (Longacre, 1983 อ้างถึงใน เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2543: 4) มีหน้าที่ในการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านทราบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร

อย่างไร ลักษณะดังกล่าวพบในการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 48 ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ได้นำผลงานสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษาของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมจัดนิทรรศการและประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ในงาน Seoul International Invention Fair (SIIF) ณ กรุงโซลประเทศสาธารณรัฐเกาหลีซึ่งจัดโดยสมาคมส่งเสริมการประดิษฐ์และการวิจัยของสาธารณรัฐเกาหลี(Korea Invention Promotion Association : KIPA) โดยมีสิ่งประดิษฐ์จาก 31 ประเทศ จำนวน 591 ผลงานเข้าร่วมประกวด ผลปรากฏว่าผลงานสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษาสามารถคว้า 4 เหรียญทอง จากผลงานอุปกรณ์ช่วยผ่าผลไม้ ของวิทยาลัยการอาชีพบ้านแพ้วเครื่องสลัด น้ำมันระบบเป่าลมร้อน version 4 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรีเตาปิ้ง SME ของวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่และเครื่องบีบน้ำมันปาล์มขนาดครัวเรือน ของวิทยาลัยเทคนิคกระบี่ 1 เหรียญเงิน จากผลงานอุปกรณ์ช่วยถอดจุกปิดแบตเตอรี่ ของวิทยาลัยเทคนิคกระบี่และ 1 เหรียญทองแดง จากผลงานเครื่องป้องกันภัยแก๊สในรถยนต์ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวต่อว่าภายหลังจากการประกวดมีนักธุรกิจให้ความสนใจติดต่อซื้อลิขสิทธิ์เตาปิ้ง SME และอุปกรณ์ช่วยถอดจุกปิดแบตเตอรี่เพื่อนำไปผลิตและจำหน่ายภายในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีด้วย

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 18 มกราคม 2556)

จากตัวอย่างเป็นการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้เล่าเหตุการณ์คือ ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการนำผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้าร่วมในงานนิทรรศการและการประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งได้รับความสนใจและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากนักธุรกิจชาวเกาหลี การเล่าเรื่องดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้ทราบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษา ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร การนำเสนอด้วยบทผ่านผู้เล่าที่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในองค์กรมีส่วนช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ

แม้ว่าจะเป็นการเล่าถึงผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาแต่หากพิจารณาเนื้อหาที่นำเสนอแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ผลักดันหรือเป็นผู้นำผลงานนี้

ตัวอย่างที่ 49 อาจารย์ที่ปรึกษา : โครงการนำยาชักพอกจากเปลือกทุเรียนหมอนทองนี่นะคะ ก็เริ่มจากนักเรียนได้มาปรึกษาว่าจะทำผลงานนวัตกรรมส่งเข้าประกวดรายการหนึ่ง ก็เลยบอกนักเรียนว่าหนูลองดูสิในชุมชนมีอะไร เกิดปัญหาอะไรหนูลองไปสำรวจดูก่อน ตอนที่นักเรียนเข้ามาปรึกษาเราก็มองว่าให้นักเรียนมีแง่คิดหนึ่งคือตรงที่ว่าหนึ่งดูความเป็นไปได้คือเราทำได้ไหมสองเราทำไปแล้วเราเอาไปใช้อะไรได้บ้าง สามความรู้ความสามารถเกินเราไหม แล้วเราจะสามารถทำได้จริงใช้ได้จริงไหมมีโปรเจกหนึ่งที่จำได้ก็คือว่ามีนักเรียนสนใจเรื่องปุ๋ยนะคะ นักเรียนก็มองว่าจะเอาวัสดุจากธรรมชาติไปทำ คือเราก็มองว่าหนึ่งตัวเองไม่ได้จบสาขาด้ำนนั้นโดยตรงเพราะว่าเราเป็นครุวิทย์ ตรงนี้นะคะ ตรงนี้ก็เลยให้นักเรียนลองคิดใหม่ลองเปลี่ยนเรื่อง ตรงที่เป็นครูที่ปรึกษาเราจะต้องให้คำแนะนำคำชี้แนะกับนักเรียนได้ด้วยถ้าตรงนั้นเราก็จะต้องประสานกับผู้เชี่ยวชาญที่อื่น ความเป็นไปได้มันก็จะยุ่งยากเพิ่มขึ้นค่ะสุดท้ายแล้วนักเรียนก็ถามว่า ครูทุเรียนไหมคะ ก็เลยคิดว่า เออ ทุเรียนก็น่าสนใจนะ เพราะว่าตอนนี้สังคมเรา ชุมชนเราก็ขายทุเรียนกันเยอะ ตามท้องตลาดก็จะมีเปลือกทุเรียนค่อนข้างมาก การเก็บการอะไรต่างๆ ก็จะมีทั้งขยะก็ลำบาก แล้วอีกอย่างพอเป็นขยะจากเปลือกทุเรียนก็จะเป็นอะไรที่ค่อนข้างเหม็นพอนักเรียนบอกก็เลยให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าว่าคุณสมบัติของเปลือกทุเรียนมันมีอะไรบ้าง นักเรียนก็หาข้อมูลกันมาต่าง ๆ นานาว่าเอาไปทำอะไร สุดท้ายนักเรียนก็บอกว่ามันมีส่วนผสมของเซลลูโลสค่อนข้างมากนะคะครูแล้วก็มีมันสามารถสกัดเป็น cmc ซึ่งไอ้ตัว cmc ที่ว่านี่มันเป็นส่วนผสมของน้ำยา

ทำความเข้าใจความสะอาดหลากหลายชนิด นักเรียนก็เลยมาลงความเห็นที่
ทำน้ำยาซักฟอก

(รายการเดินหน้าประเทศไทยวิทยุทีน, 20 พฤษภาคม 2561)

จากตัวอย่างเป็นการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้เล่าเหตุการณ์อาจารย์ที่ปรึกษา
โครงการที่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำโครงการผลิตน้ำยาซักฟอกจากเปลือกทุเรียนหมอนทองซึ่ง
เป็นผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา การเล่าเรื่องดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความเป็นมาของการทำ
โครงการนี้ว่ามีจุดเริ่มต้นอย่างไร มีรายละเอียดของการพัฒนาโครงการว่าผ่านขั้นตอนใดบ้าง ซึ่งแสดง
ให้เห็นความคิดริเริ่มของผู้เรียนอาชีวศึกษา การนำเสนอด้วยบทผ่านผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมกับ
โครงการ สามารถให้รายละเอียดได้อย่างครบถ้วนชัดเจนทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือมาก
ขึ้น

ปริจเฉทแสดงความคิดเห็น หรือทัศนปริจเฉท (expository discourse) (Longacre, 1983
อ้างถึงใน เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2543: 5)เป็นการสื่อสารที่ผู้เขียนสามารถสอดแทรกความคิดเห็นหรือ
ทัศนคติของตนเข้าไปได้ มักพบในการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 50 พิธีกร : คุณผู้ชมครับการที่เราได้มาเรียนรู้ในหลักสูตรที่เข้มข้นนะครับทั้งทฤษฎี
และปฏิบัติเนี่ยจะสามารถสร้างนักคิดหรือว่านักประดิษฐ์รุ่นใหม่ๆ
ขึ้นมาได้อย่างแน่นอนครับ อย่างในวันนี้ครับที่ผมพาคุณผู้ชมมาดู
เป็นช่างอุตสาหกรรมฐานวิทยาศาสตร์นะครับ ที่พวกเขาสามารถ
สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้น่าสนใจเลยนะครับ ผมเชื่อว่าในอนาคต
นี่องๆ เหล่านี้แหละครับจะสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ
มาให้พวกเราได้เห็นแล้วก็ได้กันอย่างแน่นอนเลย

(รายการอาชีพอะทิวเตอร์, 15 ธันวาคม 2555)

จากตัวอย่างเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารหรือพิธีกรแทรกความคิดเห็นของตนเข้าไปได้ โดยให้
ความคิดเห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะความสามารถที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาได้ ความ
คิดเห็นดังกล่าวช่วยสนับสนุนให้เห็นภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น

ปริชญาโน้มน้าว หรือปราศรัยปริชญา (hortatory discourse) (Longacre, 1983 อ้างถึงใน เทพี จรัสจรุงเกียรติ, 2543: 5) เป็นการแนะนำ ชักชวนหรือโน้มน้าวเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ มักพบในการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 51 ถ้าดูจากภาพรวมทั้งหมดที่สองท่านกล่าวมาเนี่ย หน่วยงานภาครัฐเองกำลังจะทำให้ เด็กสายอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการช่วยเหลือชุมชน ทำตัวเองให้เกิด ประโยชน์แล้วก็ตัวเองได้เรียนสายอาชีพ การ์ตูนเรื่องของความมั่นคงในหน้าที่การ งาน ในสายอาชีพด้วยเป็นเรื่องดีๆ ที่อยากให้ทุกคนช่วยกันให้การสนับสนุนด้วยนะ ครับ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 5 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 52 ถ้าเราจบไปครับ สายสามัญต้องต่อเป็นสายตรงอย่างเดียว ต้องไปต่ออย่างเดียวครับ ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ถ้าเป็นอาชีพะก็สามารถออกไปรับเหมา ทำงานเอง หรือต่อโรงงานหรือว่าเรียนต่อก็จะสามารถต่อยอดความสำเร็จของเราขึ้นไปได้ครับ ก็อยากให้เราเรียนกันครับ เพราะว่าเป็นช่วงที่สามารถประสบความสำเร็จได้ไวกว่า เรียนสายสามัญครับ

(รายการอาชีพะทูเดอะฟิวเจอร์, 22 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารมีการชักชวนหรือโน้มน้าวให้เห็นความสำคัญของการมาเรียนสายอาชีพศึกษา ตลอดจนชักชวนให้เข้ามาเรียนในสายอาชีพศึกษา

หรือพิธีกรแทรกความคิดเห็นของตนเข้าไปได้ โดยให้ความคิดเห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะความสามารถที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาได้ ความคิดเห็นดังกล่าวช่วยสนับสนุนให้เห็นภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษาองค์ประกอบในการสื่อสารของวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตโดยสื่อภาครัฐ ทั้งรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์ ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย การลำดับวัจนกรรม น้ำเสียง เครื่องมือ บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทการสื่อสาร พบว่าองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียน

อาชีวศึกษา ได้แก่ 1) ฉาก 2) ผู้ร่วมเหตุการณ์ 3) เครื่องมือ 4) น้ำเสียง และ 5) บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ฉาก เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่การนำเสนอ กล่าวคือรายการโทรทัศน์สามารถนำเสนอสู่ผู้รับสารได้ในวงกว้างและสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ส่วนเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานราชการที่มีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นข้อมูลที่เน้นการประกอบสร้างภาพด้านบวกที่ปรากฏ ย่อมส่งผลต่อความคิดและมุมมองของคนในสังคม

ผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยเฉพาะผู้ส่งสาร กล่าวคือทั้งรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์มีผู้ส่งสารหลายกลุ่ม ได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอาชีวศึกษา เช่น ผู้บริหารสถาบัน อาจารย์, บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ เช่น หัวหน้างาน และตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาเอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ส่วนผู้รับสารมักเป็นผู้ที่มีความสนใจและต้องการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงเชื่อมั่นและยอมรับว่าข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอเป็นความจริง

เครื่องมือ โดยเฉพาะภาษาที่ผู้ผลิตตัวบทใช้ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจนระดับภาษาทั้งการนำเสนอแบบเป็นทางการ และแบบใกล้ชิดสนิทสนม ล้วนส่งผลให้ผู้อ่านเชื่อและยอมรับสิ่งที่ผู้ผลิตนำเสนอ

น้ำเสียง การใช้น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการเมื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นทางการ เช่น การนำเสนอข่าวในเว็บไซต์ และการใช้น้ำเสียงเป็นมิตร/เป็นกันเองของพิธีกรในรายการโทรทัศน์ มีส่วนในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับสาร

บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ ส่งผลให้ผู้รับสารยอมรับในความเชี่ยวชาญหรือความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตวาทกรรมซึ่งก็คือหน่วยงานภาครัฐ และการที่ผู้รับสารมีความสนใจที่จะเปิดรับข้อมูลจึงพร้อม ที่จะเชื่อถือในข้อมูลที่ตัวบทนำเสนอ ดังนั้นภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์ย่อมส่งผลต่อความคิดหรือมุมมองของคนในสังคม

หลังจากที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสารของวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตโดยสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์แล้ว ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสรุปให้เห็นวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม โดยแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การผลิตและกระจายตัวบทและ 2) การบริโภครวมและการตีความตัวบทดังนี้

การผลิตและกระจายตัวบท รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการและข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผลิตโดยหน่วยงานภาครัฐที่มีความน่าเชื่อถือ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของตัวบทนอกจากจะเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา มีการแนะนำโน้มน้าวให้ผู้สนใจเข้าศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาแล้ว ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานต่างๆ เพื่อสร้างภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐด้วย การนำเสนอเนื้อหาเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้รับสารไม่สามารถโต้ตอบได้ในทันที การผลิตตัวบทมีกระบวนการกลั่นกรองหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเน้นการนำเสนอเนื้อหาด้านบวก แต่ยังพบว่ามี การปรากฏภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ส่วนการกระจายตัวบท รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการและข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถกระจายสู่ผู้อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเข้าถึงผู้อ่านได้ในวงกว้าง ผู้รับสารทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่รายการและเว็บไซต์นำเสนอได้ ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีส่วนประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบด้านบวก รวมถึงการใช้ภาษาที่อาจสะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยที่ผู้เขียนจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การนำเสนอดังกล่าวนับว่าเป็นวาทกรรมสาธารณะที่เข้าถึงผู้อ่านได้ทุกกลุ่ม นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความคิด ทศนคติของผู้อ่านต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาตามที่ผู้ผลิตนำเสนอ

การบริโภครวมและการตีความตัวบท ผู้บริโภคตัวบทคือผู้ชมรายการโทรทัศน์และผู้อ่านข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ แม้ว่าผู้รับสารทุกคนสามารถเข้าถึงตัวบทได้ แต่ในความเป็นจริงผู้บริโภคตัวบทจะเป็นผู้ที่มีความสนใจหรือต้องการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาซึ่งมีผู้สนใจในปริมาณน้อย ดังนั้นแม้ตัวบทจะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก แต่เมื่อผู้บริโภคตัวบทให้ความสนใจน้อย จึงทำให้รับรู้ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้น้อยกว่าภาพด้านลบ ส่วนการตีความตัวบทเมื่อผู้บริโภคตัวบทเลือกเปิดรับเนื้อหาที่รายการและเว็บไซต์นำเสนอจึงมักตีความว่าเนื้อหานั้นเป็นความจริงที่น่าเชื่อถือจึงยอมรับและคล้อยตามข้อมูลนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเนื้อหาด้านลบหรือด้านบวก ประเด็นสำคัญคือในการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกยังปรากฏภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในรายการโทรทัศน์ แม้ผู้ส่งสารอาจต้องการสื่อให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่การนำเสนอในลักษณะนี้อาจเป็นการ

สื่อสารความคิดด้านลบไปสู่ผู้รับสาร เมื่อผู้อ่านได้รับการตอกย้ำความคิดดังกล่าวซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องจึงมีส่วนทำให้เกิดมุมมองเชิงลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐข้างต้น สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมของตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

องค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าวประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
ฉาก (Setting and scene - S)	- การนำเสนออย่างโดดเด่นชัดเจนเป็นประเด็นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์, มติชน - นำเสนอในรูปแบบข่าวและรายงานพิเศษ	- การนำเสนอในส่วนของหน้าในของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์, มติชน - นำเสนอในรูปแบบข่าวและคอลัมน์	- รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ ออกอากาศทางช่อง NBT ทุกวันเสาร์ เวลา 13.35 -14.00 น. - รายการเดินหน้าประเทศไทย ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ทุกวัน เวลา 18.00 น.	เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (www.vec.go.th)
ช่วงเวลาที่เกี่ยวข้อง อยู่ในช่วงที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเรียนอาชีวศึกษา				
ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants - P)	ผู้ส่งสาร - ผู้สื่อข่าว, บรรณาธิการข่าว, วีโรเตอร์	ผู้ส่งสาร - ผู้สื่อข่าว, บรรณาธิการข่าว, วีโรเตอร์, นักเขียนคอลัมน์	ผู้ส่งสาร - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, เลขาธิการ คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา,	ผู้ส่งสาร - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, เลขาธิการ คณะกรรมการ

องค์ประกอบใน การสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าว ประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
			ผู้บริหารสถานศึกษา, อาจารย์, เจ้าหน้าที่ จากสถาน ประกอบการ, ผู้เรียน อาชีวศึกษา, ผู้ดำเนินรายการ	การอาชีวศึกษา, กลุ่ม ประชาสัมพันธ์ สำนักงาน คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา
	ผู้รับสาร - ประชาชนทั่วไป	ผู้รับสาร - ประชาชนทั่วไป โดยมากมักเป็นผู้ที่ สนใจด้านการศึกษา/ อาชีวศึกษา	ผู้รับสาร - นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา, ผู้ปกครอง, ประชาชน ที่สนใจด้าน อาชีวศึกษา	ผู้รับสาร - ประชาชนที่สนใจ ด้านอาชีวศึกษา, ผู้ที่ต้องติดต่อ/ ประสานงานกับ หน่วยงาน
จุดมุ่งหมาย (Ends - E)	- เน้นเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร/รายงาน ข้อเท็จจริงในการ นำเสนอข่าว อาจมีการแสดง ความคิดเห็นของใน ส่วนรายงานพิเศษ ซึ่งประเด็นข่าวที่ นำเสนอมักมี ผลกระทบสูง และ ดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่าน	- เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร/ รายงานข้อเท็จจริง/ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการศึกษา และเรื่องอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องกับ การอาชีวศึกษา	- ผลักดันนโยบายของ รัฐ - นำเสนอภาพด้านบวก ของหน่วยงานภาครัฐ สู่สังคม - เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการ อาชีวศึกษา/ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการ อาชีวศึกษา	- นำเสนอผลงาน ของหน่วยงานรัฐ ในด้านการ อาชีวศึกษา - ผลักดันนโยบาย ของรัฐ - นำเสนอภาพ ด้านบวกของ หน่วยงานภาครัฐสู่ สังคม

องค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าวประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
การลำดับวาทกรรม (Act sequences - A)	- เน้นวาทกรรมการบอกเล่าเนื่องจากเป็นการรายงานเหตุการณ์/ข้อเท็จจริง	- การรายงานเหตุการณ์/ข้อเท็จจริงจะใช้วาทกรรมการบอกเล่า - การแสดงความคิดเห็นในส่วนคอลัมน์ต่างๆ จะใช้วาทกรรมที่หลากหลาย เช่น วาทกรรมชื่นชม, วาทกรรมแนะนำ, วาทกรรมยืนยัน	- ใช้วาทกรรมที่หลากหลาย เช่น วาทกรรมการทักทาย, วาทกรรมการบอกเล่า, วาทกรรมชื่นชม, วาทกรรมการอธิบาย, วาทกรรมการถาม. วาทกรรมการโน้มน้าวใจ	- ใช้วาทกรรมการบอกเล่าเนื่องจากเป็นการรายงานเหตุการณ์/ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
น้ำเสียง (Key - K)	- น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ ในส่วนเนื้อหาข่าว - น้ำเสียงกึ่งทางการ ในส่วนพาดหัวข่าว	- น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ ในส่วนเนื้อหาข่าว - น้ำเสียงกึ่งทางการ ในส่วนพาดหัวข่าว - น้ำเสียงเป็นกันเอง ในส่วนคอลัมน์	- น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ ในส่วนที่นำเสนอข้อมูล - น้ำเสียงเป็นกันเองใน ส่วนที่เป็นการสนทนา	- น้ำเสียงจริงจัง/เป็นทางการ เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อมูล/เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
เครื่องมือ (Instrumentalities - I)	การสื่อสารโดยใช้อ้อยคำ: มีการใช้ตัวเขียนดังนี้ พาดหัวข่าว : มีการ	การสื่อสารโดยใช้อ้อยคำ: มีการใช้ตัวเขียนดังนี้ พาดหัวข่าว : มีการ	การสื่อสารโดยใช้อ้อยคำ: มีการใช้เสียงพูด และตัวเขียนเพื่อนำเสนอ	การสื่อสารโดยใช้อ้อยคำ: มีการใช้ตัวเขียนดังนี้ หัวข้อข่าว : มีการ

องค์ประกอบใน การสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าว ประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
	ใช้ภาษาเพื่อสร้างความสนใจ ดึงดูดให้อยากติดตามข่าว เนื้อหาข่าว : มีการใช้ภาษาระดับทางการในการรายงานเหตุการณ์ รายงานพิเศษ : ใช้ภาษาถึงทางการเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ	ใช้ภาษาเพื่อสร้างความสนใจ ดึงดูดให้อยากติดตามข่าว เนื้อหาข่าว : มีการใช้ภาษาระดับทางการในการรายงานเหตุการณ์ คอลัมน์ : ใช้ภาษาระดับถึงทางการเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ	เนื้อหาในรายการ	ใช้ภาษาระดับทางการและถึงทางการ เนื้อหาข่าว : มีการใช้ภาษาระดับทางการในการรายงานเหตุการณ์
	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ : มีการใช้ สี ขนาด อักษร แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ : มีการใช้ สี ขนาด อักษร แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ : มีการใช้น้ำเสียง วิธีการพูด เสียงและเพลงประกอบ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และ การใช้กราฟิกต่างๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น	การสื่อสารไร้ถ้อยคำ : มีการใช้ สี ขนาดอักษร แบบอักษร การจัดหน้า ภาพประกอบ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและทำให้ผู้อ่านใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบใน การสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าว ประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
	- เป็นสื่อสิ่งพิมพ์		- เป็นสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ประเภทโทรทัศน์	- เป็นสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ประเภทเว็บไซต์
บรรทัดฐานการ ปฏิสัมพันธ์และการ ตีความ (Norms of interaction and interpretation - N)	- การสื่อสารทาง เดียว ผู้รับสารไม่ สามารถ ตอบโต้ได้ทันที - ผู้ผลิตวาทกรรมมี ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็น แหล่งข้อมูลที่มี ความถูกต้อง มี กระบวนการ นำเสนอข้อมูล ข่าวสารอย่างเป็น ขั้นตอน - ผู้รับสารมักตีความ ว่าสิ่งที่นำเสนอเป็น ความจริง	- การสื่อสารทางเดียว ผู้รับสารไม่สามารถ ตอบโต้ได้ทันที - ผู้ผลิตวาทกรรมมี ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็น แหล่งข้อมูลที่มีความ ถูกต้อง มี กระบวนการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารอย่าง เป็นขั้นตอน - ผู้รับสารมักตีความ ว่าสิ่งที่นำเสนอเป็น ความจริง	- การสื่อสารทางเดียว ผู้รับสารไม่สามารถ ตอบโต้ได้ทันที - ผู้ผลิตวาทกรรมมี ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็น หน่วยงานภาครัฐ จึงน่าจะเป็น แหล่งข้อมูลที่มีความ ถูกต้อง มีกระบวนการ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร อย่างเป็นขั้นตอน - ผู้รับสารมักตีความว่า สิ่งที่นำเสนอเป็น ความจริง	- การสื่อสารทาง เดียว ผู้รับสารไม่ สามารถตอบโต้ได้ ทันที - ผู้ผลิตวาทกรรม มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็น หน่วยงานภาครัฐ จึงน่าจะเป็น แหล่งข้อมูลที่มี ความถูกต้อง มี กระบวนการ นำเสนอข้อมูล ข่าวสารอย่างเป็น ขั้นตอน - ผู้รับสารมัก ตีความว่าสิ่งที่ นำเสนอเป็น ความจริง
ประเภทของการ สื่อสาร (Genres - G)	- ปริชเฉพเรื่องเล่า เพื่อนำเสนอข้อมูล/ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	- ปริชเฉพเรื่องเล่า เพื่อนำเสนอข้อมูล/ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	- ปริชเฉพแสดงความ คิดเห็น ในประเด็นที่ เกี่ยวกับการ	- ปริชเฉพเรื่องเล่า เพื่อนำเสนอ ข้อมูล/เหตุการณ์

องค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING)	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	ข่าว/รายงานพิเศษ (หน้าหนึ่ง)	ข่าว/คอลัมน์ (หน้าใน)	รายการโทรทัศน์	ข่าวประชาสัมพันธ์ ในเว็บไซต์
	- ลักษณะการสื่อสารคล้ายกับข่าวอาชญากรรม	- ปริเฉทแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับการอาชีวศึกษา - ลักษณะการสื่อสารเป็นข่าวประชาสัมพันธ์	อาชีวศึกษา - ปริเฉทโน้มน้ำหนักส่วนการชักชวนให้มาเรียนสายอาชีวศึกษา	ที่เกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในการสื่อสาร (SPEAKING) ตามทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร จะพบว่าการที่จะเกิดตัวบทขึ้นนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นมาได้เอง แต่ถูกล้อมรอบด้วยวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลายส่วนองค์ประกอบแต่ละส่วนนอกจากจะสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ยังมีผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนของคนในสังคม เช่น ภาพตัวแทนที่นำเสนอในข่าวหน้าหนึ่ง น่าจะได้รับความสนใจเพราะนำเสนอในพื้นที่ที่ผู้อ่านข่าวมักจะอ่านเป็นส่วนแรก นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ขณะที่ภาพตัวแทนที่นำเสนอในข่าวหน้าในน่าจะมีส่วนที่ผู้รับสารจำนวนน้อยกว่า กล่าวคือ มักจะเป็นผู้ที่มีความสนใจด้านการศึกษา/อาชีวศึกษา จึงทำให้ภาพตัวแทนในข่าวหน้าในมีผลต่อความคิดของผู้อ่านน้อยกว่าภาพตัวแทนที่นำเสนอในข่าวหน้าหนึ่ง ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐ ถึงแม้จะพยายามนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเชิงสนับสนุนผ่านรายการและเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ แต่ผู้รับสารหรือผู้ที่เข้าถึงข้อมูลมักเป็นผู้ที่มีความสนใจด้านการศึกษา/อาชีวศึกษาจึงทำให้ภาพตัวแทนกลุ่มดังกล่าวน่าจะส่งผลต่อความคิดของผู้อ่านได้น้อยเช่นกัน ดังนั้น ผลการศึกษาในบทนี้จึงแสดงให้เห็นความสำคัญของวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมที่มีต่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมทั้งสองกลุ่มในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ และผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) ที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการผลิตและการบริโภคตัวบทตามลำดับ

บทที่ 4

การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคของตัวบท วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาค (semantic macrostructure) ในตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ตามแนวคิดของฟาน ไดก์ (van Dijk, 2009) เพื่อแสดงให้เห็นโครงสร้างของตัวบทแต่ละประเภท ปริมาณของตัวบท ตลอดจนใจความสำคัญที่ตัวบทวาทกรรมเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษานำเสนอ การวิเคราะห์ส่วนนี้ช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคของตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชน 2) การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคของตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคของตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชน

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรวมของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันว่ามีโครงสร้างการนำเสนออย่างไร นำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในปริมาณเท่าไร และนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นใดบ้างใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง 2) โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าใน 3) ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1.1 โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง มาลี

บุญศิริพันธ์ (2550: 65-66) กล่าวว่า เนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันเปรียบเสมือนหน้าร้านที่เป็นตัวโชว์ข่าวที่สำคัญยิ่ง และเป็นพื้นที่สงวนไว้สำหรับการรายงานข่าวเด่นประจำวันที่มีความสด และมีความสำคัญตามหลักการประเมินคุณค่าข่าว ที่สอดคล้องกับนโยบายข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ นอกจากนี้เนื้อหาข่าวและภาพข่าวต่างๆ ล้วนมีคุณค่าข่าวสูง การคัดเลือกและการนำเสนอทั้งข่าวและ

ภาพข่าวจะต้องมีการพิจารณารายละเอียดอย่างถี่ถ้วน เพราะหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันเป็นหน้าที่สามารถดึงดูดให้ผู้คนเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ด้วย

ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอเนื้อหาในหน้าหนึ่งนอกจากจะมีการนำเสนอข่าว ภาพข่าวที่สร้างความสนใจของผู้อ่านแล้ว ยังมีเนื้อหาประเภทอื่นๆ เช่น รายงานพิเศษ และเนื่องจากหน้าหนึ่งมีพื้นที่จำกัด หนังสือพิมพ์จึงให้ผู้อ่านติดตามเนื้อหาในหน้าอื่นๆ ต่อไป ซึ่งเนื้อหาที่ต่อเนื่องจากการนำเสนอในหน้าหนึ่งนั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยรวมเป็นส่วนเดียวกับเนื้อหาหน้าหนึ่งด้วย ตามที่นรินทร์ นำเจริญ (2549: 209-235) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบโดยทั่วไปของข่าวหนังสือพิมพ์ ว่ามี 4 ส่วน แต่ในบางครั้ง อาจจะไม่ปรากฏองค์ประกอบทุกส่วนก็ได้ องค์ประกอบดังกล่าวอาจสรุปได้ดังนี้

พาดหัว (Headline) คือ ส่วนแรกที่ผู้อ่านจะเห็นเมื่ออ่านข่าว การพาดหัวมักบอกเรื่องราวข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแบบสั้นๆ โดยทั่วไปพาดหัวข่าวมักใช้คำที่ดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านมากที่สุด

ความนำ (Lead) คือ ย่อหน้าแรกที่อยู่ถัดจากพาดหัวข่าว ลักษณะของความนำสาระสำคัญทั้งหมดของเหตุการณ์มาเขียน ปกติจะมีลักษณะเหมือนการขยายความพาดหัว

ส่วนเชื่อม (Neck) คือ ข้อความที่เชื่อมจากความนำไปสู่ตัวเนื้อหาข่าว เพื่อให้ทำให้เกิดการดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่อง นักวิชาการทางวารสารศาสตร์หลายท่านจัดส่วนเชื่อมเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา ส่วนเชื่อมมักปรากฏในข่าวบางประเภท เช่น ข่าวต่อเนื่องหรือข่าวที่มีความซับซ้อน

เนื้อหา (Body/Detail) คือ ส่วนสำคัญที่ให้รายละเอียดของข้อเท็จจริงที่ผู้สื่อข่าวรวบรวมมาได้ เนื้อหาข่าวอาจมีการแทรกบทสัมภาษณ์และนำเสนอเรื่องราวโดยละเอียด

นอกจากนี้ยังพบการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่เป็นการรายงานพิเศษ หรือสcoopข่าว (Scoop) ที่เป็นรูปแบบการนำเสนอข่าวในลักษณะที่มีเนื้อหาสาระมากกว่าข่าวทั่วไป มีการเจาะจงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งนอกจากนี้ยังเป็นข่าวกรณีใดกรณีหนึ่งที่มีความขัดแย้ง หรือการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวนั้นหลากหลาย โดยสcoopข่าวจะให้รายละเอียดข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ลึกซึ้ง และรอบด้านกว่าการรายงานข่าวธรรมดาที่ไม่สามารถเสนอแง่มุมและรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ชมได้ใช้วิจารณญาณวิเคราะห์เหตุการณ์ด้วยทักษะของตนเอง โดยปกติการทำสcoopข่าวมักจะเลือกข่าวในประเด็นสำคัญ และมีเนื้อหาสาระที่อยู่ในความ

สนใจของคนในสังคม (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2542: 17) เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอ ตัวอย่างของเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ดังนี้

ภาพที่ 17 แสดงตัวอย่างข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน
 ที่มา : เดลินิวส์ 17 มกราคม 2558

รอดรวงจรปิดมัตตัวนร.นักเลง

จากกรณีนักเรียนช่างกล 2 สถาบัน เป็นก๊อ้งของเอกชน อยู่ระหว่างการประสานซื้อคัง อาวุธครบมือทั้งปืนปากกาและมีด ยก พวกเขาจะลอบบอมกัน บริเวณป้ายรถประจำทาง หน้าวัดสร้อยทอง ถนนประชาราษฎร์สาย 1 แขวงและเขตบางซื่อ ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บรวม 7 คน ในจำนวนนี้บาดเจ็บสาหัส 2 คน พักรักษาตัวอยู่ที่ รพ.เกษมราษฎร์ ประชาชื่น และ รพ.วชิรพยาบาล นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.บางโพ สามารถควบคุมตัวนักเรียนช่างกลทั้ง 2 สถาบัน ที่ก่อเหตุไว้ได้รวม 11 คน พร้อมอาวุธมีดจำนวนมาก เบื้องต้นจากการสอบสวนทั้งสองฝ่ายต่างปฏิเสธว่าฝ่ายตนเองไม่ได้เป็นคนเริ่มลงมือก่อเหตุก่อน ตำรวจจึงยังไม่แจ้งข้อหาใคร ต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้ชัดเจน เนื่องจากทั้งหมดเป็นเยาวชน ก่อนประสานผู้ปกครองรับตัวกลับไป ในเวลาต่อมากลับเกิดเหตุ นักเรียนช่างกล หนึ่งในสถาบันที่มีเรื่องกัน ถูกยิงเสียชีวิต บริเวณหน้าร้านขายวัสดุก่อสร้าง ถนนติวานนท์ซอย 1 อ.เมือง จ.นนทบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจ สก.เมืองนนทบุรี สืบเนิษฐานนำเป็นคู่ปรับต่างสถาบันตามมาอีก หลังทั้งสองสถาบันเพิ่งทะเลาะวิวาทกันสด ๆ ร้อน ๆ ความที่เสนอข่าวไปแล้วนั้น

ความคืบหน้า เมื่อเวลา 15.00 น. วันที่ 9 ธ.ค. พ.ต.อ.ธนกรนต์ ก้อนแก้ว ผกก.สน.บางโพ เปิดเผยว่า ช่วงเช้าที่ผ่านมา พล.ต.ต.วิชาญวัชร บริรักษ์กุล ผบก.น.1 ได้เดินทางมาร่วมประชุมคดีกลางคดี เพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย โดยเบื้องต้นจากการสอบสวนนักเรียนทั้งสองฝ่าย ที่ควบคุมตัวมาได้ 11 คนนั้น ยังให้การขัดทอลไปมาว่า อีกฝ่ายเป็นคนเริ่มลงมือก่อเหตุก่อน ส่วนสาเหตุ นั้นคาดว่าน่าจะเกิดจากการเขม่นกันมาก่อนหน้านี้ และประกอบกับวันดังกล่าวนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน น่าจะมามองสาวโรงเรียนที่อยู่แถวที่เกิดเหตุ ทำให้เกิดการเขม่นกันขึ้นอีก ทั้งนี้ต้องรอสอบปากคำพยานแวดล้อม ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งสองฝ่ายอีกครั้ง เบื้องต้นทราบว่ามีคนเห็นเหตุการณ์ช่วงก่อนเกิดเหตุหลายคน ซึ่งน่าจะทำให้รูปคดีมีความสมบูรณ์แบบ สำหรับในส่วนของก๊อ้งวงจรปิดมัตตัวนร.นักเลงที่ฝ่ายสืบสวนตรวจสอบแล้ว พบว่าช่วงที่เกิดเหตุมีก๊อ้งวงจรปิดของ กทม. อยู่ 1 ตัว ซึ่งต้องรอวันอังคารเพื่อขอรูปภาพ เพราะเวลานี้ติดช่วงวันหยุดราชการ ส่วนภายในวัดสร้อยทอง พ.ต.อ.ธนกรนต์ เปิดเผยต่อว่า ในส่วนของผู้ได้รับบาดเจ็บนั้น เวลาที่ได้ออกจากโรงพยาบาลเกือบหมดแล้ว โดยนักเรียนที่บาดเจ็บสาหัส ซึ่งโดนพื้นที่ที่ศีรษะนั้น เวลายังคงพักรักษาตัวอยู่ที่ รพ.วชิรพยาบาล แพทย์รักษาจนอาการปลอดภัย อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบสวนคนเจ็บทุกคนเรียบร้อย ทุกคนก็ต่างให้การขัดทอลกันไปมาเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามคนที่บาดเจ็บ ยังไม่สามารถชี้ตัวผู้ก่อเหตุได้ เพราะได้รับบาดเจ็บบริเวณดวงตาย ซึ่งกรณีนี้ต้องใช้เวลาอีกสักกระยะ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเร่งรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนอย่างละเอียด ก่อนจะแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้กระทำความผิดต่อไป

ด้านความคืบหน้าเหตุการณ์ต่อเนื่องที่นักเรียนช่างกล หนึ่งในสถาบันที่มีเรื่องกัน ถูกยิงเสียชีวิต บริเวณหน้าร้านขายวัสดุก่อสร้าง ถนนติวานนท์ซอย 1 อ.เมือง จ.นนทบุรี นั้น พล.ต.ต.ธนาชุตม์ วุฒิจรัสฐาภรณ์ ผบก.จ.จ.นนทบุรี พร้อม พ.ต.อ.ไตรรงค์ ศิวพรรณ ผกก.สก.เมืองนนทบุรี ได้เรียกประชุมชุดคดีกลางคดี โดยเน้นย้ำให้ฝ่ายสืบสวนเร่งลงพื้นที่เกิดเหตุ ตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดเพิ่มเติม หลังจากล่าสุดได้ภาพจากกล้องวงจรปิดบริเวณใกล้เคียงที่เกิดเหตุ เห็นภาพคนร้าย 2 คน ชีกรก จอย. ซ้อนท้ายกันมา แล้วพยายามเข้ามาปาดหน้าผู้ตายเป็นรายคน แต่ภาพที่ได้ยังไม่มีความชัดเจน ขณะนี้ประสานให้ช่างเทคนิคทำการขยายภาพให้มีความชัดเจนขึ้น เพื่อจะนำไปสู่การขออนุมัติศาลออกหมายจับต่อไป

พล.ต.ต.ธนาชุตม์ กล่าวต่อว่า อย่างไรก็ตามหลังเกิดเหตุ ได้สั่งการให้ พ.ต.ท.ศิริวัฒน์ ศิพ รอง ผกก.ป.สก.เมืองนนทบุรี จัดกำลังสายตรวจ เข้าตรวจจุดจุดเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งบริเวณป้ายรถประจำทาง และทางสรรพสินค้า หากพบกลุ่มนักเรียนจับกลุ่มกันเป็นจำนวนมาก ให้เข้าไปตรวจสอบอย่างละเอียด ทั้งนี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ จากการสอบปากคำทั้งญาติ รวมทั้งเพื่อนคนตาย ทำให้ทราบว่าคนลงมือน่าจะเป็นกลุ่มนักเรียนสถาบันคู่ปรับที่มีเรื่องยกพวกทะเลาะวิวาทกันก่อนหน้าเกิดเหตุดังกล่าวครั้งนี้นี่เอง 1 วัน ท้องที่ สน.บางโพ แม้คนตายจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ก็น่าจะถูกยิงเพราะใส่เสื้อสีของโรงเรียน.

ภาพที่ 19 แสดงตัวอย่างข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน

ที่มา : เดลินิวส์ 10 ธันวาคม 2555, หน้า 15

ชาวคราวที่คน ขับรถ หรือครู ประจำรถ “ลิ้ม” นัก เรียนเล็กๆ ไว้ในรถ จน ทำให้เด็กต้องเสียชีวิต มีปรากฏให้เห็นอยู่เป็น ระยะเวลา เพื่อป้องกันปัญหา ดังกล่าว นักศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงประดิษฐ์อุปกรณ์ ช่วยเหลือเด็กที่ติดใน รถยนต์ เพื่อลดการ สูญเสียชีวิตน้อยๆ โดย นายชัยพฤกษ์ เสรี รักษ์ เชาวธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระบุว่า อุปกรณ์ช่วย

โจอาชีวะปล่อยของ

ผุดผลงาน ‘ช่วยเด็กถูกลิ้มในรถ’

เหลือเด็กขณะติดในรถยนต์ เป็นผลงานของ นักศึกษาอาชีวศึกษา และจากที่ทดลองใช้ ได้ผล นำพอใจอย่างยิ่ง ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ทั้ง 3 ชิ้น ได้แก่ “เครื่องป้องกันเด็กติดในรถ” ของ วิทยาลัย เทคนิก (วท.) ฉะบอง, “เครื่องควบคุมก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ในรถยนต์ (ชีวิตที่ถูกลิ้ม)” ของ วท.นครปฐม และ “เครื่องทำลายกระจก รรถยนต์ กรณีรถยนต์ตกน้ำ” ของ วิทยาลัย สารพัดช่าง (วช.) อุบลราชธานี

เครื่องป้องกันเด็กติดในรถของ วท.ฉะบอง เหมาะติดตั้งในรถตู้เพื่อแจ้งเตือนว่าภายในรถ ยังมีคนติดค้าง เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินประมกณ

30 บาท จะมีลำโพงไซเรนดังจากตัวรถ ประตูลง จะเปิดอัตโนมัติ และส่งเอสเอ็มเอสไปยังโทรศัพท์ 5 หมายเลข พร้อมแจ้งพิกัดสถานที่ของตัวรถ สำคัญควบคุมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในรถยนต์ ของ วท.นครปฐม จะใช้อุปกรณ์ควบคุมก๊าซ คาร์บอนในรถยนต์ เครื่องจะทำงานอัตโนมัติเมื่อ มีผู้ติดอยู่ในรถ และมีค่าคาร์บอนมากเกินไป ทำให้ ผู้ติดอยู่ในรถรู้สึกอึดอัด และเครื่องทำลายกระจก รรถยนต์ กรณีรถยนต์ตกน้ำ หรือมีผู้ติดอยู่ในรถ ของ วช.อุบลราชธานี อุปกรณ์ทำลายกระจกจะ ติดตั้งไว้ในรถ สามารถยิงทำลายกระจกรถยนต์ แบบ Tempered ซึ่งเป็นกระจกด้านข้าง และ ด้านหลังของรถยนต์ทั่วไป กระจกจะแตกตัวแบบ เมล็ดข้าวโพด หากตกน้ำจะมีอุปกรณ์เสริมเพื่อ ขอความช่วยเหลือ และมีสัญญาณแสดงตำแหน่ง ที่รถจมอยู่

อุปกรณ์ทั้ง 3 ชิ้นนี้ เป็นสิ่งประดิษฐ์ทุนร่น โหมของนักศึกษอาชีวศึกษาที่ผ่านการประกวดใน ระดับต่างๆ จนถึงระดับนานาชาติ และมีรางวัล พ่วงทุกชิ้น ผู้สนใจจะติดตั้งแจ้งได้ที่ สอศ.

ภาพที่ 20 แสดงตัวอย่างบทความหรือคอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าใน ของหนังสือพิมพ์รายวัน

ที่มา : มติชน 21 พฤษภาคม 2559, หน้า 17

4.1.1.3 ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ปริมาณตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 แสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงปริมาณตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน			
เนื้อหา ปี	เนื้อหาหน้าหนึ่ง	เนื้อหาหน้าใน	รวม
2555	15	47	62
2556	37	158	195
2557	51	135	186
2558	25	159	184
2559	36	134	170
2560	26	171	197
2561	15	109	124
รวม	205	913	1,118

จากตารางข้างต้นแสดงปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน โดยผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เนื้อหาหน้าหนึ่ง กล่าวได้ว่าเป็นเนื้อหาหน้าแรกหรือมีบางส่วนปรากฏในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ เนื้อหาที่นำเสนอในส่วนนี้เป็นการคัดเลือกข่าวที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าข่าวตามหลักวารสารศาสตร์มากเพียงพอที่จะทำให้เป็นที่สนใจของมวลชน ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในส่วนนี้ ได้แก่ ข่าว ภาพข่าว และรายงานพิเศษ จำนวน 205 ตัวบท ส่วนที่ 2 คือ เนื้อหาหน้าในของหนังสือพิมพ์ ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในส่วนนี้ ได้แก่ ข่าว และบทความหรือคอลัมน์ต่างๆ ประเภทของเนื้อหาที่ปรากฏ ได้แก่ หน้าอาชญากรรม หน้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน้าสตรีกับสังคม หน้าการศึกษา หน้าเกษตรและสิ่งแวดล้อม หน้า

เศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และคมนาคม หน้าสาธารณสุข หน้าศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 913 ตัวอย่าง รวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่ พ.ศ.2555-2561ทั้งสิ้น 1,118 ตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ปริมาณการนำเสนอตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 2 ส่วน ตั้งแต่ปี 2555 ถึง 2561 พบว่า เนื้อหาข่าวหน้าในมีปริมาณการนำเสนอตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษามากกว่าเนื้อหาหน้าหนึ่งอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของรูปแบบและปริมาณการนำเสนอตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงรูปแบบและปริมาณตัวอย่างที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน

รูปแบบและปริมาณตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน						
เนื้อหา ปี	เนื้อหาหน้าหนึ่ง			เนื้อหาหน้าใน		
	ข่าว	รายงานพิเศษ	รวม	ข่าว	บทความ/ คอลัมน์	รวม
2555	15	-	15	41	6	47
2556	36	1	37	103	55	158
2557	50	1	51	57	78	135
2558	23	2	25	68	91	159
2559	33	3	36	78	56	134
2560	22	4	26	91	80	171
2561	12	3	15	50	59	109
รวม	191	14	205	488	425	913

จากตาราง แสดงให้เห็นว่าตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน แบ่งเป็น เนื้อหาหน้าและเนื้อหาหน้าใน โดยเนื้อหาหน้าหนึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 205 ตัวบท แบ่งเป็นข่าว จำนวน 191 ตัวบท และรายงานพิเศษ จำนวน 14 ตัวบท ส่วนเนื้อหาหน้าในมีจำนวนทั้งหมด 913 ตัวบท แบ่งเป็นข่าว จำนวน 488 ตัวบท และบทความ/คอลัมน์ จำนวน 425 ตัวบท

4.1.2 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเนื้อหา โดยจะพิจารณาจาก ใจความสำคัญของตัวบทแต่ละส่วนว่ากล่าวถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นใดบ้าง ในตัวบทหนึ่งอาจ ปรากฏได้มากกว่าหนึ่งประเด็น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะสรุปภาพรวมของความหมายตัวบทก่อนจะแจกแจง รายละเอียดความหมายระดับมหภาคของแต่ละหัวข้อต่อไป ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.2.1 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาใน หนังสือพิมพ์รายวัน

จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ในหนังสือพิมพ์รายวันในภาพรวม คือ รวมเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าใน จำนวน 1,118 ตัวบท พบว่า นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงความหมายระดับมหภาคของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์ รายวัน

ประเด็นหลัก	เนื้อหาที่นำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาด้านลบ	1.1 การกล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรงและประเด็นเรื่อง ค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	221	14.41
2. เนื้อหาด้านบวก	2.1 การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	381	24.84
	2.2 มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน	648	42.24
	2.3 การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ	170	11.08
	2.4 การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้	114	7.43
รวม		1,534	100

จากตาราง ตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน นำเสนอเนื้อหาทั้งทางด้านบวกและด้านลบ โดยเนื้อหาที่มีการนำเสนอมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 2) การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 3) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง โดยอาจเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้รับผลของความรุนแรงนั้น รวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย และ 4) การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็น และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และ 5) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้

เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวัน โดยจำแนกเป็นเนื้อหาหน้าหนึ่ง และเนื้อหาหน้าใน ดังนี้

4.1.2.2 ความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งจำนวน 205 ตัวบท พบว่าประกอบด้วยประเด็นหลัก 2 ประเด็น คือพฤติกรรมหรือเนื้อหา ด้านลบ และพฤติกรรมหรือเนื้อหา ด้านบวก โดยมีเนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้หนึ่งตัวบทอาจนำเสนอเนื้อหาได้มากกว่า 1 ประเด็น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง

ประเด็นหลัก	เนื้อหาที่นำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาด้านลบ	1.1 การกล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	167	71.37
2. เนื้อหาด้านบวก	2.1 การนำเสนอผลงานหรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	17	7.26
	2.2 มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน	27	11.54
	2.3 การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ	15	6.41
	2.4 การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้	8	3.42
รวม		234	100

จากตาราง ประเด็นที่พบมากที่สุดของการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) เนื้อหาด้านลบ คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง โดยอาจเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้รับผลของความรุนแรงนั้น รวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย 2) เนื้อหาด้านบวก แบ่งเป็น 2.1) มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 2.2) การนำเสนอผลงานหรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และ 2.3) การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็น และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน 2.4) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ดังจะแสดงให้เห็นลักษณะการนำเสนอเนื้อหาจากตัวอย่างการวิเคราะห์ต่อไปนี้

1) เนื้อหาด้านลบ จากการวิเคราะห์ตัวบทในพื้นที่หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามีการนำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรุนแรง โดยผู้เรียนอาชีวศึกษาอาจเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้รับผลของความรุนแรงนั้น รวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่ขัดต่อกฎหมายในปริมาณมากที่สุด ปรากฏทั้งสิ้น 167 ตัวบท จาก 205 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 81.46 เช่น

ตัวอย่างที่ 53

ช่างกลเป็นดรุณีใจ17ตาย1 อีกคนสาหัสยิงใจวัย17ดับคาถนน ขณะซ้อนท้ายจยย.ออกไปส่งเพื่อนกลับบ้านระหว่างทางเจอกลุ่มคู่อริเด็กช่างกล ถูกไล่ล่าติดตาม ชักปืน.38 รั้วยังไม่ยั้งตกรถไปเมืองผีคนขับเจ็บด้วย เร่งเครื่องหนี ไปหาหมอรอดหวุดหวิด

ด้าน ตร.สั่งตรวจกล้องวงจรปิดล่าตัวคนร้าย

(เดลินิวส์, 13 กุมภาพันธ์ 2557)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเป็นการนำเสนอถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรง ส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ช่างกลเป็นดรุณีใจ 17ตาย1 อีกคนสาหัส” “ยิงใจวัย17ดับคาถนน ขณะซ้อนท้ายจยย.ออกไปส่งเพื่อนกลับบ้าน ระหว่างทางเจอกลุ่มคู่อริเด็กช่างกล ถูกไล่ล่าติดตาม ชักปืน.38รั้วยังไม่ยั้ง ตกรถไปเมืองผี คนขับเจ็บด้วย” เป็นการเน้นให้เห็นความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยบรรยายภาพเหตุการณ์อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้อ่านขาดความเชื่อมั่นและเกิดความหวาดกลัวในพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

2) **เนื้อหาด้านบวก** จากการวิเคราะห์ตัวบทหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามีการนำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ 4 ประเด็น เรียงจากการปรากฏมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1) มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ปรากฏทั้งสิ้น 27 ตัวบท จาก 205 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 13.17 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 54

นิยาย ‘สร้างชาติ’ กระตุ้นวัยโจ๋มุ่ง ‘อาชีวะ’เป็นความพยายามของรัฐบาลมาทุกยุคทุกสมัยที่จะปรับภาพลักษณ์ของอาชีวะเพื่อจูงใจให้นักเรียนระดับม.ต้นมาเรียนสายอาชีวะมากขึ้น

(ไทยรัฐ, 8 มกราคม 2561)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “นิยาย ‘สร้างชาติ’ กระตุ้นวัยโจ๋มุ่ง ‘อาชีวะ’” และ “เป็นความพยายามของรัฐบาลมาทุกยุคทุกสมัยที่จะปรับภาพลักษณ์ของอาชีวะเพื่อจูงใจให้นักเรียนระดับม.ต้นมาเรียนสายอาชีวะมากขึ้น” เป็นการนำเสนอถึงพฤติกรรมที่เพิ่มความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน

อาชีวศึกษา คือมาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากรัฐบาล เช่น การเพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยการมอบหมายให้มีการแตงนวนิยายที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

2.2) การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ปรากฏทั้งสิ้น 17 ตัวอย่าง จาก 205 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 8.29 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 55 อาชีวะอุบลฯ คว่ำแชมป์โลกแกะสลักหิมะที่ฮาร์บินพิชิต ‘2สมัย’ ติดต่อกัน
ที่นักเรียนอาชีวะอุบลฯประกาศศักราช คว่ำแชมป์โลกแกะสลักหิมะที่เมืองฮาร์บิน
ประเทศจีนรักษาแชมป์สมัยที่ 2 ไปได้สำเร็จ หลังโชว์ฝีมือนำเสนอผลงานชื่อ
“อาซา ปักซา มัจฉา วารี” ใช้แนวคิดสัตว์มงคลสัตว์ป่าหิมพานต์มาออกแบบและ
สื่อความหมาย ส่วนอีก 2 ทีมเด็กเก่งจากเมืองไทยวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี
นำเสนอผลงานการแกะสลักภาพไก่อชนพื้นบ้าน และผลงานการแกะสลักภาพสัตว์
นำโชคเต่าและมังกรจากวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ คว่ำรางวัลรองชนะเลิศ
อันดับ 1 ร่วมกัน

(ไทยรัฐ, 8 มกราคม 2561)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “อาชีวะอุบลฯ คว่ำแชมป์โลกแกะสลักหิมะที่ฮาร์บินพิชิต ‘2สมัย’ ติดต่อกัน” “ที่นักเรียนอาชีวะอุบลฯประกาศศักราช คว่ำแชมป์โลกแกะสลักหิมะที่เมืองฮาร์บิน ประเทศจีนรักษาแชมป์สมัยที่ 2 ไปได้สำเร็จ หลังโชว์ฝีมือนำเสนอผลงานชื่อ “อาซา ปักซา มัจฉา วารี” และ “ส่วนอีก 2 ทีมเด็กเก่งจากเมืองไทยวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานีนำเสนอผลงานการแกะสลักภาพไก่อชนพื้นบ้าน และผลงานการแกะสลักภาพสัตว์นำโชคเต่าและมังกร จากวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ คว่ำรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ร่วมกัน” เป็นการนำเสนอถึงผลงานหรือรางวัลที่ได้รับ เป็นพฤติกรรมด้านบวกที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถ

2.3) การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ ปรากฏทั้งสิ้น 15 ตัวอย่าง จาก 205 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 7.32 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 56 เทคนิคเหมืองแร่ เป็นโครงการหลักสูตรพิเศษให้ความรู้เยาวชนในสถาบัน
 อาชีวศึกษาพัฒนาศักยภาพนักศึกษาอาชีวศึกษาที่จะเป็นบุคลากรสำคัญใน
อุตสาหกรรมไทยสนองยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579
ของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(เดลินิวส์, 10 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “พัฒนาศักยภาพนักศึกษาอาชีวศึกษาที่จะเป็นบุคลากร
 สำคัญในอุตสาหกรรมไทย สนองยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 ของสำนัก
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา” แสดงถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อวงการอุตสาหกรรม
 ไทย ซึ่งส่งผลต่อยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาระยะ 20 ปี

2.4) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา
 เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ปรากฏทั้งสิ้น 8 ตัวอย่าง จาก 205 ตัวอย่าง คิด
 เป็นร้อยละ 3.90 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 57 ส่วนเรื่อง “รายได้-โอกาสสร้างฐานะ”...กับผู้ที่เรียนสายอาชีวะนั้น ทางรองประธาน
 ส.อ.ท. และประธานสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ ก็ชี้ไว้ว่า...จากความ
 ต้องการที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ จากการส่งเสริมการเรียนสายนี้ ทั้งโดยรัฐและเอกชน
ต่อไปการ “จ่ายค่าตอบแทนความสามารถไม่ใช่แค่วุฒิ จะเกิดขึ้น” และผู้ที่จบสาย
อาชีวะที่มีความสามารถก็... “มีโอกาสมากที่จะโตเป็นเจ้าของธุรกิจเอสเอ็มอี”

(เดลินิวส์, 5 สิงหาคม 2558)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ต่อไปการ “จ่ายค่าตอบแทนความสามารถไม่ใช่แค่วุฒิ จะ
 เกิดขึ้น” และผู้ที่จบสายอาชีวะที่มีความสามารถก็... “มีโอกาสมากที่จะโตเป็นเจ้าของธุรกิจเอสเอ็มอี”
 แสดงถึงความมั่นคงและก้าวหน้าในอนาคตของผู้เรียนอาชีวศึกษา

**4.1.2.3 ความหมายระดับมหภาคในตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหา
 หน้าใน** จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคในตัวอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้า
 ในจำนวน 913 ตัวอย่างผลการวิเคราะห์พบว่าประกอบด้วยประเด็นหลัก 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมหรือ
 เนื้อหาด้านลบ และ พฤติกรรมหรือเนื้อหาด้านบวก โดยมีเนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ 1) พฤติกรรมที่

เกี่ยวข้องกับความรุนแรง โดยอาจเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้รับผลของความรุนแรงนั้นรวมถึง
พฤติกรรมอื่นๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย 2) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงความหมายระดับมหภาคในตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าใน

ประเด็นหลัก	เนื้อหาที่นำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาด้านลบ	1.1 การกล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	54	4.15
2. เนื้อหาด้านบวก	2.1 การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	365	28.06
	2.2 มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน	621	47.73
	2.3 การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ	155	11.91
	2.4 การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้	106	8.15
รวม		1,301	100

จากตาราง ประเด็นที่พบมากที่สุดของการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) เนื้อหาด้านบวก แบ่งเป็น 1.1) มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 1.2) การนำเสนอเกี่ยวกับผลงาน รางวัล หรือกิจกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา 1.3) การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็น และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และ 1.4) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ส่วนลักษณะเนื้อหาที่พบน้อยที่สุดในข่าวหน้าใน คือ เนื้อหาด้านลบ ได้แก่ การนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง โดยอาจเป็นผู้กระทำความรุนแรง หรือผู้รับผลของความรุนแรงนั้นรวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย ดังจะแสดงให้เห็นลักษณะการนำเสนอเนื้อหาจากตัวอย่างการวิเคราะห์ต่อไปนี้

1) เนื้อหาด้านบวก จากการวิเคราะห์ตัวบทหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามี
การนำเสนอเนื้อหาด้านบวกที่ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ

4 ประเด็น เรียงจากการปรากฏมากไปหาน้อย ดังนี้

1.1) การนำเสนอเกี่ยวกับผลงาน รางวัล หรือกิจกรรมด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษา ในส่วนนี้จะนำเสนอเนื้อหาที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำผลงาน ได้รับรางวัล หรือทำกิจกรรม ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สร้าง ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้ ปรากฏทั้งสิ้น 365 ตัวอย่าง จาก 913 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 39.98 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 58 ต้องยอมรับว่าผลงานแขนกลอุตสาหกรรมฝีมือนักศึกษาอาชีวะชั้นนี้ เป็นหุ่นยนต์ ที่สามารถนำมาใช้งานในวงการอุตสาหกรรมการผลิตช่วยทุ่นแรงงานมนุษย์ได้เป็นอย่างดี และหวังว่าผลงานดีๆ เหล่านี้จะได้รับการพัฒนาต่อยอดสู่ระดับประเทศ
ต่อไป

(เดลินิวส์, 8 ตุลาคม 2557)

ตัวอย่างที่ 59 ปากกา ‘วัดความสุข’ ทุเรียน ไอเดียเด็กช่างกล ‘บางสะพาน’ คว่ำรางวัล สิ่งประดิษฐ์ระดับชาติ

(มติชน, 11 พฤษภาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 60 เด็กอาชีวะสร้างอาคารเรียน งานแบบนี้ ‘พื้ก็ได้ น่องก็ได้’...เมื่อมีโครงการก่อสร้าง อาคารเรียนให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนท่านผู้หญิงประไพ ศิวะโกเศศ บ้านผาแดง ต.สบโขง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จึงเป็นโอกาสสำคัญที่นักศึกษาทั้งชาย หญิงของวิทยาลัยเทคนิค (วท.) ลำพูน รู้สึกตื่นเต้นและสนใจอาสาเข้าร่วมโครงการ เป็นจำนวนมาก

(เดลินิวส์, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

จากตัวอย่างที่ 14 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ผลงานแขนกลอุตสาหกรรมฝีมือนักศึกษาอาชีวะชั้นนี้ เป็นหุ่นยนต์ที่สามารถนำมาใช้งานในวงการอุตสาหกรรมการผลิตช่วยทุ่นแรงงานมนุษย์ได้เป็นอย่างดี” เป็นการนำเสนอถึงผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในวงการ อุตสาหกรรม ตัวอย่างที่ 15 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ปากกา ‘วัดความสุข’ ทุเรียน ไอเดียเด็กช่างกล ‘บางสะพาน’ คว่ำรางวัลสิ่งประดิษฐ์ระดับชาติ” เป็นการนำเสนอผลงานที่ได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์

ระดับชาติ ซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่วนตัวอย่างที่ 16 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “เด็กอาชีวะสร้างอาคารเรียน...นักศึกษาทั้งชายหญิงของวิทยาลัยเทคนิค (วท.) ลำพูน รู้สึกตื่นเต้น และสนใจอาสาเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก” แสดงถึงพฤติกรรมด้านบวก คือการเป็นจิตอาสาในการร่วมกันก่อสร้างอาคารเรียนให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

1.2) การนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาครัฐ และเอกชน ในส่วนนี้จะนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น นโยบายสำคัญของภาครัฐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาคเอกชน โดยในส่วนนี้สื่อให้เห็นว่า ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญ และร่วมมือกันสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้ปรากฏทั้งสิ้น 621 ตัวอย่าง จาก 913 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 68.02 ถือเป็นประเด็นที่มีการนำเสนอมากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 61 นายชาญเวช บุญประเดิม ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เปิดเผยว่า บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ สอศ. จัดแข่งขันทักษะวิชาชีพงานช่างอุตสาหกรรม ก่ออิฐ ฉาบปูน ในสนามแข่งขัน 5ภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกฝนเกิดทักษะวิชาชีพด้านนี้ให้สูงขึ้น และเพื่อพัฒนาไปสู่มาตรฐานฝีมือแรงงานระดับโลก นอกจากนี้ การจัดเวทีการแข่งขันทักษะวิชาชีพนี้ จะทำให้ผู้ประกอบการได้เห็นความสามารถของนักเรียนสายอาชีพว่าสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพได้ตั้งแต่จบในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อีกด้วย

(มติชน, 3 มกราคม 2557)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ สอศ. จัดแข่งขันทักษะวิชาชีพงานช่างอุตสาหกรรม ก่ออิฐ ฉาบปูน ในสนามแข่งขัน 5 ภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกฝนเกิดทักษะวิชาชีพด้านนี้ให้สูงขึ้น และเพื่อพัฒนาไปสู่มาตรฐานฝีมือแรงงานระดับโลก” แสดงให้เห็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.3) การนำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อการพัฒนาประเทศ เป็นการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้ปรากฏทั้งสิ้น 155 ตัวอย่าง จาก 913 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.98 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 62 ดร.สุปรีตา อุดุลยานนท์ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสร้างสุขภาพ กล่าวว่า ... “ต้องยอมรับว่าเวลานี้รัฐบาลและประเทศไทยต้องการกำลังคนที่จบในสายอาชีวศึกษาจำนวนมากและมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นแม้จะมีทักษะฝีมือแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาพะทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้แก่เด็กอาชีวะด้วย”

(เดลินิวส์, 8 พฤษภาคม 2559)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ต้องยอมรับว่าเวลานี้รัฐบาลและประเทศไทยต้องการกำลังคนที่จบในสายอาชีวศึกษาจำนวนมากและมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ” แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และประเทศไทยมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาจำนวนมาก

1.4) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้ปรากฏทั้งสิ้น 106 ตัวอย่าง จาก 913 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 11.61 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 63 ปิตท้ายที่ น.ส.วิภารัตน์ ประเสริฐจุมพล นักศึกษา ปวส. สาขาการโรงแรม วอศ.เลย ได้บอกเล่าถึงประสบการณ์ในการฝึกงานที่โรงแรมแมนดารินโอเรียนเต็ลว่า ช่วงที่เรียน ปวช.ฝึกอยู่แผนกแม่บ้าน 6 เดือน สนุกมาก เพราะต้องทำงานแข่งกับเวลา ครูพี่เลี้ยงจะสอนเทคนิคต่างๆ ให้ เลยเรียนต่อปวส.ด้านนี้ และได้มาฝึกงานที่โรงแรมนี้อีก 8 เดือนครึ่ง แต่ฝึกอยู่ที่แผนกเอฟแอนด์บี ช่วงแรกกลัวมากเพราะต้องคุยกับชาวต่างชาติ แต่ต้องสร้างความมั่นใจ และต้องกล้า ไม่เช่นนั้นจะจัดของได้ไม่ตรงกับความต้องการของลูกค้า ตอนเย็นๆจะต้องฝึกภาษาด้วยตัวเองโดยใช้คู่มือที่โรงแรมให้มา ถ้าสงสัยก็ถามครูพี่เลี้ยง ใช้เวลาฝึกเพียง 3 เดือน ก็ฟังได้ พูดได้ “ช่วงฝึกงานจะได้เงินเดือน 5,000 บาท มีอาหาร 2 มื้อ และที่พัก จึงแทบไม่ต้องใช้เงินเลย

พอเรียนจบทางโรงแรมก็รับเข้าทำงาน มีรายได้ประมาณ 13,000 บาทต่อเดือน ยังไม่รวมเงินพิเศษอื่นๆ ตั้งใจจะทำงาน 2 ปี แล้วจะเรียนต่อปริญญาตรีในสาขาเดิม ซึ่งเปิดสอนที่วิทยาลัยพณิชยการเซตุน สังกัดอาชีววะ เรียนช่วงวันหยุด อยากบอกน้องๆที่กำลังจะจบชั้นม. 3 ถ้าไม่อยากตกงาน อยากมีรายได้ระหว่างเรียน และช่วยแบ่งเบาภาระทางบ้าน ให้มาเรียนอาชีววะกันเถอะ รับรองไม่ผิดหวัง เพราะได้ความรู้ และสนุกกับการฝึกประสบการณ์จริง ได้เห็นโลกการทำงานก่อนใครๆ มีงานดีๆ และมั่นคงให้เลือก” อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงนับเป็นโครงการดีๆ ที่ทำให้นักศึกษาอาชีววะได้ฝึกงานจริง มีรายได้ระหว่างเรียน เมื่อจบแล้วยังมีโอกาสได้ทำงานก่อนใคร

(มติชน, 12 มีนาคม 2558)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “ช่วงฝึกงานจะได้เงินเดือน 5,000 บาท มีอาหาร 2 มื้อ และที่พัก จึงแทบไม่ต้องใช้เงินเลย พอเรียนจบทางโรงแรมก็รับเข้าทำงาน มีรายได้ประมาณ 13,000 บาทต่อเดือน ยังไม่รวมเงินพิเศษอื่นๆ” “อยากบอกน้องๆที่กำลังจะจบชั้นม. 3 ถ้าไม่อยากตกงาน อยากมีรายได้ระหว่างเรียน และช่วยแบ่งเบาภาระทางบ้าน ให้มาเรียนอาชีววะกันเถอะ รับรองไม่ผิดหวัง เพราะได้ความรู้ และสนุกกับการฝึกประสบการณ์จริง ได้เห็นโลกการทำงานก่อนใครๆ มีงานดีๆ และมั่นคงให้เลือก” และ “อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงนับเป็นโครงการดีๆ ที่ทำให้นักศึกษาอาชีววะได้ฝึกงานจริง มีรายได้ระหว่างเรียน เมื่อจบแล้วมีโอกาสดำรงงานก่อนใคร” ทั้งหมดนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ เพื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีอนาคตที่ดี มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตหรือในหน้าที่การงาน

2) เนื้อหาด้านลบ จากการวิเคราะห์ตัวบทหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามี การกล่าวถึงเนื้อหาด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ปรากฏทั้งสิ้น 54 ตัวบท จาก 913 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 5.91 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 64 รวบแก๊งเด็กช่างปั้นลั่น

เมื่อวันที่ 7 ก.ย. พ.ต.ท.ภูษิต ภูทอง รองผกก.(สอบสวน) สน.หนองจอก เผยความ คืบหน้ากรณี นายโก้(นามสมมติ) อายุ 16 ปี นักเรียนชั้นปีที่1 แผนกช่างไฟ โรงเรียนอาชีววะเอกชนมีนบุรีไปลิเทคนิคทำปั้นลั่นใส่หน้าท้องได้รับบาดเจ็บสาหัสระหว่าง

ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับคู่กรณีโรงเรียนเทคนิคกาญจนาภิเษกหนองจอก บริเวณ
สี่แยกไฟแดงหนองจอก แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กทม. เมื่อวันที่ 5 ก.ย.
ที่ผ่านมาว่า เจ้าหน้าที่ได้จับกุมกลุ่มเพื่อนผู้บาดเจ็บ 3 ราย อายุ 15-17 ปี โดย
แจ้งข้อหาร่วมกันมีอาวุธปืนและร่วมกันพกพาฯก่อนนำตัวส่งศาลเยาวชนดำเนินคดี
ตั้งแต่วันที่ 6 ก.ย. ที่ผ่านมา

(เดลินิวส์, 9 กันยายน 2560)

จากตัวอย่าง ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ “รวบแก๊งเด็กช่วงปิ่นลั่น...นายโก้ (นามสมมุติ) อายุ 16 ปี
นักเรียนชั้นปีที่ 1 แผนกช่างไฟ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีนบุรีโปลีเทคนิคทำปิ่นลั่นใส่หน้าท้องได้รับ
บาดเจ็บสาหัสระหว่างก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับคู่กรณีโรงเรียนเทคนิคกาญจนาภิเษกหนองจอก บริเวณ
สี่แยกไฟแดงหนองจอก แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กทม.” ยังคงนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความ
รุนแรงและการทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ในเนื้อหาหน้าในจะมีการระบุรายละเอียดที่
ชัดเจนมากขึ้น เช่น สถาบันที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาสังกัด สถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความหมายระดับมหภาคของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาใน
หนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หากมองภาพรวมทั้งฉบับ หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอภาพของผู้เรียน
อาชีวศึกษาในด้านลบมากกว่าด้านลบ โดยเน้นประเด็นเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
อาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการ
ความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสื่อว่าภาครัฐและเอกชนมีความพยายามที่จะผลักดันและ
พัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ แต่เนื้อหาดังกล่าวปรากฏ
อยู่ในพื้นที่หน้าในของหนังสือพิมพ์ จึงส่งผลต่อความคิด ความเชื่อของคนในสังคมได้น้อยกว่าเนื้อหา
หน้าหนึ่งที่เน้นประเด็นเรื่องภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติ
ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.2 การวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคของตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐ

วาทกรรมสื่อภาครัฐที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา คือ รายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์จาก
หน่วยงานของรัฐ โดยรายการโทรทัศน์ผู้วิจัยเก็บข้อมูล จำนวน 2 รายการ ได้แก่ รายการอาชีวะทุ
เดอะพิวเจอร์ และรายการเดินหน้าประเทศไทย/เดินหน้าประเทศไทยวัยทีน เนื่องจากเป็นรายการที่
ผลิตโดยภาครัฐหรือภาครัฐมีนโยบายให้หน่วยงานอื่นผลิตขึ้นเพื่อสื่อสารข้อมูลต่างๆ สูสังคม ส่วนข่าว

ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ จะเก็บข้อมูลในหัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) www.vec.go.th ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาโดยตรง กลุ่มข้อมูลทั้ง 2 ประเภทผู้วิจัยจะคัดเลือกข้อมูลที่น่าเสนอเนื้อหา เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอภาพรวมของตัวบทว่ามีโครงสร้างการนำเสนอ อย่างไร นำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในปริมาณเท่าไร และนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียน อาชีวศึกษาในประเด็นใดบ้างใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาใน รายการโทรทัศน์ 2) โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ 3) ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ใน เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1.1 โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์ จาก การศึกษากลุ่มข้อมูลรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการ ได้แก่ รายการเดินหน้าประเทศไทย/เดินหน้า ประเทศไทยวัยทีน และรายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งการนำเสนอเนื้อหา ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การเปิดรายการ รายละเอียดประกอบด้วยเกริ่นนำถึงประเด็นของเนื้อหาที่จะ นำเสนอ การแนะนำผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น 2) การเข้าสู่เนื้อหาของรายการ รายละเอียดจะเป็นการ สัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ในรายการรายการอาชีวะทูเดอะฟิว เจอร์จะสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษา ส่วนรายการ เดินหน้าประเทศไทย จะสัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบในหน่วยงานเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นต้น และ 3) การปิดรายการ รายละเอียดจะ เป็นการสรุปเนื้อหาที่น่าเสนอ อาจมีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเรียนหรือผู้เรียนอาชีวศึกษา

เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจะนำเสนอตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียน อาชีวศึกษาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ โดยยกตัวอย่างจากรายการเดินหน้าประเทศไทย ตอน เรียน อาชีวศึกษาพัฒนาชาติไทย ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2558 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงโครงสร้างการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
<p>เดินทาง ประเทศ ไทย</p>	<p>พิธีกร: สวัสดีค่ะคุณผู้ชมและคุณผู้ฟังคะ พบกับรายการเดินทางประเทศไทย วันนี้กับดิฉันชลรัศมิ์ งามวิสุทธนะคะ พบกันในรายการเดินทางประเทศไทยกับ หัวข้อที่ต้องบอกว่าพูดคุยกันในรายการบ่อยมากที่สุดหัวข้อหนึ่ง และก็มี ความสำคัญมากที่สุดทีเดียว นั่นคือเรื่องของการศึกษา นะคะ มีหลายมิติที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่การเดินทางประเทศไทย <u>วันนี้เราจะคุยในมิติของการอาชีวศึกษา</u> <u>คุณผู้ชมคะ เป็นที่ชัดเจนว่ารัฐบาลชุดนี้ให้การสนับสนุน แล้วก็ส่งเสริม นะคะ ที่</u> <u>จะให้ให้หน่อยๆ นั่นได้หันมาเรียนอาชีวะะ อาชีวะจะสามารถสร้างชาติได้อย่างไร</u> <u>วันนี้จะคุยกันคะ</u></p> <p>ท่านแรก ดร.ชัยพลกฤษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการ อาชีวศึกษานะคะ ท่านที่สองคะนางสาวเปติตา บุญพิทักษ์ นักศึกษาระดับปวส. สาขาเทคโนโลยีหลุมเจาะปิโตรเลียม วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และท่านที่สามคะนายภาสกร ภูภิรมย์ นักศึกษาระดับปวส. สาขา เทคนิคเครื่องกลเรือวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จังหวัดระยองคะ สวัสดีทั้งสาม ท่านนะคะ</p> <p>โอโฮ ต้องบอกว่าเท่มากๆ เลย นี่คือชุดเครื่องแบบของการเรียนอาชีวะ เลยนะคะ อะ...เริ่มต้นเลยนะคะท่านเลขาคะ วันนี้เนี่ยเราจะได้อินบอกว่า เรา อยากให้น้องๆ เนี่ยหันมาสนใจพิจารณาที่จะศึกษา นะคะเรียนต่ออาชีวะะมาก ขึ้น ความสำคัญของงานอาชีวศึกษาต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ วันนี้ สำคัญมากน้อยขนาดไหนคะ</p>	<p>การเปิดรายการ ประกอบด้วย การ เกริ่นนำถึงประเด็น ของเนื้อหาที่จะ นำเสนอในส่วนนี้มีการ กล่าวถึงการให้ ความสำคัญต่อการ อาชีวศึกษาของ รัฐบาล จากนั้นจึงเป็น การแนะนำผู้ให้ สัมภาษณ์</p>
	<p>อาจารย์: สำคัญอย่างยิ่ง นะครับ การที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ <u>เราจะดู ตัวแปรสำคัญก็คือว่าประเทศเนี่ยต้องมีสินค้า มีผลผลิตหรือมีบริการ</u> <u>ที่มีคุณภาพ ประเทศจะมีสินค้าที่มีคุณภาพ บริการที่มีคุณภาพ ต้องมาจากคนที่</u> <u>มีคุณภาพ ต้องมาจากคนเก่ง แล้วคนที่จะเก่งมีคุณภาพได้เนี่ย ต้องมาจาก</u> <u>อาชีวะ</u></p> <p>พิธีกร: อืม ทำไมเรียนสายสามัญเก่งได้ไหมคะ</p>	<p>เข้าสู่เนื้อหาของ รายการ เป็นการสัมภาษณ์ เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวข้องกับผู้เรียน อาชีวศึกษาในส่วนนี้</p>

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	<p>อาจารย์ : มันเป็นเรื่องของทักษะอาชีพ ทักษะวิชาชีพ ถ้าไม่ฝึกฝน ไม่เรียน ไม่ได้นะครับ มันก็เลยต้อง ทุกคนก็มองว่าถ้าหากประเทศจะก้าวหน้าต้องอาศัย อาชีวะ อาชีวะจะช่วยสร้างชาติได้</p> <p>พิธีกร: ค่ะ คือจุดหนึ่งที่สำคัญคืออาชีวะมีการสอนทักษะอาชีพตั้งแต่สมัยที่เขา เรียนอยู่</p> <p>อาจารย์ : อาชีวะเนี่ย ปกติ ถ้าเราพูดถึงอาชีวะตอนนี้จะพูดถึงสองระดับ ปวช. กับปวส. ปวช. ก็เรียนทักษะอาชีพตั้งแต่ปีหนึ่งเลยนะครับ ปวส. ก็เป็นการต่อยอด ระดับปวช. เนี่ยจบมาเราเรียกว่าเป็นช่างฝีมือ ถ้าหากว่าปวส. จบมาเป็นช่างเทคนิค ก็คือฝีมือจะสูงขึ้นอีกระดับนึง</p>	<p>ได้กล่าวถึงประเด็นต่างๆ ได้แก่</p> <p>ความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ</p>
	<p>พิธีกร: อิม นะคะ <u>อย่างวันนี้เองเนี่ยนะคะ</u> นื่องๆ ที่จบอาชีวะมาเนี่ยนะคะ <u>มีงานรองรับทันทีเลยไหมคะ</u></p> <p>อาจารย์: <u>ตอนนี้อาชีวะทุกคนมีงานรองรับ แล้วก็มีหลายคนเนี่ยพอสมัครเข้าเรียนอาชีวะก็จะมีรายได้ระหว่างเรียนทันที เพราะฉะนั้นจะไม่ห่วงเลยนะครับ</u> <u>เด็กอาชีวะ ว่ามาเรียนแล้วจะตกงาน ไม่มีงานทำ ปัญหาใหญ่อยู่ตรงที่ว่าเด็กของเราเนี่ย พอมีงานทำปั๊บก็จะเลือกงาน เด็กหนึ่งคนเค้าจะมีโอกาสเลือกสองสามงาน เพราะฉะนั้นบางคนก็เลือกสองสามงาน บางคนก็เลือกอยากจะเรียนต่อ เพราะฉะนั้นช่องทางจะไปได้หลายทางครับ อาชีวะนี้เรียนจบแล้วทำงานก็ได้ เรียนต่อก็ได้</u></p> <p>พิธีกร : แน่นนอน โอกาสในการศึกษา โอกาสในการทำงานเนี่ยะคะ หลายคนมองเห็นว่าเรียนอาชีวะแล้วมีโอกาสที่ดีแน่นอน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องถามผู้ ที่ดูแลหน่วยงานอาชีวะด้วยเหมือนกันว่าจะให้เด็กๆ เนี่ยเข้ามาเรียน วันนี้ อาชีวะปรับปรุง ปฏิรูปตัวเองให้มันน่าสนใจ ให้ดียังไงด้วยไหมคะ</p>	<p>- ความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษากับการมีรายได้ มีงานทำ</p>
	<p>อาจารย์ : เอ่อ เรื่องปฏิรูปเนี่ย <u>อาชีวะก็เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศ</u> <u>ตามนโยบายรัฐบาลนะครับ</u> <u>ตอนนี้เป้าหมายใหญ่ของอาชีวะ หรือว่าเป้าหมายใหญ่ของประเทศเลยนะครับก็คือเราต้องการคนสายอาชีพเยอะมากนะครับ</u> <u>ถ้าจะว่าไปแล้วตอนนี้ข้อมูลความต้องการที่เราเห็นชัดๆ จากทางกลุ่มอุตสาหกรรม</u></p>	<p>- ความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา</p> <p>ความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาที่มีมากแต่</p>

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	<p>จากสภาอุตสาหกรรมเนี่ย เฉพาะ 14 กลุ่มอุตสาหกรรมเนี่ย ต้องการกำลังคน ปีนี้ประมาณห้าหมื่นคน อาชีวะทั้งรัฐ เอกชนผลิตได้สามหมื่น ถ้าดูสาขาที่ยอดนิยมของเมืองไทยก็คือเรื่องของท่องเที่ยว การโรงแรม ต้องการกำลังคนปีนี้ประมาณ 124,000 คน อาชีวะผลิตได้แค่สามหมื่น ความต้องการเยอะมาก แล้วก็แนวโน้มว่าความต้องการจะมากขึ้นตามลำดับ แล้วก็ถ้าหากว่าปล่อยให้เป็นแบบนี้ต่อไปอีก 5 ปี ประเทศวิกฤติแน่นอนนะครับ ความต้องการสูงมาก แต่คนเรียนสายอาชีพก็ไม่ได้มากอย่างที่คิด</p> <p>พิธีกร : ดังนั้นเราจะได้ยินคำว่า demand driven คือการที่จะขับเคลื่อนตามความต้องการ เมื่อตลาดต้องการก็ต้องผลิตออกมาให้สอดคล้องกับตลาดนะคะ แต่อย่างน้อยวันนี้มีสองท่านและ ที่ตัดสินใจเลือกเรียนอาชีวะ คนนี้เป็นผู้หญิงด้วย น่าสนใจมากๆ ว่าเอ๊ะทำไมมาเรียนอาชีวะนะ น้องป๊อก เปทิตา บุญพิทักษ์ เด็กผู้หญิงเรียนอาชีวะแล้วแต่งตัวเท่มากเลย ถามนิดนึงว่า ก่อนหน้านี้เรียนจบที่ไหน ยังไงมาคะ</p> <p>น้องป๊อก : ค่ะ จบชั้นระดับ ปวช. นะคะ จากวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ค่ะ สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ แล้วก็จบชั้นมัธยมศึกษาต้นจากโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยค่ะ</p> <p>พิธีกร : โอ้ ก็เรียกว่าเป็นโรงเรียนชั้นนำ ที่สุดของหาดใหญ่ก็ว่าได้ ไม่อยากเรียนสายสามัญเหมือนคนอื่น ๆ หรือคะที่เค้าคิดว่าไปเรียนต่อสายสามัญอุดมศึกษาแบบนั้น</p> <p>น้องป๊อก : ค่ะ ตอนแรกก็คิดอย่างนั้น เพราะว่าเพื่อนๆ ก็เป็นไปในทางนั้นหมด ค่ะ จุดเปลี่ยนก็คือเราเริ่มสำรวจตัวเองว่าเราชอบแบบไหน เราอยากจะเป็นอะไร งานแบบไหนที่น่าจะเหมาะกับเราคะ แล้วก็สิ่งสำคัญก็คือเราเรียนเพื่อที่เราจะนำความรู้ที่เรียนไปทำงาน นั่นคือจุดประสงค์หลักของการเรียน ซึ่งการเรียนอาชีวะเนี่ย หนูคิดว่าเป็นการที่เรียกว่า input เข้ามาก่อน เป็นการเรียนทฤษฎี แล้วก็สามารถนำทฤษฎีเนี่ยไปปฏิบัติได้ ก็คือเป็นการ output ซึ่งถ้าการเรียน input output มันสอดคล้องกัน หนูคิดว่ามันทำให้เรามีความมั่นใจในอาชีพของเรามากยิ่งขึ้นค่ะ</p>	<p>ยังไม่สามารถผลิตได้อย่างเพียงพอ</p>

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	<p>พิธีกร : พี่ชอบที่หนูพูดมากๆ เลย หนูบอกว่าหนูสำรวจตัวเองก่อน หนูดูว่าตัวเองชอบอะไร เด็กๆ หลายคนเพื่อเรียนอะไรก็เรียนตามเพื่อน ใครเป็นคนให้แนวคิดนี้ว่าเราต้องกลับมาดูก่อนว่าเรานัดอะไร เหมาะอะไร</p> <p>น้องป๊อก : โดยปกติเนี่ยในระดับมัธยมต้นก็จะมีวิชาแนะแนว โดยตัวของเค้าอยู่แล้วค่ะ แล้วก็เราก็คงพยายามทดสอบตัวเองว่า อันนี้ใช่หรือเปล่า ค้นหาตัวเองค่ะ เพราะว่ามันเหมือนเป็นสิ่งที่เราเลือกแล้วก็จะอยู่กับเราไปตลอดชีวิต ซึ่งถ้าเราเลือกผิดมันก็คือติดตัวเราไปตลอดชีวิตนะคะ</p>	
	<p>พิธีกร : ที่บ้านว่ายังไงคะ ว่าอยากจะมาเรียนแบบนี้</p> <p>น้องป๊อก : <u>ตอนแรกคุณพ่อก็เป็นห่วง เพราะว่าเทคนิคขึ้นชื่อ โดยสายตาคนทั่วไปแล้วเนี่ยมองว่าเทคนิคเนี่ยสังคมไม่ดี หรือว่ามีเด็กเกราะอะไรอย่างเงี้ย แต่ก็คือเราไปศึกษาแล้วว่ามีทางไหนที่เราจะไปได้บ้าง สังคมเป็นยังไง คือเข้าไปสำรวจก่อน คือไม่ใช่อยู่ดีก็เข้าไปเลยคะ</u></p> <p>พิธีกร : แล้วพอน้องป๊อกไปเรียนจริงๆ แล้วสิ่งที่น้องป๊อกได้ เป็นยังไงคะ</p> <p>น้องป๊อก : พอเข้ามาเรียนแล้ว ก็รู้สึกดีใจค่ะที่ตัดสินใจเลือกทางนี้ ภูมิใจ เพราะว่าพอเข้ามาเรียนแล้วเนี่ยก็คิดว่าจะหมูๆ แต่จริงๆ ไม่ใช่อย่างนั้นคะ บอกก่อนว่าจบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย เกรตเฉลี่ย 3.92 นะคะ ซึ่งตรงนี้หนูอยากจะบอกว่า ไม่ใช่คนที่ไม่มีทางเลือกถึงมาเรียนสายอาชีวะ การที่เราไปซัดตัวเองว่าเราเป็นเด็กเก้ง แล้วจะต้องไปเป็นอย่างนี้ ต้องเรียนอย่างนี้ตามสังคมว่ามันทำให้เราปิดกั้นตัวเองค่ะ แล้วก็มาเรียนสายนี้ทางโรงเรียนก็จะมีกิจกรรมสนับสนุนตลอดค่ะ จะมีกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ แข่งขันแผนธุรกิจ ค่ายภาษาอังกฤษ แล้วก็กิจกรรมของทางแผนกอะไรด้วย การออกกำลังกาย ปั่นจักรยานคะ</p> <p>พิธีกร : นะคะ น้องภาสกร หรือว่าน้องมาร์ค ถ้าพี่เห็นข้างนอกพี่ก็จะเดาไม่ได้เลยว่าเป็นน้องอาชีวะ อาจจะเป็นนักเรียนนายร้อยหรืออะไร เพราะว่าบุคลิกภาพดีมาก ๆ เลย น้องมาร์คมาเรียนอาชีวะด้วยสาเหตุอะไรคะ</p>	<p>- มุมมองด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา</p>

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	<p>น้องมาร์ค : คือ คำว่าสายอาชีพครับ ก็บอกอยู่แล้วว่ามันเป็นอะไรที่เฉพาะเจาะจง เฉพาะด้านครับผมก็คือเรียนแล้วยังไงเราก็ต้องมีอาชีพ เป็นของตัวเองอยู่แล้วครับผม ก็คือเลือกเรียนเพราะว่าเพื่ออนาคตเราด้วย</p>	
	<p>พิธีกร : แล้วพอเวลาเข้ามาเรียนรู้แล้วเนี่ยคะ เป็นไปอย่างที่เราคิดเอาไว้ก่อนหน้านี้ไหมคะ</p> <p>น้องมาร์ค : ก็มากครับ <u>ยังได้เข้ามาเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย สาขาเครื่องกลเรือครับ ได้รับทุนของบริษัท sc management ด้วย ก็คือได้ทั้งเรียนฟรี มีเบี้ยเลี้ยงให้ แล้วก็จบมาแล้วก็มีงานทำ</u></p> <p>พิธีกร : นี่แปลว่าตอนนี้เรียนหนังสืออยู่ไม่มีรายได้แล้วหรือเปล่าคะ</p> <p>น้องมาร์ค : ก็มีเบี้ยเลี้ยงให้ ก็กินอยู่กับบริษัททุกอย่างครับ แล้วก็มีการส่งมีอะไรให้ทุกอย่างครับ</p> <p>พิธีกร : ค่ะ อย่างที่เมื่อสักครูห์บอกว่า เราจะมีภาพว่าเอ๊ะน้องๆ เรียนอาชีวะเป็นหนุ่ม อาจจะถูกแฉ่งแฉ่งแล้วก็อาจจะดูเฮี้ยวๆ สักหน่อยรีเปลา แต่บุคลิก ไม่ใช่</p> <p>พิธีกร : อืม เลยมีลักษณะทางทหารอยู่ด้วย</p> <p>น้องมาร์ค : ก็เป็นการฝึกวินัย</p>	<p>- ความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษาด้านการมีรายได้ มีงานทำ</p>
	<p>พิธีกร : ท่านเลขาคะ อย่างน้องๆที่เค้าไม่รู้ว่าจะไปเรียนอะไร วันนี้รู้แล้วว่าเรียนอาชีวะดีนะคะ ในส่วนนี้ แต่ว่าการที่เค้าจะตัดสินใจเนี่ยคะสิ่งที่สำคัญเลยที่เค้าควรจะได้คำนึงเนี่ยคืออะไรคะ</p> <p>อาจารย์ : อนาคตของตัวเองนะครับก็คือว่าตอนนี้เราก็เห็นได้ชัดเจนครับ <u>ฟังจากน้องๆจะเห็นว่าเรียนสายอาชีพเนี่ย มีงานทำ ทำงานเป็น รายได้ดี แล้วก็มีความก้าวหน้ามากนะครับ</u> ที่จริงน้องอย่างน้องป๊อกเนี่ยเค้าเรียนเป็นภาษาอังกฤษนะครับ มาตรฐานสากล แล้วก็เรียนมาปั๊บเนี่ย จบไป จบปวส. เงินเดือนสามหมื่นกว่าบาทนะครับเนี่ย อย่างน้องภาสกร น้องมาร์คเนี่ย จบ</p>	<p>- ความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษาด้านการมีรายได้ มีงานทำ</p>

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	<p>ปวส.เงินเดือนสตาร์ทหมื่นเจ็ด ไม่รวมอื่นๆ นะครับ นั่นคือ เรียนอาชีวะเนี่ย ตอนนี้น้ำมันเปลี่ยนไปเยอะแล้ว</p> <p>พิธีกร : น้องป๊อก พยายามประทับใจมากๆ ในความเป็นผู้หญิงนะคะ แล้วก็ดูเท่มากๆ เลยเนี่ย อยากจะให้คำแนะนำยังไงคะกับคนที่อาจจะกำลังตัดสินใจอยู่ว่าเราจะเลือกเรียนไปทางไหน</p> <p>น้องป๊อก : ค่ะก็ สำหรับน้องๆ นะคะที่จะตัดสินใจว่าจะเรียนสายสามัญหรือว่าสายอาชีวะดีเนี่ย อันดับแรกเราต้องสำรวจตัวเองก่อนว่าเราเป็นคนแบบไหน อยากจะเรียนอะไร แล้วก็เรียนไปเพื่อจะทำอะไร ไม่ใช่ว่าเรียนไปแล้วเพิ่งจะนึกขึ้นได้ว่าอ้อเป็นแบบนี้ก็ได้นะ เพราะเราเรียนมาทางนี้ อยากให้ตั้งเป้าหมายก่อนแล้วก็หาวิธีการจะไปหาเป้าหมายค่ะ จะสายสามัญก็ดี จะสายอาชีวะก็ดี แต่ว่าเราควรจะต้องเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเรา</p> <p>พิธีกร : น้องมาร์คละคะ แนนอนทุกที่มีทั้งเด็กดี เด็กไม่ดีนะ การที่เราเลือกจะตัดสินใจมาเรียนเพื่ออนาคตเราแล้วเนี่ย เราใช้ชีวิตเราวางตัวยังไง ให้เราสามารถที่จะวางตัวอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นเด็กที่ดีด้วย</p> <p>น้องมาร์ค : ครับ โดยส่วนตัวผมว่าอยู่กับกฎระเบียบวินัยทำให้เรามีวินัยในตัวเองครับ เวลาเราจะทำอะไรครับผม มีการวางแผน แล้วก็ทำให้เราอยู่ในกรอบตลอดครับผม ถ้าเป็นเรียนทั่วไป ถ้าเกิดว่าเราปล่อยตัวปล่อยใจเกินไปก็... หัวเราะ</p>	
	<p>พิธีกร : <u>คือเรียนอาชีวะ ไม่จำเป็นจะต้องไปตีรันฟันแทงอย่างที่หลายคนคิด</u> <u>น่ารักรักๆ มี นะคะ...คะ</u> ท่านเลขาอยากที่จะฝากอะไรไว้ในตรงนี้ด้วยคะ</p> <p>อาจารย์ : อยากจะเรียนทุกท่านนะครับว่าอาชีวะเราตอนนี้ไปไกลมากแล้ว ยิ่งในช่วงรัฐบาลที่ท่านปฏิรูปประเทศเนี่ย อาชีวะเราจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยก็สามสี่เรื่อง เรื่องแรกที่จะเห็นก็คือว่า เราจะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการเรียนการสอนสายอาชีวะ ว่าตอนนี้เราจะผลิตคนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ ความต้องการตามนโยบายสำคัญของประเทศ แล้ว</p>	- มุมมองด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

การนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์		
รายการ	รายละเอียด	การนำเสนอเนื้อหา
	ก็มีสาขาเฉพาะทางอย่างที่เราเห็นอยู่ตรงนั้นะครับ อย่างที่สองเนี่ยที่เราเน้นมากตอนนี้ก็คือความร่วมมือ การผลิตคนอาชีวะตอนนี้เราเน้นความร่วมมือกับทางสถานประกอบการ โดยเฉพาะระบบทวิภาคีที่น้องๆ เนี่ย เขาจะได้ร่วมกับสถานประกอบการตั้งแต่คัดเลือก คัดเลือกเด็กมาเลยนะครับ ฝึกด้วยกัน สอนด้วยกัน	
	<p>พิธีกร : เพราะเขาจะมีทักษะ เขาจะมีประสบการณ์</p> <p>อาจารย์ : ใช่ครับ แล้วก็ตรงสาขาที่ต้องการจะทำงาน ก็มีความสุขทั้งสองฝ่าย สถานประกอบการก็ได้คนที่ต้องการ เราก็ได้ แล้วก็เน้นในเรื่องความก้าวหน้าในอาชีพ แล้วก็สุดท้ายก็คือตอนนี้อาชีวะจะขยายให้กับคนทุกกลุ่มอายุด้วย</p> <p>พิธีกร : <u>คุณผู้ชมขา ไม่ได้จะมาโฆษณาชวนเชื่อว่าคุณคนต้องมาเรียนอาชีวะนะคะ</u> วันนี้สิ่งที่มีความตั้งใจคือการที่จะได้เปิดอีกหนึ่งพื้นที่ให้มองเป็นตัวเลือกให้พิจารณา <u>ถ้าหากเราเหมาะกับการเรียนสายสามัญก็อยากให้เห็นหน้าเรียนในสายสามัญให้มาเป็นบุคลากรที่มีคุณค่า</u> ถ้าวันนี้เราคิดว่าเราเหมาะกับอาชีวะ <u>อยากให้เห็นลองเปิดใจแล้วก็ลองพิจารณา ในขณะที่เดียวกันต้องฝากท่านเลขาค่ะ</u> <u>ได้พัฒนาอาชีวะให้มีความน่าสนใจ แล้วก็เข้าไปในทิศทางที่ดียิ่งๆ ขึ้นไป</u> <u>เพื่อให้คนได้มาเรียนมากขึ้นด้วยนะคะ</u> <u>คะ วันนี้ต้องขอบพระคุณทั้งสามท่านนะคะ</u> <u>คะ หมดเวลาสำหรับเดินหน้าประเทศไทยแล้วนะคะ</u> <u>ขอบพระคุณสำหรับการติดตามและรับฟัง พบกันได้ 18 นาฬิกาทุกวันแบบนี้คะ</u> <u>วันนี้ลาคุณผู้ชมคุณผู้ฟังไปก่อน สวัสดีคะ</u></p>	- ปิดรายการ เป็นการสรุปภาพรวมของเนื้อหาที่ได้นำเสนอ และฝากทิ้งท้ายให้คิดในประเด็นที่รายการนำเสนอไป

จากตัวอย่างวาทกรรมจากรายการโทรทัศน์ที่ยกมาข้างต้น จะเห็นว่าแต่ละส่วนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่การเปิดรายการ การเข้าสู่เนื้อหาของรายการ จนกระทั่งการปิดรายการ เพียงแต่มีรายละเอียดที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นที่มากขึ้นน้อยแตกต่างกันไป ตัวอย่างรายการข้างต้นจะเห็นได้ว่าแม้จะเป็นวาทกรรมที่มาจากภาครัฐที่มีความพยายามประกอบสร้างภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่เมื่อ พิจารณาการนำเสนอเนื้อหา ยังพบว่ามีกรกล่าวถึงมุมมองด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแทรกอยู่ด้วย

4.2.1.2 โครงสร้างของตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในเว็บไซต์สำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากการศึกษากลุ่มข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ามีส่วนประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ หัวข้อข่าว และเนื้อหาข่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของข่าวประชาสัมพันธ์ประจำวันวันที่ 11 ตุลาคม 2561 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงโครงสร้างการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์

การนำเสนอเนื้อหาในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
ทำเนียบรัฐบาล มอบเกียรติบัตรนักศึกษาอาชีวะจิตอาสา ทาสีรั้วรอบทำเนียบ	<p><u>หัวข้อข่าว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอถึงรางวัลที่ได้รับจากภาครัฐ - นำเสนอถึงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์
<p>ทำเนียบรัฐบาล มอบเกียรติบัตรนักศึกษาอาชีวะจิตอาสา ทาสีรั้วรอบทำเนียบ</p> <p>เมื่อวานนี้ (10 ตุลาคม 2561) พลเอก วิจารณ์ วรณศิริ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นประธานพิธี มอบเกียรติบัตรโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องการฝึกปฏิบัติการเรียนการสอนวิชาการทาสีและการเคลือบผิวพร้อมทั้งกล่าวให้โอวาท เน้นย้ำความสามารถนักศึกษาอาชีวะ "อาชีวะ..สร้างชาติ" ขอให้นักศึกษาทุกคนภูมิใจ เป็นคนดี มีจิตอาสา และเป็นกำลังของชาติ โดยมีพลเอก สุทัศน์ กาญจนานนท์กุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) พร้อมด้วย ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการ กอศ. ร่วมแสดงความยินดีกับนักศึกษาจำนวน 317 คน ณ ตึกสันติไมตรี (หลังนอก) ทำเนียบรัฐบาล</p> <p>ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดเผยว่าสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มอบเกียรติบัตรให้นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่ได้นำความรู้ และทักษะวิชาชีพที่ได้จากการเรียนนำมาบูรณาการกับสถานการณ์จริง โดยใช้วิชาการทาสีและการเคลือบผิว ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งของการเรียนสาขาช่างก่อสร้างไป</p>	<p><u>เนื้อหาข่าว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอถึงรางวัลที่ได้รับจากภาครัฐ - นำเสนอถึงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์

การนำเสนอเนื้อหาในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
<p>ดำเนินกิจกรรมจิตอาสา อาชีวะพัฒนา โดยร่วมกันทาสีรั้ว รอบทำเนียบรัฐบาลระหว่างวันที่ 16-30 มิถุนายน 2561 ที่ผ่านมา โดยมีนักเรียนนักศึกษาครูและบุคลากร รวมจำนวน 317 คน จากวิทยาลัยที่เข้าร่วมทั้งหมด 6 แห่งได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยเทคนิค ดอนเมืองวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการและวิทยาลัย การอาชีวศึกษาภูมิภาคหนองจอกซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) พร้อมกันนี้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าเยี่ยมชมทำเนียบรัฐบาลซึ่งเป็นสถานที่ราชการสำคัญของประเทศ โดยมีวิทยากรนำชม</p> <p>กลุ่มประชาสัมพันธ์ 11 ตุลาคม 2561</p>	

จากตัวอย่างวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐที่ยกมาข้างต้น แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ หัวข้อข่าว และเนื้อหาข่าวทั้งสองส่วนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ตัวอย่างข้างต้นเป็นวาทกรรมที่มาจากภาครัฐที่มีความพยายามประกอบสร้างภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์สู่สังคม

4.2.1.3 ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วาทกรรมสื่อภาครัฐที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ รายการโทรทัศน์จำนวน 2 รายการ คือ รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินหน้าประเทศไทย ซึ่งเป็นรายการที่ผลิตโดยภาครัฐหรือภาครัฐ มีนโยบายให้หน่วยงานอื่นผลิตขึ้น ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ ข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) นำเสนอในเว็บไซต์ www.vec.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับอาชีวศึกษาโดยตรงปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้ง 2 ประเภท มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 แสดงปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ					
ปี	รายการ			ข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	
	อาชีวทู เดอะฟิวเจอร์	เดิ นหน้า ประ เทศ ไทย	ร ว ม	จ ำน ว น ข ่า ว ท ั้ง ห ม ด	จ ำน ว น ข ่า ว ก ่ ย ว ก ับ ผู้ เร ียน อา ช ิว ศ ึ ก ษา
2555	6	-	6	199	95
2556	10	-	10	267	64
2557	14	5	19	267	67
2558	36	5	41	233	88
2559	13	6	19	210	83
2560	18	5	23	187	79
2561	-	8	8	156	87
รวม	97	29	126	1,519	563

จากตารางข้างต้นแสดงปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ 2 ประเภท ได้แก่ รายการโทรทัศน์ 2 รายการ ทั้งหมด 126 ตอน แบ่งเป็น 1) รายการอาชีวทูเดอะฟิวเจอร์ 97 ตอน 2) รายการเดิ
นหน้าประเทศไทย จำนวน 29 ตอน วาทกรรมสื่อภาครัฐอีกประเภทหนึ่งคือข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่นำเสนอในเว็บไซต์ www.vec.go.th ทั้งหมด 1,519 ข่าว แต่ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยจะใช้เป็นกลุ่มข้อมูล จำนวน 563 ข่าว จากการวิเคราะห์ปริมาณการนำเสนอตัวบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้ง 2 ประเภท ตั้งแต่ปี 2555 ถึง 2561 พบว่า มี

การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ

4.2.2 ความหมายระดับมหภาคในต้วบทวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ ทั้งในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของรัฐ มีการนำเสนอเนื้อหาในหลายด้าน การวิเคราะห์ประเด็นการนำเสนอต้วบทเหล่านี้มาจากการพิจารณาภาพรวมของต้วบททั้งหมดได้แก่ ต้วบทจากรายการโทรทัศน์ จำนวน 126 ต้วบท และต้วบทจากข่าวประชาสัมพันธ์ จำนวน 563 ต้วบท ว่ามีการนำเสนอในประเด็นใดบ้างโดยในต้วบทหนึ่งอาจปรากฏเนื้อหาได้มากกว่าหนึ่งประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 17 แสดงความหมายระดับมหภาคในต้วบทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ประเด็นหลัก	เนื้อหาที่นำเสนอ	รายการโทรทัศน์		ข่าวประชาสัมพันธ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาด้านลบ	1.1 การกล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	45	12.5	59	6.51
2. เนื้อหาด้านบวก	2.1 การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	83	23.06	259	28.59
	2.2 มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน	91	25.28	412	45.48
	2.3 การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ	47	13.05	86	9.49
	2.4 การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้	94	26.11	90	9.93
รวม		360	100	906	100

จากตารางข้างต้น ประเด็นที่พบมากที่สุดของการนำเสนอด้วยทเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาใน วาทกรรมสื่อภาครัฐทั้ง 2 ประเภทจะมีเนื้อหาในด้านบวก แต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด บางส่วน คือ ในรายการโทรทัศน์ เรียงลำดับประเด็นการนำเสนอจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การ กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ 2) มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและ ภาคเอกชน 3) การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 4) การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการ พัฒนาประเทศ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ประเด็นในด้านลบที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง พบน้อยที่สุด

ส่วนการนำเสนอเนื้อหาในข่าวประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ เรียงลำดับประเด็นการนำเสนอจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและ ภาคเอกชน 2) การนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 3) การกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียน อาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ 4) การนำเสนอว่าผู้เรียน อาชีวศึกษามีความสำคัญ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ส่วนประเด็นในด้านลบที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงพบน้อยที่สุดเช่นกัน ดังจะแสดงให้เห็นลักษณะการ นำเสนอเนื้อหาจากตัวอย่างการวิเคราะห์ต่อไปนี้

4.2.2.1 เนื้อหาด้านบวก จากการวิเคราะห์ด้วยทในวาทกรรมสื่อภาครัฐพบว่ามีการ นำเสนอเนื้อหาด้านบวกในปริมาณที่มากกว่าด้านลบ ลักษณะเนื้อหาในด้านบวกครอบคลุม ประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาต่างๆ ดังนี้

1) การนำเสนอเกี่ยวกับผลงาน รางวัล หรือกิจกรรมด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษา ในส่วนนี้จะนำเสนอเนื้อหาที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำผลงาน ได้รับรางวัล หรือทำกิจกรรม ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สร้าง ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ จากการวิเคราะห์ด้วยทในรายการ โทรทัศน์พบการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวทั้งสิ้น 83 ตัวอย่าง จาก 126 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ

65.87 และตัวบทในข่าวประชาสัมพันธ์ 259 ตัวบท จาก 563 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 46.00 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 65 พิธีกร : ไม่เพียงแต่หุ่นยนต์ตัวนี้เท่านั้นที่มีรางวัลการันตีความสามารถของนักเรียนอาชีวะ เพราะว่ายังมีหุ่นยนต์อาชีวศึกษาหรือว่า ABU Robot หุ่นยนต์แขนกลอุตสาหกรรมหรือว่า industrial arm robot ซึ่งเป็นหุ่นยนต์ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม ที่สามารถทำงานได้จริงตามโจทย์ที่กำหนด และหุ่นยนต์มือกลแขนกลเพื่อคนพิการหรือว่า arm hand robot ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีหุ่นยนต์เพื่อนำไปใช้งานจริงกับผู้พิการทางแขน ซึ่งหุ่นยนต์ทั้งสามชนิดก็สามารถคว้ารางวัลรองชนะเลิศอันดับที่หนึ่งมาครอง เป็นการตอกย้ำถึงความสามารถและคุณภาพของนักเรียนอาชีวะ
(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 66 พิธีกร : วิทยาลัยที่ได้รับรางวัลพระราชทานด้วย นักเรียนนักศึกษาที่นี่ก็ได้รับรางวัลพระราชทานด้วยเช่นกันใช้ไหมครับ
ผู้อำนวยการ : 5 ปีซ้อนเลยครับ ตั้งแต่ 58 57 56 55 54 ห้าคนเลย ก็เป็นที่น่าภาคภูมิใจเพราะว่าเด็กที่นี่เป็นเด็กดี ส่วนใหญ่เสียสละในเรื่องกิจกรรม ในเรื่องสิ่งประดิษฐ์ ในเรื่องการไปแข่งขันทักษะวิชาชีพนะครับ ก็มีผลงานเยอะ แต่ล่ะปีเราก็จะคัดเลือก แล้วก็ส่งเด็กที่มีผลงานเด่นไปประเมินเพื่อรับรางวัล ก็ไม่เคยผิดหวังครับ 5 ปีแล้ว
(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 31 ธันวาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 67 ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดเผยว่า นักศึกษาช่างเชื่อมอาชีวะ ประสบความสำเร็จคว้ารางวัลงานเชื่อมเยาวชนนานาชาติ (Arc Cup Welding Competition International 2018) “Arccup 2018” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน –10 มิถุนายน 2561 ณ มณฑลหูหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสมาคมการเชื่อมสาธารณรัฐประชาชนจีน (Beijing ARC Xinxing

Science & Technology Co., Ltd) เป็นผู้ดำเนินงานจัดการแข่งขัน

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 12 มิถุนายน 2561)

จากตัวอย่างที่ 65-67 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นการนำเสนอถึงผลงาน หรือรางวัลต่างๆ ที่ได้รับ ในตัวอย่างที่ 65 ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่หนึ่งจากการประกวดหุ่นยนต์ ตัวอย่างที่ 66 ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับรางวัลพระราชทานติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี และตัวอย่างที่ 67 ผู้เรียนอาชีวศึกษา ช่างเชื่อม ได้รับรางวัลจากงานเชื่อมเยาวชนนานาชาติทั้งหมดเป็นพฤติกรรมด้านบวกที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถ

2) การนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาครัฐ และเอกชน ในส่วนนี้จะนำเสนอเนื้อหาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น นโยบายสำคัญของภาครัฐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาคเอกชน ตลอดจนโครงการความร่วมมือต่างๆ โดยในส่วนนี้สื่อให้เห็นว่าทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสำคัญ และร่วมมือกัน สนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ตัวบทในรายการโทรทัศน์พบการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวทั้งสิ้น 91 ตัวบท จาก 126 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 72.22 และตัวบทในข่าวประชาสัมพันธ์ 412 ตัวบท จาก 563 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 73.18 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 68 พิธีกร : การศึกษาแบบทวิภาคี เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่เชื่อว่านักศึกษาสายอาชีพจะสามารถพัฒนาฝีมือแรงงานได้ จึงได้ส่งเสริมศักยภาพของนักศึกษาผ่านประสบการณ์ในที่ทำงาน โดยใช้เครื่องมือจริงที่ทันสมัยกว่าสถานศึกษามาฝึกอาชีพ
หวังรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตรงกับความต้องการในตลาดแรงงาน

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 27 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 69 พิธีกร : ในส่วนการเรียนแบบทวิภาคีล่ะครับ ที่นี้มีสอนด้วยใช่ไหมครับ
 มีแผนกไหนบ้างครับ
 ผู้อำนวยการ : มีอะ ที่เป็นหลัก มีแผนกช่างยนต์กับอิเล็กทรอนิกส์ ก็มีเกือบ
 ทุกแผนกนะฮะ ที่เป็นมรรคเป็นผลจริงๆ คือแผนกช่างยนต์

เราได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการแล้วก็บริษัททางด้าน
 ยานยนต์ทั้งหลายณะจะเข้ามาพร้อมสนนร่วมคิด คัดเลือกเด็ก
 สัมภาษณ์ ชี้นำเด็กต่างๆ เยอะครับ ซึ่งตรงนี้เรามีกิจกรรม
 หลายบริษัทนี้เข้ามาเราได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์ด้วย
 (รายการอาชีพหุเดอะฟิวเจอร์, 26 กันยายน 2558)

ตัวอย่างที่ 70 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมกับ บริษัท เดอะ ไมเนอร์
 โฮเทล กรุ๊ป ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 เพื่อผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพสาขาการโรงแรมให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตาม
 ความต้องการของสถานประกอบการ โดยมี ดร.อกนิษฐ์ คลังแสง รองเลขาธิการ
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนางปัทมาวลัย รัตนพล ประธานเจ้าหน้าที่
 ฝ่ายทรัพยากรบุคคลและฝ่ายปฏิบัติการ เป็นประธานลงนาม ณ โรงแรมอนันตรา
 ริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ รีสอร์ท ดร.อกนิษฐ์ คลังแสง รองเลขาธิการ
 คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา
 ระบบทวิภาคีร่วมกับบริษัท เดอะ ไมเนอร์ โฮเทล กรุ๊ป จะเป็นการส่งเสริมพัฒนา
 ทักษะความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพสาขาการโรงแรมให้กับนักศึกษาในระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสังกัด สอศ. เกิดการสร้างบุคลากรสาขา
 การโรงแรมที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและมีความรู้
 ประสบการณ์ และทักษะที่นำไปประกอบอาชีพเป็นอาชีพหลักของแต่ละคน...
 นางปัทมาวลัย รัตนพล ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลและฝ่าย
 ปฏิบัติการ เดอะ ไมเนอร์ โฮเทล กรุ๊ป กล่าวว่า ความร่วมมือในการผลิตบุคลากร
 อาชีวศึกษา สาขาวิชาชีพการโรงแรมในครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้น บริษัทฯ เชื่อมั่นใน
 ความสำเร็จว่าจะไม่หยุดเพียงเท่านี้ โดยจะร่วมกันผลักดันในการที่จะสร้างและ
 พัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพการโรงแรมให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
 ต่อไป

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 23 กันยายน 2558)

วรินทร์ ภัทรเมธากุล : โห ต้องการอย่างมากเลยคะคุณแอม เพราะว่าสายอาชีพ
เนี่ยขาดแคลนมาก ดูได้จากเวลาเรารับสมัครงานคะ น้อยๆ ที่มา
 สมัครงานส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่จบสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ
แต่ความต้องการจริงๆ ถ้าเป็นที่นี่นะคะ เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เลย
จริงๆ ต้องการเด็กสายอาชีพวะ ที่เรียนภาคปฏิบัติมาแล้ว ไม่ว่าจะ
เป็นช่างไฟฟ้า ช่างโลหะอันนี้ต้องการมากเลยคะ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 22 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 73 นายศักดา คงเพชร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่า ผลสำรวจ
 ความต้องการกำลังคนในอีก 5 ปีของสภาอุตสาหกรรมแห่ง
 ประเทศไทย ใน 6 อุตสาหกรรมหลัก พบว่ามีความต้องการ
กำลังคนระดับอาชีวศึกษามากถึง 120,000 คน คิดเป็นร้อยละ 42
จากความต้องการกำลังคนทั้งหมด 290,000 คนซึ่งในระยะที่
ผ่านมา ปริมาณการผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาเพื่อป้อนเข้าสู่
ภาคอุตสาหกรรมยังไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลน
แรงงานอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายในการนำระบบการศึกษา
 มาเป็นฐานในการสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้อง
 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรม การค้า
 และการบริการโดยมีเป้าหมายให้ประเทศมีศักยภาพและความ
 ได้เปรียบในการแข่งขันในประชาคมอาเซียน โดยกำหนด
 กลยุทธ์ คือการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและมี
 สมรรถนะสูงเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา
 (ข่าวประชาสัมพันธ์, 27 มิถุนายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 71-73 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความ
 สำคัญ และประเทศไทยมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาจำนวนมาก โดยทั้งสามตัวอย่างเป็น
 การกล่าวถึงคำพูดของบุคคลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่
 ตัวอย่างที่ 27 เป็นคำพูดของคุณลักษมณ อรรถาพิช รองเลขาธิการการลงทุนและความร่วมมือ

ระหว่างประเทศ EEC ตัวอย่างที่ 28 เป็นคำพูดของคุณวรินทร์ ภัทรเมธากุล Chief Marketing Office & Human Resource Manager P.M.K. Group และตัวอย่างที่ 29 เป็นคำพูดของคุณ ศักดา คงเพชร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวถึงผลสำรวจความต้องการกำลังคน ในอีก 5 ปีของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

4) การนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียน อาชีวศึกษาเช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ เป็นต้น จากการวิเคราะห์ตัวบทใน รายการโทรทัศน์พบ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวทั้งสิ้น 94 ตัวบท จาก 126 ตัวบท คิดเป็น ร้อยละ 74.60 และตัวบทในข่าวประชาสัมพันธ์ 90 ตัวบท จาก 563 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 15.98 ดัง ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 74 พิธีกร : อย่างวันนี้เองเนี่ยนะคะ น้องๆ ที่จบอาชีวะมาเนี่ยนะคะ มีงานรองรับทันทีเลยมั๊ยคะ
 อาจารย์ : ตอนนี้อาชีวะทุกคนมีงานรองรับ แล้วก็หลายคนเนี่ยพอสมัคร เข้าเรียนอาชีวะก็จะมีรายได้ระหว่างเรียนทันที เพราะฉะนั้นจะไม่ห่วงเลยนะครับ เด็กอาชีวะว่ามาเรียนแล้วจะตกงาน ไม่มีงานทำ
 (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

ตัวอย่างที่ 75 ผู้อำนวยการ : ในส่วนของปีเตอร์เคมีเนี่ย นักศึกษาของสาขาปีเตอร์เคมี ร้อยเปอร์เซ็นต์ที่จบจากที่นี่มีงานทำนะครับ แล้วก็ผมยืนยันได้ว่า นักศึกษาปีเตอร์เคมีที่จบแล้วเนี่ย มีงานทำร้อยเปอร์เซ็นต์เนี่ย
เงินเดือนมากกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันบาท มากกว่าในระดับ
ปริญญาตรี
 พิธีกร : คือเด็กที่จบปริญญาตรีที่เรียนสายสามัญเนี่ยจบมาบางคนอาจจะ ได้น้อยกว่าด้วยซ้ำ
 ผู้อำนวยการ : ใช่
 พิธีกร : ที่นี่จบแค่ปวส.
 ผู้อำนวยการ : ปวส. เขาก็มีเงินเดือนมากกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันบาทแน่นอนนะครับ
แล้วก็ทำงานในบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเคมีที่มีชื่อเสียงของ

ประเทศ

พิธีกร : ตรงกับสาขาที่เรียนมาเลย แล้วก็สถานประกอบการรองรับ

ผู้อำนวยการ : ใช่ครับ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 1 กันยายน 2556)

ตัวอย่างที่ 76 นายนพดล จีรวราพันธ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ชูกิชิ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด กล่าวเพิ่มเติมว่า บริษัทฯมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการฝึกนักศึกษาเพื่อให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการทำงานควบคู่ไปกับการเรียนในห้องเรียน ซึ่งนอกจากจะเน้นการฝึกปฏิบัติงานในสายอาชีพแล้วครูฝึกของบริษัทฯยังจะเสริมทักษะเกี่ยวกับความรับผิดชอบเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับระบบงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ทั้งนี้นักศึกษาในโครงการทุกคนจะได้รับทุนการศึกษาจากบริษัทคนละ 2,500 บาท ต่อภาคเรียน พร้อมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ เหมือนเป็นพนักงาน เช่นเบี้ยเลี้ยงรายวัน โบนัสประจำปี ค่าล่วงเวลา เงินรางวัลจากการขาย ฯลฯ และมีงานรองรับทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษาอีกด้วย

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 15 พฤษภาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 74-76 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ เพื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีอนาคตที่ดี มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิตหรือในหน้าที่การงานโดยในตัวอย่างที่ 74 เป็นบทสนทนาจากรายการเดินหน้าประเทศไทยในขณะที่พิธีกรกำลังสัมภาษณ์แขกรับเชิญ คือ ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการสนทนาหัวข้อเรียนอาชีวศึกษาพัฒนาชาติไทย ตัวอย่างที่ 75 เป็นบทสนทนายาระหว่างพิธีกรและผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด ในการสนทนาเกี่ยวกับนักศึกษาสาขาปิโตรเคมี และตัวอย่างที่ 76 เป็นข้อความจากข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากข้อความทั้ง 3 ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าถึงความก้าวหน้า และอนาคตที่มั่นคงของผู้เรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากสามารถหารายได้ในขณะที่ยังเรียนอยู่ และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็มีงานรองรับทันที

4.2.2.2 เนื้อหาด้านลบ จากการวิเคราะห์ตัวบทในรายการโทรทัศน์พบว่ามีการนำเสนอเกี่ยวกับการกล่าวถึงภาพลักษณ์ที่ไม่ดี อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง และการกล่าวถึงค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ค่านิยมปริญญา เป็นต้น ปรากฏทั้งสิ้น 45 ตัวบท จาก 126 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 35.71 ส่วนตัวบทในข่าวประชาสัมพันธ์ พบการนำเสนอในประเด็นดังกล่าว 59 ตัวบท จาก 563 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 10.48 เมื่อพิจารณาจากจำนวนที่ปรากฏพบว่า วาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์นำเสนอประเด็นนี้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นอื่นๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 77 พิธีกร : สวัสดีครับท่านผู้ชมถ้าจะพูดถึงเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาทุกคน คงจะจินตนาการไปถึงเด็กวัยรุ่นในเครื่องแบบ เหน็บไม้ที่ วิ่งไล่ ตีกันใช้ใหม่ครับ สำหรับวันนี้ผมจะพาท่านผู้ชมไปเปิดมุมมองใหม่ๆ สำหรับนักเรียนสายอาชีพที่มีอะไรที่ดีกว่านี้เยอะในรายการ
รายการเดินหน้าประเทศไทยวัยยี่สิบครับ
(รายการเดินหน้าประเทศไทยวัยยี่สิบ, 20 พฤษภาคม 2561)

ตัวอย่างที่ 78 นักศึกษา : ผมก็อยากจะเชิญชวนเพื่อนๆ พี่ๆ แล้วก็น้องๆ นะครับที่อยากจะ
ศึกษาเกี่ยวกับเครื่องกล เครื่องยนต์ ไฟฟ้า เกี่ยวกับไฟฟ้า
อิเล็กทรอนิกส์นะครับ แล้วก็เกี่ยวกับแมคคาทรอนิกส์ ก็อยากจะ
เชิญชวนเข้ามาศึกษาแล้วก็ลองมาเรียนดูครับ แล้วก็เด็กช่างก็ไม่ใช่
เด็กที่ไม่ดีเสมอไปนะครับ บางทีเด็กช่างก็อาจจะน่ารักนะครับ
ขอบคุณครับ

(รายการอาชีพะทุเดอะพีวเจอร์, 22 พฤศจิกายน 2555)

ตัวอย่างที่ 79 นายจรัล ยุบรัมย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา กล่าวว่า เนื่องจากการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่มีกำลังเพียงพอต่อการเฝ้าระวัง
เหตุที่จะเกิด ดังนั้น พ.ต.อ.ภูวติท ชนะคชภัทร์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ได้ประชุมหารือเพื่อควบคุมพื้นที่เสี่ยงในการก่อเหตุทะเลาะวิวาท

โดยทำการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน รวมทั้งได้นำบุคลากร
เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และ
นักศึกษาจำนวน 3 รุ่น รวมทั้งสิ้น 350 คน

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 21 มิถุนายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 77-79 ในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ถึงแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการกล่าวถึงเรื่องที่ดี
เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ในตัวอย่างที่ 77 ข้อความจากรายการเดินหน้าประเทศไทยวิทยุที่
ต้องการกล่าวถึงมุมมองใหม่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ตัวอย่างที่ 78 ข้อความจากรายการอาชีพะทุ
เดอะพิวเจอร์ที่ต้องการเชิญชวนให้มาศึกษาสายอาชีวศึกษา และตัวอย่างที่ 79 ข้อความจากข่าว
ประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ต้องการกล่าวถึงการอบรมเพื่อ
เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาอาชีวศึกษา แต่ทั้ง 3 ตัวอย่าง
ยังคงมีการกล่าวถึงประเด็นความรุนแรงและการทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมทั้ง 2 กลุ่ม คือ
วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

เปรียบเทียบความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ	
วาทกรรมสื่อมวลชน	วาทกรรมสื่อภาครัฐ
1. มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน	1. มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน
2. ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	2. ผลงาน หรือรางวัลที่ได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น
3. ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ	3. ภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา
4. ความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้	4. ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ
5. ภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา	5. ความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้

จากตารางพบว่าวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างสอดคล้องกันใน 2 อันดับแรก ได้แก่ 1) ประเด็นเกี่ยวกับมาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนมากที่สุด 2) ประเด็นเกี่ยวกับการนำเสนอผลงาน หรือรางวัลที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับ รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นทั้ง 2 อันดับ ล้วนเป็นการนำเสนอภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก โดยสื่อให้เห็นว่าทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญกับผู้เรียนอาชีวศึกษา และผู้เรียนอาชีวศึกษายังเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในสังคม

ส่วนในลำดับที่ 3-5 มีการนำเสนอในประเด็นที่แตกต่างกัน คือวาทกรรมสื่อมวลชนยังคงเน้นภาพด้านบวกอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาที่นำเสนอมากที่สุดเป็นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 4 ได้แก่ การนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ และการนำเสนอว่าความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ส่วนประเด็นที่วาทกรรมสื่อมวลชนนำเสนอที่น้อยที่สุด คือการประกอบสร้างภาพด้านลบในประเด็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ในส่วนนี้ถึงแม้จะมีปริมาณน้อยที่สุด แต่พื้นที่ที่ปรากฏคือข่าวหน้าหนึ่ง ดังนั้นจึงมีผลกระทบอย่างมากต่อความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม ในลำดับที่ 3-5 ของวาทกรรมสื่อภาครัฐพบว่าการนำเสนอเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 3 เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และประเด็นเรื่องค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ในประเด็นนี้มักพบควบคู่กับการประกอบสร้างภาพด้านบวก นั่นคือ แม้จะเป็นนำเสนอเนื้อหาในด้านบวก แต่ผู้วิจัยยังพบการกล่าวถึงประเด็นความรุนแรงและอคติเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาปรากฏร่วมด้วยเสมอ ส่วนการนำเสนอเนื้อหาในลำดับที่ 4-5 เป็นการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ และการนำเสนอเกี่ยวกับความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ตามลำดับ ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพในด้านบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจะสรุปประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พบในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรง และค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นประเด็นสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของคนในสังคม โดยเฉพาะ *วาทกรรมสื่อมวลชน* หนังสือพิมพ์รายวันเลือกนำเสนอประเด็นดังกล่าวในพื้นที่หน้าหนึ่งมากที่สุด โดยเลือกใช้ภาษาที่กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกจึงส่งผลต่อภาพจำของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่นิยมใช้ความรุนแรงและสร้างปัญหาสังคมมาอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันจะพบว่าปริมาณการนำเสนอในประเด็นนี้ไม่มากนัก แต่กลับเป็นการนำเสนอภาพด้านบวกที่พบในปริมาณมากที่สุด แต่ข้อจำกัดเรื่องพื้นที่การนำเสนอทำให้ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลต่อคนในสังคมน้อยกว่าเนื้อหาหน้าหนึ่ง

ส่วนใน*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* มีการนำเสนอประเด็นด้านลบน้อยที่สุด แต่ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะนำเสนอประเด็นด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ก็ยังพบว่ามีเรื่องประเด็นความรุนแรงสอดแทรกอยู่เสมอ อาจกล่าวได้ว่าความพยายามประกอบสร้างภาพด้านบวกอาจไม่ได้มาจากพื้นฐานความคิดด้านบวกอย่างแท้จริง

ทักษะฝีมือรวมถึงพฤติกรรมที่สร้างชื่อเสียงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เมื่อพิจารณาภาพรวมของ*วาทกรรมสื่อมวลชน* หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอประเด็นนี้เป็นอันดับที่สอง แต่เมื่อจำแนกเป็นเนื้อหาหน้าหนึ่งและเนื้อหาหน้าในพบว่าประเด็นดังกล่าวปรากฏในเนื้อหาหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง ส่วน*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นนี้ในลำดับต้นๆ ในตัวบทประเภทข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำเสนอประเด็นนี้เป็นอันดับที่สอง ส่วนรายการโทรทัศน์นำเสนอประเด็นนี้เป็นอันดับที่สาม ซึ่งกล่าวได้ว่ารัฐยังคงให้ความสำคัญกับภาพด้านบวกที่ทำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนการได้รับรางวัลต่างๆ จากฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา

มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนในประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมของ*วาทกรรมสื่อมวลชน* คือหนังสือพิมพ์รายวันทั้งฉบับ พบว่ามีการนำเสนอในประเด็นนี้มากที่สุด โดยเฉพาะการชูประเด็นเรื่องการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคีที่ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันพัฒนา ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับ*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* ประเภทข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่นำเสนอประเด็นนี้มากที่สุดเช่นกัน ทำให้เห็นว่ารัฐบาลใช้ทั้งหนังสือพิมพ์รายวันและสื่อที่ตนมีอยู่ในการประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้ถึงการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ความสำคัญและความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศของผู้เรียนอาชีวศึกษา และผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและประเทศชาติ ประเด็นนี้ใน*วาทกรรมสื่อมวลชน* มีการนำเสนอเป็นอันดับรอง โดยมากมักพบว่านำเสนอควบคู่กับประเด็นอื่น เช่น ปรากฏร่วมกับประเด็นมาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เป็นประเด็น

หลัก และเสริมเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของผู้เรียนอาชีวศึกษา สอดคล้องกับ*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* ที่มีการนำเสนอเป็นอันดับรอง โดยมากมักพบว่านำเสนอควบคู่กับประเด็นอื่นเช่นกัน

ความมั่นคงและก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ ประเด็นนี้ใน*วาทกรรมสื่อมวลชน* เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้งฉบับ ประเด็นนี้จะไม่ใช่ประเด็นหลักในการนำเสนอ ต่างจาก*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* โดยเฉพาะในประเภทรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอประเด็นดังกล่าวมากที่สุด และมักปรากฏควบคู่กับประเด็นมาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในเรื่องการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รัฐพยายามชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนจะมีความก้าวหน้า มีรายได้ระหว่างเรียน ได้รับค่าตอบแทนสูง และมีความมั่นคงในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคในตัวบททั้งใน*วาทกรรมสื่อมวลชน* และ*วาทกรรมสื่อภาครัฐ* ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จะพบว่าภาพที่ปรากฏในตัวบทแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันไปตามประเด็นที่แต่ละตัวบทเลือกนำเสนอ *วาทกรรมสื่อภาครัฐ* เน้นการประกอบสร้างภาพด้านบวกเพื่อประชาสัมพันธ์สู่สังคม ส่วน *วาทกรรมสื่อมวลชน* ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันที่คนในสังคมมักยึดติดกับภาพความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในพื้นที่หน้าหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดการนำเสนอทั้งฉบับจะพบว่าประเด็นความรุนแรงไม่ใช่ประเด็นหลักที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ตรงกันข้ามกลับเป็นประเด็นในด้านบวกที่ได้รับการนำเสนอมากกว่า แต่ด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ทำให้สื่อสารไปยังผู้อ่านได้น้อยกว่าพื้นที่หน้าหนึ่ง ดังนั้นกล่าวได้ว่าหากประชาชนในสังคมในฐานะผู้รับสารบริโภคตัวบทใดเป็นประจำ หรือเลือกบริโภคเพียงบางตัวบทก็จะส่งผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาตามที่ ตัวบทนั้นๆ เลือกมานำเสนอ โดยอาจขาดการตระหนักรู้ว่าแท้ที่จริงยังมีประเด็นอื่นอีกหลายประเด็นที่ตัวบทนั้นอาจไม่ได้เลือกมานำเสนอ เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคในตัวบทแล้ว ลำดับต่อไปผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมเพื่อให้เห็นภาพรวมของปัจจัยที่อยู่แวดล้อมตัวบ

บทที่ 5

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมสื่อมวลชน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ จึงเน้นการวิเคราะห์ภาษาในตัวบทอย่างละเอียดและเป็นระบบ ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 คือการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่ง และกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าใน เนื่องจากข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมี การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่แตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณและรายละเอียด ซึ่งอาจส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของกลวิธีทางภาษาที่พบเรียงตามลำดับจากกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในปริมาณมากไปหาน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน

5.1.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษา **กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา** ในหนังสือพิมพ์รายวันผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มตามปริมาณที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ 2) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก และ 3) กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านลบหรือลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือสร้างความเดือดร้อนต่อสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำหรือชุดคำเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อสื่อความหมายต่างๆ มีความสำคัญในงานด้านวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพราะแสดงให้เห็นถึงชุดความคิดที่ปรากฏในวาทกรรม ดังที่ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995: 27) ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์มักให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ เช่น การศึกษาประเด็นความไม่เท่าเทียมกันของเพศภาวะ (gender) เราจะต้องพิจารณาความแตกต่างของคำศัพท์ที่ใช้อ้างอิง เพราะการเลือกใช้คำศัพท์มีส่วนสำคัญในการสะท้อนชุดความคิดหรืออุดมการณ์บางอย่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) การใช้คำอ้างอิง การใช้คำเพื่ออ้างอิงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นมุมมองและความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ้างอิงได้เป็นอย่างดี ดังที่ฟาวเลอร์ (Fowler, 1991: 81) ได้กล่าวไว้ว่า การอ้างอิง (reference) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์นั้นกับสิ่งต่างๆ ในโลก จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ ดังนี้

1.1.1) คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งสื่อความหมายถึงลักษณะหรือพฤติกรรมด้านลบ โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านความรุนแรง ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 19 คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ

คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
นักเรียน-นักเรียน อันธพาล อาชีวะอันธพาล หัวโจกอาชีวะอันธพาล	[นักเรียน นักเรียนอันธพาล]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเรียนอันธพาล”
อาชีวะโหด นักศึกษาใจเหี้ยม ช่างกลช่างกลเหี้ยม แก๊งทมิฬ มือฆ่า	[โหดเหี้ยม ช่างกลเหี้ยม ช่างกลทมิฬ มือปืน มือลั่นไก]	
ช่างกลซ่า	โจลือดร้อน	[หัวร้อน คึกคะนอง]

คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อ ความหมายด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
โจอาชีวะ โจซ่ากล เด็กอาชีวะหัวโจก กลุ่มช่างกลศึกคะนอง		

ตัวอย่างที่ 80 1 สถาบันเสียงส่อปิดถาวร ชงขึ้น ‘บัญชีดำ’ นร.นักเลงอาชีวะ เอกชนกลุ่มเสียงขานรับ ‘บีกตุ้’ ปิดทันทีที่ก่อเหตุ 3-7 วัน

(มติชน, 23 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 81 จับทันควัน 2 อาชีวะ โหดคว้ามัดพันคู่อริเหวอะเย็บ 30 เข็ม

(เดลินิวส์, 23 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 82 ล็อก 3 ช่างกล ทมิฬฆ่าโหดนศ.อุเทน เป็นสถาบันคู่อริเหยื่อ! อ่างsang แค้นแทนรุ่นพี่
ล่าอีก 2 คนที่ยังหลบหนี

(ไทยรัฐ, 21 พฤศจิกายน 2561)

ตัวอย่างที่ 83 ‘หิน’ ทุบหัวสยองช่างกลเหยี่ยวรุมฆ่านศ.รุ่นน้อง

(เดลินิวส์, 27 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 84 รวบ 2 มือฆ่า เด็กเทคนิค เป็น “เทคโนโลยี” คู่อริ คุ่มตัวไปทำแผน ปรับทัศนคติแม่

(ไทยรัฐ, 29 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างพบการใช้คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษา ตัวอย่างที่ 80 พบคำว่า นร.นักเลง คำว่านักเรียนในที่นี้หมายถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่วนคำว่า นักเลง หมายถึง ผู้เกะกะระราน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 631) เมื่อนำมาประกอบกันจึงสื่อได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมด้านลบ ตัวอย่างที่ 81-83 พบคำว่า “อาชีวะโหด” “ช่างกลทมิฬ” และ “ช่างกลเหยี่ยว” คำอ้างอิงดังกล่าวเป็นการประกอบคำด้วยการนำคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในคำว่า อาชีวะ และช่างกล มาประกอบกับส่วนขยาย ได้แก่คำว่า “โหด” “ทมิฬ” “เหยี่ยว” ตัวอย่างที่ 84 พบคำว่า “มือฆ่า” ซึ่งแสดงถึงการทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย การใช้คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาในลักษณะนี้

ปรากฏอย่างโดดเด่นในส่วนพาดหัวข่าวจึงมีส่วนสำคัญในการสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่าในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันยังปรากฏรูปภาพที่ใช้อ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบอีกเป็นจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่าการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบเป็นกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏอย่างโดดเด่นโดยเฉพาะส่วนพาดหัวข่าวที่ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่จึงยังเป็นการดึงดูดความสนใจและส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้ภาพด้านลบดังกล่าวได้มากยิ่งขึ้น

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบร่วมกับคำ

อ้างถึง หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมไม่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยถ้อยคำเหล่านี้จะปรากฏร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนในด้านลบ กลวิธีนี้ปรากฏอย่างโดดเด่นในส่วนเนื้อหาข่าว เนื่องจากการให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบร่วมกับคำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษา ในประเด็นต่างๆ โดยเรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการใช้ความรุนแรง 2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อน 2.3) คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ

การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย	[ใช้ความรุนแรง]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”
ตะลุมบอนฟันแทง ยกพวกตีกัน	[โหดเหี้ยม]	
ทำดีทำต่อย ตามล่าล้างแค้น		
ไล่ฆ่าอย่างโหดเหี้ยม ฆ่าล้างแค้น		
ยิงไล่อย่างบ้าระห่ำ รุมกระทืบ		
ประกบยิง รุมฆ่าโหด		
ไล่ตีกัน ไล่ฟันไล่ฆ่า		
ไล่ยิง ไล่ฆ่าโหด		
กระทืบซ้ำ กระหน่ำตี		
ชาวบ้านได้รับบาดเจ็บ ชาวบ้านเดือดร้อน	[สร้างความเดือดร้อน]	

การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
สร้างความเดือดร้อน หนีตายอลหม่าน ถูกลูกหลง ถูกลูกหลงมาหลายครั้ง	[เป็นปัญหา]	สังคมที่ยากจะแก้ไข”
ทำทนาย เย้ย ฝ่าฝืน เข็มเกริม	[ไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัว กฎหมาย”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

ใช้ความรุนแรง หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการใช้กำลัง ความโหดร้าย การใช้คำหรือชุดคำที่เพื่อเน้นความหมายด้านการใช้ความรุนแรงในที่นี้หมายรวมถึงทั้งในกรณีและผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้กระทำความรุนแรงและเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 85 เวลา 08.10 น.วันที่ 24 พ.ย.มีเหตุนักศึกษาอาชีวะทะเลาะวิวาทใช้อาวุธปืนและมีดต่างฝ่ายต่างยกพวกทำร้ายร่างกายกัน มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต เหตุเกิดบริเวณป้ายรถเมล์หน้าตลาดเอี่ยมสมบัติใกล้แยกศรีนุช แขวงและเขตสวนหลวง กทม.
(ไทยรัฐ, 27 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 86 กรณีกลุ่มนร.ร.ร.เทคโนโลยีบางกะปิถูกนักเรียนช่างกลสถาบันคู่อริใช้ปืนไล่ยิงก่อนไล่ตะลุมบอนฟันแทง ขณะทั้งหมดโดยสารรถประจำทางสาย 113
(ไทยรัฐ, 26 มิถุนายน 2557)

ตัวอย่างที่ 87 นำ 6 นักศึกษาอุเทนถวายใจเหี้ยมแกล้งข่าวไล่ฆ่าออกอาจ 3 ศพวางค้ำให้เพื่อนสาว
(ไทยรัฐ, กันยายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 85–87 พบการใช้หรือชุดคำที่สื่อถึงความรุนแรง เช่น คำกริยาแสดงการกระทำความรุนแรง ได้แก่ “ทะเลาะวิวาท” “ยกพวกทำร้ายร่างกายกัน” “ไล่ยิงก่อนไล่ตะลุมบอนฟันแทง” “ไล่ฆ่าออกอาจ” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมโหดเหี้ยมต่อกัน และเลือกที่จะใช้กำลังหรือใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

สร้างความเดือดร้อน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการกระทำที่ส่งผลด้านลบต่อผู้อื่นเช่น ก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 88 สอบสวนพยานผู้เห็นเหตุการณ์ทราบว่าก่อนเกิดเหตุมีคนร้าย 3 คนสวมหมวกกันน็อกแบบเต็มใบซึ่งจยย.ไม่ทราบรุ่นและหมายเลขทะเบียนแต่งตัวคล้ายนักเรียนช่างกลมาดักรอนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีบางกะปิอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาผู้บาดเจ็บได้นั่งซ้อนจยย.เพื่อนมาจากแยกบ้านม้าเพื่อมุ่งหน้ากลับบ้านพักในซอยรามคำแหง 68 เมื่อคนร้ายเห็นก็ชักอาวุธปืนออกมายิงใส่อย่างบ้าระห่ำ จนจยย.ผู้ได้รับบาดเจ็บล้มลงแต่คนร้ายก็ยังไม่หยุด ชักอาวุธปืนไล่ยิงอีกหลายนัดจนไปถูกชาวบ้านได้รับบาดเจ็บไปอีก 1 รายก่อนซึ่งจยย.หลบหนีไป

(เดลินิวส์, 20 กันยายน 2557)

จากตัวอย่าง พบการใช้คำหรือชุดคำที่เน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ได้แก่ “...ถูกชาวบ้านได้รับบาดเจ็บไปอีก 1 ราย...” กลวิธีนี้สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา ข้อสังเกตประการหนึ่งคือคำหรือชุดคำที่เน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อนนี้ มักปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำที่รุนแรง

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

ไม่เกรงกลัวกฎหมาย หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือมาตรการของภาครัฐ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 89 รู้ตัวแล้วช่างกลเยี่ยม.44ยิงนร.สาวดับ-จี้มอตัว

(มติชน, 29 มิถุนายน 2559)

ตัวอย่างที่ 90 เหตุนักเรียนยิงกันรายวันโผล่เยี่ยมมาตรการปิดโรงเรียน

(เดลินิวส์, 20 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 91 อย่างไรก็ตามยังเกิดเหตุไต่ถ้อยนักเรียนนักศึกษา**ทำทลายมาตรการปิดสถาบันของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี**

(ไทยรัฐ, 19 กันยายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 89-91 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมาย หรือสื่อถึงการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือมาตรการของภาครัฐ ได้แก่ “เยี่ยม.44” “เยี่ยม มาตรการปิดโรงเรียน” “ทำทลายมาตรการปิดสถาบันของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี” ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวนี้ มักปรากฏร่วมกับ คำกริยาแสดงการกระทำ ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ “ยิง” “ยิงกันรายวัน” “ไล่อิง” การปรากฏร่วมกันเช่นนี้มีส่วนสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลเพราะแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ได้คำนึง นอนใจกับประเด็นการสร้างความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงได้ออกกฎหมายหรือมาตรการต่างเพื่อ ดำเนินการกับเรื่องดังกล่าว แต่ตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาเองไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือมาตรการนั้น กลวิธีนี้จึง สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย”

2) การใช้อุปลักษณ์ เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980)

ได้เสนอแนวคิดการศึกษาอุปลักษณ์ในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive linguistics) กล่าวคือ อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างงานประพันธ์เท่านั้น แต่อุปลักษณ์เป็นผลผลิตที่สะท้อน ให้เห็นกระบวนการคิด การทำความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์นามธรรมต่างๆ โดยนามโนทัศน์ นามธรรมที่ต้องการเรียนรู้ไปเปรียบเทียบกับอ็อกิมโนทัศน์หนึ่งที่เป็นรูปธรรมกว่า เป็นกระบวนการที่ เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (วรวรรณา เพ็ชรกิจ, 2551: 13)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 99) ได้กล่าวถึงความสำคัญของอุปลักษณ์กับการศึกษาแนววาท กรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ไว้ว่า “ประเด็นสำคัญที่นักวจนปฏิบัติศาสตร์และนักวาทกรรมวิเคราะห์เชิง วิพากษ์สนใจก็คือ หน้าที่ในด้านการถ่ายทอดความคิด (ideational metafunction ตามแนวคิดของ ฮัลลิเดย์) และพลังในการโน้มน้าวใจของอุปลักษณ์ นักวิชาการทั้งสองสาขากล่าวตรงกันว่า อุปลักษณ์ สามารถโน้มน้าวใจ เปลี่ยนมุมมองผู้รับสาร รวมถึงสื่ออุดมการณ์ด้วย” ดังนั้น การใช้อุปลักษณ์ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงส่งผลให้ผู้รับสารเกิดมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาไป ในทางลบหรือทางบวกได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้อุปลักษณ์สื่อภาพด้านลบของผู้เรียน อาชีวศึกษาเป็นกลวิธีทางภาษาที่โดดเด่นในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน โดยแบ่งได้ 2

กลุ่ม คือ 1) การใช้อุปลักษณะระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 2) การใช้อุปลักษณะระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

2.1) การใช้อุปลักษณะระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับผู้เรียนอาชีวศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุปลักษณะที่เด่นชัด คือ อุปลักษณะสงคราม โดยเปรียบเทียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นศัตรูที่ต้องต่อสู้กัน มโนอุปลักษณะนี้ตอกย้ำประเด็นการทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น *อริ คีก เปิดศึกถล่มไล่ล่า ฯลฯ* การใช้อุปลักษณะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
ผู้เรียนอาชีวศึกษา-ผู้เรียนอาชีวศึกษา	คู่ต่อสู้
การทะเลาะวิวาท	การต่อสู้หรือการทำสงคราม
ตัวอย่าง ที่ 92	นักเรียนอาชีวศึกษาเปิดศึกตักยิงหลังกลุ่มคนร้ายชนเพื่อนร่วมแก๊งซี่จยย.20 คัน ไปตกรอกกลุ่มอดีตนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีมินบุรีฯ คู่อริที่ซี่จยย.มากันเพียง 3 คัน (ไทยรัฐ, 23 มิถุนายน 2556)
ตัวอย่าง ที่ 93	อ้อมตีกัน 3 หน ห้ามรับเด็กเพิ่ม ยุติปัญหาศึกอาชีวะไล่ฟันโจฬานิซัยเจ็บ (เดลินิวส์, 20 กันยายน 2557)
ตัวอย่าง ที่ 94	ดูเหมือนความรุนแรงในกลุ่มนักเรียนอาชีวะยกพวกถล่มคู่อริจะรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดการสูญเสียทั้งคนตายและบาดเจ็บ (มติชน, 15 พฤษภาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 92-94 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามในคำว่า “เปิดศึก” “ศึก” “ถล่ม” “คู่อริ” มาใช้เปรียบเทียบพฤติกรรมความรุนแรงระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยกัน สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายจากพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

2.2) การใช้อุปลักษณะระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณะ 2 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณะสงคราม และ 2) อุปลักษณะการรักษาโรค ดังนี้

2.2.1) อุปลักษณ์ สงคราม คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือสร้างปัญหาความรุนแรง เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐจึงต้องเป็นผู้จัดการกับปัญหานั้นโดยใช้มาตรการหรือวิธีการต่างๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ เช่น *ปราบ ก้าวร้าว ก้าวจัด ฯลฯ* การใช้อุปลักษณ์สงครามดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ	คู่ต่อสู้
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	คู่ต่อสู้
การแก้ปัญหาความรุนแรง	การต่อสู้หรือการทำสงคราม
วิธีการ/มาตรการต่างๆ	อาวุธ
ตัวอย่าง ที่ 95	ที่ผ่านมามีอุปสรรคใหญ่คือปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเด็กช่างทำให้ผู้ปกครองไม่กล้าส่งบุตรหลานมาเรียน สอศ. จึงใช้ <u>ไม้แข็งและไม้ نرم</u> ควบคู่กันไปในการแก้ไขปัญหานี้ (มติชน, 22 เมษายน 2559)
ตัวอย่าง ที่ 96	“เลขา สอศ.” ยอมรับ <u>ม.44</u> ก้าวร้าวเด็กก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำให้มีเครื่องมือ <u>ปราบ</u> เด็กมากขึ้น (เดลินิวส์, 24 มิถุนายน 2559)
ตัวอย่าง ที่ 97	ม.44 <u>ฟัน</u> อาชีวะตีกัน-ชายเจอคุก ยาแรง <u>ปราบ</u> หัวโจก ผู้ปกครองอ่วมด้วยวงเงินประกัน 2 ปี ผิดซ้ำรีบเข้ากองทุน (มติชน, 22 มิถุนายน 2559)
ตัวอย่าง ที่ 98	ภาครัฐระดมสมองหาทางแก้ “ <u>บ๊ักตุ๋</u> ” ฮีมนเดือนหลายครั้งยังตีกันต้อง <u>กำจัด</u> ออกไป (เดลินิวส์, 30 มิถุนายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 95-98 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามในคำว่า “ไม้แข็งและไม้นวม” “กำราบ” “ปราบ” “ฟัน” และ “กำจัด” มาใช้เปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ การใช้อุปลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า และมองว่าสิ่งที่ผู้เรียนอาชีวศึกษากระทำเป็นปัญหาที่จะต้องเข้ามาจัดการหรือเข้ามาแก้ไข การใช้อุปลักษณะสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาหรือผู้สร้างปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรง ข้อสังเกตประการหนึ่งคือการใช้อุปลักษณะ สงครามนี้สื่อให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือรัฐบาลก็เลือกใช้ความรุนแรงในการกระทำต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเช่นกัน การใช้อุปลักษณะที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งพบการใช้อุปลักษณะ สงครามมากที่สุด โดยปรากฏทั้งการต่อสู้ระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยกันและการต่อสู้ระหว่างพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

2.2.2) อุปลักษณะการรักษาโรค คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สร้างปัญหาความรุนแรงเป็นเสมือนโรคหรือเชื้อโรค สังคมไทยเป็นร่างกายที่ติดโรคจึงต้องได้รับการรักษา โดยผู้รักษาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่สามารถใช้ยาหรือมาตรการต่างๆ มารักษาเพื่อให้อาการของโรคบรรเทาลง ซึ่งก็คือการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรคมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ เช่น ยาแรง บรรเทา เรื้อรัง ฯลฯ การใช้อุปลักษณะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
การทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษา	โรค
การแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท	การรักษาโรค
เจ้าหน้าที่ตำรวจ/หน่วยงานภาครัฐ	ผู้รักษา/แพทย์
มาตรการต่างๆ ของภาครัฐ	ยารักษาโรค

ตัวอย่าง ที่ 99 ขณะทีรศ.ดร.ปัญญา มินยง อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กล่าวว่า ต้องขอขอบคุณ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกฯ ที่เห็นความสำคัญของปัญหา

ทะเลาะวิวาทของนักศึกษาที่เป็นปัญหาเรื้อรังและยังแก้ไขไม่ได้

(เดลินิวส์, 20 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 100 การเฝ้าระวังและป้องปรามการก่อเหตุทะเลาะวิวาท มีปัญหามานานต้องใช้ยาแรง
ตัวใหม่เข้าไปช่วยแก้

(เดลินิวส์, 28 มิถุนายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 101 สช.ชู ‘สั่งปิดถาวร’ ร.ร.อาชีวชนกเลงขึ้นบัญชีดำห้ามกู้ กยศ. อาชีวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งรัฐ
และเอกชนตั้งรับมาตรการนายกฯ เอาจริงก่อเหตุตักันปิดทันที สช.จับตา
สถานศึกษาเจ้าปัญหา ก่อเหตุแล้ว 2 ครั้ง ลั่นครบ 3 ครั้งเจอ “ยาแรง” ปิดถาวร

(ไทยรัฐ, 23 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 102 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)กำลังพิจารณาข้อมูลวิทยาลัยใน
กลุ่มเสี่ยงทั้ง 21 แห่ง ว่าที่ผ่านมามีเด็กในสาขาวิชาใดก่อเหตุทะเลาะวิวาทบ่อยครั้ง
โดยในปีการศึกษา 2558 จะสั่งตักันนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1)
ในแผนกหรือสาขาวิชานั้นๆ เบื้องต้นมีบางวิทยาลัยจะให้ตักันนักเรียน 1-2
สาขาวิชา โดยเฉพาะก่อสร้าง ช่างยนต์ ส่วนปวช. 2-3 กำลังพิจารณาว่าจะโอนย้าย
ไปเรียนรวมในวิทยาลัยอื่นด้วยหรือไม่ โดยจะโอนย้ายครูพร้อมอุปกรณ์การเรียน
ไปด้วย ซึ่งเบื้องต้นผู้อำนวยการวิทยาลัยก็เห็นด้วยและเชื่อว่าจะบรรเทาปัญหา
การทะเลาะวิวาท

(ไทยรัฐ, 23 กันยายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 99-102 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรค ได้แก่คำว่า “เรื้อรัง” “ยาแรง” และ “บรรเทา” มาเปรียบเทียบกับระหว่างพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับ
การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ แสดงให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรม
ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นมานานเหมือนโรคเรื้อรัง เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงาน
ภาครัฐเปรียบเสมือนแพทย์หรือผู้รักษาที่สามารถรักษาโรคหรือแก้ปัญหาคความรุนแรงได้โดยใช้ยาใน
ที่นี้คือมาตรการของภาครัฐ การใช้อุปลักษณนี้สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียน
อาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

หรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำหรือสามารถทำได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังถือว่าปัญหาความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาต้องได้รับการแก้ไขจากภาครัฐ

3) **การใช้มูลบท** หรือ presupposition มูลบทมีความเกี่ยวข้องกับ การศึกษาทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพราะช่วยแนะความหรือสื่อถึงความเชื่อบางอย่างได้ ฌ์ฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าวถึงความหมายและลักษณะของรูปภาพที่สื่อมูลบทไว้ว่า รูปภาพบางชนิดไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือโครงสร้างประโยคบางแบบสื่อมูลบทหรือความเชื่อที่มีอยู่ก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปภาพที่สื่อมูลบทและสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

3.1) **รูปภาพที่ใช้อ้างถึง** ฌ์ฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าวว่า เมื่อเรากล่าวถ้อยคำที่มีรูปภาพอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ย่อมสื่อว่า “มีสิ่งนั้นอยู่” ดังนั้น เมื่อมีการใช้รูปภาพที่ใช้อ้างถึงการกระทำหรือลักษณะบางอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงสื่อว่ามีการกระทำนั้นเกิดขึ้นจริง จากการศึกษาข้อมูลพบรูปภาพที่ใช้อ้างถึงดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 103 จากปัญหานักเรียนนักศึกษาต่างสถาบันทั้งในเขตกทม.และปริมณฑลก่อเหตุทะเลาะวิวาทถึงขั้นยกพวกใช้ปืนใช้ระเบิดเข้าทำร้ายจนบาดเจ็บล้มตายเสียอนาคต บางครั้งมีชาวบ้านที่ไม่เกี่ยวข้องถูกลูกหลงไปด้วย นับเป็นปัญหาสังคมที่สร้างความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก
 จพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY
 (ไทยรัฐ, 1 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 104 ปัญหานักเรียนยกพวกตีกันเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนผู้คนเริ่มซาชิน และมักจะจบลงที่ความตายของผู้ที่ยังจะใช้ชีวิตให้มีคุณภาพประโยชน์กับสังคมต่อไปได้
 (มติชน, 25 พฤศจิกายน 2561)

ตัวอย่างที่ 105 ปัญหานักเรียนนักศึกษาทะเลาะวิวาทเป็นเรื่องสำคัญที่ สอศ.เร่งแก้ไข แต่บริบทที่สำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องนี้คือครอบครัว
 (มติชน, 1 กรกฎาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 106 เป็นข่าวให้เห็นกันทุกปีปัญหานักเรียน “อาชีวะ” ยกพวกตีกัน ก่อนออกจากบ้านไปเรียนหนังสือยังเป็นนักเรียนตั้งแต่หัวจรดปลายเท้า แต่รวมกลุ่มกันไว้เมื่อไหร่ สีหน้าแววตากลายเป็นอีกคนหนึ่ง

(มติชน, 15 พฤษภาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 103-106 พบการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงพฤติกรรมหรือลักษณะด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้ความรุนแรง ในข้อความว่า “*ปัญหานักเรียนนักศึกษาต่างสถาบันทั้งในเขตกทม. และปริมณฑลก่อเหตุทะเลาะวิวาท*” “*ปัญหาสังคม*” “*ปัญหานักเรียนยกพวกตีกัน*” “*ปัญหานักเรียนนักศึกษาทะเลาะวิวาท*” และ “*ปัญหานักเรียน “อาชีวะ” ยกพวกตีกัน*” รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาการทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ และจากบริบทสื่อให้เห็นว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นหลายครั้งจึงสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาหรือเป็นผู้สร้างปัญหาความรุนแรง และจากบริบทแวดล้อมยังสื่อว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข

3.2) รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 87)

กล่าวว่ารูปภาษากลุ่มนี้สื่อมูลบทว่า การกระทำหรือสภาพเช่นนั้นเคยเกิดหรือมีอยู่มาก่อน ดังนั้น เมื่อมีการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่ได้กระทำสิ่งนั้นเป็นครั้งแรก หรือเคยกระทำสิ่งนั้นมาก่อนแล้ว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 107 เหตุุนักเรียนยิงกันรายวันโผล่อีก เมื่อเวลา 18.30 น. วันที่ 18 ก.ย. ร.ต.ท.เสนอ คงจูด พงส.สน. หัวหมาก รับแจ้งเหตุเด็กนักเรียนทะเลาะวิวาท มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บบริเวณปากซอยรามคำแหง 68 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ

(เดลินิวส์, 20 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 108 ศึกช่างกลโผล่อีก ยิงกันตาย 2 ศพ

(เดลินิวส์, 23 พฤศจิกายน 2556)

ตัวอย่าง ที่ 109 ด้านนายกสมาคมอาชีวะเอกชนชงมาตรการขึ้นแบล็กลิสต์ตัดสิทธิ์ กยศ. ขณะที่ สอศ.จ่อสั่งวิทยาลัยเสี่ยงงดรับเด็กปวช.บางสาขาในปีการศึกษา 2558 หวังตัดตอนทะเลาะวิวาทซ้ำซาก

(ไทยรัฐ, 23 กันยายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 107-109 พบการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านปัญหาการใช้ความรุนแรง ในข้อความว่า “โผล่อีก” “ทะเลาะวิวาทซ้ำซาก” “ทะเลาะวิวาทซ้ำซาก” จากการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาแล้วหลายครั้ง จึงถือว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายจากพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นหลายครั้ง

3.3) คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 87) คำกริยาคลุ่มนี้มีความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนสถานที่ และกริยาจะสื่อมูลบทเกี่ยวกับสภาพของสิ่งที่อ้างถึงในประโยค จากการศึกษาข้อมูลพบคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพที่สื่อถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง ที่ 110 น.1ติวนร.แก้ “ศึกอาชีวะ” ตกเย็นฆ่ากันตาย 1 ศพ

(ไทยรัฐ, 25 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่าง ที่ 111 ขออย่าว่าการแก้ปัญหาเด็กทะเลาะวิวาทจะต้องทำหลายมาตรการพร้อมๆ กัน และที่สำคัญต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจนกับตัวผู้ทำผิด

(มติชน, 23 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 112 นายกรัฐมนตรีย้ำให้ศึกษาธิการแก้ปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทตีกัน

อย่างจริงจัง “ดาร์พงษ์” รมว.ศึกษาฯ ประสาน “ไพบูลย์” รมว.ยุติธรรมหารือแก้ปมด้วยการหาแนวทางเป็นรูปธรรม

(ไทยรัฐ, 27 พฤศจิกายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 110-112การใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพในข้อความว่า “แก้ “ศึกอาชีวะ” “แก้ปัญหาเด็กก่อทะเลาะวิวาท” “แก้ปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทตีกัน” ข้อความดังกล่าวมีการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพคือคำว่า “แก้” สื่อว่ามีปัญหาความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้น และปัญหาดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น จึงถือว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาหรือเป็นผู้สร้างปัญหาความรุนแรงและจากบริบทแวดล้อมยังสื่อว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข

4) การใช้สหบท การใช้สหบททำให้เห็นว่าวาทกรรมที่ผลิตผ่านตัวบทจะมีวาทกรรมอื่นแทรกอยู่ด้วยหรือแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมที่ผลิตผ่านตัวบทนั้นเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวาท

กรรมอื่น โดยอาจเป็นการยกคำพูดหรือเรื่องเล่าต่างๆ มาแทรกเพื่อสนับสนุนความคิดของผู้ผลิตตัวบท (แฟร์คลัฟ, 1992: 101-102) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้สหบทที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วย 1) การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และ 2) การแทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรง ดังนี้

4.1) การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้สหบทที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยเป็นการยกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น และถ้อยคำนั้นสื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

ตัวอย่างที่ 113 วันเดียวกันที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กล่าวระหว่างเป็นประธานการประชุมมอบนโยบายรัฐบาลต่อผู้บริหารระดับสูงว่า เรื่องปัญหาเด็กนักเรียนตีกันก็ไม่กลัว้วยการตีกันสักคน เป็นห่วงเหมือนกัน ประกาศเลยว่าต่อไปนี้ ตึกกันโรงเรียนไหน ปิดโรงเรียนนั้น ปิดแผนกนั้น ปิดคณะนั้น ฝ่ายไหนตีก่อนก็สั่งปิดก่อนชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนข้อเท็จจริงเสร็จ ฉะนั้นต้องไปหาวิธีว่าจะทำอย่างไรให้พวกแก่นนำ พวกรุ่นพี่ รุ่นน้อง คินสู๋เหี้ยพอสักที เลิกกัน ให้อภัยกัน ไม่อย่างนั้นต้องถูกดำเนินคดีหมด โรงเรียนต้องถูกปิด วันนี้ถึงประกาศมาตรการไปก็ไม่เกิดผลหรอกถ้าไม่เอาจริงเอาจัง นอกจากนี้เรื่องเด็กวัยรุ่นไม่มีงานทำ เด็กแว้น เด็กติดยาขอทาน ค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย เรื่องนี้ต้องแก้ไข”

CHULALONGKORN UNIVERSITY (มติชน, 18 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 114 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กล่าวเตือนเด็กนักเรียนตีกันว่า หลังจากที่มีการออกคำสั่งตามมาตรา 44 ยังมีตีกันอยู่ ขอให้ระวังไว้แล้วกันว่าจะเกิดอะไรขึ้นเพราะเดือนมาหลายครั้งตีกันบนท้องถนนทำให้คนอื่นเดือดร้อน ประเทศเราเป็นสังคมแห่งความขัดแย้งมานาน ทุกคนต้องดูแลตนเองเชื่อใจกันและกัน ให้เกียรติกัน ใครทำผิดก็เข้ากระบวนการไม่ใช่เหมารวมกันว่าเป็นคนไม่ดีทั้งหมด คนไม่ดีต้องกำจัดออกไปด้วยกฎหมาย

(เดลินิวส์, 30 มิถุนายน 2559)

ตัวอย่างที่ 115 “สกอ.” ไม่มีอำนาจสั่งปิดสถาบันเพราะอำนาจสั่งปิดอยู่ที่สภามหาวิทยาลัย แต่ที่ผ่านมามีเมื่อเกิดเหตุการณ์ สถาบันก็เป็นผู้สั่งปิดเองอยู่เป็นระยะๆ เช่น 3-5 วัน เป็นต้น แต่เนื่องจาก **พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)** ยังมีอำนาจในการกำกับดูแลรัฐบาลอยู่ ผมก็จะอาศัยอำนาจของ คสช. ในการสั่งปิดสถาบันได้ แต่คงเป็นการปิดชั่วคราวจนกว่าสังคมจะไว้วางใจและไม่มีปัญหาเกิดขึ้นอีก ไม่ใช่ปิดถาวรอย่างไรก็ตามปัญหานักศึกษาตีกันทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อสังคม สกอ. คงต้องเข้ามาช่วยดูแลและจะติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด ผมรู้สึกว่ามันไม่ได้ที่สถาบันการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ใช้อาวุธทำร้ายคนอื่น และใช้ศาลเตี้ยตัดสินคนที่ไม่รู้เรื่อง” **เลขาธิการ กกอ. กล่าว**

(มติชน, 19 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 116 ส่วน **พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รมว.ศึกษาธิการ** กล่าวว่า **กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)** พยายามทำทุกอย่างแล้วแต่ก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่ ตนคิดว่าคงต้องเป็นเรื่องการสร้างจิตสำนึกร่วมกันแล้ว และอยากให้แยกระหว่างคำว่าอาชญากรกับการทะเลาะวิวาทด้วยเพราะการใช้ปืนไล่ยิงกันมันไม่ใช่แค่นักเรียนทะเลาะวิวาทมันเลยจุดนั้นไปแล้วแต่เป็นอาชญากรซึ่งต้องใช้ความเด็ดขาดได้แล้ว

(เดลินิวส์, 1 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 113-116 พบการใช้สหบทที่สภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นการอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ได้แก่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นพ. กัจจกร ตติยกุล เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และพล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เมื่อพิจารณาถ้อยคำของบุคคลเหล่านี้พบว่าเป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เป็นปัญหาและสร้างความเดือดร้อนต่อคนในสังคม

นอกจากนี้ถ้อยคำดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ได้มีใจนอบน้อมกับปัญหาดังกล่าว แต่พยายามทำทุกอย่างเพื่อจัดการกับเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางกฎหมายหรือการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา การจัดการของรัฐบาลสื่อผ่านกลุ่มคำกริยาเกี่ยวกับการดำเนินการทางกฎหมาย เช่น (ออก) กฎอัยการศึก ประกาศมาตรการ ออกคำสั่งตามมาตรา 44 และกลุ่มคำ

กริยาแสดงการช่วยเหลือ เช่น เข้ามาช่วยดูแลและติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด กลุ่มคำกริยาเหล่านี้สื่อว่าแม้ภาครัฐจะมีมาตรการต่างๆ มาจัดการกับเรื่องนี้แต่ผู้เรียนอาชีวศึกษาก็ไม่ปฏิบัติตามและยังคงก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้น ในส่วนนี้จึงสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เคารพกฎหมาย

4.2) การแทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรง ในที่นี้

เป็นการบรรยายเหตุการณ์หรือพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยหนังสือพิมพ์นำเสนอให้ผู้อ่านเห็นความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบว่าเกี่ยวข้องกับใคร ดำเนินไปอย่างไร การแทรกเรื่องเล่านี้ สื่อให้เห็นภาพความรุนแรงอย่างชัดเจนผ่านการใช้ถ้อยคำที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่าน จึงอาจส่งผลให้ผู้อ่านมีมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ กลวิธีนี้ปรากฏในการนำเสนอส่วนเนื้อหาข่าวเพราะเป็นพื้นที่สำหรับการนำเสนอรายละเอียดทั้งหมดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 117 เมื่อเวลา 03.00 น. วันที่ 26 ส.ค. ร.ต.อ.อัศวิน พรหมนอก รองสว.(สอบสวน) สภ.เมืองชัยภูมิ ได้รับแจ้งเหตุวัยรุ่นทะเลาะวิวาทมีผู้เสียชีวิตบริเวณหน้าตลาด ชายเสื้อผ้ามือสอง ริมถนนข้าวสวย ต.ในเมือง จึงประสานชุดสืบสวน แพทย์รพ. ชัยภูมิ และหน่วยกู้ภัยสว่างชัยภูมิ ไปตรวจสอบที่เกิดเหตุบริเวณกลางถนนพบศพ นายรัฐพล อาจไพรวลัย อายุ 21 ปี นักศึกษา ปวช. ปี 3 สาขาเทคนิคยานยนต์ วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ สภาพนอนหงายจมกองเลือด สวมเสื้อยืดสีแดงแขนสั้น กางเกงยีนส์ มีบาดแผลฟกช้ำทั่วร่าง โดยเฉพาะที่ใบหน้าและศีรษะถูกทุบด้วย ก้อนหินและก้อนอิฐจนใบหน้ายุบ กะโหลกศีรษะแตก เลือดปนมันสมองไหล กระจายนองพื้นเป็นที่สยดสยอง ช่างศพพบก้อนหินและก้อนอิฐขนาดใหญ่เป็นอง เลือดหลายก้อนตกอยู่ จึงรวบรวมรายละเอียดที่พบไว้เป็นหลักฐาน...

สอบสวน น.ส.แนน(นามสมมติ) อายุ 18 ปี เพื่อนสาวผู้ตายให้การว่า ก่อนเกิดเหตุตนพร้อมผู้ตายและเพื่อนอีก 5 คนได้มานั่งดื่มกินที่สถานบันเทิงชื่อดัง ใกล้ๆ กับจุดเกิดเหตุ จนกระทั่งใกล้ถึงเวลาร้านปิดได้ชักชวนกันกลับโดยขี่จยย.3 คัน นั่งซ้อนท้ายออกจากร้านตามกันมาเพื่อมุ่งหน้ากลับบ้านพัก แต่ระหว่างที่ผ่านลานจอดรถข้างร้านพบกลุ่มวัยรุ่นจำนวนมาก ซึ่งจดจำได้ว่าทั้งหมดคือรุ่นพี่ที่เรียนอยู่สถาบันเดียวกันยืนจับกลุ่มพูดคุยกันอยู่ และพอเห็นว่าตนกับผู้ตายมา

ด้วยกัน ทั้งหมดก็แสดงท่าทางไม่พอใจ ผู้ตายและเพื่อนๆ เห็นท่าไม่ดีจึงรีบ
 ซี่รถหลบหนีออกมาอย่างรวดเร็ว “จนกระทั่งมาถึงจุดเกิดเหตุ กลุ่มรุ่นพี่ได้ซึ่
 รถจยย.ไล่ตามมาทัน ก่อนที่หนึ่งในนั้นจะใช้เท้าถีบรถจยย.ของผู้ตายจน
 เสียหลักล้มคว่ำร่างกระเด็นตกจากรถ ได้รับบาดเจ็บ ก่อนที่ชาย 2 คนจะ
 จอดรถวิ่งเข้ามาล้อมกระทืบผู้ตาย เท่านั้นยังไม่พอ รุ่นพี่อีกนับสิบคนที่ซึ่รถจยย.
 ตามมาสมทบได้เข้าล้อมสกรัมผู้ตายทั้งตะ ต่อย กระทืบ จนสลบแน่นิ่งอยู่
 กลางถนน ตนและเพื่อนพยายามร้องตะโกนห้ามปรามเท่าใดก็ไม่เป็นผล รุ่นพี่
 ไม่ยอมฟังเสียง มีหน้าซ้ำยังเดินไปหาก่อนหิน ก้อนอิฐ และไม้ที่หาได้ด้านหลัง
 ตลาดเข้ามากระหน่ำทุบตีผู้ตายอย่างบ้าคลั่ง จนทุกคนพอใจแล้วก็ได้ซ่อนท้าย
 รถจยย.หลบหนีไปอย่างรวดเร็ว” น.ส.แนน เล่าถึงเหตุการณ์สุดป่าเถื่อน
 ละเอียดยิบ

(เดลินิวส์, 27 สิงหาคม 2557)

จากตัวอย่างเป็นการบรรยายเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาโดย
 ละเอียด ในย่อหน้าแรกเป็นการสรุปภาพรวมของเหตุการณ์ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตและ
 ผู้ที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์ได้บรรยายลักษณะของผู้เสียชีวิตอย่างละเอียดจนเป็นการเน้นให้อ่านเกิด
 จินตนาการและรับรู้ถึงการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อเหตุ ย่อหน้าต่อมาจึงแทรกเรื่องเล่าจากการ
 สอบสวนผู้อยู่ในเหตุการณ์ ในส่วนนี้เป็นการบรรยายเหตุการณ์อย่างละเอียดทำให้อ่านเห็นความ
 เคลื่อนไหวของเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ การที่หนังสือพิมพ์เลือกใช้ถ้อยคำที่เร้าอารมณ์ความรู้สึก
 เช่น “...ก่อนที่ชาย 2 คนจะจอดรถวิ่งเข้ามาล้อมกระทืบผู้ตาย เท่านั้นยังไม่พอ รุ่นพี่อีกนับสิบคนที่ซึ่รถ
 จยย.ตามมาสมทบได้เข้าล้อมสกรัมผู้ตายทั้งตะ ต่อย กระทืบ จนสลบแน่นิ่งอยู่กลางถนน...” “...เข้ามา
 กระหน่ำทุบตีผู้ตายอย่างบ้าคลั่ง...” เป็นการกระตุ้นให้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมเสมือนเข้าไปร่วมใน
 เหตุการณ์ ในส่วนนี้ผู้อ่านจะได้ทราบรายละเอียดว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นทั้งผู้กระทำความรุนแรง
 และผู้ถูกกระทำความรุนแรงจึงอาจมีส่วนให้เกิดมุมมองด้านลบ สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็น
 บุคคลอันตรายเพราะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายกันอย่างโหดเหี้ยมจนถึงแก่ความ
 ตาย

ตัวอย่างที่ 118 คีกร่างกระอุอีก คนร้าย 4 คนนั่งจยย.สะกดรอยตามกลุ่มนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันที่ขึ้นแท็กซี่หนีภัยจากห้างโลตัส พระราม1 ถึงคราวเคราะห์เมื่อรถติดไฟแดงหน้าสวนจตุจักรใกล้ห้าแยกลาดพร้าว ทีมนักข่าวสมวิญญาณมัจจุราชเดินเข้าไปกระหน้ายิง 3 หนุมเลือดอาบต่อหน้าผู้คนจำนวนมากแล้วแผ่นหน้าใจเย็นเหยื่ออำมหิตกระเสือกกระสนลงมาตายหน้ารถ 1 ศพ ขณะที่เพื่อน 2 คนรอดแระคนร้ายไล่ถล่มเด็กช่างกลอุกอาจคาแท็กซี่กลางกรุง เกิดขึ้นเมื่อเวลา 19.10 น.วันที่ 9 พ.ย. พ.ต.ท.นิติเวช เสาะแสวง พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ สน.บางซื่อ รับแจ้งเหตุยิงกันบริเวณหน้าสวนจตุจักร ใกล้ห้าแยกลาดพร้าว ถนนพหลโยธิน แขวงและเขตจตุจักร กทม. จึงรายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นแล้วรีบไปตรวจสอบพร้อม พ.ต.อ.พัฒนา เพศยนาวิน รองผบก.น.2 พ.ต.อ.สุนทร คงกล้า ผบก.สน.บางซื่อ พ.ต.อ.นันทวุฒิ เลี่ยมสงวน ผกก.สส.บก.น.2 เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานกลาง แพทย์นิติเวชรพ.รามาริบัติ และมูลนิธิร่วมกตัญญู

ที่เกิดเหตุพบรถแท็กซี่หือโตโยต้า รุ่น อัลติส สีเขียวเหลือง ทะเบียน มจ 7003กรุงเทพมหานคร มีร่องรอยถูกกระสุนปืนเข้าที่กระจกข้างประตูหน้าและประตูหลังฝั่งซ้ายจนแตกละเอียด ภายในมีคราบเลือดกระจายเต็มเบาะ ส่วนบริเวณหน้ารถพบศพนายจักรพันธ์แดงงาม อายุ 22 ปี ถูกยิงด้วยปืนขนาด.38เข้าที่หลังซ้าย 2 นัด ไหล่ซ้ายอีกนัดจมกองเลือดในชุดเสื้อยืดสีขาวกางเกงยีนส์ รองเท้าผ้าใบ นอกจากนี้ยังมีผู้บาดเจ็บ 2 ราย พลเมืองดีนำส่งโรงพยาบาลเปาโลเมมโมเรียล สะพานควาย ทราบชื่อนายกิติศักดิ์ ชื่นด้วง อายุ 22 ปี ถูกกระสุนชนิดเดียวกันที่กลางหลัง 1 นัด อาการสาหัสทั้งคู่

นายเกรียงเดช ขำบุตร อายุ 56 ปี โซเฟอร์แท็กซี่ให้การว่ารับเหยื่อกระสุนทั้ง 3 รายมาจากห้างเทสโก้โลตัส ถนนพระราม1 ใกล้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเพื่อไปส่งห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาบางกะปิ ระหว่างทางสังเกตเห็นทั้งหมดเริ่มหวาดระแวง พยายามให้ขับเร็วๆ เหมือนกำลังหนีใครมา กระทั่งรถถึงที่เกิดเหตุเป็นช่วงรถติดไฟแดง ห้าแยกลาดพร้าว ได้มีชาย 1 คนเดินเข้ามาข้างรถฝั่งซ้ายก่อนชักปืนกระหน้ายิงใส่ผู้โดยสารหลายนัดแล้วหลบหนีไป เห็นนายจักรพันธ์พยายามกระเสือกกระสนลงจากรถไปขาดใจตายอยู่บนถนน ส่วนเพื่อนอีก 2 คนร้องครวญ

คราวด้วยความเจ็บปวดจนพลเมืองดีช่วยพาส่งโรงพยาบาล ขณะที่ตนรอดคมกระสุน
 หวดหวัด พยานที่เห็นเหตุการณ์รายหนึ่งระบุว่าสังเกตเห็นรถจยย. 2 คันเป็นรอยยี่ห้อ
 ฮอนด้า รุ่นพีโน่ทะเบีย นปพ732 กรุงเทพมหานคร ส่วนอีกคันจำหมายเลข
 ทะเบียและยี่ห้อรุ่นไม่ได้มีชายวัยรุ่นสามหมวกกันน็อกมากขึ้น 4 คน ก่อนจอดรถ
 ตรงริมทางเท้าใกล้กับรถแท็กซี่คันเกิดเหตุ ที่ติดไฟแดงอยู่ จากนั้นคนร้ายที่ซ้อนรถ
 จยย.ฮอนด้าได้ลงมาจากรถตรงไปที่แท็กซี่ ชักปืนยิงใส่เหยื่ออย่างเหี้ยมเกรียมแล้ววิ่ง
 ซ้อนท้ายรถเพื่อนร่วมแก๊งหนีไปท่ามกลางการจราจรติดขัดต่อหน้าต่อตาผู้คนจำนวนมาก

(ไทยรัฐ, 11 พฤศจิกายน 2555)

จากตัวอย่างเป็นการบรรยายเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาโดย
 ละเอียดในย่อหน้าแรกเป็นการสรุปภาพรวมของเหตุการณ์ โดยใช้ถ้อยคำที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกของ
 ผู้อ่านทำให้เห็นภาพความโหดร้ายทารุณ เช่น “*ทีมนี้ฆ่าสวมวิญญูณม์จตุราช*” “*...เหยื่ออำมหิต
 กระเสือกกระสนลงมาตาย...*” ย่อหน้าต่อมาจึงบรรยายรายละเอียดถึงสถานที่เกิดเหตุและผู้มีส่วน
 เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยละเอียดเหมือนเข้าไปร่วมในเหตุการณ์ แม้ว่าในส่วน
 นี้จะเน้นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรง แต่ก็มีส่วนต่อการสร้างการรับรู้ให้ผู้อ่าน
 เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงเสมอ จึงสื่อว่าผู้เรียน
 อาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายเพราะส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรง

5) การใช้ทัศนภาวะ ทัศนภาวะ หรือ modality คือ หน่วยในภาษาซึ่ง
 แสดงให้เห็นความคิดหรือการผูกมัดตนเองของผู้พูดหรือผู้เขียน (แฟร์คลัฟ 1992,2003 อ้างถึงใน
 เมชินและเมเยอร์ 2012: 186) ในวาทกรรมข่าวและบทความหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้
 ทัศนภาวะที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยมักปรากฏรูปภาษาที่แสดงความคิดเห็นใน
 เชิงคาดการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ด้านลบหรือเหตุการณ์ความรุนแรงว่าเป็นพฤติกรรมของผู้เรียน
 อาชีวศึกษา เช่น “*คาดว่ามันจะ*” “*มันจะ*” “*อาจจะ*” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 119 ...หลังจากอาการดีขึ้นจะทำการสอบสวน ก่อนขยายผลไปจับกุมนักเรียนนักร้อง
 ที่เหลือมาดำเนินคดี สำหรับสาเหตุเบื้องต้นนั้น*คาดว่ามันจะ*มาจากปมอริต่างสถาบัน
 ที่เขม่นกันมานาน

(เดลินิวส์, 24 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 120 การก่อเหตุสยงครั้งนี้น่าจะมาจากการล้างแค้นของสถาบันคู่อริ เพราะผู้ตายไม่เคยมีเรื่องกับใครมาก่อน

(ไทยรัฐ, 2 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 121 ก่อนเกิดเหตุผู้ตายนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ของเพื่อนเพื่อเดินทางกลับบ้าน เมื่อมาถึงจุดเกิดเหตุมีคนร้ายสวมหมวกกันน็อกเต็มใบปิดบังใบหน้าซึ่งรถจักรยานยนต์ตามประกบด้านข้างก่อนซัดปัดไม่ทราบชนิดกระหน่ำยิงใส่ ทำให้รถผู้ตายเสียหลักล้มลงคาดว่าน่าจะเป็นการแก้แค้นของนักศึกษาเทคโนโลยีคู่อริต่างสถาบัน

(ไทยรัฐ, 30 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 119-121พบการใช้ทัศนภาวะในคำว่า “คาดว่าน่าจะ” “น่าจะ” “คาดว่าน่าจะ เป็น” ส่วนใหญ่จะใช้ประกอบกับคำที่แสดงถึงพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ สะท้อนถึงทัศนคติเรื่องของผู้เรียนอาชีวศึกษากับความรุนแรง กล่าวคือเมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจะมีการคาดการณ์ว่ามีสาเหตุมาจากผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งที่ความจริงอาจมิได้เป็นเช่นนั้น การใช้กลวิธีนี้สื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายเพราะส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรง

6) การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง Halliday and Hasan (1976

อ้างถึงใน เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 25:5-9) กล่าวถึง หน่วยเชื่อมโยง (connectors) โดยเรียกว่า cohesive device เป็นหน่วยภาษาซึ่งให้ความหมายบอกการเชื่อมโยงองค์ประกอบในปริจเฉททั้งระดับอนุพากย์และอนุปริจเฉท จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบหน่วยเชื่อมโยงบอกความขัดแย้ง หรือหน่วยเชื่อมโยงที่แสดงโครงสร้างของปริจเฉทว่าประกอบไปด้วยการแสดงความโต้แย้ง (เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 25:67) ได้แก่คำว่า “แต่” “ขณะที่...แต่” เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 122 ขณะที่หน่วยงานกำกับดูแลสถาบันอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) ขานรับนโยบายของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีให้ลงโทษจริงจังด้วยการปิดสถาบันการศึกษาหรือปิดแผนกที่เป็นผู้ก่อเหตุตักเตือนจนกว่าจะมีมาตรการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมแต่ปรากฏว่าเหตุรุนแรงระหว่างสถาบันยังเกิดขึ้นซ้ำอีก โดยเมื่อช่วงเย็นวันที่ 18 กันยายน นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีบางกะปิ 1 คน อายุ 16-17 ปี ถูกยิงได้รับบาดเจ็บ บริเวณปากซอยรามคำแหง 68 ถนนรามคำแหง แขวง

หัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ทางเข้าสถานศึกษา โดยพบปลอกกระสุนปืนลูกซอง ไม่ทราบขนาดตกอยู่จำนวน 3 ปลอกและหัวกระสุนขนาด.38จำนวน 1 หัวตกอยู่บน ทางเท้า

(มติชน, 20 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 123 ที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) จะไล่เจ้าหน้าที่ดูแล ทั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จัดการด่วน แต่ไม่วยเกิดเหตุร้ายวัน ต้องปรับ กลยุทธ์แก้ปัญหาแบบหืดขึ้นคอ

(มติชน, 19 พฤษภาคม 2556)

ตัวอย่าง ที่ 124 แม้จะบังคับใช้คำสั่งศษ.ถือเป็นมาตรการแรง แต่เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกลับ รุนแรงขึ้น

(มติชน, 29 มิถุนายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 122-124พบการเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้งสื่อภาพด้านลบของผู้เรียน อาชีวศึกษา โดยมีการใช้คำว่า “ขณะที่...แต่” “แต่” “แม่...แต่” สื่อให้เห็นว่าถึงแม้ภาครัฐจะมี มาตรการเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรง แต่ผู้เรียนอาชีวศึกษาก็ยังคงมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ใน ประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานภาครัฐพยายามรักษาความชอบธรรมของตนเพราะไม่ได้นั่งนอนใจ กับปัญหาความรุนแรง แต่พยายามทำทุกอย่างเพื่อจัดการกับเรื่องนี้ แต่ผู้เรียนอาชีวศึกษาก็ไม่ปฏิบัติ ตามและยังคงก่อเหตุทะเลาะวิวาทขึ้น ในส่วนนี้จึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัว กฎหมาย”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบกลวิธีทาง ภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา		
	บุคคลอันตรายที่มี พฤติกรรมเป็นนักเลง อันธพาล	ปัญหาที่ยากจะ แก้ไข	ไม่เกรงกลัว กฎหมาย
1. การใช้คำศัพท์			
1.1 คำอ้างอิง			
1.1.1 คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ	✓		
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างอิง			
2.1.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการใช้ความรุนแรง	✓		
2.1.2 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการสร้างความ เดือดร้อน	✓		
2.1.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัว กฎหมาย			✓
2. การใช้อุปลักษณ์			
2.1 อุปลักษณ์สงคราม	✓	✓	
2.2 อุปลักษณ์การรักษาโรค		✓	
3. การใช้มูลบท			
3.1 รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง		✓	
3.2 รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ	✓		
3.3 คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ		✓	
4. การใช้สัทบท			
4.1 การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ		✓	✓
4.2 การแทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับความรุนแรง	✓		
5. การใช้ทัศนภาวะ	✓		
6. การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง			✓

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในด้านลบ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ อุปสรรคณ์ มูลบท สหบท ทศนภาวะ และการเชื่อมโยงข้อความบอก ความขัดแย้ง กลวิธีดังกล่าวปรากฏอย่างเด่นชัดในกลุ่มข้อมูลจึงน่าจะมีส่วนสำคัญในการประกอบ สร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มี พฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่ เกรงกลัวกฎหมาย” เมื่อภาพดังกล่าวได้รับการนำเสนออย่างต่อเนื่องจึงส่งผลต่อการรับรู้ของคนใน สังคม แต่ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันไม่ได้ประกอบสร้างภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในภาพด้านลบเท่านั้น เพราะยังมีการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นอื่นๆ ที่สื่อภาพตัวแทนด้านบวกของ ผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1.2 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้าน

บวก จากที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันไม่ได้ประกอบสร้างภาพ ตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาที่ สัมพันธ์กับภาพตัวแทนในด้านบวกด้วย ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ สื่อภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือเป็นการใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึง พฤติกรรมด้านบวกหรือลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น การใช้ทักษะฝีมือในการ สร้างสรรค์ผลงาน ความมีน้ำใจการช่วยเหลือสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่สื่อภาพตัวแทนด้านบวก มีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

การเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ แสดงให้เห็นถึงชุดความคิดในวาทกรรมซึ่งปรากฏอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณา กลุ่มข้อมูลพบการใช้คำศัพท์ที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ดังนี้

1.1) การใช้คำอ้างถึงที่สื่อความหมายด้านบวก

เป็นการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา และปรากฏในเนื้อหาด้านบวกจากการศึกษาการใช้คำอ้างถึงผู้เรียน อาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้คำอ้างถึงที่สื่อความหมายด้านบวก กล่าวคือ เป็นคำที่สื่อถึงลักษณะหรือพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยแบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้คำอ้างถึงที่สื่อถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ การใช้คำอ้างถึงที่สื่อถึงทักษะ ฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก

การใช้คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
กำลังสำคัญ บุคลากรสำคัญของชาติ แรงงานที่สำคัญของประเทศ แรงงานที่สำคัญของประเทศ บุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทยกำลัง	[มีความสำคัญ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”
แรงงานฝีมือ ช่างฝีมืออาชีพ แรงงานช่างฝีมือขั้นสูง ฝีมือชนคุณภาพ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ แรงงานและบุคลากรที่มีความชำนาญในเชิงปฏิบัติ	[มีความรู้ความสามารถ] [มีทักษะฝีมือ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.1.1) การใช้คำอ้างอิงที่สื่อถึงความสำคัญของผู้เรียน

อาชีวศึกษา เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ปรากฏในเนื้อหาด้านบวกและสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 125 นักเรียนนักศึกษาอาชีพทุกคนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นแรงงานที่สำคัญของประเทศ

(ไทยรัฐ, 1 กรกฎาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 126 “เทคนิคเหมืองแร่” เป็นโครงการหลักสูตรพิเศษให้ความรู้เยาวชนในสถาบันอาชีวศึกษาพัฒนาศักยภาพนักศึกษาอาชีพที่จะเป็นบุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทย สนองยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579

(เดลินิวส์, 10 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 127 นอกเหนือจากฝีมือ ทักษะที่เพิ่มมากขึ้น ผลปลายทางที่จะตามมาประการสำคัญ ก็คือ “อัตราค่าจ้าง” ที่จะเพิ่มสูงขึ้นตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ความคับหน้าในวันนี้ ประกาศแล้ว 67 สาขา...โดยเฉพาะมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอาชีวศึกษา ซึ่งเป็น กำลังแรงงานที่สำคัญของประเทศ

(ไทยรัฐ, 11 มกราคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 125-127 พบการใช้คำอ้างถึงที่สื่อถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในคำว่า “แรงงานที่สำคัญของประเทศ” “บุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทย” และ “กำลังแรงงานที่สำคัญของประเทศ” คำอ้างถึงดังกล่าวสื่อความหมายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาว่ามีส่วนสำคัญในแวดวงอุตสาหกรรมรวมไปถึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติ สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

1.1.2) การใช้คำอ้างถึงที่สื่อถึงทักษะฝีมือของผู้เรียน

อาชีวศึกษา เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ปรากฏในเนื้อหาด้านบวกและสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ รวมไปถึงการได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 128 หลายปีมานี้แรงงานและบุคลากรที่มีความชำนาญในเชิงปฏิบัติลดลงมากอย่าง น่าใจหาย เนื่องจากเด็กไทยสนใจเลือกเรียนต่อปริญญาตรีมากกว่าที่จะเลือกเรียนสายอาชีพต่างๆ ที่ภาคธุรกิจและตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรด้านนี้มาก (เดลินิวส์, 9 ธันวาคม 2557)

ตัวอย่างที่ 129 หากสถาบันการศึกษาสามารถผลิตแรงงานช่างฝีมือชั้นสูงภาคอุตสาหกรรมก็พร้อมที่จะจ่ายเงินเดือนสูง

(มติชน, 7 มกราคม 2561)

ตัวอย่างที่ 130 นวนิยายทั้ง 2 เรื่องจะเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กรุ่นใหม่หันมาเรียนสายอาชีพะมากขึ้น ซึ่งประเทศชาติกำลังต้องการแรงงานฝีมือจำนวนมากเพื่อพัฒนาประเทศ

(มติชน, 22 เมษายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 128-130พบการใช้คำอ้างอิงที่สื่อถึงทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา ในคำว่า “แรงงานและบุคลากรที่มีความชำนาญในเชิงปฏิบัติ” “แรงงานช่างฝีมือชั้นสูง” และ “แรงงานฝีมือ” คำเรียกดังกล่าวประกอบขึ้นจากคำสำคัญ ได้แก่ แรงงาน ในที่นี้หมายถึง ประชากรในวัยทำงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1023) บุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 675) ช่างฝีมือ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถในงานวิชาชีพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 373) ฝีมือหมายถึง ความสามารถหรือทักษะและชั้นเชิงในการปฏิบัติการใดๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 798) คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน จึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกร่วมกับคำ

อ้างอิง หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนในด้านบวก จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกร่วมกับคำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษา ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน 2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ 2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการพัฒนาหรือสนับสนุนจากภาครัฐ 2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 23 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก

คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
มีฝีมือ คว่ำแชมป์ คว่ำรางวัล คว่ำเหรียญ สร้างผลงาน/สิ่งประดิษฐ์ กวาดรางวัล ชนะเลิศการประกวด ครองแชมป์	[มีความรู้ความสามารถ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”
กำลังขาดแคลน ต้องการ ขาดแคลน	[เป็นที่ต้องการ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”
ให้บริการ บริการ ช่วยเหลือ ช่วยอย่างไม่หวังผล	ลงพื้นที่ [ให้การช่วยเหลือ] [มีจิตอาสา]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”
พัฒนา ดูแล ศักยภาพ เสริมสร้างศักยภาพ ดูแลซึ่งกันและกัน จัดมาตรการดูแล...อย่างเข้มข้น	ส่งเสริม พัฒนา พัฒนาและ ช่วย [ได้รับการสนับสนุน]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”
มีงานทันที ทันที รองรับ	ทำงานต่อได้ มีงาน [มีอาชีพรองรับ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการงาน”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ทักษะฝีมือหรือผลงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นทักษะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 131 เชื่อว่านักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการหรือประชาชนทั่วไปที่สนใจสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ คงเคยชมและสัมผัสผลงานสิ่งประดิษฐ์ของน้องๆ อาชีวะ ที่ไปคว้าแชมป์มาแล้วหลายสมัยและมีผลงานนับร้อยที่จดอนุสิทธิบัตรหรือนำไปพัฒนาต่อยอดใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ไม่ประดิษฐ์แล้ว “ขึ้นหิ้ง” สามารถจับต้องและใช้งาน ได้จริงในชุมชน สังคม และภาคอุตสาหกรรม

(มติชน, 14 กุมภาพันธ์ 2559)

ตัวอย่างที่ 132 สอศ.โชว์อุปกรณ์ป้องกันเด็กตายในรถฝีมือนักศึกษาอาชีวะ แจ็งเตือนและมีระบบช่วยชีวิต ทันทีเมื่อมีเด็กติดค้ำงในรถ

(เดลินิวส์, 17 พฤษภาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 133 ผลงานของเด็กอาชีวะไทยคว้า 3 เหรียญทอง 3 เหรียญเงิน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและมาตรฐานฝีมือของเยาวชนอาชีวะที่ได้อันดับขึ้นมายุ่งแถวหน้าในเวทีระดับโลก

(มติชน, 14 กุมภาพันธ์ 2559)

จากตัวอย่างที่ 131-133 พบการใช้คำหรือชุดคำเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นการใช้คำกริยาแสดงการกระทำเกี่ยวกับทักษะความสามารถ ได้แก่ คำว่า “คว้า” (ปรากฏร่วมกับคำว่าแชมป์หรือเหรียญ) และยังมีการขยายให้เห็นว่าความสามารถหรือฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติในข้อความว่า “ได้อันดับขึ้นมายุ่งแถวหน้าในเวทีระดับโลก” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 134 สำหรับวุฒิการศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาจะได้ยังเป็นวุฒิการศึกษาเดิม เช่น เรียนที่วิทยาลัยเทคนิคก็ได้วุฒิการศึกษา ปวช.หรือปวส.ตอนนี้ประเทศไทยกำลังขาดแคลนในส่วนนี้เป็นอย่างมาก

(ไทยรัฐ, 6 กันยายน 2560)

ตัวอย่างที่ 135 นวนิยายทั้ง 2 เรื่องจะเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กรุ่นใหม่หันมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น
ซึ่งประเทศไทยกำลังต้องการแรงงานฝีมือจำนวนมากเพื่อพัฒนาประเทศ

(มติชน, 22 เมษายน 2559)

ตัวอย่างที่ 136 การผลิตกำลังคนด้านอาชีพในภาพรวมของประเทศจะต้องผลิตให้ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน ทิศทางการพัฒนาประเทศ ตลอดจนการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนด้วย

(ไทยรัฐ, 22 มีนาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 134-136 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่ายังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่คำว่า “กำลังขาดแคลน” “กำลังต้องการ” “ต้องการ” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวทำให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 137 นักศึกษาอาชีวศึกษา และครู-อาจารย์จากสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศกว่า
10,000 คน พร้อมให้บริการตรวจสภาพรถยนต์และรถจักรยานยนต์ฟรี

(มติชน, 29 ธันวาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 138 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มอบให้ สอศ.นำนักศึกษาลงพื้นที่
บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ตรวจสภาพรถจักรยานยนต์ฟรี!!

(เดลินิวส์, 2 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 137-138 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายถึงพฤติกรรมด้านบวก โดยเป็นคำกริยากลุ่มแสดงการกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม เช่น “ให้บริการ” “ลงพื้นที่บริการ” คำกริยากลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือ

ช่วยเหลือสังคม สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่เกิดจากการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่นของผู้เรียนอาชีวศึกษา มักจะมีถ้อยคำที่อ้างถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรืออ้างถึงโครงการที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนหรือจัดให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ แสดงให้เห็นว่าการมีจิตอาสาของผู้เรียนอาชีวศึกษามีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ดังตัวอย่างที่ 100 ที่นอกจากจะสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคมแล้ว ในข้อความ “*พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มอบให้ สอศ. นำนักศึกษาลงพื้นที่บริการ...*” ยังสื่อให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐคือผู้มีความสำคัญในฐานะผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมจิตอาสา

1.2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงโครงการหรือมาตรการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในการสนับสนุนหรือพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ขณะเดียวกันก็สื่อภาพหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ให้การสนับสนุน พัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่างดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 139 วท.จะร่วมกับสถาบันของจังหวัด**พัฒนา**เด็กอาชีวะเข้าสู่ตลาดแรงงานในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(อีอีซี)
(ไทยรัฐ, 6 เมษายน 2561)

ตัวอย่างที่ 140 “เทคนิคเหมืองแร่” เป็นโครงการหลักสูตรพิเศษให้ความรู้เยาวชนในสถาบันอาชีวศึกษา **พัฒนาศักยภาพนักศึกษาอาชีวะ**ที่จะเป็นบุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทยสนองยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579
(เดลินิวส์, 10 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 141 โครงการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรม ในการร่วมกัน**พัฒนาและเสริมสร้าง**ศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้
(ไทยรัฐ, 6 มีนาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 142 ที่ผ่านมาสถาบันจัดมาตรการ**ดูแล**นักศึกษาอย่างเข้มข้น ทั้งติดตั้งกล้องวงจรปิด
ตรวจค้นอาวุธ และปรับเวลาเลิกเรียนให้เร็วขึ้น...

(มติชน, 18 ตุลาคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 139-142 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ในคำว่า “พัฒนา” “พัฒนาศักยภาพ” “พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ” “ดูแล” ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่สามารถฝึกฝนหรือพัฒนาได้ และเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะกลายเป็นบุคคลสำคัญของประเทศ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมผู้เรียนอาชีวศึกษา การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่พบจากการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการพัฒนา ร่วมกับคำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากจะสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่พัฒนาได้ อีกแง่มุมหนึ่งก็เป็นการสื่อภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้เล็งเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงประเด็นความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างรายได้หรือการได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพระหว่างที่ศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 143 ผู้ประกอบการได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีที่จะฝึกฝนเด็กให้มีความรู้ ความสามารถ
ขณะเดียวกันเด็กก็มีความสนใจเกิดการตื่นตัวในการฝึกฝน เพราะพวกเขารู้ว่าหาก
เรียนจบแล้วจะมีสถานประกอบการต่างๆ เปิดโอกาสให้ทำงานต่อได้ทันที

(ไทยรัฐ, 22 มีนาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 144 นักเรียนอาชีวศึกษามีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง พร้อมเข้าสู่
ตลาดแรงงานทันทีเมื่อจบการศึกษา

(ไทยรัฐ, 31 กรกฎาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 143-144 พบการใช้คำหรือชุดคำเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า”

2) การใช้สหบท จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้สหบทสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วยคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และการอ้างคำขวัญ ดังนี้

2.1) การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้สหบทที่สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยยกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือและคำกล่าวนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาหรือความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน ถ้อยคำหรือข้อมูลเหล่านั้นจะสื่อให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีนี้จะช่วยเพิ่มน้ำหนักให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 145 เมื่อโพกัสข้อมูลที่ สอศ., ส.อ.ท., เอสซีจี ร่วมกันแจงก็สรุปได้ว่า...ทั้งปัจจุบันและอนาคตในไทยต้องการบุคลากรสายอาชีวะอีกมาก มากกว่าผู้จบปริญญาตรีขึ้นไปแน่ โดยคาดการณ์ความต้องการบุคลากรของอุตสาหกรรมหลัก “14 สาขา” คือ...กลุ่มพลาสติก, กลุ่มเครื่องนุ่งห่ม, กลุ่มสิ่งทอ, กลุ่มยานยนต์, กลุ่มเครื่องจักรกลการเกษตร, กลุ่มชิ้นส่วน-อะไหล่ยานยนต์, กลุ่มไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์, กลุ่มเครื่องปรับอากาศ, กลุ่มผลิตภัณฑ์ยาง, กลุ่มเครื่องจักรกล-โลหการ, กลุ่มอัญมณี-เครื่องประดับ, กลุ่มการพิมพ์-บรรจุภัณฑ์, กลุ่มเซรามิก, กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งยังขาดแคลนบุคลากรสายอาชีวะ

(เดลินิวส์, 5 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 146 ทางรองประธาน ส.อ.ท. และประธานสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ ก็ชี้แจงไว้ว่า...จากความต้องการที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ จากการส่งเสริมการเรียนสายนี้ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อไปการ “จ่ายค่าตอบแทนตามความสามารถไม่ใช่แค่วุฒิจะเกิดขึ้น” และผู้ที่จบสายอาชีวะที่มีความสามารถก็... “มีโอกาสมากที่จะโตเป็นเจ้าของธุรกิจเอสเอ็มอี”

(เดลินิวส์, 5 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 147 **ดร.ศรายุทธ ทองอุทัย รองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5** ย้ำว่า การปรับหลักสูตรสาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการผลิตแม่พิมพ์มุ่งเน้นให้เกิดมาตรฐาน อาชีพตามความต้องการของผู้ประกอบการ “เด็กอาชีวะที่เรียนจะได้ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับสายอาชีพต่างๆ กว่าสิบอาชีพ แต่เมื่อมีการสอบประเมินผลจะให้เด็กเลือก ตามความถนัด...ความชอบเพื่อสอบเพียงอาชีพเดียวเท่านั้นเด็กจะได้รับประโยชน์ จากการปรับหลักสูตร...และเมื่อเรียนจบจะสามารถทำมันได้มีงานทำอย่าง แน่นนอน”

(ไทยรัฐ, 16 มีนาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 148 **พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี** กล่าวภายหลังเป็นประธานเปิดงาน ตลาดอาชีวะจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ว่าในปลายปีนี้ ประเทศไทยจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งแรงงานฝีมือจะมีความสำคัญ ดังนั้น นักเรียนนักศึกษาที่เรียนในสายอาชีวะ สามารถหางานทำก่อนได้ ถือเป็นโอกาสดีเท่าที่ดูงานฝีมือของนักเรียนอาชีวะที่นำมาจัดแสดงในครั้งนี้ถือว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพสามารถนำไปขยายผลเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

(เดลินิวส์, 28 กรกฎาคม 2558)

จากตัวอย่างเป็นการอ้างคำพูดของบุคคลที่น่าเชื่อถือ โดยในตัวอย่างที่ 145 เป็นการอ้าง ข้อมูลความต้องการบุคลากรสายอาชีวศึกษาจากหน่วยงานที่สำคัญ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.), สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) และบริษัทปูนซีเมนต์ไทย หรือ เอสซีจี ตัวอย่างที่ 146 เป็นการอ้างคำพูดของรองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) และประธานสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ ถึงความต้องการผู้เรียนสายอาชีวศึกษา ตัวอย่างที่ 147 เป็นการอ้างคำพูดของดร.ศรายุทธ ทองอุทัย รองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 เกี่ยวกับความรู้ความสามารถและความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตัวอย่างที่ 148 เป็นการอ้าง คำพูดของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับความรู้ความสามารถและผลงานของ ผู้เรียนอาชีวศึกษา ถ้อยคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายประเด็น ได้แก่ “ผู้เรียน อาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า”

2.2) การอ้างคำขวัญ อวยพร พานิช (2530: 4) ให้ความหมายว่า

คำขวัญ หรือ Slogan คือถ้อยคำขนาดสั้นที่ได้รับการประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ (Image) ของสถาบัน ปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถาบันและเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา เป็นการฝึกความคิดรวบยอดให้ผู้บริโภคสะดุดตาและจดจำชื่อและคุณสมบัติของสินค้าได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างคำขวัญเพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นคำขวัญที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และ คณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มอาชีพ (อ.กรอ.อศ.) ครั้งที่ 3/2558 โดยที่ประชุมได้เลือกคำขวัญว่า “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีวะสร้างชาติ” พร้อมให้เหตุผลว่าเป็นคำที่ทำให้นึกถึงความเป็นคนอาชีวะได้ชัดเจนทั้งด้านการเรียน การทำงาน รวมถึงการช่วยเหลือสังคม (มติชน, 24 กันยายน 2558:7) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 149 “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” ยังมุ่งเน้นทักษะความคิดสร้างสรรค์ เพื่อปั้นเยาวชนอาชีวศึกษาให้เป็นนักประดิษฐ์คิดค้น สามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่เรียนมาสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงอย่างมีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม สะท้อนค่านิยมและภาพลักษณ์ที่ดีของอาชีวศึกษา สมดังคำที่ว่า “อาชีวะ ฝีมือชน คนสร้างชาติ” (มติชน, 14 กุมภาพันธ์ 2559)

ตัวอย่างที่ 150 “อาชีวะสร้างชาติ” ... 10 ปีข้างหน้าจะปรากฏผลให้เห็นเป็นรูปธรรม “ไทยแลนด์ 4.0” คงไม่ไกลเกินฝัน (ไทยรัฐ, 25 กรกฎาคม 2561)

ตัวอย่างที่ 151 สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สถานประกอบการและภาคีเครือข่ายจับมือช่วยกันพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาโดยสร้างภาพลักษณ์ “อาชีวะสร้างชาติ” ให้กับ “ผู้เรียน” ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน โดยเฉพาะการเรียน “สายอาชีพ” ที่จบมาแล้ว “มีงานทำ...รายได้ดี” (ไทยรัฐ, 16 มีนาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 149-151 เป็นการกล่าวอ้างถึงคำขวัญ “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีวะสร้างชาติ” การใช้กลวิธีนี้มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตามได้ง่ายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และคุ้นชินกับคำขวัญดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีนี้ปรากฏทั้งส่วนพาดหัวข่าวและเนื้อหาข่าว ส่งผลต่อการสร้างภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ”

3) การใช้อุปลักษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเป็นการใช้อุปลักษณ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนกับผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือเป็นการเปรียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถขึ้นรูปได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้สร้างผลงานหรือผู้ที่กำหนดให้วัตถุนั้นกลายเป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องคือคำว่า **ปั้น** สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้สร้างผลงาน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	สิ่งที่ขึ้นรูปได้
โครงการหรือกิจกรรม	กระบวนการขึ้นรูป

ตัวอย่างที่ 152 “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” ยังมุ่งเน้นทักษะความคิดสร้างสรรค์ เพื่อปั้นเยาวชนอาชีวศึกษาให้เป็นนักประดิษฐ์คิดค้น สามารถนำความรู้และทักษะวิชาชีพที่เรียนมาสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงอย่างมีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม สะท้อนค่านิยมและภาพลักษณ์ที่ดีของอาชีวศึกษา สมดังคำที่ว่า “อาชีวะ ฝีมือชน คนสร้างชาติ”

(มติชน, 14 กุมภาพันธ์ 2559)

ตัวอย่างที่ 153 สอศ.ปลื้มการศึกษาสายอาชีพ “แดนอาร์ดิง” สานฝันปั้นเด็กช่าง...สอศ.ปลื้มการศึกษาสายอาชีพ “แดนอาร์ดิง” ฝึกพลังสู่ระดับอินเตอร์

(ไทยรัฐ, 5 เมษายน 2559)

ตัวอย่างที่ 154 เจ้าคุณธงชัยปั้นเด็กอาชีวะ ร่วม วท.ผลิต 7 อาชีพอนาคต

(ไทยรัฐ, 6 เมษายน 2561)

จากตัวอย่างที่ 152-154 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งที่ขึ้นรูปได้ในคำว่า ปั้น มาเปรียบเทียบกับระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเสมือนวัตถุดิบที่สามารถนำมาขึ้นรูปหรือสร้างสรรค์เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ ส่วนหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนคือผู้ปั้นหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ถึงแม้การใช้อุปลักษณดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติจึงต้องสร้างขึ้นหรือผลิตขึ้นมาให้เพียงพอต่อความต้องการ แต่ก็สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา				
	มีทักษะฝีมือ	บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ	มีน้ำใจ	มีความมั่นคงก้าวหน้า
1. การใช้คำศัพท์					
1.1 คำอ้างถึงที่มีการประเมินค่าด้านบวก					
1.1.1 คำอ้างถึงที่สื่อถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา		✓			
1.1.2 คำอ้างถึงที่สื่อถึงทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา	✓				

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา				
	มีทักษะฝีมือ	บุคคลสำคัญ ต่อการพัฒนา ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุนจาก ภาครัฐ	มีน้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำเรียก ผู้เรียนอาชีวศึกษา					
1.2.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะ ฝีมือ	✓				
1.2.2 คำ/ชุดคำที่เพื่อเน้นความหมายด้าน ความสำคัญและเป็นที่ต้องการ		✓			
1.2.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ ให้ความช่วยเหลือ				✓	
1.2.4 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ ได้รับการสนับสนุน			✓		
1.2.5 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความ มั่นคงก้าวหน้า					✓
2. การใช้สัทบท					
2.1 การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความ น่าเชื่อถือ		✓			✓
2.2 การอ้างคำขวัญ		✓			
3. การใช้อุปลักษณ์					
3.1 อุปลักษณ์สิ่งที่ยื่นรูปได้		✓			

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในด้านบวก ได้แก่ การใช้คำศัพท์ สัทบท และอุปลักษณ์ กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” แต่ในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกนั้น ยังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1.3 กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบนี้แม้จะพบในจำนวนไม่มากนักแต่การปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าผู้เขียนอาจไม่ได้ตั้งใจแต่ก็ทำให้เห็นว่ายังคงมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในสังคม กลวิธีทางภาษาดังกล่าว คือการใช้**มูลบท**ผลการศึกษาพบการใช้รูปภาษาที่สื่อมูลบทในกลุ่มคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 87) กล่าวว่า คำกริยาเหล่านี้มีความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนสถานที่ ดังตัวอย่างคำกริยาในภาษาอังกฤษ ได้แก่ stop, start, finish, carry on, cease, leave, come, go, arrive ฯลฯ กริยาจะสื่อมูลบทเกี่ยวกับสภาพของสิ่งที่อ้างถึงในประโยค จากการศึกษาข้อมูลพบคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพที่สื่อถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 155 การผลักดันงานอาชีวศึกษาให้ได้สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพกับสายสามัญ 50 : 50 โดยจะระดมประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน และผู้ปกครองเห็นเส้นทางความก้าวหน้าหลังเรียนจบอาชีวศึกษา เพื่อนำไปสู่การ**ปรับเปลี่ยน**ค่านิยมสังคมไทย
(มติชน, 23 กันยายน 2556)

ตัวอย่างที่ 156 เป็นความพยายามของรัฐบาลมาทุกยุคทุกสมัยที่จะ**ปรับภาพลักษณ์ของอาชีวะ** เพื่อจูงใจนักเรียนระดับม.ต้นมาเรียนสายอาชีวะมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศที่ยังขาดแคลนแรงงานฝีมือหลายแสนคน
(มติชน, 22 เมษายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 155-156 พบการใช้กลุ่มคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพในคำว่า “**ปรับเปลี่ยน**” “**ปรับ**” สื่อให้เห็นว่าสังคมไทยยังมีค่านิยมเชิงลบในประเด็นความก้าวหน้าของผู้ที่เรียนสายอาชีวศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น อีกทั้งประเด็นภาพลักษณ์ของการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไม่ดี จึงต้องปรับให้ดีขึ้น ตัวอย่างข้างต้นถึงแม้จะเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ยังคงพบรูปภาษาที่สื่อภาพลักษณ์และค่านิยมในด้านลบ จึงสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญแต่สังคมยังมีค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีนี้จะปรากฏในส่วนเนื้อหาหรือการให้รายละเอียดของข่าวแม้จะพบกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบในปริมาณน้อยแต่ผู้วิจัยสังเกตว่าการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจะปรากฏการใช้

มูลบทที่สื่อถึงค่านิยมด้านลบและภาพลักษณ์ด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาร่วมด้วยเสมอ จึงเป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแฝงมากับการประกอบสร้างภาพตัวแทน

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านลบ ด้านบวก และในการประกอบสร้างภาพด้านบวกยังปรากฏกลวิธีที่สะท้อนมุมมองด้านลบ ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นชุดความคิดที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลากหลายแง่มุม กล่าวคือภาพตัวแทนด้านลบที่ปรากฏอย่างโดดเด่นในการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน จนส่งผลกระทบต่อภาพจำของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพด้านลบแสดงให้เห็นว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “เป็นผู้สร้างปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย”

นอกจากภาพด้านลบก็ยังมีการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกที่สัมพันธ์กับภาพตัวแทนด้านบวกที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นผู้มีความตั้งใจ เป็นผู้ที่ประเทศกำลังต้องการ เป็นผู้ที่มีความมั่นคงก้าวหน้าในด้านการทำงาน และเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่นอกจากภาพตัวแทนด้านลบและด้านบวกแล้ว ในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันยังมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษารวมอยู่ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษา สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน

ภาพตัวแทน กลวิธีทางภาษา	ด้านลบ			ด้านบวก					การสะท้อน มุมมองด้านลบ	
	บุคคล อันตราย ที่มี พฤติกรรม เป็น นักเลง อันธพาล	เป็น ปัญหา สังคม ที่ยาก จะ แก้ไข	ไม่เกรง กลัว กฎหมาย	มี ทักษะ ฝีมือ	สำคัญ ต่อการ พัฒนา ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุน จาก ภาครัฐ	มี น้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า	คำ นิยม	ภาพ ลักษณ์
1.การใช้คำศัพท์										
1.1 คำอ้างอิง	✓			✓	✓					
1.2 คำหรือชุดคำที่ ปรากฏร่วมกับคำ เรียกผู้เรียน อาชีวศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
2. อุปลักษณ์	✓	✓			✓					
3. มูลบท	✓	✓							✓	✓
4. การเชื่อมโยง ข้อความบอกความ ชัดแย้ง			✓							
5. ทศนภาวะ	✓									
6. สหบท	✓	✓	✓		✓			✓		

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบ ด้านบวก และกลวิธีที่สะท้อนมุมมองด้านลบ ภาพตัวแทนที่ปรากฏชัดเจนและปรากฏในปริมาณมากที่สุดคือ ภาพตัวแทนด้านลบ โดยเฉพาะภาพที่สื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ใช้ความรุนแรง การที่

หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพดังกล่าวอย่างโดดเด่นและนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานานเท่ากับเป็นการตอกย้ำภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงส่งผลกระทบต่อทัศนคติของคนในสังคมให้จดจำภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลอันตรายเพราะมีพฤติกรรม การใช้ความรุนแรง ดังที่ ปรัชญา นิลสุข (2558: 5) ได้กล่าวว่าสังคมไทยมักเชื่อและมีมุมมองว่าอาชิวะคือนักเรียนนักเรียนเลวพวกเดียวกัน มีลูกหลานไม่ควรส่งไปเรียน ทั้งที่การทะเลาะวิวาทนั้นเป็นเรื่องของคนบางคนและสถาบันไม่กี่แห่งในกรุงเทพมหานคร แต่ทำให้คนที่เรียนอาชีวศึกษาหลายแสนคนและสถานศึกษาแปดร้อยกว่าแห่งต้องมีภาพลักษณ์และถูกรอบงำด้วยความเชื่อนี้มาตลอดหลายสิบปี แม้ว่าจะมีการนำเสนอเนื้อหาในด้านบวกแต่ก็มีปริมาณน้อยกว่าภาพด้านลบ จึงส่งผลกระทบต่อผู้อ่านในการประกอบสร้างภาพตัวตนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกได้น้อยกว่าภาพด้านลบ อีกทั้งภาพด้านบวกเหล่านั้นบางส่วนยังสะท้อนมุมมองด้านลบเท่ากับเป็นการตอกย้ำภาพด้านลบให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

ในส่วนตัวไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.2 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

จากการศึกษาทฤษฎีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในข่าวและบทความหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ตามปริมาณที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก 2) กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ และ 3) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.2.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก

หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านบวกหรือลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น การใช้ทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงาน ความมีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายต่างๆ แสดงให้เห็นถึงชุดความคิดในวาทกรรมซึ่งปรากฏอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาข้อมูลพบการใช้คำศัพท์ที่ประกอบสร้างภาพตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ดังนี้

1.1) คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกจาก

การศึกษาการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในเนื้อหาหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ในด้านบวก กล่าวคือเป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในเนื้อหาด้านบวก หรือสื่อให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมด้านบวก โดยแบ่งได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1.1) คำอ้างอิงที่สื่อทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 1.2) คำอ้างอิงที่เป็นการกำหนดนิยามใหม่ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 26 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก

การใช้คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
แรงงานคุณภาพ แรงงานที่มีทักษะฝีมือ	แรงงานฝีมือเยี่ยม กำลังคนสายอาชีพ	[มีความรู้ความสามารถ] [มีทักษะฝีมือ]
ฝีมือชนคุณภาพ กำลังคนอาชีวะที่มีทักษะฝีมือ	เชฟคนพันธุ์อาร์	
แรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กำลังคนด้านวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม		

1.1.1) คำอ้างอิงที่สื่อทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษา

เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ปรากฏในเนื้อหาด้านบวกและสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ รวมไปถึงการได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 157 ถือเป็นโครงการดีๆ ที่มองเห็นอนาคตตั้งแต่ยังเรียนไม่จบ เรียกว่าต่อไปคนเรียนอาชีวศึกษาจะสามารถไปได้ 2 เส้นทางใหญ่คือ เป็นผู้ประกอบการเองหรือเป็น แรงงานฝีมือเยี่ยม ในสถานประกอบการชั้นนำเลยทีเดียว....

(มติชน, 21 มิถุนายน 2556)

ตัวอย่างที่ 158 อาชีวะภาพสินธุ์สนองนโยบายรัฐป้อน แรงงานคุณภาพสู่ตลาดเออีซี

(เดลินิวส์, 6 พฤษภาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 159 นับเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนในระบบ “อาชีวศึกษา ทวิภาคี” ของสอศ. เพราะนอกจากจะฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพให้กับนักศึกษาได้ อย่างดี ยังสร้างแรงงานที่มีทักษะฝีมือได้ตรงกับความต้องการของภาคการผลิตและ ภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญคือเรียนจบแล้วได้งานทำทันทีไม่มีปัญหาเดินเตะฝุ่นหรือ ตกงานอย่างแน่นอน!!

(มติชน, 2 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 157-159 พบการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อทักษะฝีมือของผู้เรียน อาชีวศึกษา ในคำว่า “แรงงานฝีมือเยี่ยม” “แรงงานคุณภาพ” และ “แรงงานที่มีทักษะฝีมือ” คำอ้าง ถึงดังกล่าวประกอบขึ้นจากคำสำคัญ ได้แก่ แรงงาน ในที่นี้หมายถึง ประชากรในวัยทำงาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1023) ฝีมือ หมายถึง ความสามารถหรือทักษะและขั้นเชิงในการ ปฏิบัติการใดๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 798) คำอ้างถึงดังกล่าวสื่อความหมายถึงผู้เรียน อาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน จึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียน อาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

ตัวอย่างที่ 160 รุ่งโรจน์ รังสิโยภาส กรรมการผู้จัดการเอสซีจี ในฐานะหัวหน้าทีมภาคเอกชน คณะกรรมการสานพลังประชารัฐเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพ กล่าวว่าสายอาชีพ เป็นกุญแจสำคัญในการนำองค์กรธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าและมีบทบาทต่อการ พัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ของรัฐที่ใช้อุตสาหกรรมเป็น ตัวขับเคลื่อน ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเติบโตและแข่งขันได้ต้องใช้กำลังคนอาชีวศึกษาที่มีทักษะฝีมือ...

(มติชน, 12 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 161 ขณะนี้ประเทศไทยต้องการกำลังคนช่างฝีมือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเป็นจำนวนมาก การส่งเสริมให้เด็กเรียนสายอาชีพ มากขึ้น จึงเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ

(เดลินิวส์, 30 ธันวาคม 2557)

ตัวอย่างที่ 162 การยกระดับอาชีวศึกษาและวิชาชีพอุตสาหกรรมที่เป็นรูปธรรมคือ รัฐประกาศ
 ความสำคัญในการสร้างกำลังคนสายอาชีพระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับ
ผู้ชำนาญเฉพาะสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำหนดนโยบายในการผลิตกำลังคน
ด้านวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมทุกระดับที่มีสมรรถนะและจิตสำนึกเชิงวิศวกรรม
 มีทักษะความชำนาญ ทำงานได้จริง โดยผลิตในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการ
 ของภาคอุตสาหกรรม

(เดลินิวส์, 28 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 160-162 พบการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกใน
 คำว่า “กำลังคนอาชีวะที่มีทักษะฝีมือ” “กำลังคนช่างฝีมือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” “กำลังคนสายอาชีพระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับผู้ชำนาญ
 เฉพาะสาขาวิชาชีพ” และ “กำลังคนด้านวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม” คำอ้างอิงดังกล่าวประกอบขึ้น
 จากคำสำคัญ ได้แก่ กำลังคน (Manpower) หมายถึง กำลังงาน (Work Force) ทั้งหมดที่มีอยู่ใน
 ประเทศใดประเทศหนึ่งหรือในที่ไหนๆ หรือหมายถึง บุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน ตามปกติหมายถึงผู้มี
 อายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป แต่สำหรับประเทศไทยนับตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป (สำนักงานเลขาธิการสภา
 การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 6) ในที่นี้หมายถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ช่างฝีมือ หมายถึง ผู้มี
 ความรู้ความสามารถในงานวิชาชีพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 373) ฝีมือ หมายถึง ความสามารถ
 หรือทักษะและชั้นเชิงในการปฏิบัติการใดๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 798) คำอ้างอิงดังกล่าวสื่อ
 ความหมายถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน จึงสื่อ
 ภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.1.2) คำอ้างอิงที่เป็นการกำหนดนิยามใหม่ของผู้เรียน

อาชีวศึกษา นอกจากนี้การใช้คำอ้างอิงที่สื่อถึงลักษณะหรือพฤติกรรมด้านบวกด้านทักษะฝีมือแล้ว ยัง
 พบการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวก โดยเป็นการกำหนดนิยามใหม่ให้
 ผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 163 Rice Gold เป็นผลิตภัณฑ์จากแนวคิดต่อยอดของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะลำปาง
 5 คน ที่มีสุจิตรา สุทปา คนพันธุ์อาร์ นักศึกษาปวส.ปี 2 การตลาด เป็น
 หัวหน้าทีม ทำออกจำหน่ายบนพื้นฐานการเปลี่ยนรูปแบบข้าวแต่น ซึ่งเป็น

ข้าวเหนียวตากแดดแล้วทอดที่อัดเป็นแผ่นวงกลมที่มีมานานให้มีความแตกต่าง โดยไม่ต้องใช้แม่พิมพ์กดให้เป็นรูป แต่เกลี่ยเม็ดข้าวไม่ให้ติดกัน ตากแดดและทอดน้ำมันรำข้าว 3-5 นาที จนได้เม็ดข้าวพองอวบ คลุกส่วนผสม มีให้เลือก 5 รส ได้แก่ รสชีส รสตั๋มยำ รสนม รสกระเทียม และออริจินัล...นี่คือการสานฝันของ **คนพันธุ์อาร์**ที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจที่มีนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

(เดลินิวส์, 13 มกราคม 2556)

ตัวอย่างที่ 164 ภายหลังกระทรวงการต่างประเทศร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกาศเชิญชวน**เยาวชนพันธุ์ “R”** ทั่วประเทศผนึกกำลังสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้กับสังคมผ่านโครงการ**“R”** ทำสู้ Flood

(มติชน, 30 พฤษภาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 165 เปิดไฟลท์พิเศษทดสอบ**เครื่องบินเล็กฝีมือคนพันธุ์ R** ปั่นเด็กช่าง “มืออาชีพ”

(ไทยรัฐ, 21 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 166 กัดโลโก้รัวๆให้ **“เชฟคนพันธุ์อาร์”** จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ที่กวาด 3 รางวัลชนะเลิศการแข่งขันทำอาหารประเภทต่างๆ มาตรฐานในงาน FOOD and HOTELEX 2014 Thailand Junior Chef Championship จัดโดยสมาคมเชฟประเทศไทย

(ไทยรัฐ, 19 ตุลาคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 163-166พบการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกใน คำว่า “คนพันธุ์อาร์” “เยาวชนพันธุ์ “R”” “คนพันธุ์ R” และ “เชฟคนพันธุ์อาร์” จากการศึกษาของ รินทร์ขวัญ สะอาดดี (2552: 11) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ว่า คำว่า “อาร์” มาจากคำว่าอาชีวศึกษา คำว่า “คนพันธุ์อาร์” จึงหมายถึง ผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้ที่คิดคำนี้คือนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ ได้อธิบาย ขยายความว่าเป็นคนรุ่นใหม่ที่สุดใส มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติ 5 Rs คือ 1. Relation (มิตรภาพ) 2. Responsibility (ความรับผิดชอบ) 3. Refresh (ความสดใส) 4. Representative (ความเป็นแบบอย่างที่ดี) 5. Rescue (ความสามารถในการช่วยเหลือ) การใช้คำเรียกดังกล่าวมีส่วนในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และคุ้นชินกับนิยามใหม่ดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้าง

ภาพด้านบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้คำเรียกผู้เรียนที่เป็นการกำหนดนิยามใหม่ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษานี้มักปรากฏร่วมกับการนำเสนอผลงาน สิ่งประดิษฐ์ที่แสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา คำอ้างถึงดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

ตัวอย่างที่ 167 มูลนิธิเอสซีจี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลิตความร่วมมือขับเคลื่อนสร้างฝีมือชนคุณภาพสู่สังคม พัฒนากำลังคนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ

(เดลินิวส์, 13 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 168 เปิดตัว ‘Excellent Model School’ หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาต้นแบบเพื่อความเป็นเลิศ ด้วยการดึงภาครัฐ ภาคเอกชนหลากหลายกลุ่มอุตสาหกรรม และภาคประชาสังคมร่วมกันออกแบบหลักสูตรทวิภาคี สร้างฝีมือชนคุณภาพและรับเข้าทำงานเมื่อเรียนจบ

(มติชน, 21 มีนาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 167-168 พบการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกในคำว่า “ฝีมือชนคุณภาพ” “ฝีมือชน” คำว่า ฝีมือชน เป็นนิยามใหม่ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มูลนิธิเอสซีจีสร้างขึ้น เพื่อสร้างพลังและแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่เลือกเรียนและเรียนจบในสายอาชีวะ (มติชน, 12 กันยายน 2558: 17) โดยมีความหมายถึง นักคิดและนักปฏิบัติการที่เชี่ยวชาญในสายวิชาชีพ ผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือจากสถาบันอาชีวะ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ การใช้คำอ้างถึงดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตามได้ง่ายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีฝีมือ มีความสามารถ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และคุ้นชินกับนิยามใหม่ดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก

หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษา ถ้อยคำดังกล่าวมักปรากฏร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนในด้านบวก จากการ

วิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำที่สื่อความหมายด้านบวก ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน 2.2) การใช้คำหรือชุดคำที่เพื่อเน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน 2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ 2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 27 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก

คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
คำว่าแชมป์/รางวัล กวาดรางวัล สร้างสรรค์/โชว์ผลงาน คิดค้น ลิงประดิษฐ์	[มีความรู้ความสามารถ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”
พัฒนา ดูแล หนุน(สนับสนุน) ส่งเสริมทักษะ จัดกระบวนการพัฒนา	[ได้รับการสนับสนุน]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ”
ขาด ขาดแคลน กำลังต้องการ ต้องการ ไม่เพียงพอต่อความต้องการ	[เป็นที่ต้องการ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”
ช่วยเหลือ ลงพื้นที่บริการ ออกให้บริการ มีจิตอาสา ทำงานด้วยจิตอาสา	[ให้การช่วยเหลือ] [มีจิตอาสา]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”
สร้างรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ระหว่างเรียน มีงานทำ มีงานทำทันทีหลังเรียนจบ มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลตอบแทนที่เหมาะสม	[มีรายได้] [มีอาชีพรองรับ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ทักษะฝีมือหรือผลงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นทักษะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาด้านความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ การสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการได้รับรางวัลจากการแข่งขันหรือการประกวดต่างๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 169 เด็กอาชีวะคว้า 6 เหรียญสิ่งประดิษฐ์

(มติชน, 15 กุมภาพันธ์ 2556)

ตัวอย่างที่ 170 เด็กอาชีวะเจ๋ง กวาดเพียบรางวัล “นักคิดสิ่งประดิษฐ์รุ่นใหม่” วช.

(มติชน, 17 กุมภาพันธ์ 2559)

ตัวอย่างที่ 171 เด็กอาชีวะเจ๋ง คว้าแชมป์ไกลถึงเกาหลี...รางวัลมากมายจนนับไม่ไหวจริงๆ สำหรับผลงานของน้องๆ อาชีวศึกษา โดยล่าสุดสามารถคว้าอีกรางวัลมาได้ใน การประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ Seoul International Invention Fair 2015 (SIF 2015) ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา

(มติชน, 24 ธันวาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 169-171 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นการใช้คำกริยาแสดงการกระทำเกี่ยวกับทักษะความสามารถหรือผลงาน ได้แก่คำว่า “คว้า” (ปรากฏร่วมกับคำว่า เหรียญหรือแชมป์) “กวาด” (ปรากฏร่วมกับคำว่า รางวัล) การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำที่เพื่อเน้นความหมายด้าน

การได้รับการสนับสนุน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 172 วี-เซฟ ได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนานักศึกษา
อาชีวะสาขาปิโตรเคมีให้เป็นคนเก่งทั้งทักษะวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม
มีกระบวนการคิดและวิธีการทำงานที่เป็นระบบ

(มติชน, 1 มีนาคม 2561)

ตัวอย่างที่ 173 เป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาแรงงานคือ มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญของประเทศ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะฝีมือตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ทัดเทียมระดับสากลได้อย่างมีคุณภาพ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (กพร.) กระทรวงแรงงาน จึงร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จัดกระบวนการพัฒนาทักษะเด็กอาชีวะ ทั้งการฝึกอบรมฝีมือแรงงานและการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานพร้อมกันไปเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนทำงาน (เดลินิวส์, 4 มกราคม 2560)

ตัวอย่างที่ 174 ประชากรรัฐหนุน “เด็กอาชีวะ” รองรับอีอีซี (ไทยรัฐ, 19 กรกฎาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 172-174 พบการใช้คำหรือชุดคำที่สื่อความหมายถึงพฤติกรรมด้านบวกเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน ในคำว่า “การพัฒนา” “การจัดกระบวนการพัฒนา” “หนุน” ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” และเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะกลายเป็นบุคคลสำคัญของประเทศ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ข้อเสนอแนะประการหนึ่งที่พบจากการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการพัฒนาร่วมกับคำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษา นอกจากจะสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกแง่มุมหนึ่งก็เป็นการสื่อภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้เล็งเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 175 น้องๆ อาชีวศึกษาที่ได้รับทุนจากมูลนิธิเอสซีจีจัดกิจกรรมอาชีวะฝีมือชนคนทำดี โดยนำความรู้มาช่วยเหลือผู้พิการด้วยการประกอบรถเข็นสำหรับผู้พิการทาง

การเคลื่อนไหวและส่งมอบรถเข็นให้กับมูลนิธิคนพิการไทย จ.นนทบุรี

(ไทยรัฐ, 3 มิถุนายน 2561)

ตัวอย่างที่ 176 เรียกได้ว่าทำงานด้วยจิตอาสาทุกเทศกาล ไม่มีวันหยุด สำหรับน้องๆ อาชีวะ โดยตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา น้องๆ ได้ออกให้บริการตรวจเช็คสภาพรถยนต์ให้กับผู้ขับขี่สัญจรไปตามถนนเส้นทางสายหลัก และสายรองทั่วประเทศจนได้รับเสียงชื่นชมจากประชาชนไปตามๆ กัน

(มติชน, 7 มกราคม 2559)

ตัวอย่างที่ 177 บรรดาเด็กช่างอาชีวะกว่า 7,000 ชีวิตที่รวมพลังจัดชุดเคลื่อนที่เข้าไปช่วยเหลือพี่น้องชาวใต้ตั้งแต่ น้ำท่วมยันน้ำลด ทั้งเคลื่อนย้ายสิ่งของหนีน้ำ การแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์การเกษตร ความเสียสละ และมีจิตอาสาเต็มร้อยแบบนี้ “ชาเมาท์” ขอปรบมือเป็นกำลังใจให้รัวๆ

(ไทยรัฐ, 29 มกราคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 175-177 พบการใช้คำหรือชุดคำเน้นความหมายด้านความมีน้ำใจ โดยพบคำกริยากลุ่มแสดงการกระทำ เช่น “ช่วยเหลือ” “ทำงานด้วยจิตอาสา” “ออกให้บริการ” “มีจิตอาสา” ทำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่เกิดจากการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่นของผู้เรียนอาชีวศึกษา มักจะมีถ้อยคำที่อ้างถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรืออ้างถึงโครงการที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนหรือจัดให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ แสดงให้เห็นว่าการมีจิตอาสาของผู้เรียนอาชีวศึกษามีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 178 ตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) นำโดย ดร.สุเทพ ชิตยวงค์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) ได้ระดมนักเรียนนักศึกษาและครูจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ไปจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนหรือฟิอกิทเซ็นเตอร์ (Fix it Center) กระจายตาม
อำเภอต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

(เดลินิวส์, 7 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 178 พบการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก โดยเป็น
คำกริยากลุ่มแสดงการกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม เช่น “ช่วยเหลือ” คำกริยา
กลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย แต่ในขณะเดียวกันก็พบคำ
ที่อ้างถึงหน่วยงานสถาบันการศึกษา ในข้อความที่ว่า “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอ
ศ.) นำโดยดร.สุเทพ ชิตยวงค์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.)” และคำที่อ้างถึง
โครงการที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ในที่นี้คือ “ศูนย์ fix it center หรือศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน” ซึ่ง
เป็นโครงการที่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2558 และยังคงมีการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง เป็นอีกหนึ่งโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ได้ให้
ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และที่
สำคัญก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนนักศึกษา (ชาญชัย ภัทรพฤษา, 2560: 78-81) แสดงให้เห็น
ว่าการมีช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของผู้เรียนอาชีวศึกษามีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

1.2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มี
ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความต้องการผู้เรียน
อาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 179 ขณะนี้ในพื้นที่อู่ฮั่นยังขาดแรงงานอาชีวะที่มีฝีมือมากกว่า 5 หมื่นคน และถ้า
ทุกประเทศมาลงทุนเพิ่มก็จะต้องการอาชีวะที่เชี่ยวชาญใน 10 อาชีพแห่งอนาคต
มากกว่า 1 แสนคน

(มติชน, 26 เมษายน 2561)

ตัวอย่างที่ 180 ชัยชนะในครั้งนี้ถือเป็นความภาคภูมิใจของชาวอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง
แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เรียนอาชีวะเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือและความคิดสร้างสรรค์

เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ เพราะสามารถทำงานได้ทันทีหลังเรียนจบ

(มติชน, 19 กุมภาพันธ์ 2557)

ตัวอย่างที่ 181 ประเทศไทยยังขาดแคลนแรงงานวิชาชีพในระดับอาชีวศึกษาจำนวนมาก ตามแนวทางการพัฒนากำลังคน หรือการปรับตัวเพื่อก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ ซึ่งจะต้องมีการสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ที่จะจบในระดับอาชีวศึกษา ถึง 1.99 ล้านคน

(เดลินิวส์, 16 เมษายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 179-181 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายว่ายังคงมีความต้องการ ผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่คำว่า “ขาด” “ต้องการ” “เป็นที่ต้องการ” “ขาดแคลน” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวทำให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษา คือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

1.2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงประเด็นความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างรายได้หรือการได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพระหว่างที่ศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 182 ติวเข้มจนศ.ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 15 บริษัทชั้นนำ...อ้าแขนรับทำงานทันที...
นับเป็นอีกหนึ่งโครงการดีๆ ในการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงให้นักศึกษา
อาชีวศึกษา!

(มติชน, 9 มีนาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 183 เบทาโกรมีเป้าหมายจะพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยแบบยั่งยืน โดยใช้การศึกษาเป็นฐาน โดยเฉพาะนักศึกษาอาชีวะเกษตรที่ต้องนำความรู้และทักษะอาชีพไปสร้างผลผลิตที่มีคุณค่า มีความปลอดภัย และเป็นเกษตรกรยุคใหม่หรือ Smart Farmer ซึ่งต้องเริ่มต้นสร้างความตระหนักรู้จากภายใน มีทักษะเฉพาะในการประกอบอาชีพ ขณะนี้มีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในสังกัดสอศ. กว่า 10 แห่ง ที่ได้ทำความ

ร่วมมือกับบริษัทในเครือเบทาโกร ในรูปแบบทวิภาคี ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง และยืนยันว่าทุกคนมีรายได้ระหว่างเรียน และมีงานทำทันทีหลังเรียนจบ มีความก้าวหน้าในอาชีพมีผลตอบแทนที่เหมาะสม

(มติชน, 12 มกราคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 182-183 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า”

2) การใช้ทัศนภาวะ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ทัศนภาวะสื่อภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยมีคำปรากฏรูปภาษาที่แสดงความเชื่อมั่นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับสูง เช่น “ต้อง” “เชื่อว่า” “แน่นอน” เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 184 ผลงานดีๆ แบบนี้ต้องให้กำลังใจกันต่อไป รวมถึงน้องๆ คนอื่นๆ ที่รับรองว่า อาชีวะสร้างสรรค์ ไม่พลาดที่จะนำของดีมาอวดให้โลกได้รู้ **เชื่อว่า**น้องๆ อาชีวะทุกคนจะสามารถพัฒนานวัตกรรมที่ได้ริเริ่มคิดจากวันนี้ สู่ขั้นต่อไปที่แก้ไขไม่แพ้กันได้ในอนาคตแน่นอน

(มติชน, 4 พฤษภาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 185 อยากให้สังคมไทยตระหนักคิดถึงปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้น เพราะน้ำเสียไม่ได้เกิดขึ้นเองจากธรรมชาติแต่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์และ**ผมมั่นใจ**ว่าน้องๆ อาชีวะรุ่นหลังๆ จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ออกมาใช้ในการแก้ปัญหา น้ำเสียได้ดีกว่ารุ่นพี่ๆ **ที่ทำไว้แน่นอน**

(ไทยรัฐ, 7 มกราคม 2561)

จากตัวอย่างที่ 184-185 พบคำแสดงทัศนภาวะในข้อความว่า “ผลงานดีๆ แบบนี้**ต้องให้**กำลังใจกันต่อไป” “**เชื่อว่า**น้องๆ อาชีวะทุกคนจะสามารถพัฒนานวัตกรรมที่ได้ริเริ่มคิดจากวันนี้ สู่ขั้นต่อไปที่แก้ไขไม่แพ้กันได้ในอนาคต**แน่นอน**” “**ผมมั่นใจ**ว่าน้องๆ อาชีวะรุ่นหลังๆ จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ออกมาใช้ในการแก้ปัญหา น้ำเสียได้ดีกว่ารุ่นพี่ๆ **ที่ทำไว้แน่นอน**” ข้อความดังกล่าวปรากฏคำแสดงทัศนภาวะร่วมกับการกระทำในด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการสร้างสรรค์

สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมต่างๆ เป็นการแสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีผลงาน สัมพันธ์กับภาพตัวแทนว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้มีทักษะฝีมือ นอกจากนี้ในวาทกรรมข่าวและบทความหน้าในหนังสือพิมพ์รายวันยังพบการใช้ทัศนภาวะเพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านความมั่นคงก้าวหน้าในอนาคตการทำงาน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 186 ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จะหารี้อร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในการเพิ่มความเข้มข้นระบบแนะแนวการเรียนต่อสายอาชีพให้แก่ผู้เรียนที่กำลังจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มากขึ้น รวมถึงจะประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าเรียนอาชีวะแล้ว เด็กจบออกมามีงานทำอย่างแน่นอน

(เดลินิวส์, 7 มีนาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 187 การให้เด็กฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการต้องเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องทั้งภาคเรียนไม่ใช่สัปดาห์ละ 2-3 วัน โดยเด็กต้องได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการด้วย ซึ่งตัวแทนผู้ประกอบการการันตีว่าเด็กจะได้รับเรื่องดังกล่าวแน่นอน

(เดลินิวส์, 7 พฤษภาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 186-187 พบคำแสดงทัศนภาวะในข้อความว่า “เด็กจบออกมามีงานทำอย่างแน่นอน” “เด็กต้องได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการด้วย” “การันตีว่าเด็กจะได้รับเรื่องดังกล่าวแน่นอน” ข้อความดังกล่าวปรากฏคำแสดงทัศนภาวะร่วมกับการกระทำในด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านความมั่นคงก้าวหน้าในอนาคตการทำงาน เป็นการแสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าด้านหน้าที่การงานรวมทั้งจะได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ การใช้ทัศนภาวะดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า”

3) การใช้อุปลักษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้อุปลักษณ์สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในหนังสือพิมพ์รายวัน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 2) การใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาและหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ดังนี้

3.1) การใช้อุปลักษณะเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณะ 2 แบบเปรียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณะยานพาหนะ และ 2) อุปลักษณะการแก้ไข้ ดังนี้

3.1.1) อุปลักษณะยานพาหนะ คือ การเปรียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นฟันเฟืองซึ่งก็คืออุปกรณ์ชิ้นสำคัญที่จะส่งกำลังให้กับเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ ทำให้สามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ มโนอุปลักษณะนี้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาในการพัฒนาประเทศชาติ จากการวิเคราะห์พบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น *ฟันเฟือง ขับเคลื่อน ฯลฯ* การใช้อุปลักษณะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
ประเทศไทย ผู้เรียนอาชีวศึกษา	เครื่องจักรกล/ยานพาหนะ ฟันเฟือง
ตัวอย่างที่ 188	การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศจะต้องเร่งเพิ่มปริมาณช่างฝีมือที่มีทักษะวิชาชีพ สัมกับความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างชาติ (เดลินิวส์, 17 พฤษภาคม 2558)
ตัวอย่างที่ 189	อาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรที่สร้างฟันเฟืองในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมของประเทศ (มติชน, 20 กรกฎาคม 2560)
ตัวอย่างที่ 190	นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 มูลนิธิเอสซีเอ็มมอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่สนใจศึกษาต่อด้านอาชีวะในสายช่างอุตสาหกรรมและสายการบริการภายใต้ชื่อโครงการ “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” โดยเล็งเห็นว่าเด็กอาชีวะคือฟันเฟืองที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ (เดลินิวส์, 6 สิงหาคม 2560)
ตัวอย่างที่ 191	ผ่านไปแล้วกับงาน “อาชีวะสร้างชาติ Empowering Thailand” ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เนรมิตพื้นที่บริเวณเลียบบคลองผดุงกรุงเกษมจรดถึงถนนราชดำเนินนอกให้เป็นมหกรรมสร้างงาน สร้างเงิน สร้างอาชีพ

ครั้งยิ่งใหญ่ เพื่อฉลองครบรอบ 72 ปี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษา) ซึ่งภายในงานได้จัดกิจกรรมแสดงให้เห็นศักยภาพด้านวิชาชีพ ของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาที่จะเป็นฟันเฟืองผลักดันระบบเศรษฐกิจของ ประเทศให้สามารถขับเคลื่อนรุดหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง ซึ่งเป็นที่มาของชื่องาน“อาชีวะสร้างชาติ Empowering Thailand”

(มติชน, 25 สิงหาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 188-191 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับยานพาหนะ ได้แก่ *ฟันเฟือง ขับเคลื่อน* เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศชาติคือยานพาหนะและผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นฟันเฟืองซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่มีความสำคัญของเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์เพื่อให้ยานพาหนะนั้นสามารถขับเคลื่อนไปได้ การใช้อุปลักษณะนี้ที่นี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวไปข้างหน้า เช่นเดียวกับฟันเฟืองที่ส่งกำลังให้ยานพาหนะเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเช่นกัน การใช้อุปลักษณะดังกล่าวสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

3.1.2) อุปลักษณะการแก้โจทย์ปัญหา คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือคำตอบของคำถามหรือโจทย์ปัญหาด้านความต้องการกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น *ตอบโจทย์ แก้โจทย์ ฯลฯ* การใช้อุปลักษณะดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แบบเปรียบเทียบ
ความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ	โจทย์ปัญหา
การแก้ปัญหา/การผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษา	การหาคำตอบ
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	คำตอบ

ตัวอย่างที่ 192 โครงการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรม ในการร่วมกันพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆได้

(ไทยรัฐ, 6 มีนาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 193 เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนอาชีวศึกษา และยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เพื่อตอบโจทย์ธุรกิจขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดย่อม

(มติชน, 9 มีนาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 194 ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่ยุค 4.0 โครงสร้างเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนไปจากการเพิ่มมูลค่าไปสู่การสร้างมูลค่า สร้างความ มั่งคั่ง ผ่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้าง สินค้าที่เป็นนวัตกรรม สร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันใน 5 อุตสาหกรรมและ เทคโนโลยีใหม่ และเพื่อสร้างบุคลากรที่จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อน ประเทศ มุลินธิซึ่งมุ่งเน้นการสร้างคนด้วยการศึกษาโดยเฉพาะสายอาชีวศึกษาเพื่อ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศจึงให้ทุนฝีมือชน คนสร้างชาติมาอย่างต่อเนื่อง

(เดลินิวส์, 4 กันยายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 192-194 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหา ในคำว่า ตอบโจทย์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเสมือนคำตอบของคำถามหรือโจทย์ปัญหาด้านความต้องการกำลังคน สื่อกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อประเทศชาติและภาคธุรกิจจึงต้องสร้างขึ้น หรือผลิตขึ้นมาให้เพียงพอต่อความต้องการ

3.2) การใช้อุปลักษณณ์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาและหน่วยงาน ภาครัฐหรือภาคเอกชน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณณ์ 3 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้ 2) อุปลักษณณ์การเพาะปลูก และ 3) อุปลักษณณ์เพชร ดังนี้

3.2.1) อุปลักษณณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้ คือ การเปรียบเทียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถขึ้นรูปได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้สร้างผลงานหรือผู้ที่กำหนดให้วัตถุนั้นกลายเป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น *สร้างปั้น ฯลฯ* การใช้อุปลักษณณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้เรียนอาชีวศึกษา	ผู้สร้างผลงาน สิ่งที่ขึ้นรูปได้
ตัวอย่างที่ 195 <u>ปั้นเด็กอาชีวะสู่โรงแรมห้าดาว</u>	(ไทยรัฐ, 2 มีนาคม 2556)
ตัวอย่างที่ 196 <u>ปั้นเด็กอาชีวะเป็นผู้ประกอบการ</u>	(เดลินิวส์, 10 เมษายน 2559)
ตัวอย่างที่ 197 ก.วิทย์ฯ เดินหน้าสตาร์ทอัพไทยแลนด์ลุย <u>ปั้นเด็กอาชีวะ</u> เล็งดึงนักลงทุนต่างชาติ	(เดลินิวส์, 29 กันยายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 195-197 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งที่ขึ้นรูปได้ในคำว่า ปั้น มาเปรียบเทียบ
กับระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษา
เป็นเสมือนวัตถุดิบที่สามารถนำมาขึ้นรูปหรือสร้างสรรค์เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ หน่วยงานภาครัฐหรือ
ภาคเอกชนคือผู้ปั้นหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ถึงแม้การใช้อุปลักษณดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่า
ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติจึงต้องสร้างขั้นหรือผลิตขึ้นมาให้เพียงพอต่อ
ความต้องการ แต่ก็สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงาน
ภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเป็นผู้ที่มี
อำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียน
อาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นที่สมควรกระทำหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

3.2.2) อุปลักษณการเพาะปลูก คือ การเปรียบว่าผู้เรียน
อาชีวศึกษาเป็นเมล็ดพันธุ์พืช หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้ปลูกพืชที่จะทำให้เมล็ดพันธุ์นั้น
เติบโตงอกงามผ่านโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนจัดให้กับผู้เรียน
อาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น เมล็ดพันธุ์บ่มเพาะ ฯลฯ การใช้
อุปลักษณดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้ปลูก
โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	การเพาะปลูก
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	เมล็ดพันธุ์

ตัวอย่างที่ 198 ตามไปดู มุลนิธิเอสซีจี บ่มเพาะ...‘ฝีมือชน คนสร้างชาติ’

(มติชน, 12 กันยายน 2558)

ตัวอย่างที่ 199 เมล็ดพันธุ์อาชีวศึกษาเหล่านี้จะเติบโตเป็นบุคลากรด้านอาชีพที่สำคัญของประเทศ
สร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคม
ได้อย่างสันติสุข

(เดลินิวส์, 17 พฤษภาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 200 ความสำเร็จของโครงการที่เด่นชัด คือ ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ 100%
ในอัตราเงินเดือนที่ค่อนข้างสูง เพราะคนกลุ่มนี้ถือว่าได้รับการบ่มเพาะ
ทำให้มีคุณลักษณะตามที่สถานประกอบการต้องการ

(มติชน, 4 เมษายน 2556)

จากตัวอย่างที่ 198-200 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการเพาะปลูก ได้แก่ บ่มเพาะ เมล็ดพันธุ์
การใช้อุปลักษณ์ในที่นี้เปรียบเทียบการส่งเสริมผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเหมือนการปลูกพืชที่ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือในการช่วยดูแลตลอดจนใช้ระยะเวลาในการรอให้เมล็ดพันธุ์นั้นเติบโต สื่อได้ว่า
ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เติบโตเป็นคนที่มี
คุณภาพ ช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

3.2.3) อุปลักษณ์เพชร คือ การเปรียบว่าผู้เรียน
อาชีวศึกษาเป็นเพชร หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้เจียรระไนให้เพชรนั้นงดงาม จากการ
วิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพชร เจียรระไน ฯลฯ การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าว
สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้เจียรไน
โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	การเจียรไน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	เพชร

ตัวอย่างที่ 201 V-ChEPC ต้นแบบนวัตกรรมอาชีวศึกษาเจียรไนคุณภาพ

(มติชน, 4 เมษายน 2556)

ตัวอย่างที่ 202 “ดีไซน์ให้ปัง...ปั้นแบรนด์ให้เปรี้ยว” เวทีเจียรไนเพชรอาชีพ การสร้างเวทีประลองฝีมือช่วยฟื้นเพชรเม็ดงามได้เป็นอย่างดี โดยล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(สอศ.) ได้ร่วมกับบริษัทเซ็นทรัลรีเทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด โดยศูนย์การค้าไอชาน่า เวิลด์ จัดการประกวด ออกแบบเสื้อผ้า China World Fashion Design Contest 2017 ภายใต้คอนเซ็ปต์ “Brand UP ดีไซน์ให้ปัง...ปั้นแบรนด์ให้เปรี้ยว” เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาส่งผลงานความคิดพร้อมทั้งการตัดเย็บในกิจกรรมการประกวดออกแบบเสื้อผ้า

(มติชน, 31 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 201-202 พบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องในคำว่า *เจียรไน เพชรเพชรเม็ดงาม* การใช้อุปลักษณ์ในที่นี้เปรียบเทียบการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเหมือนการเจียรไนเพชรที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือในการขัดเกลา ตกแต่งให้สวยงาม สื่อได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เติบโตเป็นคนที่ดีมีคุณภาพ ช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

4) การใช้สหบท จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้สหบทสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วย 1) การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ 2) การอ้างคำขวัญ และ 3) การอ้างผลการวิจัยหรือผลสำรวจดังนี้

4.1) การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้สหบทที่สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยยกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือและคำกล่าวนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลงาน

ของผู้เรียนอาชีวศึกษาหรือความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน เนื้อหาดังกล่าวสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

ตัวอย่างที่ 203 เมื่อวันที่ 21-22 สิงหาคมที่ผ่านมา “พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์” รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการลงพื้นที่ตามการประชุมกรม.สัจจร จังหวัดนครราชสีมา โดยได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี “พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” ให้ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมและติดตามการดำเนินงานด้านอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในการผลิตและพัฒนาากำลังคนซึ่งนายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญและเน้นย้ำอยู่เสมอว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษา คือผู้ทรงคุณค่าของสังคม” (มติชน, 28 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 204 ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายส่งเสริมเรื่องการศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาจัดกิจกรรม Open House เพื่อให้แก่นักเรียนนักศึกษาได้ประมวลความรู้และทักษะที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ในการสร้างผลงาน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนางานในวิชาชีพ ตลอดจนสามารถวางแผนการดำเนินงานทำรายงานและนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน ตั้งคำกล่าวของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวว่าผู้เรียน อาชีวศึกษาคือผู้ทรงคุณค่าของสังคมไทย (เดลินิวส์, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

ตัวอย่างที่ 205 ประเทศชาติกำลังต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือเพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศซึ่งภาคอุตสาหกรรมภาคบริการ ภาคการผลิตและภาคเกษตรกรรมจำนวนกว่า 40 อุตสาหกรรมไทย กำลังขาดแคลนแรงงานกว่า 3.8 แสนคน ในขณะที่น้องๆ ที่จบมหาวิทยาลัยกำลังเผชิญกับปัญหาการตกงานหรือการหางานทำที่ตรงกับสายที่ตัวเองจบมาไม่ได้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงสนับสนุนให้น้องๆ เลือกรเรียนสายอาชีพให้มากขึ้น ซึ่งพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชานายกรัฐมนตรีก็ได้กล่าวไว้ว่า “นักเรียนอาชีวะเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของประเทศและเศรษฐกิจไทย (มติชน, 19 มีนาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 206 รุ่งโรจน์ รังสิโยภาส กรรมการผู้จัดการเอสซีจี ในฐานะหัวหน้าทีมภาคเอกชน คณะกรรมการสานพลังประชารัฐเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพ กล่าวว่า
บุคลากรสายอาชีพเป็นกุญแจสำคัญในการนำพาองค์กรธุรกิจให้เจริญก้าวหน้า
และมีบทบาทต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์
ของรัฐที่ใช้อุตสาหกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จะเติบโต
และแข่งขันได้ต้องใช้กำลังคนอาชีวะที่มีทักษะฝีมือ...

(มติชน, 12 กันยายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 203-206 เป็นการกล่าวอ้างคำพูดของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อสื่อให้เห็น ความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ตัวบทที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยในตัวอย่างที่ 203-204 กล่าวถึงถ้อยคำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ใน ข้อความที่ว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษา คือผู้ทรงคุณค่าของสังคม” “ผู้เรียนอาชีวศึกษา คือผู้ทรงคุณค่า ของสังคมไทย” และ “นักเรียนอาชีวะเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าของประเทศและเศรษฐกิจไทย” เพื่อ เน้นย้ำถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา และในตัวอย่างที่ 205 ยังได้อ้างถึงนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเรื่องการส่งเสริมการเรียนต่อสายอาชีวศึกษาด้วย ส่วนตัวอย่างที่ 206 เป็นการอ้างคำพูดของรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส กรรมการผู้จัดการเอสซีจี ในฐานะหัวหน้าทีมภาคเอกชน คณะกรรมการสานพลังประชารัฐเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพ ที่กล่าวถึงความสำคัญของผู้เรียน อาชีวศึกษาต่อการพัฒนาประเทศเช่นกัน การอ้างคำพูดของบุคคลที่น่าเชื่อถือและอ้างถึงนโยบาย ดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตามได้ง่ายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มี ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

4.2) การอ้างคำขวัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างคำขวัญ เพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นคำขวัญที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการร่วม ภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและ เอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มอาชีพ (อ.กรอ.อศ.) ครั้งที่ 3/2558 โดยที่ประชุมได้เลือกคำ ขวัญว่า “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีวะสร้างชาติ” พร้อมให้เหตุผลว่าเป็นคำที่ทำให้นึก ถึงความเป็นคนอาชีวะได้ชัดเจนทั้งด้านการเรียน การทำงาน รวมถึงการช่วยเหลือสังคม (มติชน, 24 กันยายน 2558:7) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 207 เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมดีๆ ที่ช่วยให้น้องๆ ได้ฝึกประสบการณ์จริงและได้ช่วยเหลือสังคมสมกับเป็น“อาชีวะ ฝีมือชนคนสร้างชาติ”

(มติชน, 5 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 208 อวด-ดี อาชีวะ เพราะเรียนแล้วมีดีให้อวด นอกจากจะเรียนเพื่อออกไปทำงานสร้างอาชีพแล้วยังมีผลงานเป็นนวัตกรรมออกมาช่วยเหลือสังคมอีกด้วย นี่แหละ“อาชีวะ ฝีมือชนคนสร้างชาติ”

(มติชน, 12 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 209 ผลจากการแข่งขันก็ได้นำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจให้กับประชาชนว่าผู้ที่เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือ มีความสามารถจริงๆ สามารถทำงานสร้างรายได้ให้ตัวเองและครอบครัวได้ไม่ต้องรอนเรียนจบ โดยเฉพาะอาชีพแกะสลักน้ำแข็งเป็นอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างสูง เพราะเป็นงานฝีมือจริงๆ และนี่คือที่มาของ “อาชีวะ ฝีมือชนคนสร้างชาติ”

(มติชน, 14 มกราคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 207-209 เป็นการกล่าวอ้างถึงคำขวัญ “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีวะสร้างชาติ” การใช้กลวิธีนี้มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตามได้ง่ายว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และคุ้นชินกับคำขวัญดังกล่าว ส่งผลต่อการสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศผู้วิจัยพบว่าคำขวัญดังกล่าวเป็นคำขวัญเดียวกันกับที่ปรากฏในหน้าหนึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลต้องการสร้างการรับรู้ของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยผ่านช่องทางสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์

4.3) การอ้างผลการวิจัยหรือผลสำรวจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างผลการวิจัยหรือผลสำรวจเพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาดังนี้

ตัวอย่างที่ 210 ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่าประเทศต้องการกำลังคนที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องหาข้อมูลด้านตลาดกำลังคนสาขาต่างๆ

และแจ้งให้พ่อแม่ผู้ปกครองและนักเรียนนักศึกษาทราบเพื่อการตัดสินใจเลือกเรียน
ในสาขาวิชาชีพที่มีงานรองรับมีรายได้ดี มีความก้าวหน้าในอาชีพ

(ไทยรัฐ, 26 พฤษภาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 211 คำตอบสุดท้ายของการศึกษาก็คือการมีงานทำ โดยนำความรู้และประสบการณ์
ที่ศึกษาเล่าเรียนมาประกอบอาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า มีรายได้เพียงพอและ
มีความมั่นคงที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่ผลจากการสำรวจของ
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยพบว่าตลาดแรงงานในประเทศไทยยังขาดแคลน
กำลังคนระดับอาชีวศึกษาอย่างมาก ซึ่งความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษา
และผู้จบการศึกษาอยู่ในภาวะที่ขาดความสมดุล

(เดลินิวส์, 9 พฤษภาคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 210-211 พบการอ้างผลการวิจัยและผลการสำรวจความต้องการกำลังคนของ
ประเทศ เพื่อสื่อว่าตลาดแรงงานในประเทศต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อ
ความต้องการดังกล่าวสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นที่ต้องการของประเทศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบกลวิธีทาง
ภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน
 อาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา				
	มีทักษะ ฝีมือ	บุคคลสำคัญต่อการ พัฒนาประเทศ	ได้รับ การสนับสนุน	มี น้ำใจ	มีความมั่นคง ก้าวหน้า
1. การใช้คำศัพท์					
1.1 คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	✓				
1.1.1 คำอ้างอิงที่สื่อถึงทักษะฝีมือของ ผู้เรียนอาชีวศึกษา					
1.1.2 คำอ้างอิงที่เป็นการกำหนด นิยามใหม่	✓				
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำเรียก ผู้เรียนอาชีวศึกษา	✓				
1.2.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน ทักษะฝีมือ					
1.2.2 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านการได้รับการสนับสนุน			✓		
1.2.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านการให้ความช่วยเหลือ				✓	
1.2.4 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ		✓			
1.2.5 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านความมั่นคงก้าวหน้า					✓
2. การใช้ทัศนภาวะ	✓				✓
3. การใช้อุปลักษณ์					
3.1 อุปลักษณ์ยานพาหนะ		✓			
3.2 อุปลักษณ์การแก้โจทย์ปัญหา		✓			
3.3 อุปลักษณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้		✓			
3.4 อุปลักษณ์การเพาะปลูก			✓		
3.5 อุปลักษณ์เพชร			✓		

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา				
	มีทักษะฝีมือ	บุคคลสำคัญ ต่อการพัฒนา ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุน	มีน้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า
4. การใช้สหบท					
4.1 การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ		✓			
4.2 การอ้างคำขวัญ		✓			
4.2 การอ้างผลการวิจัย/ผลสำรวจ		✓			

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในด้านบวก ได้แก่ การใช้คำศัพท์ ทักษณภาวะ อุปลักษณ์ และ สหบท กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” แต่ในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกนั้น ยังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.2.2 กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบนี้แม้จะพบในจำนวนไม่มากนักและผู้เขียนอาจไม่ได้ตั้งใจก็ตามแต่ก็สื่อให้เห็นว่ายังมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในสังคม กลวิธีทางภาษาดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1) การใช้คำอ้างถึง จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในวาทกรรมข่าวและบทความหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ กล่าวคือแม้จะเป็นเนื้อหาที่นำเสนอในด้านบวก แต่การใช้คำอ้างถึงบางคำอาจสื่อถึงทัศนคติด้านลบ หรือปรากฏในบริบทที่สื่อมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

ตัวอย่างที่ 212 ความร่วมมือต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิดทักษะอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพกำลังคนที่จะเป็นรากฐานสำคัญของประเทศและเป็นการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมไทยเกิดการเติบโตอย่างแข็งแกร่ง สมดุล และยั่งยืนใน

อนาคต ที่สำคัญต้องการให้สังคมเห็นว่าอาชีวะรุ่นใหม่มีคุณค่าและควรได้รับการยอมรับ

(เดลินิวส์, 28พฤศจิกายน 2557)

ตัวอย่างที่ 213 “เรียนอาชีวะดี เรียนฟรี มีเงินใช้ ได้งานทำ” ถือเป็นคอนเซ็ปต์ของเด็กอาชีวะยุคใหม่ที่เข้ามาเรียนสายอาชีพแบบสบายๆ จบแล้วไม่ต้องกลัวตกงาน

(มติชน, 7มีนาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 212-213พบการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในคำว่า “อาชีวะรุ่นใหม่” “เด็กอาชีวะยุคใหม่” ถึงแม้เนื้อหาในภาพรวมจะเป็นการนำเสนอภาพด้านบวก เช่น การแสดงให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้เรียนอาชีวศึกษามีรายได้ มีงานรองรับ แต่จากข้อความที่ขีดเส้นใต้อาจสื่อให้เห็นทัศนคติด้านลบหรือความเชื่อเดิมที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เป็น “อาชีวะรุ่นเก่า” “เด็กอาชีวะยุคเก่า” ว่าไม่มีคุณค่า ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และไม่มี ความก้าวหน้าในการทำงาน

2) การปฏิเสธมูลบท ธีระ บุชบกแก้ว (2553: 47) กล่าวถึงการปฏิเสธมูลบทไว้ว่า การปฏิเสธมูลบท หมายถึง การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอข้อมูลในเชิงปฏิเสธหรือการแย้งกับความคิด เหตุการณ์หรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้าหรือผู้พูดเชื่อว่ามีมาก่อน ข้อความที่มีการแย้งหรือการปฏิเสธมักจะสื่อให้เข้าใจได้ว่ามีอะไรบางอย่างเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้แล้ว และผู้เขียนหรือผู้ผลิตตัวบทนั้นต้องการนำเสนอความคิดที่ตอบโต้หรือแย้งสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าว อีกนัยหนึ่งก็คือการแย้งกับสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหน้าก็เท่ากับการแย้งความคิดที่มีอยู่เดิมนั่นเอง การปฏิเสธมูลบทในที่นี้จึงหมายถึง การใช้ภาษาเพื่อปฏิเสธหรือแย้งความคิดด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา รูปภาษาที่สังเกตได้คือคำบอกปฏิเสธ “ไม่ได้” “ไม่ใช่” “อย่า” ปรากฏอยู่ข้างหน้าคำศัพท์ที่แสดงความรู้สึกหรือแสดงทัศนคติทางลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ถึงแม้จะเป็นการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาด้านบวก แต่ผู้ผลิตตัวบทใช้การปฏิเสธเพื่อโต้แย้งความคิดที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับลักษณะและมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ในแง่หนึ่งการนำเสนอ มูลบทดังกล่าวก็เป็นการตอกย้ำภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 214 นอกจากนี้อาจตั้งดูนักเรียนและผู้ปกครองว่ามาเรียนแล้วประกันอนาคตที่ดี
มีงานทำ มีรายได้ไม่ได้น้อยไปกว่าสายสามัญ

(ไทยรัฐ, 28 มีนาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 215 สิ่งประดิษฐ์คิดค้นของน้องๆ นักศึกษาอาชีววะเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของ
เด็กอาชีววะที่ไม่ด้อยไปกว่าใคร

(มติชน, 26 เมษายน 2556)

ตัวอย่างที่ 216 ตรงนี้คือจุดเปลี่ยนสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ “เด็กอาชีววะ” ที่ไม่ใช่มีแต่ภาพ
การตีกันในสายตาคนทั่วไป

(เดลินิวส์, 7 เมษายน 2561)

ตัวอย่างที่ 217 ได้รับรู้ความในใจของเด็กอาชีวศึกษากลุ่มนี้ที่ทุ่มเทร่างกายแรงใจช่วยเหลือผู้ตกทุกข์
ได้ยากในครั้งนี่ แล้ว “นายว้าก” ต้องขอปรบมือเป็นกำลังใจให้ดังๆ อย่างน้อย
สังคมก็รับรู้และเข้าใจแล้วว่าเด็กช่างส่วนใหญ่ไม่ได้ “เกเรียน”อย่างที่หลายๆ คนคิด

(ไทยรัฐ, 10 พฤศจิกายน 2556)

ตัวอย่างที่ 218 ได้ชมผลงานและความคิดความอ่านของน้องๆ นักศึกษาช่างแล้ว “นิลิตา” มั่นใจว่า
เด็กอาชีววะเดี๋ยวนี้ไม่ได้มีแต่พวก “บ้าพลัง” ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง
แต่มีการแปลงพลังไปใช้ในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ
นี่แหละถึงจะเรียกว่าพลังบวก “คนอาร์พีนิวไฮม์” ของแท้!!!”

(ไทยรัฐ, 21 เมษายน 2556)

จากตัวอย่างที่ 214-218 มีการใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่ได้” “ไม่” ปรากฏอยู่บนหน้าคำศัพท์ที่แสดง
ความคิดหรือทัศนคติด้านลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ในตัวอย่างที่ 214-215 เนื้อหาข่าวโดยรวมเป็น
การนำเสนอในด้านบวกเพื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีศักยภาพ มีอนาคตที่ดี มีความเท่าเทียมกับ
ผู้เรียนสายสามัญและผู้อื่นในสังคม แต่การปฏิเสธมูลบทดังกล่าวก็ได้สื่อว่าคนในสังคมยังมีความคิด
ด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในเรื่องความไม่เท่าเทียมในสังคม ในตัวอย่างที่ 216-218 เนื้อหาข่าว
โดยรวมเป็นการนำเสนอในด้านบวกเพื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีการสร้างสรรคผลงาน มี

กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น แต่การปฏิเสธมูลบทดังกล่าวก็ได้สื่อว่าคนในสังคมยังมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในเรื่องพฤติกรรมความรุนแรง

จากข้อมูลพบว่าการปฏิเสธมูลบท เพื่อนำเสนอข้อมูลในเชิงปฏิเสธหรือการแย้งกับความคิดด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีอยู่เดิมในสังคม ร่วมกับการใช้ถ้อยคำที่สื่อภาพด้านบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวยังคงสื่อว่าแม้เป็นประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวก แต่ยังมี การแสดงถึงความคิดด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

3) การใช้สทบท ในที่นี้หมายถึง การที่ตัวบทหนึ่งมีการอ้างอิงหรือแทรกตัวบทอื่นเข้ามาเพื่อเสริมความหนักแน่นและความน่าเชื่อถือ รวมทั้งเป็นการชักจูงให้ผู้อ่านคล้อยตาม หรือมีความเชื่อเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในแง่ลบจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้สทบทที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วย 1) การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา 2)การกล่าวอ้างถึงค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาและ 3) การอ้างคำพูดของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

3.1) การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการศึกษาพบการกล่าวอ้างในลักษณะการอ้างถึงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมเพื่อให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ประสบเหตุการณ์ หรือคิดเช่นนั้นเหมือนกัน ผู้ผลิตตัวบทเลือกใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามความคิดเห็นของคนหมู่มาก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 219 ปัญหาอมตะเรื่องหนึ่งที่อยู่กับสังคมไทยมายาวนาน คือปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทไม่ว่าบ้านเมืองจะอยู่ในช่วงเวลาใด จะมีกฎอัยการศึกหรือไม่ก็ยังมี ข่าวคราวนักเรียนตีกันให้เห็นอยู่ยั้งเมื่อพูดถึงเด็กอาชีวะด้วยแล้ว ภาพลักษณ์แรกๆ ที่หลายคน นึกถึงคงอดไม่ได้ที่จะต้องมีภาพของการยกพวกเข้าทำหั่นกันผุดขึ้นมา อยู่ในใจด้วยทุกครั้ง...ทั้งที่จริงๆ แล้วในจำนวนผู้เรียนอาชีวะกว่า 7 แสนคน ทั่วประเทศ มีปัญหาไม่ถึงร้อยละ 1 จะเรียกว่ารอยต่างเล็กๆ ทำให้ชุดสวยดูหมดราคาไปก็ได้ คงถึงเวลาที่เด็กส่วนใหญ่ที่ดีซึ่งอยู่แต่ในรั้วสถาบันต้องออกมาบอก ให้สังคมได้รับรู้ภาพในด้านดีของเด็กอาชีวะให้มากขึ้นบ้าง

(เดลินิวส์, 17 พฤศจิกายน 2557)

ตัวอย่างที่ 220 จากสภาพความเป็นจริงที่อาชีวศึกษายังเป็นระดับการศึกษาที่ไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากสังคมซ้ำร้ายคนในสังคมจำนวนไม่น้อยยังมอง “เด็กอาชีวะ” เป็น “เด็กเหลือขอ” เพราะมีภาพลักษณ์ของการนิยมใช้ความรุนแรงทอดทาบตัวนักเรียนอาชีวะก็ยิ่งเป็นการ “ตอกย้ำ” ให้ดูเหมือนว่า “อาชีวศึกษา” เป็น “สถาบันนอกสายตา” ทั้งที่ตลาดแรงงานในปัจจุบันต้องการบุคลากรที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก

(มติชน, 2 พฤษภาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 221 ภาพลักษณ์ของ “เด็กอาชีวะ” ในสายตาคนทั่วไปอาจจะไม่ค่อยดีนัก แม้ว่าที่เป็นข่าวคราวจะเป็นเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ ขณะที่เด็กอาชีวะจริงๆ เก่งๆ มากความสามารถยังมีอีกมากมาย

(มติชน, 1 พฤษภาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 219-221 เป็นการกล่าวอ้างถึงความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “หลายๆคน” “คนในสังคมจำนวนไม่น้อย” “คนทั่วไป” “สังคม” ถึงแม้ว่าจะเป็น การนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาด้านบวกแต่ยังคงสื่อว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาหรือยัง คงรับรู้แต่ข่าวด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยพบว่าการวิธีการปฏิเสธรูปลักษณ์มักปรากฏรวมกับการใช้ประโยคแสดงความขัดแย้ง กล่าวคือ เมื่อมีการกล่าวอ้างถึงความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาของคนส่วนใหญ่ในสังคมแล้ว มักปรากฏคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง เช่น “ทั้งที่” “แม้ว่า” จากนั้นจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาด้านบวก อาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้เขียนพยายามเน้นให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่การปฏิเสธรูปลักษณ์ด้านลบเหล่านี้ อีกมุมหนึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีความคิดดั่งกล่าวอยู่ในสังคมไทย

3.2) การอ้างค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ประชญา นิลสุข (2558: 5) ได้กล่าวถึงประเด็นความเชื่อและค่านิยมของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา สรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) ความเชื่อที่ว่าอาชีวศึกษาคือนักเลงยกพวกตีกัน ลูกหลานไม่ควรเรียน 2) คนที่เรียนอาชีวศึกษาคือคนที่เรียนไม่เก่ง คนที่มีปัญหา คนที่หาที่เรียนไม่ได้ 3) ผู้สำเร็จสายอาชีพไม่มีเกียรติ ไม่โก้หรู ไม่เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในสังคมหรือครอบครัว ไม่มีโอกาสเป็นเจ้าของคนนายคน ความเชื่อเหล่านี้สืบเนื่องไปสู่การเป็นค่านิยมทางสังคมและกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคมย่อมแก้ไขได้ยากยิ่ง

และฝึกรากลึกมากขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 222 ปัจจุบันด้วยค่านิยมของสังคมยังยึดติดกับภาพลักษณ์ว่า คนที่จบปริญญาตรี มีงานทำ มีเงินเดือนสูง มีหน้ามีตา มีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และคนที่เรียนสายอาชีพต้องทะเลาะวิวาทกัน แต่ข่าวดีกันข้ามสถาบันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพียง 1 เปอร์เซนต์เท่านั้น เพราะในความเป็นจริงมีเด็กช่างฝีมือดีมากมาย แต่ไม่ค่อยปรากฏเป็นข่าวเท่าใดนัก จึงเกิดปรากฏการณ์ขาดแคลนบุคลากรทางช่างที่มีฝีมือดีอย่างมาก สวนทางกับความจริงที่มีบัณฑิตจบใหม่บางสาขาตกงานเป็นจำนวนมาก!

(มติชน, 28 กุมภาพันธ์ 2556)

ตัวอย่างที่ 223 ...แต่แน่นอนอุปสรรคใหญ่หลวงที่ต้องเผชิญในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว ให้ไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จอยู่ที่ “ค่านิยม” ของบรรดาพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวของเด็กเองที่ถูกปลูกฝังมาว่าจะต้องเรียนสายสามัญ โดยมุ่งสู่มหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญาในขณะที่เดียวกันก็มองว่าการเรียนสายอาชีวศึกษา “ไร้ศักดิ์ศรี” ไม่มีอนาคต คนที่เรียนสายอาชีพจะเป็นพวก “ชนชั้นสอง” ที่ไม่มีทางไป และที่สำคัญภาพลักษณ์ของเด็กอาชีวะที่มักถูกมองว่าทำตัวเป็น “นักเรียน-นักเลง” ก่อเหตุทะเลาะวิวาทฆ่าฟันจนตกเป็นข่าวหน้า 1 ทางหนังสือพิมพ์มีให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ยังเป็นการตอกย้ำภาพพจน์ในทางลบจนผู้ปกครองไม่กล้าที่จะส่งลูกหลานไปเรียนในสายวิชาชีพนี้ ณ วันนี้น่าจะถึงเวลาแล้วที่องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะที่มีสถานศึกษาในสังกัดจะต้องจับมือเร่งปรับเปลี่ยนค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมๆ กับการลบล้างภาพลักษณ์ที่แย่ๆ ของการเรียนสายอาชีวศึกษาเสียให้ผู้คนในสังคมมองเห็นแสงอยู่ปลายอุโมงค์ว่าเรียนแล้วมีงานทำ มีรายได้ มีความมั่นคงในอาชีพ

(ไทยรัฐ, 1 มกราคม 2557)

ตัวอย่างที่ 224 ได้ยินบ่อยๆ มาหลายสิบปีว่าถ้าเรียนอะไรไม่ได้/เรียนต่อมหาวิทยาลัยไม่ได้/สมองไม่ดี เรียนไม่เก่ง/ฐานะไม่ดี ไม่มีเงิน ก็ไปเรียนสายอาชีพ สายอาชีพ สายช่าง ทำให้

การศึกษาถูกแบ่งเป็นชนชั้น ซึ่งเป็นค่านิยมที่ผิดเพี้ยนบิดเบี้ยวของสังคมไทย ทั้งที่ การศึกษาทุกประเภทล้วนเป็นประโยชน์ในการสร้างกำลังคนหลากหลายเพื่อสนอง ความต้องการในการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องแก้ไขค่านิยมผิดๆ นี้ โดยด่วน ควบคู่กับการยกระดับอาชีวศึกษาและวิชาชีพอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึก ภาคภูมิใจที่ก้าวสู่สายอาชีพที่มีความสำคัญยิ่งต่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ (เดลินิวส์, 28 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 222-224 มีการแทรกตัวบทที่แสดงให้เห็นความเชื่อ ค่านิยมในเชิงลบต่อผู้เรียน อาชีวศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การทะเลาะวิวาท ความไม่ก้าวหน้าในชีวิต ความไม่เท่าเทียมกับผู้เรียน สายสามัญ จากนั้นจึงกล่าวว่าผู้เรียนสายอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญรุ่งเรืองของ ประเทศ การแทรกตัวบทลักษณะดังกล่าวเพื่อต้องการจะเบนความคิดของผู้อ่านให้มีทัศนคติเชิงบวก ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ขณะเดียวกันการปรากฏรูปภาพที่แสดงถึงความเชื่อ หรือค่านิยมในเชิงลบก็ สื่อได้ว่าสังคมยังคงมีมุมมองด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่

3.3) การอ้างคำพูดของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ในวาทกรรม หน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้สหบทที่สะท้อนมุมมองด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยยก ถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลซึ่งมีความน่าเชื่อถือและคำกล่าวนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับมุมมอง ด้านลบหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 225 สรุป บอกว่าการศึกษานั้นมีหลากหลาย การเรียนสายอาชีพนั่นเป็นอีกตัวเลือก ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ ได้พัฒนาฝีมือและทักษะความจำเป็นต่อ การสร้างช่องทางอาชีพ เมื่อจบแล้วมีโอกาสได้ก้าวไปสู่สนามการทำงานจริงได้เลย “มีคนบอกว่าถ้าเรียนไม่เก่งต้องมาเรียนอาชีวะ จริงๆ แล้วคนที่มาเรียนอาชีวะแล้ว กลายเป็นคนเก่งก็มีมาก เพราะสิ่งสำคัญนั้นไม่ใช่เรื่องของความรู้ แต่เป็นเรื่องของ ฝีมือมากกว่าที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานพยายามผลักดันทางด้านนี้ แต่ก็ยังไม่เป็นที่เห็นกันมากนัก”

(มติชน, 28 กุมภาพันธ์ 2556)

ตัวอย่างที่ 226 **นพ.ธีระศิลป์ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.)**
ในฐานะกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ศธ. กล่าวว่
วันนี้ค่านิยมและความคิดของคนในสังคมไทยที่ว่า ใครเก่งเรียนอุดมศึกษา ใครไม่เก่ง
เรียนอาชีวศึกษานั้นยังคงมีอยู่ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการให้ลูกเรียนสูงๆ มุ่งสู่
ปริญญาตรี ต่อยอดถึงดอกเตอร์ แม้จะเป็นดอกเตอร์ห้องแถวก็ยอม ที่ผ่านมา
สถาบันการศึกษาที่สอนระดับอาชีวศึกษาหลายแห่งก็ผันตัวเองไปสอนอุดมศึกษา
ซึ่งเรากำลังทำผิดพลาด เพราะต้องการช่างฝีมือจำนวนมากโรงงานต้องการคนจบ
อุดมศึกษาแค่ 10% ที่เหลือต้องการคนที่ฝีมือ... “การรณรงค์ให้คนมาเรียนสาย
อาชีพ มาช่วยกันสร้างชาติเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ผลและคงไม่สามารถลบค่านิยม
การเรียนเพื่อปริญญาได้ มนุษย์รักตัวเองที่สุด ดังนั้นการบอกอะไรที่เป็นนามธรรม
จะไม่ได้ผล ต้องได้เห็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมว่าจะได้อะไรเมื่อมาเรียนอาชีวะ
ทั้งค่าตอบแทน ศักดิ์ศรี ความเป็นอยู่ ความสุขในการทำงาน แต่หากจัดรูปแบบเดิม
แต่ก้ออาชีวะก็คงหนีไม่พ้นถูกมองว่าเป็นนักเรียนชั้น 2 หรือชั้น 3 อยู่ดี”
นพ.ธีระเกียรติ กล่าว

(เดลินิวส์, 18 ธันวาคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 225-226 เป็นการกล่าวอ้างคำพูดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้ตัวบทที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยในตัวอย่างที่ 225 เป็นการอ้างคำพูดของ สุรนุช ธงศิลา กรรมการผู้จัดการมูลนิธิเอสซีจี แม้ว่าเนื้อหาโดยรวมจะต้องการสร้างภาพบวกให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ขณะเดียวกันก็สื่อได้ว่ายังคงมีความเชื่อด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่อีกทั้ง ตัวอย่างดังกล่าวยังเป็นการตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ไม่เท่าเทียมกับผู้เรียนสายสามัญ ตัวอย่างที่ 226 เป็นการอ้างคำพูดของนายแพทย์ธีระศิลป์ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ในฐานะกรรมการในคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา เนื้อหาโดยรวมต้องการสร้างภาพบวกให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ขณะเดียวกันก็สื่อถึงค่านิยมปริญญาในสังคมไทย และค่านิยมที่มองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษายังไม่มีความเท่าเทียม

4) การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบ หน่วยเชื่อมโยงบอกความขัดแย้ง หรือหน่วยเชื่อมโยงที่แสดงโครงสร้างของปริจเฉทว่าประกอบไปด้วย

การแสดงความโต้แย้ง (เทพี จรัสจรุงเกียรติ, 25:67) วาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันมักกล่าวถึงเนื้อหาด้านลบนำมาก่อนแล้วจึงใช้หน่วยเชื่อมโยงบอกความขัดแย้งเพื่อนำเสนอเนื้อหาด้านบวก ได้แก่คำว่า “ทั้งที่” “ในทางตรงกันข้าม” เป็นต้น การเชื่อมโยงข้อความดังกล่าวทำให้เห็นว่าแม้หนังสือพิมพ์ต้องการชูประเด็นด้านบวกแต่ก็ยังคงมีการสะท้อนอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 227 “เด็กอาชีวะ” กลุ่มเด็กที่บางครั้งถูกสังคมมองข้ามความสามารถ ทั้งที่เด็ก ๆ เหล่านี้มีศักยภาพพร้อมที่จะปล่อยพลังที่มีอยู่เต็มเปี่ยม ออกมาเพียงแครอผู้ใหญ่ให้โอกาสและเปิดพื้นที่ให้เขาเท่านั้น
(เดลินิวส์, 31 มกราคม 2560)

ตัวอย่างที่ 228 ปัญหาการศึกษาอาชีวะต่างสถาบันยกพวกตีกันเป็นปัญหาที่ยังไม่พบทางออก ทั้งๆ ที่ความจริงนักศึกษาอาชีวะมีทักษะและความสามารถสูงมาก หากมุ่งมั่น ตั้งใจก็จะสร้างชื่อเสียงให้ประเทศได้ในระดับโลก
(ไทยรัฐ, 8 ธันวาคม 2557)

ตัวอย่างที่ 229 กับภาพลักษณ์ที่บางคนคิดว่าเป็นสถาบันที่มักจะสร้างแต่ข่าวคราวความเสียหาย โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน หรือความขัดแย้งระหว่างสถาบัน จนกลายเป็นข่าวหลายต่อหลายครั้ง ในทางตรงกันข้าม ก็ยังมีนักศึกษาที่ดี มีความมุมานะและพร้อมที่จะพัฒนาระดับตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม หนึ่งในนั้นคือวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร
(เดลินิวส์, 27 สิงหาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 227-229 พบการเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้งสื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยมีการใช้คำว่า “ทั้งที่” “ทั้งๆ” “ในทางตรงกันข้าม” ถึงแม้ตัวอย่างดังกล่าวต้องการสื่อถึงความสามารถและความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ยังคงปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของสังคมที่มองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่มีความก้าวหน้าและมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

5) การใช้มูลบท จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปภาษาที่สื่อมูลบทต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ในกลุ่มคำกริยาบ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพดังนี้

ตัวอย่างที่ 230 ตรงนี้จะเป็นมิติใหม่ในการสร้างคน เปิดทางเลือกใหม่ให้ผู้ปกครอง ซึ่งเราทำตั้งแต่ต้นจนจบเริ่มจากให้ทุนเด็ก จบมามีงานทำ เด็กจำนวนมากเลือกไปเรียนที่มหาวิทยาลัย เพราะเขาไม่เห็นทางออก อาชีพะพันธุ์ใหม่จะเป็นการสร้างคนของตัวเองเข้าสู่ระบบมาตรฐานของตัวเอง ตรงนี้จะเป็นแพตเทิร์นทำให้มุมมองต่อเด็กอาชีพะเปลี่ยนไป

(เดลินิวส์, 7 เมษายน 2561)

ตัวอย่างที่ 231 เริ่มแล้ว! นำร่อง‘ฟรี-อาชีพะ’ลดปัญหา‘นักเรียนนักร้อง’

(มติชน, 31 ธันวาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 232 จิตอาสาที่เด็กช่างอาชีพะช่วยกันทำในครั้งนั้นนอกจากจะได้ช่วยเหลือสังคมและเพิ่มพูนประสบการณ์อย่างทีน่องๆ บอกแล้ว “นิสิตา” ว่าเป็นลูกสีใหม่ของเด็กอาชีพะที่ช่วยลบภาพลักษณ์นักเรียนนักร้อง ต้องอย่างนี้สีถึงจะสมกับที่เป็นเด็กช่างสร้างชาติอย่างแท้จริง!!!

(ไทยรัฐ, 25 พฤษภาคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 230 สื่อให้เห็นว่าคนในสังคมยังมีมุมมองที่ไม่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนให้ดีขึ้น ตัวอย่างที่ 231-232 สื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษายังมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี มีปัญหาความรุนแรง จึงต้องลดปัญหานั้นให้น้อยลงหรือต้องลบภาพลักษณ์ความรุนแรงให้หมดไป โดยมีรูปภาพที่สื่อมุลบคือ คำว่า “เปลี่ยน” “ลด” “ลบ”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 29 แสดงกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	มุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา		
	เป็นบุคคลสำคัญแต่มีภาพลักษณ์ความรุนแรง	เป็นบุคคลสำคัญแต่ไม่มีความก้าวหน้า	เป็นบุคคลสำคัญแต่ยังไม่มีความเท่าเทียม
1. การใช้คำศัพท์			
1.1 คำอ้างอิง		✓	
2. การปฏิเสธมูลบท	✓		✓
3. การใช้สหบท			
3.1 การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่	✓		
3.2 การอ้างค่านิยม	✓	✓	✓
3.3 การอ้างคำพูดบุคคลที่น่าเชื่อถือ	✓	✓	✓
4. การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง	✓	✓	
5. การใช้มูลบท			
5.1 คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ	✓		

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนทัศนคติด้านลบ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การปฏิเสธมูลบท สหบท การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้งและมูลบท กลวิธีดังกล่าวแม้จะพบในการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกแต่ก็แสดงให้เห็นว่ายังคงมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแฝงมากับการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวก มุมมองด้านลบในที่นี้อาจแบ่งได้ 3 ประเด็นคือ ภาพลักษณ์ความรุนแรง การไม่มีความก้าวหน้า และความไม่เท่าเทียม กลวิธีทางภาษาดังกล่าวประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศแต่สังคมยังคงมีค่านิยมด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

5.1.2.3 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านลบหรือลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือสร้างความ

เดือดร้อนต่อสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายต่างๆ แสดงให้เห็นถึงชุดความคิดในวาทกรรมซึ่งปรากฏอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณากลุ่มข้อมูลพบการใช้คำศัพท์ที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ดังนี้

1.1) การใช้คำอ้างถึงการใช้คำเพื่ออ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นมุมมองและความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ้างถึงได้เป็นอย่างดี ดังที่ฟาวเลอร์ (Fowler, 1991: 81) ได้กล่าวไว้ว่า การอ้างถึง (reference) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์นั้นกับสิ่งต่างๆ ในโลก จากการวิเคราะห์ตัวบทวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ ดังนี้

1.1.1) คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งสื่อความหมายถึงลักษณะหรือพฤติกรรมด้านลบ โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านความรุนแรง ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 30 แสดงคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ

คำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
นักเรียน-นักเรียนนักเรียน นักเรียนอาชีวะ หัวใจอาชีวะ อังธพาล	[นักเรียนอังธพาล]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคล อังธพาลที่มีพฤติกรรมเป็นนักเรียน อังธพาล”
ขาโจ๋ ช่างกลซ่า เลือดร้อน	[หัวร่อน คึกคะนอง]	

ตัวอย่างที่ 233 รอตรวจวงจรปิดมัตตัวนักเรียนนักเรียน

(เดลินิวส์, 10 ธันวาคม 2555)

ตัวอย่างที่ 234 สั้งจับตานักเลงอาชีวะช่วงอังธราย

(ไทยรัฐ, 19 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 235 “ณรงค์” ปิดดิงม.44 จัดการนักเลงอาชีวะหัวนผู้ปกครองไม่ส่งลูกมาเรียน

(ไทยรัฐ, 3 สิงหาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 233-235 พบการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านลบ ได้แก่ คำว่า “นักเรียนนักเลง” และ “นักเลงอาชีวะ” คำว่า “นักเรียนนักเลง” เกิดจากการประกอบคำว่า “นักเรียน” ในที่นี้หมายถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา กับคำว่า “นักเลง” หมายถึง ผู้เกะกะระราน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 631) เมื่อนำมาประกอบกันจึงสื่อได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมด้านลบเหมือนนักเลงที่ชอบใช้ความรุนแรง ส่วนคำว่า “นักเลงอาชีวะ” เกิดจากการประกอบคำว่า “นักเลง” กับคำว่า “อาชีวะ” เมื่อนำมาประกอบกันจึงเป็นการระบุอย่างชัดเจนว่าผู้เรียนอาชีวะคือนักเลงที่ใช้ความรุนแรง การใช้คำอ้างอิงเช่นนี้อาจทำให้เกิดภาพเหมารวมทำให้สังคมมองว่าผู้เรียนอาชีวะทุกคนมีพฤติกรรมเป็นนักเลงที่ชอบใช้ความรุนแรง การใช้คำเรียกดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบร่วมกับคำอ้างอิง หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมไม่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยถ้อยคำเหล่านี้จะปรากฏร่วมกับคำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนในด้านลบ กลวิธีนี้ปรากฏอย่างโดดเด่นในส่วนเนื้อหาข่าว เนื่องจากการให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำที่สื่อความหมายด้านลบร่วมกับคำอ้างอิงในประเด็นต่างๆ โดยเรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการใช้ความรุนแรง 2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อน 2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 31 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ

การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านลบ	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
ยกพวกใช้มีดไล่ฟัน ทำร้ายร่างกาย กันทะเลาะวิวาท ขว้าง ระเบิด	[ใช้ความรุนแรง] [โหดเหี้ยม]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคล อันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลง อันธพาล”
ประชาชนทั่วไปเดือดร้อน กลัวโดน ลูกหลง	[สร้างความเดือดร้อน] [เป็นปัญหา]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหา สังคมที่ยากจะแก้ไข”
เย้ย ไม่เกรงกลัว	[ไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัว กฎหมาย”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

ใช้ความรุนแรง หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการใช้กำลัง ความโหดร้าย การใช้คำหรือชุดคำที่เน้นความหมายด้านความรุนแรงในที่นี้หมายรวมถึงทั้งในกรณีที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้กระทำความรุนแรงและเป็นผู้ถูกระทำความรุนแรงดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 236 ความคืบหน้าเหตุการณ์กลุ่มนักเรียนช่างกลอาชีพกว่า 10 คน เป็นนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีพระราม 6 กับนักเรียนโรงเรียนช่างก่อสร้างดุสิต ยกพวกใช้มีดไล่ฟันทำร้ายร่างกายกันจนมีผู้บาดเจ็บหลายรายและเสียชีวิต 1 คน

(มติชน, 2 กรกฎาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 237 เมื่อเวลา 08.30 น. วันที่ 22 พ.ย. ร.ต.ท.เปล่ง พานแก้ว ร้อยเวร สภ. พระนครศรีอยุธยา รับแจ้งมีเหตุนักศึกษาเทคนิคทะเลาะวิวาทและขว้างระเบิด ใส่คู่อริ บริเวณหน้าปั้มน้ำมันร้างทางเข้าเมืองพระนครศรีอยุธยา หมู่ 3 ต.คลองสวนพลู มีผู้บาดเจ็บหลายราย

(เดลินิวส์, 24 พฤศจิกายน 2556)

จากตัวอย่างที่ 236-237 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความรุนแรง ได้แก่ คำกริยาแสดงการกระทำความรุนแรง ได้แก่ “ไล่ฟันทำร้ายร่างกายกัน” “ทะเลาะวิวาทและขว้างระเบิดใส่คู่อริ” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมโกรธเคืองต่อกัน และเลือกที่จะใช้กำลังหรือใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

สร้างความเดือดร้อน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการกระทำที่ส่งผลด้านลบต่อผู้อื่นเช่น ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 238 การตั้งกลุ่มไล่ล่ากันเองเป็นอันตรายอย่างยิ่งจะนำไปสู่การจ้องแค้นและแก้แค้นกันอย่างไม่จบสิ้น ไม่อันตรายเฉพาะกลุ่มนักศึกษาคู่อริ แต่ประชาชนทั่วไปก็เดือดร้อน

(ไทยรัฐ, 20 กันยายน 2557)

ตัวอย่างที่ 239 กลายเป็นข่าวดังในโลกโซเชียลทั่วมาถกถึงความตื่นตระหนกของผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมและชั้นมัธยม 3 โรงเรียนดัง ร.ร.สาธิตจุฬาลงกรณ์ร.ร.สาธิตปทุมวัน และร.ร.เตรียมอุดมศึกษา ที่ต้องเดินทางกลับและเรียนพิเศษแยกปทุมวัน เกิดความหวุ่นไหวในเรื่องความปลอดภัยของลูกที่ใช้รถไฟฟ้า รถโดยสารประจำทาง และเดินเท้ามาเรียนพิเศษที่สยามสแควร์ เป็นความเปราะบางของเหตุช่างกลคู่อริ 2 สถาบันชื่อดัง ย้อนกลับมาก่อเหตุอีกรอบ ผู้ปกครองและครูของแต่ละแห่งกลัวโดนลูกหลงจากปัญหาช่างกลกลับมาล้างแค้นเอาคืนกัน ไม่ว่าจะมีเหตุเกิดขึ้นเมื่อใดและที่ไหน แต่พื้นที่เป้าหมายที่ใช้เป็นสนามประลองกำลังอยู่ในย่านปทุมวันเป็นเส้นทางหลักของนักเรียนใช้ทุกวัน คงไม่มีใครรับได้หากมีเด็กนักเรียนหรือคนที่ไม่เกี่ยวข้องเป็นเหยื่อความรุนแรงเด็กช่างกล

(ไทยรัฐ, 6 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 238-239 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ได้แก่ “ประชาชนทั่วไปก็เดือดร้อน” “ความตื่นตระหนกของผู้ปกครองเด็กนักเรียนชั้นประถมและชั้นมัธยม 3 โรงเรียนดัง...ผู้ปกครองและครูของแต่ละแห่งกลัวโดนลูกหลงจากปัญหาช่างกลกลับมาล้างแค้นเอาคืนกัน” และ “...มีเด็กนักเรียนหรือคนที่ไม่เกี่ยวข้องเป็นเหยื่อความรุนแรงเด็กช่างกล” คำหรือชุดคำที่สื่อถึงการสร้างความเดือดร้อนนี้มักปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ ความรุนแรง หนังสือพิมพ์นำเสนอประเด็นการสร้างความเดือดร้อนควบคู่ไปกับประเด็นความรุนแรง เสริมให้ภาพความรุนแรงเด่นชัดและผู้อ่านเห็นว่าความรุนแรงที่มีสาเหตุจากผู้เรียนอาชีวศึกษานั้นสร้างผลกระทบต่อผู้อื่น กลวิธีนี้จึงสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมาย หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือมาตรการของภาครัฐ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 240 นับวันยิ่งหนักขึ้นปัญหาเด็กช่างกลสถาบันเก่าแก่ที่เคยยกพวกตีกันห่างหายไปนาน เริ่มกลับมาก่อเหตุยกพวกไล่แทงกันหน้าห้างมาบุญครอง แยกปทุมวัน แย็กกฎหมายไม่มีเกรงกลัวกฎหมาย

(ไทยรัฐ, 6 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่าง พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือมาตรการของภาครัฐ ได้แก่ “*เย้ยกฎหมาย*” “*ไม่มีเกรงกลัวกฎหมาย*” คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายนี้มักปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการกระทำ ความรุนแรง หนังสือพิมพ์นำเสนอประเด็นการไม่เคารพกฎหมายควบคู่ไปกับพฤติกรรมความรุนแรง แม้ในเนื้อหาหน้าในจะปรากฏประเด็นการไม่เคารพกฎหมายในปริมาณไม่มากนัก แต่มีส่วนช่วยเน้นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษานอกจากจะมีพฤติกรรมความรุนแรงแล้ว พฤติกรรมดังกล่าวยังขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง จึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย”

2) การใช้อุปลักษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการใช้อุปลักษณ์สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ 1) การใช้อุปลักษณ์ระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 2) การใช้อุปลักษณ์ระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

2.1) การใช้อุปลักษณ์ระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุปลักษณ์ที่เด่นชัด คือ อุปลักษณ์สงครามโดยเปรียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นศัตรูที่ต้องต่อสู้กัน มโนอุปลักษณ์นี้ตอกย้ำประเด็นการทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น จากการวิเคราะห์พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น *คู่อริ ตีกัน ฯลฯ* การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
ผู้เรียนอาชีวศึกษา-ผู้เรียนอาชีวศึกษา	คู่อริ
การทะเลาะวิวาท	การต่อสู้หรือการทำสงคราม

ตัวอย่าง ที่ 241 **ศึกอาชีวะยกพวกถล่มอริแขนขา**

(เดลินิวส์, 26 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่าง ที่ 242 **ศึกข้างถนนนักเรียนนักเลงอาชีวะยังร้อนระอุไม่รู้จบ** เมื่อวันที่ 19 ก.ย.ที่ผ่านมา คนร้ายสองคนซึ่งรถจยย.ตามประกบยิงศีรษะนายศิวกร สะอั้งรัมย์ อายุ 19 ปี นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์บางนาเสียชีวิต ขณะจอดจยย.รอสัญญาณ

ไพบณถนนเสรีไทยฝั่งขาออก ใกล้แยกนิด้า เขตบางกะปิ พื้นที่สน.ลาดพร้าว

(ไทยรัฐ, 3 ตุลาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 241-242 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามในคำว่า “ศึก” “ถล่ม” “อริ” มาใช้เปรียบเทียบพฤติกรรมความรุนแรงระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยกัน สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

2.2) การใช้อุปลักษณ์ระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับ

เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณ์ 2 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณ์สงคราม และ 2) อุปลักษณ์การรักษาโรค ดังนี้

2.2.1) อุปลักษณ์สงคราม คือ การเปรียบเทียบ

ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นศัตรูที่มาสร้างความเดือดร้อนหรือสร้างปัญหา เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐจึงต้องมีมาตรการในการจัดการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น *ปราบ กำราบกำจัด ฯลฯ* การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ	แบบเปรียบเทียบ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ/หน่วยงานภาครัฐ	ผู้จัดการกับปัญหาความรุนแรง
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	ผู้สร้างปัญหาความรุนแรง
การแก้ปัญหาความรุนแรง	การต่อสู้/การทำสงคราม
วิธีการ/มาตรการต่างๆ	อาวุธ

ตัวอย่าง ที่ 243 ที่ผ่านมามีอุปสรรคใหญ่คือปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเด็กช่างทำให้ผู้ปกครองไม่กล้าส่งบุตรหลานมาเรียน สอดคล้องไม่แข็งและไม่นวมควมคุ้มกันไปในการแก้ไข้ปัญหา

(มติชน, 22 เมษายน 2559)

ตัวอย่าง ที่ 244 ภาครัฐระดมสมองหาทางแก้ “บ๊ักตู้” ฮืมเดือนหลายครั้งยังดีกันต้องกำจัดออกไป

(เดลินิวส์, 30 มิถุนายน 2559)

ตัวอย่าง ที่ 245 “เลขากอศ.” ยอมรับม.44 การแอบเด็กก่อเหตุทะเลาะวิวาททำให้มีเครื่องมือปราบเด็กมากขึ้น

(เดลินิวส์, 24 มิถุนายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 243-245 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการทำสงครามในคำว่า “ไม่แข็งและไม่ نرم” “กำจัด” “กำราบ” และ “ปราบ” มาใช้เปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ การใช้อุปลักษณดังกล่าวทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า และมองว่าสิ่งที่ผู้เรียนอาชีวศึกษากระทำเป็นปัญหาที่จะต้องเข้ามาจัดการหรือเข้ามาแก้ไข การใช้อุปลักษณสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้สร้างปัญหา โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรง ข้อสังเกตประการหนึ่งคือการใช้อุปลักษณ สงครามนี้สื่อให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือรัฐบาลก็เลือกใช้ความรุนแรงในการกระทำต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเช่นกัน

2.2.2) อุปลักษณการรักษาโรค คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สร้างปัญหาความรุนแรงเป็นเสมือนโรคหรือเชื้อโรค สังคมไทยเป็นร่างกายที่ติดโรคจึงต้องได้รับการรักษา โดยผู้รักษาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่สามารถเข้ายาในที่นี้ก็คือมาตรการต่างๆ มารักษาเพื่อให้อาการของโรคบรรเทาลง ซึ่งก็คือการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไปจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรคมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ เช่น *ยาแรง เร็วรั้ง ฯลฯ* การใช้อุปลักษณดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบ
การทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษา	โรค
การแก้ปัญหาคารทะเลาะวิวาท	การรักษาโรค
เจ้าหน้าที่ตำรวจ/หน่วยงานภาครัฐ	ผู้รักษา/แพทย์
มาตรการต่างๆ ของภาครัฐ	ยารักษาโรค

ตัวอย่าง ที่ 246 บางที่หน่วยงานรัฐอาจจำเป็นต้องใช้ยาแรงนำกฎหมายมาบังคับ “ปิดสถาบัน”
อย่างจริงจังอีกครั้ง เพื่อหยุดยั้งปัญหาเร็วรั้งป้องกันการสูญเสียไปมากกว่านี้

(ไทยรัฐ, 3 ตุลาคม 2560)

ตัวอย่าง ที่ 247 จากเหตุความรุนแรงของนร.นศ.วันนี้พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ถึงกับเปิดปากออกมา จะต้องสั่งปิดสถานศึกษาที่นร.นศ.ก่อเหตุขึ้นมาทันที ใช้ยาแรงขนาดนี้จะได้ผลหรือไม่ต้องติดตามดูกัน
(ไทยรัฐ, 21 กันยายน 2557)

ตัวอย่าง ที่ 248 ปัญหาวัยรุ่นนักเรียนนักศึกษาไล่อิงกันตายเจ็บเป็นปัญหาโลกแตก หลายยุค หลายสมัย รัฐบาลแก้ไม่จบชะที่...ถึงแม้จะมีความพยายามใช้ “ยาแรง” ด้วยการ ปิดสถาบันที่ก่อเหตุก็ยังไม่รู้จะปรามไปได้กี่น้ำ
(ไทยรัฐ, 18 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 246-248 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรค ได้แก่คำว่า “ปัญหาเรื้อรัง” และ “ยาแรง” มาเปรียบเทียบกับระหว่างพฤติกรรมด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ แสดงให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นมานานเหมือนโรคเรื้อรัง เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ เปรียบเสมือนแพทย์หรือผู้รักษาที่สามารถรักษาโรคหรือแก้ปัญหาคความรุนแรงได้โดยใช้ยาในที่นี้ก็คือ มาตรการของภาครัฐ การใช้อุปลักษณนี้สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำหรือสามารถทำได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับภาพตัวแทนว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขจากภาครัฐ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา		
	บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	ปัญหาที่ยากจะแก้ไข	ไม่เกรงกลัวกฎหมาย
1. การใช้คำศัพท์			
1.1 คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านลบ	✓		
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างอิง			
2.1.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการใช้ความรุนแรง	✓		
2.1.2 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการสร้างความเดือดร้อน	✓		
2.1.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมาย			✓
2. การใช้อุปลักษณ์			
2.1 อุปลักษณ์สงคราม	✓	✓	
2.2 อุปลักษณ์การรักษาโรค		✓	

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ และอุปลักษณ์ กลวิธีดังกล่าวแม้จะพบในปริมาณน้อยแต่แสดงให้เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาหน้าในที่ควรเป็นพื้นที่สำหรับการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาหนังสือพิมพ์ก็ยังไม่ทิ้งประเด็นการนำเสนอเรื่องความรุนแรง ตอกย้ำภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลอันตรายมีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านบวก ด้านบวกที่สะท้อนมุมมองด้านลบ และด้านลบ ภาพตัวแทนดังกล่าวแสดงให้เห็นชุดความคิดที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลากหลายแง่มุม กล่าวคือ

ภาพตัวแทนที่ปรากฏอย่างโดดเด่นคือภาพในด้านบวกมีการนำเสนอในปริมาณมากและหลากหลาย
 แ่งมุม เช่น ผลงานและรางวัลต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษา การ
 นำเสนอเกี่ยวกับความพยายามที่จะพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากภาครัฐและภาคเอกชนผ่านโครงการ
 และกิจกรรมต่างๆ แต่ภาพด้านบวกดังกล่าวไม่ได้ถูกนำเสนอให้ปรากฏอย่างโดดเด่นชัดเจนในพื้นที่
 หนึ่ง และยังปรากฏรูปภาพที่สื่อชุดความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแทรกอยู่ในการ
 นำเสนอเนื้อหาด้านบวก กล่าวคือรูปภาพที่ปรากฏนั้นสะท้อนให้เห็นค่านิยมและความไม่เท่าเทียม
 ของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทย นอกจากนี้การนำเสนอเนื้อหาหน้าในยังคงมีการนำเสนอข่าวด้าน
 ลบเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงหรือปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่ได้ปรากฏใน
 ปริมาณมากแต่ก็แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนยังไม่ทิ้งประเด็นความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือ
 อาจกล่าวได้ว่าในหนังสือพิมพ์รายวันมีการนำเสนอเนื้อหาด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้ง
 ฉบับ การนำเสนอเช่นนี้เท่ากับเป็นการตอกย้ำภาพด้านลบที่ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตราย
 เพราะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงให้ปรากฏอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้อ่านให้มีมุมมอง
 ในด้านลบหรือเกิดทัศนคติไม่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ประกอบ
 สร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวันสรุปได้ดังตาราง
 ต่อไปนี้

ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

ภาพตัวแทน กลวิธีทาง ภาษา	ด้านบวก					การสะท้อนมุมมองด้านลบ			ด้านลบ		
	ทักษะ ฝีมือ	บุคคล สำคัญ ต่อ ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุน	มีน้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า	ภาพลักษณ์ ความ รุนแรง	ไม่มี ความ ก้าวหน้า	ไม่มี ความ เท่า เทียม	บุคคล อันตรายที่ มี พฤติกรรม เป็น นักเลง อันธพาล	ปัญหา สังคม ที่ยาก จะ แก้ไข	ไม่เกรง กลัว กฎหมาย
1.การใช้ คำศัพท์	✓						✓	✓	✓		
1.1 คำอ้าง ถึง											
1.2 คำ/ชุด คำที่ปรากฏ ร่วมกับคำ อ้างถึง	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓
2. อุปลักษณ์		✓	✓						✓	✓	
3. มูลบท						✓	✓				
4. การ เชื่อมโยง ข้อความบอก ความขัดแย้ง						✓	✓				
5. ทิศนภาวะ	✓				✓						
6. สหบท		✓				✓	✓	✓			
7. ปฏิเสธมูล บท						✓		✓			

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยภาพด้านบวกที่นำเสนออย่างปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพตัวแทนที่ปรากฏชัดเจนและมีปริมาณมากที่สุดคือ ภาพตัวแทนด้านบวกที่เน้นให้ผู้อ่านเห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ความสามารถ มีความมั่นคงและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐที่พยายามผลักดันและสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อมวลชนจึงเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงผลงานและความมั่นคงก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่การปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบแสดงให้เห็นว่าสังคมยังมีค่านิยมด้านลบหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ขณะเดียวกันการนำเสนอเนื้อหาหน้าในที่ควรจะเป็นพื้นที่สำหรับนำเสนอภาพบวกก็ยังมี การนำเสนอข่าวความรุนแรงปะปนอยู่เช่นกัน

5.1.3 เปรียบเทียบกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งและหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

จากผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ามี การนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบ และด้านบวก นอกจากนี้ภาพด้านบวกที่พบยังมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.3.1 ภาพตัวแทนด้านลบ เป็นภาพตัวแทนที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านลบหรือลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือสร้างความเดือดร้อนต่อสังคม ภาพตัวแทนนี้ประกอบด้วยภาพตัวแทนย่อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ภาพตัวแทนทั้งหมดปรากฏทั้งในหน้าหนึ่งและหน้าใน แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านปริมาณการนำเสนอ กล่าวคือเนื้อหาหน้าหนึ่งจะนำเสนอภาพด้านลบในปริมาณมาก ภาพด้านลบที่ปรากฏเรียงตามปริมาณจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ตามลำดับ

ภาพด้านลบเหล่านี้ประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาต่างๆ ได้แก่ การใช้คำศัพท์การใช้ อุปลักษณ์ การใช้มูลบท การใช้สัทบท การใช้ทัศนภาวะ และการเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง โดยพบว่าการใช้คำอ้างถึงเป็นกลวิธีหลักในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบ เนื่องจากปรากฏใน ปริมาณมากและทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความรุนแรงอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหาหน้าในแม้จะปรากฏภาพ ด้านบวกในปริมาณมากกว่าแต่ก็มีการนำเสนอภาพด้านลบสอดแทรกอยู่เช่นกัน ภาพด้านลบที่พบ เรียงตามปริมาณจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็น นักเลงอันทพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่ เกรงกลัวกฎหมาย” ตามลำดับ ภาพด้านลบเหล่านี้ประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษา ได้แก่ การใช้ คำศัพท์ และการใช้อุปลักษณ์ รายละเอียดของภาพตัวแทนด้านลบที่พบในหนังสือพิมพ์รายวันมีดังนี้

1) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันทพาล” ภาพ ตัวแทนนี้จะเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนผลจาก พฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่ การใช้ คำศัพท์ เช่น คำอ้างถึง *อาชีวะโหด ช่างกลทมิฬ*, การใช้อุปลักษณ์โดยเฉพาะอุปลักษณ์สงคราม เช่น *เปิดศึก ถล่ม*, การใช้อุปลักษณ์ เช่น *ทะเลาะวิวาทซ้ำซาก*, การใช้สัทบท เช่น การแทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับ เหตุการณ์ความรุนแรง, และการใช้ทัศนภาวะ เช่น *คาดว่ามันจะเป็นการแก้แค้นของนักศึกษา เทคโนโยลีคู่อริต่างสถาบัน* ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบทภาพตัวแทนนี้ปรากฏปริมาณมากในการ นำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่ง ปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาหน้าใน หรือกล่าวได้ว่าภาพ ตัวแทนนี้ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าใน แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนยังไม่ ทึ่งประเด็นผู้เรียนอาชีวศึกษากับความรุนแรงและยังเป็นการตอกย้ำภาพตัวแทนภาพด้านลบของ ผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

2) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอ ภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นปัญหาหรือเป็นผู้สร้างปัญหา สร้างความเดือดร้อนให้สังคม ในที่นี้คือปัญหาการใช้ความรุนแรง และนำเสนอภาพด้านบวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงาน ภาครัฐว่าเป็นผู้แก้ไขปัญหา กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่ การใช้อุปลักษณ์ เช่น *ปราบ ก้าวจัด*, การใช้อุปลักษณ์ เช่น รูปภาษาที่ใช้อ้างถึง ระบุว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหา เช่น *ปัญหานักเรียน “อาชีวะ” ยกพวกตีกัน*, การใช้สัทบท เช่น *การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่น่าเชื่อถือที่แสดงว่าผู้เรียน*

อาชีวศึกษาเป็นปัญหาในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ภาพตัวแทนนี้มักปรากฏร่วมกับการนำเสนอ เหตุการณ์ความรุนแรงที่ปรากฏปริมาณมากในการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่ง ปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาหน้าใน

3) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่ามีพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายโดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง นำเสนอภาพด้านบวกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐไม่ได้นิ่งนอนใจเนื่องจากมีมาตรการต่างๆ เพื่อจัดการกับพฤติกรรมความรุนแรง กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่ การใช้คำศัพท์เช่น คำหรือชุดคำที่ปรากฏร่วม เช่น *เยี่ยม.44*, *ทำทนายมาตรการปิดสถาบัน*, การใช้สัทพจน์เช่น *การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่น่าเชื่อถือที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นไม่เคารพกฎหมาย*, และการเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง เช่น *แม้จะบังคับใช้คำสั่งคลช.ถือเป็นมาตรการแรง แต่เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกลับรุนแรงขึ้น* ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ภาพตัวแทนนี้มักปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ความรุนแรงภาพตัวแทนนี้มักปรากฏร่วมกับการนำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงที่ปรากฏปริมาณมากในการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่ง ปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาหน้าใน

5.1.3.2 ภาพตัวแทนด้านบวก ประกอบด้วยภาพตัวแทนย่อย ดังนี้ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” ภาพตัวแทนทั้งหมดปรากฏทั้งในหน้าหนึ่งและหน้าใน แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านปริมาณการนำเสนอเช่นเดียวกับภาพด้านลบ กล่าวคือเนื้อหาหน้าในจะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก ภาพที่ปรากฏเรียงตามปริมาณจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”

ภาพด้านบวกเหล่านี้ประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาต่างๆ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การใช้ทัศนภาวะ การใช้อุปลักษณ์ และการใช้สัทพจน์ โดยพบว่าการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึงเป็นกลวิธีหลักในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวก เนื่องจากปรากฏในปริมาณมากและมีความหมายเชิงบวกในหลายด้าน จึงมีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทน ส่วนเนื้อหาหน้า

หนึ่งภาพด้านบวกจะมักปรากฏในส่วนพาดหัวข่าวและความนำข่าวที่อยู่ในกรอบเล็กๆ ของพื้นที่หน้าหนึ่งซึ่งอาจกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านได้น้อยกว่าพาดหัวที่โดดเด่นของการนำเสนอภาพด้านลบ แต่จะไปให้ข้อมูลอย่างละเอียดในส่วนเนื้อหาข่าว ภาพที่พบเรียงตามปริมาณจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” ภาพด้านบวกเหล่านี้ประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาต่างๆ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การใช้สัทพจน์ และการใช้อุปมาอุปไมย ตามลำดับ รายละเอียดของภาพตัวแทนด้านบวกที่พบในหนังสือพิมพ์รายวันมีดังนี้

1) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ มีความสามารถ และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไป และนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้ให้การสนับสนุนหรือจัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่ การใช้คำศัพท์ได้แก่ การใช้คำหรือชุดคำที่ปรากฏร่วม เช่น *สอดคล้อง*, *จัดกระบวนการพัฒนาเด็กอาชีว*, การใช้อุปมาอุปไมย เช่น *บ่มเพาะ*, *เจียรไน* ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ปรากฏในการนำเสนอเนื้อหาหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง โดยเฉพาะในส่วนรายละเอียดของข่าวหรือบทความที่นำเสนอภาพตัวแทนนี้มักปรากฏร่วมกับภาพที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

2) “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และผลงานต่างๆ ตลอดจนการเข้าร่วมแข่งขันการประกวดทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ และนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้ให้การส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้แสดงทักษะฝีมือ กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่การใช้คำศัพท์ได้แก่ การใช้คำอ้างอิง เช่น *แรงงานฝีมือเยี่ยม*, *ฝีมือชน*, คำหรือชุดคำที่ปรากฏร่วม เช่น *คว้าแชมป์*, การใช้ทัศนภาวะ เช่น *เชื่อว่าน้องๆอาชีวจะทุกคนจะสามารถพัฒนานวัตกรรมที่ได้รับเริ่มคิดจากวันนี้* สู้ขึ้นไป ที่ไต่ไม่แพ้กันได้ในอนาคตแน่นอน ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ปรากฏในการนำเสนอเนื้อหาหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง

3) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” ภาพตัวแทนนี้ นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจอีกทั้งยังเป็นบุคคลสำคัญที่ตลาดแรงงานต้องการเป็นจำนวนมาก และ นำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะเป็นผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือกับ ภาคเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ได้แก่ คำอ้างอิง เช่น บุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทย, การใช้คำหรือชุดคำที่ปรากฏร่วม เช่น ประเทศชาติต้องการแรงงานฝีมือ, การใช้อุปมาอุปไมย เช่น ปั่น, ฟันเฟือง, ตอบโจทย์, การใช้สหพท เช่น การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่น่าเชื่อถือที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่ประเทศต้องการ, การอ้างคำขวัญ “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” และการอ้างผลการวิจัยหรือผลสำรวจความต้องการ ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ปรากฏในการนำเสนอเนื้อหาหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง

4) “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” ภาพตัวแทนนี้ นำเสนอภาพด้าน บวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สามารถ สร้างรายได้หรือได้รับค่าตอบแทนที่ดีในขณะที่กำลังศึกษาหรือหลังสำเร็จการศึกษา และนำเสนอภาพ ด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐ ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนด้านอาชีพหรือค่าตอบแทนผ่านกิจกรรม ความร่วมมือกับภาคเอกชน กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ได้แก่ คำหรือชุดคำที่ ปรากฏร่วม เช่น สร้างรายได้, เข้าสู่ตลาดแรงงานทันที, การใช้สหพท เช่น การอ้างคำกล่าวของบุคคล ที่น่าเชื่อถือที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการในแง่ปริมาณที่ ปรากฏในตัวบท ปรากฏในการนำเสนอเนื้อหาหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง

5) “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” ภาพตัวแทนนี้ นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้าน ต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม และนำเสนอภาพด้านบวกของ หน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้จัดโครงการหรือจัดกิจกรรมที่ให้ความช่วยเหลือสังคม กลวิธีภาษาที่สื่อ ภาพตัวแทนนี้ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ได้แก่ คำหรือชุดคำที่ปรากฏร่วม เช่น ทำงานด้วยจิตอาสา, เข้าไป ช่วยเหลือ, ลงพื้นที่ให้บริการ ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ปรากฏในการนำเสนอเนื้อหาหน้าใน มากกว่าหน้าหนึ่ง

5.1.3.3 กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ ในการนำเสนอภาพด้านบวก ยังคงปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ การใช้คำศัพท์ เช่น คำอ้างถึง *คนอาชีวะ อาชีวะพันธุ์ใหม่*, การปฏิเสธมูลบทเช่น *ตรงนี้คือจุดเปลี่ยนสร้างภาพลักษณ์ที่ดี* ให้กับ “เด็กอาชีวะ” ที่*ไม่ใช่มีแต่ภาพการตีกันในสายตาคนทั่วไป*, การใช้สหพท เช่น *การอ้างความคิดส่วนใหญ่* การกล่าวอ้างถึงค่านิยมด้านลบการอ้างคำพูดของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ, การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง เช่น “เด็กอาชีวะ” *กลุ่มเด็กที่บางครั้งถูกสังคมมองข้ามความสามารถ ทั้งที่* *เด็กๆเหล่านี้มีศักยภาพพร้อมที่จะปล่อยพลังที่มีอยู่เต็มเปี่ยมออกมา*, การใช้มูลบท เช่น *ทำให้มุมมองต่อเด็กอาชีวะเปลี่ยนไป* ในแง่การปรากฏในตัวบทกลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้นปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่งแต่ปรากฏปริมาณมากในการนำเสนอเนื้อหาหน้าใน เนื่องจากกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบนี้จะปรากฏร่วมกับการนำเสนอภาพด้านบวกซึ่งนำเสนอในหน้าในมากกว่าหน้าหนึ่ง

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าใน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียน
 อาชีวศึกษาในวาทกรรมหน้าหนึ่งและหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทน	ตัวบท	
		หน้าหนึ่ง	หน้าใน
1.การใช้คำศัพท์ 1.1 คำอ้างอิง	- บุคคลอันตราย	● ⁴	●
	- มีทักษะฝีมือ	○	●
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	○	●
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏ ร่วมกับคำอ้างอิง	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	●	●
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	○	-
	- ไม่เกรงกลัวกฎหมาย	○	○
	- มีทักษะฝีมือ	⊙	●
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	⊙	●
	- บุคคลที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	○	●
	- มีน้ำใจ	○	●
	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	○	●
2. อุปลักษณ์	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	●	○
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	○	○
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	⊙	○
3. มูลบท	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	○	-
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	●	-

● ปรากฏในปริมาณมาก(20 ครั้งขึ้นไป)
 10 ครั้ง)

⊙ ปรากฏปานกลาง (11-20 ครั้ง)

○ ปรากฏในปริมาณน้อย(1-

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทน	ตัวบท	
		หน้าหนึ่ง	หน้าใน
	- เป็นบุคคลสำคัญแต่สังคมยังมีค่านิยม ด้านลบ	○	⊙
4. การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง	- ไม่เกรงกลัวกฎหมาย	○	-
	- เป็นบุคคลสำคัญแต่สังคมยังมีค่านิยมด้านลบ	-	○
5. ทศนภาวะ	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	○	-
	- มีทักษะฝีมือ	-	○
	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	○	⊙
6. สหบท	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	-	○
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	○	-
	- ไม่เกรงกลัวกฎหมาย	○	-
	- มีทักษะฝีมือ	○	-
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	⊙	●
	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	-	○
	- เป็นบุคคลสำคัญแต่สังคมยังมีค่านิยมด้านลบ	-	⊙
7. การปฏิเสธมูลบท	- เป็นบุคคลสำคัญแต่สังคมยังมีค่านิยมด้านลบ	-	○

จากตารางพบว่าวาทกรรมสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์มีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านลบ ด้านบวก และยังปรากฏรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่หนังสือพิมพ์เลือกขั้วเน้นภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่แตกต่างกัน กล่าวคือเนื้อหาหน้าหนึ่งที่ผู้อ่านให้ความสนใจจะเน้นกลวิธีทางภาษาที่นำเสนอภาพด้านลบให้มีความโดดเด่น ขณะเดียวกันก็มีการนำเสนอเนื้อหาที่สื่อภาพด้านบวกด้วยแต่ก็พบในปริมาณน้อยประเด็นสำคัญคือภาพด้านบวกเหล่านั้นบางส่วนยังสะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่วนเนื้อหาหน้าในที่เป็นพื้นที่เพื่อการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลข่าวสารเชิงบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้จะปรากฏกลวิธีที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกในปริมาณมาก แต่เป็นส่วนที่

ผู้อ่านให้ความสนใจน้อยกว่าหนึ่งจึงทำให้ภาพด้านบวkdังกล่าวไม่เป็นที่จดจำของ คนในสังคม อีกทั้งการนำเสนอภาพด้านบวknั้ยังปรากฏลวววที่สะท้อนมุมมองด้านลบ และเนื้อหาที่สื่อภาพด้านลบปรากฏรวมอยู่ด้วย จึงมีส่วนสำคัญต่อการสร้างการรับรู้ของคนในสังคม

จากการวิเคราะห์ภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันที่เป็นตัวแทนของ วาทกรรมสื่อมวลชนตามงานวิจัยนี้ ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในข่าวประชาสัมพันธ์ในรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดเป็นตัวแทนของวาทกรรมสื่อภาครัฐ เพื่อแสดงให้เห็นการเลือกนำเสนอภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 6

กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนในบทที่ 5 ทำให้เห็นว่าสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์รายวันเลือกขบเน้นภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาแตกต่างกันระหว่างเนื้อหาหน้าหนึ่งกับเนื้อหาหน้าใน ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างภาพจำของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้คนในสังคม ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 คือ การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐเพื่อแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐเลือกนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไร กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่มาจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลด้านการอาชีวศึกษาโดยตรง คือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้รับผิดชอบให้มีการผลิตหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สาธารณชน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ รายการโทรทัศน์ จำนวน 2 รายการ คือ รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ และรายการเดินหน้าประเทศไทย โดยเลือกเฉพาะตอนที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา รายละเอียดเบื้องต้นของกลุ่มข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนตัวไป นอกจากรายการโทรทัศน์ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลจากข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (www.vec.go.th) โดยคัดเลือกเฉพาะข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเช่นกัน ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งตามประเภทของกลุ่มข้อมูลเพื่อให้เห็นภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น โดยจะนำเสนอรายละเอียดของกลวิธีทางภาษาที่พบเรียงตามลำดับจากกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในปริมาณมากไปหาน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

6.1.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของรายการที่ใช้เป็นกลุ่มข้อมูล ดังนี้

รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์ เป็นรายการที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสื่อหลักเผยแพร่ข่าวสารและนโยบายจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแล ดังนั้น รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์ที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐไปสู่ประชาชน ดังข้อมูลจากรายงานประจำปีงบประมาณ 2553 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่กล่าวถึงการเผยแพร่รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์ไว้ดังนี้

“สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการผลิตและเผยแพร่รายการ “อาชีวะทูเดอะพีวเจอร์” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) เป็นปีที่ 2 จำนวน 52 ตอน ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 10.30 น. เป็นเวลา 25-30 นาที เพื่อเผยแพร่กิจการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาให้แก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างกว้างขวาง รมรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของกำลังคนอาชีวศึกษา รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์ เน้นนำเสนอข้อมูล เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ การดำเนินงาน โครงการสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตลอดจนหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรมสถานศึกษา ผลงานดีเด่นของนักศึกษา ผู้บริหาร ครู และศิษย์เก่า นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์และสเปเชียลโฆษณาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในรายการอย่างต่อเนื่อง โดยมี คุณแอม ธีญวิศิษฐ์ เสียงหวาน ศิษย์เก่าอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินรายการ ส่งผลที่ติดต่อภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นอย่างดี ภายหลังปรับเวลาในการออกอากาศเป็นวันเสาร์ เวลา 13.30-14.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ช่อง 11 (NBT)”

(สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553: 175)

นอกจากนี้ข้อมูลจากข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556: ออนไลน์) ในหัวข้อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ตอนหนึ่งได้กล่าวถึงการเผยแพร่รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์ไว้ดังนี้

“นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือกับประชาสัมพันธ์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านบริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) โดยมีนางสาวคันสนีย์ นาคพงศ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีสืบเนื่องจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย (กสทช.) ได้กำหนดแผนการเปลี่ยนผ่านระบบการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่ระบบดิจิทัล ดังนั้นเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว กรมประชาสัมพันธ์และหน่วยงานพันธมิตรจึงได้ลงนามข้อตกลงจะร่วมมือกันสนับสนุนการดำเนินงานเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสาธารณะ การผลิตรายการ และการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก”

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งผลิตรายการ “อาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์” เผยแพร่ทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ทุกวันเสาร์ เวลา 13.00 น.-13.30 น. จะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนสาระและข่าวสารด้านวิชาชีพสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 13 มิถุนายน 2556)

กัญญภัทร จำปาทอง อุทุมพร อินทจักร์ และนลินรัตน์ รักกุศล (2559: 69-79) ได้กล่าวถึงเนื้อหาและรูปแบบของรายการไว้ว่า รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์เป็นรายการที่ให้ความรู้ด้านสาขาต่างๆ โดยมีเนื้อหารายการเพื่อเผยแพร่ระบบการศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ในสายอาชีวศึกษา

ตลอดจนแนวทางในการประกอบอาชีพจากการเรียนในสายอาชีวศึกษาอย่างถูกต้อง โดยนำเสนอรายการในรูปแบบการสัมภาษณ์อาจารย์ในโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดคุณภาพเพื่อตอบโจทย์ของตลาดแรงงาน

ภาพที่ 21 รายการอาชีวะทุเดอะฟิวเจอร์

ที่มา: <https://www.facebook.com/pg/RcheewaToTheFuture/posts/>

รายการเดินหน้าประเทศไทย เป็นรายการพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ออกอากาศทุกวันหลังเคารพธงชาติ เริ่มออกอากาศตอนแรกเมื่อ 6 มิถุนายน 2557 โดยขอความร่วมมือสถานีโทรทัศน์และวิทยุทุกสถานีออกอากาศ ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น “รายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ยุติการออกอากาศเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562 (รักษัมนตรี, 2562: ออนไลน์)รายการเดินหน้าประเทศไทยที่ใช้เป็นกลุ่มข้อมูลในงานวิจัยนี้คัดเลือกเฉพาะตอนที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีผู้รับผิดชอบหลักคือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ดังนั้นข้อมูลที่น่าเสนอมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีวศึกษา

ภาพที่ 22 รายการเดินหน้าประเทศไทย

ที่มา: <https://www.youtube.com/>

จากข้อมูลของรายการโทรทัศน์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการมีหน่วยงานของรัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ การนำเสนอเน้นการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สาธารณชน ผู้วิจัยจึง สนใจว่าภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกประกอบสร้างจากสื่อภาครัฐเป็นอย่างไร นำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาใดบ้าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามปริมาณที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก 2) กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 3) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.1.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านบวกหรือลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น การใช้ทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงาน ความมีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่อความหมายต่างๆ มีความสำคัญในงานด้านวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพราะแสดงให้เห็นถึงชุดความคิดที่ปรากฏในวาทกรรม ดังที่ แฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995: 27) ได้กล่าวไว้ว่า การ

วิเคราะห์ว่าทฤษฎีเชิงวิพากษ์มักให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์การเลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ เช่น การศึกษาประเด็นความไม่เท่าเทียมกันของเพศสถานะ (gender) เราจะต้องพิจารณาความแตกต่างของคำศัพท์ที่ใช้อ้างอิง เพราะการเลือกใช้คำศัพท์มีส่วนสำคัญในการสะท้อนชุดความคิดหรืออุดมการณ์บางอย่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการเลือกใช้คำศัพท์ที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก 2 ลักษณะ คือ การใช้คำอ้างอิง และการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) การใช้คำอ้างอิง เป็นการใช้อ้างอิงหรือกลุ่มคำในการนำเสนอบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีผลต่อการเลือกแง่มุมในการนำเสนออัตลักษณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และอาจจะสื่อทัศนคติบางประการได้ด้วย (Machin and Mayr, 2012 อ้างถึงในศิริพร ภักดีผาสุข, 2561) จากการวิเคราะห์พบการใช้คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 35 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก

การใช้คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
แรงงานที่มีคุณภาพ แรงงานฝีมือดี แรงงานที่เชี่ยวชาญ	[มีความรู้ความสามารถ] [มีทักษะฝีมือ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”
แรงงานสำคัญ แรงงานสำคัญ บุคลากรที่มีคุณภาพ	[มีความสำคัญ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

1.1.1) คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก เป็นคำที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งแสดงถึงลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงบวก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 249 พิธีกร : แล้ววันนี้เราก็พาท่านผู้ชมมาอยู่กับที่วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งที่นี่ก็เป็นแหล่งรวมทรัพยากรชั้นดี และสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพไปสู่อนาคตต่อไป อย่างเช่นน้องๆ ที่ผมตั้งใจเดินทางมาพบในวันนี้ก็เคยได้รับรางวัลจากเวทีสุดยอดนวัตกรรมอาชีวศึกษาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประจำปีการศึกษา 2560

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 20 พฤษภาคม 2561)

ตัวอย่างที่ 250 พิธีกร : พอได้คุยกับผอ.แล้วนะครับ ทราบทันทีครับสำหรับสาขางาน
ซ่อมบำรุงเรือที่นั่นะครับ เปิดมาพอสมควรแล้วครับ 7-8 ปี
เลยที่เดียวนะครับ แต่ก็ยังผลิตนักศึกษาหรือว่าแรงงานที่มีคุณภาพ
แทบจะไม่ทันกันเลยที่เดียวครับ เพราะว่ายังเป็นที่ต้องการอีก
เยอะครับ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 11 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 249-250 พบการใช้คำอ้างอิงถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกใน
คำว่า “บุคลากรที่มีคุณภาพ” และ “แรงงานที่มีคุณภาพ” คำอ้างอิงดังกล่าวช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่า
ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกร่วมกับคำ

อ้างอิง หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งผล
ให้เกิดภาพตัวแทนในด้านบวก จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน
บวกร่วมกับคำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษา ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย
ได้แก่ 1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงก้าวหน้า 2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อ
เน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน 3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือ
4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการและ 5) การใช้คำ
หรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 36 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก

คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
มีงานรองรับ มีรายได้ มีงานทำ ไม่ตกงาน มีรายได้ระหว่างเรียน	[มีรายได้] [มีอาชีพรองรับ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความ มั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน”
สนับสนุน พัฒนา ดูแล	[ได้รับการสนับสนุน]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่

คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
ส่งเสริม ดูแลอย่างใกล้ชิด ช่วยกันดูแล		ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”
มีฝีมือ คว่ำแชมป์ คว่ำรางวัล สร้างผลงาน/สิ่งประดิษฐ์ กวาดรางวัล ชนะเลิศการประกวด ครองแชมป์	[เป็นที่ต้องการ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคล สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”
ขาด กำลังต้องการ ต้องการมาก	ขาดแคลน ต้องการ	- เป็นที่ต้องการ - จำนวนที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอ
ช่วยเหลือ บริการ ออกให้บริการ มีจิตอาสา บริการฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย	[ให้การช่วยเหลือ] [มีจิตอาสา]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความมั่นคงก้าวหน้า หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงประเด็นความมั่นคงและความก้าวหน้าด้านการประกอบอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างรายได้หรือการได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพระหว่างที่ศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 251 อาจารย์: ตอนนี้อาชีวะทุกคนมีงานรองรับ แล้วก็หลายคนเนี่ยพอสมัคร
เข้าเรียนอาชีวะก็จะมีรายได้ระหว่างเรียนทันที เพราะฉะนั้นจะ
ไม่ห่วงเลยนะครับเดี๋ยวกอาชีวะจะมาเรียนแล้วจะตกงานไม่มีงานทำ
(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

ตัวอย่างที่ 252 พิธีกร : สัปดาห์นี้ครับจะมาดูน้องๆ แผนกวิชาช่างก่อสร้างวิทยาลัยเทคนิค
ดุสิตครับในสาขางานควบคุมการก่อสร้างครับ วันนี้ครับเขามีการ
เรียนแบบทวิภาคีครับกับสมาคมธุรกิจรับสร้างบ้านนะครับ

นำเสนอใจมากครับ เขาบอกว่าเรียนไปแล้วเนี่ยมีงานทำนะครับ
มีรายได้ระหว่างเรียน จบไปแล้วเนี่ย คุณไม่มีทางตกงานครับ

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 18 กรกฎาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 251-252 พบการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่า
ผู้เรียนอาชีพศึกษาจะได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา การเลือกใช้คำหรือชุดคำ
ดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีพศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน”

**1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ
ได้รับการสนับสนุน** หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีพศึกษาได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริม
จากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 253 นักศึกษา1 : แน่นอนครับ ผมเป็นตัวแทนเด็กช่างคนหนึ่งแล้วกันนะครับที่
แบบว่าเป้าหมายในชีวิตก็อยากจะทำโรงงานอุตสาหกรรม
ในการทำงานที่มีรายได้ที่มั่นคงกับชีวิตเราใช้ไหมครับ

พิธีกร : ครับ

นักศึกษา1 : ที่นี้ที่วิทยาลัย โครงการ v-chen ของเราสามารถตอบโจทย์ได้
เกินคาดครับ คือมีบริษัทกลุ่มผลิตพลังงานชั้นนำแนวหน้าของ
ประเทศเลยครับมาสนับสนุน

นักศึกษา2 : กลุ่มบริษัทพลังงานที่เขาสนับสนุนนะครับ เขาให้ทุนเราทุกอย่าง
ก็คือให้ที่พักฟรี แล้วก็มีเบี้ยเลี้ยงให้ด้วยนะครับ

นักศึกษา 1: ส่วนผมนะครับที่นี้ก็คือโรงงาน **support** เราตลอดครับ แล้วก็
เป็นการลดค่าใช้จ่ายของทางครอบครัวด้วยครับผม

(รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 1 กันยายน 2556)

ตัวอย่างที่ 254 รังสิต วงษ์แก้ว (ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพร้อยเอ็ด) : กลุ่มนักศึกษาที่ไปอยู่ที่
ชั้นซิโรมเดลนั้น จะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับการเตรียม
ความพร้อมตั้งแต่อยู่สถานศึกษาจนถึงที่สถานประกอบการ
เราจับมือกันในการที่จะพัฒนาให้เขาเป็นคนดีแล้วเป็นคนที่มี

คุณภาพของสังคม เพื่อออกไปสร้างประเทศชาติต่อไป

(รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์, 16 พฤษภาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 255 พิธีกร : ผลตอบรับ เด็กอาชีวะเราตอบใจทยได้ไหมครับ

พงษ์พัฒน์ ช้างน้อย หัวหน้าหน่วยสหราชอาณาจักร โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

พระราม 9: คือผมต้องบอกก่อนว่าช่วงแรกๆ อาจจะเรื่องของการปรับตั
นะครับ ก็มีปัญหบ้าง แต่เราก็พยายามดูแลประคบประหม
น้องๆ นะครับ พอสามสี่เดือนน้องๆ ก็เริ่มมีการปรับตัวดีขึ้น
จนทุกวันนี้ น้องๆ ทุกคนนี้เก่งหมดแล้วละ ไม่ต้องสอนอะไรมาก
สามารถทำงานได้

(รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์, 22 เมษายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 253-255 พบการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในคำว่า “สนับสนุน” “support” “พัฒนา” “ดูแลประคบประหม” ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเมื่อได้รับการสนับสนุนหรือพัฒนาแล้วจะกลายเป็นบุคคลสำคัญของประเทศ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา การเลือกใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ทักษะฝีมือหรือผลงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นทักษะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 256 อาจารย์ : สิ่งประดิษฐ์ชิ้นนี้ได้รางวัลด้วยนะครับ

พิธีกร : จริงหรือ ได้รางวัลอะไรละฮะ

อาจารย์ : ได้รางวัลประกวดระดับนานาชาติครับที่ประเทศเกาหลี

พิธีกร : คิดแบบง่ายๆ แต่ใช้ได้จริงเนอะ

อาจารย์ : ครับ ใช่ได้จริง
 พิธีกร : ทำไมถึงได้รางวัลชนะเลิศที่เขาชอบตรงไหนครับ
 อาจารย์ : เขาชอบว่าพวกเขาได้สะดวกแล้วก็กะทัดรัดและใช้ได้จริงด้วยครับ
 (รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 12 ตุลาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 257 พิธีกร : Rescue Robot โรบอท หรือว่าหุ่นยนต์กู้ภัยตัวนี้ ถือว่าเป็น ผลงานสะท้อนความสำเร็จของนักเรียนอาชีววิทยาลัยเทคนิค มินบุรี ที่นำความรู้จากห้องเรียนไปพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีด้าน หุ่นยนต์จนกลายเป็นนวัตกรรมสร้างชื่อให้กับสถาบัน ด้วยความสามารถปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงอันตรายแทนมนุษย์ โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้หุ่นยนต์ตัวนี้ สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศอันดับที่1 ในการหุ่นยนต์กู้ภัยมหกรรม หุ่นยนต์อาชีวศึกษาเฉลิมพระเกียรติระดับชาติประจำปี 2558 ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือว่าสอศ.จัดขึ้นมา ครองได้สำเร็จไม่เพียงแต่หุ่นยนต์ตัวนี้เท่านั้นที่มีรางวัลการันตี ความสามารถของนักเรียนอาชีว เพราะว่ายังมีหุ่นยนต์ อาชีวศึกษาหรือว่า ABU Robot หุ่นยนต์แขนกลอุตสาหกรรม หรือว่า Industrial Arm Robot ซึ่งเป็นหุ่นยนต์ที่ใช้ใน งานอุตสาหกรรมที่สามารถทำงานได้จริงตามโจทย์ที่กำหนด และหุ่นยนต์มีอกแลแขนกลเพื่อคนพิการหรือว่า Arm Hand Robot ซึ่งเป็นกรวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีหุ่นยนต์ เพื่อนำไปใช้งานจริงกับผู้พิการทางแขน ซึ่งหุ่นยนต์ทั้ง 3 ชนิด ก็สามารถคว้ารางวัลรองชนะเลิศอันดับที่1 มาครอง เป็นการ ตอกย้ำถึงความสามารถและคุณภาพของนักเรียนอาชีว
 (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 256-257 พบเลือกการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่สื่อถึง ทักษะฝีมือหรือผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น คำนามเกี่ยวกับทักษะความสามารถ ได้แก่คำว่า

“สิ่งประดิษฐ์” “รางวัล” “ผลงาน” นอกจากนี้ยังพบการใช้คำกริยาแสดงการกระทำเกี่ยวกับทักษะความสามารถ ได้แก่คำว่า “ได้/คว่า” (ปรากฏร่วมกับคำว่ารางวัล) การเลือกใช้คำหรือชุดคำดังกล่าว “สื่อ” ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”

1.2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 258 พิธีกร : คล้ายๆ ว่าเด็กอาชีวะไทยต้องเนื้อหอมนะครับ มีความต้องการทั้งในประเทศแล้วก็ต่างชาติเลยทีเดียว เป็นภารกิจสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 259 วรินทร์ ภัทรเมธากุล (Chief Marketing Office & Human Resource Manager บริษัท P.M.K. Group) : โห ต้องการอย่างมากเลยคะคุณแอม เพราะว่าสายอาชีพเนี่ยขาดแคลนมากดูได้จากเวลาเรารับสมัครงานคะ น้องๆ ที่มาสมัครงานส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่จบสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ แต่ความต้องการจริงๆถ้าเป็นที่นี้นะคะ เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เลยจริงๆ ต้องการเด็กสายอาชีวะที่เรียนภาคปฏิบัติมาแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นช่างไฟฟ้า ช่างโลหะอันนี้ต้องการมากเลยคะ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 20 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 258-259พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่ายังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่คำว่า “มีความต้องการ” “ขาดแคลนมาก” “ต้องการ” การเลือกใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวทำให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

1.2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

ช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 260 พิธีกร : วันนี้เรามักันที่วัดบัวแก้วเกษร จ.ปทุมธานี แล้วก็อยู่กับในงานที่ชื่อว่าอาชีวะบริการซ่อมสร้างเพื่อชุมชนค่ะ ซึ่งงานนี้น้องๆ อาชีวศึกษาเขา**มีจิตอาสา**ออกมาให้บริการซ่อมเครื่องมือเครื่องไม้เครื่องใช้ไฟฟ้าของพี่น้องประชาชนแบบ**ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย**เลยนะฮะ แล้วถ้าเกิดดูบรรยากาศในงานวัดบัวแก้วเกษรแห่งนี้ก็จะเห็นเลยนะครั้บว่ามีบุตรของเด็กนักเรียนอาชีวะที่ออกมา**บริการ**พี่น้องประชาชนในการนำเอาเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือว่าเครื่องมือเครื่องมือทำมาหากินต่างๆ มาซ่อมโดยที่**เป็นการบริการ**ให้กับประชาชนแบบ**ไม่มีค่าใช้จ่าย**ด้วย
(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 5 พฤศจิกายน 2558)

ตัวอย่างที่ 261 พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ: การที่เราอาจจะเอาเด็กนักเรียนที่อยู่ในสายอาชีวะเนี่ย ซึ่งเขามีความรู้ ทางด้านช่าง ช่างยนต์ช่างเครื่อง ช่างไฟฟ้า ช่างอะไรเนี่ยนะครั้บ อาจจะเป็นของขวัญปีใหม่ที่ในช่วงเวลาหนึ่งเนี่ย อาจจะเป็น**ด้วยความ**เป็น**จิตอาสา**ของเขาเนี่ยออกไป**ช่วยเหลือ**ประชาชน
(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 29 พฤศจิกายน 2557)

ตัวอย่างที่ 262 พิธีกร : วันนี้ผมอยู่กับน้องๆ แผนกวิชาช่างก่อสร้างนะครั้บ จากวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรีนะครั้บ กับโครงการก่อสร้างปันน้ำใจ น้องๆ เหล่านี้บอกเลยนะครั้บว่า**มีจิตอาสาที่ปันน้ำใจช่วยเหลือ** โดยการที่พวกเขาครั้บไปสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียนบ้านน้ำมุด ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างกันดาร

เลยทีเดียว แล้วก็ขาดแคลนห้องน้ำด้วยนะครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์, 1 เมษายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 260-262 พบการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก โดยเป็นคำกริยากลุ่มแสดงการกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม เช่น “มีจิตอาสา “ให้บริการ” “ช่วยเหลือ” “ปันน้ำใจ” คำกริยากลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่เกิดจากการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่นของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษามีจิตอาสา มีน้ำใจช่วยเหลือประชาชนหรือช่วยเหลือสังคม มักจะมีถ้อยคำที่อ้างถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรืออ้างถึงโครงการที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนหรือจัดให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ แสดงให้เห็นว่า การมีจิตอาสาของผู้เรียนอาชีวศึกษามีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนหรือเป็นผู้ผลักดันอยู่เบื้องหลัง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 263 ผู้อำนวยการ : เมื่อนักศึกษาเรียนช่างก่อสร้างจะมีงานปูน งานไม้ ก่ออิฐ ฉาบปูน เราก็ให้นักศึกษาที่เรียนจากวิทยาลัยที่ลงงาน ที่ท่านกำลังเห็นอยู่ ไปทำจิตอาสาไปออกค่ายอาสา..ตอนนี้เราก็ให้นักเรียนของเรา ออกค่ายอาสาที่เรียกว่า จิตอาสาไปสร้างอาคารเรียนโดยใช้ทักษะ ความรู้ความสามารถช่างก่อสร้าง

(รายการอาชีวะทูเดอะพีวเจอร์, 5 มกราคม 2556)

ตัวอย่างที่ 264 ผู้อำนวยการ : ในขณะที่เดียวกันเราก็สอนให้เด็กเป็นคนที่มีจิตอาसानะครับ กิจกรรมใดที่เป็นกิจกรรมของประเทศ ของพี่น้องประชาชน อาชีวะช่วยได้ อาชีวะทำนะครับ ทำทันที อันนี้เป็นอำนาจของผอ. สามารถเข้าไปช่วยได้เลย ท่านเลขาธิการได้ทำหนังสือสั่งการไปยัง อาชีวศึกษาจังหวัดนะครับ คือประธานของวิทยาลัยในจังหวัดนั้นๆ เมื่อเกิดเหตุอะไรขึ้นให้ตั้งศูนย์ขึ้นทันที แล้วก็ก็มีเรื่องอะไรที่ต้อง ดูแลดูเลย เช่น ศูนย์ fix it center หรือศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน

...ก็จะมีนักศึกษา มีครูเข้าไปดูแลทุกอย่าง ดูแลทุกด้าน
ไม่ว่าจะเป็นซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ดูแลเครื่องยนต์ น้ำท่วมต่างๆ
เข้าไปปลดสายไฟในพื้นที่...

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 26 ตุลาคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 263-264 พบการเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก โดยเป็นคำกริยากลุ่มแสดงการกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม เช่น “จิตอาสา” “ดูแล” คำกริยากลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็พบคำที่อ้างถึงหน่วยงานสถาบันการศึกษา ในที่นี้คือคำสรรพนาม “เรา” และคำที่อ้างถึงโครงการที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ในที่นี้คือ “ศูนย์ fix it center หรือศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน” ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2558 และยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นอีกหนึ่งโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ได้ให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และที่สำคัญก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนนักศึกษา (ชาญชัย ภัทรพฤษา, 2560: 78-81)

2) การใช้สหบท หรือ intertextuality ทำให้เห็นว่าวาทกรรมที่ผลิตผ่านตัวบทจะมีวาทกรรมอื่นแทรกอยู่ด้วยหรือแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมที่ผลิตผ่านตัวบทนั้นเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวาทกรรมอื่น โดยอาจเป็นการยกคำพูดหรือเรื่องเล่าต่างๆ มาแทรกเพื่อสนับสนุนความคิดของผู้ผลิตตัวบท (Fairclough, 1992) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้สหบทสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วย การอ้างข้อมูลหรือคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและการอ้างคำขวัญ ดังนี้

2.1) การอ้างข้อมูลหรือคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นกลวิธีที่ปรากฏอย่างเด่นชัดโดยเป็นการยกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารบริษัทต่างๆซึ่งมีความน่าเชื่อถือและคำกล่าวนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษาหรือความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน ถ้อยคำหรือข้อมูลเหล่านั้นจะสื่อให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา และช่วยเพิ่มน้ำหนักให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 265 ดร.ชัยพฤกษ์เสรีรักษ์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา :

...ถ้าจะว่าไปแล้วตอนนี้ข้อมูลความต้องการที่เราเห็นชัดๆ จาก
ทางกลุ่มอุตสาหกรรมจากสภาอุตสาหกรรม เฉพาะ 14 กลุ่ม
อุตสาหกรรมเนี่ย ต้องการกำลังคนปีนึงประมาณ 50,000 คน
อาชีวะทั้งรัฐ เอกชนผลิต 30,000 ถ้าดูสาขาที่ยอดนิยมของ
เมืองไทยก็คือเรื่องของท่องเที่ยว การโรงแรมต้องการกำลังคนปีนึง
ประมาณ 124,000 คน อาชีวะผลิตได้แค่ 30,000 ความต้องการ
เยอะมาก แล้วก็มีแนวโน้มว่าความต้องการจะมากขึ้นตามลำดับ
 (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดร.ชัยพฤกษ์เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คำสัมภาษณ์ดังกล่าวมีการกล่าวอ้างถึงข้อมูลความต้องการบุคลากรสายอาชีวศึกษาของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) ที่แสดงว่ายังมีความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาในปริมาณมาก สวนทางกับจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ ข้อมูลดังกล่าวจึงมีส่วนตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวอย่างที่ 266 อาจารย์ : ตอนนี้ TDRI ก็ได้วิเคราะห์ว่าสาขานี้ขาดแคลนมากที่สุดใ
ประเทศไทยก็คือสาขาช่างกลโรงงานหรือสาขาเทคนิคการผลิต
นี้แหละครับ
 (รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 8 สิงหาคม 2558)

จากตัวอย่างเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์จากสาขาเทคนิคการผลิต วิทยาลัยเทคนิค สัตหีบคำสัมภาษณ์ดังกล่าวมีการกล่าวอ้างถึงข้อมูลความต้องการบุคลากรสายอาชีวศึกษาจากสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย หรือ TDRI ที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาช่างกลโรงงานหรือสาขาเทคนิคการผลิตอีกเป็นจำนวนมากข้อมูลดังกล่าวจึงมีส่วนตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวอย่างที่ 267 ผู้อำนวยการ : ปัจจุบันสถานการณ์ของประเทศไทยเนี่ยน้องแอม
ต้องการแรงงานที่เป็นแรงงานของสาขาวิชาชีพต่างๆ

ค่อนข้างมาก เกือบทุกสาขา แม้กระทั่งคหกรรมศาสตร์
ปัจจุบันคนเรียนคหกรรมศาสตร์ความต้องการสูงมาก...
(รายการอาชีพทูเดอะพีวเจอร์, 27 กุมภาพันธ์ 2557)

จากตัวอย่างเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบ้าน คำสัมภาษณ์ดังกล่าวมีการกล่าวอ้างถึงข้อมูลสถานการณ์ความต้องการแรงงานของประเทศไทยในปัจจุบันที่แสดงว่ายังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกสาขาในปริมาณมาก ข้อมูลดังกล่าวจึงมีส่วนตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

2.2) การอ้างคำขวัญ ปรากฏอย่างเด่นชัดในรายการโทรทัศน์ โดยเฉพาะช่วงเปิดและปิดรายการ โดยผู้ดำเนินรายการจะกล่าวถึงคำขวัญว่า “อาชีพะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีพะสร้างชาติ” เพื่อให้ประชาชนเกิดความคุ้นชินและจดจำได้ง่ายมากขึ้นอวยพรพานิช (2530: 4) ให้ความหมายว่า คำขวัญ หรือ Slogan คือถ้อยคำขนาดสั้นที่ได้รับการประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ (Image) ของสถาบัน ปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถาบันและเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา เป็นการผนึกความคิดรวบยอดให้ผู้บริโภคสะดุดตาและจดจำชื่อและคุณสมบัติของสินค้าได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างคำขวัญเพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นคำขวัญที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มอาชีพ (อ.กรอ.อศ.) ครั้งที่ 3/2558 โดยที่ประชุมได้เลือกคำขวัญว่า “อาชีพะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “อาชีพะสร้างชาติ” พร้อมให้เหตุผลว่าเป็นคำที่ทำให้นึกถึงความเป็นคนอาชีวะได้ชัดเจนทั้งด้านการเรียน การทำงาน รวมถึงการช่วยเหลือสังคม (มติชน, 24 กันยายน 2558:7) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 268 พิธีกร : นี่ละฮะทั้งหมดนี่คือคนเก่งของอาชีวะครับ อาชีพะฝีมือชนคนสร้างชาติอย่างแท้จริงนะฮะ คุณผู้ชมก็เช่นกันนะครับถ้าหากว่าสนใจอยากจะมาเรียนสายอาชีพ มีความมั่นใจ มีความตั้งใจผมว่าทุกคนมีอนาคตแน่นอนครับ

(รายการอาชีพทูเดอะพีวเจอร์, 10 ธันวาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 269 ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา :

ในช่วงสามสี่ปีนี้นะครับ อาชีวะเราก้าวอย่างก้าวกระโดดขึ้นมา
 เนื่องจากความร่วมมือ เราได้ E2 สถานพลังประชารัฐเข้ามาเป็น
 ตัวที่จะคอยกระตุ้น คอยจี้ คอยไต่เนี่ย ผมมั่นใจว่ามันจะเกิดการ
 เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงมากในอาชีวะนะครับ มั่นใจว่าเราจะทำ
 ให้ทุกคนมีความสุขได้เราจะสร้างเด็กอาชีวะที่จะเป็นตามสโลแกน
 ที่เราพูดถึงก็คืออาชีวะฝีมือชนคนสร้างชาติครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 17 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 270 พิธีกร :

นี่แหละคะคุณผู้ชมครับคือมหกรรมการแข่งขันหุ่นยนต์อาชีวศึกษา
 นะครับ ที่หนึ่งปีจะมีสักครั้งเดียวนะครับ โอกาสแบบนี้แหละครับ
 คุณผู้ชมครับเป็นเวทีที่ทำให้เด็กเทคนิคได้มีโอกาสแสดงออก ได้ใช้
 ความคิด ได้ใช้ไอเดีย ได้ใช้ความสามารถทั้งหมดที่ได้เรียนมา
 ความรู้ที่เรามีในวิทยาลัยมาต่อยอดแข่งขันกันเป็นทีม ทำกันเป็น
 ทีม...นี่แหละคะที่อาชีวะของเราพยายามผลักดันนะครับ ให้เกิดขึ้น
 จนกลายเป็นอาชีวะฝีมือชนคนสร้างชาติอย่างแท้จริงครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 11 กุมภาพันธ์ 2560)

จากตัวอย่างที่ 268-270เป็นการกล่าวอ้างถึงคำขวัญ “อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ
 “อาชีวะสร้างชาติ” การกล่าวอ้างคำขวัญดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตาม
 ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มข้อมูล
 ประเภทรายการโทรทัศน์มีการกล่าวอ้างคำขวัญนี้ในปริมาณมาก ซึ่งน่าจะเป็นกลวิธีที่สำคัญในการ
 ประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และคุ้นชินกับคำขวัญดังกล่าว อีกทั้งอาจช่วยโน้มน้าวให้เกิดทัศนคติ
 เชิงบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

3) การใช้ทัศนภาวะ หรือ modality คือ หน่วยในภาษาซึ่งแสดงให้เห็น
 ความคิดหรือการผูกมัดตนเองของผู้พูดหรือผู้เขียน (แพร์คลัฟ 1992,2003 อ้างถึงในเมซินและเมเยอร์
 2012: 186) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ทัศนภาวะในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวก
 ของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยปรากฏรูปภาพที่แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

ในหลายๆ ด้าน ดังตัวอย่าง

3.1) ด้านความมั่นคงในการทำงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ทัศนภาวะที่แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความมั่นคงก้าวหน้าในด้านการทำงาน มีอาชีพ มีรายได้ทั้งระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 271 พิธีกร: คุณผู้ชมครับพอได้ฟังจากท่านผอ.พูดแล้วนะฮะ มั่นใจได้เลยว่า น้องๆ ที่ได้มาเรียนที่วิทยาลัยการอาชีพเกาะคาจะ เรียนที่นี้ จบไปมีงานทำไม่ตกงานแน่ๆ แล้วก็ยังมีความรู้ความสามารถที่จะสามารถนำไปต่อยอดได้อีกเยอะเลยครับ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 29 เมษายน 2560)

ตัวอย่างที่ 272 พิธีกร: ทั้งหมดที่เห็นในรายการวันนี้ นี่แหละครับที่เขาเรียกว่าเรียนสายอาชีพ หรือว่าเรียกสั้นๆ ว่าวิทยาลัยเทคนิคครับ หรือว่าเป็นเด็กเทคนิคนั่นเองครับ เห็นไหมครับว่าไม่ธรรมดา นะครับ ถ้าเรามีความตั้งใจ สนใจอะไรแล้วเนี่ย ตั้งใจทำมันให้ดีที่สุด รับรองว่าจะต้องเป็นคนเก่ง สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติได้ด้วยนะครับ แล้วก็ยังมี มีอาชีพในอนาคตแน่นอน ครับ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 24 ธันวาคม 2555)

ตัวอย่างที่ 273 ผู้อำนวยการ : พูดง่ายๆ ว่าเด็กที่เข้ามาเรียนนี้เนี่ย ผมเชื่อมั่น นะว่าเขาเรียนแล้วมี อาชีพ ผู้ปกครองจึงให้ความไว้วางใจเรา

พิธีกร : มาเรียนเกี่ยวกับอาชีพนี้คุณต้องมีอาชีพ คุณจบไปแล้วมีงานทำ แน่นอน

ผู้อำนวยการ : ต้องบอกว่า มีงานทำแน่นอน เราการันตีด้วยนะ เรบอกว่าคุณมาเรียนอาชีวะเนี่ย จบไปแล้วมีงานทำร้อยเปอร์เซ็นต์ ด้วย

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 13 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 271-273 พบคำแสดงทัศนภาวะในระดับสูง ได้แก่ คำว่า “มั่นใจ...แน่ๆ” “แน่นอน” “เชื่อมั่น” “ร้อยเปอร์เซ็นต์” ประกอบกับถ้อยคำที่แสดงถึงความมั่นคงก้าวหน้าด้านการ

ประกอบอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ว่า “เรียนแล้วมีอาชีพ” “มีงานทำ” การใช้ทัศนภาวะดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงก้าวหน้าในด้านการทำงาน”

3.2) ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ทัศนภาวะที่แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะเป็นผู้ที่ช่วยพัฒนาประเทศ หรือกล่าวได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 274 ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ รองนายกรัฐมนตรี : งานอาชีพจะเนี่ยเป็นเรื่องที่รัฐบาลให้

ความสำคัญมาก เพราะเรามั่นใจครับว่าอนาคตของประเทศไทย
อนาคตของอาเซียนเนี่ยอยู่ที่กำลังคนอาชีพะครับที่เราผลิตออกไป

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)

ตัวอย่างที่ 275 จากการที่รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้มีสัดส่วนมากขึ้น ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพทักษะฝีมือ สมรรถนะในการทำงาน สู่มาตรฐานสากล โดยเชื่อมั่นว่ากำลังคนด้านอาชีวศึกษาจะเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 13 สิงหาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 274-275 พบคำแสดงทัศนภาวะในระดับสูง ได้แก่คำว่า “มั่นใจ” “เชื่อมั่น” ประกอบกับถ้อยคำที่แสดงถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ว่า “อนาคตของประเทศไทย อนาคตของอาเซียนเนี่ย อยู่ที่กำลังคนอาชีพะครับที่เราผลิตออกไป” “กำลังคนด้านอาชีวศึกษาจะเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ” การใช้ทัศนภาวะดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

3.3) ด้านความรู้ความสามารถ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ทัศนภาวะที่แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะฝีมือในการทำงานและเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 276 ผู้อำนวยการ : ในด้านทักษะเนี่ย ผมมั่นใจนะครับว่าเขาจะมีความเชื่อมั่น

ในตัวเองมาก เพราะเนื่องจากว่าเขาพบมาแล้วกระบวนการทำงาน
เครื่องไม้ เครื่องมือทันสมัย เขาเชี่ยวชาญแล้ว จาก 7 เดือนที่

เขามาอยู่ก็หมายความว่าเขาจะเป็นมืออาชีพได้เลยนะครับ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 31 ตุลาคม 2555)

ตัวอย่างที่ 277 อรรถการ ตฤณารังสีกรรมการผู้จัดการ บริษัทดับบลิว.ซี.เอส.ซันชิโร่ (ประเทศไทย จำกัด): คือจริงๆ แล้วชุดนี้เนีย เป็นชุดที่หนึ่งของเรานะครับ น้องๆ ทั้ง 12 คน เขาจบที่นี้เรารับทำงานหมดเลย แล้วเราก็เชื่อมั่นว่าจากนี้ไปอีก 1 ปี ข้างหน้าเขาจะมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพ

(รายการอาชีพหุตะอะฟิวเจอร์, 16 พฤษภาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 276-277 พบคำแสดงทัศนภาวะในระดับสูง ได้แก่คำว่า “มั่นใจ” “เชื่อมั่น” ประกอบกับถ้อยคำที่แสดงถึงทักษะฝีมือ ความรู้ความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ว่า “เขาจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากเพราะเนื่องจากว่าเขาพบบมาแล้วกระบวนการทำงาน เครื่องไม้เครื่องมือทันสมัย เขาเชี่ยวชาญแล้ว จาก 7 เดือนที่เขาอยู่ก็หมายความว่าเขาจะเป็นมืออาชีพได้เลยนะครับ” “จากนี้ไปอีก 1 ปีข้างหน้าเขาจะมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพ” การใช้ทัศนภาวะดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีทักษะฝีมือ

4) การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ Fowler (1991: 40) กล่าวว่า คำถามเชิงวาทศิลป์เป็นการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่มุ่งใช้เพื่อชี้นำให้ผู้อ่านสนใจประเด็นที่กล่าวถึง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายๆ ด้าน โดยผู้พูดต้องการเน้นให้ผู้ฟังได้ติดตามหรือหาคำตอบได้ตรงกับที่ผู้พูดต้องการ ดังนี้

4.1) ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่ามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยผู้พูดต้องการเน้นให้ผู้ฟังได้ติดตามหรือหาคำตอบได้ตรงกับที่ผู้พูดต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 278 พิธีกร: คุณผู้ชมคะ เป็นที่ชัดเจนว่ารัฐบาลชุดนี้ให้การสนับสนุน แล้วก็ส่งเสริม นะคะ ที่จะให้ น้องๆ นั้นได้หันมาเรียนอาชีวะ อาชีวะจะสามารถสร้างชาติได้อย่างไร วันนี้นะคะพูดคุยกันค่ะ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

ตัวอย่างที่ 279 พิธีกร: สวัสดีครับทุกท่านนี่คือรายการเดินทางหน้าประเทศไทย ผมภัทร
 จิงกานต์กุล และทีมงานขอพาทุกท่านมาที่วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี
 แห่งนี้ ที่นี้จะทำให้คุณผู้ชมเห็นว่าสำหรับเด็กอาชีวะ หรือว่า
เด็กสายอาชีพนั้น ณ วันนี้เขามีส่วนต่อการขับเคลื่อนประเทศและ
กระตุ้นเศรษฐกิจของชาติอย่างไร

(รายการเดินทางหน้าประเทศไทย, 18 มิถุนายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 278- 279 ในข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์หรือการถาม
 ที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ก็มีคำตอบไว้แล้วว่าการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถช่วยสร้าง
 ชาติ ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติได้ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียน
 อาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

4.2) ด้านความรู้ความสามารถ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้
 คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ
 โดยเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือในการทำงานและเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 280 พิธีกร: สวัสดีครับคุณผู้ชมครับ สัปดาห์นี้พาคณะผู้ชมมาอยู่ที่จังหวัด
 หนองคายครับ วันนี้ครับ เรามาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย
 ครับ...ลองมาดูกันนะครับว่าน้องๆ ที่เขาเป็นตัวแถมมาแข่งนี้เนี่ย
จะเก่งแค่ไหน แต่ละวิทยาลัยใครจะเป็นหนึ่งเดียวในประเทศไทย
 ติดตามได้ในวันนี้ครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 14 กุมภาพันธ์ 2558)

ตัวอย่างที่ 281 พิธีกร: คุณผู้ชมเชื่อไหมครับว่าเด็กอาชีวะของพวกเราเองเนี่ย เคยนำ
หุ่นยนต์ ตรงนี้ไปประกวดระดับโลกมาแล้วนะครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 9 พฤษภาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 280-281 ในข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์หรือการถามที่
 ไม่ต้องการคำตอบ แต่ก็มีคำตอบไว้แล้วในตัวอย่างที่ 280 ผู้ดำเนินรายการต้องการสื่อว่า
 ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เป็นตัวแทนเข้ามาแข่งขันเป็นคนที่มีความเก่ง มีความสามารถ ส่วนตัวอย่างที่ 281

ต้องการแนะนำคำตอบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสามารถนำหุ่นยนต์สิ่งประดิษฐ์ไปประกวดระดับโลก การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ดังกล่าวจึงสื่อให้เห็นว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือ” หรือมีความรู้ความสามารถ

4.3) ด้านความมั่นคงในการทำงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงก้าวหน้าในด้านการทำงาน มีอาชีพ มีรายได้ทั้งระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและหลังจบการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 282 พิธีกร: วันนี้ผมมาที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี กับอาชีพเกษตรครับ เขาบอกว่าที่นี่มีการเรียนรู้แทบจะทุกขั้นตอนเลยแบบเกษตรสมัยใหม่ นะครับ พวกเขาเรียนอะไรกันบ้างเกี่ยวกับเกษตร นะครับ และจบไปแล้วมีงานทำได้อย่างไร เป็นเจ้าของกิจการได้อย่างไร จบไปแล้วไม่มีคำว่าตกงานแน่นอน นะครับ
(รายการอาชีพทูเดอะฟิวเจอร์, 19 กันยายน 2558)

ตัวอย่างที่ 283 พิธีกร: วันนี้เราจะมาดูการเรียนการสอนของเด็กที่เรียนสายอาชีพหรือว่าเด็กช่างเทคนิคที่นี่กัน นะครับ มาดูว่าชีวิตการเรียนของเขาในนี้เป็นอย่างไร...จบไปแล้วมีงานทำได้อย่างไร วันนี้ผมจะเน้นในเรื่องของแผนกช่างแมคคาทรอนิกส์เลย นะครับ...
(รายการอาชีพทูเดอะฟิวเจอร์, 27 พฤศจิกายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 282– 283 ในข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์หรือการถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ก็มีคำตอบไว้แล้วว่าการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถเป็นผู้ที่มีความมั่นคงด้านการงานเมื่อจบการศึกษา และยังมีโอกาสก้าวหน้า สามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ดังกล่าวจึงสื่อภาพตัวแทนว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีมั่นคงก้าวหน้า”

จากผลการศึกษาพบว่าการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในการสื่อภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาจะปรากฏในกลุ่มข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์เท่านั้น แต่ไม่ปรากฏในกลุ่มข้อมูลประเภทข่าวประชาสัมพันธ์ อาจมีสาเหตุมาจากในกลุ่มข้อมูลประเภทข่าวประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารทางเดียวที่มุ่งเน้นแจ้งข่าวสาร รายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่านทราบ ต่างจากกลุ่มข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีลักษณะการสัมภาษณ์ของผู้ดำเนินรายการกับผู้ร่วมสนทนา การสื่อสาร

ของผู้ดำเนินรายการที่มุ่งสื่อสารกับผู้ชมจึงพบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังได้ติดตาม หรือเพื่อเป็นการชี้คำตอบบางอย่างให้ผู้ฟังได้ทราบ

5) การใช้อุปลักษณ์ เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980)

ได้เสนอแนวคิดการศึกษาอุปลักษณ์ใยมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive linguistics) กล่าวคือ อุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างงานประพันธ์เท่านั้น แต่อุปลักษณ์เป็นผลผลิตที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิด การทำความเข้าใจ และเรียนรู้ประสบการณ์นามธรรมต่างๆ โดยนำโมทัศน์ นามธรรมที่ต้องการเรียนรู้ไปเปรียบเทียบกับอภิมโนทัศน์หนึ่งที่เป็นรูปธรรมกว่า เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (วรวรรณา เพ็ชรกิจ, 2551: 13)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 99) ได้กล่าวถึงความสำคัญของอุปลักษณ์กับการศึกษา แนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ไว้ว่า “ประเด็นสำคัญที่นักวิจัยปฏิบัติศาสตร์และนักวาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์สนใจก็คือ หน้าที่ในด้านการถ่ายทอดความคิด (ideational metafunction ตามแนวคิดของฮัลลิเดย์) และพลังในการโน้มน้าวใจของอุปลักษณ์ นักวิชาการทั้งสองสาขากล่าวตรงกันว่า อุปลักษณ์สามารถโน้มน้าวใจ เปลี่ยนมุมมองผู้รับสาร รวมถึงสื่ออุดมการณ์ด้วย” ดังนั้น การใช้อุปลักษณ์นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงส่งผลให้ผู้รับสารเกิดมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ไปในทางลบหรือทางบวกได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณ์ที่สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา 2 แบบ เปรียบ ได้แก่ อุปลักษณ์ยานพาหนะ และอุปลักษณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้ ดังนี้

5.1) อุปลักษณ์ยานพาหนะ คือ การเปรียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็น กำลังหรือพลังของเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ ทำให้ยานพาหนะสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ มโนอุปลักษณ์นี้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาในการพัฒนาประเทศชาติ จากการวิเคราะห์พบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น พลัง กำลัง ขับเคลื่อน ฯลฯ การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
ประเทศ/ระบบเศรษฐกิจ	ยานพาหนะ
การพัฒนาประเทศ/ระบบเศรษฐกิจ	การขับเคลื่อน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	พลัง/กำลังของเครื่องยนต์

ตัวอย่างที่ 284 พิธีกร : แน่นอนว่าเมื่อเราก้าวเข้าสู่ยุคเออีซีนักศึกษาในกลุ่มนี้จะกลายเป็น
พลังหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทักษะ
 ด้านวิชาชีพ ที่สามารถมั่นใจได้ว่าเราจะไม่เป็นสองรองใครใน
 กลุ่มชาติอาเซียน

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 27 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 285 พิธีกร : เด็กอาชีวะเหล่านี้จะครบอีกไม่นานครบพวกเขาก็จะสามารถ
ขับเคลื่อนประเทศของเราไปในอนาคตได้อย่างแน่นอนครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 4 กรกฎาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 284-285 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับยานพาหนะ ได้แก่ “พลังหลัก” “ขับเคลื่อน” เพื่อ
 แสดงให้เห็นว่าประเทศชาติคือยานพาหนะและผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นพลังหรือกำลังของเครื่องยนต์ที่
 ทำให้อานพาหนะนั้นสามารถขับเคลื่อนไปได้ การใช้อุปลักษณในที่นี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษา
 มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวไปข้างหน้า การใช้อุปลักษณดังกล่าวสื่อ
 ภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

5.2) อุปลักษณสิ่งที่ยื่นรูปได้ คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนอาชีวศึกษา
 เป็นสิ่งที่สามารถยื่นรูปได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้สร้างผลงานหรือผู้ที่กำหนดให้วัตถุ
 นั้นกลายเป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยื่น
 การใช้อุปลักษณดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้ปั้น/ผู้สร้างผลงาน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	สิ่งที่ยื่นรูปได้

ตัวอย่างที่ 286 พิธีกร: สวัสดิ์ครับต้อนรับทุกท่านสู่รายการเดินหน้าประเทศไทยกับผม
 ภัทร จึงกานต์กุล นะครับ วันนี้เราพาทุกท่านมาที่วิทยาลัยเทคนิค
 กาญจนภิเษกมหานคร ที่เขตมีนบุรีเราพาทุกท่านมาเพื่อที่จะพา
 มาให้เห็นกับโลกของเด็กสายอาชีพหรือว่าเด็กอาชีวะยุคนี้...
 ด้วยการสนับสนุนของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน
 ที่จะปั้นเด็ก ๆ เหล่านี้

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 27 สิงหาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 287 ผลแห่งความร่วมมือของทั้งวิทยาลัยที่ต้องการสร้างบุคลากรให้ตรงตามตลาดแรงงานของภาคเอกชน และยังช่วยปรับหลักสูตรภายใต้มาตรฐานตามที่สมาคมหรือองค์กรวิชาชีพเป็นพลังสามประสานที่ก่อให้เกิดเป็นสถิติโมเดล โดยวิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ หนึ่งในสถาบันอาชีวศึกษาที่เสริมทัพ ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ อีอีซี พร้อมๆ กับสถาบันอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกอีก 11 แห่ง ที่ต่างปรับหลักสูตรบูรณาการ และปั้นเยาวชนสู่ถนนสายแรงงานฝีมือ...

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 22 กันยายน 2561)

จากตัวอย่างที่ 286-287 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งที่ขึ้นรูปได้ในคำว่า “ปั้น” มาเปรียบเทียบกับระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเสมือนวัตถุดิบที่สามารถนำมาขึ้นรูปหรือสร้างสรรค์เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนคือผู้ปั้นหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ถึงแม้การใช้อุปลักษณดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติจึงต้องสร้างขึ้นหรือผลิตขึ้นมาให้เพียงพอต่อความต้องการ แต่ก็สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

5.3) อุปลักษณการเพาะปลูก คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเมล็ดพันธุ์พืช หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้ปลูกพืชที่จะทำให้เมล็ดพันธุ์นั้นเติบโตงอกงามผ่านโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนจัดให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น *บ่มเพาะ ปลูกฝัง ฯลฯ* การใช้อุปลักษณดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้ปลูก
โครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้	การเพาะปลูก
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	เมล็ดพันธุ์

ตัวอย่างที่ 288 พิธีกร : อะ ลองเล่าให้พี่แอมฟังหน่อยครับว่าการที่เรามาเรียนอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ที่ชลบุรี มันมีความน่าสนใจยังไงแล้วทำไมเราถึงเลือกเรียนนี่กันครับ

ศิรากร ทิพย์ประจักษ์ : ในความน่าสนใจของที่นี่ครับคือเขาเน้นที่จะให้นักเรียนเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรมครับ เป็นนักสร้างเทคโนโลยี โดยมีการเรียนแบบ project base learningซึ่งเราจะใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนรู้ เราจะคิดนวัตกรรมอะไรต่างๆ คิดโปรเจกอะไรขึ้นมาเพื่อพัฒนาตัวของเราครับ เพื่อที่จะต่อไปในการเรียนต่อวันข้างหน้า และการประกอบอาชีพวันข้างหน้า และจะเป็นผู้ที่คิดค้นอะไรต่างๆ ครับ อันนี้คือสิ่งที่เขาหวังและพยายามที่จะ
บ่มเพาะพวกผม

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 15 ธันวาคม 2555)

ตัวอย่างที่ 289 อาจารย์ประภาทิพย์ พันธวิวัฒน์ หัวหน้าแผนกวิชาอาหารและโภชนาการ :

...เราหาข้อมูลว่าเขาต้องการเซฟอาหารไทย แล้วรู้อาหารไทย

ที่แท้จริงจริงๆ เลย อาจารย์ก็เลยเปิดสาขาวิชาใหม่ขึ้น โดยท่าน

ผอ.วสุดี อิมแก้ว ผอ.เราเนียแหละ ให้การสนับสนุนแล้วก็เปิด

สาขา ไทย ฟู้ดเซฟ เซฟอาหารไทยขึ้นมา พอเราเปิด ไทย ฟู้ดเซฟ

แล้วเราก็ต้องเชิญเขามาสอนใช่ไหมคะ แล้วคนที่มาสอนก็ต้องเป็น

เซฟอาหารไทย แล้วต้องเก่งเพื่อที่จะถ่ายทอดให้เด็กเราเนีย

บ่มเพาะให้เขาเป็นเซฟอาหารไทยที่เก่งกาจ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 3 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 290 พิธีกร : ...แล้วผอ.มีวิธีการดูแลบริหารยังไงครับ เด็กเยอะมากขนาดนี้

ผู้อำนวยการ : สิ่งแรกนะครับตั้งแต่ผมมาเป็นผู้บริหารที่วิทยาลัยเทคนิคชลบุรีเนีย

สิ่งแรกที่เราอยากจะทำให้เขาเป็น**การปลูกฝังเป็นคนดีก่อน** สร้างให้

เขามีวินัยเพราะเรารู้ว่าเมื่อเขาจบการศึกษาแล้วเนีย เขาจะต้องไป

อยู่ในสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการจริงที่เขาต้องการ

มากก็คือคนดีนะครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 24 ธันวาคม 2555)

- ตัวอย่างที่ 291 พิธีกร : ยากไหมครับในการสอนเด็กอาชีวะครับ
- ครูฝึก 1: ในการสอนเด็กอาชีวะครับ จริงๆ แล้วไม่ยากนะครับ เพราะว่าเด็กอาชีวะเนี่ยเขาจะมีพื้นฐานมาก่อนแล้วนะครับ เรื่องของการรู้จักเครื่องมือ รู้จักอุปกรณ์บางอย่าง แล้วก็เด็กอาชีวะเนี่ย จะมีจิตใจที่เข้มแข็งครับ แล้วก็มีความอดทนนะครับ เท่าที่ผมสัมผัสน้องๆ ทุกคนก็มีความเข้มแข็งและอดทน แล้วก็มีการใฝ่เรียนใฝ่รู้นะครับ สิ่งที่เราปลูกฝังเขาก็คือการเรียนรู้แล้วก็การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมการทำงาน เน้นย้ำเรื่องของความปลอดภัยนะครับ การพักอาศัยครับผม
- ครูฝึก 2 : ...ในเรื่องของการทำงานได้โดยมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงนี้องค์กรของเรามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าน้องๆ ทุกคนจะต้องมีทั้งคุณภาพและในที่สุดก็คือไม่ใช่ว่ามีคุณภาพเก่งอย่างเดียว เขาจะต้องมีคุณธรรมมีจริยธรรมด้วยซึ่งองค์กรเราจะมีการปลูกฝังในเรื่องเหล่านี้ให้ด้วยค่ะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 16 พฤษภาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 288-291 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการเพาะปลูก ได้แก่ *บ่มเพาะ การปลูกฝัง* การใช้อุปลักษณ์ในที่นี้เปรียบเทียบการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเหมือนการปลูกพืชที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือในการช่วยดูแลตลอดจนใช้ระยะเวลาในการรอให้เมล็ดพันธุ์นั้นเติบโต สื่อได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็น ผู้ที่สามารถพัฒนาให้เติบโตเป็นคนที่ดีมีคุณภาพช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้ รวมถึงยังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษา ครูอาจารย์ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้การใช้อุปลักษณ์การเพาะปลูกนี้ยังแสดงให้เห็นภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องว่าเป็นผู้คอยดูแลให้ความเอาใจใส่ในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างเต็มความสามารถ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์ทั้งสองรายการพบว่าภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกประกอบสร้างขึ้นจากกลวิธีทางภาษาที่หลากหลายสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวก				
	มีทักษะฝีมือ	มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	ได้รับการสนับสนุน	มีน้ำใจ	มีความมั่นคงก้าวหน้า
1. การใช้คำศัพท์					
1.1 คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก		✓			
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษา					
1.2.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือ	✓				
1.2.2 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ		✓			
1.2.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือ				✓	
1.2.4 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน			✓		
1.2.5 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงก้าวหน้า					✓
2. การใช้สัทพ					
2.1 การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ		✓			
2.2 การอ้างคำขวัญ		✓			
3. การใช้ทัศนภาวะ	✓	✓		✓	
4. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์	✓	✓		✓	
5. การใช้อุปลักษณ์		✓			

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวก				
	มีทักษะ ฝีมือ	มีความสำคัญ ต่อการพัฒนา ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุน	มีน้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า
5.1 อุปลักษณ์ยานพาหนะ					
5.2 อุปลักษณ์สิ่งขึ้นรูปได้		✓			
5.3 อุปลักษณ์การเพาะปลูก			✓		

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในด้านบวก ได้แก่ การใช้คำศัพท์ สหบท ทศนภาวะ คำถามเชิงวาทศิลป์ และอุปลักษณ์ กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” นอกจากนี้ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏผ่านกลวิธีทางภาษาข้างต้นยังสะท้อนภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ให้การดูแลและสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกนั้น ผู้วิจัยพบว่ายังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่อาจจะเป็นการสะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษารวมอยู่ด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.1.2 กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ แม้การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์จะพบการประกอบสร้างภาพด้านบวกในปริมาณมากหากมองอย่างผิวเผินอาจพบว่าจะช่วยสร้างการรับรู้ที่ดีให้คนในสังคม แต่ประเด็นสำคัญคือการนำเสนอภาพด้านบวกดังกล่าวบางครั้งยังปรากฏรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยที่ผู้ส่งสารไม่ทันรู้ตัวหรือไม่ได้ตั้งใจ การปรากฏรูปภาษาดังกล่าวสื่อให้เห็นว่ายังมีความคิดหรือมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การใช้คำอ้างอิง จากการวิเคราะห์พบการใช้คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่แสดงการรวมกลุ่ม เพื่อแสดงให้เห็นความเป็นพวกเดียวกัน เป็นกลุ่มเดียวกัน แต่อีก

แง่มุมหนึ่งการใช้กลวิธีทางภาษาในลักษณะรวมกลุ่มเช่นนี้อาจเป็นการแบ่งพวกเขา พวกเขา หรือเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีพศึกษาถูกแบ่งแยกให้เป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอาจไม่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนสายสามัญ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 292 พิธีกร : เราคิดว่ามาเรียนสายอาชีพแบบนี้มันตอบโจทย์เราไหม
 นักศึกษา : ตอบโจทย์มากครับ
 พิธีกร : เพราะอะไร
 นักศึกษา : เราทำทุกอย่างเป็นครับ หางานง่ายมากกว่าพวกเรียนสายสามัญ
 (รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 11 กุมภาพันธ์ 2560)

ตัวอย่างที่ 293 พิธีกร : มองอาชีพะยังไงบ้างครับสำหรับน้องๆ ที่เรียนสายอาชีพแบบ
พวกเราครับ
 นักศึกษา : ผมว่าจบมามันก็หางานง่ายนะครับ คือเรามีประสบการณ์ตอน
เรียนอยู่แล้วครับ พอออกมาหางานเราก็อันนี้เราเคย
ทำมาแล้ว เราเคยเจอ เราเคยมีประสบการณ์แล้ว เราก็อันนี้
เราก็สามารถทำได้แบบรวดเร็วครับมากกว่าคนจบสายสามัญ
มาหรือจบคนละด้านครับน่าจะได้รวดเร็วกว่าครับ
 พิธีกร : คิดว่าเราเหนือกว่าตรงประสบการณ์การทำงานเรามีมากกว่า
 นักศึกษา : ครับ
 (รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์, 5 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 294 พิธีกร : ถามหน่อยชะทฤษฎีที่เขาสอนผู้อื่นได้ไหม เพื่อนๆ ที่เขาเรียน
สายสามัญ
 นักศึกษา : ถามว่าสู่เขาได้ไหม เราอาจจะสู่เขาได้ในระดับนึง แต่คงไม่ลึกซึ้ง
เท่ากับที่เขาเรียนมาโดยตรงค่ะ คือเราเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อที่เรา
จะเอาไปทำโครงการที่เราจะศึกษาค่ะ
 พิธีกร : ครับผม แต่ว่าเราก็ได้ที่มากกว่าเขาคือเราได้ปฏิบัติไปด้วย
 นักศึกษา : ใช่ค่ะ คือของเขาเรียนแค่ทฤษฎี ของเราลงมือปฏิบัติเองทำ

ทุกอย่างเองค่ะ

พิธีกร : ผากถึงน้องๆ หน่อยได้ไหมครับที่เขามีความสามารถทั้งสองอย่าง
แต่ว่าเขายังไม่รู้ว่าจะตัดสินใจยังไง อาจารย์ลองให้คำแนะนำ

อาจารย์ : ก็คือสายอาชีพจะเนี่ย ก็เป็นสายที่ตื่นะครับ คือถ้ามีความตั้งใจจริง
แล้ว ชอบไฟฟ้าชอบเครื่องยนต์กลไกอาจจะมาเริ่มจากทางนี้ก็ได้
เพราะสุดท้ายเนี่ย เราก็สามารถไปต่อจบใบปริญญาได้เหมือนกัน
ครับ แต่ว่าอาจจะได้เปรียบสายสามัญด้วยตรงที่ว่าเราได้รับการ
ประยุกต์มากกว่าหรืออย่างที่โรงเรียนนี้ก็มีการสอนเสริมให้เด็กเนี่ย
มีความสามารถทางวิชาการแข่งขันกับเด็กสายสามัญได้ด้วย
ซึ่งก็ไม่ได้ด้อยไปกว่ากันเลย

(รายการอาชีพทูเดอะฟิวเจอร์, 30 พฤศจิกายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 292-294 พบการใช้คำอ้างถึงแสดงการรวมกลุ่มที่แบ่งความเป็นพวกเขา พวกเขา
เราอย่างชัดเจนระหว่างผู้เรียนอาชีพศึกษาและผู้เรียนสายสามัญในคำว่า “พวกเรียนสายสามัญ”
“น้องๆ ที่เรียนสายอาชีพแบบพวกเรา” “คนจบสายสามัญ” “เพื่อนๆ ที่เขาเรียนสายสามัญ” “เขา”
“เรา” “ของเขา” “ของเรา” “เด็กสายสามัญ” คำอ้างถึงดังกล่าวปรากฏในบริบทที่มีการเปรียบเทียบ
หรือแข่งขันกันในการทำงาน แม้เนื้อหาที่นำเสนอต้องการแสดงให้เห็นข้อดีของผู้เรียนอาชีพศึกษา
แต่ขณะเดียวกันก็แสดงการแบ่งพวกเขา พวกเขา และการเปรียบเทียบกันระหว่างผู้เรียนอาชีพศึกษา
กับผู้เรียนสายสามัญอย่างชัดเจน

2) การใช้สหพ ในที่นี้หมายถึง การที่ตัวบทหนึ่งมีการอ้างอิงหรือแทรกตัว
บทอื่นเข้ามาเพื่อเสริมความหนักแน่นและความน่าเชื่อถือ รวมทั้งเป็นการชักจูงให้ผู้อ่านคล้อยตามจาก
การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแม้จะเป็นการนำเสนอเนื้อหาในด้านบวก แต่พบการใช้สหพโดยเป็นการ
อ้างความคิดเห็นใหญ่ที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีพศึกษา การอ้างความคิดเห็น
ใหญ่เช่นนี้เพื่อให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ประสบเหตุการณ์ หรือคิดเช่นนั้นเหมือนกัน ผู้ผลิตตัวบท
เลือกใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามความคิดเห็นของคนหมู่มาก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 295 พล.ร.อ.รณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ :ปัญหาอีกอันหนึ่งที่
 ได้มาเรียนสายอาชีวะไม่มากนักเนี่ย ก็อาจจะเป็นด้วยภาพใน
 เชิงลบต่อเด็กเรียนสายอาชีวะ อย่างเช่นที่เราทราบกันดี เด็กดีกัน
อะไรต่ออะไรส่วนใหญ่ก็จะเป็นสายอาชีวะ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เรา
 ต้องแก้ไขให้ได้หลักสูตรเตรียมอาชีวะเนี่ย ผมคิดว่ามันจะเป็น
 หลักสูตรที่ได้ประโยชน์หลายๆ ทาง เขาไปสมัครเข้าโรงเรียน
 อาชีวะโรงเรียนไหนก็ตาม ก่อนที่จะเข้าไปในสถาบันของเขาเนี่ย
 เขาจะต้องมาเข้าหลักสูตรเตรียมอาชีวะนี่ซะก่อน...

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 29 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการกล่าวอ้างถึงความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมี
 ทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “อย่างเช่นที่เราทราบกันดี” ถึงแม้ว่าจะเป็นกร
 นำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาด้านบวกเกี่ยวกับโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ถ้อยคำดังกล่าว
 ยังคงสื่อว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยเฉพาะพฤติกรรมด้าน
 ความรุนแรง

ตัวอย่างที่ 296 พิธีกร : หลายคนเข้าใจอย่างนั้นนะฮะว่าถ้าหากว่าคุณมาเรียนสายอาชีพ
มาเรียนการโรงแรมอะไรอย่างนี้ พอจบไปแล้วไปทำงานในโรงแรม
ก็จะไปเป็นคนรับใช้หรือว่าอะไรประมาณนั้น คือจริงๆ จบไปแล้ว
 เนี่ย เด็กๆ เขาไปทำอะไรกันบ้างฮะ
 อาจารย์ : อ้อ จริงๆ แล้วเป็นความเข้าใจผิดนะครับ คือหมายความว่าคนที่
 เรียนโรงแรม ตอนนี้ส่วนใหญ่ก็จะก้าวไปสู่หัวหน้างาน ถ้าเรียนใน
 ระบบนะฮะ ตั้งแต่ปวช. ปวส. ปริญญาตรี ตอนที่เราก็กเปิด
 ปริญญาตรีแล้วนะของอาชีวะเนี่ย พวกนี้ก็จะกลายเป็นกลุ่มหนึ่ง
ของหัวหน้างาน เป็นผู้ควบคุมเป็นเซฟพวกก็ทำอะไรต่างๆ เหล่านี้
เพื่อดูแลอีกทีหนึ่ง ไม่ได้เน้นว่าต้องไปทำความสะอาดห้องส้วม
ห้องน้ำเหมือนกับที่เราเคยคิดกันใช่ไหมว่าคนที่จบโรงแรมจะต้อง
ไปทำลักษณะนั้น

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 8 พฤศจิกายน 2557)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการกล่าวอ้างถึงความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “หลายคน” “เหมือนกับที่เราเคยคิดกัน” แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาสาขาการโรงแรมมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความก้าวหน้าไปสู่ระดับหัวหน้างานได้ แต่ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ว่าผู้ที่เรียนสาขานี้จะมีความยากลำบาก ทำงานเหมือนคนรับใช้ จึงสื่อได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน

ตัวอย่างที่ 297 พิธีกร : เพราะหลายๆ คนนะครับ บางทีเข้าใจว่าการที่เรามาเรียนเทคนิคหรือว่ามาเรียนสายอาชีพแบบนี้ จะต้องจบไปแล้วก็ไปเป็นแค่ลูกจ้างเขา แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ใช้ไหมครับ
 ผู้อำนวยการ : ไม่ใช่ครับ ตอนนี้ลูกศิษย์ของเราบางคนเป็นผู้จัดการโรงงาน เป็นเจ้าของธุรกิจก็มี อันนี้คือความภาคภูมิใจของวิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชูทิศของเราครับ
 (รายการอาชีพะทุเดือดอะฟิวเจอร์, 14 มีนาคม 2558)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “หลายๆ คน” แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความก้าวหน้าไปสู่ระดับผู้จัดการได้ แต่ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเมื่อเรียนจบแล้ว ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน เป็นได้แค่ลูกจ้างเท่านั้น การใช้คำว่า “แค่” ร่วมด้วย เป็นการตอกย้ำถึงความด้อยค่า จึงสื่อได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน

ตัวอย่างที่ 298 ศิษย์เก่า : จริงๆ แล้วการเรียนสายอาชีพนะครับเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเรามาก แล้วก็พื้นฐานที่สำคัญของทุกคนเลย ถ้าเรามีอาชีพที่ดี เราก็จะมีอนาคตที่ดี เพราะฉะนั้นการเลือกเรียนสายอาชีพเนี่ย อาจจะมองว่าเป็นสายที่ค่อนข้างจะ...เด็กอาชีพะเนอะ ทุกคนจะเรียกว่าเด็กอาชีพะเหมือนจะไม่มีความคิดแต่ว่าอยากจะบอกว่าทุกวันนี้ที่ตัวเอง

เนี่ยประสบความสำเร็จก็เพราะว่าการเรียนสายอาชีพ แล้วก็
สามารถทำงานหาเงินได้ตั้งแต่ยังเด็ก

(รายการอาชีพหุตะอะพิวเจอร์, 14 มกราคม 2560)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีทัศนคติด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยใช้คำว่า “ทุกคน” แม้ว่าผู้พูดต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ แต่การกล่าวอ้างความคิดส่วนใหญ่ของคนในสังคมว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเด็กที่ไม่มีอนาคต ก็สื่อได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิต กล่าวได้ว่าในตัวอย่างนี้ผู้พูดต้องการสร้างภาพด้านบวกและลบ ล้างภาพเก่าด้านลบ โดยการใช้สทบทเพื่อนำเสนอภาพด้านลบที่เป็นที่รับรู้กัน และกล่าวหักล้างหรือกล่าวแย้ง อย่างไรก็ตาม การใช้สทบทดังกล่าวก็มีผลต่อการนำเสนอภาพด้านลบที่อยู่ในความรับรู้ของสังคม

ตัวอย่างที่ 299 พิธีกร :

สวัสดิ์ครับท่านผู้ชมถ้าจะพูดถึงเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา ทุกคน คงจะจินตนาการไปถึงเด็กวัยรุ่นในเครื่องแบบ เหน็บไม้ที่ วิ่งไล่ ตีกันโซ่ใหม่ครับ สำหรับวันนี้ผมจะพาท่านผู้ชมไปเปิดมุมมองใหม่ๆ สำหรับนักเรียนสายอาชีพที่มีอะไรที่ดีกว่านี้เยอะในรายการ รายการเดินหน้าประเทศไทยวัยทีนครับ

(รายการเดินหน้าประเทศไทยวัยทีน, 20 พฤษภาคม 2561)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นการกล่าวอ้างความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ยังมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่ใช้ความรุนแรง โดยใช้คำว่า “ทุกคน” แม้ว่าผู้ดำเนินรายการต้องการเน้นให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากภาพด้านลบเดิมๆ ที่มีพฤติกรรมความรุนแรง ไปสู่ภาพด้านบวกหรือเรื่องราวดีๆ ของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่การใช้รูปภาพดังกล่าวยังสื่อได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ข้อความที่ขีดเส้นใต้ยังเป็นการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ที่อาจเป็นการแนะนำให้ผู้ฟังคิดไปถึงพฤติกรรมความรุนแรงอีกด้วย

3) การใช้มูลบท มูลบทมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพราะช่วยแนะนำความหรือสื่อถึงความเชื่อบางอย่างได้ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85)

กล่าวถึงความหมายและลักษณะของรูปภาพที่สื่อมุลบทไว้ว่า รูปภาพบางชนิดไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือโครงสร้างประโยคบางแบบสื่อมุลบทหรือความเชื่อที่มีอยู่ก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้ รูปภาพที่สื่อมุลบทและสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

3.1) รูปภาพที่ใช้อ้างถึงนั้ฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าว ว่า เมื่อเรากล่าวถ้อยคำที่มีรูปภาพอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ยอมสื่อว่า “มีสิ่งนั้นอยู่” ดังนั้น เมื่อมีการใช้ รูปภาพที่ใช้อ้างถึงการกระทำหรือลักษณะบางอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงสื่อว่ามีการกระทำ นั้นเกิดขึ้นจริง จากการศึกษาข้อมูลพบรูปภาพที่ใช้อ้างถึงดังตัวอย่างดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 300 พิธีกร:

อีกหนึ่งปัญหาสังคมที่เป็นเรื่องใหญ่ในขณะนี้ปัญหาของเด็ก

นักเรียนอาชีวศึกษาที่มักก่อเหตุยกพวกทะเลาะวิวาทกัน และ

นำมาซึ่งความสูญเสียมากมาย ไม่ว่าจะเป็นทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

ของเด็กๆด้วยกันเอง รวมไปถึงปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ

คุณภาพชีวิตของประชาชนโดยส่วนใหญ่ ปัญหานี้เลยกลายเป็น

เรื่องสำคัญนะครับที่ทั้ง คสช. รัฐบาล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องระดม

สมองหามาตรการต่างๆ ที่จะแก้ปัญหาวงเด็กอาชีวะที่ก่อเหตุ

ทะเลาะวิวาทเพราะจริงๆ พวกเขาเป็นกำลังสำคัญของ

ประเทศชาติด้วย

จุฬาลงกรณ์ (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 301 พิธีกร :

ประเด็นที่จะพูดคุยกันนั้นนะคะเรื่องของการเรียนระดับอาชีวะ

ศึกษาคะ คุณผู้ชมคะ เวลานี้ถูกพูดถึงว่าปัญหาของนักเรียน

อาชีวะ นี่คือนึงเรื่องแล้วนะคะที่ว่านักเรียนกลุ่มน้อยๆ ที่สร้าง

ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้เกิดขึ้น ทำให้คนนั้นไม่ยอมที่จะไปเรียน

อาชีวะ ในขณะที่เดียวกันปัญหานี้คะ ส่งผลกระทบต่อไปถึงการ

ขาดแคลนแรงงานในสายอาชีวะนะคะ ซึ่งเป็นแรงงานสำคัญ

ทั้ง 2 ประเด็นนี้จะมีแนวทางที่จะเดินหน้าอย่างไร

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 27 กันยายน 2557)

จากตัวอย่างที่ 300-301 ข้อความที่ขีดเส้นใต้พบการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงพฤติกรรมหรือลักษณะด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้ความรุนแรง ถึงแม้ว่าเนื้อหารายการจะมีการกล่าวถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือความต้องการแรงงานในสายอาชีวศึกษาจากการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงดังกล่าวสื่อมูลบทว่าผู้เรียนอาชีวศึกษายังคงมีปัญหาคะเสาะวิวาท หรือกล่าวได้ว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตราย” และ “เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข”

3.2) คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ ญัตพร พานโพธิ์ทอง (2556: 87) กล่าวว่า คำกริยาในกลุ่มนี้มีความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนสถานที่ ดังตัวอย่าง คำกริยาในภาษาอังกฤษ ได้แก่ stop, start, finish, carry on, cease, leave, come, go, arrive ฯลฯ กริยาจะสื่อมูลบทเกี่ยวกับสภาพของสิ่งที่อ้างถึงในประโยค จากการศึกษาข้อมูลพบคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพที่สื่อถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 302 นักศึกษา : การที่จะเข้ามาในแผนกปีเตอร์เคมีนี้ นะคะ ก็หนึ่งก็ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพวกเคมี แล้วก็ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับด้านช่าง นะคะ ก็อย่างที่เบนซ์บอกคะ คือถ้าเราขยันและเราตั้งใจเรียนมันก็ไม่มีอะไรเกินความสามารถของเราคะ แล้วก็การที่เรามาเรียน อาชีวะเนี่ยให้ทุกคน**ลบภาพ**ที่ว่าเด็กอาชีวะเป็นเด็กที่ไม่ดีไปนะคะ เพราะว่าอาชีวะอย่างเราก็มีอนาคตที่สดใสได้เหมือนกันคะ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 27 สิงหาคม 2559)

จากตัวอย่างพบการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพในคำว่า “ลบภาพ” แม้ว่าเนื้อหาโดยรวมจะกล่าวถึงความรู้ความสามารถ และความมั่นคงในอนาคตของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่จากการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพดังกล่าวสื่อมูลบทได้ว่าคนในสังคมยังมีภาพไม่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ตัวอย่างที่ 303 พิธีกรหญิง : เป็นการร่วมมือกันอย่างเต็มที่เลยที่เดี๋ยวนะคะ นี่ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่เป็นนวัตกรรมยุคใหม่อาชีวะที่ต่อไป ไปเรียน ไม่ต้องกลัวไม่ตงงาน นี่เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถสะสมหน่วยกิตก็ได้ สามารถปฏิบัติจริง แล้วก็ทำจริง สร้างงานได้จริงอีกด้วยนะคะ

พิธีกรชาย : นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญเรื่องนี้แล้วก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ด้วย นะครับว่า หลักสูตรระยะสั้นแบบนี้อยากให้มีเยอะๆ นะครับ

แล้วก็อยากให้พี่น้องทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษาและไม่อยู่ในระบบ
การศึกษานั้นเข้ามาเรียน เข้ามาฝึกอบรมกันเยอะๆ นะครับแล้วก็
เต็ยกๆ นักเรียนที่เป็นอาชีวะเนี่ย เลิกตีกัน ชะที่เถอะ

พิธีกรหญิง : ถูกต้องค่ะ

พิธีกรชาย : ท่านนายกบอกว่าเลิกตีกันเถอะ เอาพลังที่มีอยู่เนี่ยมาสร้างสรรค์
ประเทศดีกว่านะครับ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 31 ตุลาคม 2560)

จากตัวอย่างพบการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพในคำว่า “เลิก” แม้ว่าเนื้อหาโดยรวมจะ
กล่าวถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับหลักสูตรระยะสั้นว่าหลักสูตรนี้สามารถทำให้ผู้เรียน
อาชีวศึกษามีความมั่นคงด้านการทำงานได้ แต่ก็พบว่าการสนทนามีการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยน
สภาพที่สื่อมูลบทที่สะท้อนว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่ใช้ความรุนแรงรวมอยู่ด้วย แสดง
ให้เห็นว่าผู้พูดยังไม่ทิ้งประเด็นเรื่องพฤติกรรมกรการพฤติกรรมทะเลาะวิวาท

4) การปฏิเสธมูลบทเพื่อโต้แย้งความคิดด้านลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

การปฏิเสธมูลบท หมายถึง การใช้ภาษาเพื่อนำเสนอข้อมูลในเชิงปฏิเสธหรือการแย้งกับความคิด
เหตุการณ์หรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้าหรือผู้พูดเชื่อว่ามีมาก่อน ข้อความที่มีการแย้งหรือการปฏิเสธ
มักจะสื่อให้เข้าใจได้ว่ามีอะไรบางอย่างเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้อแล้ว และผู้เขียนหรือผู้ผลิตตัวบทนั้น
ต้องการนำเสนอความคิดที่โต้แย้งหรือแย้งสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าว อีกนัยหนึ่งก็คือการแย้งกับสิ่งที่เกิดขึ้น
ก่อนหน้าก็เท่ากับการแย้งความคิดที่มีอยู่เดิมนั่นเอง (ธีระ บุษบกแก้ว, 2553: 47) การปฏิเสธมูลบทใน
ที่นี้จึงหมายถึง การใช้ภาษาเพื่อปฏิเสธหรือแย้งความคิดด้านลบเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา รูปภาษาที่
สังเกตได้คือคำบอกปฏิเสธ “ไม่ได้” “ไม่ใช่” “อย่า” ปรากฏอยู่ข้างหน้าคำศัพท์ที่แสดงความรู้สึกหรือ
แสดงทัศนคติทางลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ถึงแม้จะเป็นการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาด้านบวก แต่
ผู้ผลิตตัวบทที่ใช้การปฏิเสธเพื่อโต้แย้งความคิดที่มีอยู่เดิมเกี่ยวกับมุมมองด้านลบต่อนักเรียนอาชีวศึกษา
แต่ในแง่หนึ่งการนำเสนอมูลบทดังกล่าวก็เป็นการตอกย้ำภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 304 พิธีกร : แล้วพอน้องปอกไปเรียนจริงๆ แล้วสิ่งที่น้องปอกได้ เป็นยังไงคะ

นักศึกษา: พอเข้ามาเรียนแล้ว ก็รู้สึกดีใจค่ะที่ตัดสินใจเลือกทางนี้...บอกก่อน

ว่าจบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย เกรดเฉลี่ย 3.92 นะคะ ซึ่งตรงนี้อายากจะบอกว่าไม่ใช่คนที่ไม่มีความเลือกถึงมาเรียนสายอาชีพวะ การที่เราไปขีดตัวเองว่าเราเป็นเด็กเก่ง แล้วจะต้องไปเป็นอย่างนี้ ต้องเรียนอย่างนี้ตามสังคมว่ามันทำให้เราปิดกั้นตัวเองค่ะ แล้วก็มาเรียนสายนี้ทางโรงเรียนก็จะมีกิจกรรมสนับสนุนตลอดค่ะ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้พบการใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่ใช่” ปรากฏอยู่หน้าคำศัพท์ที่แสดงความคิดหรือมุมมองด้านลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเด็กเก่ง มีความรู้ความสามารถ แต่การปฏิเสธมูลบทดังกล่าวแสดงถึงความคิดด้านลบว่าคนที่มาเรียนสายอาชีวศึกษาเป็นเด็กไม่เก่ง ไม่มีทางเลือกอื่น จึงต้องมาเรียนสายอาชีพวะ

ตัวอย่างที่ 305 อาจารย์ : พูดถึงคุณภาพของครูนี้สำคัญนะฮะ การเอาใจใส่ นะคะ การสอนให้ มีทักษะแล้วก็ทางวิทยาลัยจะเน้นเรื่องการออกไปแนะแนวเป็นหลัก แล้วก็บางครั้งต้องไปแนะแนวให้ผู้ปกครองฟังด้วยว่าจบไป แล้วไม่ได้ไปนั่งเย็บผ้าอย่างที่ผู้ปกครองคิดนะคะว่าเข้าไปโรงงานเย็บผ้า ไปเรียนทำไม แต่เราจะบอกว่าหน้าที่การงานของเด็กที่จบนี้ไม่ใช่ไปนั่งเย็บผ้า แต่ไปเป็นหัวหน้างานแล้วก็โตเต้าขึ้นไปเป็น อีกระดับๆหนึ่ง เราก็จะบอกอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเขาก็จะเข้าใจ

พิธีกร : เปลี่ยนความคิดของผู้ปกครองก่อนว่าเรียนไปแล้วมีอนาคต
ผู้ปกครองพอได้ฟังก็คงจะเห็นภาพแล้วว่าลูกหลานที่เข้ามาเรียน แพชั่นและสิ่งทอเนี่ย เดียวนี้มันพัฒนาไปไกลแล้ว

อาจารย์ : ค่ะๆ ใช่

(รายการอาชีพะทุเดือดะฟิวเจอร์, 6 พฤษภาคม 2560)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้พบการใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่ได้” ปรากฏอยู่หน้าคำศัพท์ที่แสดงความคิดหรือมุมมองด้านลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอ

ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ แต่การปฏิเสธมูลบทดังกล่าวแสดงถึงความคิดด้านลบที่ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่มีความก้าวหน้าในด้านการทำงาน นอกจากนี้ตัวอย่างข้างต้นยังพบการใช้คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพในคำว่า “เปลี่ยน” ร่วมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นผู้ปกครองยังคงมีความคิดว่าผู้ที่เรียนทางด้านแฟชั่นและสิ่งทอเรียนไปแล้วไม่มีอนาคต จึงต้องมีการเปลี่ยนความคิดดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 306 พิธีกร : ผাগถึงน้องๆ หน่อยได้ไหมครับที่เขามีความสามารถทั้งสองอย่าง แต่ว่าเขายังไม่รู้ว่าจะตัดสินใจยังไง อาจารย์ลองให้คำแนะนำ

อาจารย์ : ก็คือสายอาชีวะเนี่ย ก็เป็นสายที่ดีนะครับ คือถ้ามีความตั้งใจจริงแล้วชอบไฟฟ้าชอบเครื่องยนต์กลไกอาจจะมาเริ่มจากทางนี้ก็ได้ เพราะสุดท้ายเนี่ย เราก็สามารถไปต่อจบใบปริญญาได้เหมือนกันครับ แต่ว่าอาจจะได้เปรียบสายสามัญด้วยตรงที่ว่าเราได้รับการประยุกต์มากกว่า หรืออย่างที่โรงเรียนนี้ก็มีการสอนเสริมให้เด็กเนี่ยมีความสามารถทางวิชาการแข่งขันกับเด็กสามัญได้ด้วย ซึ่งก็ไม่ได้ด้อยไปกว่ากันเลยครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 15 ธันวาคม 2555)

จากตัวอย่างข้อความที่ขีดเส้นใต้พบการใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่ได้” ปรากฏอยู่หน้าคำศัพท์ที่แสดงความคิดหรือมุมมองด้านลบที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าเนื้อหาในภาพรวมต้องการนำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นคนที่มีความสามารถ มีความสามารถ แต่การปฏิเสธมูลบทดังกล่าวแสดงถึงความคิดด้านลบที่ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษายังไม่เท่าเทียมกับผู้เรียนสายสามัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์พบกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 38 แสดงกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์

กลวิธีทางภาษา	มุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา		
	มีภาพลักษณ์ความรุนแรง	ไม่มีความก้าวหน้า	ไม่มีความเท่าเทียม
1. การใช้คำศัพท์			
1.1 คำอ้างอิง			✓
2. การใช้สหพท			
2.1 การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่	✓	✓	
2.2 การอ้างค่านิยม		✓	✓
3. การใช้มูลบท			
3.1 รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง	✓		
3.2 คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ	✓		
4. การปฏิเสธมูลบท		✓	✓

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้แก่ การใช้คำ อ้างอิง สหพท มูลบท และการปฏิเสธมูลบท กลวิธีดังกล่าวแม้จะมีส่วนสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกแต่ก็แก่มุมหนึ่งก็สะท้อนให้เห็นมุมมองด้านลบของสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านพฤติกรรมความรุนแรง ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่มีความไม่ก้าวหน้า และสะท้อนให้เห็นการแบ่งแยกความเป็นพวกเขา พวกเขาของผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งแสดงว่าอาจยังไม่มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้เรียนสายสามัญ

6.1.1.3 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์ทั้งสองรายการต้องการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเนื้อหาบางส่วนยังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพด้านลบ โดยเฉพาะประเด็นพฤติกรรมความรุนแรง แม้จะปรากฏในปริมาณน้อยแต่ก็แสดงให้เห็นว่ายังคงมีความคิดดังกล่าวอยู่ในสังคม กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การใช้อุปลักษณ์ พบการใช้อุปลักษณ์การักษาโรคมมาเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ อุปลักษณ์การักษาโรคในที่นี้ คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สร้างปัญหาความรุนแรงเป็นเหมือนโรคหรือเชื้อโรค สังคมไทยเป็นร่างกายที่ติดโรคจึงต้องได้รับการรักษา โดยผู้รักษาคือเจ้าหน้าที่ ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่สามารถใช้ยาหรือมาตรการต่างๆ มารักษาเพื่อให้อาการของโรคบรรเทาลง ซึ่งก็คือการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรคมมาบรรยายพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ เช่น *บรรเทา เรื้อรัง ฯลฯ* การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ

การทะเลาะวิวาทของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การแก้ปัญหา

เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ

มาตรการต่างๆ ของภาครัฐ

แบบเปรียบเทียบ

โรค

การรักษาโรค

ผู้รักษา/แพทย์

ยารักษาโรค

ตัวอย่างที่307 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2557 ออกคำสั่งที่ 30/2559...ตำรวจระบุว่าคำสั่งดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาได้และพร้อมจะใช้ ยาแรงบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยขณะนี้ได้ส่งหนังสือไปให้ผู้บัญชาการโรงเรียน สถาบันการศึกษาและผู้ปกครองให้ดูแลบุตรหลานนักศึกษาไม่ให้ไปก่อเหตุ (รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

ตัวอย่างที่308 พิศิกร : ย้ำกันอีกครั้งถึงคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. เรื่องการใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2557 ซึ่งออกมาเพื่อต้องการแก้ปัญหาและป้องปรามไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาก่อเหตุ

ทะเลาะวิวาทกันนะครับ โดยให้เจ้าพนักงานนั้น สามารถกักตัว
ผู้ก่อเหตุหรือเตรียมจะก่อเหตุได้ไม่เกิน 6 ชั่วโมง และพ่อแม่
ผู้ปกครองต้องทำทัณฑ์บนหรือวางเงินประกัน หากลูกหลานทำผิด
ซ้ำก็จะริบเงินเข้ากองทุนคุ้มครองเด็ก และเอาผิดผู้ยุงส่งเสริม
สนับสนุน มีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี แต่หากไม่มีการ
กระทำผิดภายใน 2 ปีก็จะคืนเงินให้ นี่คือเป็นมาตรการเข้มที่หลาย
คนบอกว่าเป็นยาแรงอีกขนานหนึ่งที่ออกมาเพื่อแก้ปัญหาเรื้อรังนี้
ล่ะครับ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 307-308 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับการรักษาโรค ได้แก่คำว่า “เรื้อรัง” “ยา
แรง” มาเปรียบเทียบกับระหว่างพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษากับการกระทำของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ แสดงให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของ
ผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นมานานเหมือนโรคเรื้อรัง เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ
เปรียบเสมือนแพทย์หรือผู้รักษาที่สามารถรักษาโรคหรือแก้ปัญหาความรุนแรงได้โดยเข้าไปในที่นี่คือ
มาตรการของภาครัฐ

การใช้อุปลักษณีสื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับ
เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงาน
ภาครัฐเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อ
ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นที่สมควรกระทำหรือสามารถทำได้อย่างถูกต้อง
นอกจากนี้ยัง สื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขจากภาครัฐ

2) การใช้มูลบท การใช้มูลบทในรายการโทรทัศน์มีส่วนสำคัญในการ
ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ โดยการใช้มูลบทที่สื่อภาพด้านลบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 309 ส่วนตัวนักเรียนเองยอมรับว่าหลังใช้มาตรา 44 คงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

หยุดก่อเหตุความรุนแรง มีสติและคิดให้มากขึ้น เพราะหากก่อเหตุรุนแรงบิดามารดา
ต้องถูกดำเนินคดีไปด้วย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างพบการใช้คำกริยากลุ่มการบ่งการเปลี่ยนสภาพ (change of state verbs) ซึ่งคำกริยากลุ่มนี้มีความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนสถานที่ และกริยาจะสื่อมูลบทเกี่ยวกับสภาพของสิ่งที่อ้างถึงในประโยค (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 87) ในตัวอย่างนี้คำกริยากลุ่มการบ่งการเปลี่ยนสภาพ ได้แก่ คำว่า “ปรับเปลี่ยน” “หยุด” สื่อมูลบทว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีการใช้พฤติกรรมความรุนแรง เมื่อรัฐบาลประกาศใช้มาตรา 44 จึงต้องปรับเปลี่ยนและหยุดพฤติกรรมความรุนแรงนั้น

ตัวอย่างที่ 310 นี้เป็นเสียงสะท้อนของภาคประชาชนที่ยังรู้สึกหวาดกลัวกับเหตุการณ์นักเรียน
นักเลงก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง จนเป็นภาพชินตาทุกวันนี้ จนต้อง
 ระมัดระวังตัวเองเมื่อเห็น นักเรียนอาชีวะเดินมาใกล้ๆ เหตุการณ์นักเรียนโรงเรียน
 อาชีวะก่อเหตุใช้อาวุธไล่ทำร้ายกันยังคงเกิดขึ้นเกือบรายวันต่อเนื่องรุนแรงนำมาซึ่ง
 ความสูญเสีย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างพบการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ (iteratives) ซึ่งรูปภาษากลุ่มนี้สื่อมูลบทว่า การกระทำหรือสภาพเช่นนั้นเคยเกิดหรือมีอยู่มาก่อน (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 87) ในตัวอย่างนี้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ คือ คำว่า “บ่อยครั้ง” แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาแล้วหลายครั้ง จึงสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายจากพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นหลายครั้ง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์พบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา	
	บุคคลอันตราย	เป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข
1. การใช้อุปลักษณ์		
1.1 อุปลักษณ์การรักชาติ		✓

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา	
	บุคคลอันตราย	เป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข
2. มูลบท		
2.1 คำกริยากลุ่มการบงการเปลี่ยนสภาพ	✓	
2.2 รูปภาษาบงการเกิดซ้ำ	✓	

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในด้านลบ ได้แก่ การใช้อุปลักษณ์ และมูลบท กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ถึงแม้จะพบในปริมาณน้อยแต่แสดงให้เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาในรายการโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐที่ควรเป็นพื้นที่สำหรับการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาก็ยังไม่ทิ้งประเด็นการนำเสนอเรื่องความรุนแรง ตอกย้ำภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลอันตรายและเป็นปัญหาสังคมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากกลุ่มข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์ที่ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ไปข้างต้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบด้านการอาชีวศึกษาโดยตรงยังมีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สาธารณชนอีกช่องทางหนึ่ง คือเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในเว็บไซต์ดังกล่าว โดยศึกษาข้อมูลจากหัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.2 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มตามปริมาณที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

- 1) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก
- 2) กลวิธีทางภาษาที่

สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 3) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.2.1 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้าน

บวก หมายถึง การใช้กลวิธีทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านบวกหรือลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น การใช้ทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงาน ความมีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เป็นต้น กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้

1) การเลือกใช้คำศัพท์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์

ข้อมูลพบการเลือกใช้คำศัพท์โดยแบ่งเป็นการใช้คำอ้างอิง และการใช้คำหรือชุดคำที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) คำอ้างอิงผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สื่อความหมายด้านบวกจาก

การวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 40 แสดงคำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก

การใช้คำอ้างอิงที่สื่อความหมายด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
อาชีวะฝีมือชน กำลังคนอาชีวศึกษา กำลังคนอาชีวศึกษาด้านอาหารและ โภชนาการกำลังคนอาชีวศึกษาด้านตัวถัง และสิริยนต์	ฝีมือชนคุณภาพ [มีความรู้ความสามารถ] [มีทักษะฝีมือ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะ ฝีมือ”

ตัวอย่างที่ 311 คณะกรรมการสานพลังประชารัฐด้านการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) นำเทคโนโลยีระดับโลก ‘Microsoft Youth Works’ มาใช้พัฒนา อาชีวะฝีมือชน โดยสร้างศูนย์เรียนรู้ออนไลน์ครบวงจร เสริมทักษะวิชาชีพ นอกห้องเรียนด้านต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน กว่า 2,500 หลักสูตร

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 19 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 312 คณะสภานพลั้งประชาัรัฐเพื่อการยกระดับคุณภาพวิชาชีฟ เป็ดตัว ‘Excellent Model School’ หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาต้นแบบเพื่อการเป็นเลิศ ดิงภาคี ภาครัฐภาคเอกชนหลากหลายกลุ่มอุตสาหกรรมและภาคประชาสังคัมร่วมออกแบบ หลั้กสูตรทวิภาคีสร้างฝีมื้อชนคุณภาพและรับเข้าทำงานเมือเรียนจบพร้อมเพย ความคืบหน้าการดำเนินงานผลักดันอาชีวศึกษาไทยให้ก้าวไกลสอดคล้อ้งกับ ยุทธศาสตร์ชาติในงานเสวนา ‘อาชีวะทางเลือกเพื่อการอนาคต ทอบโจทยัประเทศ’ (ข่าวประชาสังคัมพันธ์, 6 กันยายน 2559)

ตัวอย่างที่ 313 ตามนโยบายรัฐบาลที่จะนำประเทศไทยก้าวสู่ Thailand 4.0 ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เศรษฐกิจไปสู่ Value Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การจะก้าวไปสู่เป้าหมายนี้ได้จำเป็นอย่างยิงที่จะต้องอาศัยฝีมื้อชนอาชีวศึกษา ซึ่งถือเป็นการกำลังคนที่มีความสำคัญอย่างยิงทั้งต่อภาคการผลิต ภาคบริการและการ เป็นผู้ประกอบการ (ข่าวประชาสังคัมพันธ์, 23 ธันวาคม 2559)

จากตัวอย่างที่311-313 พบการใช้คำอ้างถึงที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในคำว่า “อาชีวะฝีมื้อชน” “ฝีมื้อชนคุณภาพ” และ “ฝีมื้อชนอาชีวศึกษา” คำว่า “ฝีมื้อชน” เป็นนิยามใหม่ของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มูลนิธิเอสซีจีสร้างขึ้นเพื่อสร้างพลังและแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่เลือกเรียนและเรียนจบในสายอาชีวศึกษา มีความหมายถึง นักคิดและนักปฏิบัติที่เชี่ยวชาญในสายวิชาชีพ ผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือจากสถาบันอาชีวะ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย (มติชน, 2558: 17) จากนิยามของคำว่าฝีมื้อชนข้างต้นมีส่วนประกอบสร้างภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีฝีมื้อ มีความรู้ความสามารถ มักปรากฏร่วมกับเนื้อหาด้านบวก เช่น การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากภาครัฐและเอกชน ความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อการพัฒนาประเทศ เป็นต้น การใช้คำอ้างถึงดังกล่าวจึงสัมพันธ์กับภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

ตัวอย่างที่ 314 กระทรวงศึกษาธิการ ปลอ่ยคาราวาน “ศูนย์เสมาร่วมใจ ช่วยเหลือผู้ประสบ อุทกภัย” โดยระดมคนพันธุ้อา และครุอาจารย์ทุกสาขาวิชาชีฟให้ความช่วยเหลือ ประชาชนในการขนย้ายสิ่งของผู้คนเป็ดศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center)

จัดรถโมบายเคลื่อนที่พร้อมเครื่องมือช่างมอบถุงยังชีพน้ำดื่มและบริการตัดผมฟรี
เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 10 ตุลาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 315 “เปิดศูนย์อาชีวะรวมใจสู้ภัยน้ำท่วม” ระดมคนพันธุ์อาอาสาดูแล

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 27 กันยายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 314-315พบการใช้คำอ้างอิงที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในคำว่า “คนพันธุ์อา” ส่วนคำว่า “คนพันธุ์อา” ผู้คิดคำนี้คือนายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ และได้อธิบายขยายความว่า คำว่า “อา” มาจาก “อาชีวศึกษา” “คนพันธุ์อา” จึงหมายถึง “นักเรียนอาชีวะ” ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่ดีที่สุด มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติ 5 Rs คือ 1. Relation (มิตรภาพ) 2. Responsibility (ความรับผิดชอบ) 3. Refresh (ความสดใสร่าเริง) 4. Representative (ความเป็นแบบอย่างที่ดี) 5. Rescue (ความสามารถในการช่วยเหลือ) (รินทร์ขวัญ สะอาดดี, 2552: 11)

คำอ้างอิงดังกล่าวมักปรากฏร่วมกับเนื้อหาด้านบวก เช่น การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากภาครัฐและเอกชน ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นต้น จึงมีส่วนสัมพันธ์กับภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

ตัวอย่างที่ 316 สอศ. จับมือกับการศึกษาเขตมณฑลหูเป่ย์จีน ร่วมพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 8 มิถุนายน 2559)

ตัวอย่างที่ 317 สอศ. จับมือกับเอส แอนด์ พี ร่วมพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาด้านอาหารและ
โภชนาการ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 30 สิงหาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 318 สอศ. จับมือกับโตโยต้า มอเตอร์ ร่วมพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาด้านเทคโนโลยี
ตัวถังและสีรถยนต์

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 3 พฤศจิกายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 316-318 พบการใช้คำอ้างอิงที่สื่อถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในคำว่า “กำลังคนอาชีวศึกษา” “กำลังคนอาชีวศึกษาด้านอาหารและโภชนาการ” และ “กำลังคนอาชีวศึกษาด้าน

เทคโนโลยีตัวถังและสรีรยนต์” คำเรียกดังกล่าวประกอบขึ้นจากคำสำคัญ คือคำว่า กำลังคน คำว่า อาชีวศึกษา และอาจมีการระบุ คำที่แสดงความเชี่ยวชาญหรือทักษะเฉพาะด้าน เช่น กำลังคน อาชีวศึกษาด้านอาหารและโภชนาการ กำลังคนอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม เป็นต้น คำว่า “กำลังคน” (Manpower) หมายถึง กำลังงาน (Work Force) ทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่งหรือในทีเดียวหนึ่ง หรือหมายถึง บุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน ตามปกติหมายถึงผู้มีอายุตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป แต่สำหรับประเทศไทยนับตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 6) การใช้อ้างถึงในลักษณะนี้นอกจากจะแสดงความเชี่ยวชาญหรือทักษะเฉพาะด้านสื่อภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้มีทักษะฝีมือแล้ว ยังมีส่วนสัมพันธ์ภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นกำลังสำคัญหรือเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้ประเทศเดินไปข้างหน้า

1.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกร่วมกับคำ

อ้างถึง หมายถึง คำหรือชุดคำที่เน้นย้ำให้เห็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งผลให้เกิดภาพตัวตนในด้านบวก จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา ในประเด็นต่างๆ เรียงลำดับจากการปรากฏมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน 2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน 3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน และ 5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 41 แสดงคำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก

คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมาย ด้านบวก	กลุ่มความหมาย	ภาพตัวแทน
คว่ำ (แชมป์/รางวัล) กวาด/ได้รับ (รางวัล) ผลงาน สุดยอดผลงาน	[มีความรู้ความสามารถ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะ ฝีมือ”
พัฒนา จัด กระบวนการพัฒนา ส่งเสริมทักษะ ดูแล หนุน(สนับสนุน)	[ได้รับการสนับสนุน]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”
ช่วยเหลือ ลงพื้นที่บริการ ออกให้บริการ มีจิตอาสา ทำงานด้วยจิตอาสา	[ให้การช่วยเหลือ] [มีจิตอาสา]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”
ขาด ขาดแคลน กำลังต้องการ ต้องการ	[เป็นที่ต้องการ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคล สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”
สร้างรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ระหว่างเรียน มีงานทำทันทีหลังเรียนจบ มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีผลตอบแทนที่เหมาะสม	[มีรายได้] [มีอาชีพรองรับ]	“ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีความ มั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน”

1.2.1) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ทักษะฝีมือหรือผลงาน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นทักษะหรือพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการได้รับรางวัลจากการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 319 นักเรียนอาชีวะคว่ำ 3 รางวัลเหรียญทองและ 3 รางวัลพิเศษ การประกวด
สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่มาเลเซีย

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 26 พฤษภาคม 2558)

ตัวอย่างที่ 320 ทีมนักศึกษาอาชีวะคว่ำรางวัลการประกวดสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่กรุงเจนีวา
สมาพันธ์รัฐสวิส

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 18 เมษายน 2559)

จากตัวอย่างที่ 319-320 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่สื่อถึงทักษะฝีมือหรือผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นการใช้คำกริยาแสดงการกระทำเกี่ยวกับทักษะความสามารถ ได้แก่คำว่า “คว่ำ” (ปรากฏร่วมกับคำว่ารางวัล)การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือจากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับทักษะฝีมือ ผลงาน หรือรางวัลต่างๆ ที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับ มักปรากฏข้อความร่วมที่สื่อว่าหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน หรือเป็นผู้ส่งเสริมเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 321 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)ได้ส่งทีมนักศึกษา
อาชีวศึกษาจำนวน 3 ทีม ได้แก่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สระบุรีและวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานีเข้าร่วมการแข่งขันการแกะสลักหิมะ
น้ำแข็งนานาชาติ ประจำปี 2559 ระหว่างวันที่ 4-7 มกราคม 2559 ในงาน “The
8th International Collegiate Snow Sculpture Contest 2016” ที่เมือง
ฮาร์บิน สาธารณรัฐประชาชนจีนผลปรากฏว่าทีมของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สุราษฎร์ธานีได้รับรางวัลชนะเลิศคะแนนสูงสุด Top Grade Adwards
(ทีมยอดเยี่ยม) ในชื่อผลงาน “Thailand’s folk Wisdom”

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 11 มกราคม 2559)

ตัวอย่างที่ 322 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำทีมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา คว่ำ 4
เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน และ 1 เหรียญทองแดงจากการประกวดผลงาน
สิ่งประดิษฐ์ในงาน Seoul International Invention Fair (SIIF) ณ กรุงโซล
ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 18 มกราคม 2556)

จากตัวอย่างที่ 321-322 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายเกี่ยวกับทักษะฝีมือหรือผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดนเป็นการใช้คำกริยาแสดงการกระทำเกี่ยวกับทักษะความสามารถ ได้แก่คำว่า “ได้รับ/คว้า” (ปรากฏร่วมกับคำว่าเหรียญ/รางวัล) การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ แต่เมื่อพิจารณาข้อความดังกล่าวพบว่านอกจากจะนำเสนอถึงผลงานหรือทักษะฝีมือของผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว ยังสื่อว่าหน่วยงานภาครัฐมีความสำคัญในฐานะผู้สนับสนุนหรือเป็นผู้ส่งผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม

1.2.2) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการ

ได้รับการสนับสนุน หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 323 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดการประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่และการแข่งขันหุ่นยนต์ยุวชนอาชีวศึกษา ระดับชาติมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเยาวชนอาชีวศึกษาให้เป็นนักคิดนักประดิษฐ์ โดยอาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และทักษะวิชาชีพเป็นพื้นฐานในการสร้างผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนร่วมและประเทศชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ข่าวประชาสัมพันธ์, 6 กุมภาพันธ์ 2557)

ตัวอย่างที่ 324 สอศ.จับมือ ทีโอเอพัฒนาเด็กอาชีวะเป็นช่างสีหมื่นล้าน เล็งผูกหลักสูตร ปวช. สาขาช่างสี

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 25 เมษายน 2559)

ตัวอย่างที่ 325 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยศูนย์พัฒนาส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ (ศพก.) ร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม จัดอบรมจิตวิทยาวัยรุ่น ให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา หัวหน้างานปกครอง งานแนะแนวและหัวหน้างานครูที่ปรึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน 270 คน ระหว่างวันที่ 8-10

มีนาคม 2560 ณ จังหวัดนครราชสีมาเพื่อสร้างความเข้าใจในพฤติกรรม**การให้การดูแลนักเรียนนักศึกษา**และสานสัมพันธ์กลุ่มครูที่ปรึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเทอมใหม่

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 7 มีนาคม 2560)

จากตัวอย่างที่ 323-325พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา ในคำว่า “ส่งเสริม” “สนับสนุน” “พัฒนา” “ให้การดูแล” ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะกลายเป็นบุคคลสำคัญของประเทศ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2.3) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 326 กิจกรรมดังกล่าวได้สร้างความภาคภูมิใจให้กับ**นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้บริการสังคม**ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า นับว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างยิ่ง **มหาวิทยาลัย**

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 31 มีนาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 327 นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาจะเป็นที่เลื่อมใส**ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน 21 แห่งในจังหวัดปราจีนบุรีที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม** โดยร่วมกันทำความสะอาด ตรวจสอบความปลอดภัยทั้งระบบกระแสไฟฟ้า ประปา ประตุน้ำต่าง สนามเด็กเล่น เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 26 กันยายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 326-327 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวก โดยเป็นคำกริยากลุ่มแสดงการกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม เช่น “บริการสังคม” “ให้ความ

ช่วยเหลือ” คำกริยากรุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ ข้อสังเกตประการหนึ่งที่พบจากการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่นของผู้เรียนอาชีวศึกษา มักจะมีถ้อยคำที่อ้างถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรืออ้างถึงโครงการหรือกิจกรรมที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนหรือจัดให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ แสดงให้เห็นว่าการมีจิตอาสาของผู้เรียนอาชีวศึกษามีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 328 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำน้องๆ อาชีวะทำกิจกรรมดี ๆ

สร้างสรรค์สังคมภายใต้โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน โดยระดม

นักศึกษาสาขาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ช่างเครื่องทำความเย็นออก

ศูนย์บริการตรวจสภาพรถยนต์ รถจักรยานยนต์ฟรีและแก้ปัญหาเครื่องยนต์ขัดข้อง

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 11 – 17 เมษายน 2556 บนเส้นทางสายหลัก

และสายรองตลอด 24 ชั่วโมง จำนวน 253 ศูนย์ทั่วประเทศ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 12 เมษายน 2556)

ตัวอย่างที่ 329 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดโครงการ “อาชีวะร่วมใจสู้ภัยน้ำท่วม”

จังหวัดปราจีนบุรี เปิดครัวอาชีวะ นำนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาสาขาวิชาอาหาร

และโภชนาการและสาขาวิชาอื่นๆ ปรุงอาหารกล่อง มอบถยังชีพอาชีวะร่วมใจสู้ภัย

น้ำท่วม และน้ำดื่มเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม...ทั้งนี้

กิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนนักศึกษาได้นำทักษะความรู้ความสามารถของตนเอง

มาช่วยเหลือชุมชนสร้างจิตอาสา ได้เห็นคุณค่าในตนเอง สร้างความรักความสามัคคี

ในกลุ่มเพื่อนอีกด้วย

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 26 กันยายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 328-329 นอกจากจะพบการใช้คำหรือชุดคำที่สื่อความหมายถึงพฤติกรรมด้านบวกที่นำเสนอว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคมแล้ว ยังสื่อว่ากิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้นหรือหน่วยงานภาครัฐเองผู้มีความสำคัญในฐานะผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ทำกิจกรรมจิตอาสา

1.2.4) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความมั่นคงและความก้าวหน้า หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นถึงประเด็นความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างรายได้หรือการได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพระหว่างที่ศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 330 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และบริษัท ชูกิชิ อินเตอร์กรุ๊ปจำกัด บรรลุข้อตกลงร่วมผลิตนักศึกษาหลักสูตร ปวส. สาขาพาณิชย์กรรมเน้นปฏิบัติวิชาชีพ สร้างโอกาสก้าวหน้า มีงานรองรับเมื่อสำเร็จการศึกษา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 15 พฤษภาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 331 สอศ.และบริษัทฯจะได้วางแผนร่วมกันในการผลิตบุคลากรและจัดทำหลักสูตร แผนการฝึกงาน การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับความต้องการและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเพื่อผลิตคนให้มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและป้องกันการขาดแคลนช่างระดับเทคนิค สายงาน รถจักรยานยนต์ในอนาคตร่วมกัน...สนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาที่จบ การศึกษาได้มีโอกาสเข้าทำงานเป็นพนักงานประจำที่ร้านผู้จำหน่ายที่เข้าร่วมโครงการฯรวมถึงการได้รับการอบรมตามมาตรฐานของบริษัทพร้อมได้รับ ค่าตอบแทนการทำงานเป็นไปตามมาตรฐานค่าจ้างแรงงาน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 10 มีนาคม 2558)

จากตัวอย่างที่ 330-331การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาจะได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา รวมถึงการได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวสื่อว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน

1.2.5) การใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้าน

ความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ หมายถึง การเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 332 ดร.อินทร์ จันท์เจริญนายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยพร้อมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เข้าพบ ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและนายสมบัติ แสงสว่างสัจกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือสร้างโอกาสในการพัฒนาจัดการอาชีวศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนสาย วิชาชีพตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 4 พฤษภาคม 2555)

ตัวอย่างที่ 333 ในการนี้ได้จัดพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้ผ่านการสัมมนาและพิธีมอบชุดศึกษา ระบบโครงสร้างรถยนต์อีซูซุแก่สถานศึกษา จำนวน 9 แห่ง...ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสที่ดีในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะวิชาชีพตรงกับ ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 29 มีนาคม 2556)

ตัวอย่างที่ 334 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมกับสมาคมโรงแรมไทย จัดงาน “ก้าวสู่นาคต...คนโรงแรม” ในเขตภาคกลางภายใต้โครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างสอศ.กับสมาคมโรงแรมไทยเพื่อเตรียมกำลังคนอาชีวศึกษา สนองความต้องการของสถานประกอบการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 7 กันยายน 2555)

จากตัวอย่างที่ 332-334 พบการใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านบวกที่แสดงว่ายังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา และจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่คำว่า “ตอบสนองความต้องการ” “ตรงกับความต้องการ” “สนองความต้องการ” การใช้คำหรือชุดคำดังกล่าวทำให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือสถานประกอบการต่างๆ ยังคงมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”

2) การใช้สหบท จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้สหบทเพื่อสื่อภาพด้าน

บวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสองลักษณะ ได้แก่ การอ้างข้อมูลหรือคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และการอ้างคำขวัญ ดังนี้

2.1) การอ้างข้อมูลหรือคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ

เป็นกลวิธีที่ปรากฏอย่างเด่นชัดโดยเป็นการยกถ้อยคำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและภาคเอกชน เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมถึงผู้บริหารจากบริษัทต่างๆ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือและคำกล่าวนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษา ความมั่นคงก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา ถ้อยคำหรือข้อมูลเหล่านั้นมีส่วนประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายประเด็น และช่วยเพิ่มน้ำหนักให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความน่าเชื่อมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 335 **นายศักดิ์ดา คงเพชร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่า ผลสำรวจความต้องการกำลังคนในอีก 5 ปีของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ใน 6 อุตสาหกรรมหลักพบว่ามีความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษามากถึง 120,000 คน คิดเป็นร้อยละ 42 จากความต้องการกำลังคนทั้งหมด 290,000 คนซึ่งในระยะที่ผ่านมาปริมาณการผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาเพื่อป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมยังไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานอย่างมาก** รัฐบาลจึงมีนโยบายในการนำระบบการศึกษามาเป็นฐานในการสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการบริการโดยมีเป้าหมายให้ประเทศมีศักยภาพและความได้เปรียบในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนโดยกำหนดกลยุทธ์คือการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะสูงเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 27 มิถุนายน 2555)

จากตัวอย่างเป็นการอ้างถึงคำพูดของนายศักดิ์ดา คงเพชร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถ้อยคำดังกล่าวยังมีการกล่าวอ้างถึงผลสำรวจความต้องการกำลังคนของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) ที่แสดงว่ายังมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาอีกเป็นจำนวนมาก แต่จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอ ข้อมูลดังกล่าวช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่า

ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีโอกาสในด้านการทำงานสูงเพราะตลาดแรงงานยังมีความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาถือว่า ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ตัวอย่างที่ 336 สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพสูงสุด โดยเฉพาะนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีสมรรถนะ ทักษะวิชาชีพ ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ผ่านการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งกลุ่มบริษัท IRCT ได้ร่วมกับ สอศ. เข้ารับนโยบายดังกล่าว โดยในปี 2559 บริษัทได้จัดทำโครงการความร่วมมือกับ สอศ. ในการรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นปีแรก ประกอบกับบริษัท ฯ มีนโยบายในการพัฒนาโรงงานให้เป็นโรงงานอัจฉริยะ หรือ Smart Factory โดยพัฒนาเครื่องจักรและกระบวนการการผลิตให้เป็นระบบอัตโนมัติทั้งหมด

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 28 กุมภาพันธ์ 2560)

จากตัวอย่างเป็นข้อมูลที่มีการกล่าวอ้างถึงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ก่อนจะกล่าวถึงความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของภาครัฐและเอกชน การกล่าวอ้างข้อมูลดังกล่าวช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ตัวอย่างที่ 337 รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวต่อว่าประเทศไทยก้าวสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 หนึ่งในปัจจัยสำคัญ คือการพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยเฉพาะกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการทำงานสนองตอบกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่จะปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 22 มกราคม 2561)

ตัวอย่างที่ 338 ตามนโยบายรัฐบาลที่จะนำประเทศไทยก้าวสู่ Thailand 4.0ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การจะก้าวไปสู่เป้าหมายนี้ได้จำเป็นต้องอาศัยฝีมือชนอาชีวศึกษาซึ่งถือเป็นกำลังคนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อภาคการผลิต ภาคบริการและการเป็นผู้ประกอบการ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 23 ธันวาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 337-338 เป็นข้อมูลจากคำพูดของรองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีการกล่าวอ้างถึงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 หรือ THAILAND 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ก่อนจะกล่าวถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาและความต้องการผู้เรียนอาชีวศึกษาในภาคอุตสาหกรรม การกล่าวอ้างข้อมูลดังกล่าวช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญตามนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ

2.2) การอ้างคำขวัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการอ้างคำขวัญเพื่อสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเป็นคำขวัญที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากลุ่มอาชีพ (อ.กรอ.อศ.) ครั้งที่ 3/2558 โดยที่ประชุมได้เลือกคำขวัญว่า “*อาชีวะฝีมือชน คนสร้างชาติ*” หรือ “*อาชีวะสร้างชาติ*” พร้อมให้เหตุผลว่าเป็นคำที่ทำให้นึกถึงความเป็นคนอาชีวะได้ชัดเจนทั้งด้านการเรียน การทำงาน รวมถึงการช่วยเหลือสังคม (มติชน, 24 กันยายน 2558:7) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 339 วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี สร้างสถิติแชมป์โลก 9 สมัยให้ประเทศไทยโดยคว้าสุดยอด 2 รางวัลเกียรติยศแห่งปี ได้แก่รางวัลชนะเลิศ และรางวัล Best Technique Award (รางวัลทักษะฝีมือใช้เทคนิคการแกะสลักยอดเยี่ยม) ถือเป็นสุดยอดรางวัลด้านงานศิลปะสลักไทยจากการเข้าแข่งขันแกะสลักหิมะนานาชาติ (The 10 th International Collegiate Snow Sculpture Contest 2018) ทำให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี เป็นแชมป์ติดต่อกันถึง 2 สมัยและรักษาสถิติแชมป์โลกจากการเข้าแข่งขันเป็นครั้งที่ 9 ของประเทศไทยในส่วนบุคคลศิษย์ศรไชย หนึ่งในทีมเยาวชนที่เข้าร่วมแข่งขันในครั้งนี้นำด้วยความตื่นตันใจว่า วันนี้เด็กอาชีวศึกษาคือฝีมือชนคนสร้างชาติเป็นคำที่ยืนยันให้เห็นศักยภาพอย่างไม่ต้องสงสัยจากนี้ไปผมและเพื่อนจะได้นำประสบการณ์เหล่านี้ไปพัฒนาด้านวิชาชีพของตัวเองในอนาคต

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 9 มกราคม 2561)

ตัวอย่างที่ 340 ผู้เข้าอบรมจะเป็นนักศึกษาชั้นปวช.ปีที่ 1 ที่เพิ่งเข้าเรียนใหม่ มาเข้ารับการอบรมเตรียมความพร้อมเป็นระยะเวลา 20 วัน ก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อปรับพื้นฐานทางวิชาการและวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ปรับพื้นฐานทางวิชาการ ฝึกทักษะอาชีพและฝึกทักษะชีวิต ความมีระเบียบวินัย ความรู้รักสามัคคี ความภาคภูมิใจและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้ คาดว่านอกจากนักศึกษาที่ผ่านการอบรมจะได้รับพื้นฐานความรู้ทางวิชาการแล้วยังจะเป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยม 12 ประการ และจะเป็นเด็กอาชีวะสร้างชาติตัวจริง

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 21 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างที่ 339-340 เนื้อหาในภาพรวมนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน ความรู้ทางวิชาการ และความประพฤติเป็น จากนั้นจึงกล่าวอ้างถึงคำขวัญ “ฝีมือชน คนสร้างชาติ” หรือ “เด็กอาชีวะสร้างชาติ” เพื่อเน้นย้ำหรือเสริมให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นและคล้อยตามว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้การใช้คำขวัญดังกล่าวนอกจากจะช่วยสนับสนุนภาพด้านบวก โน้มน้าวให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว ยังมีส่วนสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ให้คนในสังคมรับรู้และจดจำคำขวัญดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว

3) การใช้อุปลักษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้อุปลักษณ์ที่สื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา 2 แบบเปรียบเทียบ ได้แก่ 1) อุปลักษณ์ยานพาหนะ 2) อุปลักษณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้ ดังนี้

3.1) อุปลักษณ์ยานพาหนะ คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นกำลังหรือพลังของเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ ทำใหยานพาหนะสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ มิโนอุปลักษณ์นี้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษาในการพัฒนาประเทศชาติ จากการวิเคราะห์พบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น พลัง กำลัง ขับเคลื่อน ฯลฯ การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ	แบบเปรียบเทียบ
ประเทศ/ระบบเศรษฐกิจ	ยานพาหนะ
การพัฒนาประเทศ/ระบบเศรษฐกิจ	การขับเคลื่อน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	พลัง/กำลังของเครื่องยนต์

ตัวอย่างที่ 341 เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กล่าวปิดท้ายว่าขอให้ผู้บริหารสถานศึกษาช่วยกันดูแลรักษาวิทยาลัยให้ดีดูแลครูและบุคลากรให้ดี และที่สำคัญต้องดูแลนักเรียนนักศึกษาให้ดีที่สุดเพราะจะเป็นพลังคุณภาพในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 26 ตุลาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 342 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบุคลากร ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ถึงระดับปริญญาตรี ที่มีความรู้ทักษะฝีมือและความเชี่ยวชาญทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งบุคลากรเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 4 สิงหาคม 2560)

ตัวอย่างที่ 343 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้จัดโครงการยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาอาเซียน (AEC Vocational Ambassador) หวังสร้างนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าของประเทศไทยในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 7 สิงหาคม 2555)

จากตัวอย่างที่ 341-343 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับยานพาหนะ ได้แก่ “พลังคุณภาพ” “กำลังสำคัญ” “ขับเคลื่อน” แสดงให้เห็นว่าประเทศชาติคือยานพาหนะและผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นพลังหรือกำลังของเครื่องยนต์ที่ทำให้ยานพาหนะนั้นสามารถขับเคลื่อนไปได้ การใช้อุปลักษณในที่นี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาผู้ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวไปข้างหน้า การใช้อุปลักษณดังกล่าวสื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ”

3.2) อุปลักษณสิ่งที่ยื่นรูปได้ คือ การเปรียบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถยื่นรูปได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นผู้สร้างผลงานหรือผู้ที่กำหนดให้วัตถุประสงค์นั้นกลายเป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยื่น

การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเปรียบและแบบเปรียบเทียบได้ดังนี้

สิ่งที่ถูกเปรียบ	แบบเปรียบเทียบ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ผู้ปั้น/ผู้สร้างผลงาน
ผู้เรียนอาชีวศึกษา	สิ่งที่ขึ้นรูปได้

ตัวอย่างที่ 344 ไมเนอร์สร้างสรรค์โครงการ“ดิ เอกซ์พอร์เรอ”ปั้นเด็กอาชีวะสู่ดวงดาว
(ข่าวประชาสัมพันธ์,18มกราคม2559)

ตัวอย่างที่ 345 เอสซีจีร่วมปั้นเด็กอาชีวะสู่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศ
(ข่าวประชาสัมพันธ์,6กันยายน2559)

ตัวอย่างที่ 346 สอศ.ร่วมกับกลุ่มเซ็นทรัลฯ ปั้นนักศึกษาอาชีวะเป็นดีเซนเนอร์มืออาชีพ
(ข่าวประชาสัมพันธ์,6มิถุนายน2558)

จากตัวอย่างที่ 344-346 พบกลุ่มคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งที่ขึ้นรูปได้ในคำว่า “ปั้น” มาเปรียบเทียบกับระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นเสมือนวัตถุดิบที่สามารถนำมาขึ้นรูปหรือสร้างสรรค์เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนคือผู้ปั้นหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ถึงแม้การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติจึงต้องสร้างขึ้นหรือผลิตขึ้นมาให้เพียงพอต่อความต้องการ แต่ก็สื่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้เรียนอาชีวศึกษากับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือเป็นการนำเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะสามารถเข้ามาจัดการหรือกระทำการใดๆ ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ และการกระทำนั้นก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

4) การใช้มูลบท มูลบทมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพราะช่วยแนะความหรือสื่อถึงความเชื่อบางอย่างได้ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าวถึงความหมายและลักษณะของรูปภาษาที่สื่อมูลบทไว้ว่า รูปภาษาบางชนิดไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือโครงสร้างประโยคบางแบบสื่อมูลบทหรือความเชื่อที่มีอยู่ก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปภาษาที่สื่อมูลบทและสัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวตนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

4.1) คำกริยากลุ่มที่บ่งว่าส่วนเติมเต็มเป็นจริง คำกริยาใน

ภาษาไทย เช่น เสียใจ ดีใจ ยินดี รู้ ฯลฯ จะแสดงว่าส่วนเติมเต็มที่ตามมานั้นเป็นความจริง จาก การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบคำกริยากลุ่มที่บ่งว่าส่วนเติมเต็มเป็นจริงที่สื่อมูลบทว่าผู้เรียนอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมด้านบวก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 347 ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แสดงความยินดีและชื่นชมผลงานนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันแกะสลักน้ำแข็งจากหิมะนานาชาติประจำปี 2560 “The 9th International Collegiate Snow Sculpture Contest 2017” ที่เมืองฮาร์บิน สาธารณรัฐประชาชนจีน

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 10มกราคม 2560)

ตัวอย่างที่ 348 ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กล่าว แสดงความยินดีกับ 2 ทีมวิทยาลัยเทคนิคชุมพร ที่คว้ารางวัลสูงสุดทั้ง 2 ประเภทมาได้ และเปิดเผยว่ารู้สึก ภาคภูมิใจในศักยภาพของครูและนักศึกษาอาชีวศึกษามากเพราะนอกจากจะมีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับตนเองและวิทยาลัยแล้ว นักศึกษาและครูซึ่งจะทำให้ทุกคนเกิดการพัฒนาทักษะฝีมือ เรียนรู้เทคนิคเพิ่มเติม นอกห้องเรียน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงานและการประกอบอาชีพในอนาคต

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 31ตุลาคม2555)

ตัวอย่างที่ 349 เลขาธิการ กอศ.กล่าวอย่าง ภาคภูมิใจว่าทุกครั้งที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาตินักเรียนนักศึกษาอาชีวะจิตอาสาจะออกมาให้บริการและให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างทันท่วงทีเสมอมา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 18กันยายน2558)

ตัวอย่างที่ 350 นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดงความยินดีกับนักศึกษาอาชีวะที่สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทย อีกครั้ง โดยได้คว้ารางวัลชนะเลิศ การแกะสลักน้ำแข็งจากหิมะระดับโลกในงานเทศกาลหิมะน้ำแข็งนานาชาติประจำปี 2557 “6 th International Collegiate Snow Sculpture Contest 2014”

เมื่อวันที่ 4-7 มกราคม 2557 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีนภายใต้หัวข้อ “Inspiration Snow Dream”

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 9 มกราคม 2557)

จากตัวอย่างที่ 347-350 พบการใช้คำกริยากลุ่มที่บ่งว่าส่วนเติมเต็มเป็นจริง ในคำว่า “แสดง ความยินดีและชื่นชม” “แสดงความยินดี” และ “ภาคภูมิใจ” จากนั้นจึงตามด้วยส่วนเติมเต็มที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถ ผลงาน หรือพฤติกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา การใช้คำกริยา กลุ่มดังกล่าวสื่อได้ว่าส่วนเติมเต็มที่เป็นเนื้อหาด้านบวกนั้นเป็นความจริง สัมพันธ์กับการประกอบสร้าง ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทำประโยชน์ให้สังคม นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ 283 ยังพบการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ ในคำว่า “อีกครั้ง” ร่วมด้วย สื่อมูล บทว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยมาก่อนแล้ว รูปภาษาดังกล่าวช่วยตอกย้ำ และสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะฝีมือ

4.2) รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ รูปภาษากลุ่มนี้สื่อมูลบทว่า การ กระทำหรือสภาพเช่นนั้นเคยเกิดหรือมีอยู่มาก่อน (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 87) จากการศึกษา ข้อมูลพบรูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำที่สื่อมูลบทว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเคยทำพฤติกรรมด้านบวกมาแล้ว ดัง ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 351 นักศึกษาอาชีวะได้สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยอีกครั้ง โดยได้คว้ารางวัลชนะเลิศการ แกะสลักน้ำแข็งจากหิมะระดับโลกในงานเทศกาลหิมะน้ำแข็งนานาชาติ ประจำปี 2557 "6 th International Collegiate Snow Sculpture Contest 201" ระหว่างวันที่ 4-7 มกราคม 2557 ณ มหาวิทยาลัยวิศวกรรมฮาร์บิน เมืองฮาร์บิน ภายใต้หัวข้อ “Inspiration Snow Dream” โดยการนำทีมของ นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์ รองเลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนายพันธุ์ศักดิ์ โรจนากาศ ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 7 มกราคม 2557)

ตัวอย่างที่ 352 จากการส่งทีมนักศึกษาอาชีวศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันแกะสลักหิมะน้ำแข็ง นานาชาติ ที่เมืองฮาร์บิน สาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนกระทั่ง ปีพ.ศ.2559 ปรากฏว่า นักศึกษาอาชีวะได้รับรางวัลชนะเลิศมาครอง 7 ปีติดต่อกัน

ซึ่งเป็นกรนำชื่อเสียงและความภาคภูมิใจมาสู่ประเทศไทยอีกครั้ง

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 11มกราคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 351-352 พบการใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำในคำว่า “อีกครั้ง” สื่อลบทว่าการสร้างชื่อเสียงโดยได้รับรางวัลชนะเลิศในครั้งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ผู้เรียนอาชีวศึกษาเคยสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยมาก่อนหน้านี้แล้ว รูปภาษาดังกล่าวช่วยตอกย้ำและสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ นอกจากนี้ยังพบว่ากรนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานหรือการสร้างชื่อเสียงจากการแข่งขันต่างๆ ของผู้เรียนอาชีวศึกษามักจะมีการกล่าวอ้างถึงบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุนปรากฏควบคู่ไปด้วยเสมอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 42 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียน
 อาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการ
 การอาชีวศึกษา

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา				
	มีทักษะ ฝีมือ	บุคคล สำคัญต่อ การพัฒนา ประเทศ	ได้รับการ สนับสนุน	มีน้ำใจ	มีความ มั่นคง ก้าวหน้า
1. การใช้คำศัพท์					
1.1 คำอ้างถึง	✓				
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึง					
1.2.1 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือ	✓				
1.2.2 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการเป็นที่ต้องการ		✓			
1.2.3 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้ความช่วยเหลือ				✓	
1.2.4 คำ/ชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน			✓		
1.2.5 คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงก้าวหน้า					✓
2. การใช้สัทพ					
2.1 การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ		✓			
2.2 การอ้างคำขวัญ		✓			
3. การใช้อุปลักษณ์					
3.1 อุปลักษณ์ยานพาหนะ		✓			
3.2 อุปลักษณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้		✓			
4. การใช้มูลพ	✓				

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา
 ในด้านบวก ได้แก่ การใช้คำศัพท์ สหพ อุปลักษณ์ และมูลพ กลวิธีดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการ

ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” อย่างไรก็ตาม ในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกนั้น ยังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.2.2 กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคม แม้การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. จะพบการประกอบสร้างภาพด้านบวกในปริมาณมากหากมองอย่างผิวเผินอาจพบว่าเป็นการสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ภาพด้านบวกหรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ประเด็นสำคัญคือการนำเสนอภาพด้านบวกดังกล่าวบางครั้งอาจจะปรากฏรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยที่ผู้ส่งสารไม่ทันรู้ตัวหรือไม่ได้ตั้งใจ การปรากฏรูปภาษาดังกล่าวสื่อให้เห็นว่ายังมีความคิดหรือมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การใช้มูลบท มูลบทมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพราะช่วยแนะความหรือสื่อถึงความเชื่อบางอย่างได้ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าวถึงความหมายและลักษณะของรูปภาษาที่สื่อมูลบทไว้ว่า รูปภาษาบางชนิดไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือโครงสร้างประโยคบางแบบสื่อมูลบทหรือความเชื่อที่มีอยู่ก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปภาษาสื่อมูลบทที่มีการสะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

1.1) คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 87) กล่าวว่า คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนสถานที่ ดังตัวอย่าง คำกริยาในภาษาอังกฤษ ได้แก่ stop, start, finish, carry on, cease, leave, come, go, arrive ฯลฯ กริยาจะสื่อมูลบทเกี่ยวกับสภาพของสิ่งที่อ้างถึงในประโยค จากการศึกษาข้อมูลพบคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพที่สื่อถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา จากการศึกษาข้อมูลพบคำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพที่สื่อถึงพฤติกรรมด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่าง

- ตัวอย่างที่ 353 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปีโดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จ การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนซึ่งเป็นการรองรับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน โดยมีการปรับภาพลักษณ์ทัศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อ การเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับผู้เรียน
(ข่าวประชาสัมพันธ์, 13 กันยายน 2561)
- ตัวอย่างที่ 354 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาขงเร่งปรับภาพลักษณ์อาชีวศึกษาดึงเยาวชนเรียน สายอาชีพ
(ข่าวประชาสัมพันธ์, 29 มีนาคม 2556)
- ตัวอย่างที่ 355 การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2558” นี้ นับว่าเป็นงานที่สำคัญและน่าสนใจยิ่ง และสอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาล และนโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ให้ ความสำคัญในเรื่องของการสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทยให้สามารถเข้าถึง องค์กรความรู้และได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมและในเรื่องของการ สร้างค่านิยมอาชีวศึกษาปรับภาพลักษณ์และกำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้นักเรียน นักศึกษา พ่อแม่และผู้ปกครองมีความยินดีและส่งเสริมให้บุตรหลานได้เข้ารับ การศึกษาในสายอาชีพอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะวิชาชีพที่ขาดแคลน และเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน
(ข่าวประชาสัมพันธ์, 19 ธันวาคม 2557)
- ตัวอย่างที่ 356 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมกับโครงการกองทุนการศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จัดโครงการจัดการศึกษาทวิภาคีในสถานประกอบการ ของสภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างวินัยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและให้ ผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลได้เข้าฝึก ประสบการณ์วิชาชีพโดยมีการส่งเสริมพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ให้นักเรียน นักศึกษา
(ข่าวประชาสัมพันธ์, 5 มิถุนายน 2560)

จากตัวอย่างที่ 353-356 จากตัวอย่างพบการใช้คำกริยากลุ่มการบ่งการเปลี่ยนสภาพ ในคำว่า “ปรับ” “ปรับเปลี่ยน” ที่สื่อมูลบทว่าสังคมยังคงมองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีภาพลักษณ์หรือพฤติกรรมไม่ดี รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีมาตรการ โครงการต่างๆ ที่ช่วยให้ภาพลักษณ์หรือพฤติกรรมปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีหรือถูกต้องเหมาะสม

6.1.2.3 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ถึงแม้วัตถุประสงค์ของการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลที่น่าเสนาบบางส่วนยังสอดแทรกเนื้อหาที่ประกอบสร้างภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ โดยเฉพาะประเด็นพฤติกรรมความรุนแรง กลวิธีทางภาษาดังกล่าว คือ **การใช้มูลบท** ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556: 85) กล่าวถึงความหมายและลักษณะของรูปภาพที่สื่อมูลบทไว้ว่า รูปภาพบางชนิดไม่ว่าจะเป็นคำ วลี หรือโครงสร้างประโยคบางแบบสื่อมูลบทหรือความเชื่อที่มีอยู่ก่อน

มูลบทมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพราะช่วยแนะความหรือสื่อถึงความเชื่อบางอย่างได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปภาพสื่อมูลบทที่ประกอบสร้างภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ เนื่องจากปรากฏ **รูปภาพที่ใช้อ้างถึง** เมื่อเรากล่าวถ้อยคำที่มีรูปภาพอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ย่อมสื่อว่า “มีสิ่งนั้นอยู่” (ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 85) ดังนั้น เมื่อมีการใช้รูปภาพที่ใช้อ้างถึงการกระทำหรือลักษณะบางอย่างเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงสื่อว่ามีการกระทำนั้นเกิดขึ้นจริง จากการศึกษาค้นข้อมูลพบรูปภาพที่ใช้อ้างถึงดังตัวอย่างดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 357 จากปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ไม่เพียงแต่จะสร้างปัญหาให้กับตัวเองแล้วยังเป็นการสร้างเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคมเป็นอย่างมากรวมทั้งทำให้สถาบันการศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียงและเป็นสาเหตุทำให้ผู้ปกครองไม่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาสายอาชีวะ ส่งผลต่อจำนวนผู้เรียนสายอาชีวะลดลงไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของตลาด

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 10 สิงหาคม 2559)

ตัวอย่างที่ 358 จากปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาที่เกิดขึ้นสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตระหนักว่าเป็นปัญหาสร้างความเดือดร้อน
ให้แก่ประชาชนและสังคม อีกทั้งทำให้สถาบันการศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง
 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤติ
 นักเรียน นักศึกษาให้เป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาท
 ของนักเรียนและนักศึกษา

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 14 กรกฎาคม 2559)

จากตัวอย่างที่ 357-358 ข้อความที่ขีดเส้นใต้พบการใช้รูปภาพที่ใช้อ้างอิงพฤติกรรมหรือ
 ลักษณะด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้ความรุนแรง ในคำว่า “*ปัญหาการ*
ทะเลาะวิวาท” “*ปัญหา*” รูปภาพที่ใช้อ้างอิงดังกล่าวสื่อลบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษายังคงมีปัญหา
 ทะเลาะวิวาท หรือกล่าวได้ว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายและเป็นผู้สร้างปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่าวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งในสื่อประเภทรายการโทรทัศน์และ
 ข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบการนำเสนอภาพตัวแทน
 ด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในปริมาณมาก ทั้งนี้เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ในด้านบวก
 ให้กับสังคม อย่างไรก็ตามยังปรากฏกลวิธีทางภาษาที่อาจสะท้อนให้เห็นภาพด้านลบหรือสื่อได้ว่า
 ผู้ผลิตตัวบทยังคงมีความคิดใน ด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ กลวิธีที่พบสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 43 สรุปกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อ
ภาครัฐ

กลวิธีทางภาษา	รายการโทรทัศน์			ข่าวประชาสัมพันธ์ทาง เว็บไซต์		
	ภาพ ด้านบวก	สะท้อน มุมมอง ด้านลบ	ภาพ ด้านลบ	ภาพ ด้านบวก	สะท้อน มุมมอง ด้านลบ	ภาพ ด้านลบ
1. การเลือกใช้คำศัพท์						
1.1 การใช้คำอ้างอิง	✓	✓		✓		
1.2 การใช้คำ/ชุดคำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างอิง						
1.2.1 คำ/ชุดคำที่เน้นความหมายด้านความมั่นคงก้าวหน้า	✓			✓		
1.2.2 คำ/ชุดคำที่เน้นความหมายด้านการได้รับการสนับสนุน	✓			✓		
1.2.3 คำ/ชุดคำที่เน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน	✓			✓		
1.2.4 คำ/ชุดคำที่เน้นความหมายด้านความสำคัญ/การเป็นที่ ต้องการ	✓			✓		
1.2.5 การใช้คำ/ชุดคำที่เน้นความหมายด้านการช่วยเหลือ	✓			✓		
2. การใช้สัทบท						
2.1 การอ้างข้อมูล/คำกล่าวของบุคคลที่น่าเชื่อถือ	✓			✓		
2.2 การอ้างคำขวัญ	✓			✓		
2.3 การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่		✓				
2.4 การอ้างค่านิยม		✓				
3. การใช้ทัศนภาวะ						
3.1 ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน	✓					
3.2 ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	✓					
3.3 ด้านความรู้ความสามารถ	✓					
4. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์						
4.1 ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	✓					

กลวิธีทางภาษา	รายการโทรทัศน์			ข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์		
	ภาพ ด้านบวก	สะท้อน มุมมอง ด้านลบ	ภาพ ด้านลบ	ภาพ ด้านบวก	สะท้อน มุมมอง ด้านลบ	ภาพ ด้านลบ
4.2 ด้านความรู้ความสามารถ	✓					
4.3 ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน	✓					
5. การใช้อุปลักษณ์						
5.1 อุปลักษณ์ยานพาหนะ	✓			✓		
5.2 อุปลักษณ์สิ่งที่ยื่นรูปได้	✓			✓		
5.3 อุปลักษณ์การรักษาโรค			✓			
6. การใช้มูลบท						
6.1 รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง		✓			✓	✓
6.2 คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ		✓	✓		✓	
6.3 รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ			✓	✓		
6.4 คำกริยากลุ่มที่บ่งว่าส่วนเติมเต็มเป็นจริง				✓		
7. การปฏิเสธมูลบท		✓				

จากตารางพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยภาพด้านบวกที่นำเสนออย่างปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพตัวแทนที่ปรากฏชัดเจนและมีปริมาณมากที่สุดคือ ภาพตัวแทนด้านบวกที่เน้นให้ผู้อ่านเห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ความสามารถและความมั่นคงก้าวหน้าในอนาคตการทำงาน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่พยายามผลักดันและสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อภาครัฐทั้ง 2 ประเภทจึงเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงผลงานและความมั่นคงก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่การปรากฏกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบแม้อาจปรากฏโดยที่ผู้ผลิตตัวบทไม่ได้ตั้งใจหรือไม่รู้ตัว ย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมยังมีค่านิยมด้านลบหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความรุนแรงหรือการทะเลาะวิวาท

6.1.3 เปรียบเทียบกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรม ประเททรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา

จากผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านบวก และด้านลบ นอกจากนี้ภาพด้านบวกที่พบยังมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงสื่อให้เห็นว่าสังคมยังคงมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอว่าภาพตัวแทนที่ปรากฏมีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาอย่างไร โดยเรียงลำดับการนำเสนอจากภาพตัวแทนที่ปรากฏอย่างเด่นชัด ได้แก่ ภาพตัวแทนด้านบวก ลำดับต่อมาคือกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา และภาพตัวแทนที่ปรากฏน้อยที่สุด ได้แก่ ภาพตัวแทนด้านลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.3.1 ภาพตัวแทนด้านบวกประกอบด้วยภาพตัวแทนย่อย ดังนี้ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” ภาพตัวแทนทั้งหมดปรากฏทั้งในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านประเด็นที่นำเสนอ กล่าวคือรายการโทรทัศน์เน้นการนำเสนอภาพของ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความมั่นคงก้าวหน้า” อย่างโดดเด่น “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” ตามลำดับ ในขณะที่ข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเน้นการนำเสนอภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” อย่างโดดเด่น รองลงมาคือ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความมั่นคงก้าวหน้า” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” ตามลำดับ

ภาพด้านบวกเหล่านี้ประกอบสร้างจากกลวิธีทางภาษาต่างๆ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การใช้สัทพยางค์ การใช้ทัศนภาวะ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้อุปลักษณ์ การใช้มูลบท และการปฏิเสธมูลบท โดยพบว่าการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างอิงถึงเป็นกลวิธีหลักในการประกอบสร้างภาพ

ตัวแทนด้านบวก เนื่องจากปรากฏในปริมาณมากและมีความหมายเชิงบวกในหลายด้าน จึงมีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนรายละเอียดของภาพตัวแทนด้านบวกที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษามีดั้งนี้

1) “**ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ**” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะฝีมือในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และผลงานต่างๆ ตลอดจนแสดงถึงความสามารถในการเข้าร่วมแข่งขันหรือเข้าร่วมการประกวดในเวทีระดับชาติและระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังพบว่าการนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือยังสะท้อนภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐควบคู่ไปด้วย ในฐานะผู้ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้แสดงความสามารถกลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน เช่น หุ่นยนต์ทั้ง 3 ชนิดก็สามารถคว้ารางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 มาครอง เป็นการตอกย้ำถึงความสามารถและคุณภาพของนักเรียนอาชีวะ

- การใช้ทัศนภาวะ เช่น เชื่อมั่นว่าจากนี้ไปอีก 1 ปีข้างหน้า เขาจะมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพ

- การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เช่น คุณผู้ชมเชื่อไหมครับว่าเด็กอาชีวะของพวกเขาเองเนี่ย เคยนำหุ่นยนต์ตรงนี้ไปประกวดระดับโลกมาแล้วนะครับ

- การใช้มูลบท ได้แก่ การใช้คำกริยากลุ่มที่บ่งว่าส่วนเติมเต็มเป็นจริง เช่น แสดงความยินดีและชื่นชมผลงานนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับรางวัล...การใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ เช่น นักศึกษาอาชีวะได้สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยอีกครั้ง

2) “**ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าได้รับการสนับสนุน พัฒนาจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการให้การสนับสนุน เช่น เราจับมือกันในการที่จะพัฒนาให้เขาเป็นคนดีแล้วเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมเพื่อออกไปสร้างประเทศชาติต่อไป, สอศ. จับมือทีโอเอพัฒนาเด็กอาชีวะเป็นช่างสีหมื่นล้าน, จัดโครงการนี้

ขึ้นเพื่อให้ครูปกครองครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวที่มีหน้าที่ปรับพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้ และเข้าใจในวิธีการดูแลและให้ความช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

3) “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้หรือได้รับค่าตอบแทนที่ดีในขณะที่กำลังศึกษาหรือหลังจากสำเร็จการศึกษา ขณะเดียวกันก็นำเสนอ ภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้ให้การสนับสนุนด้านการให้อาชีพหรือให้ค่าตอบแทนแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความมั่นคงก้าวหน้า เช่นตอนนี้อาชีวะทุกคนมีงานรองรับ แล้วก็หลายคนเนี่ย พอสมัครเข้าเรียนอาชีวะก็จะมีรายได้ระหว่างเรียนทันที

- การใช้ทัศนภาวะเช่น ผมเชื่อมั่นว่าเขาเรียนแล้วมีอาชีพ, คุณจบไปแล้วมีงานทำแน่นอน, มั่นใจได้ว่าไม่ตกงานแน่ๆ

- การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เช่นมาดูว่าชีวิตการเรียนของเขาในนี้เป็นยังไง... จบไปแล้วมีงานทำได้อย่างไร

4) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นบุคคลสำคัญที่ภาคอุตสาหกรรมและตลาดแรงงานมีความต้องการเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ได้แก่ คำอ้างอิง เช่น บุคลากรที่มีคุณภาพ, แรงงานสำคัญ การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ เช่น ความต้องการจริงๆ ถ้าเป็นที่นี้เนาะคะ เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เลยจริงๆ ต้องการเด็กสายอาชีวะ

- การใช้สหบท ได้แก่ การอ้างคำกล่าวของบุคคลที่น่าเชื่อถือที่แสดงว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่ประเทศต้องการเช่น TDRI ก็ได้วิเคราะห์ว่าสาขานี้ขาดแคลนมากที่สุด ในประเทศไทยก็คือสาขาช่างกลโรงงานหรือสาขาเทคนิคการผลิต, การอ้างคำขวัญ “อาชีวะฝีมือชนคนสร้างชาติ”

- การใช้ทัศนภาวะ เช่น เชื่อมั่นว่ากำลังคนด้านอาชีวศึกษาจะเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

- การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เช่น อาชีพจะสามารสร้างชาติได้อย่างไร, การใช้อุปลักษณยานพาหนะ เช่น นักศึกษาในกลุ่มนี้จะกลายเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

5) “**ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ**” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม ขณะเดียวกันก็นำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้จัดโครงการหรือจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือสังคม กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ได้แก่ การเลือกใช้คำหรือชุดคำเพื่อเน้นความหมายด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น น้องๆ อาชีวศึกษาเขามีจิตอาสาออกมาให้บริการซ่อมเครื่องมือเครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าของพี่น้องประชาชนแบบฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย

6.1.3.2 **กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบ** การนำเสนอภาพด้านบวกข้างต้นบางครั้งยังปรากฏรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยที่ผู้สื่อสารอาจไม่ทันรู้ตัวหรือไม่ได้ตั้งใจ ในแง่การปรากฏในตัวบทกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบเหล่านี้ปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาจากรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามการปรากฏรูปภาษาดังกล่าวอาจสื่อให้เห็นว่ายังคงมีความคิดหรือมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้แก่

1) **ประเด็นเรื่องความรุนแรงหรือปัญหาสังคม** สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา ได้แก่

- การใช้สหบท ได้แก่ การอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น อย่างเช่นที่เราทราบกันดีเด็กดีกันอะไรต่ออะไรส่วนใหญ่ก็จะเป็นสายอาชีพะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราต้องแก้ไขได้, ถ้าจะพูดถึงเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาทุกคนคงจะจินตนาการไปถึงเด็กวัยรุ่นในเครื่องแบบ เหน็บไม้เท้า วิ่งไล่ตีกันสำหรับวันนี้ผมจะพาท่านผู้ชมไปเปิดมุมมองใหม่ๆ สำหรับนักเรียนสายอาชีพที่มีอะไรที่ดีกว่านี้เยอะ

- การใช้มูลบท ได้แก่ การใช้รูปภาษาแสดงการอ้างถึง เช่น อีกหนึ่งปัญหาสังคมที่เป็นเรื่องใหญ่ในขณะนี้, ปัญหาของเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาที่มักก่อเหตุยกพวกทะเลาะวิวาทกัน, การใช้คำกริยากลุ่มการบ่งการเปลี่ยนสภาพ เช่น เลิกตีกันเถอะเอาพลังที่มีอยู่เนี่ยมาสร้างสรรค์ประเทศ

ดีกว่านะครับ

2) ประเด็นเรื่องความไม่มั่นคงในด้านการทำงานสื่อสารผ่านกลวิธีทางภาษา ได้แก่

- การใช้สหพทการอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น เด็กอาชีวะเนอะ ทุกคนจะเรียกว่าเด็กอาชีวะเหมือนจะไม่มีอนาคต, หลายคนเข้าใจอย่างนี้แหละว่าถ้าหากว่าคุณ มาเรียนสายอาชีพ มาเรียนการโรงแรมอะไรอย่างนี้ พอจบไปแล้วไปทำงานในโรงแรมก็จะไปเป็นคนรับใช้หรือว่าอะไรประมาณนั้น

3) ประเด็นเรื่องความไม่มีความไม่เท่าเทียม หรือยังมีการแบ่งกลุ่มแบ่งพวกกับผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อผ่านกลวิธีทางภาษา ได้แก่

- การใช้คำศัพท์ ได้แก่ การใช้คำอ้างถึงที่แสดงการรวมกลุ่มสื่อการแบ่งกลุ่มแบ่งพวก เช่น ถ้าเป็นคนอาชีวะต้องไม่พลาดงานนี้แน่ครับ, มองอาชีวะยังงี้บ้างครับสำหรับน้องๆ ที่เรียนสายอาชีพแบบพวกเรครับ, เราทำทุกอย่างเป็นครับ หางานง่ายมากกว่าพวกเรียนสายสามัญ

- การปฏิเสธมูลบท เช่น โรงเรียนนี้ก็มีการสอนเสริมให้เด็กเนี่ยมีความสามารถทางวิชาการแข่งขันกับเด็กสายสามัญได้ด้วย ซึ่งก็ไม่ได้ด้อยไปกว่ากันเลยครับ

6.1.3.3 ภาพตัวแทนด้านลบ เป็นภาพตัวแทนที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านลบหรือลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหรือสร้างความสะดวกต่อสังคม ภาพตัวแทนนี้ประกอบด้วยภาพตัวแทนย่อย ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ในแง่ปริมาณที่ปรากฏในตัวบท ภาพตัวแทนเหล่านี้ปรากฏปริมาณน้อยในการนำเสนอเนื้อหาจากรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รายละเอียดของภาพตัวแทนด้านลบที่สื่อสารผ่านกลวิธีทางภาษามีดังนี้

1) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”

ภาพตัวแทนนี้จะเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนผลจากพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่

- การใช้มูลบท ได้แก่ การใช้รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทมาแล้วหลายครั้ง เช่น เหตุการณ์นักเรียนนักเลงก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังพบการใช้คำกริยากลุ่มการบ่งการเปลี่ยนสภาพที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีการใช้พฤติกรรมความรุนแรง เช่น ส่วนตัวนักเรียนเองยอมรับว่าหลังใช้มาตรการ

44 คงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หยุดก่อเหตุความรุนแรง

2) “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นปัญหาหรือเป็นผู้สร้างปัญหา ในที่นี้คือปัญหาการใช้ความรุนแรงหรือการทะเลาะวิวาท อีกทั้งปัญหานี้ยังเกิดขึ้นมานานจนยากจะแก้ไข กลวิธีภาษาที่สื่อภาพตัวแทนนี้ได้แก่

- การใช้มูลบท ได้แก่ การใช้รูปภาพแสดงการอ้างถึง เช่น จากปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ไม่เพียงแต่จะสร้างปัญหาให้กับตัวเองแล้วยังเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคมเป็นอย่างมาก

- การใช้อุปลักษณ์การรักษารอค เช่น นี่คือเป็นมาตรการเข้มที่หลายคนบอกว่าเป็นยาแรงอีกขนานหนึ่งที่ออกมาเพื่อแก้ปัญหาเรื้อรังนี้ล่ะครับ

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าภาพตัวแทนที่ปรากฏประกอบสร้างขึ้นจากกลวิธีทางภาษาที่หลากหลาย ส่วนรายละเอียดของภาพตัวแทนพบว่าสื่อภาครัฐทั้งสองประเภทนำเสนอภาพตัวแทนในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกเป็นหลัก แต่อาจมีความแตกต่างในด้านปริมาณที่นำเสนอ เช่น รายการโทรทัศน์เน้นการนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้ามากกว่าในข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ ขณะที่ข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์เน้นภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือมากกว่ารายการโทรทัศน์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในการประกอบสร้างภาพด้านบวกจากสื่อภาครัฐทั้งสองประเภทยังคงปรากฏกลวิธีทางภาษาที่อาจมีส่วนสะท้อนมุมมองด้านลบ และการประกอบสร้างภาพด้านลบอยู่ด้วย ถึงแม้จะมีปริมาณน้อยแต่ก็แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่ที่ควรให้ข้อมูลข่าวสารเชิงบวกยังมีข้อมูลเชิงลบปรากฏควบคู่ไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนในสื่อทั้งสองประเภทสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 44 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอกลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนของผู้เรียน
 อาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการ
 อาชีวศึกษา

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทน	ตัวบท	
		รายการโทรทัศน์	เว็บไซต์ สอศ.
1.การใช้คำศัพท์1.1 คำอ้างอิง	- มีทักษะฝีมือ	● ⁵	●
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	●
	- มีน้ำใจ	⊙	-
	- แบ่งเขา แบ่งเรา	●	⊙
1.2 คำ/ชุดคำที่ปรากฏ ร่วมกับคำอ้างอิง	- มีทักษะฝีมือ	●	●
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	●
	- บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	●	●
	- มีน้ำใจ	⊙	⊙
	- มีความมั่นคงก้าวหน้า	●	⊙
2. สหบท	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	●
	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	⊙	-
	- การสะท้อนความคิดด้านลบ	●	-
3. ทศนภาวะ	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	●	-

⁵ ● ปรากฏในปริมาณมาก(20 ครั้งขึ้นไป)
 10 ครั้ง)

⊙ ปรากฏปานกลาง (11-20 ครั้ง)

○ ปรากฏในปริมาณน้อย(1-

กลวิธีทางภาษา	ภาพตัวแทน	ตัวบท	
		รายการโทรทัศน์	เว็บไซต์ สอศ.
	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	-
	- มีทักษะฝีมือ	⊙	-
4. คำถามเชิงวาทศิลป์	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	-
	- มีทักษะฝีมือ	●	-
	- มีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน	●	-
5. อุปลักษณ์	- บุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	●	●
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	⊙	-
7. มุลบท	- มีทักษะฝีมือ	-	●
	- บุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลง อันตราย	⊙	○
	- เป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	⊙	○
8 ปฏิเสธมูลบท	- การสะท้อนความคิดด้านลบ	⊙	-

จากตารางพบว่าวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งสองประเภทมีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกและด้านลบ ภาพตัวแทนด้านบวกนำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาที่หลากหลายและปรากฏอย่างโดดเด่นสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐที่ต้องการสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่บางครั้งอาจปรากฏกลวิธีที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยที่ผู้ผลิตตัวบทไม่ได้ตั้งใจ อย่างไรก็ตามการนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาจะถูกนำเสนอควบคู่กับการนำเสนอว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องคอยเป็นผู้สนับสนุนหรืออยู่เบื้องหลัง ส่วนภาพด้านลบปรากฏในปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับภาพด้านบวก และภาพด้านลบที่เด่นชัดยังคงเป็นประเด็นเรื่องความรุนแรง การทะเลาะวิวาท ตอกย้ำภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายและเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข

จากการวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนในบทที่ 5 และภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐในบทที่ 6 นี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจะสรุปภาพตัวแทนที่พบจากวาทกรรมทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งวาทกรรมสื่อมวลชนปรากฏภาพตัวแทนด้านลบชัดเจนกว่าภาพด้านบวก ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐปรากฏภาพตัวแทนด้านบวกชัดเจนกว่าภาพด้านลบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 45 แสดงการเปรียบเทียบภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา	วาทกรรมสื่อมวลชน		วาทกรรมสื่อภาครัฐ	
	เนื้อหาหน้าหนึ่ง	เนื้อหาหน้าใน	รายการโทรทัศน์	เว็บไซต์
ภาพตัวแทนด้านลบ				
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล	● ⁶	●	⊙	○
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข	●	○	⊙	-
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย	⊙	○	-	-
ภาพตัวแทนด้านบวก				
- ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ	⊙	●	-	●
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	⊙	●	●	●
- ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	⊙	●	●	●
- ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ	○	●	⊙	⊙
- ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า	○	●	-	⊙

⁶ ● ปรากฏในปริมาณมาก (20 ครั้งขึ้นไป)

⊙ ปรากฏปานกลาง (11-20 ครั้ง)

○ ปรากฏในปริมาณน้อย (1-10 ครั้ง)

จากตารางแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าใน โดยประเด็นที่ถูกนำเสนออย่างโดดเด่นในเนื้อหาหน้าหนึ่งคือ ประเด็นที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องคุณค่าข้าว เช่น ความขัดแย้ง การใช้ความรุนแรง อุบัติเหตุ อาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจได้มาก ดังนั้น เนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ในหน้าหนึ่งจึงมักเป็นเรื่องด้านลบ สอดคล้องกับที่ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา นิลสุข จากศูนย์วิจัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา สำนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาว่า “ข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาก็ตรงกับสำนวนว่า ข่าวดีอยู่หน้าในข่าวร้ายอยู่หน้าหนึ่ง” (เชี่ยวชาญ มุสิกวัชร และจารุณี โกลาติ, 2557: 7) ส่งผลให้ภาพตัวแทนด้านลบปรากฏอย่างชัดเจนกว่าภาพด้านบวก ภาพด้านลบที่ปรากฏ ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลง อันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ส่วนเนื้อหาหน้าใน ภาพตัวแทนที่ปรากฏอย่างโดดเด่น คือ ภาพตัวแทนด้านบวก ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” เนื่องจากเป็นพื้นที่เพื่อการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา

ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรากฏภาพตัวแทนด้านบวกอย่างโดดเด่น เช่น “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” เนื่องจากภาพตัวแทนเหล่านี้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของภาครัฐที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวเชิงบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา

นอกจากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนในด้วบทวาทกรรมทั้ง 2 กลุ่มแล้ว การวิเคราะห์ปริบททางสังคมวัฒนธรรมนับว่ามีส่วนสำคัญ เพราะจะทำให้ทราบถึงสถานการณ์และปัจจัยที่แวดล้อมและสัมพันธ์กับตัวบทมากยิ่งขึ้น วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ประเด็นนี้ในบทต่อไป

บทที่ 7

การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของงานวิจัยนี้ คือ การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวบทและปริบท ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐกับปริบททางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งวาทกรรมทั้ง 2 กลุ่มถูกผลิตขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน มีปริบทแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมร่วมกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมโดยรวมเพื่อให้เห็นสถานการณ์ กฎหมายและนโยบายต่างๆ ตลอดจนแนวคิดทางสังคมที่อยู่แวดล้อมตัวบท โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ปริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ
2. ผลของการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่อาจมีต่อสังคม

เมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมผู้วิจัยจะสรุปความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนกับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับปริบทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

7.1 ปริบททางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

7.1.1 สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษากับสังคมไทย

การศึกษาด้านวิชาชีพหรือการอาชีวศึกษามีความเกี่ยวข้องกับสังคมไทยมาหลายยุคหลายสมัย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงปริบททางสังคมวัฒนธรรมเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษากับสังคมไทยในอดีต การศึกษาด้านวิชาชีพมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย เป็นลักษณะการศึกษาวินัยที่ได้รับการถ่ายทอดภายในครอบครัว เช่น งานช่างทอ ช่างไม้ ช่างเหล็ก ฯลฯ งานศิลปะต่างๆ พบตามวัดวาอาราม งานการเกษตร ได้รับการถ่ายทอดจากบิดามารดาไปสู่ลูกหลาน ลูกผู้หญิงได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับงานบ้านงานเรือน การทอผ้าและการประกอบอาหาร ในสมัยอยุธยาการถ่ายทอดวิชาชีพลำกับสมัยสุโขทัยแต่มีชาวยุโรปมาค้าขายกับไทยชาติแรกคือ โปรตุเกส จึงนำความรู้ใหม่เข้ามาเผยแพร่ ได้แก่ การต่อเรือ การใช้ปืนใหญ่ การคหกรรม ในสมัยรัชกาลที่ 1 ตั้งกรมสิบหมู่เพื่อฝึกบุคคลให้เป็นช่างหลวง ช่างเขียน ช่างแกะ ช่างปูน ช่างกลึง ช่างหิน ช่างหล่อ ช่างบุ ช่างรัก และช่างสลัก เพื่อประโยชน์ในการสร้างปราสาทและวัด ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งโรงเรียนหลวงในพระมหาราชวังขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2414 ขึ้นเป็นครั้งแรก และในปีพุทธศักราช 2430 ได้โปรดฯ ให้ตั้งกรมศึกษาธิการเพื่อทำหน้าที่จัดตั้งดูแลโรงเรียนในจังหวัดต่างๆ ปีพุทธศักราช 2441 ได้กำหนดให้มีการอาชีวศึกษาโดยระบุว่าเป็นการเรียนวิชาเฉพาะให้มีความชำนาญ เช่น วิชาชีพ วิชาเพาะปลูก ฯลฯ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2452 กระทรวงธรรมการได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือโรงเรียนสามัญศึกษาและโรงเรียนวิชาสามัญศึกษาต่อมาได้กลายเป็นอาชีวศึกษา (เจริญ สุวโรจน์วงศ์, 2523: 41)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในสมัยก่อนการศึกษาด้านวิชาชีพมีความสำคัญต่อสังคมไทยทั้งในการประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการก่อสร้างปราสาทและวัดวาอารามต่างๆ ต่อมาความนิยมการเรียนสายอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงไป ดังที่ สมบูรณ์ ตันยะ (2542: 41-42) ได้กล่าวถึงค่านิยมทางการศึกษาด้านวิชาชีพของคนไทยในสมัยก่อน สรุปได้ดังนี้

1) ช่วงก่อนการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 คนไทยสมัยก่อนมีค่านิยมเรียนวิชาชีพนอกจากเรียนหนังสือ การอาชีวศึกษาจึงน่าจะรุ่งเรืองกว่าแขนงอื่นๆ เพราะว่าการอาชีพเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนในสมัยนี้รู้จักและต้องกระทำเพื่อเลี้ยงชีพ แม้ว่าจะไม่จัดระบบการศึกษาและมีโรงเรียนสอนดังปัจจุบัน แต่เป็นการให้การศึกษาที่อยู่ในบ้าน ครูผู้ให้การศึกษาคือพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย นักเรียนคือลูกหลาน เป็นการเรียนแบบลงมือปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง เด็กที่เกิดในครอบครัวที่มีอาชีพใดก็จะเล่าเรียนหาความชำนาญในอาชีพนั้นๆ และประกอบอาชีพนั้นๆ สืบต่อจากพ่อแม่ของตน

2) ช่วงการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหน่วยงานราชการต่างๆ ในประเทศ ค่านิยมทางการศึกษาจึงเปลี่ยนไปเป็นการเรียนเพื่อเข้ารับ

ราชการ แม้ว่าช่วงปลายรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 จะมีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมาย โดยพยายามส่งเสริมวิชาชีพที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ วิชาหัตถกรรม หรือวิชาช่างต่างๆ วิชาค้าขายหรือพาณิชย์กรรม และที่สำคัญคือกสิกรรมก็ตาม แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จตราบนานเท่านี้ เนื่องจากคุณค่าของการจัดการศึกษาเพื่อให้คนเข้ารับราชการได้ฝังรากลึกจนยากที่จะถอนได้

3) ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประชาชนไม่นิยมเรียนวิชาชีพ อาจเพราะได้รับอิทธิพลของฝรั่งด้านผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และคนไทยใฝ่ใจที่จะเป็นขุนนางมากกว่าช่าง เนื่องจากช่างนั้นมีศักดิ์ในสังคมต่ำต้อยกว่าขุนนาง ความสนใจงานช่างต่างๆ ก็น้อยลงด้วย

4) ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง พ.ศ. 2525 ความนิยมเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ เพราะประชาชนมีความคิดว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้มีสติปัญญาไม่สูง ไม่สามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้ ประกอบกับเกิดค่านิยมยกย่องปริญญาหรือวุฒิปริญญาตรีขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบริบททางสังคมวัฒนธรรมส่งผลโดยตรงต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนสายสามัญไม่ได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะระดับความรู้เทียบขั้นกับผู้เรียนสายสามัญไม่ได้ ทำให้พ่อแม่ไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษา ถึงแม้จะมีนโยบายทางการศึกษาที่ส่งเสริมด้านวิชาชีพก็ตาม ต่อมาในสมัยปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายด้านที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษากับสังคมไทยในปัจจุบัน ในปัจจุบันสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านสถานการณ์แวดล้อมประการหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนอาชีวศึกษา คือ สถานการณ์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ข้อมูลจากการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 71-75) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไว้ดังนี้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 ประเทศไทยได้เริ่มเปลี่ยนทางภาคเศรษฐกิจจากภาคเกษตรเป็นอุตสาหกรรม ทำให้มีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมตามชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ทำให้เกิดการกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค นอกจากภาคอุตสาหกรรมแล้วประเทศไทยยังเร่งการพัฒนาในภาคบริการ โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยว ต่อมาผลจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในบริบทโลกประเทศไทยจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในด้านเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องเน้นการผลิตเพื่อเพิ่มนวัตกรรมและอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้มีการกำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป้าหมายของประเทศ ซึ่งเป็น 3 ภาค เศรษฐกิจหลักที่มีศักยภาพในด้านการแข่งขัน ดังต่อไปนี้

1) เกษตรกรรม ให้ความสำคัญในด้านการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพในทุกระดับ นอกจากนี้ต้องคำนึงในการพัฒนาฐานการผลิตพร้อมกับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี และการสร้างความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพประกอบด้วย ข้าว ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผลไม้ พืชพลังงาน (อาทิ มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน) ประมง และปศุสัตว์

2) อุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้พื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้สังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ต้องสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงอุตสาหกรรมในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกัน อีกทั้งสนับสนุนงานวิจัยเชิงพาณิชย์เพื่ออุตสาหกรรม โดยมุ่งหวังให้อุตสาหกรรมไทยมีการเพิ่มมูลค่าและการยกระดับคุณภาพของสินค้าให้มีนวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังนั้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเชิงอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ (1) อุตสาหกรรมเดิมที่เป็นฐานรายได้ประเทศ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ยาง อาหาร (ผลไม้ อาหารทะเล เนื้อสัตว์แปรรูป) ปิโตรเคมี/พลาสติก Biodiesel/Ethanol ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และ (2) อุตสาหกรรมอนาคต ประกอบด้วย อุตสาหกรรมพลังงานสะอาด ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (อาหารเสริม เครื่องสำอาง ยาสมุนไพร ยาแผนโบราณ เครื่องมือแพทย์ ผลิตภัณฑ์ยา) Biochemical Products/Bio-Plastic/ Bio Material อุตสาหกรรมอากาศยาน และ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ (อาทิ แฟชั่น ออกแบบ อัญมณี โฆษณา สถาปัตยกรรม หุ่นยนต์ OTOP เป็นต้น)

3) บริการ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ การใช้ IT เพื่อสร้างนวัตกรรมให้ธุรกิจบริการ กิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านบริการที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ท่องเที่ยว ค่าส่ง/ค้าปลีก ก่อสร้าง สื่อสารและโทรคมนาคม บริการสุขภาพ

จากข้อมูลสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศข้างต้นจะเห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ด้านใหญ่ๆ คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ สิ่งที่น่าประหลาดใจไปกับการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาในประเทศยังคงมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ที่มุ่งเน้นกลุ่ม 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายหรืออุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น ทั้งยังเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนทั่วโลก โดยสามารถแบ่ง 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 (ต่อยอด) 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ได้แก่ ยานยนต์แห่งอนาคต (Next-generation Automotive) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness) อาหารแห่งอนาคต (Food for the Future) การเกษตรเชิงประสิทธิภาพและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) และกลุ่มที่ 2 (เดิม) 5 อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ได้แก่ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม⁷(Robotics) การบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) ดิจิทัล (Digital) การแพทย์ครบวงจร (Medical Hub) (ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ, ออนไลน์) ดังแผนภาพต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷เอกสารการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน

2558(<http://www.thaigov.go.th/index.php/th/newssummary-cabinet-meeting/item/97472-97472.html>) ใช้คำว่า “อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (Robotics)”

ภาพที่ 23 ตลาดงานอาชีพที่มาแรงในระบบอุตสาหกรรม ปี 2560-2564

ที่มา: <https://www.bltbangkok.com/news/4382/>

จากความต้องการดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในจังหวัด ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง โดยมี 3 ศูนย์หลัก 10 ศูนย์ย่อยทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานและความต้องการแรงงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาโดยกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนภายใน 5 ปี ให้ได้จำนวน 200,000 คน ทั้งการผลิตกำลังคนระยะสั้นและจัดการศึกษา โดยจัดให้มี 10 หลักสูตรใหม่ที่รองรับอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการทำงานแบบประชารัฐ (อมิตตา ภัคศิริโรภิน ลือชัย วงษ์ทอง และกิจฐเขต ไกรवास, 2563:213-225)

สถานการณ์ความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษาข้างต้นส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ โดยภาพตัวแทนนี้พบได้ทั้งในทวิภาคีความร่วมมือและวาทกรรมสื่อภาครัฐ นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการนำเสนอภาพของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญและให้การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

นอกจากข้อมูลข้างต้นที่แสดงให้เห็นว่ากำลังคนระดับอาชีวศึกษายังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในประเทศ สถานการณ์ทางสังคมอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษา คือการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งมีเป้าหมายในการรวมตัวเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (single market and single

production base) มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรีเพื่อมุ่งให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเร่งรัดให้เกิดขึ้นภายในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) โดยมีแผนดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ซึ่งประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามพันธกรณีซึ่งมีผลผูกพัน ดังนี้ 1) การเปิดเสรีการค้าสินค้า 2) การเปิดเสรีการค้าบริการ 3) การเปิดเสรีการลงทุน 4) การเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย 5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี 6) ความร่วมมือสาขาอื่นๆ ประเด็นที่สัมพันธ์กับความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาก็คือการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายบริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือได้อย่างเสรีในประเทศสมาชิก ทำให้มีตลาดแรงงานขนาดใหญ่และมีความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพมากขึ้น (อนุชัช รามวงษ์กูร, 2558: 267)

กล่าวได้ว่าในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปลายปี 2558 การอาชีวศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างมากในการสร้าง “ทุนมนุษย์” ดังนั้นการปฏิรูปการอาชีวศึกษาทั้งด้านนโยบายการบริหาร บุคลากรและตัวผู้เรียนจึงมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้มีความสามารถต่อการแข่งขันและการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งการกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพควรมีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายคือ “กลุ่มแรงงาน” ในประเทศไทย ทั้งในระดับฝีมือกึ่งฝีมือและไร้ฝีมือ ดังนั้น แนวทางสำคัญที่ภาครัฐบาลควรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยคือ “การส่งเสริมการอาชีวศึกษา” อย่างเร่งด่วนและจริงจังเพื่อเป้าหมายในการมีทรัพยากรมนุษย์ด้านแรงงานที่มีคุณภาพสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศและภายในภูมิภาคต่างๆ ให้มีความเข้มแข็งเท่าทันสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงขึ้น ดังนั้น “การพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยในการเป็นประชาคมอาเซียน” นับว่าเป็นการสร้าง “ทุนมนุษย์” ในภาคส่วนแรงงานให้มีศักยภาพ ซึ่ง “กลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา” เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนภาคแรงงานและเศรษฐกิจในประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นโดยการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐบาลหน่วยงาน/องค์กรความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้เข้ามามีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นับว่าเป็นการกำหนดทิศทางที่ดีในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะด้านต่างๆรวมถึงทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นรากฐานและการวางระบบการพัฒนาทุนมนุษย์ของไทยให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคอาเซียน (เรวดี นามทองดี, 2558: 679)

สถานการณ์การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในด้านการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

หลังรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีมีนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพิ่มจำนวนนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการขาดแคลนกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ รวมถึงการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แทนที่จะมุ่งเน้นเรียนต่อสายสามัญ โดยกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) มีความพยายามอย่างยิ่งในการรณรงค์เพื่อเปลี่ยนค่านิยมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้หันมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น เพื่อการมีงานทำที่ยั่งยืน

(มติชน, 7 กรกฎาคม 2559)

วันนี้ประเทศต้องการกำลังคนที่มีทักษะสายวิชาชีพ เช่น ในการพัฒนา EEC ภาคอุตสาหกรรมมุ่งเป้าไปที่ 10 อุตสาหกรรมใหม่ที่จะเป็นตัวนำในการพัฒนา แต่เราก็ยังขาดแคลนกำลังคนหลายสาขา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เดลินิวส์, 6 กุมภาพันธ์ 2561)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

พิธีกร : น้องๆ อาชีวะที่น่ารักทุกๆ คนเลยที่อยู่ที่นี่นะครับที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานีนะครับ พวกเขาเหล่านี้แหละครับคืออนาคตของชาตินะครับทุกๆ คนมีโอกาที่จะช่วยกันสร้างชาติได้แน่นอนนะครับ อาชีวะของเราวันนี้พร้อมแล้วครับที่จะก้าวเข้าสู่ AEC หรือว่าความเป็นอาเซียนนะครับ โดยเฉพาะหลักสูตรที่ได้มีรูปแบบแล้วนะครับกับ English Program ครับ

(รายการอาชีวะทูเดอะฟิวเจอร์, 11 กรกฎาคม 2558)

ลักษณะ อรรถาพิช : ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือ EEC เองเนี่ยเราก็
บอกว่าเรามุ่งเน้นที่อุตสาหกรรมทั้งหมด 10 ประเภทด้วยกัน
ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูง เทคโนโลยีใหม่ๆทั้งสิ้น
 เพราะฉะนั้นแน่นอนว่าแรงงานของประเทศไทยเนี่ยก็จะต้อง
 ปรับตัวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ นี้นะคะ เทคโนโลยีใหม่ๆ
 เหล่านี้เนี่ยเราจะเน้นแรงงานทักษะทางด้านช่างทางด้านของ
 อาชีวศึกษา ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์สาขาต่างๆ ค่ะ ปัจจุบันนี้
เนี่ยเราต้องยอมรับว่าการผลิตอาชีวศึกษาของเราเนี่ยยังไม่
เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ แล้วยิ่งถ้าเรามองไป
ข้างหน้าเนี่ย เราพัฒนาอุตสาหกรรม 10 อุตสาหกรรมนี้มากขึ้น
เรื่อยๆ เราก็จะต้องมีอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้นกว่านี้
นะคะ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 11 ธันวาคม 2561)

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าสถานการณ์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นปัจจัยทางสังคมที่อยู่แวดล้อมตัวบวทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษาเนื่องจากเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยตรงทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ดังนั้น ตัวบททั้ง 2 กลุ่มจึงนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะผู้ที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ

นอกจากสถานการณ์การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มีอิทธิพลต่อตัวบวทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่พยายามนำเสนอภาพบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศแล้ว กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษายังมีส่วนสำคัญต่อตัวบวทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา

7.1.2.1 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในปีพ.ศ. 2551 มีการตราพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาครั้งแรก และถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ใช้ในการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างชัดเจน (อนุชัย รามรังกูร, 2558: 267) ในพระราชบัญญัติประกอบด้วยกฏนิยามคำสำคัญและบทบัญญัติต่างๆ ประกอบด้วย หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 สถานศึกษาอาชีวศึกษา หมวด 3 สถาบันการอาชีวศึกษา หมวด 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หมวด 5 การเงินและทรัพยากร หมวด 6 บทกำหนดโทษ ในที่นี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบางหมวดบางมาตราที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

“หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็น

การจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ โดยรูปแบบ ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษา โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัด และการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชา วิชาชีพกรรม สาขาวิชาพัฒนศึกษา ที่มุ่งเน้นการผลิตผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทางด้านบริหารธุรกิจ ในการจัดการศึกษานี้เป็นการจัดการศึกษาในชั้นเรียนและมีเวลาเรียนที่เป็นประจำเหมือนกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อผู้เรียนมีการจบการศึกษาแล้วผู้เรียนจะได้วุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพจาก

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ในปัจจุบันการศึกษานอกระบบนั้นเป็นการจัดฝึกอบรมในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นเป็นส่วนใหญ่ เช่น หลักสูตรระยะสั้นช่างเสริมสวย ช่างยนต์ เป็นต้น ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาได้วางกรอบของมาตรฐานหลักสูตรระยะสั้นเป็นหลักสูตรที่กำหนดสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพในแต่ละวิชาชีพ โดยที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาจะต้องสร้างหลักสูตรดังกล่าวให้มีสมรรถนะในสาขาอาชีพไม่น้อยกว่าหนึ่งหน่วยสมรรถนะจากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะนั้น และประเด็นสำคัญการจัดการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้นนั้นจะต้องจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการ ชุมชน เท่านั้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานอาชีพหรือการประกอบอาชีพอิสระของความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มนั้นๆ ในอนาคต

(3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก วันที่ 5 มีนาคม 2551)

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ครอบคลุมถึงการจัดการอาชีวศึกษาและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ค่อนข้างมีอิทธิพลในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในด้านการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความมั่นคงก้าวหน้าในด้านการงานที่สามารถสร้างรายได้ในระหว่างที่ศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษา ภาพตัวแทนนี้สัมพันธ์กับการชูประเด็นเรื่องการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ดังตัวอย่างจากตีบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

สาขาการประกอบอาหารในเรือเดินทะเลระหว่างประเทศ เป็นการเรียนระบบทวิภาคีโดยความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราชกับบริษัท ไทรีเซน (กรุงเทพ) จำกัดในการร่วมคิดหลักสูตรและอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพบนเรือเดินทะเลระหว่างประเทศ โดยนักศึกษาจะได้เรียนทฤษฎีในวิทยาลัยเป็นเวลา 1 ปี จากนั้นจะได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพบนเรือเดินทะเลระหว่างประเทศอีก 1 ปี ในฐานะคนครัวบนเรือภายใต้การดูแลของพ่อครัวหลักประจำเรือ ถือว่าเป็นแรงจูงใจชั้นดีที่เด็กอาชีวะจะมีรายได้อย่างงาม

(เดลินิวส์, 23 มีนาคม 2561)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

อาจารย์อมรรวิช์ นาครทรรพ : คำนี้ก็น่าจะได้ยินกันทั่วไปแล้ว อาชีวะทวิภาคีก็คือร่วมผลิตกับภาคเอกชนเลย อันนี้ก็ต้องขอบคุณน้ำใจภาคเอกชนนะครับ จริงอยู่นะครับ ภาคเอกชนก็ได้ประโยชน์ในการผลิตคน ก็จะได้คนตรงตามความต้องการ แต่ในแง่หนึ่งเขาก็ลงทุนนะครับ ลงทุนในแง่ที่ว่าให้ค่าจ้างระหว่างเรียนก็มีเอานักศึกษาไปฝึกงานสละคนของตัวเอง บุคลากรของตัวเอง มาเป็นครูฝึก ช่วยสอนตอนเขาอยู่ในโรงงานก็ดี ไปจนถึงประกันการ

จ้างงาน อันนี้สำคัญมาก ตอนนี้อยู่เรียนสายอาชีพวะก็ ไม่ธรรมดา
แล้วนะครับ จบสายเทคโนโลยี สายอาชีพ จบไปในบางสาขาที่มี
ความร่วมมือดี ๆ มีตัวอย่างบริษัทหลายบริษัทที่เข้ามาร่วมมือแล้ว
บางจาก โสมโพร เด็กเรียนทางสายอาชีพทางสายเทคโนโลยี
ออกไปเงินเดือนสองหมื่นก็มี ผมว่าถ้าทำอย่างนี้ไปสักพักนะฮะ คือ
ออกไปเนี่ย งานมั่นคง รวยให้เห็น มั่นคงเลยเนี่ยนะครับ ผมว่ามัน
จะเริ่มหันหน้าได้ แล้วคนก็จะมาเรียนอาชีพมากขึ้น แล้วก็ที่
สำคัญคือว่า เขาเรียนแล้วเขามั่นใจว่าเขามีงานทำแน่ แล้วก็ไปได้ดี
ด้วยแล้วก็อยู่ในบริษัทที่ค่อนข้างใหญ่โตมั่นคงด้วย

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 21 เมษายน 2558)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นหนึ่งใน
รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ นอกจากกล่าวถึงการศึกษาระบบทวิภาคี ตัว
บททั้ง 2 กลุ่มยังสื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เรียนในระบบทวิภาคีจะเป็นผู้ที่มีความมั่นคงในการ
ทำงาน สอดคล้องกับที่ระบุไว้ในมาตรา 8 (3) ของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

นอกจากนี้ในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้ระบุไว้ว่า

“การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษา
ในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ
แผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ
ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น
เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ความสามารถ
ในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ
หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก วันที่ 5 มีนาคม 2551)

ดังนั้น ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และแผนการศึกษาแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

7.1.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยมีการวางแผน

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาประเทศในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี ฉบับแรกเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2504-2509 และได้วางแผนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันคือ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ทั้งนี้แผนในช่วงเริ่ม 35 ปีแรกได้มุ่งเน้นเฉพาะการเร่งรัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ยุทธศาสตร์ของการพัฒนามุ่งเน้นที่จะขยายการผลิตด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการส่งออก โดยใช้ความได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างเหลือเฟือ และแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำเป็นปัจจัยในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อคนและคุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่าที่ควร การพัฒนาที่เน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้นซึ่งผลของการพัฒนาระยะ 35 ปี (แผนการพัฒนาระยะ ฉบับที่ 1-7) ตามที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในหลายๆ เรื่อง แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการ หรืออยู่ในสภาพที่เรียกว่า *เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา และการพัฒนาไม่ยั่งยืน* จากการสรุปผลดังกล่าวนำมาซึ่งการจัดเตรียมวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนา จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลักแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการเน้นให้ *คนเป็นศูนย์กลาง หรือเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา* เพราะคนเท่านั้นที่เป็นปัจจัยชี้ขาดถึงความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง ดังนั้นในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นต้นมา จนถึงแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงได้เน้นการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญด้วย (เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 11)

จากจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้การจัดการอาชีวศึกษาได้รับผลกระทบและเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละช่วงเวลาของแผนพัฒนา เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาบางส่วน เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของการอาชีวศึกษากับแผนพัฒนา โดยจะเน้นที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11-12 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาของงานวิจัยนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

“บทที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ข้อ 1. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

1.2 คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหา ด้านสติปัญญา คุณภาพการศึกษาและมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ผลการพัฒนา ตามช่วงวัย พบว่า **กลุ่มวัยเด็ก** ระดับเขาวนปัญญามีค่าเฉลี่ยลดลงจาก 91 เป็น 88 ในช่วงปี 2550-2552 (องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ 90-110) เด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัยมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 72.0 เหลือเพียงร้อยละ 67.0 ขณะเดียวกันยังมีภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนจากพฤติกรรมการบริโภค ที่ไม่เหมาะสม โดยในปี 2549 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีมีภาวะโภชนาการเกินถึง ร้อยละ 10.6 และคาดว่าอีก 10 ปีข้างหน้า 1 ใน 5 ของเด็กปฐมวัยจะเป็นโรคอ้วน ส่วน**เด็กวัยเรียน** มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50.0 และมาตรฐาน ความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ จากพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น อัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิง อายุ 15-19 ปีเพิ่มจาก 54.9 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี พันคนในปี 2548 เป็น 56.2 ในปี 2553 ขณะที่**กลุ่มวัยทำงาน** ภาพรวมกำลังแรงงานมีการศึกษา สูงขึ้น โดยปี 2553 มีกำลังแรงงานจบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 54.4 และสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา 40 : 60 แต่การเรียนต่อในสายอาชีพศึกษายังไม่สอดคล้องกับ ความต้องการกำลังคน ระดับกลางของประเทศ ขณะเดียวกันอัตราเพิ่มของผลผลิตภาพแรงงานในช่วง ปี 2550-2551 โดยเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 1.8 นับเป็นจุดอ่อน ต่อการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ อีกทั้งแรงงานในกลุ่มอายุ 25-59 ปี ที่เป็นวัยใช้กำลังแรงงานยังขาดการ ออกกำลังกาย **กลุ่มวัยสูงอายุ** แม้จะมีอายุยืนยาวขึ้นแต่ประสบปัญหาการเจ็บป่วย ด้วยโรคเรื้อรัง เพิ่มขึ้นโดยพบว่าร้อยละ 31.7 ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาคือเบาหวาน ร้อยละ 13.3 และหัวใจร้อยละ 7.0 ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่าย ด้านการรักษาพยาบาลของภาครัฐในอนาคต”

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.: 39-40)

“ข้อ 5. แนวทางการพัฒนา

5.2 การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.2.3 พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้อง

กับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย

3) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาการสร้างแรงจูงใจ ปลูกฝังค่านิยมในการเรียนสายอาชีพและการประกอบอาชีพอิสระ การยกระดับคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังแรงงานกับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันเฉพาะทางควบคู่กับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับนานาชาติ”

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.: 47)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

“ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

ข้อ 2. สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

2.3 สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย

2.3.4 คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย

ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัย แรงงานอายุ 15-59 ปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 8.8 ปี ในปี 2551 เป็น 9.3 ปี ในปี 2558 แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2558 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลคะแนนสอบ PISA ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนา ใกล้เคียงกัน เนื่องจาก 42 ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทย ทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียน การสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครู

ที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขณะที่ในระดับ
อาชีวศึกษายังมีเด็กที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่น้อย โดยในปีการศึกษา
2558 มีสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญเท่ากับ 36 : 64 ส่วนระดับ
 อุดมศึกษา พบว่า มีการเปิดหลักสูตรโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดงาน
 บัณฑิตที่จบออกมาบางส่วนยังมีปัญหาคุณภาพ...”

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.:29-42)

“ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ

ข้อ 3. แนวทางการพัฒนา

3.3 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

3.3.1 พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

แนวทางการพัฒนา

4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และ
 รองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ขยายขีดความสามารถของ
 โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทุกรูปแบบให้บูรณาการและเชื่อมโยงกันทั้งระบบ
 ได้แก่ ท่าอากาศยานทั้ง 3 แห่ง คือ สุวรรณภูมิ ดอนเมืองและอู่ตะเภา เชื่อมโยง
 การคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางราง ทางเรือและอากาศ เพื่อสนับสนุนการดำเนิน
 กิจกรรมในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นและเชื่อมโยงสู่พื้นที่โดยรอบและตลาดโลก พัฒนาระบบ
 สาธารณูปโภค สาธารณูปการ โครงข่ายน้ำ (น้ำดิบ น้ำประปา) ระบบไฟฟ้า
 เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะขยะ น้ำเสีย และปรับปรุง
 คุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาวิศวกรรมและเทคโนโลยี เพื่อผลิตบุคลากรเฉพาะ
 ทางให้สอดคล้องกับความต้องการของกิจกรรมเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างเหมาะสม
 และยกระดับบริการสาธารณสุขทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ”

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.:170-181)

จากข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11-12 มีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในส่วนการดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาครัฐ ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้เคยให้แนวคิดไว้ว่า จากแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบทิศทางของเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ภายใต้ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ มีจุดมุ่งหมายที่จะมุ่งผลิตและพัฒนา กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงดำเนินการผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

(มติชน, 26 ธันวาคม 2559)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

การจัดประชุมในครั้งนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เน้นความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะและคุณธรรม เจตคติที่ดีต่ออาชีพโดยเรียนทั้งภาคทฤษฎีและให้ความสำคัญกับภาคปฏิบัติ ในด้านเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์การฝึกของสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งยังล้ำสมัยและไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี จึงควรมีการปรับปรุงคุณภาพและจำนวนของเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์การฝึกให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงทำให้นักศึกษาได้ใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยและทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามนโยบายการจัดการอาชีวศึกษา

และมาตรฐานอาชีพของประเภทวิชาสาขาวิชาและสาขางานและการกำหนด
มาตรฐานครุภัณฑ์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับ
ความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 13 กรกฎาคม 2560)

7.1.2.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 บัญญัติให้
มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา
กับการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจึงได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปีที่บูรณาการ
ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้
และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: คำนำ)

แต่การใช้แผนการศึกษาแห่งชาติในระยะแรก (พ.ศ. 2545-2552) ในส่วนการผลิตและพัฒนา
กำลังคนอาชีวศึกษายังประสบปัญหาดังนี้

“(1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ผู้เรียน และการเพิ่มโอกาสทาง
การศึกษาการขาดแคลนครูในการสอนวิชาเฉพาะเป็นอุปสรรคสำคัญในการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับอาชีวศึกษา หลักสูตรการศึกษาขาดความชัดเจน
ว่าจะให้ผู้สำเร็จการศึกษาเรียนต่อในระดับสูงขึ้นหรือเข้าทำงาน ไม่สามารถสร้าง
สมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริง การละเลยในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนของ
ผู้ปกครอง ทำให้การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งสถาบัน
อาชีวศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในเมือง ทำให้เด็กชนบทไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้

(2) การผลิตและการพัฒนากำลังคน และการผลิตและการพัฒนาครู

คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ประมาณร้อยละ 75 ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และเรียนในสาขาที่ไม่ตรงกับที่จบมา และผู้จบการศึกษาใหม่ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานได้ตรงลักษณะงาน”

(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559: 33)

ต่อมาได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 โดยปรับปรุงในส่วนนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2552-2559 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้มี วัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ 3) เพื่อพัฒนา สภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ อาชีวศึกษา ดังนี้

“บทที่ 4 ปัญหาการดำเนินงานและประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนา

ประเด็นที่ 3 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

3.1 ปัญหาการดำเนินการ

4) ความนิยมการเรียนอาชีวศึกษาไม่ได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง

นักเรียนที่จบระดับปวช. และปวส. ยังนิยมเรียนต่อในระดับปริญญาอยู่มาก สถาบันอาชีวศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในเมือง ไม่กระจายตัวไปในชนบท ทำให้เด็ก ในชนบทไม่สามารถเข้าเรียนได้เพราะค่าใช้จ่ายสูง อีกทั้งสถาบันอาชีวศึกษา ยังมีปัญหาด้านภาพพจน์ที่ว่า เด็กเกเร ชอบตีกัน ไม่ค่อยมีคุณภาพทำให้ ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน ทำให้จำนวนและสัดส่วนของผู้เรียน อาชีวศึกษาเพิ่มได้น้อย”

(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 89)

“ประเด็นที่ 4 การผลิตและพัฒนากำลังคน

4.1 ปัญหาการดำเนินการ

- 1) ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาทั้งระดับปวช. และปวส.

ประมาณร้อยละ 75 ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและเรียนในสาขาที่ไม่ตรงกับที่จบมา คงเหลือผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่เข้าสู่ ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ 25 ทำให้ขาดแคลนกำลังคนระดับกลางหรือระดับปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

4.2 ประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการ/ต้องเร่งดำเนินการ

- 1) ส่งเสริมให้ขยายการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

สหกิจศึกษาและการฝึกงานของนักศึกษา โดยร่วมมือกับสถานประกอบการและบูรณาการการเรียนการสอน

- 2) สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน

การฝึกอบรม การกำหนดเส้นทางอาชีพและการทำงานให้ชัดเจนทั้งการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา โดยร่วมกับสถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้งาน”

(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 91-92)

“บทที่ 5 วัตถุประสงค์ แนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ที่ 1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.1 พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกกระดับและ

ประเภทการศึกษา

กรอบการดำเนินงาน

1.1.8 พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศในเชิงปฏิบัติ

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ เป็นกำลังคนฐานความรู้ เป็นช่างเทคนิคและนักเทคโนโลยีที่มีฝีมือ มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสามารถสร้างงานด้วยตนเอง

แนวนโยบาย

1.4 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของประเทศและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับ
นานาชาติ

กรอบการดำเนินงาน

1.4.3 พัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National
Qualification Framework) เพื่อการรับรองสมรรถนะ ความรู้ความสามารถ
ของผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับ/ประเภท การศึกษา โดยเฉพาะคุณวุฒิวิชาชีพ
(Vocational Qualification) และการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อการ
รับรองสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ
และพัฒนาระบบการจ้างงานและกำหนดเงินเดือน/ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ
เพื่อจูงใจผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น

1.4.6 จัดการศึกษาและเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในสัดส่วน
ที่มากกว่าภาคทฤษฎีและเรียนรู้งานอาชีพ โดยขยายการศึกษาระบบทวิภาคี
สหกิจศึกษาและการฝึกงานให้มากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการทำงานระหว่างเรียน
การพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในลักษณะธนาคารหน่วยกิต เพื่อส่งเสริม
การเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน”

(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 109-115)

“บทที่ 6 การบริหารสู่แผนการปฏิบัติ

6.2 เป้าหมายการนำแผนสู่การปฏิบัติ

เป้าหมายเชิงปริมาณ

5. สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียน

อาชีวศึกษา : สามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น 60 :40 ในปี 2559”

(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 131)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เมื่อแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2552-2559 สิ้นสุดลง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2560-2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปีเพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ค) มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ฉ)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กล่าวถึงผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552-2558 ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาไว้ว่า

“...คุณภาพของกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)แม้ว่าจะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน สถานประกอบการ ต้องการแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะสูงมากส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แต่สัดส่วนของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษายังคงน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา เนื่องจากมุ่งหวังเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งเห็นได้จากจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มน้อยลง ทุกปี ทำให้มีการขาดแคลนแรงงานระดับกลาง...”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 65-66)

แผนการศึกษาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ตัวอย่างเช่น

“ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

2.1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการ

ของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม อย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ฅ)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าแผนการศึกษาฯ ฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านอาชีวศึกษาโดยเฉพาะปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ยังมีจำนวนน้อย ส่งผลต่อการขาดแคลนกำลังคนในตลาดแรงงาน การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาฯ ฉบับนี้ ซึ่งแผนการศึกษาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 82-87) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 46 ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ 1-5	ปีที่ 6-10	ปีที่ 11-15	ปีที่ 16-20
คุณภาพการศึกษา (Quality)					
8) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีสมรรถนะเป็นที่พอใจของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น	60	75	85	95	100
การตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)					
7) สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา	40 : 60	45 : 55	50 : 50	60 : 40	70 : 30
10) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ไม่นับศึกษาต่อ) ภายในระยะเวลา 1 ปีเพิ่มขึ้น	N/A	80	90	95	100

ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดบางส่วนของยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ดังนี้

“ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

2.1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตาม

ความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ตัวชี้วัด

2) สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญ

ศึกษา

4) ร้อยละของผู้ที่เรียนในระบบทวิภาคี/สหกิจศึกษาในสถาน

ประกอบการที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น

12) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จ

การศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ไม่นับศึกษาต่อ) ภายในระยะเวลา 1 ปีเพิ่มขึ้น

15) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

มีสมรรถนะเป็นที่พอใจของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น

3) แนวทางการพัฒนาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.1 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตาม

ความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2) ส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา เร่งปรับค่านิยม

และวางรากฐานทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 100-104)

“ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

2.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/

กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

4) จำนวนสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น

3) แนวทางการพัฒนา

3.3) สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4) สร้างมาตรฐานผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เรียนดีมีวินัย มีคุณธรรมและรักสันติ”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 108-115)

“ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

2.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

7) อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาสูงขึ้น”

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 119-121)

จากข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในการศึกษาแห่งชาติทั้ง 3 ฉบับ มีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในส่วนการดำเนินนโยบายที่ส่งผลต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพกล่าวคือ เน้นการผลิตจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาและการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตัวอย่างจากวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

การจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะวิชาชีพและทักษะวิชาพื้นฐาน ระดับ อศจ.
นับเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาและสมาชิกองค์การให้มีความสมบูรณ์
ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ทักษะความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม
การบริการสังคม ส่งเสริมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และตระหนักในการสร้างงาน
สร้างรายได้ระหว่างเรียน และการเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ เพื่อเป็นการพัฒนา
นักเรียนนักศึกษาให้มีคุณภาพให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งและเป็นคนดีสามารถอยู่ร่วมกับ
บุคคลอื่นอย่างมีความสุขได้ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

(เดลินิวส์, 4 ธันวาคม 2555)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

นายวณิชย์ อ่วมศรี รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดเผย
ถึงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้จัดโครงการอบรม
ประวัติศาสตร์ชาติไทยและบุญคุณของพระมหากษัตริย์ไทยขึ้น จำนวน 4 รุ่น
ทั่วประเทศ... ซึ่งการอบรมตามโครงการนี้จะสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)ที่ต้องการให้มีการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และ
สมคูลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นและเป็นการเสริมสร้างให้มี
ผู้เข้ารับอบรม และนักเรียน นักศึกษา มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย
มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการ
ปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและรังเกียจการทุจริต
ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 1 พฤษภาคม 2560)

7.1.2.4 นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ
15 ปี (พ.ศ. 2555-2569) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนา
กำลังคนอาชีวศึกษาของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิต

และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ในการนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ประกอบด้วย 4 นโยบาย 10 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์ และโครงการ 93 โครงการ โดยผู้วิจัยจะยกตัวอย่างเนื้อหาบางส่วน โดยเฉพาะรายละเอียดของนโยบายที่ 1 เนื่องจากเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 47 แสดงนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ.2555-2569)

นโยบาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการสำคัญ
<p><u>นโยบายที่ 1</u> มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p><u>เป้าหมาย:</u> ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 และฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น</p>	<p><u>ยุทธศาสตร์ที่ 1</u> มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล</p>	<p><u>กลยุทธ์ที่ 1</u> ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล</p>	<p>1. โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพภายในประเทศ</p> <p>2. โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพตามกรอบความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล</p> <p>3. โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย ระยะ 15 ปี (ระยะที่ 12555-2561 60 : 40) (ระยะที่ 22562-2569 70 : 30)</p>
		<p><u>กลยุทธ์ที่ 2</u> ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา</p>	<p>1. โครงการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของ</p>

นโยบาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการสำคัญ
		<p>และการฝึกอบรมวิชาชีพ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี</p>	<p>สถานศึกษาและสถานประกอบการในกลุ่มจังหวัด</p> <p>2. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากล</p> <p>3. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาชีวศึกษา ระหว่างประเทศ</p>
	 <p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	<p><u>กลยุทธ์ที่ 3</u> ส่งเสริมสนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือ ผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคีและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน</p>	<p>1. โครงการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีให้สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการ โดยเฉพาะ SME ภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ</p> <p>2. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ระดับจังหวัด</p> <p>3. โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ</p>
		<p><u>กลยุทธ์ที่ 4</u> ปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพ ด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน</p>	<p>1. โครงการส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง</p> <p>2. โครงการพัฒนาระบบการแนะแนวอาชีพเชิงรุก</p>

นโยบาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการสำคัญ
		กลุ่มผู้ปกครองและชุมชน	<p>เพื่อให้สามารถเข้าถึงพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง</p> <p>3. โครงการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมาย ให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาที่จะสร้างให้เกิด “การศึกษาเพื่ออาชีพ คือ ดวงประทีปส่องชีวิต ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่มั่นคง”</p> <p>4. โครงการสร้างภาพยนตร์ เพื่อประชาสัมพันธ์ และปรับภาพลักษณ์ เกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวอาชีวศึกษาเชิงสร้างสรรค์</p> <p>5. โครงการส่งเสริมคนดีศรีอาชีพ</p> <p>6. โครงการเยาวชนอาชีวะสัมพันธ์ร่วมสร้างสรรค์สังคม</p> <p>7. โครงการอาชีพอาสา เพื่อพัฒนาสังคม</p>

จากข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏในนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ.2555-2569) มีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในสถานการณ์ดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาของภาครัฐ ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ.2555-2569 ของสำนักงานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ยกกระดับคุณภาพการจ้ดอาชีวศึกษาและด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการจัดการ

(เดลินิวส์, 13 มิถุนายน 2559)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปีโดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จ การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนซึ่งเป็นการรองรับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน โดยมีการปรับภาพลักษณ์ ทศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อ การเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ
CHULALONGKORN UNIVERSITY
(ข่าวประชาสัมพันธ์, 13 กันยายน 2561)

7.1.2.5 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) จากประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) กล่าวถึงความเป็นมาของยุทธศาสตร์ชาติไว้ดังนี้

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้ มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิด เป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และต่อมาได้มีการตรา พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มี

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว
ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระบรมราชโองการ
ประกาศใช้เป็นยุทธศาสตร์ชาติต่อไป”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก วันที่ 13 ตุลาคม 2561)

กล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อมูลจากรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในพื้นที่เกี่ยวกับการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวศึกษาเป็น 50 : 50 ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 6 (สำนักงานศึกษาธิการภาค 6, 2563: 6-8) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาไว้ใน 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตซึ่งไทยต้องพร้อมรับมือและสร้างโอกาสจากความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพื้นฐานโครงสร้างอุตสาหกรรมและบริการ โดยการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต นอกจากนี้ การปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐก็เป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาและบูรณาการกลไกภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยการสร้างระบบและศูนย์ป่มเพาะผู้ประกอบการให้มีความเป็นอัจฉริยะ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน

ระหว่างภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและสถาบันวิชาการ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และให้คำปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการ ทั้งในระดับส่วนกลางและชุมชน พร้อมทั้งการส่งเสริมการจัดการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยในช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ให้มีการปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิตและในช่วงแรงงาน ยกกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการทำงานที่มีคุณค่าเพื่อสร้างผลผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศมีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และการอำนวยความสะดวกด้านความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ แรงงานฝีมือ ความชำนาญพิเศษ การเป็นผู้ประกอบการใหม่และการพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต และยังกล่าวถึงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท มีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนากลไกต่างๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิตมาตรการจูงใจให้คนเข้าสู่การยกระดับทักษะ การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบ

คุณวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น

จากข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีมีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐใน ส่วนการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

รมว.ศึกษาธิการ บอกกับเราว่า โครงการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมในการร่วมกันพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้... “ตรงนี้มีเป้าหมายช่วยกันปฏิรูปโรงเรียน 7,000 แห่งทั่วประเทศเพื่อสร้างคนไทยในชนบทห่างไกลให้มีคุณภาพ ส่วนของผม ผมทำอีกโครงการควบคู่กันไป โดยผมจำเป็นที่จะต้องเลือกวางยุทธศาสตร์ซึ่งเห็นว่าสำคัญที่สุดในยามนี้คือ พัฒนาทักษะกำลังคนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี”

นายศุภชัย เจียรวนนท์ CEO ของ ทรู วิชั่นส์ หัวหน้าทีมฝ่ายเอกชน

(ไทยรัฐ, 6 มีนาคม 2560)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่า จากนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ต้องการขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองภาคการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการขับเคลื่อนประเทศด้วยผลงานวิจัย 20 ผลงาน เน้นการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของสถานประกอบการการวางแผนการผลิต และพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 26 มิถุนายน 2561)

จากความสำคัญของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามที่ระบุในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีข้างต้น พบว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา

ประเทศที่เรียกว่า “ประเทศไทย 4.0” ที่มีอิทธิพลต่อตัวบวาทกรรมสื่อมวลชนและสื่อภาครัฐเช่นกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1.2.6 นโยบายประเทศไทย 4.0 รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศทิศทางของประเทศไทยในอนาคต เรื่อง “ประเทศไทย 4.0” ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ เฉพาะกิจ ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เมื่อคืนวันศุกร์ที่ 22 เมษายน พ.ศ.2559 นโยบายประเทศไทย 4.0 หรือโมเดลประเทศไทย 4.0 เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศในโลกที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางเป็นประเทศที่มีรายได้สูง โดยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่ขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตอุตสาหกรรมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Innovation Drive Economy) เป้าหมายหลักของประเทศไทย 4.0 คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากการ “ปักชำ” สู่การมี “รากแก้ว” ของตนเอง ดังนั้นรัฐบาลมีนโยบายสำคัญในการปรับเปลี่ยนจาก “ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาเทคโนโลยีจากภายนอก” เป็นส่วนใหญ่สู่ “ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง” ในระดับที่เหมาะสม

ภาพที่ 24 ประเทศไทย 4.0

ภาพที่ 25 กลุ่มเทคโนโลยี/
อุตสาหกรรมเป้าหมาย

ที่มา: <http://www.saiseenews.com/เศรษฐกิจ-การเมือง/ทำไม...ต้องเข้าใจประเทศไทย 4.0>

จากนโยบายนี้รัฐบาลจึงกำหนด 5 กลุ่มเทคโนโลยี/อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาขึ้นในประเทศ ดังนี้ 1. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) 2. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med)

3. กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะหุ่นยนต์และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices Robots, Robotics & Mechatronics) อาทิ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotech) เป็นต้น 4. กลุ่มดิจิทัลเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IoT, Artificial intelligence & Embedded Technology) อาทิ เทคโนโลยีการเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (Edtech) อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Marketplace) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น 5. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative & High Value Services) ทั้ง 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย จะเป็นแพลตฟอร์มในการสร้าง “New Startups” ต่างๆ มากมาย (ภักดี รัตนमुखย์, 2561: 8-20)

นายวณิชย์ อ่วมศรี รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) กล่าวว่า แนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของประเทศไทย 4.0 จำเป็นจะต้องเตรียม “คนให้ตรงกับงาน” โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลนโยบายนี้ เพื่อผลิตแรงงานฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงาน ก็คือ “สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)” (กองบรรณาธิการ, 2559: 1) นอกจากนี้ริติมา พลับพลึง (2562: 50) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของอาชีวศึกษาต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ว่า นโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้นวัตกรรมเพื่อหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงก้าวเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับภาคอุตสาหกรรมจะต้องปรับตัวโดยพึ่งพาเครื่องจักรและเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อทดแทนแรงงานคน สถานประกอบการจะนำหุ่นยนต์เข้ามาในกระบวนการผลิตโดยให้คนทำหน้าที่ดูแลและกำหนดวิธีการทำงานของเครื่องจักร ซึ่งต้องใช้แรงงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่าแรงงานที่มีฝีมือแบบเก่า อาชีวศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่รัฐหวังจะให้มีส่วนบทบาทในการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและความร่วมมือกับนานาชาติ

จากข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายประเทศไทย 4.0 มีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในสถานการณ์ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

“สิ่งที่ทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่จุดไทยแลนด์ 4.0 ได้ จะต้องเน้นการสร้างประเทศให้ทันสมัย เข้มแข็ง แข่งขันได้ โดยสร้างเด็กอาชีววะที่มีฝีมือเป็นแรงงานที่เข้มแข็ง แข่งขันได้พร้อมกับติดอาวุธเรื่องของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมกับความเป็นผู้ประกอบการให้มากขึ้น เพราะโลกทุกวันนี้ไม่ใช่แข่งขันด้วยต้นทุน ค่าแรง แต่ต้องแข่งด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพราะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งอุตสาหกรรม และยังสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศได้ด้วย”

ดร.สุวิทย์ ระบุ

(ไทยรัฐ, 24 เมษายน 2561)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

สืบเนื่องจากนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษา เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) นำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษาออกมาสู่โลกธุรกิจเพื่อกระตุ้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยการสร้างองค์ความรู้ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เชื่อมโยงให้เข้ากันอย่างเป็นระบบพร้อมสนับสนุนงบประมาณการดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนา เพื่อประดิษฐ์คิดค้นพัฒนาต่อยอด จดอนุสิทธิบัตร และสิทธิบัตร เผยแพร่สู่สาธารณะและชุมชนเพื่อการนำไปใช้เชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม

(ข่าวประชาสัมพันธ์, 19 มิถุนายน 2561)

จากข้อมูลในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2552 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ตลอดจน นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2569) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายประเทศไทย 4.0 พบว่าให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จด้านอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ นอกจากความต้องการด้าน

ปริมาณยังมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาด้านคุณภาพของผู้เรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน เน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำหรือการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง สถาบันการศึกษากับสถานประกอบการ ข้อมูลเหล่านี้สอดคล้องกับการประกอบสร้างภาพตัวแทน ผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกทั้งในด้วบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

นอกจากกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อการประกอบสร้าง ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกทั้งในด้วบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ แล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีแนวคิดต่างๆ ในสังคมไทยที่อิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียน อาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน แนวคิดทางสังคมดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

7.1.3 แนวคิดที่มีในสังคมวัฒนธรรมไทย

7.1.3.1 แนวคิดเรื่องการเป็นเจ้าของคน การเป็นเจ้าของคน เป็นค่านิยมที่ฝัง
 แ่นอยู่ในจิตใจของคนไทย ผู้ที่เป็นเจ้านายคนก็คือพวกขุนนางในสมัยโบราณและพวกข้าราชการ ในสมัยนี้ ลักษณะของผู้ที่เป็นเจ้านายคนนั้นคืออยู่ที่ไม่ต้องทำงานหนัก มีข้าทาสบริวาร ไปไหนมา ไหนต้องมีคนนอบน้อมคอยรับใช้เอาใจ (อุทัย หิรัญโต, 2527) จากการศึกษาของอิสริยา อันเงิน (2560) เรื่องภาพตัวแทนของข้าราชการในละครโทรทัศน์ ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องข้าราชการกับการ เป็นเจ้านายคนไว้ว่า ในอดีตนั้นการกล่าวถึงข้าราชการหรือการเป็นข้าราชการนั้นมีได้ให้ ความสำคัญเรื่องผลตอบแทนในรูปแบบของเงิน ดังคำพูดที่ว่า ค่าตอบแทนของข้าราชการนั้นเป็น “น้ำขี้มบ่อทราย” หมายถึงรายได้ต่อเดือนอาจจะไม่มาก แต่ในระยะยาวมีความมั่นคงและอาจมี ค่าตอบแทนสะสมอื่นๆ ทำให้สบายในภายหลัง แต่เป็นการให้ความสำคัญเรื่องเกียรติยศเสียมากกว่า โดยเราจะคุ้นเคยกับคำอวยพรในสมัยก่อนว่า “ให้เป็นเจ้านายคน” คำว่าเจ้านายคนในที่นี้ ก็ หมายถึงการได้เป็นข้าราชการมียศสูงๆ ให้ผู้คนเคารพยำเกรง มีหน้ามีตาในสังคม เนื่องจากคนไทยนั้น มีค่านิยม “การเป็นเจ้าของคน” อันสืบเนื่องมาจากระบบการปกครองแบบราชาธิปไตย ซึ่งฝังราก ลึกอยู่ในสังคมไทยเกือบ 700 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบศักดินาที่ได้เทิดทูนความยิ่งใหญ่ของพวกขุน นาง ทำให้สังคมไทยยอมรับว่าบุคคลที่มีเกียรติสูงในสังคมคือคนที่เป็นเจ้านายคน หรือคนที่เป็น ใหญ่ในวงราชการ

ประเวศ วะสี (2556: 7) กล่าวว่า “สังคมไทยมีค่านิยมผิดๆ เกี่ยวกับการทำงานซึ่งมาจากคน ชั้นสูง เช่น “รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเส้า” “ขอให้ได้เป็นเจ้านายคน” “ขอให้ได้นั่งกินนอนกิน” ทำ

ให้ขาดการเห็นคุณค่าในงาน (Work Value) ดูถูกการทำงานหนัก...ทำให้ดูถูกอาชีวศึกษาทั้งที่อาชีวศึกษาสำคัญมาก ดังที่ประเทศเยอรมนีให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษามากทำให้เศรษฐกิจแข็งแกร่ง การดูถูกอาชีวศึกษาทำให้ไม่มีคนอยากเรียน แล้วเด็กอาชีวะจะอยู่ได้อย่างไรถ้าเขาไม่ให้เกียรติ ค่านิยมจอมปลอมทำให้คนไทยอยากได้ปริญญาแต่ไม่ได้อยากเรียน”

ปรัชญา นิลสุข (2558: 5) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของคนในสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาไว้ว่า “ความเชื่อที่มีต่อผู้ที่สำเร็จสายอาชีพว่าไม่มีเกียรติ ไม่ไ้หุ่รู่ ไม่เป็นที่เชิดหน้าชูตาในสังคมหรือคนในครอบครัว ภาพลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาไม่มีโอกาสเป็นเจ้าคนนายคน ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะไม่รุ่งเรืองกว่าผู้เรียนจบในสายสามัญ ไม่เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ” และยังคงกล่าวเพิ่มเติมว่า “ความเชื่อที่กลายมาเป็นค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมย่อมแก้ไขได้ยากยิ่ง นานวันเข้ากลับฝังรากลึกมากขึ้นไปอีก...”

จากค่านิยมดังกล่าวที่ฝังลึกในสังคมไทยมานานส่งผลให้คนในสังคมมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ถึงแม้จะมีความพยายามประกอบสร้างภาพด้านบวก แต่ยังพบว่าภาพด้านบวกดังกล่าวยังปรากฏรุกรูปภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบของสังคม แม้ผู้สื่อสารอาจมีเจตนาให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามก็อาจเป็นการยิ่งตอกย้ำให้เห็นทัศนคติหรือมุมมองด้านลบที่สังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แนวคิดเรื่องการเป็นเจ้าคนนายคนมีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในด้านการประกอบสร้างภาพตัวตนของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความมั่นคงก้าวหน้าหรือไม่เท่าเทียมกับคนในสังคม ดังตัวอย่างจากตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

ภาพลักษณ์สังคมไทย ปลูกฝังให้บุตรหลานเรียนด้านสามัญ และต่อจนจบ

ปริญญาตรีเพื่อที่ จะได้รับราชการหรือทำงานในธุรกิจการเงินการธนาคาร ฯลฯ และ

มีความเชื่อว่าการเรียนปริญญาตรีจะทำให้เป็นเจ้าคนนายคน หากเรียนในสาย

วิชาชีพจะต้องอยู่ในโรงงาน ทำงานหนัก รายได้น้อย เป็นลูกน้องตลอดชาติ ดังนั้น

สิ่งที่สำคัญที่สุด จึงต้องเปลี่ยนค่านิยมการศึกษาสายอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้อง

สื่อสารกับผู้ปกครอง

(เดลินิวส์, 4 เมษายน 2557)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

อาจารย์ : เรื่องเป็นเจ้าของคนคนหนึ่งต้องเป็นการรณรงค์ทางสังคมเปลี่ยนวิธีคิดคนไทยในสังคมครั้งใหญ่จะครับว่าเจ้าของคนนี่เรา
หมายความว่าอะไร ผมคิดว่าสังคมตอนนี้เนี่ย เรื่องการมีงานทำ การมีชีวิตที่มั่นคง การมีรายได้ การที่สามารถเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้เร็วเนี่ย ผมว่าเป็นเรื่องสำคัญกว่านะครับ ตอนนี้สังคมเราเป็นสังคมที่เราพยายามสร้างความเท่าเทียม สร้างความเป็นประชาธิปไตยจากฐานรากนะครับ

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 1 พฤศจิกายน 2557)

7.1.3.2 ค่านิยมที่มีต่อการเรียนสายสามัญและปริญญาบัตร จากงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกองวิจัยตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2558: 109) ได้กล่าวถึงความนิยมปริญญาบัตรที่ส่งผลให้การเลือกเรียนต่อสายอาชีวศึกษาที่นิยมน้อยกว่าสายสามัญว่า ค่านิยมยึดติดปริญญาบัตรและการมีทัศนคติต่อการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาว่าต้องมียานทำที่ดีและมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษา กฤษมณฑ์ วัฒนารรงค์ (2553, ออนไลน์) ให้ความเห็นว่า ค่านิยมการเป็นเจ้าของคนและค่านิยมเกี่ยวกับปริญญายังมีส่วนสำคัญในการจัดลำดับชั้นทางสังคม (Social class) ต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและอีกหลายๆ แห่งในโลกมีความคิดที่ต้องการผลิตผู้จบการศึกษาไปเป็นผู้นำของสังคม (Society's leaders) ในขณะที่การศึกษาระดับมัธยมปลายมีโปรแกรมการเรียนวิชาชีพในสถานศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาเป็นทางเลือกให้แก่บุคคลทั่วไป ถ้าโปรแกรมวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เลือกเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้กลายเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง นอกจากการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) แล้วเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย การศึกษา 2 แบบอาจจะเกิดขึ้น อย่างหนึ่งเพื่อเป็นผู้นำและอีกอย่างหนึ่งเพื่อเป็นแรงงาน นักการศึกษาทั้งหลาย

ได้รับรู้และตระหนักว่าเป็นอันตรายอย่างมากในการปล่อยให้การศึกษามีสภาพดังกล่าว เพราะจะทำให้การศึกษานั้นแบ่งแยกชนชั้น ปิดโอกาสการได้รับปริญญาและความก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้สอนสายอาชีพ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคมด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้สถาบันอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพสามารถจัดการศึกษาถึงระดับปริญญาได้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการได้รับปริญญา ถึงแม้จะไม่เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของอาชีวศึกษาของประเทศตะวันตกที่เน้นการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีก็ตาม

จากแนวคิดเรื่องการนิยมนิยามปริญญาบัตรมีอิทธิพลต่อวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในด้านการประกอบสร้างภาพตัวตนของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความมั่นคงก้าวหน้าหรือไม่เท่าเทียมกับคนในสังคม ดังตัวอย่างจากดัวบวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) เผยว่า ต้องยอมรับว่าทัศนคติของพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่พร้อมที่จะหนุนให้ลูกๆ เลือกรเรียนสายสามัญ ด้วยค่านิยมว่าสามารถเรียนต่อได้ถึงระดับปริญญา มองว่าปริญญาเป็นใบเบิกทาง ในขณะที่สายอาชีพหรืออาชีวะเป็นการเรียนที่ถูกมองว่าเป็น 3D คือ Dirty, Difficult, Dangerous แต่ความจริงแล้วปัญหา 3D นี้ จะไม่เกิดขึ้นเลย ถ้าผู้เรียนเรียนด้วยความชอบและใจรัก เพราะอาชีวะมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนความชอบให้เป็นอาชีพ เมื่อเรียนในสิ่งที่ชอบก็จะมีความสุข สนุกกับการเรียน

(มติชน, 20 กรกฎาคม 2560)

หากถามว่าเด็กไทยมีฝีมือหรือไม่ ตอบได้เลยว่า เราก็ไม่แพ้ชาติใดในโลก แต่ระบบการส่งเสริมการเรียนอาชีวะหรือสายอาชีพของไทยยังน้อยอยู่ พ่อ แม่ ยังยึดติดว่าลูกต้องเรียนสายสามัญ ต้องรับปริญญา ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด เพราะเด็กที่เรียนสายอาชีพ 100% ไม่ตกงาน

(เดลินิวส์, 9 พฤษภาคม 2557)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์: คือเมื่อก่อนเนี่ยทุกคนก็อยากให้ลูกมาเรียนสายอาชีพ จบไปทำงานทันที แต่ตอนนี้มันเหมือนเป็นค่านิยมของเมืองไทยนะครับที่ว่าอยากจะให้ลูกหลานทำงานสบาย ได้ปริญญา

พิธีกร : ซึ่งบางที่เรียนปริญญาตรี จบมาก็ไปทำงานห้างเป็นพนักงานก็มีเยอะแยะ

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์: ใช่ แล้วตอนนี้เรียนอาชีวะเนี่ยนะครับ เรียนแล้วเนี่ยทำงานเป็นมีงานทำ รายได้ดี แล้วมีความก้าวหน้า แล้วถ้าจะไปเรียนปริญญาตรีก็ยิ่งได้อีก ตอนนี้อาชีวะเนี่ยทางมันสะดวกมากๆ เพียงแต่ว่าเราต้องช่วยกันที่จะให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจว่าอาชีวะเนี่ยคือทิศทางที่ควรจะเป็น
(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 2 พฤศจิกายน 2557)

แนวคิดเรื่องการเป็นเจ้าของคนและค่านิยมที่มีต่อการเรียนสายสามัญและปริญญาบัตรเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบทั้งในด้านความไม่ก้าวหน้าหรือไม่เท่าเทียมกับผู้เรียนสายสามัญ ภาพดังกล่าวส่งผลให้คนในสังคมเกิดอคติและมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

7.1.3.3 บทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทย ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การแสดงออกทางการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมดังกล่าวส่งผลให้สังคมมีมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านบวกและด้านลบ

เริ่มตั้งแต่การเคลื่อนไหวในช่วงปี 2516 นักศึกษาอาชีวศึกษาเข้าร่วมกับนักศึกษาและประชาชนในการเรียกร้องทางการเมืองที่นำไปสู่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 หลังเหตุการณ์นี้ กิตติศัพท์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ได้รับการกล่าวขวัญกันไปทั่วสารทิศว่าเป็นผู้กล้าหาญ เป็นวีรชน ในระยะที่ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นตัวตั้งตัวตีประท้วงรัฐธรรมนูญ นักศึกษาอาชีวศึกษาซึ่งเคยให้ความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับนิสิตนักศึกษา ได้ประกาศแยกตัวไม่สนับสนุนและประกาศว่าจะทำลายขบวนการนี้ด้วย (จิรวรรณ สร้อยน้ำ, 2519: 11)

หลังจากนั้นผู้เรียนอาชีวศึกษาส่วนหนึ่งเข้ามามีบทบาททางการเมืองในนาม “กลุ่มกระทิงแดง” ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้อธิบายที่มาของการตั้งกลุ่มกระทิงแดงไว้ดังนี้

“เหตุการณ์ระหว่างช่วงปี 2517 จนถึง 2519 การพยายามแบ่งแยกอาชีวศึกษาออกจากขบวนการทางการเมืองของนักศึกษา ยิ่งเข้มข้นขึ้น โดยมีการตั้งกลุ่มกระทิงแดง ซึ่งเป็นหน่วยที่ทางฝ่ายทหาร กอ.รมน. จัดตั้งขึ้นจากนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งบางคนก็เรียนจบไปแล้ว บางคนก็เรียนไม่จบ บางคนก็ไม่เรียน กอ.รมน. เป็นผู้จัดตั้งขึ้นเพื่อหักล้างพลังนักศึกษา ระบุชื่อพันเอกสุดสาย ทัดสินทร์ ว่าเป็นผู้สนับสนุน กอ.รมน. ไม่แต่เป็นผู้จัดตั้ง ยังเป็นผู้ฝึกอาวุธให้ นำอาวุธมาให้ใช้ และจ่ายเงินเลี้ยงดูให้จากเงินราชการลับ และตั้งแต่กลางปี 2517 เป็นต้นมา หน่วยกระทิงแดงก็พกอาวุธปืนและลูกระเบิดประเภทต่างๆ อย่างเปิดเผย ไม่มีตำรวจหรือทหารจะจับกุมหรือห้ามปราม”

(ป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2544: 61)

นอกจากการตั้งกลุ่มกระทิงแดง ในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีอีกหลายเหตุการณ์ที่พวกรักเรียนอาชีวศึกษา ส่วนหนึ่งมีบทบาทในการประท้วงเพื่อเรียกร้องสิ่งต่างๆ มักกระทำรุนแรงเกินกว่าเหตุ และมักขอบยกพวกตีกัน ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินหรือทำให้การจราจรติดขัด จึงทำให้คนทั่วไปมองภาพพจน์ของอาชีวศึกษาว่าเป็นพวกที่กระทำรุนแรง (จิรวรรณ สร้อยน้ำ, 2519: 12)

บทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาในเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีตระยะแรกที่เข้าร่วมกับขบวนการนิสิตนักศึกษาส่งผลให้คนในสังคมมองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษามีความกล้าหาญ เป็นวีรชน ต่อมาเมื่อมีการก่อตั้งกลุ่มอาชีวศึกษากระทิงแดงที่มีการใช้กำลัง ใช้ความรุนแรง ส่งผลให้คนในสังคมผูกติดภาพผู้เรียนอาชีวศึกษากับการกระทำ ความรุนแรงเรื่อยมา

ผู้เรียนอาชีวศึกษายังคงมีบทบาททางการเมืองมาจนถึงยุคปัจจุบัน เช่น เหตุการณ์ในปี 2563 พบการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีวศึกษา ทั้งกับกลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา และประชาชนโดยกลุ่มอาชีวศึกษาที่ร่วมชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยในช่วงนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ 1. ฟันเฟืองประชาธิปไตย มีเครือข่ายทั่วประเทศราว 1,000 คน 2. อาชีวศึกษาเพื่อนประชาธิปไตย มีเครือข่ายราว 800 คน และ 3. อาชีวศึกษาปะทะเผด็จการ เป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาปัจจุบัน มีเครือข่ายอยู่ราวเกือบ 100 คน ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมเหตุการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับบทบาทของอาชีวศึกษาในการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย เหล่านี้เคลื่อนไหวกว่าอาชีวศึกษาถือว่าบทบาทของเขาคือการมาดูแล

นักเรียนนักศึกษา เน้นมาเพื่อปกป้องในสถานการณ์ฉุกเฉิน และช่วยเหลือในด้านการติดตั้งสิ่งต่างๆ เช่น งานช่าง เป็นต้น (วรุตม์ พงศ์พิพัฒน์, 2563: ออนไลน์)

จากบทบาทการเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทยสื่อให้เห็น ภาพในสองแง่มุม กล่าวคือผู้เรียนอาชีวศึกษาคือผู้ดูแลปกป้อง คอยให้ช่วยเหลือ และผู้เรียนอาชีวศึกษาคือผู้กระทำความรุนแรง อย่างไรก็ตามทั้งสองบทบาทนี้ต่างผูกติดกับเรื่องผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีพลังกำลัง ประเด็นสำคัญคือ จะใช้พลังกำลังที่มีไปในทิศทางใด บทบาทดังกล่าวมีอิทธิพลต่อตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาด้านการใช้กำลังทั้งทางด้านบวกและลบ กล่าวคือการใช้กำลังใน ด้านบวกจะเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือใช้กำลังในการช่วยสร้างชาติ ส่วนการใช้กำลังในด้านลบจะเกี่ยวข้องกับประเด็นการทะเลาะวิวาท ดังต่อไปนี้

วาทกรรมสื่อมวลชน

ได้เห็นผลงานและความคิดความอ่านของน้องๆ นักศึกษาช่างแล้ว “นินิตา”

มั่นใจว่าเด็กอาชีวะเดี๋ยวนี้นี้ไม่ได้มีแต่พวก “บ้าพลัง” ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงแต่มีการแปลงพลังไปใช้ในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ
นี้แหละถึงจะเรียกว่าพลังบวก “คนอาร์พีเอ็นใหม่” ของแท้!!!

(ไทยรัฐ, 21 เมษายน 2556)

วาทกรรมสื่อภาครัฐ

พิธีกร : ถึงแม้ว่าทางท่านนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคสช.เอง จะไม่เห็นด้วยกับแนวคิดที่จะให้เด็กที่มักก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือว่าชอบก่อเรื่องแข่งชิงรถบนท้องถนนนั้น ไปเป็นทหารเกณฑ์ให้หมด แต่ก็เชื่อครับว่านี่เป็นสิ่งที่สะท้อนว่าสังคมไทยกำลังพยายามช่วยกันระดมความคิดที่จะเสนอมาตรการต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาเด็กทะเลาะวิวาทกันอย่างยั่งยืนในระยะยาว เพราะจริงๆ แล้วเด็กสายอาชีพเหล่านี้ พวกเขามีศักยภาพ พวกเขามีกำลัง และเป็นอนาคตของประเทศชาติ

ของเรา

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 7 กรกฎาคม 2559)

ดร.อภินิษฐ์ คลังแสง : เราต้องเข้าใจจิตวิทยากลุ่มนี้ พอเราเข้าไปลึก เข้าไปถึงพยายามเข้าใจเขา เข้าถึงเขาแล้วถึงจะพัฒนาเขาได้ ปรากฏว่าจริงๆเนี่ย เขาก็คือวัยที่เรียกว่า วัยที่แตกเปลี่ยว วัยพายุบูแคม วัยที่ต้องการลองผิดลองถูก ต้องการเป็นฮีโร่ เพราะฉะนั้นอะไรก็ตามที่จะทำให้เขาเป็นฮีโร่ บางครั้งเขาเรียนกับหมู่เพื่อนในระหว่างตรงนั้น อาจจะไม่ใช่เด็กเรียนเก่ง อาจจะไม่ใช่เด็กเรียนดี แต่หาวิธีว่า ตัวเองมีความสามารถแฝงในเชิงที่จะพัฒนากำลัง พลังที่มีออกมาเป็นช่างฝีมือ ช่างอาชีพได้

(รายการเดินหน้าประเทศไทย, 27 กันยายน 2557)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่าแนวคิดการเป็นเจ้าของคนขายคน ค่านิยมที่มีต่อการเรียนสายสามัญและปริญญาบัตร และบทบาทผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมไทยที่มองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือผู้ที่มีผละกำลัง ล้วนเป็นปัจจัยที่อยู่แวดล้อมตัวบท ทำให้ผู้ผลิตตัวบท ซึ่งถือเป็นคนส่วนหนึ่งในสังคมได้รับอิทธิพลจากความคิด ความเชื่อเหล่านี้ ทำให้เกิดการผลิตซ้ำเพื่อตอกย้ำว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือผู้ใช้กำลังอย่างไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ไม่มีความก้าวหน้าในสังคม และไม่มีความเท่าเทียมกับผู้เรียนสายสามัญ

7.2 ผลของการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่อาจมีต่อสังคม

นอกจากบริบททางสังคมวัฒนธรรมจะมีอิทธิพลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐในการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนนั้นยังอาจส่งผลต่อสังคม โดยนำไปสู่การประกอบสร้างความคิดความเชื่อของคนในสังคมต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ทำให้ผู้รับสารมีทัศนคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาตามภาพที่วาทกรรมนำเสนอ ทั้งที่ในความเป็นจริงภาพที่วาทกรรมนำเสนอเป็นเพียงภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาบางส่วนเท่านั้น ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอ

ผลของการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่อาจมีต่อสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.2.1 การผลิตซ้ำและตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกประกอบสร้างจากภาษาทั้งในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ อาจส่งผลต่อสังคม โดยเป็นการผลิตซ้ำและตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือ ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนหรือหนังสือพิมพ์รายวันมักสื่อให้ผู้อ่านเห็นมิติด้านความรุนแรง การใช้กำลังในทางที่ไม่ถูกต้อง การไม่เคารพกฎหมายบ้านเมือง ภาพดังกล่าวถูกคัดเลือกให้นำเสนออย่างโดดเด่นเป็นข่าวหน้าหนึ่งที่ผู้อ่านให้ความสนใจ ขณะที่การนำเสนอภาพด้านบวกแม้จะมีปริมาณมาก แต่มักถูกนำเสนอในเนื้อหาหน้าในที่ผู้อ่านให้ความสนใจน้อย ส่วนวาทกรรมสื่อภาครัฐ แม้จะเน้นการนำเสนอภาพในเชิงบวก แต่เนื้อหาบางส่วนยังพบการสื่อมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา การนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยมุมมองเช่นนี้มีส่วนทำให้เมื่อผู้อ่านนึกถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาก็จะนึกถึงแต่ด้านที่ไม่ดี ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

ไพบรยา ศรีสวัสดิ์ (2550) แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์มีส่วนสำคัญต่อการรับรู้และการสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่างในสายตาของคนทั่วไปในสังคม ซึ่งอัตลักษณ์หลักๆ ที่สื่อมวลชนได้สร้างให้กับเด็กช่าง ได้แก่ ภาพของความเป็น “นักเรียน-นักเรียน” หรือ “อันธพาล” ที่นิยมการใช้ความรุนแรงก่อเหตุทะเลาะวิวาท จนบางครั้งทำให้คนทั่วไปที่อยู่ในเหตุการณ์ได้รับลูกหลงจากการกระทำของพวกเขาไปด้วย ผลการวิจัยยังระบุว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปส่วนหนึ่งมองว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กช่างมีภาพลักษณ์ที่ ไม่ดีอย่างเช่นทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนที่มักเสนอข่าวสารตอกย้ำในสิ่งที่ไม่ดีของ เด็กช่าง เช่น เรื่องการทะเลาะวิวาท ในขณะที่เรื่องด้านบวกของเด็กช่าง เช่น การทำประโยชน์ให้กับสังคม การจัดแสดงสิ่งประดิษฐ์ของเด็กช่างนั้นสื่อกลับให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญน้อยมากหรือไม่ให้ความสำคัญเลย ส่งผลให้เด็กช่างไม่ได้รับโอกาสจากสังคมเท่าที่ควร เกิดการมองภาพของเด็กช่างในลักษณะของภาพเหมารวม (Stereotype) ว่าเป็นนักเรียนนักเรียน ไม่ชอบทำตามกฎหมายของสังคมส่วนใหญ่

ไม่เพียงแต่ผู้อ่านที่เป็นประชาชนทั่วไปเท่านั้นที่ได้รับผลจากวาทกรรมที่สื่อมวลชนนำเสนอ วาทกรรมดังกล่าวก็ส่งผลต่อตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีมุมมองต่อตนเองในด้านลบเช่นกัน ดังผลการวิจัยของอรอุมา ถิ่นทวี (2557) เรื่อง การเลือกรับรู้และตีความข่าวการยกพวกตีกันที่นำเสนอ

ผ่านสื่อมวลชนของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า การเลือกรับรู้และตีความข่าวการยกพวกตีกันของนักเรียนอาชีวศึกษา มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน โดยเห็นได้ว่าเมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นความรุนแรง ก็มักเกิดพฤติกรรมลอกเลียนความรุนแรง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้เรียนอาชีวศึกษาเกือบทั้งหมดให้ความเห็นว่า หากสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวลักษณะตีตรานักศึกษาอาชีวศึกษาว่าเป็นคนไม่ดี เป็นผู้ที่กระทำความผิดอยู่เป็นประจำ จนกลายเป็นปัญหาสังคม ก็เท่ากับเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทะเลาะวิวาทยกพวกตีกันด้วยเช่นกัน เนื่องจากนักศึกษาอาชีวศึกษามีความคิดเห็นว่า เมื่อกระทำผิดแล้วไม่ได้รับการให้อภัย ถูกตอกย้ำความผิดอย่างต่อเนื่อง จึงไม่จำเป็นต้องกลับเนื้อกลับตัวหรือปรับปรุงพฤติกรรม

กล่าวได้ว่าวาทกรรมสื่อมวลชนได้ผลิตชุดความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาซ้ำๆ และไปตอกย้ำความคิดบางด้าน โดยเฉพาะด้านลบให้โดดเด่นจนมีผลต่อมุมมอง การตัดสินใจ ประเมินค่าผู้เรียนอาชีวศึกษา ในขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐแม้จะเน้นการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกเพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่มีการนำเสนอในพื้นที่จำกัดหรือเข้าถึงผู้รับสารเฉพาะกลุ่มเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของไปรยา ศรีสวัสดิ์ (2550 : 118) ส่วนหนึ่งที่กล่าวว่า “การทำความคิดหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ของเด็กช่างกลุ่มใหญ่ที่มากเป็นไปอย่างเจียบๆ ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควรหรือถูกจัดในสถานที่เฉพาะ อาทิ งานพลังอาชีวะสร้างชาติ งานรวมพลคนพันธุ์อา ที่อิมแพ็ค อารีน่า เมืองทองธานี หรือที่สนามหลวงซึ่งบุคคลต้องมีความตั้งใจที่จะเดินทางไปร่วมงานเท่านั้นจึงจะสามารถรับรู้ด้านดี หรือสิ่งที่เด็กช่างสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้” และในการนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้ผลิตตัวบทอาจใช้ภาษาที่สื่อถึงมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแทรกมาด้วย แม้จะไม่ได้ตั้งใจแต่ก็เป็น การตอกย้ำมุมมองด้านลบเหล่านั้นให้ปรากฏซ้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อทัศนคติของคนในสังคมเช่นกัน

การผลิตซ้ำและตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะด้านการใช้ความรุนแรง ทำให้นักเรียนไม่เรียนต่อสายอาชีวศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองก็ไม่สนับสนุนการเลือกเรียนสายอาชีวศึกษาเช่นกัน ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการผลิตบุคลากรอาชีวศึกษาสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการหลายท่านดังต่อไปนี้

ปรัชญา นิลสุข (2558: 1-2) กล่าวว่า เมื่อคนในสังคมมีอคติ มีความเชื่อต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาว่านักเรียนอาชีวศึกษาเต็มไปด้วยการทะเลาะวิวาท มีแต่เด็กไล่ตีกัน เป็นความเชื่อที่กลายเป็นภาพเหมารวมของนักเรียนอาชีวศึกษา ภาพลักษณะนี้ทำให้นักเรียนนักศึกษาไม่เลือกเข้าเรียนอาชีวศึกษา ผู้ปกครองไม่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาท

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2561: 62) กล่าวว่า ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวะบางแห่งนำไปสู่ความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน ร่างกาย ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต ปัญหาความรุนแรงของพฤติกรรม การรับน้องใหม่ที่ก่อให้เกิดอันตราย บางครั้งถึงขั้นสูญเสียชีวิต เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองห่วงใย ไม่มั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

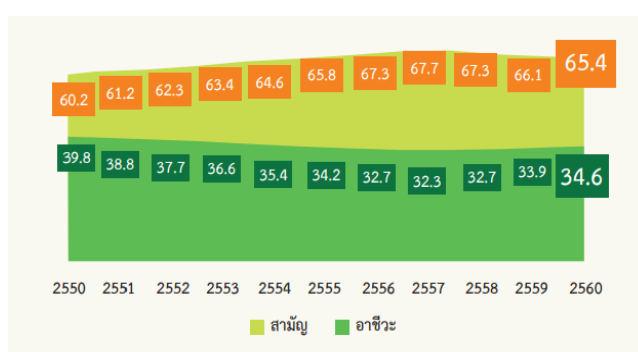
ศุภกัญญ์ หลักเมือง (2555: ออนไลน์) กล่าวว่าถึงปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานสายอาชีพหรือแรงงานด้านเทคนิคในสาขาต่างๆ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไว้ว่า ปัญหาสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยไม่เลือกศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษามากเท่าที่ควร คือปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มักจะปรากฏให้เห็นตามหน้าสื่ออยู่บ่อยๆ เมื่อเป็นเช่นนี้บ่อยครั้งก็ทำให้ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ลูกหลานศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา แม้จะทราบดีว่าเมื่อจบการศึกษาก็มีงานรองรับแน่นอนเพราะเป็นที่ต้องการของตลาด

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาของประเทศไทยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ ด้านภาพลักษณ์การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา บางกลุ่มซึ่งเป็นส่วนน้อย แต่ส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครองและไม่กล้าส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน รวมทั้งค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญา เพื่อที่จะได้มีอนาคตที่ดีกว่า (สำนักศึกษาธิการจังหวัดสตูล, 2561: 18)

จากความคิดเห็นข้างต้นจะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่อคติด้านความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเท่านั้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ทำให้เกิดการขาดแคลนกำลังคนอาชีวศึกษาในตลาดแรงงาน อคติด้านอื่นๆ เช่น ความก้าวหน้าในการทำงานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา สอดคล้องกับที่ เสรี วงษ์มณฑา (2562: 16) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่นักเรียนและผู้ปกครองไม่เลือกเรียนอาชีวศึกษา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพ่อแม่และผู้ปกครองส่วน

ใหญ่นิยมที่จะให้ลูกหลานเรียนสายสามัญจนถึงระดับอุดมศึกษาที่ทำให้ได้รับปริญญาตรีโทและเอก เพราะพ่อแม่และผู้ปกครองมองว่าผู้ที่เรียนสายสามัญจนได้รับปริญญา นั้น มีโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงานได้เป็นผู้บริหาร ได้เงินเดือนสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีวะที่ได้เพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น

จากการผลิตซ้ำและตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ส่งผลกระทบต่อทางเลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 26 แสดงสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2550-2560

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: (ช)

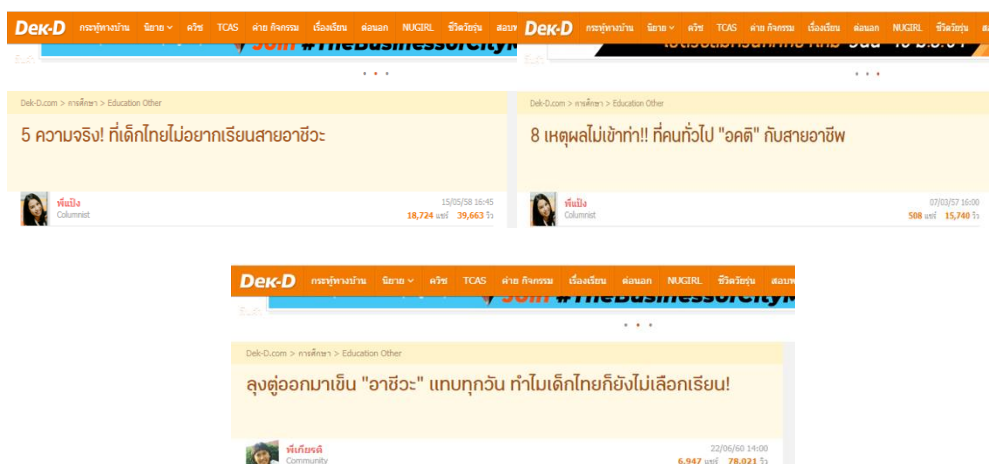
จากภาพแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ที่อยู่ร้อยละ 39.8 ลดลงอย่างต่อเนื่องและคงที่ในปีการศึกษา 2556-2558 เหลือประมาณร้อยละ 33 และเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2560 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: (ช) ถึงแม้บางช่วงสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาจะเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้ กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2560 กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายปรับสัดส่วนการรับนักเรียนสายสามัญต่อสายอาชีพให้ได้ในสัดส่วน 50:50 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: 9) แต่จากตัวเลขสถิติอยู่ที่ 65.4:34.6 เท่านั้น สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน

การตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนสายอาชีวศึกษา มีผลกำกับความคิดความเชื่อของคนในสังคมนำไปสู่การตัดสินใจไม่เลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา ส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนกำลังคนสายอาชีวศึกษาดังนี้

สังคมไทยโดยเฉพาะนักเรียนไทยมีค่านิยมการจบปริญญาสูง ทำให้เยาวชนส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่จะศึกษาต่อให้ได้ปริญญา ส่งผลให้การอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554: 9) ผลการศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยภายใต้กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาการยกระดับฝีมือแรงงานและการมีงานทำ ระบุว่าปัญหาสำคัญของแรงงานภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการของประเทศ คือ มีความต้องการแรงงานสายอาชีวศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอยู่เป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ผู้สนใจศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลง ประชากรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษามุ่งศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้นยิ่งจะส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานในระยะยาว (สุชาติ เชิญฉิน และคณะ, 2559: ก) สอดคล้องกับผลการประมาณการความต้องการแรงงานของกระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2560 ในประเด็นปัญหา การขาดแคลนแรงงานที่พบว่าระดับการศึกษาของแรงงานที่คาดว่าจะมีความต้องการมากที่สุด คือ ระดับวุฒิมัธยมศึกษา รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรีและระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือต่ำกว่า ซึ่งจะเห็นว่าแรงงานวุฒิมัธยมศึกษา หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นอย่างมาก แต่ค่านิยมของสังคมไทยยังไม่ยอมรับการเรียนในสายอาชีพเท่าที่ควร ซึ่งเป็นไปได้สูงที่มีโอกาสขาดแคลนแรงงานสายวุฒิมัธยมศึกษา ในหลายอุตสาหกรรม (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561: 14-15)

กล่าวได้ว่าวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐอาจส่งผลเชิงลบต่อสังคม โดยเป็นการตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาให้คงอยู่ต่อไป ทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา มุมมองดังกล่าวยังมีผลต่อการตัดสินใจไม่เลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนหรือผู้ปกครอง ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนกำลังคนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ

นอกจากจะพบการตอกย้ำอคติต่อการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐที่เป็นกลุ่มข้อมูลในงานวิจัย ผู้วิจัยยังพบผลของวาทกรรมในการตอกย้ำอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาจากสื่ออื่นๆ ในสังคม เช่น การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในพื้นที่ออนไลน์ ซึ่งมีทั้งการนำเสนอข้อมูลและตั้งกระทู้ถามเพื่อให้คนทั่วไปเข้ามาแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ภาพที่ 27 ประเด็นเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษา

ที่มา: <https://www.dek-d.com/education/>

จากตัวอย่างเป็นการกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษาหรือการเรียนสายอาชีพ จากเว็บไซต์ เด็กดีดอทคอม (dek-d.com)⁸ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2557, 15 พฤษภาคม 2558, 22 มิถุนายน 2560 ตามลำดับ การตั้งประเด็นตลอดจนเนื้อหาที่นำเสนอในประเด็นดังกล่าวสื่อให้เห็นการสืบทอดหรือต่อยอดข้อคิดต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายด้าน เช่น พฤติกรรมความรุนแรง ความไม่ก้าวหน้า เป็นต้น เนื้อหาส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงผลเชิงลบจากวาทกรรม ดังนี้

“ภาพจำส่วนใหญ่ของคนในสังคม”

เด็กที่ไปเรียนอาชีวะคือเด็กหัวไม่ดี มีฐานะไม่ดี
เด็กอาชีวะ คือ เด็กเกเร ตีกัน ชิงรถ แต่งหน้าทาปากแดง
เด็กอาชีวะ คือ แรงงาน เป็นเจ้านายคนอื่นไม่ได้

“เด็กๆ เข้าใจผิดกับคำว่า "แรงงานฝีมือ"”

คำว่า "แรงงาน" ในความเข้าใจของเยาวชนไปพ้องกับนัยของ "ผู้ใช้
แรงงาน" คือเข้าใจไปในเชิงลบว่าเป็นคนทำงานแบบใช้แรง หรือทำตามเจ้านายสั่ง

⁸เว็บไซต์การศึกษาและบันเทิงที่มีผู้เข้าใช้บริการมาก จากการจัดอันดับสถิติเว็บไซต์ไทย Top ten of the year: Truehits.net

ไม่ใช่ความรู้สึกว่าได้ทำงานที่ดี พอได้ยินคำว่า "แรงงานฝีมือ" ที่ใช้ควบคู่มากับ อาชีวะมาตลอด ก็ยังรู้สึกว่า "แรงงานฝีมือ" ก็ไม่ต่างกับคนใช้แรงงาน เรียนจบไปก็ ยังเป็นแค่ลูกน้องตาต้าๆ ให้เจ้านายสั่งการอยู่ดี

ในแต่ละปี ผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาถือเป็น 'แรงงานฝีมือ' เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก แต่ระบบการศึกษาของไทยกลับผลิตออกมาได้น้อย ส่วนหางกับผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ผลิตออกมามากเกินความต้องการ (อ่านเพิ่มเติม: [จบ ป.ตรี ทะลัดตลาดแรงงาน 7.38 แสนคน ส่วนหางนายจ้างต้องการมีมมมากกว่า](#)) โดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ได้ประมาณการว่า ในปี 2560 นี้จะมีผู้จบการศึกษาระดับ ปวช.3 จำนวน 183,233 คน และจะเข้าสู่ตลาดแรงงานเพียง 35,584 คน ส่วนผู้จบการ

ตัวอย่างข้อความจากข่าวที่มีคำว่า แรงงานฝีมือ

ซึ่งจริงๆ แล้วคำว่า “แรงงานฝีมือ” คือบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะ มีความสามารถวิชาชีพของตัวเอง มีความเชี่ยวชาญในอาชีพของตัวเอง เหมือนที่ว่า ไม่ใช่ทุกคนจะทำอาหารอร่อย หรือทุกคนจะซ่อมรถไฟเป็น ทำให้เด็กๆ ที่ได้ยิน คำนี้รู้สึกว่า แรงงานก็คือคนใช้แรงงาน เรียนอาชีวะจบไปก็ต้องไปเป็นลูกน้อง คนอื่นตลอดกาล ทั้งที่จริงๆ แล้ว “แรงงานฝีมือ” หมายถึงผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพของเขาต่างหากค่ะ

ส่วนผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ ตัวอย่างเช่น

“มันมีภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างติดลบเราถึงกลัวที่จะเรียน”

“ภาพลักษณ์มันแย่มากๆ คนทั่วไป พ่อแม่คิดว่ามักเรียนไปเป็นลูกจ้าง บางคนคิดอย่างจริงจังนะ ไม่ใช่อะไร และยากที่เปลี่ยนค่านิยมแบบนี้ซะด้วยมันใช้เวลานาน”

“สำหรับเรานะ สายอาชีวะนี่ดีมากเลยนะ จบไปก็มีงานทำ มีงานรองรับ เป็นแรงสำคัญของชาติแต่อาจจะไม่มีโอกาสสูงในการทำนู่นทำนี่เหมือนสายสามัญ บวกกับภาพลักษณ์แยๆ ของนักเรียนอาชีวะบางกลุ่มที่มีเรื่องต่อตีฆ่าฟัน วันๆ ไม่ทำอะไร พาทั้งสายอาชีวะเสื่อมเสีย จนคนภายนอกเห็นซินตา เลยไม่อยากส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพราะกลัวจะเป็นผู้ที่ไปกระทำแบบนั้นและอาจไปเป็นผู้ถูกกระทำแทน”

จากความคิดเห็นข้างต้น จะเห็นว่าคนในสังคมยังมีความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ เช่น “มันมีภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างติดลบ” “ภาพลักษณ์มันแย่มากๆ คนทั่วไปพ่อแม่คิดว่ามักเรียนไปเป็นลูกจ้าง” เหล่านี้อาจเป็นผลจากภาพด้านลบและอคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์อย่างโดดเด่นและต่อเนื่องยาวนานหลายปี

นอกจากการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาจะส่งผลต่อความคิดของคนในสังคมแล้ว ยังส่งผลต่อมุมมองที่ผู้เรียนอาชีวศึกษามีต่อตนเอง ดังตัวอย่างความคิดเห็นจากผู้ที่เป็นักเรียนอาชีวศึกษาที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเชิงลบต่อการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

“มันก็จริงนะที่มีภาพลักษณ์ด้านลบ แต่เหรียญมี 2 ด้านเสมอค่ะ
อยู่ที่ว่าคุณเปิดใจมองพลิกอีกด้านของเหรียญดูหรือยัง”

จากความคิดเห็นข้างต้น จะเห็นว่าแม่ผู้ที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาจะกล่าวว่าเหรียญมี 2 ด้านเสมือนการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีทั้งด้านบวกและลบ แต่ความคิดเห็นที่ว่า “มันก็จริงนะที่มีภาพลักษณ์ด้านลบ” ย่อมแสดงให้เห็นว่าตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาเองรับรู้และยอมรับว่าการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษายังมีภาพลักษณ์ไม่ดี

7.2.2 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา

ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกประกอบสร้างจากภาษาทั้งในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ อาจส่งผลในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือ การที่วาทกรรมสื่อมวลชนนำเสนอประเด็นด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและวาทกรรมสื่อภาครัฐพยายามประกอบสร้างภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก เช่น มีทักษะฝีมือ มีความมั่นคงในการทำงาน มีน้ำใจ อาจส่งผลให้คนในสังคมมีความเชื่อมั่นหรือมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและตัวผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงหันมาให้ความสนใจหรือเลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังข้อมูลของกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน พบว่าจำนวนนักเรียนที่เรียนในสายอาชีวศึกษา หรือสายอาชีพมีจำนวนลดลงทุกปี แต่จะพบว่าในปี พ.ศ. 2559 สัดส่วนจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการเรียนต่อสายอาชีพและสายอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง (ธัญญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์, 2561: 188) ดังข้อมูลต่อไปนี้

จากภาพพบว่านอกจากจะเป็นการรับสมัครนักเรียนของสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคนิคนครนายกแล้ว ยังนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือจากการให้รายละเอียด เกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับ ประเด็นสำคัญคือยังมีภาพและคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีที่แสดงว่าผู้เรียน อาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการประกอบอยู่ด้วย นอกจากนี้จะสื่อภาพด้านบวกของ ผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้วยังสื่อว่า ภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่าแม้ภาครัฐจะพยายามสร้างความเชื่อมั่นผ่านการนำเสนอภาพ ผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวกผ่านสื่อต่างๆ ส่งผลเชิงบวกให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ และยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของ ตลาดแรงงาน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทัศนคติด้านลบ ที่ฝังแน่นอยู่ในสังคมไทย เนื่องจากการรับ ข้อมูลข่าวสารเชิงลบมาเป็นเวลานาน ทำให้ขาดความเชื่อมั่นต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา หรืออีกประการ หนึ่งคือการนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาอาจไม่โดดเด่นเท่ากับการนำเสนอภาพด้าน บวกของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังพบการสื่อมุมมองด้านลบร่วมกับการนำเสนอภาพบวกอยู่ อย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในสังคมยังคงมองภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ

7.2.3 การสร้างความชอบธรรมให้ภาครัฐในฐานะผู้ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนด้าน อาชีวศึกษา

ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ถูกประกอบสร้างจากภาษาทั้งในวาทกรรมสื่อมวลชนและ วาทกรรมสื่อภาครัฐโดยเฉพาะภาพตัวแทนด้านบวก นอกจากจะส่งผลในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนอาชีวศึกษา ยังมีส่วนสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐบาลในฐานะผู้เล็งเห็นความสำคัญในการ ส่งเสริม สนับสนุนการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา สัมพันธ์กับนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทางด้าน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยวและการบริการแต่ในมิติของการแก้ปัญหา อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว เพราะถึงแม้ภาครัฐจะเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการ เรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อีกทั้งเร่งประชาสัมพันธ์ภาพด้าน บวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สังคม แต่จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอกับความ ต้องการในตลาดแรงงาน เยาวชนยังสนใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาน้อยกว่าสายสามัญ สะท้อนให้เห็น ว่ารัฐบาลยังไม่สามารถแก้ปัญหาคาราคาเผลนกำลังคนอาชีวศึกษาได้ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวมี ปัจจัยหลายส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังผลการวิจัยของปกป้อง จันวิทย์ และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ (2556)เรื่อง

การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อผลิตภาพ ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทยหลายประการ เช่น การขาดแคลนงบประมาณในระบบอาชีวศึกษา เงินอุดหนุนรายบุคคลไม่เพียงพอ การขาดแคลนครูในระบบอาชีวศึกษา เป็นต้นสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2558: 10) กล่าวว่า ผู้ที่จบการศึกษาอาชีวศึกษาร้อยละ 91 ยังเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เนื่องจากระดับค่าจ้างของแรงงานที่จบอาชีวศึกษาและปริญญาตรีมีความแตกต่างกันมาก และผู้ที่จบสายอาชีวศึกษาไม่มีเส้นทางอาชีพเหมือนผู้ที่จบปริญญา

นอกจากนี้ในรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเรียนอาชีวศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านอาชีวศึกษาในประเด็นอื่นๆ ที่ภาครัฐควรพิจารณา นอกเหนือจากการประชาสัมพันธ์ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่สาธารณชน ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างแนวทางการแก้ไขปัญหาบางส่วน ดังนี้

- รัฐบาลควรให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาจนจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืม สำหรับผู้จบการศึกษาที่ประสงค์จะเป็นผู้ประกอบการ

- เร่งรัดให้สอศ. จัดทำแผนและสำรวจครูอาชีวศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดทุกประเภทที่จะเกษียณอายุราชการ เพื่อวางมาตรการในการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนครูอาชีวศึกษาทั้งระบบให้มีความต่อเนื่อง

- รัฐบาลควรกำหนดให้แรงงานทุกระดับการศึกษาได้รับค่าตอบแทนที่แปรผันตามสมรรถนะสำหรับอาชีพต่างๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ โดยในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมาย ควรกำหนดค่าตอบแทน ดังนี้

1. ผู้ที่จบ ปวช.	ได้รับเดือนละ	12,000 บาท
2. ผู้ที่จบ ปวส.	ได้รับเดือนละ	13,000 บาท
3. ผู้ที่จบปริญญาตรี	ได้รับเดือนละ	15,000 บาท

- รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอ สำหรับการปรับปรุงสภาพแวดล้อม อาคารเรียน บ้านพักครู หอพักนักศึกษา ตลอดจน จัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจว่าบุตรหลานจะได้รับ

การศึกษาและมีความเป็นอยู่ที่ดี ภายในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อบรรยากาศการศึกษา
(คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561: (2)-(3))

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัญหาการขาดแคลนกำลังคนอาชีวศึกษาเกี่ยวข้องกับหลายมิติ
ดังนั้น การจะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาเพียงอย่างเดียวอาจไม่
สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ รัฐบาลนอกจากจะเป็นผู้ส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ภาพด้านบวกของ
ผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว ควรพิจารณาสาเหตุของการอาชีวศึกษาในแง่มุมอื่นร่วมด้วย จึงจะช่วยให้การ
แก้ปัญหาอาชีวศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่การแก้ปัญหาที่สัมฤทธิ์ผลและมีความ
ยั่งยืนสมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาล

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติ ทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

จากการศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรม
สื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ตลอดจนวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคม
วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าทุกส่วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันสรุปได้ดังนี้

7.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชน

7.3.1.1 เมื่อพิจารณาในด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา
พบว่าผู้ผลิตตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอเนื้อหาด้านบวกมากกว่าด้านลบ แต่เลือกขบเน้นภาพใน
ด้านลบให้ชัดเจนและโดดเด่นเป็นประเด็นนำเสนอในพื้นที่ข่าวหน้าหนึ่ง เพราะทำให้ผู้อ่านเกิดความ
สนใจได้มากกว่าเนื้อหาด้านบวก ภาพตัวแทนที่ถูกขบเน้นในเนื้อหาหน้าหนึ่ง ได้แก่ “ผู้เรียน
อาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหา
สังคมที่ยากจะแก้ไข” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ภาพตัวแทนเหล่านี้ถูกนำเสนอ
ผ่านกลวิธีทางภาษาที่กระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน ตลอดจนการใช้ภาษาในลักษณะเหมารวม เช่น
“อาชีวะโหด” “อาชีวะอันธพาล” เป็นต้น เมื่อผู้อ่านซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ให้ความสนใจ
ภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและมุมมองของคนใน
สังคมเป็นวงกว้างอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่มัก
ปรากฏร่วมด้วย พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐอยู่ในฐานะ “ผู้ที่เข้ามาจัดการแก้ไข

ปัญหา” อาจกล่าวได้ว่าภาครัฐไม่ได้มีใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นจึงได้ออกกฎหมายหรือมาตรการต่างเพื่อดำเนินการกับเรื่องดังกล่าว แต่ตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาเองไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือมาตรการภาครัฐ

7.3.1.2 ภาพตัวแทนด้านบวกที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันปรากฏทั้งเนื้อหาหน้าหนึ่งและเนื้อหาหน้าใน เมื่อพิจารณาด้านปริมาณพบว่าผู้ผลิตตัวบทนำเสนอภาพด้านบวกในเนื้อหาหน้าในมากกว่า ด้านลบ เนื่องจากเป็นพื้นที่สำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเชิงบวก ภาพตัวแทนที่ปรากฏอย่างโดดเด่น ได้แก่ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีน้ำใจ” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่มีความมั่นคงในการทำงาน” ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอเนื้อหาด้านบวกผู้ผลิตตัวบทมักเลือกใช้กลวิธีทางภาษาที่มีการระบุรายละเอียดของสาขาวิชาหรือสถาบัน เช่น “วท.กำแพงเพชรปลื้มรองแชมป์โลกหุ่นยนต์” ต่างจากการนำเสนอเนื้อหาด้านลบที่มักใช้ภาษาในลักษณะเหมารวม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพของหน่วยงานภาครัฐที่ปรากฏร่วมกันพบว่าหน่วยงานภาครัฐคือ “ผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา” หรือเป็นผู้กำหนดนโยบาย มาตรการต่างๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพตัวแทนดังกล่าวมุ่งนำเสนอภาพด้านบวกที่ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์และผู้ช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา

7.3.1.3 เมื่อพิจารณาการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกในตัวบทหนังสือพิมพ์รายวันพบการใช้กลวิธีทางภาษาที่สื่อมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาร่วมด้วย เช่น “ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ” แต่ยังมีสื่อให้เห็นอคติทั้งด้าน “ความรุนแรง” “ความไม่ก้าวหน้า” “ความไม่เท่าเทียม” ถึงแม้ว่าผู้ผลิตตัวบทอาจจะไม่ได้ตั้งใจ แต่การปรากฏรูปภาพที่สะท้อนอคติหรือมุมมองด้านลบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตตัวบทได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางสังคมและบทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผ่านมาในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม การปรากฏรูปภาพที่สะท้อนอคติหรือมุมมองด้านลบนอกจากจะพบในผู้ผลิตตัวบท ที่ไม่ใช่ผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้วยังปรากฏใน “เสียง” ของผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อให้เห็นว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาเองก็รับรู้และยอมรับในอคติหรือมุมมองด้านลบต่อตนเองด้วย จึงกล่าวได้ว่าทั้งตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาและผู้ผลิตตัวบทที่ไม่ใช่ผู้เรียนอาชีวศึกษาต่างได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางสังคมและบทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผ่านมาในสังคมไทยเช่นเดียวกัน

7.3.1.4 ภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในหนังสือพิมพ์รายวันผ่านการคัดสรร บางแง่มุมมานำเสนอให้โดดเด่นตามเป้าหมายของผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ เช่น เน้นนำเสนอเหตุการณ์ด้านลบในหน้าหนึ่ง เนื่องจากสอดคล้องกับแนวคิดคุณค่าข่าวมากกว่าเหตุการณ์ด้านบวก ผู้ผลิตตัวบทใช้ภาษาที่กระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน จนบางครั้งอาจไม่ได้คำนึงถึงผลที่ตามมา เช่น การใช้คำขยายเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึก (อาชีวะโหด ช่างกลทมิฬ เป็นต้น) เมื่อปรากฏซ้ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จึงส่งผลกระทบต่อความคิดของคนในสังคมให้มีภาพจำต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ นอกจากนี้ผู้ผลิตตัวบทยังได้ประโยชน์จากความสนใจของผู้อ่านในด้านยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ด้วย ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ก็น้อมรับนโยบายจากภาครัฐ กล่าวคือมีพื้นที่สำหรับการนำเสนอข่าวสารด้านบวกเกี่ยวกับการดำเนินการด้านอาชีวศึกษา เช่น การนำเสนอผลงานสิ่งประดิษฐ์หรือการทำกิจกรรมด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา การดำเนินการด้านการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของหน่วยงานภาครัฐ แต่การนำเสนอประเด็นดังกล่าวถูกนำเสนอในส่วนหน้าในของหนังสือพิมพ์เช่น หน้าข่าวการศึกษา หน้าข่าววิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี เป็นต้น แม้จะมีการนำเสนอในปริมาณมาก แต่ผู้อ่านให้ความสนใจน้อยกว่าข่าวหน้าหนึ่ง ดังนั้น การสื่อชุดความคิดเชิงบวกจึงมีผลต่อคนในสังคมได้น้อยเช่นกัน

7.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษากับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

7.3.2.1 ผู้ผลิตตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐเลือกขบเน้นภาพด้านบวก เนื่องจากสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาอาชีวศึกษาของภาครัฐ ที่ระบุไว้ว่าอาชีวศึกษาคือการศึกษาเพื่ออาชีพ ภาครัฐจึงต้องเน้นเรื่องการมีอาชีพ มีความมั่นคง และกำลังคนอาชีวศึกษายังถือว่าเป็นบุคลากรสำคัญต่อการแข่งขันทั้งในตลาดแรงงานในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับสากล ตามที่ระบุไว้ในนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา และหากภาครัฐสามารถทำให้คนในสังคมมีมุมมองเชิงบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา เป็นการเพิ่มปริมาณกำลังคนอาชีวศึกษาให้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ทำให้รัฐบาลได้รับประโยชน์ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จากเหตุผลข้างต้นทำให้ภาพด้านบวกถูกนำเสนออย่างโดดเด่น เช่น “ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญและเป็นที่ต้องการของประเทศ” อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพของหน่วยงานภาครัฐที่ปรากฏร่วมกันพบว่าหน่วยงานภาครัฐคือ “ผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา” หรือเป็นผู้กำหนดนโยบาย มาตรการต่างๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา

7.3.2.2 ผู้ผลิตตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐมีการนำเสนอภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ เช่น “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” แม้ปรากฏในปริมาณน้อยกว่าภาพด้านบวก แต่ภาพดังกล่าวสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏอย่างโดดเด่นในหนังสือพิมพ์ จึงอาจทำให้ภาพด้านลบเหล่านั้นส่งผลต่อความคิดความเชื่อของคนได้สังคมได้ อาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ภาพด้านบวกจะถูกนำเสนอในปริมาณมากแต่มีพลังต่อความคิดของคนในสังคมน้อยกว่าภาพด้านลบ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพของหน่วยงานภาครัฐที่ปรากฏร่วมกับภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาพบว่าหน่วยงานภาครัฐอยู่ในฐานะ “ผู้ที่เข้ามาจัดการแก้ไขปัญหา”

7.3.2.3 แม้วาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์พยายามประกอบสร้างภาพด้านบวกให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่จากรูปภาษาที่ปรากฏยังคงสื่อว่าสังคมยังมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความรุนแรง จึงกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งผู้ผลิตวาทกรรมก็ยังคงได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางสังคมและบทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ผ่านมาในสังคมไทย นอกจากนี้ยังพบว่าการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกในตัวบทรายการโทรทัศน์ยังปรากฏ “เสียง” ของผู้เรียนอาชีวศึกษาเองที่ยอมรับในอคติหรือมุมมองด้านลบต่อตนเอง เนื่องจากตัวบทจากรายการโทรทัศน์มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อเท็จจริงและมีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้แสดงความคิดเห็นด้านการอาชีวศึกษา หนึ่งในผู้ผลิตตัวบทที่มาร่วมแสดงความคิดเห็น คือ ผู้เรียนอาชีวศึกษา แตกต่างจากตัวบทข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น ในส่วนนี้จึงไม่ปรากฏ “เสียง” ของผู้เรียนอาชีวศึกษา

7.3.2.4 เมื่อพิจารณาด้านผู้ผลิตตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการโทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่างมีความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้รับสารยอมรับและเชื่อในภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่นำเสนอ ประเด็นสำคัญคือ แม้วผู้ผลิตตัวบทพยายามนำเสนอเนื้อหาที่ประกอบสร้างภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก แต่บางครั้งอาจมีการใช้ภาษาที่สื่อมุมมองด้านลบ แม้จะเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจ หรือต้องการแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ในอีกแง่หนึ่งอาจเป็นการตอกย้ำให้ภาพด้านลบหรืออคติต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาเด่นชัดขึ้นจนส่งผลต่อความคิดความเชื่อของผู้รับสาร

7.3.2.5 เมื่อพิจารณาด้านผู้รับสาร แม้ว่าเนื้อหาในตัวบทรายการโทรทัศน์และเว็บไซต์สามารถกระจายไปยังผู้รับสารทั่วประเทศ แต่เนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านอาชีวศึกษาเท่านั้น ดังนั้น ผู้รับสารอาจถูกจำกัด กล่าวคือ มักจะเป็นผู้ที่ต้องการค้นหาข้อมูลด้านอาชีวศึกษา มีความสนใจประเด็นเกี่ยวกับการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยตรง หรือเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงการอาชีวศึกษา ทำให้ภาพด้านบวกที่ปรากฏในปริมาณมากส่งผลต่อความคิดของผู้รับสารได้ในวงจำกัด

สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐพบว่า ตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตวาทกรรม กล่าวคือ หนังสือพิมพ์รายวันเลือกขั้วเน้นภาพด้านลบให้โดดเด่น ผ่านกลวิธีทางภาษาในลักษณะเหมารวมและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน เมื่อผู้อ่านให้ความสนใจย่อมส่งผลต่อยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ แต่อาจมีผลกระทบต่อตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาเพราะทำให้เกิดภาพเหมารวมในด้านลบ และส่งผลให้ผู้รับสารมีความคิดหรือมุมมองต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบด้วย ถึงแม้หนังสือพิมพ์จะมีการนำเสนอภาพด้านบวกแต่ภาพดังกล่าวพบมากในพื้นที่หน้าในที่ผู้อ่านให้ความสนใญ่น้อยกว่าหน้าหนึ่ง จึงส่งต่อการรับรู้ของผู้อ่าน

ส่วนตัวบทวาทกรรมสื่อภาครัฐเลือกขั้วเน้นภาพด้านบวกให้โดดเด่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงบวกและมุ่งหวังให้ผู้รับสารมีทัศนคติหรือมุมมองเชิงบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพดังกล่าวนอกจากจะส่งผลด้านบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว ยังส่งผลด้านบวกต่อหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้สนับสนุนหรือมีส่วนช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ภาพด้านบวกดังกล่าวอาจไม่สามารถสื่อสารไปยังผู้รับสารได้กว้างเท่าหนังสือพิมพ์รายวัน เพราะผู้รับสารของวาทกรรมสื่อภาครัฐส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่ต้องการรับรู้เรื่องราวหรือมีความสนใจด้านการอาชีวศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ การนำเสนอภาพด้านบวกในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐยังพบรูปภาพที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ผู้ผลิตตัวบทอาจจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อลบล้างภาพเดิมๆ หรือต้องการแสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่อีกมุมหนึ่งก็อาจมีผลในการเน้นย้ำความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

กล่าวได้ว่าการประกอบสร้างภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐส่งผลกระทบต่อความคิดและมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

กล่าวคือ ในวาทกรรมสื่อมวลชนที่หนังสือพิมพ์รายวันเลือกขบเน้นภาพด้านลบเพื่อหวังประโยชน์ด้าน ยอดจำหน่าย หากผู้อ่านขาดวิจารณญาณไม่รู้เท่าทันการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ ความคิดเชิงลบ เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาก็จะยังคงฝังลึกในสังคมต่อไป ความคิดดังกล่าวไม่เพียงส่งผลต่อคนในสังคม เท่านั้นยังส่งผลกระทบต่อนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาลอีกด้วยและ หากผู้อ่านเชื่อว่าภาพที่นำเสนอเป็นความจริงทั้งหมด หรือไม่รู้เท่าทันวาทกรรมว่าภาพด้านลบดังกล่าว เป็นเพียงการเลือกนำเสนอในบางแง่มุมเท่านั้นก็อาจจะเกิดทัศนคติหรือมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียน อาชีวศึกษาได้ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐแม้จะเน้นการนำเสนอภาพด้านบวก แต่บางครั้งยังพบการใช้ ภาษาที่สื่อมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงอาจส่งผลให้ผู้รับสารนึกถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้าน ลบก่อนภาพด้านบวก

ข้อค้นพบดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความตระหนักรู้ในด้านการสื่อสาร กล่าวคือสื่อมวลชนในฐานะผู้ส่งสารควรจะมีระมัดระวังในการใช้ภาษาที่อาจจะสะท้อนมุมมองด้านลบ และการนำเสนอภาพด้านลบในลักษณะภาพเหมารวม ส่วนประชาชนในฐานะผู้รับสารควรมี วิจารณญาณในการตัดสินใจและประเมินค่าสิ่งที่สื่อนำเสนอว่าไม่ได้นำเสนอในทุกแง่มุม แต่เป็นการ เลือกสรรภาพบางด้านให้โดดเด่น ดังนั้นจึงควรตั้งคำถามต่อการรับข้อมูลข่าวสารว่ามีการนำเสนอ อย่างรอบด้านหรือไม่ หรือมีอคติใดที่แฝงมากับการนำเสนอข้อมูลนั้น เพราะอคติหรือความคิดด้านลบ ที่สะท้อนผ่านวาทกรรมอาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบ โดยตรงต่อแนวทางการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้อาจช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน และส่งเสริมการอาชีวศึกษาได้ตระหนักรู้ถึงพลังของภาษาที่มีผลต่อความคิดและความเชื่อของคนใน สังคม การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างรอบคอบปราศจากการสื่ออคติจะมี ส่วนช่วยให้นโยบายภาครัฐที่มุ่งส่งเสริมการเรียนอาชีวศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ หากข่าวสารเชิง สนับสนุนบางส่วนมีการนำเสนอที่สะท้อนมุมมองด้านลบแม้ไม่ได้มาจากความตั้งใจของผู้นำเสนอ แต่ อาจส่งผลให้ความมุ่งหวังที่จะส่งเสริมการเรียนอาชีวศึกษาและทำให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อ ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นสิ่งที่ทำได้ยากหรือต้องใช้เวลามากยิ่งขึ้น

บทที่ 8

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐเนื่องจากเป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในสังคมมาเป็นเวลานาน เนื่องจากสื่อมวลชนมักนำเสนอภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สัมพันธ์กับความรุนแรง การสร้างความเดือดร้อนต่อสังคม จนมีส่วนสร้างภาพเหมารวมให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา ขณะที่ภาครัฐมีความพยายามส่งเสริมสนับสนุนด้านการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ 1) วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ 2) วิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis หรือ CDA) โดยใช้กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรมของแฟร์คล็อฟ (Fairclough, 1995) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์สมมติฐานในงานวิจัย คือ 1) กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐมีหลายกลวิธีเช่น การใช้คำศัพท์ การใช้มุขลบท การใช้อุปลักษณ์ เป็นต้น 2) ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนมักจะปรากฏภาพด้านลบ เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษานิยมใช้ความรุนแรง ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เคารพกฎหมาย เป็นต้น ขณะที่ในวาทกรรมสื่อภาครัฐมักจะปรากฏภาพด้านบวก เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ความสามารถ ผู้เรียนอาชีวศึกษาทำประโยชน์ให้แก่สังคม เป็นต้น 3) วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตตัวบท วิธีการกระจายหรือเผยแพร่ตัวบท ปัจจัยเรื่องคุณค่าข่าว นโยบายจากภาครัฐ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ **ผลการวิจัยพบว่ามี** ความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยที่สัมพันธ์กับสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ไว้ในบทที่ 5 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน และบทที่ 6 การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียน

อาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อภาครัฐ ผลการวิจัยที่สัมพันธ์กับสมมติฐานข้อที่ 3 ไว้ในบทที่ 3 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและบทที่ 7 การวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้กลวิธีทางภาษาและภาพตัวแทนที่ปรากฏในวาทกรรมทั้งสองกลุ่มกว้างกว่าขอบข่ายของสมมติฐาน กล่าวคือ ด้านกลวิธีทางภาษาผู้วิจัยพบว่าวาทกรรมทั้งสองกลุ่มประกอบด้วยกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับภาพด้านบวก ภาพด้านลบ และกลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้านภาพตัวแทนที่ปรากฏ ผู้วิจัยพบว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมทั้งสองกลุ่มมีความสอดคล้องกัน แต่มีความแตกต่างกันในแง่ปริมาณที่นำเสนอ ส่งผลต่อความชัดเจนของภาพตัวแทนใน ส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

8.1.1 โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โครงสร้างและความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ โดยวาทกรรมสื่อมวลชน จำแนกเป็น 1) เนื้อหาหน้าหนึ่ง 2) เนื้อหาหน้าใน ส่วนวาทกรรมสื่อภาครัฐ จำแนกเป็น 1) รายการโทรทัศน์ และ 2) ข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (www.vec.go.th) จากการวิเคราะห์โครงสร้างความหมายระดับมหภาคในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

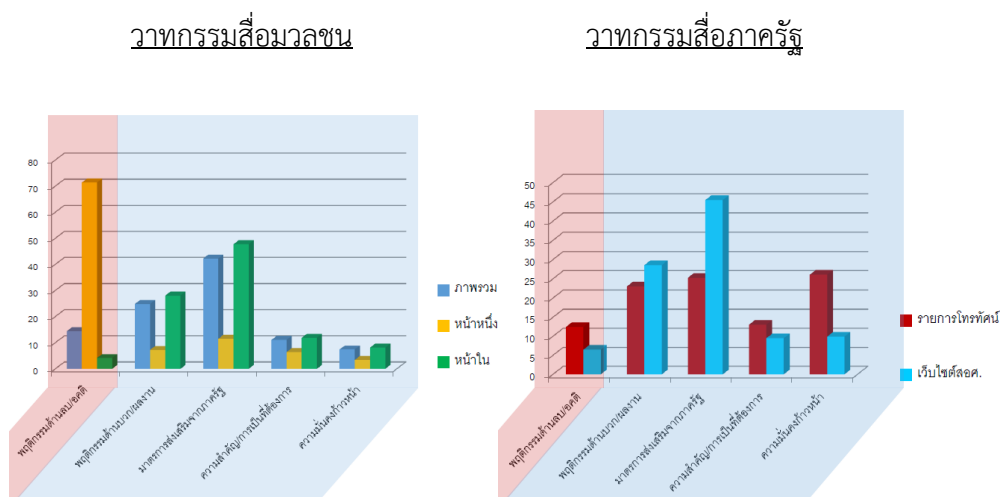
8.1.1.1 โครงสร้างการนำเสนอ จากการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน พบว่า เนื้อหาหน้าหนึ่ง พบการนำเสนอในโครงสร้างของข่าวและการรายงานพิเศษ/สcoop ข่าว เนื้อหาหน้าใน พบการนำเสนอในโครงสร้างของข่าวและบทความหรือคอลัมน์ต่างๆ วาทกรรมสื่อภาครัฐ พบว่ารายการโทรทัศน์มีโครงสร้างการนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเปิดรายการ การเข้าสู่เนื้อหา และการปิดรายการแต่ละส่วนจะมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ส่วนข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีโครงสร้างการนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ หัวข้อข่าว และเนื้อหาข่าว

8.1.1.2 ปริมาณการนำเสนอ จากการวิเคราะห์ปริมาณตัวบทที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีปริมาณตัวบทที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งสิ้น 1,118 ตัวบท แบ่งเป็น เนื้อหาหน้าหนึ่งประกอบด้วยข่าว จำนวน 191 ตัวบท รายงานพิเศษ จำนวน 14 ตัวบท รวมทั้งสิ้น 205 ตัวบท และเนื้อหาหน้าใน

ประกอบด้วย ข่าว จำนวน 488 ตั๋วบท บทความ/คอลัมน์ จำนวน 425 ตั๋วบท รวมทั้งสิ้น 913 ตั๋วบท วาทกรรมสื่อภาครัฐ พบว่า รายการโทรทัศน์ 2 รายการ มีปริมาณตั๋วบทที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหมด 126 ตอน แบ่งเป็น 1) รายการอาชีพะทุอะพีวเจอร์ 97 ตอน 2) รายการ เดินหน้าประเทศไทย จำนวน 29 ตอน และข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.) มีปริมาณตั๋วบทที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งหมด จำนวน 563 ตั๋วบท

8.1.1.3 ประเด็นการนำเสนอ จากการวิเคราะห์ประเด็นการนำเสนอเนื้อหา เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชน พบว่า เมื่อพิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียน อาชีวศึกษาทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ มาตรการดูแล ส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 648 ตั๋วบท คิดเป็น ร้อยละ 57.96 แต่เมื่อจำแนกเป็นการนำเสนอเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าในพบว่า เนื้อหาหน้าหนึ่ง ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ ภาพลักษณ์ด้านพฤติกรรมความรุนแรงและค่านิยมหรืออคติต่อผู้เรียน อาชีวศึกษา จำนวน 167 ตั๋วบท คิดเป็นร้อยละ 81.46 ขณะที่เนื้อหาหน้าใน ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน จำนวน 621 ตั๋วบท คิดเป็นร้อยละ 68.02 วาทกรรมสื่อภาครัฐ พบว่า ประเด็นการ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในรายการโทรทัศน์ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ ความมั่นคง และก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่นเมื่อจบแล้วมีงานรองรับ หรือกล่าวถึงการมีรายได้ จำนวน 94 ตั๋วบท คิดเป็นร้อยละ 74.60 ส่วนข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ มาตรการดูแล ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาจาก หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนโครงการของสถานศึกษา และโครงการความร่วมมือจาก ภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 412 ตั๋วบท คิดเป็นร้อยละ 73.18

ผลการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา ในตัวบทวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ สรุปได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

8.1.2 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบการสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication) ของไฮล์ม Hymes (1974) โดยใช้กรอบ SPEAKING เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาสรุปให้เห็นวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม โดยแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การผลิตและกระจายตัวบท และ 2) การบริโภครายงานและการตีความตัวบทสรุปได้ดังนี้

8.1.2.1 วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมในวาทกรรมสื่อมวลชน

การผลิตและกระจายตัวบท หนังสือพิมพ์รายวันผลิตโดยสถาบันสื่อมวลชน มีกระบวนการผลิตอย่างเป็นขั้นตอน จึงทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ เนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี มีการนำเสนอทั้งเนื้อหาหน้าหนึ่งและหน้าใน เนื้อหาหน้าหนึ่งมักจะเน้นการรายงานเหตุการณ์ความขัดแย้งของผู้เรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิดคุณค่าข่าว ส่วนการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนหรือผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกนำเสนอในพื้นที่หน้าในด้านการกระจายตัวบท หนังสือพิมพ์รายวันเป็นวาทกรรมสาธารณะที่เข้าถึงผู้อ่านได้ทุกกลุ่ม เมื่อหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาจึงทำให้ข้อมูลเหล่านั้นกระจายไปสู่ผู้อ่านได้มากเช่นกัน

การบริโภคและการตีความตัวบท ผู้บริโภคตัวบทหรือผู้อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ สามารถเลือกอ่านเนื้อหาต่างๆ ได้ตามความสนใจ โดยทั่วไปผู้อ่านมักให้ความสนใจกับเนื้อหาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นข่าวหน้าหนึ่งที่เน้นการนำเสนอประเด็นความขัดแย้งของผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าเนื้อหาหน้าในจะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก แต่เมื่อผู้อ่านให้ความสนใจน้อย จึงทำให้รับรู้ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้น้อยกว่าภาพด้านลบ ด้านการตีความตัวบท ผู้บริโภคตัวบทหรือผู้อ่านมักตีความว่าเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบกับการสื่อสารโดยใช้ภาษาทางการหรือกึ่งทางการ และผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคคลผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ข้อมูลที่น่าเสนอไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาด้านลบหรือด้านบวกมีความ “น่าเชื่อถือ”

8.1.2.2 วิธีปฏิบัติทางวาทกรรมในวาทกรรมสื่อภาครัฐ

การผลิตและกระจายตัวบท รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการและข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การผลิตตัวบทมีกระบวนการกลั่นกรองหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของตัวบทนอกจากจะเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานต่างๆ เพื่อสร้างภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐ ด้านการกระจายตัวบท รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 รายการและข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นวาทกรรมสาธารณะที่เข้าถึงผู้อ่านได้ทุกกลุ่ม

การบริโภคและการตีความตัวบท ผู้บริโภคตัวบทคือผู้ชมรายการโทรทัศน์และผู้อ่านข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ แม้ว่าผู้รับสารทุกคนสามารถเข้าถึงตัวบทกลุ่มนี้ได้ แต่ในความเป็นจริงผู้บริโภคตัวบทหรือผู้ที่มีความสนใจหรือต้องการทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษามีจำนวนน้อย ดังนั้นแม้ตัวบทจะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก แต่เมื่อผู้บริโภคตัวบทให้ความสนใจน้อย จึงทำให้รับรู้ภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้น้อยกว่าภาพด้านลบ ด้านการตีความตัวบทเมื่อผู้บริโภคตัวบทเลือกเปิดรับเนื้อหาที่รายการและเว็บไซต์นำเสนอจึงมักตีความว่าเนื้อหานั้นเป็นความจริงที่น่าเชื่อถือจึงยอมรับและคล้อยตามข้อมูลนั้น

8.1.3 กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรม สื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาพบว่า มีกลวิธีที่ประกอบสร้างภาพตัวแทน ดังนี้

8.1.3.1 การเลือกใช้คำศัพท์ เป็นการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำทั้งเพื่ออ้างถึงและเพื่อบรรยายเรื่องราวหรือเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านลบและด้านบวกได้โดยไม่ต้องตีความ นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญในการสะท้อนชุดความคิดที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบการใช้คำศัพท์ แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1) **การใช้คำอ้างถึง** เป็นการใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อนำเสนอผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบและด้านบวก กล่าวคือ ในวาทกรรมสื่อมวลชนโดยเฉพาะเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน การใช้คำอ้างถึงเป็นกลวิธีที่โดดเด่นในการสื่อภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันตราย” ขณะที่ในวาทกรรมสื่อภาครัฐพบการใช้คำอ้างถึงที่แสดงการประเมินค่าด้านบวกสื่อภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” นอกจากนี้ยังพบการใช้คำอ้างถึงที่แสดงการแบ่งพวกเขา พวกเราต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

2) **การใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึง** เป็นการใช้คำหรือกลุ่มคำที่มีความหมายทั้งในด้านลบและด้านบวกร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งด้านลบและด้านบวก กล่าวคือ ในด้านลบพบการเลือกใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อเน้นความหมายในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรุนแรง การสร้างความเดือดร้อน และการไม่เกรงกลัวกฎหมาย ส่วนในด้านบวก พบการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำเรียกผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อเน้นความหมายในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการได้รับการสนับสนุน ด้านทักษะฝีมือหรือผลงาน ด้านความสำคัญและการเป็นที่ต้องการ และด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

การใช้คำศัพท์นับว่าเป็นกลวิธีหลักที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะสรุปกลวิธีการใช้คำศัพท์ที่ประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ การใช้คำอ้างถึง และการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 48 แสดงตัวอย่างกลวิธีการใช้อ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา

ภาพตัวแทน	การใช้อ้างถึง
<p><u>ภาพตัวแทนด้านลบ</u></p> <p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”</p>	<p>นักเรียน-นักเลง</p> <p>นักเรียนอันธพาล</p> <p>นักเลงอาชีวะ</p> <p>อาชีวะอันธพาล</p> <p>หัวโจกอาชีวะอันธพาล</p> <p>อาชีวะโหด</p> <p>อาชีวะป็นตุ</p> <p>นักศึกษาใจเหี้ยม</p> <p>ช่างกลเหี้ยม</p> <p>ช่างกลทมิฬ</p> <p>แก๊งทมิฬ</p> <p>มือปืน</p> <p>กลุ่มช่างกลคึกคะนอง</p> <p>โจอาชีวะ</p>
<p><u>ภาพตัวแทนด้านบวก</u></p> <p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”</p>	<p>กำลังสำคัญ</p> <p>แรงงานที่สำคัญ</p> <p>บุคลากรสำคัญของชาติ</p> <p>แรงงานที่สำคัญของประเทศ</p> <p>บุคลากรสำคัญในอุตสาหกรรมไทย</p>
<p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”</p>	<p>แรงงานฝีมือ</p> <p>ช่างฝีมืออาชีวะ</p> <p>แรงงานช่างฝีมือชั้นสูง</p> <p>ฝีมือชนคุณภาพ</p> <p>บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ</p> <p>แรงงานและบุคลากรที่มีความชำนาญในเชิงปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 49 แสดงตัวอย่างกลวิธีการใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึงผู้เรียนอาชีวศึกษา

ภาพตัวแทน	การใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึง
<p><u>ภาพตัวแทนด้านลบ</u></p> <p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล”</p>	<p>ก่อเหตุทะเลาะวิวาท</p> <p>ทำร้ายร่างกาย</p> <p>ตะลุมบอนฟันแทง</p> <p>ยกพวกตีกัน</p> <p>ทำดีทำต่อ</p> <p>ตามล่าล้างแค้น</p> <p>ไล่ฆ่าอย่างโหดเหี้ยม</p> <p>กระต๊อบซ้ำ</p> <p>รุมกระต๊อบ</p>
<p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข”</p>	<p>ชาวบ้านได้รับบาดเจ็บ</p> <p>ชาวบ้านเดือดร้อน</p> <p>สร้างความเดือดร้อน</p> <p>หนีตายอลหม่าน</p> <p>ถูกลูกหลง</p> <p>ถูกลูกหลงมาหลายครั้ง</p>
<p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย”</p>	<p>ทำหาย</p> <p>แย้</p> <p>ฝ่าฝืน</p> <p>เหิมเกริม</p>
<p><u>ภาพตัวแทนด้านบวก</u></p> <p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ”</p>	<p>มีฝีมือ</p> <p>คว่ำแชมป์</p> <p>คว่ำรางวัล</p> <p>คว่ำเหรียญ</p> <p>สร้างผลงาน/สิ่งประดิษฐ์</p> <p>กวาดรางวัล</p> <p>ชนะเลิศการประกวด</p> <p>ครองแชมป์</p>
<p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ”</p>	<p>กำลังขาดแคลน</p> <p>กำลังต้องการ</p> <p>ต้องการ</p> <p>ขาดแคลน</p> <p>ต้องการมาก</p>
<p>“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ”</p>	<p>ให้บริการ</p> <p>ลงพื้นที่บริการ</p> <p>จิตอาสา</p>

ภาพตัวแทน	การใช้คำที่ปรากฏร่วมกับคำอ้างถึง		
	อำนวยความสะดวก หวังผล	ช่วยเหลือ	ช่วยอย่างไม่
“ผู้เรียนอาชีวศึกษาคือบุคคลที่ได้รับ การสนับสนุนจากภาครัฐ”	พัฒนา พัฒนาศักยภาพ ช่วยดูแลซึ่งกันและกัน	ส่งเสริม เสริมสร้างศักยภาพ	ดูแล เอาใจใส่ดูแล
“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความ มั่นคงก้าวหน้าด้านการทำงาน”	มีงานทันที มีงานรองรับ	ทำงานต่อได้ทันที	มีงานเมื่อเรียนจบ

8.1.3.2 การใช้อุปลักษณ์ เป็นการใช้คำศัพท์จากแวดวงอื่นมาอธิบายเรื่องราวหรือเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา การใช้อุปลักษณ์ที่สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านลบและด้านบวก โดยในวาทกรรมสื่อมวลชน โดยเฉพาะในเนื้อหาหน้าหนึ่งพบอุปลักษณ์ที่เด่นชัด คือ อุปลักษณ์สงคราม สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” นอกจากนี้ยังพบ อุปลักษณ์การรักษาโรค สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข” ในวาทกรรมสื่อภาครัฐ พบการใช้อุปลักษณ์ยานพาหนะ อุปลักษณ์สิ่งที่ขึ้นรูปได้ และอุปลักษณ์การเพาะปลูก สื่อภาพตัวแทน “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่สามารถได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” และ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อประเทศ” และพบอุปลักษณ์การรักษาโรคที่สื่อภาพ “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไข”

8.1.3.3 การใช้สหบท เป็นการแทรกคำพูดหรือเรื่องเล่าต่างๆ เพื่อสนับสนุนความคิดของผู้ผลิตตัวบท แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของตัวบทกับวาทกรรมอื่นๆ ในวาทกรรมสื่อมวลชน พบการอ้างคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และการแทรกเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ความรุนแรง ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบ ในวาทกรรมสื่อภาครัฐ พบการอ้างข้อมูลหรือคำกล่าวของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และการอ้างคำขวัญ ซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวก ขณะเดียวกันก็พบการใช้สหบทที่เป็นการกล่าวอ้างความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคนในสังคมที่ยังมีมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาปรากฏอยู่ด้วย

8.1.3.4 การใช้ทัศนภาวะ เป็นการใช้รูปภาพเพื่อแสดงให้เห็นระดับความเชื่อมั่นที่มีต่อสารที่สื่อของผู้ส่งสาร ในวาทกรรมสื่อมวลชนพบการใช้ทัศนภาวะที่สื่อภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในด้านลบและด้านบวก ภาพด้านลบสื่อว่า “ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” ส่วนด้านบวกสื่อภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านความรู้ความสามารถ

และด้านความมั่นคงในการทำงาน ส่วนในวาทกรรมสื่อภาครัฐ พบการใช้ทัศนภาวะที่แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และด้านความรู้ความสามารถ

8.1.3.5 การใช้มูลบท เป็นการใช้อุปมาอุปไมยบางชนิดที่สื่อความคิดความเชื่อที่มีอยู่ก่อน ในวาทกรรมสื่อมวลชนพบการใช้มูลบทสื่อภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ได้แก่ รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง รูปภาษาบ่งการเกิดซ้ำ คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ ขณะเดียวกันทั้งวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ พบการใช้มูลบทที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง คำกริยาบ่งการเปลี่ยนสภาพ

8.1.3.6 การปฏิเสธมูลบท เป็นการใช้อุปมาอุปไมยเพื่อนำเสนอข้อมูลในเชิงปฏิเสธหรือการแย้งความคิดความเชื่อหรือข้อมูลที่มีมาก่อนหน้า กลวิธีนี้ปรากฏในวาทกรรมสื่อภาครัฐ เป็นการปฏิเสธมูลบทเพื่อโต้แย้งความคิดด้านลบที่คนในสังคมมีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นว่ายังมีความคิดด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในสังคม

8.1.3.7 การเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้ง เป็นการปรากฏหน่วยเชื่อมโยงที่แสดงโครงสร้างของปริจเฉทว่าประกอบไปด้วยการแสดงความโต้แย้ง ผลการวิเคราะห์พบการเชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้งที่สื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษา กลวิธีนี้ปรากฏอย่างโดดเด่นในวาทกรรมสื่อมวลชน โดยเป็นการใช้เชื่อมโยงข้อความบอกความขัดแย้งเพื่อสื่อภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านการไม่เกรงกลัวกฎหมาย

8.1.3.8 การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ เป็นการใช้อุปมาอุปไมยที่ผู้ถามไม่ต้องการคำตอบแต่มุ่งใช้เพื่อชี้ให้เห็นให้ผู้อ่านสนใจประเด็นที่กำลังกล่าวถึง กลวิธีนี้ปรากฏในวาทกรรมสื่อภาครัฐประเภทรายการโทรทัศน์เท่านั้น เนื่องจากมีลักษณะการสัมภาษณ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ร่วมสนทนา ถึงแม้ว่ากลวิธีดังกล่าวอาจเป็นกลวิธีเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้รับสาร แต่ก็มีส่วนในการช่วยสื่อภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความมั่นคงในการทำงาน

8.1.4 ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ

จากการวิเคราะห์วาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐพบว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ปรากฏมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ปรากฏภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งใน

ด้านบวกและด้านลบ แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านปริมาณการนำเสนอ กล่าวคือ ในวาทกรรม สื่อมวลชนเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์เน้นการนำเสนอภาพด้านลบมากกว่าด้านบวก ขณะที่ เนื้อหาหน้าในเน้นการนำเสนอภาพด้านบวกมากกว่าด้านลบ ส่วนวาทกรรมสื่อภาครัฐทั้งรายการ โทรทัศน์และข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์เน้นการนำเสนอภาพด้านบวกมากกว่าด้านลบ ปริมาณ การนำเสนอจะส่งผลต่อความชัดเจนของตัวตนผู้เรียนอาชีวศึกษา ภาพตัวตนที่ปรากฏในวาท กรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ ประกอบด้วย

8.1.4.1 ภาพตัวตนด้านลบ ประกอบด้วย

“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาล” ภาพ ตัวตนนี้จะเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา ตลอดจนผลจาก พฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นในวาทกรรมสื่อมวลชนพบภาพตัวตนนี้ทั้งเนื้อหา หน้าหนึ่งและหน้าในของหนังสือพิมพ์รายวัน แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนยังไม่ทิ้งประเด็นผู้เรียน อาชีวศึกษากับความรุนแรงและยังเป็นการต่อยอดภาพตัวตนภาพด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ เด่นชัดยิ่งขึ้น

“ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข” ภาพตัวตนนี้นำเสนอภาพด้าน ลบของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นปัญหาหรือเป็นผู้สร้างปัญหา ในที่นี้คือปัญหาการใช้ความรุนแรง และ นำเสนอภาพด้านบวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐว่าเป็นผู้แก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยัง แสดงให้เห็นว่าปัญหาสังคมที่เกิดจากความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษานี้เป็นปัญหายืดเยื้อ ยากที่จะ แก้ไขให้ดีขึ้นได้

“ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่เกรงกลัวกฎหมาย” ภาพตัวตนนี้นำเสนอภาพด้านลบของ ผู้เรียนอาชีวศึกษาว่ามีพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายโดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง นำเสนอ ภาพด้านบวกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐไม่ได้นั่งนอนใจเนื่องจากมีมาตรการต่างๆ เพื่อ จัดการกับพฤติกรรมความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.1.4.2 ภาพตัวตนด้านบวก ประกอบด้วย

“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีทักษะฝีมือ” ภาพตัวตนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียน อาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และผลงานต่างๆ ตลอดจนการ เข้าร่วมแข่งขันการประกวดทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ และนำเสนอภาพด้านบวกของ หน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้ให้การส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ให้ผู้เรียน

อาชีวศึกษาได้แสดงทักษะฝีมือ

“ผู้เรียนอาชีวศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอีกทั้งยังเป็นบุคคลสำคัญที่ตลาดแรงงานต้องการเป็นจำนวนมาก และนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะเป็นผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

“ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนหรือพัฒนาจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้จัดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา

“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจ” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีจิตอาสาในการนำความรู้ความสามารถของตนออกให้บริการในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยเหลือสังคม และนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้จัดโครงการหรือจัดกิจกรรมที่ให้ความช่วยเหลือสังคม

“ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความมั่นคงก้าวหน้า” ภาพตัวแทนนี้นำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาว่าเป็นผู้ที่มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้หรือได้รับค่าตอบแทนที่ดีในขณะที่กำลังศึกษาหรือหลังสำเร็จการศึกษา และนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้ให้การสนับสนุนด้านอาชีพหรือค่าตอบแทนผ่านกิจกรรมความร่วมมือกับภาคเอกชน

8.1.5 ผลการวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม

8.1.5.1 สถานการณ์ด้านการอาชีวศึกษาในสังคมไทย การอาชีวศึกษาสัมพันธ์กับสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต การเปลี่ยนแปลงทางสังคมล้วนส่งผลต่อการประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ในอดีต สถานการณ์ความต้องการคนเพื่อมารับราชการ ส่งผลให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกมองในด้านลบว่าไม่มีความเจริญก้าวหน้า คนในสังคมไม่นิยมเรียนด้านวิชาชีพ ส่วนในปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องมองว่าจำเป็นต้องเตรียมกำลังคนสายอาชีวศึกษาเพื่อรับมือกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ตลอดจนการเคลื่อนย้ายแรงงานในประชาคมอาเซียน การเตรียมการเพื่อรองรับพัฒนาดังกล่าว สัมพันธ์กับการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษา ขณะเดียวกันยังพบการ นำเสนอภาพด้านบวกของรัฐบาลควบคู่ไปด้วยในฐานะผู้เล็งเห็นความสำคัญหรือผู้จัดโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.1.5.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาภาพรวมของ กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาพบว่าเน้นการให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จ การศึกษาสายอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ความต้องการด้านปริมาณกฎหมายและนโยบายต่างๆ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าในกฎหมาย และนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษายังมีการกล่าวถึงปัญหาหรือประเด็นที่ยังต้องพัฒนาเกี่ยวกับความ นิยมการเรียนสายอาชีวศึกษาและภาพลักษณ์ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอาจเป็นการตอก ย้ำมุมมองด้านลบต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.1.5.3 แนวคิดที่มีในสังคมวัฒนธรรมไทย แนวคิดเรื่องการเป็นเจ้าของคนนายคน ค่านิยมที่มีต่อการเรียนสายสามัญและปริญญาบัตร เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเลือกศึกษาต่อสาย อาชีวศึกษา เนื่องจากตัวผู้เรียนรวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองคิดว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่มีความเท่าเทียม กับผู้เรียนสายสามัญและไม่มีความก้าวหน้าด้านการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนกำลังคน สายอาชีวศึกษา นอกจากนี้บทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาในเหตุการณ์สำคัญที่ผ่านมาส่งผลต่อการ รับรู้ภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาของคนในสังคม โดยมองว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาคือผู้ที่มีพลังกำลัง แต่ นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง

8.2 อภิปรายผลการวิจัย

8.2.1 งานวิจัยนี้ศึกษาภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาจากวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรม สื่อภาครัฐ ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่าวาทกรรมทั้งสองกลุ่มนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียน อาชีวศึกษาทั้งในด้านลบและด้านบวก แต่ภาพใดจะถูกขบขันให้โดดเด่นขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้ผลิต วาทกรรม กล่าวคือ ในวาทกรรมสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ต้องการ “ขายข่าว” โดยการเลือกประเด็นที่คนมักจะสนใจหรือ “มีคุณค่าข่าว” และใช้ลีลาภาษาใน การนำเสนอเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน จึงเน้นการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและสื่อ

อารมณ์ความรู้สึกได้ ภาพด้านลบดังที่ปรากฏในข่าวอาชญากรรม ข่าวเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท โดยเฉพาะภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงจึงถูกขบเน้นให้เด่นชัดในพื้นที่ข่าวหน้าหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์ความรุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดขึ้นจริง แต่การนำเสนอของสื่อมวลชนผ่านกลวิธีทางภาษาต่างๆ มีส่วนสำคัญในการเพิ่มความรุนแรงของเหตุการณ์ที่นำเสนอ ส่งผลต่อทัศนคติของคนในสังคมให้มองผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ ในขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐ ผู้ผลิตวาทกรรมเลือกขบเน้นภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้โดดเด่น เพื่อให้ผู้รับสารมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน/ผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อผลักดันให้นโยบายของรัฐเกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น การนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตวาทกรรมเลือกแง่มุมในการนำเสนอผ่านการใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ เพื่อผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตตัวบทเป็นสำคัญ

8.2.2 นอกจากวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐจะนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษา สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ปรากฏอย่างเด่นชัดควบคู่ไปด้วยคือ การนำเสนอภาพตัวแทนของรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านลบ เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะแก้ไข จะปรากฏภาพตัวแทนของรัฐบาลเป็นผู้แก้ไขปัญหา และการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้านบวก เช่น ผู้เรียนอาชีวศึกษามีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น จะปรากฏภาพหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญหรือเป็นผู้ที่จัดให้มีการนำผู้เรียนออกไปทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม ลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าการสร้างหรือนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาก็เป็นไปเพื่อช่วยให้เห็นความสำคัญและบทบาทของภาครัฐ ผลที่เกิดขึ้นก็คืออาจจะทำให้ภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา แม้จะเป็นภาพด้านบวกในแง่ผู้ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุน แต่ก็ยังเป็นภาพที่มุ่งเสริมภาพตัวแทนของภาครัฐ ในฐานะ “ผู้อุปถัมภ์” หรือ “ผู้ส่งเสริมสนับสนุน” การเรียนและผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.2.3 การนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับนโยบายผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา การเน้นนำเสนอภาพด้านบวกอาจส่งผลให้มีผู้สนใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษามากขึ้น แต่ในมิติของการแก้ปัญหา อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว เพราะประเด็นการขาดแคลนกำลังคนอาชีวศึกษามีปัจจัยหลายส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การขาดแคลนงบประมาณในระบบอาชีวศึกษา เงินอุดหนุนรายบุคคลไม่เพียงพอ การขาดแคลนครูในระบบ

อาชีวศึกษา เป็นต้น การที่ภาครัฐมุ่งเน้นนำเสนอภาพด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษาอาจยังไม่สามารถแก้ปัญหาด้านการอาชีวศึกษาได้ ดังนั้น รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาในมิติอื่นๆ เช่น เงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาควรได้รับ เป็นต้น

8.2.4 การนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาของวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐบางครั้งปรากฏ “เสียง” ของผู้เรียนอาชีวศึกษาร่วมด้วย แม้จะมีปริมาณน้อยแต่ “เสียง” ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหากปรากฏในการนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบ มักเป็นการแสดงความเห็นจากตัวผู้เรียนเอง แต่หากเป็น “เสียง” ที่ปรากฏในการนำเสนอภาพตัวแทนด้านบวก มักจะมาจากกรณีที่ภาครัฐเปิดโอกาสหรือเลือกให้มีเสียงของผู้เรียนอาชีวศึกษาปรากฏขึ้นในตัวตน ทั้งนี้พบว่าแง่มุมที่รัฐเลือกให้นำเสนอมักเป็นแง่มุมที่ภาครัฐได้ประโยชน์ เช่น การนำเสนอภาพของภาครัฐในฐานะผู้ให้การสนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.2.5 การนำเสนอภาพตัวแทนของผู้เรียนอาชีวศึกษาของวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐนอกจากจะส่งผลกระทบต่อมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ยังส่งผลกระทบต่อมุมมองของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อตนเอง กล่าวคือ การนำเสนอภาพด้านบวกนอกจากจะทำให้คนในสังคมมีมุมมองที่ดีต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ยังทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ขณะที่การผลิตซ้ำและตอกย้ำภาพด้านลบอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในสังคมมองผู้เรียนอาชีวศึกษาในลักษณะเหมารวม (stereotype) ขณะที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาเองก็ต้องยอมรับภาพดังกล่าว และอาจส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

8.2.6 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมมีส่วนสำคัญต่อการประกอบสร้างและนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือ พื้นที่ ช่องทางการนำเสนอ ตลอดจนกลุ่มผู้รับสาร ล้วนมีความสัมพันธ์การรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ในวาทกรรมสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์รายวันเน้นการนำเสนอภาพด้านลบในข่าวหน้าหนึ่งและนำเสนอภาพด้านบวกในข่าวหน้าใน แต่กลุ่มผู้อ่านข่าวหน้าในมักเป็นผู้ที่สนใจด้านการศึกษา ซึ่งน่าจะมีปริมาณน้อยกว่ากลุ่มผู้อ่านข่าวหน้าหนึ่ง ดังนั้น ภาพด้านบวกที่นำเสนอ แม้จะมีปริมาณมากแต่กลับส่งผลต่อผู้อ่านได้น้อยกว่าภาพด้านลบที่มีจำนวนน้อยแต่ได้รับการนำเสนออย่างโดดเด่นเป็นข่าวหน้าหนึ่ง ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐ

ไม่ว่าจะเป็นรายการโทรทัศน์หรือข่าวประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แม้จะนำเสนอภาพด้านบวกในปริมาณมาก แต่ผู้รับสารหรือผู้ที่ต้องการเข้าถึงข้อมูล มักเป็นกลุ่มผู้ที่สนใจด้านอาชีวศึกษา หรือต้องการทราบข้อมูลโดยตรง ทำให้ภาพด้านบวกเป็นที่รับรู้ของผู้รับสารบางกลุ่มเท่านั้น

8.2.7 การนำเสนอภาพตัวแทนด้านลบของผู้เรียนอาชีวศึกษามักใช้ภาษาที่ทำให้เกิดภาพเหมารวม เช่น “อาชีวะโหด” “อาชีวะอันตราย” ขณะที่การนำเสนอภาพตัวแทนในด้านบวกมักใช้ภาษาในลักษณะเน้นกลุ่มย่อยหรือระบุเฉพาะตัวบุคคล/สถานศึกษาเช่น “ว.การอาชีวพาทวี-เทคนิค สุรินทร์ คว้าเหรียญเงินการประกวดสิ่งประดิษฐ์” “วท.สุราษฎร์ฯ ใจ สร้างเครื่องตัดสับประรดในไร่ ช่วยเกษตรกร สร้างอาชีพ-เพิ่มรายได้” ลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้จะส่งผลต่อการรับรู้ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาของคนในสังคมกล่าวคือ เมื่อนึกถึงผู้เรียนอาชีวศึกษามักจะเป็นไปในด้านลบมากกว่าด้านบวก นอกจากนี้การใช้ภาษาในลักษณะเน้นกลุ่มย่อยหรือระบุเฉพาะตัวบุคคล/สถานศึกษาอาจเป็นการประกอบสร้างภาพด้านบวกของสถาบันการศึกษามากกว่าตัวผู้เรียนอาชีวศึกษา

8.2.8 ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ประกอบสร้างผ่านภาษาในวาทกรรมสื่อมวลชนและวาทกรรมสื่อภาครัฐ นำเสนอไปคนละทิศทาง กล่าวคือ สื่อมวลชนเน้นการนำเสนอภาพด้านลบผ่านกลวิธีทางภาษาที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ ขณะที่วาทกรรมสื่อภาครัฐเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเชิงบวก โดยอาจไม่ได้เน้นการแก้ไขภาพด้านลบอย่างจริงจัง ทำให้ภาพตัวแทนในด้านบวกไม่สามารถหักล้างภาพตัวแทนด้านลบได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้คนในสังคมมีทัศนคติด้านบวกต่อผู้เรียนอาชีวศึกษานอกจากภาครัฐจะเน้นการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเชิงบวกแล้ว สื่อมวลชนควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เป็นการนำเสนอภาพที่เพิ่มความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การลดหรือปรับพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มที่อาจจะนำไปสู่การก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือสร้างความเดือดร้อนของสังคม หากสามารถกระทำได้อาจจะช่วยลบภาพด้านลบได้อย่างแท้จริง

8.2.9 ผลการศึกษาครั้งนี้สัมพันธ์กับการศึกษาภาพตัวแทนของกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่ประกอบสร้างผ่านภาษา เช่น การศึกษาของนครินทร์ สำเภาพล (2562) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและ

ภาพตัวแทนบุคคลพันโทชในวาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทชในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ผลการศึกษาเผยให้เห็นว่าแม้ในวาทกรรมข่าวสนับสนุนบุคคลพันโทชที่ควรนำเสนอภาพด้านบวก ยังมีการแฝงภาพด้านลบจึงเท่ากับเป็นการตอกย้ำอคติต่อบุคคลพันโทช และอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ นอกจากนี้ผลการศึกษาของนครินทร์ส่วนหนึ่งยังชี้ให้เห็นว่าวาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทชอาจเป็นเครื่องมือในการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกแก่หน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับการวิเคราะห์ภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พบว่าการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านบวกของผู้เรียนอาชีวศึกษามักปรากฏร่วมกับการนำเสนอภาพด้านบวกของหน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้เล็งเห็นความสำคัญของผู้เรียนอาชีวศึกษา จึงอาจทำให้ภาพด้านบวกของผู้เรียนไม่เด่นชัดเท่าที่ควร นอกจากนี้การศึกษาของ Pornjan Duanprakhon (2012) เรื่อง Critical Discourse Analysis of News Headlines: A Case of Youth Crime in Thailand ผลการศึกษาเผยให้เห็นว่าภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมเยาวชนในหนังสือพิมพ์รายวันสะท้อนอุดมการณ์เชิงลบของผู้ผลิตข่าว และยังมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างอัตลักษณ์เชิงลบให้แก่ตัวเยาวชนผู้กระทำความผิดด้วย สอดคล้องผลการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ที่แสดงให้เห็นว่าภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษาในพื้นที่หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันมีส่วนสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนด้านลบให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เด่นชัดกว่าภาพตัวแทนด้านบวก นอกจากนี้การศึกษาของนครินทร์ Pornjan และผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่าภาษาในสื่อมวลชนส่งผลกระทบต่อความคิด มุมมองของคนในสังคมต่อสิ่งต่างๆ

8.2.10 การศึกษาของ Panatda Chumnansook (2007) เรื่อง Speed, Violence and Sex : Marginality, Identity and Road traffic injuries among Young motorcyclists. และหนังสือเรื่อง เร่ง รัก รุนแรง โลกชายขอบของนักบิด ของ ปันดดา ชำนาญสุข (2552) ซึ่งเป็นหนังสือที่เขียนจากงานวิจัยข้างต้น ผลการศึกษาส่วนหนึ่งแสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกชนชั้นระหว่างคนในสังคมกับผู้ขี่มอเตอร์ไซด์วัยรุ่น (เด็กแว้น) ส่วนผู้ขี่มอเตอร์ไซด์วัยรุ่นเองก็รับรู้ และยอมรับความเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่า ตลอดจนการปฏิบัติที่ผู้อื่นปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างแตกต่าง เช่นเดียวกับกรณีการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อประกอบสร้างภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พบการแบ่งพวกเขา พวกเขา เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการแบ่งแยกระหว่างผู้เรียนอาชีวศึกษากับผู้เรียนสายสามัญ นอกจากนี้การศึกษาประเด็นกลุ่มชายขอบมักเกี่ยวข้องกับกระบวนการของภาครัฐควบคู่ไปด้วย ในงานของปันดดา พบว่าถึงแม้

ภาครัฐจะมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ 6E (การใช้อำนาจในการควบคุมเฉพาะผู้ขับขี่) แต่อัตรา การบาดเจ็บและการเสียชีวิต ยอดจำหน่ายรถมอเตอร์ไซด์ จำนวนเด็กวัยรุ่นผู้ครอบครองและขับขี่รถ มอเตอร์ไซด์ในชุมชนกลับเพิ่มขึ้น ผู้เขียนตั้งคำถามว่าหรือว่ากลไกที่รัฐใช้ในการแย่งชิงพื้นที่การขับขี่ รถมอเตอร์ไซด์ของเด็กวัยรุ่นผ่าน ยุทธศาสตร์ 6E นั้น น่าจะมีพลังอำนาจไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเสนอว่าปัญหาผู้ขี่มอเตอร์ไซด์วัยรุ่นเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนและมีความจำเป็นที่ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เพื่อทำความเข้าใจและแก้ไขปัญห สอดคล้องกับประเด็นภาพตัวแทน ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ภาครัฐมีการประกาศใช้กฎหมายมาตรา 44 เพื่อมุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาความ รุนแรงของผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่ยังคงมีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น ปัญหาดังกล่าวไม่อาจแก้ไขได้ด้วย การประกาศใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการทำความเข้าใจและร่วมกันแก้ไขปัญห กล่าวได้ว่าการศึกษาประเด็นกลุ่มชายขอบมีส่วนช่วยสะท้อนให้เห็นการ แก้ไขปัญหาสังคมของภาครัฐได้

8.3 ข้อเสนอแนะ

8.3.1 การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากตัวบทหนังสือพิมพ์รายวัน รายการโทรทัศน์ และข่าว ประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประกอบ สร้างภาพตัวแทนจากบุคคลอื่น แม้จะมี “เสียง” ของผู้เรียนอาชีวศึกษาปรากฏอยู่ด้วยแต่ก็พบใน ปริมาณน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการศึกษาที่เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาร่วมด้วย อาจทำให้เห็นภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

8.3.2 อาจมีการศึกษาจากข้อมูลสื่อสาธารณะกลุ่มอื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เรียนอาชีวศึกษา เช่น ละคร ภาพยนตร์ เพลง ว่ามีการนำเสนอภาพตัวแทนผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างไร

8.3.3 อาจมีการศึกษาภาพตัวแทนของกลุ่มคนที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่มอื่นๆ ในวาทกรรม สาธารณะ เช่น แรงงานต่างด้าว ว่ามีการนำเสนอภาพตัวแทนของบุคคลกลุ่มดังกล่าวอย่างไรและมี ปัจจัยในที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพตัวแทน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์. 2543. *ปริเฉทเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์*. ทุนวิจัยกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์. 2549. *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. 2553. *ความสำคัญและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/> [8 ธันวาคม 2563].
- กษริน วงศ์กิตติชวลิต. 2552. *ภาพตัวแทนของพระสุริยทนต์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองบรรณาธิการ. 2559. *อาชีวศึกษาปรับแนวคิดรับโมเดลประเทศไทย 4.0. วารสารอาชีพก้าวหน้าไกล*, 2(2), 1-3.
- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2558. *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://research.mol.go.th/> [8 พฤษภาคม 2562].
- กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2559. *รายงานผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.doe.go.th/> [8 พฤษภาคม 2562]
- กัญญภัทร จำปาทอง, อุทุมพร อินทจักร์ และนลินรัตน์ รักษ์กุล. 2559. *แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องทักษะอาชีพผ่านโทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 6(3): 69-79.

กาญจนา แก้วเทพ. 2554. *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2545. สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย. *รัฐศาสตร์สาร*, 23(มีนาคม 2545): 51-97.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2558. โอกาสและอุปสรรคของประเทศไทยในการเป็นประเทศที่มี เศรษฐกิจรายได้สูง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 7(1):1-24.

_____. 2547. วิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาใน 5 ปีข้างหน้า. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 7(7): 71-77.

ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์. 2551. *ภาพตัวแทนคนจนในรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คชาธิป พาณิชตระกูล. 2556. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ว่าด้วยชายรักชายใน หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พ.ศ.2555: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. CHULALONGKORN UNIVERSITY

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 2561. *รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเรียนอาชีวศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักกรรมการ 3 สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

จตุรงค์ กอบแก้ว. 2562. *ค่านิยมเปลี่ยน! เด็กรุ่นใหม่เลือกเรียน ‘อาชีวะ’ มากกว่าสายสามัญ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://www.salika.co/\[21 ธันวาคม 2563\]](https://www.salika.co/[21 ธันวาคม 2563]).

จอมพงศ์ มงคลวนิช. 2561. *การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จันทิมา อังคพณิชกิจ. 2561. *การวิเคราะห์ข้อความ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรวรรณ สร้อยน้ำ. 2519. *มโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ สุวโรจน์วงศ์. 2523. *อาชีวศึกษาเกษตรกรรมในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา.
- ชนกพร พัวพัฒนกุล. 2556. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมการพยาบาล*
ดวงชะตา: *การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนกพร อังศิริวิษ. 2551. *'ความเป็นผู้หญิง' ในนิตยสารสตรีสาร (พ.ศ. 2491-2539): การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. 2544. *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. 2557. *เอกสารประกอบการสอนวิชาการระบบความหมาย (ภ.603)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชาญชัย ภัทรพูกษา. 2560. *ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center Thailand 4.0) ภารกิจเด่นของ สอศ. วารสารวิทยากร, 116(9): 78-81.*
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. ม.ป.ป. *การจัดการอาชีวศึกษา: มุมมองและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.onesqa.or.th/> [18 พฤศจิกายน 2563]

ชุนพทธีกร จีรบรรณกิจ. 2554. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพแทนผู้ให้สัมภาษณ์ที่เรียกว่า “เซเลบริตี้” ที่สื่อผ่านบทสัมภาษณ์ในนิตยสารภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เชี่ยวชาญ มุสิกวัชร และจารุณี โกลาตี. 2557. บทเรียนอดีตสู่ปัจจุบันร่วมเติมฝันปฏิรูปอาชีวศึกษา. วารสารอาชีวะก้าวไกล, ฉบับพิเศษ, 5-9.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอสถ. 2542. วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะและความเป็นอื่น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

ณภัทรรัตน์ ไชยอัศรศิลป์. 2559. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในการป้องกันการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐภรณ์ โสภณทัต. 2557. พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงกรณีศึกษาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐนันท์ คำภา. 2558. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของคนพิการในสังคมไทย พ.ศ. 2534-2554 จากมุมมองของคนทั่วไปและคนพิการตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต. สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. 2556. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงนภา มกรานุรักษ์. 2554. อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2564). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดรุณี หิรัญรักษ์. 2542. *การสื่อสารมวลชนโลก*. กรุงเทพมหานคร: เอเชียแปซิฟิก มัลติมีเดีย.

เทพี จรัสจรวงเกียรติ. 2543. *หน่วยเชื่อมโยงปริเฉทภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัญญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์. 2561. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุค 4.0 ของแรงงานไทย.

วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 26(2): 172-204.

ธิดิมา พลับปลิง. 2562. อัตราผลตอบแทนการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารเศรษฐศาสตร์*

และกลยุทธ์การจัดการ, 6(1): 49-62.

ธีระ บุษบกแก้ว. 2554. *กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม “เกย์ออนไลน์”*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2562. *ภาพตัวแทนผู้สูงอายุไทยที่สื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในวาทกรรมสื่อสาธารณะ*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระยุทธ สุริยะ. 2554. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของนักโทษประหารและการ*

การประหารชีวิตในหนังสือพิมพ์รายวันไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์,

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2560. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของชาวโรฮิงญาในสื่อออนไลน์*

ภาษาไทย: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นครินทร์ สำเนาพล. 2562. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนบุคคลพันโทชในวาทกรรม
สนับสนุนบุคคลพันโทชในสื่อสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นรินทร์ นำเจริญ. 2549. *การล้อข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวรรธ พันธุเมธา. 2527. *ไวยากรณ์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

นิติพงศ์ พิเชฐพันธ์. 2553. *วาทกรรมเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร พ.ศ.2551 จากหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทย: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัณฑิต ทิพย์เดช สนม ครุฑเมือง และเปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. 2561. คนชายขอบในสารคดีของ
อรสม สุทธิสาคร: กรณีศึกษาอุดมการณ์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและสังคมวัฒนธรรม.
วารสารพินเนศวร์สาร, 14(1), 49-62.

ปกป้อง จันวิทย์ และศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์. 2556. *การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อการผลิตภาพ*.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

ปนัดดา ชำนาญสุข. 2552. *เร่ รัก รุนแรง โลกชายขอบของนักบิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท เปนไท พับลิชชิ่ง จำกัด.

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี พ.ศ. 2563. (20 สิงหาคม 2563). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 191 ง.

ประภาศรี ปัญญาวิชิตชัย. 2550. ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพกพาทันระหว่างสถาบัน
ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วัชชี. 2556. การศึกษาเพื่อสัมมาชีพ จุดคานงัดระบบการศึกษาไทย. *เดลินิวส์*
(14 มิถุนายน 2556): 7.

ปรัชญา นิลสุข. 2558. ทำไมเขาไม่เรียนอาชีวศึกษา. *วารสารอาชีวะก้าวไกล*, 1(1), 1-2.

ปรีตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, บรรณาธิการ. ม.ป.ป. *ชีวิตชายขอบ: ตัวตนกับความหมาย*.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

ปวย อึ้งภากรณ์. 2544. จาก 14 ถึง 6 ตุลา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ปาริฉัตร จันโพธิ. 2555. การศึกษาระบบทวิภาคี ทางออกของปัญหาแรงงานไทย.
วารสารบริหารธุรกิจ, 35(135), 29-39.

บุญยภรณ์ แสงเทศ. 2559. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง
ของนักเรียนอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ไพบรียา ศรีสวัสดิ์. 2550. การสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสายช่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาวาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทวี ยอดมงคล. 2542. การบริหารธุรกิจหนังสือพิมพ์ในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรพิลาส เรื่องโซติวิทย์. 2535. *การวิเคราะห์ความหมายของคำ*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. (4 มีนาคม 2551).
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก.

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540. (10 กันยายน 2540). ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก.

พระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (5 มีนาคม 2551). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135
ตอนที่ 43 ก.

เพ็ญนภา คล้ายสิงโต. 2553. *อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมใน
หนังสือพิมพ์ไทย : การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต,
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2554. *โครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย: ภาพสะท้อน
อุดมการณ์ทางเพศสภาพในสังคมไทย*. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 5(2), 67-82.

โพสต์ทูเดย์. 2556. *ย้อนรอยวัยรุ่นเลือดร้อนตีกันในคอนเสิร์ต*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.https://www.posttoday.com/> [9 พฤษภาคม 2564].

ภัคดี รัตนमुखย์. 2561. *THAILAND 4.0 ตอบโจทย์ประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.

ภูเวศ อับดุลस्ता และวรรณดี สุทธิรักษา. 2561. *การพัฒนาระบบทวิภาคีของการอาชีวศึกษา*.
กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.

มนัสนันท์ อภิรมย์วิจิตร. 2554. *ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิงของประชาชน
ทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาลี บุญศิริพันธ์. 2550. *วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ. 2557. *โครงการศึกษาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูล พฤติกรรมการใช้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ.

ยงยุทธ รักษาศรี. 2544. “การวินิจฉัยคุณค่าของข่าว”, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณาธิกรณ*, 52-64. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (13 ตุลาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก.

รักษ์ มนต์รี. 2562. *ปิดฉาก 5 ปี เดินหน้าประเทศไทย*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/> [19 พฤษภาคม 2564].

รัตนาวดี ลำพาย. 2561. *ทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครต่อการรับชมรายการคืนความสุขให้คนในชาติ*. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 57-74.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.

รินทร์ขวัญ สะอาดดี. 2552. *ประสิทธิผลการสื่อสารของโครงการสร้างสรรค์ "คนพันธุ์อา"*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

เรวดี นามทองดี. 2558. *การอาชีวศึกษากับการพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยในการเป็นประชาคมอาเซียน*. *วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(2):669-681.

วชิรวิทย์ ยางไชย. 2554. การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรวรรณา เพ็ชรกิจ. 2551. การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคเมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปรัชญาศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรุตม์ พงศ์พิพัฒน์. 2563. อาชีวะอยู่ตรงไหนในการชุมนุมทางการเมือง?. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://pluseven.in/thai/> [2 เมษายน 2564]

วันชนะ ทองคำเถา. 2550. ภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมเนศวร ทะกอง. 2555. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 8143004 การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น. จันทร์บุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วิลาสินี พิพิธกุล. 2547. “หนังสือพิมพ์.” ใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, บรรณาธิการ. *สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อสารมวลชน วัฒนธรรม และสังคม*, 295-336. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. 2554. *อุดมการณ์ความเป็นชายในวาทกรรมโฆษณาสินค้าและบริการสำหรับผู้ชายในนิตยสารผู้ชาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร รักดีผาสุข. 2553. *รายงานการวิจัย วาทกรรม “ความเป็นผู้หญิง” ในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- _____ .2561. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษา
ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภรัศมี ฐิติกุลเจริญ. 2560. คุณค่าข่าวในการนำเสนอของสื่อมวลชนไทย. *วารสารรามคำแหง
ฉบับมนุษยศาสตร์*, 36(1): 61-86.
- _____ .2550. *ทฤษฎีการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ศุภวรรณ พิพิธสมบัติ (2551) การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์รายวันของไทย.
วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, 1(2), 18-31.
- ศุภชัยภูมู หลีกเมือง. 2555. *นักเรียนนักศึกษาดีกัน: ปัญหาของสังคม*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
[https://www.gotoknow.org/posts/373057\[2 เมษายน 2564\]](https://www.gotoknow.org/posts/373057[2 เมษายน 2564]).
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2557. *แนวทางปฏิบัติการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปฏิบัติการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ.2557*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<https://www.npu.ac.th/> [9
พฤษภาคม 2564].
- CHULALONGKORN UNIVERSITY
- สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์. *ประวัติความเป็นมา*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<https://nbt2hd.prd.go.th/> [9 พฤษภาคม 2564].
- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. 2559. *ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2559*.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<http://www.presscouncil.or.th/> [9 พฤษภาคม 2564].
- สมบูรณ์ ต้นยะ. 2542. *ค่านิยมทางการศึกษาของไทย:อดีต ปัจจุบัน อนาคต: รายงานวิจัย*.
นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ์ และคณะ. 2549. หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล: การวิเคราะห์เชิงวาทกรรม และวรรณกรรม ใน กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์, บรรณาธิการ *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรรเสริญ แก้วกำเนิด. 2559. รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนากระบวนการประชาสัมพันธ์เพื่อ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. ประวัติความเป็นมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.vec.go.th/> [8 มีนาคม 2562]

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. รายงานประจำปี 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2555. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.kasetsing.ac.th/> [5 มีนาคม 2562].

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561. อาชีวะรวมพลังอาสา พัฒนาแอปพลิเคชันมือถือ บริการฟรี 252 ศูนย์ทั่วประเทศ พักรถ-พักคน เทศกาลสงกรานต์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.vec.go.th/> [9 พฤษภาคม 2564]

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nesdc.go.th/> [5 เมษายน 2564].

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nesdc.go.th/> [5 เมษายน 2564].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. *อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ : จากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.2553. *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.2559. *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.2560. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. 2561. *ข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2550-2560*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานศึกษาธิการภาค 6. 2563. *รายงานการศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาในพื้นที่เกี่ยวกับการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวศึกษาเป็น 50 : 50 ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 6*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:<http://www.reo6.moe.go.th/>[5 มีนาคม 2563].

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.2563. *การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2561*. กรุงเทพมหานคร:กองสถิติพยากรณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2557. *การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2556*. กรุงเทพมหานคร: สำนักสถิติพยากรณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2559. *การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2558*. กรุงเทพมหานคร: สำนักสถิติพยากรณ์.

สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.2561. *ความต้องการแรงงานไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักศึกษาธิการจังหวัดสตูล. 2561. *แนวทางการเพิ่มสัดส่วนการศึกษาคือต่ออาชีวศึกษาในจังหวัดสตูล.*

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.satunpeo.go.th/> [5 มีนาคม 2563].

สิริวรรณ นันทจันทุล. 2549. *เอกสารประกอบการสอนวิชา 361521 ภาษาไทยในลือมวชน.*

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิริวิทย์ สุขกันต์. 2550. *ขบวนการนักศึกษาระหว่าง พ.ศ.2551-2519 : ภาพตัวแทนที่ปรากฏใน*

นวนิยายไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุคนธ์รัตน์ สร้อยทองดี. 2552. *การนำเสนออุดมการณ์ความเป็นแม่ในวาทกรรมโฆษณาในนิตยสาร*

สำหรับครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจิตรา แซ่ลิ้ม. 2562. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนของผู้ชุมนุมทางการเมืองใน*

เหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองช่วงปี พ.ศ.2549-2557 ในพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ภาษาไทย:

การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ เชียงฉิน และคณะ. 2559. *การสังเคราะห์งานวิจัยภายใต้กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา*

การยกระดับฝีมือแรงงานและการมีงานทำ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย

แห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุนทร โขติติติก. 2560. *บุญ: ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในวาทกรรมที่ผลิตโดย*

วัดพระธรรมกาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันท์ ศรีจันทรา. 2559. *ถอยหลังประเทศไทย.* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/>

[9 พฤษภาคม 2564].

สุพรรณณี ปิ่นมณี. 2552. แพลโต้ แพลตี้ : ทักษะการแปลสำหรับผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภวัฒน์ สงวนงาม. 2557. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์
ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจและ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น.

สุภัทร แก้วพัตร. 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับภาพตัวแทนคนอีสานในหนังสือพิมพ์ระดับชาติ
และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาณี นิตย์เสมอ. 2543. การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สุรเดช โชติอุดมพันธ์. 2551. บทบรรณาธิการ. วารสารอักษรศาสตร์,37(1): 1-15.

สุริชัย หวันแก้ว. 2544. กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรียา สมุทคุปดี และ พัฒนา กิตติอาษา. 2542. มานุษยวิทยากับโลกาภิวัตน์: รวมบทความ.
นครราชสีมา: หองไทยศึกษา สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

เสนาะ เจริญพร. 2548. ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทอง. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

เสรี วงษ์มณฑา. 2562. การรณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาต่อสายอาชีวะ. วารสารสมาคมนักวิจัย,
24(2): 16-27.

หวน พิณรุฬันธ์. 2554. โครงการคนพันธุ์อา. วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์,45(2554): 62-71.

อนุชัย รามวงษ์กูร.2558. *กระบวนการทัศน์ทางการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมิตตา รักดีศิริโกคิน, ลือชัย วงษ์ทอง และกิจฐเขต ไกรवास.2563. ความพร้อมของสถาบัน
อาชีวศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาแรงงานไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก.
วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(4): 213-225.

อรอุมา ถิ่นทวี. 2557. *การเลือกรับรู้และตีความข่าวการยกพวกตีกันที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนของ
นักเรียนอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อวยพร พาณิช. 2530. “การใช้ภาษาเพื่อการโฆษณา”, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์
และผลิตสิ่งโฆษณา หน่วยที่ 1-8*, 163-211. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อัลเบอท ปอทเจส. 2559. *ประเด็นและภาพตัวแทนเกี่ยวกับโรฮิงญาในการ์ตูนหนังสือพิมพ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. 2547. *ปรับปรุงต้นฉบับงานวิจัยประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมของ
คนชายขอบ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

_____, บรรณาธิการ. 2549. *อยู่ชายขอบ มองลอดความรู้: รวมบทความเนื่องในวาระ
ครบรอบ 60 ปี ฉลาดชาย รมิดานนท์*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

อำนาจ ปึกษาสุข. 2562. *วาทกรรมเกี่ยวกับ “บุญ” ในสื่อสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทยคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์. 2556. *ปัจจัยด้านเศรษฐกิจการเมืองของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย*. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <https://library.fes.de/>[5 มีนาคม 2562].

อิสริยา อั้นเงิน. 2560. *ภาพตัวแทนของข้าราชการในรายการโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อิสริยา ดาราทอง. 2551. *พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาและความสัมพันธ์กับ
ความฉลาดทางอารมณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. 2527. *ชนชั้นข้าราชการ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Blommaert, J. 2005. *Discourse: A Critical Introduction*. Cambridge: Cambridge
University Press.

Chumnansook, P. 2007. *Speed, Violence and Sex : Marginality, Identity and Road
traffic injuries among Young motorcyclists*. Ph.D. Thesis, Medical and Health
Social Science. Mahidol University.

Conzett, J. 2001. Integrating collocation into a reading and writing course. In M. Lewis
(ed.), *Teaching collocation: Further development in the lexical approach*, 70-
87. Hove: Language Teaching.

Duanprakhon, P. 2012. *Critical Discourse Analysis of News Headlines: A Case of Youth
Crime in Thailand*. Master' s Thesis, School of Language and Communication.
National Institute of Development Administration.

Fairclough, N. and Wodak, R. 1997. Critical Discourse Analysis. In T. A. van Dijk (ed.),
Discourse as Social Interaction, 258-285. London: Sage.

Fairclough, N. 1992. *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fairclough, N. 1995a. *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*.

London: Longman.

Fairclough, N. 1995b. *Media discourse*. London: Edward Arnold.

Foucault, M. 1980. *Knowledge/power: Selected Interviews and Other Writing 1972-1977*. New York: Pantheon Book.

Fowler, R. 1991. *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge.

Hall, S. 1997. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practice*.

London: Sage.

Hall, S., Evans, J., and Nixon, S. 2013. *Representation*. 2nd ed. CA: Sage.

Hymes, D. 1974. *Foundations in Sociolinguistics : An Ethnographic Approach*.

Philadelphia: The University of Pennsylvania Press.

Jennifer B., Jose´ F. D. 2014. The Vocational Goals and Career Development of

Criminally Involved: Youth Experiences That Help and Hinder.

Journal of Career Development. 42 (32): 229-243.

Joby, G. 2009. What are you Representing?: Contesting Identities of Incarcerated

Youth. *Urban Rev* 41: 174-197.

Lakoff, G., and Johnson, M. 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago and London:

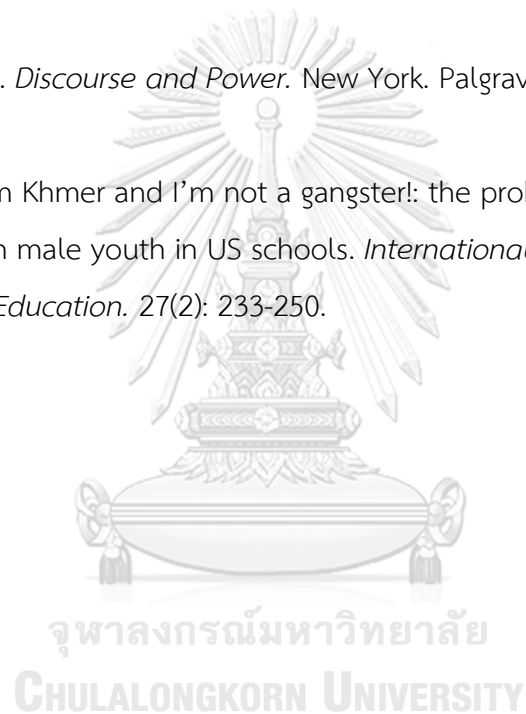
The University of Chicago Press.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 2002. *Technical and vocational education and training for the twenty-first Century*. Retrieved 6 May 2020 from <http://www.unesco.org/education/>

Van Dijk, T.A. 2003. Critical Discourse Analysis. In D.S.D.Tannen and H. Hamilton (ed.), *The Handbook of Discourse Analysis*, 352-371. Oxford: Blackwell.

Van Dijk, T.A. 2008. *Discourse and Power*. New York. Palgrave Macmillan.

Vichet, C. 2014. I'm Khmer and I'm not a gangster!: the problematization of Cambodian male youth in US schools. *International Journal of Qualitative Studies in Education*. 27(2): 233-250.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสิริภัทร เชื้อกุล
วัน เดือน ปี เกิด	30 ตุลาคม 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	- สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ - สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - จากนั้นเข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2558

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY